

פה טוב וגם נעים.

שפת אחים ואהבת רעים. בית ישראל תשובת עולמים בד' נוטעים.

ולא יספחו ספיקי סטים וקוצים רעים. עצרת בוגדים חבלי רשעים.

הפל המה מעשה תעוועים מפני אלה אבלה הארץ ונמחה אבן הטועים. ימשכו ידיהם מהם הצנועים.

למען ידבקו ב"י איש בנחלת ה' תמים דעים ותהי' אמון אצלו שעשועים. ועלתה לו באחת משלש קדושות ידועים וחיבת חנפה וברכת ה' משמיעים יום רצון הוא לסליחה לשבי פשעים.

יוסד הארץ ונוטה הרקיעים אלפני דעת נבונים יושבי נטעים. המה הגבורים האדירים אבירי הרועים מעתיקי צורים ומפנצצי סלעים המוציאים לנו מים חיים נובעים ועיני מדות.

מיהלות וסוכרות. לקורא הדורות.

להבין ולדורות אמרות טהורות הלכות ברורות. סי' כ"ו סעיף א' אבל אם פא עלי' דרף זנות כו'.

כתב הב"י מדברי הרמב"ם נראה שלוקין משום לא תהיה קדושה. והראב"ד השיג עליו דהא התורה חייבה במפנה קנס וקי"ל דאין לוקין ומשלם ונראה דאף דאיכא לאוקמי קרא בלא אתרו בי' מ"מ קשה התקשה הש"ס בכתובות דף ל"ב גבי חייבי לאוין וחייבי פרישות דאינו לוקה ומשלם ה"ל להקשות בכל מפנה דחייבי' מלקות משום לא תהי' קדושה.

ולכאורה אין זה קונשיא דהא רב נוקי לה בקידושין דף מ"ו במפנה לשם אישות הפתוב מדבר ואף שאינה מקודשת שאב"י יכול לעכב מ"מ אין בזה לאו דלא תהי' קדושה פיון דבא עלי' לשם אישות ואדרבה משמע משם דפשטא דקרא בהכי מיירי וכ"כ הב"ש בס' קע"ז דבמפנה לשם אישות הפתוב מדבר ואי משום דקאמר התם דיכול לשנוי לכו בפיתה שלא לשם אישות יש לומר דר' אסי ס"ל כר' יוחנן דס"ל חייבי מלקות שוגגין חייבין ואיכא לאוקמי קרא בלא אתרו בי' אבל להמקשה בכתובות שם על חייבי לאוין באמ' הני מוקי לקרא בפיתה לשה קידושין ואפשר דקונשיית הראב"ד הוא אליכא דר"ל דס"ל חייבי מלקות שוגגין פטורין וס"ל נמי בקידושין דף מ"ד כמתלוקת בגירושין פה מתלוקת לקידושין דלחכמי דר"י יכולה הנערה לקדש עצמה א"כ ליכא לאוקמי קרא בפיתה לשם קידושין דא"כ איך אמר קרא אם מאן ימאן אבי' דהא קרא בנערה משמע ור"מ דאיהו סתם חכמים דרב יהודא ס"ל דקטנה אין לה קנס מיהו אין זה קונשיא דס"ל אף שהיא מקודשת חייבה התורה קנס לאב"י כמ"ש התו' בקידושין שם בד"ה קרא בעיא בשם יש מפרשים ע"ש וכו' פתבו התוס' בכתובות דף ל"ט ע"ב בד"ה אין לי אלא אב"י.

עוד נראה לענ"ד דיש ליישב קונשיית הראב"ד דהא דמקשה הש"ס בחייבי לאוין דהוי ממון ומלקות משום ששניהם באים כאחד בתחילת ביאה כמ"ש תוס' בסנהדרין דף ע"ב בשם ירושלמי בד"ה ממונא לא משלם דקנס מתחייב בהעראה וכן מלקות במחייבי לאוין

הוא בהערה פדיליף בר"פ הפא על יבמתו בגז"ש אכל הלאו דלא תהיה קדשה לא מחייבי אלא על גמר ביאה פיון דליכא גלפותא בי' לחייבו בהערה וכ"ש לפמ"ש הרמב"ם בפ"ב מהל' נערה בתולה דין י"ז בטעם לאו זה דקדשה משום דגורם שמלא הארץ זמנה דאח נושא אחותו ע"ש וזה לא שייך אלא בגמר ביאה א"כ אין קושיא מקנס דמפנה פיון שאין באים פאחד וכבר נתחייב קנס בתחלת ביאה בהערה ומלקות דלאו לא תהיה קדשה לא פא אלא בסוף ביאה ואין להאריך פי לע"ד אין צריך לכל זה דכבר תרצו הרמב"ם ז"ל בעצמו קושיא זו בהלכות נערה בתולה בפ"ב דין י"ד זה שחייבה התורה למפנה שישלם קנס מפני שאירע דבר שלא מדעת אבי' אבל המיחד את בתו לזנות עובר משו' ולא תחלל את בתה והמכין בתו לכף הרי היא קדשה נראה מבואר מדבריו שפא ליישב קושיא זו דאינה נקראת קדשה אלא אם היא או אבי' הכינה לכף אכל אם הוא פיתה אותה לכף אינה קדשה ונתן טעם לדבר שדבר זה אינו הנה תמיד ואינו מצוי ורצונו שאל תתמה למה יתחייב הבעל מלקות במקנת אליו יותר מכשפיתה אותה והביאה לידי פה על זה אמר מפני שזה דבר ההנה ומצי ומטעם זה האונס שהוא יותר נבלה בישראל ואין בו מלקות לכ"ע משום דלא שכיח כמ"ש התוס' בכתובות דף ט' בד"ה אי בעית אימא ונראה עוד מדבריו שם דכל זמן שהיא ברשות אב אינה נקראת קדשה עד שיכין האב אותה לכף מפני שהזהירו התורה לאב שנגמר אל תחלל את בתה להזנותה אלא שהראב"ד בהשגות והרמב"ן ס"ל דאף שהכינה עצמה לאדם א' אינה נקראת קדשה אלא מפנה ומפקרת לכל אדם: שם בהג"ה י"א שמוטר וכו' וי"א שאסור ולוקין.

דבר זה מחלוקת הראב"ד והרמב"ם והמעייני בדברי הרמב"ם בריש הלכות אישות שכתב וז"ל קודם מתן תורה הי' אדם פוגע אשה בשוק מכניסה לתוך ביתה ובעלם בינו לבינה וכו' משנתנה תורה נצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא משה יקנה אותה בפני עדים וכו' וליקוחין אלו מ"ע של תורה הם וכו' והיינו דכתיב פי יקח איש אשה וגו' כמ"ש הה"מ שם בפ"א מהלכות אישות ובדין ד' כתב קודם מתן תורה אדם פוגע אשה בשוק אם רוצה הוא והיא נותן שכרה וזו נקרא קדשה משנתנה תורה נאסרה קדשה מבואר מדבריו דאיסור פלגש לחוד ואיסור קדשה לחוד שפלגש אין בה אלא איסור עשה ואין בה משום איסור קדשה פיון שיחוד אליו והכניסה לביתו ולאו דקדשה כשאינה מיוחדת אליו וזה דלא כמשמעות הרמב"ם ז"ל בהג"ה דכתב דלוקין משום דלא תהי' קדשה.

ועיין בח"מ וב"ש דכתבו דאינו אלא אסורא ונראה דהיינו ביטול מ"ע דכי יקח איש אשה והנה הרמב"ן ז"ל הוזיק בדברי הראב"ד דפלגש מותרת להדיוט והביא ראיה ממה שמצינו בגדולי עולם שהי' להם פלגשים בכלב ובגדעון וגבי פלגש בגבע' כתיב לשון אשה משמע שלא הי' באיסור ובכ"מ נדחק שהי' כל אלו ע"י יעוד והוא דוחק דלא מצינו דע"י יעוד נקרא פלגש שהרי הקישה הפתוב לאחרת להתחייב בשאר פסות ועונה ונראה לע"ד דצריך להבין דעת הראב"ד והרמב"ן פיון דבאמת מצות עשה לקדש שהרי מנאו הרמב"ם במגן המצות ולא השיג עליו הרמב"ן בזה פדאי' בר"פ האיש מקדש דמצוה בו יותר מבשלוחו וכן האשה מצוה בה יותר מבשלוחה ואף דאמרינן בביצה דף ל"ה ע"ב ואין מקדשין והא מצוה עביד לא צריכא דיש לו אשה ובנים ובמועד קטן דף י"ח לא מיבעי לארס דלאו מצוה עביד היינו דליכא מצוה פולי האי דאין כל פה חיוב אם כבר

נשא אשה וקנים פריה ורביה דליכא אלא עשה דלשבת יצרה מכ"ש אם יש לו אשה
אחרת גם עתה כדאמר בביצה ואפי' אין לו אשה ובנים עיקר מ"ע דפ"ו ולשבת יצרה
היא בשעת ביאה כדאיתא בגיטין דף מ"א אב"ל עכ"פ מ"ע היא משום פי יקח שלא לבעול
קידשה תחילה כמו מצנת שחיטה ושלוח הקן שאם רוצה לאכול בשר או ליקח הבנים
מצנה לשחוט או לשלוח האם פניצא בזו ומברכין בהם אשר קדשנו במצותיו וצנונו כמ"ש
בחיובינו בר"פ האיש מקדש ונראה לי טעם הרמב"ן והראב"ד פינון שמצינו בתורה
שהי' נשים ופלגשים קודם מתן תורה אעפ"י שלא הי' קידושין באותו זמן ע"כ שני
ענינים הם ונראה שפיון הראב"ד לזה בהשגות ונ"ל ענין פלגשים וכו' ומשמשת הבית
ופעמים למשפך רצונו דנשי' היינו שעיקר הנישואין לאישות שמשועבד לה בשאר פסות
ועונה ולכל תנאי פתובה והיא משועבד לו ופלגשו עיקר לתשמיש הבית ואינם
משועבדים זה לזה בשום דבר אלא לפרקים היא למשפך כמ"ש הראב"ד וכשתנה תורה
נצטוו באשה שלוחק בתורת אישות כנ"ל שלא יבעול אלא א"כ נתקדש לו אב"ל על
פלגשים לא נצטוו והוא פקודם מתן תורה בלא קידושין ובזה מיושב מה שהשיב המ"מ
על הרמב"ן מהא דאמר בכתובות דף ע"ג גבי קטנה שהגדלי דאין אדם עושה בעילתו
עילת זנות ולפמ"ש א"ש דהתם פיון שהוא אצלו בתורת אישות ה"ל בעילת זנות אם לא
יקדשה תחילה (מ"מ דברי הרא"ש בר"פ פתובות שכ' מה שאין מברכין אקבמו"צ
משום דיכול לקנים מצנת פריה ורביה ע"י פלגש אינו מובנים פיון שנישאו בתורת אישות
עכ"פ מ"ע שלא יבעול אותה אא"כ קידשה כשחיטה ושלוח הקן כנ"ל ואפשר דכוננתו
דלא דמי לשחיטה כמ"ש דא"א לאכול דשום אופן בלא שחיטה אב"ל הכא אפשר לבעול
אותם בלא קידושין בתורת פלגש ועדיפא מיניה קאמר דאפי' מצנת פו"ר יכול לקנים
וצ"ע): ועוד נראה לע"ד דמשמע מהש"ס דפלגש מותרת להדיוט מהא דאי' ביבמות דף
ל"ז רב פי איקלע לבי ארדשור מכריז ואמר מאן הוי ליה ליומא ואי בעית אימא רבנין
יחוד בעלמא הוי מיתדי לי וקשה טובא דהא ע"כ הי' קידושין וחופה בעדים דאל"ה לא
הוי פת בסלו וא"כ הא נתחייב בעונה וכ"ש בבעילה הראשונה שהיא בעילת מצנה ואפילו
אם נימא שהתנה ע"מ שאין לה עליו עונה הא אמרינן בכתובות דף נ"ו המקדש את
האשה ע"מ שאין לה עלי שאר פסות ועונה תנאו בטל משום דמתנה מה על שפתוב
בתורה והכי ס"ל לרב כדאיתא שם דף פ"ד א"כ אפי' התנה שאין לו עונה ע"כ יתחייב
בעונה מכ"ש בעילת מצנה ואין לומר שפנסה בקידושין וחופה על תנאי אם יבעול אותה
יחולו הקידושין מהיום ואם לא יבעול אותה לא יחולו הקידושין ז"א דקי"ל אין תנאי
בחופה ונראה עיקר שלא הי' אלא בתורת פלגש בלא קידושין ובלא פתובה ולא נתחייבו
בשאר פסות ועונה וכשיצאו משם לא היתה צריכה גט ואפ"ה הי' מותר לבוא עלי' פלגש
ומה שהוצרך להתנות מתחיל' ליומא אין הטע' משו' דלא ישא אדם אשה ודעתו לגרש'
אם לא הודיעה בתחילה כדאי' לקמן בתחילת סי' קי"ט אלא אפי' בפלגש שאינה צריכה
גירושין קשה להרחיקה אם לא הודיעה בתחילה כדאי' בסנהדרין דף כ"ב קשה גירושין
שהרי התירו ליחוד ולא התירו לגרש והרי במספר הנשים הי' הפלגשים כדאי' שם ותו
דמוכח מדלא נשא לאבישג בתורת פלגש והי' לו להרחיק פלגש אחת אע"כ דגם זה
בכלל קשה גירושין צריך להודיע בתחילה ועוד יש להביא ראי מהא דאמר בקידושין
דף ט' ע"ב ובעלה היא נקנית בביאה ואין א"ע' נקנית בביאה וכו' ואי נימא דפלגש אסור

אן התורה ממילא פנין דאיכא איסורא בקנין אינה קונה דכיון דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני כדקי"ל פרבא פריש תמורה וכ"כ התו' שם וכן הוא בי"ד סיר"ל ותו דמקשה שם ולרבא דאמר בר אהינא וכו' ולא משני דלרבא א"צ למעט א"ע אלא נודאי דליכא איסורא פשוניחדה אליו והיינו דלא אמר שם למעט שפחה פנענית פדקאמר בדרף כ"ב ע"ב אלא מעתה תהא שפחה פנענית נקנית בביאה וכו' אלא פנין דאיכא איסורא לא שייך בי' קנין וקתם מטעם הגבחה קאמר ועיינו בחידושנו שם מיהא אין בזה קושני'.

על הרמב"ם די"ל דס"ל דמקח שנעשה באיסור מהני כדאימתא בח"מ סימן ר"ח ועיינו בסמ"ע שם ועוד יש להביא ראיה ממה שהוכיחו התו' בקדושין דף כ"ב ע"א ביפת תנאר שהתירה התורה כנגד היצה"ר היינו שהותרה ביאה ראשונה במלחמה אבל מה שאמרו התורה לאחר כל המעשים ואחר כן תבא עליה ובעלתה והיתה לה לאשה אין בו חידוש דהרי כבר נתקרה יצרו וכיון דכתיב ובעלתה קודם והיתה לה לאשה משמע אפי' שלא ע"י קידושין כמ"ש בחידושי קידושין דף ס"ח ע"ב דמהכא נפקא לן איסור הנכריות בין דרף ונות ובין דרף חיתון ע"ש ועוד נראה לי דמשמע מהש"ס דפלגש מותרת מהא דאמר בכתובות דף מ"ו ע"ב וכי תימא גיליף מפונשת ופגם שאני פונשת ופגם דאבוה שייך בגוה דאי בעי מסר למגנול כפי' רש"י שם ונתקשה בזה התו' בכתובות דף מ' ע"ב פנין דלא קים לן שיכול לקדשה במה יכול למסרה.

למגנול ומנפה שחין (ועיינו מ"ש שם) ולפי שיטת הראב"ד א"ש דנודאי ברשות האב היא למוסרה למנפה שחין בתורת פלגש גש וכמו שפכת הרמב"ם בלאו דאל תחלל את בתך להזנותה שלא יאמר ע"ש משמע שיש ביד האב למוסרה לזכות אלא שהזהירה התורה עליו אבל בפלגש דלא הנהיר נודאי שבידו למוסרה.

אמנם נראה לענ"ד ליישב אף לשיטת הרמב"ם דאפי' אם נימא דאין זוכה בה אב לקדשה מ"מ פנין שפכתנו דאיסור הפלגש להדיוט הוא משום מ"ע שצריך לקדשה תחילה א"כ פנין דה"א שאין ביד האב לקדשה בשביל זה לא יגרע בה זכות האב למוסרה לביאה וממילא פשהיא נערה מצוה עליו להתקדש לו ואם לא תרצה תהי' בתורת פלגש וזה שפי' רש"י בכתובות שיכול למוסרה לביאת קידושין ר"ל אעפ"י שאין בידו לקדשה אם לא שתתמצה רשאי למוסרה וכיון שאין ביד האב לקדשה אין העשה מוטל עליו אלא על הבת עצמה שתתמצה להתקדש אליו ונראה לי שמזה הטעם הותר למלך בפלגש פנין שהתירה התורה למלך ליקח לו מבנות ישראל ופלגשים אפי' שלא מדעתו כמ"ש הרמב"ם בהל' מלכים לא שייך לומר שמוטל עליו מ"ע לקדשה דאין קדושין אלא מדעת'.

ובזה נראה לי ליישב הגירסא בסנהדרין דף כ"א מאי נשים ומאי פלגשים אמר רב יהודה א"ר פלגשים קידושין בלא פתובה כמ"ש הה"מ שפך הנה גירסת הרמב"ם ותמה עליו הכ"מ שהרי רבינו עצמו כ' בפ"ד מה"ל מלכים אצל המלך פלגשים בלא פתיבה וקידושין ולדעת' לא קשה מידי פנין שפכתנו שהיתר למלך הוא מדין משפט המלך והיינו לפי מאי דקי"ל פשמואל כל האמור בפרישת המלך מלך מותר בו אבל רב לטעמין' אזניל דס"ל המלך אסיר בו וא"כ דינו כהדיוט דאסיר בלא קידושין מדעתה ורש"י בחומש פ' חיי שרה גבי בני פלגשים הביא גירסא זו וז"ל פלגשים בלא פתובה כדאמרינו בסנהדרין גבי נשים ופלגשים דדוד וכונתו שקודם מתן תורה לא שייך קידושין ואין הפרש בין

אשה לפלגש אלא בעניני פתובה דהיינו בענין שמיוחד לאישות ומשעובדים זה לזה פנ"ל כמ"ש לעיל והיינו דהביא ראי' מפלגשים דהיה לדוד לשיתות רב דגם פלגש היתה בקדושין ואין חילוק ביניהם אלא בעניני פתובה וכיון שזכינו לזה נראה לענ"ד דאין שים תשובה להרמב"ם והגי קראי דהביא הרמב"ן ז"ל מפלגש וגדעון דכי היכי דצ"ל לשיטת הראב"ד והרמב"ן דמ"ע דקידושין לא נאמר אלא פשוטא אותה בתורת אישות דמשנתנה תורה מצוה לקדשה וכשנשא בתורת פלגש הוא כמקודם מתן תורה פן הוא לשיטות הרמב"ם ז"ל אלא דס"ל דמשנתנה תורה אף על הפלגש נצטוה שלא לבעול אותה בלא קידושין ואין חילוק ביניהם אלא בעניני אישות וכתובה ומעטה בכלב וגדעון שהיה להם פלגשים היינו שקידשו אותם בתחילה שתהיו אצלם בתורת פלגשים בלא כתובה וכו' פלגש בגבעה וכו' א"ש טפי מ"ש שם אשה מפני שהיה על ידי קידושין וכו' א"ש נמי מה שאמר חז"ל בגיטין ותזפה עליו פלגשו ר' אביתר אמר זבוב וכו' ולא פירשה כפשוטה דזנתה תחתיו ולפי שיטת הרמב"ם ניחא פנין דהי' על ידי קידושין הנה נאסרת עליו ומה שאמר בה"ל מלכים שלא הותרה פלגש להדיוט היינו בלא קידושין דמלך הותר בו מפני שיכול ליקח אותה בע"כ וא"א לקדשה בלא דעתה אבל ההדיוט אסור בלא קידושין והיינו פי היכי דס"ל לרב דפילגשים דדוד שהיה על ידי קידושין פנין דכבר כתבנו דלרב דסברא ליה פלגש אסור ב"כ מלך מלך אסור בו דינו כהדיוט ממילא דאף המלך צריך לקדש הפלגשים ה"כ לדידן גבי הדיוט ובהא א"ש מ"ש לעיל מסוגיא דיבמו' מרב דאכריז מאן הוי לי' ליומא ומשני יחוד' הוי מיוחד לי' ואמאי הא יתחייב בשאר פסות ועונה ולפמ"ש א"ש דהא דלא מהני תנאה בשאר פסיתי ועונה היינו כשקדשה בתורת אישות אבל כשקדשה בתורת פלגש כמ"ש הראב"ד דעיקר קנותה לתשמיש הבית בזה בנודאי לא מתחייב בשאר ועונה: ועוד הפשר לומר דכיון דלשיטת הרמב"ם כשלוקה בתורת פלגש היינו בקידושין בלא חופה י"ל שקידשה על תנאי שאם יבעל אותה תהא מקודשת למכרע בתורת פלגש דכיון דליכא חופה מהני בי' תנאה והשתא א"ש טפי דכיון שלא בא עלי' לא היתה צריכה גט ממנו ונראה לענ"ד דשיטת הרמב"ם היא מוכרחת לפי שיטתו דפסק בפט"ו מהל' א"ב שכל פסולי קהל אינם איסורין מן התורה אלא ע"י קידושין והטעם כתב הכ"מ משום בנז של הרמב"ם משום דיבוא בקהל ה' משמע ע"י קידושין ע"ש א"כ אי נימא דפילגש מותרת להדיוט בלא קידושין קשה מאי קאמר ר' יוחנן ביבמות דף ע"ח אי לאו דאמר ר' יהודא דתלאו הכתוב בלידה מצרי שני במה יטהר וכו' דאי לא פתיב קרא וכו' ומאי קושני' דהא משכחת שנשא מצרי שני פלגש בלא קידושין דמותרת מן התורה אע"כ דפלגש להדיוט אסורה בלא קידושין וכיון דאי להתייר לא פתיב קרא שפיר קאמר במה יטהר ובהא א"ש הגירסא ביבמות דף ע"ו ע"ב ותפוק לי' דמצרי' ראשונה היא ונתקשה התוס' שם בד"ה ותפוק לי' וכו' וקשה דפשיטא דשני' בי' חתנות ונראה דפרי' דהאי' נשאה שלמה הא מצרית ראשונה היא וכו' ואפתי קשה דאין עקום לקושני' זו על רבא דדייק מלשון חתנות לשיטת הרמב"ם א"ש הא דמקשה פנין דהיא מצרית ראשונה אי' נשאה שלמה אע"כ שהיתה בתורת פלגש כדיון מלך שמותרת לו פלגש בלא קידושין וכו' אין אסור מן התורה במצריות והיינו דקשני' לי' דוקא על רבא דדייק לשון חתנות והראב"ד אגיל דחולק שם עם הרמב"ם דפסולי קהל אסורים מן התורה אף בלא קידושין ושפיר פרי' מצרי שני במה

יטהר: שם וכן מומר שְנֵשָׂא מְמֹרֶת וכו' אפי' דר עמה פמה שנים אינו א"א פנכות
בְּעֵלְמָא.

וְנִרְאָה פְּשׁוּט דָּאָם דְּר. עמה אחר גירות אַמְרִינָן מְסַתְמָא אִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת
זְנוּת.

כְּדִמְשַׁמַּע מִמֵּתְנִי דְכִתְּנֻבוֹת דָּף פ"ט בְּגַר שְׁנִתְּגַיְיֶרָה אֲשֶׁתּוֹ עִמּוֹ פְּתוּבָתָה קִי קִיִּמַּת דַּע"מ
כִּן קִיִּמָּה. וְנִרְאָה דְאָפִי אִם נְתִיחָד עֵמָה לְבַד אַחַר הַגִּירוּשִׁין צְרִיכָה גַט כְּמוֹ הַמְּגַרְשׁ אֶת
אֲשֶׁתּוֹ וְלָנָה בְּפִנְדָּק דַּס"ל לַב"ה דְּהוּ הוּ עֵינֵי יְחִוּד וְהוּ הוּ עֵינֵי בִיאָה דְאִין אַעֲבַב"ז פִּינּוּ
דְּלָבוּ גַס בָּהּ וְכ"ש הָכָא שְׁדַעְתָּם לְדוּר בְּיַחַד וְיוֹתֵר מְזָה פְּתוּבוֹ הָאֲחֵרוֹנִים דְאָפִי בְּאַנוּס
וְאַנוּסָה וְדָר עֵמָה בְּגִלּוּי לְכַמָּה אָנוּסִים אַמְרִי דְמְסַתְמָא אַעֲבַב"ז וְאִין לְהַסְתַּפֵּק דְמִתְנִי
דְכִתְּנֻבוֹת שְׁאֵנִי דְמִיִּרִי דְכָבֵר כַּת' לָהּ פְּתוּבָ' וְכִן הַמְּגַרְשׁ אֶת אֲשֶׁתּוֹ וְלָכָה עֵמָה בְּפִנְדָּק
קִימ"ל בְּמַגְרֵשׁ וְהַחֲזִיר' ע"מ פְּתוּבָה הִרְאִישׁוּנָה הַחֲזִירָה אֲבָל הָכָא אִם דְּר עֵמָה בְּלֹא פְּתוּבָה
פִּינּוּ דַעֲכ"פ אִיסוּרָא רַא אִיפָא לְדוּר בְּלֹא פְּתוּבָה אֲפִשֵׁר לֹא אַמְרִינָן בִּי אִין אַעֲבַב"ז
וְסָבְרָא פְּזוּ פְּתַב הַב"ש בַּסִּי קַמ"ח ס"ק ה' אָף ז"א לַפּמ"ש הַר"ן בְּכִתְּנֻבוֹת דָּף ע"ג מַה
דְּאָמַר אַבְיִי לֹא תִימָא טַעְמָא דְרַב וְכו' דְאִין אַעֲבַב"ז אַעֲפ"י שְׁאִין לָהּ פְּתוּבָה וְכָל הַפּוּחַת
לְפַתוּלָה וְכו' הִינּוּ מְשׁוּם דְקִי"ל בִּיאָה אִירוּסִין עוֹשֶׂה וְאַרוּסָה לִית לָהּ פְּתִיבָה אִם לֹא
פְּתַב לָהּ אִין זֶה בְּעִילַת זְנוּת א"כ י"ל ה"נ אַמְרִי כִן וְתוּ דִּהִיא דְלָנָה עֵמָה בְּפִנְדָּק סְתְמָא
קְתִי מְשַׁמַּע דְאָפִי כְּבָר שְׁלֵמָה לָהּ פְּתוּבָה הִרְאִישׁוּנָה וְתוּ דְאָפִי אִם פְּתַב לָהּ הַפְּתוּבָה
בְּגִיּוּתוֹ עֲדִינּוּ אִיסוּרָה הִיָּתָה דְכָלָה בְּלֹא בְרָכָה וְכו' אַפ"ה מְשַׁמַּע מִמֵּתְנִי דְהוּי פְּנִישׁוּאָה
גְּמוּרָה וְכִן מְשַׁמַּע מִדְּבַרִי הַרִיב"ש דְדוּקָא בְּעַבְרָה גְּמוּרָה שְׁלֹא טְבֵלָה לְגִדּוּתָהּ לֹא אַמְרִי
דְאִין אַעֲבַב"ז אֲבָל בְּאִיסוּר דְרַבְּנָן לְדוּר בְּלֹא פְּתוּבָה וְבִלֹּא בְרָכָה שְׁפִיר אַמְרִינָן דְאִין
אַעֲבַב"ז פְּדִי שְׁלֹא יַעֲבֹר עַל אִיסוּר דְאִירוּיָתָא לְדוּר עִם אִשָּׁה בְּלֹא קִידוּשִׁין פְּנ"ל וְקִצַּת
רִאִי מְהָא דְאָמַר בְּבִיצָה דָּף ה' ע"ב בְּקָרָא דְאָמַר לְהֵם שׁוּבוּ לְכֵם לְאֶהֱלִיכֵם הָאִי לְמַצּוֹת
עוֹנָה הָא דְאֶתָא אָף דְבִשְׁעַת מַתָּן תּוֹרָה הוּי לְהוּ כְּגַרִים שְׁנִתְּגַיְיֶרוּ וְלֹא חָל עֲלֵיהֶם מַצּוֹת
עוֹנָה אֲלֵא פִינּוּ שְׁשִׁבוּ לְאֶהֱלִיכֵם פְּוֵלָם לְעִזּוֹ פְּוֵלָם וְנְתִיחָדוּ הוּי לִי קִידוּשִׁין דְמְסַתְמָא אִין
אַעֲבַב"ז וּמְמִילָא נְתַחֲיִיבוּ בְּעוֹנָה אֲבָל לְכַתְּחִילָה צְרִיף קִידוּשִׁין מְחֻדָּשׁ וְנִשְׁוֹאִין בְּבְרָכָה
פְּתַקְנַת חַז"ל: סְעִיף ב' אִם הַכְּנִיס אִשָּׁה לְחֻפָּה אִינָה מְתַקְדָּשֶׁת כְּבָר מְבִיא בְּחִידוּשִׁינוּ
לִיִּישׁב קוֹשְׁיָה הִרְא"ש עַל ר"ח וְסִייעַת הוּא דַּעַת הִיא שְׁהוּא סְפַק.

הִנֵּה הַמְּהַרְשֵׁ"א ז"ל פְּתַב שֵׁם דָּף ה' ע"ב בַּד"ה חֻפָּה שְׁגוּמְרַת וְכו' דַּלְר"ה חֻפָּה קוֹנָה
גוּמְרַת וּבַסְע"י הַסְּפִים עִמּוֹ וּבְתַשׁוּבַת פְּנִי יְהוֹשֻׁעַ חֻלְק אַה"ע סִימָן נְיו חֻלְק עַל זֶה וְלַעֲנ"ד
נִרְאָה דְלַדִּינָא וְדִאי אִין לְהַסְתַּפֵּק בְּזֶה שְׁיָהָא קוֹנָה וְגוּמַר דְהָא הַקְּשָׁה הִרְא"ש עַל שִׁטַּת
ר"ח פִּינּוּ דַע"כ צ"ל דַּר"ה דִּילִיף מַק"ו ס"ל כַּר"ט דְלֹא אַמְרִינָן דִּינֵי הִיכִי דְמִיפְרָף ק"ו
וְאַנּוּ קִי"ל פְּחַכְמִים דַּר"ט גְּבִי קָרָן בְּרִשׁוֹת הַנְּזִיק וְנִרְאָה דְטַעֲמִיָּהוּ דַּר"ח וְסִייעַתוֹ מְשׁוּם
דַּס"ל כְּשִׁיטַת הַמְּהַרְשֵׁ"א ז"ל בְּלַעֲגָנָן קוֹנָה לְבַד אִין צְרִיף ק"ו דְלֹא עֲדִיפָא קָנְנָן מְגַמַר
וְלֹא שְׁיָיָה בְּזֶה לֹמַר דִּינֵי כַמ"ש הַתּוֹס' דָּף יוֹד בַּד"ה זוּ שְׁבִיאָתָה וְכו' וְרַבִּינוּ שְׁמֻשׁוֹן מְקוּצִי
תִי דְלֹא אַמְרִינָן דִּינֵי אֲלֵא הִיכִי דְבַעֲי לְמִימַר דִּין חֻדָּשׁ וְכו' וְנָהִי דְלֹא קִי"ל כַּר"ט הִינּוּ
בַק"ו דַּר"ה לְקַנּוֹת וְלְגַמּוֹר אֲבָל בְּהָא דְקוֹנָה לְבַד דְלִיכָא לְמִימַר דִּינֵי קִי"ל פְּנוּתִי הִרִי דְאִין
לְהַסְתַּפֵּק לְדִינָא דְנוּדִאי אִינוּ קוֹנָה וְגוּמַר דְלֹא קִי"ל כַּר"ט.

ועוד נראה דונדאי ביאה לבד גומרת דהא כתבו התוספות בדרך ד' ע"ב בד"ה מה ליבמה שפן זקוקה ועומדת ור"א משאגן פירש שזקוקה ועומדת שביאה זו אינה עושה אלא גומרת קדושי ראשונה וכו' והא ודאי דאירוסין עדיפא מזקוקה דיקבם א"כ איפא למילף דביאה גומרת אחר אירוסין בק"ו מיבמה ומזה מוכח דאין חופה לבד קונה וגומרת מק"ו דר"ה דאל"כ נימא נמי דביאה לבד קונה וגומרת מהאי ק"ו דר"ה ובדרך יו"ד איבעני' אי ביאה נישואין עושה או א אירוסין עושה ופשוטו אביי ורבא דאירוסין עושה וכן הספמית הפוסקים.

עוד כתבנו בקידושינו אי נימא פסברת מהרש"א דס"ל לר"ה דלקנן לבד א"צ ק"ו משום דגמר עדיף מקנן א"כ קשה לפי תי' ר"א משאגן הנ"ל דהא דאיצטרף ובעלה היינו דליפא למילף קנן מגמר קשה לר"ה דגמר עדיף מקנן למה לי ובעלה על קבין הביאה גילף מביאה דיבמה דהא ס"ל דגמר עדיף מקנן ע"כ צ"ל לשיטת המהרש"א דאיצטרף ובעלה שקונה וגומר דאי לא הני פתיב ובעלה ליפא למילף בק"ו דר"ה דקונה וגומר מפספ ופטר דהא איפא למיפטר שפן קנינים מרובים פדפריף הש"ס לר"ה וצ"ל ביאה יוכיח פתר דכתיב ובעלה ע"כ צ"ל דקונה וגומר ולפי מאי דקי"ל ביאה אירוסין עושה ליפא למימר הכי ואם באנו לנישב שיטת מהרש"א ז"ל ע"כ צ"ל דלר"ה ס"ל ביאה נישואין עושה דלא פהלקתא ואביי עצמו דמתרץ לדברי ר"ה קאמר ולא ס"ל פנתל' דהא אביי עצמו פשיט לקמן דף יו"ד דביאה אירוסין עושה יצא לנו לפי מאי דקי"ל דביאה אירוסין עושה מכ"ש דחופה אינו קונה וגומר: שם וי"א שהוא ספק.

הנה במשנה למלך בפ"י מה"ל אישות דין ב' נסתפק אי בעינו שהיו הקידושין קודם לחופה אבל חופה קדמה לא מהני להחשיבה פנשוואה או דילמא פל שהוא שם חופה וקידושין מהני להחשיבה פנשוואה והוכיח מדברי הרמב"ן כמו שיבואר דמהני וחלק על התוס' ורבינו ירוחם ואחריהם בתשובה משאת בנימין והביאו הב"ש בס"ד ולענ"ד אין מדברי הרמב"ן ראי' שכ' לתרץ הא דאמרינו בקידושין דף יו"ד נ"מ למקנות בכה"ג בביאה ואמאי אפ"ל תחילת ביאה קונה ה"ל עצמו בשעת נישואין ותי' הרמב"ן דמייירי שפנסה לחופה ולענ"ד נראה דמזה אין הכרח די"ל דמייירי פשהחופה והקידושין ביחד שנתניחד עמה בביתו לפני עדים שתתקדש לו בביאה דהוי חופה וקידושין כאחד אבל אם הכניסה לחופה ואח"כ בא עלי' פהיא דתשו' ע"ב אין שום סברא לומר פן דכיון דחופה לא קנתה פלוס ומותרת לכל אדם איף נימא דכסף שאח"כ יקנה ויגמור ע"י החופה שקוד' שלא הועילה פלוס נהי דכשהם ביחד י"ל פיון שישנו בזה אחר זה ישנו בבית אחת פלשון הש"ס לקמן דף נ"א וחופה היא גומרת בשעתה באף בזה אין מדברי הרמב"ן ראי' לקדושי פספ וחופה וי"ל דדוקא חופה עביאה ביחד דשניהם עגין אחד הם דחופה הוי פתחילת ביאה פדאי' הפתובות דף כ"ז דחופה היא תחילת ביאה וכן אמרי' ביבמות דף נ"ח ע"ב לא קאמר ר"א אלא בקידושין דלא קריבה לביאה אבל חופה דקריבה ב"נ דפסולה משא"כ בקדושי פספ שאינם עגין זה לזה ועוד נראה דלדעת בפוסקים דבעינין בחופה יחוד הראוי לביאה לא משפחת חופה וכסף ביחד דבשלמא ביאה וחופה שפיר משפחת ביחד משום דביאה לא עיגן פדם אלא זה אורז עמה דהוה הו עידי יחוד והוה הו עידי ביאה דאי' בס"ל ל"ג משא"כ פספ דצריף להיות נתינת הפספ בפני עדים אינו שייף לומר שיהי' נתינת הפספ בשעת יחוד הראוי לביאה ומיהא לפמ"ש הב"ח

בסי' נ"ה דא"צ יחוד שלא יהא שם שום אדם אלא שיהא המקום צנוע המיוחד לחתן וכלה אף שיהא שם עדים מקרי יחוד הראוי לביאה ועיין מ"ש שם שפיר משפחת חנופה וכסף ביחד אבל בחנופה הקודמת אין שום סברא דמהני ותו דאי נימא דכח החנופה עצמו מועיל לכסף שאחריו שיגמור אם פן אזלא לה ק"ו דר"ה מה כסף שאינו גומר קונה וכו' מי יגיד לנו דחנופה שגומרת הו פח החנופה עצמו שפא הוא פח הכסף שלפנינו פי הכי דצ"ל בחיפה שלפני הכסף שמועלת לכסף שאחריו לגמור ה"כ יש לומר לכסף שלפני החנופה מועיל החנופה לאחריו ושתגמור אלא ונדאי דאין שום סברא לומר פן דחנופה שאינו מועילה פלום תועיל לכסף שאח"כ לגמור לכן נראה דדברי ר' ירוחם והמ"ב הם עיקר: סעיף ד' אבל חכמים אסרו לקדש בביאה משום פריצות פן הוא לשון הש"ס בקדושין וביבמות ולכאורה קשה לפי מה דקי"ל ביאה אירוסין עושה א"כ בליזו הי' להם לאסור לקדש בביאה פיון שהיא פשאר ארוסה שאסורה לו כל זמן שלא נכנסה לחנופה כמו שפירש"י בכתובות דף זין בד"ה ואסר לנו את הארוסות והרמב"ם ז"ל כ' בהלכות סוטה בא על הארוסה בבית חמיו הוי אינו מנוקה מעון אין המים בודקין מיהא על הש"ס אין להקשות משום די"ל דקאמר הך טעמא אפי' אי נימא דביאה נישואין עושה אבל לדין דקי"ל ביאה אירוסין עושה קשה ל"ל להרמב"ם והטור וש"ע לאסור משום פריצות (ונאפי' לפי דעת המשנה למלה שכתבנו למעלה דבחנופה ואחר זמן קדשה הקדושין קונין וגומרין דחוק לומר דנ"ה אם נכנסה לחנופה כפר) וצ"ל כמ"ש בחידושינו בסוגיא דחנופה קונה, די"ל דלא הי' פח ביז חכמים לאסור קדושי ביאה משום דכתובה בפירוש בתורה וכמ"ש הט"ז בי"ד סי' קי"ז ועוד נראה דנ"מ כשמכניס' בביתו ומקדשה בביאה דכבר כתבנו למעלה פיון דהוי חנופה וקדושין ביחד קונה וגומר א"כ ליכא בזה איסורא משום ארוסה אלא משום פריצות וכן נ"מ ביבמות דקי"ל דאסרו ביאה בלא מאמר שלפנינו אע"ג דקונה וכו' אפ"ה אסור משום פריצות: וי"א שאין מפין וכו' הטעם פתב הרא"ש בפ' רבן גמליאל דקי"ל פנהרדעא דהלכה בדברי המיקל אין להקשות למה לא פסק לקולא טפי דאינו לוקה אא"כ קידש בביאה ובלא שינדף פלישנא קמא דנהרדעא ואי משום דמיייתי בפ' י"ג ברייתא ביבמות שביבמות בביאה בלא מאמר לוקה הא ע"כ לישנא קמא דרב לא פליגי על הברייתא פדמקשה הש"ס שם וברייתא זו ע"כ צ"ל דברייתא זו מוקי ליה בלא שידוכי דאע"ג דזקוקה היא לו ונראה דרא"ש לפעמי' אזיל דס"ל בע"ז דף ז' בשם רש"י ז"ל כל איכא דאמרי בש"ס הלך אחר אחרון ומסיק שם בשם הגאונים דס"ל דאזלינו לחומרא א"כ ה"כא פיון דהוי לשון אחרון לחומרא ס"ל כא"ד ונראה דהא דפסק הרמב"ם ונהביאו בש"ב דלא פנהרדעא היינו כמ"ש הה"מ פדמצינו לרב יוסף בפ' עשרה יוחסין דס"ל ה"כ ומה שהקשה הה"מ בפ"י מהל' איסורי ביאה שלא פתב פן שלוקה גבי חתן דהר בבית חמיו ונדחק בזה שם דסמוך על ההיא דכתב ה"כא לדעתי נראה משום דבהא קי"ל כר' אשי דאמר בקידושין דף פ"א דאין מלקין על יחוד דאשת איש פדי שלא להוציא לעז על בני' ואף לדעת הב"ח שהביא הב"ש בס"ב כ"ב ד דוקא את האשה אין לוקין אבל איש לוקין פיון דאינו ידוע איזו היא האשה כפר כתבנו בחידושים דבדר בבית חמיו כא שייך זה ותו דהא הרמב"ם פתב בפ"י כ"ב והל' א"ב דאין לוקין בא"א משמע דשניהם אין לוקין וכיון דרב אשי פליג בזה אלישנא קמא פסק כר"א דבתרא הוא ועיין מ"ש בחידושינו דמתורץ בזה קושלי' התו' שם בדר פ"א מיהא

י"ל דלְיִשְׁנָא קמָא לָא פְּלִיג עַל ר"א דְדִינָר בְּבֵית חֲמִיּו חֲמִיר טְפִי מִיחֻוד פְּדָאֲמְרִי דָּף פ"א מְתִינְחָד עִם אַחֻותוֹ וְדָר עִם אָמוּ וּפִי רִש"י לְפָרְקִים אָבֵל אֵינּוּ דָּר תְּמִיד בְּיחֻוד תְּדַע דַּע"כ צ"ל כֵּן דָּהָא אֵיתָא בְּדָף פ"א אָמַר רַבָּה בְּעֵלְהָ בָּעִיר אֵין חוֹשְׁשִׁין מִשׁוּם יְחֻוד פִּי רִש"י לְהִלְקוֹתוֹ וּמִסְתַּמָּא אֵיזוּ חִילּוּק אֲפִילוּ בְּעֵרִיּוֹת וְכֵן מִשְׁמַע מִסְתִּימָת לְשׁוֹן הַפּוֹסְקִים א"כ אִיךְ אָמְרוּ נְהַרְדְּעָא דְמִלְקִין אוֹתוֹ ע"כ צ"ל דְדִינָר שְׁאֵנִי וְדָמִי לְהֵיכָא דְקָאֲמַר בְּדָף פ"ב דְלָא תִלְמַד אֲשֶׁה סוֹפְרִים וְכַתְּבֵי הַב"ש בְּסִי' כ"ב דְלָא מְהַנִּי בְּעֵלְהָ בָּעִיר כִּינּוּן דְהִיא תְּמִידַת וְדָרָה הָאִישׁ לִיסַע לְפַעְמִים מִמְּקוֹם לְמְקוֹם א"כ ה"כ כִּינּוּן שְׁהוּא דָּר בְּבֵית חֲמִיּו לָא מְהַנִּי בְּעֵלְהָ בָּעִיר וְתוּ דְקִי"ל בְּאַשְׁתּוֹ עִמּוּ הִיא מִשְׁמַרְתּוֹ פְּדָאֵיתָא בְּמִתְנִי' סוֹף קִידוּשִׁין וְעֵינּוּ מִש"ש דְאַפִּילוּ יוֹצֵא וְנִכְנַס סְגִי זוּלַת בְּרוּכָל לְבַד פְּדַעַת תּו' שְׁם ע"כ צ"ל בְּחֻתָּן הַדָּר תְּמִיד בְּבֵית חֲמִיּו חֲמִיר טְפִי דָּאֵין לוֹמַר דְאַשְׁתּוֹ כִּינּוּן שְׁהִיא בֵּת חֲמוּתוֹ לָא הָוִי שְׁמִירָה לְגַבֵּי אָמָה דְלָא מִשְׁמַע כֵּן בְּגִיטִין דָּף ע"ג גְּבִי גִט שְׂכִיב מְרַע וְגַבֵּי שְׂבוּי' וְנִרְאָה דְלָא נִיחָא לִי לְהַרְמַב"ם לְחֻלְק בְּזָה כִּינּוּן דְאִיפָא חֲשִׁישָׁא לְהוֹצָאָת לַעֲזוּ כִּי הִכִּי דְשְׁמַעִי לְרַב דְאַפִּילוּ בְּנֻטְעָן עַל אֲשֶׁת אִישׁ הַקְּלוּ מִשׁוּם שְׁלָא יוֹצֵא לַע' פְּדָאֵיתָא בִּיבְמוֹת דָּף כ"ד ע"ב כ"ש בְּדִינָר: סִי' כ"ז סְעִיף א' פְּרוּטָה כְּתַב הַב"ש אֵין מְקַדְשִׁין לְכַתְּחִילָה בְּמִטְבַּע עֵינּוּ לְקַמּוּ סִי' נו"ן כְּתַבְתִּי טַעַם נִכּוֹן לְזָה: שְׁם שְׁוֹה פְּרוּטָה כְּתַב הַב"ש בְּשֵׁם הַר"ן וְהַרְשָׁב"א אִם קִידֵשׁ בְּקַרְקַע מְקַדְשֶׁת ז"ל הַר"ן אִיפָא מ"ד אֵין אֲשֶׁה מְקַדְשֶׁת בְּקַרְקַע וְהַבִּי' רֵאזִיה מְגִיטִין דָּף יוֹד דְקָאֲמַר מְלִתָּא דְאֵיתָא בְּקִידוּשִׁין וְכו' וְלִיתָא דְהֵתָם בְּקִדוּשִׁי שְׁטַר אַע"ג דְמִקְשִׁינּוּ הַנּוּיּוֹת לְהַדְדִי וְכו' וּבְתוֹס' דָּף ה' בַּד"ה שְׁכֵן פּוֹדִין וְא"ת וְנִימָא ק"ו מְקַרְקַעוֹת וְכו' מִשְׁמַע לְהַדְדִי דְפְשִׁיטָא לְהוּ דְאַשְׁה מְתַקְדְּשֶׁת בְּקַרְקַע וְאֵין לוֹמַר דְלָא כְּתַבִּי כֵּן אֵלָא לְפִי הַס"ד מְקַמִּי דִּי הַקְּיִישָׁא דִּיִּצְאָה וְהִתָּה דְלִיכָא לְמַעַט קַרְקַעוֹת מְהִיקְשָׁא דְהוֹדִיּוֹת לְהַדְדִי ז"א דַּא"כ לִימָא ק"ו אִיפָא דְאֵינָה מְתַקְדְּשֶׁת בְּקַרְקַע מַה שְׁטַר שְׁמוּצֵיא אֵינּוּ מְכַנִּיס קַרְקַע שְׁאֵינּוּ מוּצֵיא כ"ש שְׁלָא יְכַנִּיס וְלִיכָא לְמִימַר כְּסָף תּוֹכִיחַ שְׁאֵינּוּ מוּצֵיא וּמְכַנִּיס אִיפָא לְמִיפְרָה דְמַה לְכֶסֶף שְׁכֵן פּוֹדִין בּוּ הַקְּדוּשׁוֹת וְכִינּוּן דְאִיפָא לְמִימַר הִכִּי וְאִיפָא לְמִימַר הִכִּי קִי"ל כֵּל חַד וְחַד תִּיקוּם אֲדוֹנְכֻתָא וְתוּ דְמַצִּינִי תַבְרָא דְאִיךְ גִּילִיף בַּק"ו בְּשְׁטַר שְׁמוּצֵיא וְכ"ש שְׁמְכַנִּיס הָא ע"כ גִּימָא דִּיזוּ דָּאֵין לְקַדֵּשׁ בְּשְׁטַר מְחוּבָר כְּמוּ בְּגִט וְהַדָּר גִּימָא דְמִקְשָׁה הַנּוּיּוֹת לְהַדְדִי דָּאֵין לְקַדֵּשׁ בְּקַרְקַע וְלִיכָא לְמִילָף בַּק"ו אֵלָא ע"כ דְפְשִׁיטָא לְהוּ לְהַתּו' דְקִדוּשִׁי כְּסָף יְכוּל לְקַדֵּשׁ אֲפִילוּ בְּקַרְקַע.

וְנִרְאָה הָא דְפְשִׁיטָא. לְהוּ מִשׁוּם דְכְּתַבוּ תוֹס' בַּד"ה בְּפְרוּטָה וְכו' הָא דְנִפְקָא לִיה בְּקִדוּשִׁי אֲשֶׁה דְשְׁוֹה כְּסָף הִינּוּ דִּילְפִינּוּ מַע"ע דְכַתְּבִי יְשִׁיב מְכַסֵּף מְקַנְתּוֹ וְרִיטְבָ"א הוֹסִיף דְמִשְׁמַע מְפֻשְׁטָא דְקָרָא דָּאֵין כְּסָף לְאָדוֹן וְכו' דְכַף דְאַשְׁה דוּמ' לְכֶסֶף דְאַמָּה עַבְרִיָה דְאַמָּה עַבְרִי' יְלְפִינּוּ בְּהִיקְשָׁא מַע"ע וּבְסַפ"י הוֹסִיף עוֹד דְנִפְקָא מְהִיקְשָׁה דְאַחֲרַת לְאַמָּה עַבְרִי' וּבַע"ע נִרְאָה פְּשׁוּט דְנִקְנָה וְנִפְדָּה בְּקַרְקַע וְהוּא בְּכָלֵל שְׁוֹה כְּסָף הָאֲמוּר בְּהֵם דְהָא כְּתַבוּ הַתּו' שְׁם הָא דְאִיצְטְרָף בַּע"ע דְלָא יְלְפִינּוּ מְנַזְקִין דַּה"א עֶבֶד דּוּמִיָּא דְנִזְקִין דָּאִם נִקְנָה בְּקַרְקַע לְבַעֲזִי מִיטְבַּ אֲלֵמָא דִּיכוּל לְקַנּוֹת בְּקַרְקַע דְהָא מְטַלְטְלִי כֵּל מִיְלִי מִיטְבַּ הוּא פְּדָאֵיתָא בְּרִישׁ ב"ק וְא"כ כִּינּוּן דְאִיפָא לְמִילָף בְּהִיקְשָׁא דְהַנּוּיּוֹת וְאִיפָא לְמִילָף בְּהִיקְשָׁה דְאַחֲרַת מְמִילָא הַדְרִין לְסַבְרָא פְּשׁוּטָה דְקַרְקַע הוּא בְּכָלֵל ש"כ וְתוּ דְכְּתַבוּ תוֹס' דָּף ג' בַּד"ה אֲשֶׁה בְּפַחוֹת וְכו' דְרִיבּוּי קִנְיָנִים יְלְפִינּוּ בְּהִיקְשָׁה וְלָא מִיעוּט מִיהוּ אֲפֻשֶׁר דַּס"ל לְבַעַל הַעֵיטוּר דָּאֵף בַּע"ע אֵינּוּ נִקְנָה וְנִפְדָּה בְּקַרְקַע מְהִיקְשָׁא דְאַמָּה לְאַחֲרַת וּבְאַחֲרַת אִיפְתַּקֵּשׁ הַנּוּיּוֹת

להדדי ומאי דקשני' לתו' מהא דאיצטרף ישיב גבי ע"ע ולא ילפינו מנזקין היינו מהאי טעמא גופא דליכא למילף פיון דנתמעטו בע"ע קרקעות ה"א ה"ה לכל ש"כ אלא דלפ"ז קשה איפכא דהא פתבו תוס' הא דלא ילפינו נזקין מע"ע משום דהקפיד' תורה לענן מטיב ואי נימא דעבד עברי אינה נקנה בקרקע מהיקישא דאחרת הרי ע"ע חמיר טפי דהא מטלטלים פל מילי מיטב הוא וצ"ל דס"ל לבעל העיטור פאידי תירוץ שפתבו תוס' וכן משמע פדעת התוס' מהא דאמר לקמן דרמ"ז ע"ב במקדש בשטר חוב דאחרים דמקודשת אף שפתבו תוס' בב"מ דף כ"ו בד"ה יצא שטרות ובפ' המזכר, את הספינה דף ע"ו בד"ה קנו לה דהא מכירות שטרות מדאורייתא היינו מטעם שמוכר לו שיעבוד קרקעות משמע דכ"ש דיוכל לקדשה בקרקע עצמו והרשב"א הביא ראי' בתשובה בסי' א' רכ"ו מבבא בתרא דאם הלה זה והחזיק בשלו וכו' משמע דקרקע נקנה בקרקע ונראה פוננתו דס"ל דה"ה באשה דהא יליף בג"ש יוהדדי בקיחה קיחה ואי יליף מהיקישא דהנויות להדדי דאינה מתקדשת בקרקע ה"ה דאינה קרקע נקנית בקרקע ואי נימא גבי קנין קרקעות פסברות התו' דף ג' בד"ה אשה בפחות משנה פרוטה וכו' דריבוי קנינים יכול למילף ולא מיעוט ה"כ נימא פן בהיקשא הנויות להדדי פנ"ל: אף הנראה לענ"ד עיקר דמפל זה אינו קושני' על בעל העיטור וגם מדברי התוספת בקדושין דף ה' אין ראיה שחולקים על בעל העיטור דהא גם בגירושין מציינו שיכול לכתוב גט בדבר מחובר פגון בעצמי נקוב פדאייתא בגיטין דף כ"ב ע"א ועל יד עבד כמפורש במשנה שם א"כ שפיר פתבו התוס' דאיכא למילף מק"ו במחנבר פנה שיכול לגרש בו וילקדש בו אפ"ה אין פודין הקדשות כמ"ש התו' בריש מכילתין בד"ה בש"פ דנפקא מפלל ופרט וממילא נפקא ג"כ בעבדים משום דהוקשה לקרקעות וכ"ש בעצמי נקוב ומעתה נראה פשוט דלא עלה על דעת בעל העיטור ללמד קדושי פסוף מקדושי שטר לכל מילי דפסול בכתיבת גט דא"כ נימא דלר"י הגלילי דס"ל אין כותבין גט על בעלי חיים ועל אוכלים ה"נ דאין קדושי פסוף ח ואוכלים והא ונדאי ליתא פמו שהנכרחנו בחידושינו אלא ונדאי דלא אמר בעל העיטור לענן לאקושי לכתובת השטר אלא דניליף פתיבת הפסוף מנתינה לקדש השטר דפסול' דמחנבר בגט הוא משו' דלא שנייה בי' נתינה מש"ה גבי עבד ועצמי נקוב יכולה לגרש משו' דשנייה בי' נתינ' אבל בדבר המחנבר דלא שנייה בו נתינ' ה"ה דלא הוי נתינ' לענן קידושין ממה דלא קשה ממה שפתבנו לעיל דיוכל בשטר חוב פנ"ל פיון דשנייה בו נתינה וכן מקנין קרקעות שפתב הרשב"א אין ראי' דלא ילפינו גז"ש דקיחה קיחה אלא בגוף הקנין ולא בנתינה אף הנראה דלפ"ז יפה השיב מהרי"ט בחידושיו על הפוסקים והביאו הב"ש דבקידושין לא בעינו נתינה אלא מ"ש ראי' מההיא דתו מנה לפלוני ואקדש אני לה אין ראי' דהתם הטעם דמקודשת בהנאה זו שנותן על פי'.

פמו שיבואר שם דהוי פנותן מעות לידה דמה לי פסוף ומה לי הנאת פסוף ועיקר פראה דמוכח דלא בעי נתינה בקדושין פמו בגט מההיא דאמרינו דף מ"ז בקדשה בפקדון שיש לו בידה מקודשת ובגט כה"ג אינה מגורשת פדאי' בסי' קל"ח ולפ"ז גם פשאמר לה טלי מע"ג קרקע מהני משום דלא בעיפן נתינה ועיין בתשובת רש"ך סי' קנ"ב ובתשובת מהר"י בן לב דדיו זה פמו מחנבר לקרקע דחד טעמא הוא ומ"ש הב"ש בסי' ל"א לחלק משום דהתם הי' נתינה מעיקרא לשם פיקדון לא נהירא פיון דטעמא הוא דילפינו מגט ובגט כה"ג לא מהני אין לחלק בזה: שם שנה פרוטה ז"ל הב"ש פתב בחידושי מהרי"ט

אם התנה ע"מ שאתן סף זה ונתן שנה כסף בע"כ לא הוי נתינה הואיל שנתן שנה כסף ובע"כ עכ"ל עיין במהרי"ט שנסתפק בזה ובאיות אפי' כסף בע"כ הוי ספק כדאיתא לקמן בסי' קמ"ג לענין גט וה"ה לספק קדושין ומה שהקשה עליו הב"ש מלשון הרשב"א בגיטין דף ע"ה שהביאו הב"י בסי' קמ"ג פגון אם אמרה תן לי מנמה ואתקדש אני לה ונתן בע"כ לא הוי נתינה להיות מקודשת נראה מדבריו שהבין פונתו שקידש אותה בפרוטה והיא אמרה ע"מ שתתן לי מכה ודבריו תמוהין אין שום חילוק בין גט לקידושין דבגט כה"ג הוא פלוגתא בתרי לישנא דרבא בגיטין דף ע"ה וקי"ל דהוי ספק ולמה גבי קידושין כתב דאינה מקודשת כלל ותו דהרשב"א כתב להדיא בסוף דבריו לענין קידושין פגון שאמר לה הרי את ומקודשת לי ע"מ שאתן לה מאתיים ונתן לה בע"כ הרי ספק מקודשת והיגו מטעם דמספקא לן אי קי"ל פלישנא קמא דרבא או פלישנא בתרא הרי מפניש דמדמי הקדושין לגירושין אלא העיקר דהרשב"א בתחילת דבריו מיירי שם שאמרה לו תן לי מכה ואקדש אני לה באותו מנה עצמו ונשבע שייתן לה ע"ז כתב דנהי דהוי נתינה לגבי נותן לקיים שבועתו אפ"ה לא הוי נתינה לגבי המקבל להתקדש בו והיינו דאשמועי' דאף שלא חזרה מן הקידושין ורצונה להתקדש לו אלא שאין רצונה לקבל ממנו מנה זו אפ"ה לא הוי קידושין בזה בנודאי כ"ע מודים דלא הוי נתינה בע"כ פנין דמשעת קדושין לא קבלה מרצונה אינה מתקדשת ונראה דה"ה אם נותן לה פרוטה להתקדש ואמר לה בתנאי אם אתן לה מנה ולא אמר בתנאי ע"מ דקי"ל דאינה מתקדשת אלא בשעת נתינת המנה ויכולה לחזור בה עד לאחר קיום התנאי בהא נמי נתינה בע"כ לא הוי נתינה פנין דבשעת קידושין הוי בע"כ אבל בע"מ דקי"ל דהוי כאומר מעכשיו בזה כתב בסוף דבריו דהוי ספק כדעת הרא"ש פן נלע"ד: אף מה שחילק הב"ש בין אם מתנה הנותן או שמתנה המקבל סברתו בזה דאף דכתבו התוס' בגיטין דף ע"ה בד"ה מפלל וכו' דכיון דאמר לה הרי זה גיטך ע"מ שתתן לי מאתיים תלה הדבר בדעתה ועליו לקבלם היינו דבסברא זו פליגי תרי לישנא דרבא אבל פשמתנה הנותן אף פלישנא קמא אמרינן דמסתמא תלה בדעת עצמו ולכאורה נראה דדבר זה מוכרח מהא דאמרינן בקידושין דף ח' אמר התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זה מקודשת וישלים משום דהוי כאומר לה ע"מ ומקשה התם מהברייתא דיכולין לחזור אפילו בדינר האחרון וע"ש וקי"ל הכי להלכתא בסי' כ"ט וקשה אמאי אינה יכולה לחזור הא הוי נתינה בע"כ ובזה קי"ל דהוי ספק אע"כ צ"ל פנין שהוא מתנה לכ"ע הוי נתינה.

אף לפמ"ש לעיל בשם הרשב"א מבואר מדבריו דאפי' באומר אתן כף הוי ספק הרי ס"ל דאין לחלק אפי' פשמתנה הנותן ע"כ צ"ל דהתם בברייתא שאני שלא חזרה בו אלא מן הקדושין אבל מה שהוא נותן היא מקבלת מרצונה בתורה מתנה א"כ פנין שקיים תנאה ממילא אינה מבטל מה שחזרה בה מהקדושין דהוי כאומר מעכשיו ובאמת אם אינה רצונה לקבל והוא נותן בע"כ הוי ספיקא מיהא בעיקר דינו של מהרי"ט לכאורה הוא דין מפניש בח"מ סי' רמ"א ס"ז בהגה"ה המתנה עם חבירו לתת לו חפץ פלוני יכול לתת לו דמי חפץ משא"כ בתנאי בגיטין משמע דהוי דוקא בגיטין משו' דלצעורי מכונין וכ"כ הסמ"ע שם בס"ק י"ט משא"כ בקידושין ושם איירי בנתינה בע"כ דאי מתרצה פשיטא דבממון למחול ותו דבמתרצה אפי' בתנאי גיטין מהני לדעת הרא"ש ואין לחלק בין הנותן דמי חפץ או נותן ס"כ כסף דאל"כ מה הביא הב"ש ראי' בס"ק זה מהרא"ש

מ"ש דמיינרי בְּדָמִים בְּעַד אֲצֻטְלִית וְעוֹד דְּהָרָא"ש בְּפָרְק לִוְלָב הַגְּזוּל מְבִיא רֵא"י דִּיכּוֹל
לְהַחְזִיר דָּמִים מְהָא דְאָמַר בַּפ' אֵיזָה נֶשֶׁף מַה לִּי הֵן מַה לִּי דְמִיָּהֵן וְהָתָם פְּמִי אָמְרִינּוּ אִיפְכָא
מַה לִּי דְמִיָּהֵן מַה לִּי הֵן וְתוּ בִּתְשׁוּ' מַר"א שְׁשׁוֹן שְׁהִבִיא הַב"ש מְפֹנְרֵשׁ אִפִּי' שְׁנוּתָן לֹו
מְטַלְטְלִים אַחֲרֵי' מְהַנִּי בְּמַתְנָה ע"מ לְהַחְזִיר: וְעוֹד פֶּתַב הַב"ש לְכַאוּרָה מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי
הָרָא"ש דַּס"ל אִפִּי' נְתִינָה בַע"כ וְשׁוּה פְּסָף הָנִי סָפַק דְּהָא פֶּתַב בְּסוּגְלִי' שָׁם אִם הִתְכָּה וְכו'
וְטַעְמָא דְאָמְרֵי' לְצַעוּרֵי מְכוּוֹן.

לְכַאוּרָה אִין דְּבָרֵי מוּבָנִים פְּלָל דְּאִי טַעְמָא דְרַבְּנָן דְרַשְׁבִּי"ג מִשׁוּם לְצַעוּרֵי קָא מְכוּוֹן א"כ
הָאִיךָ פֶּתַב הָרָא"ש דְּמְהַנִּי פְּשִׁמְתַרְצָה דְּהָא מְהָאִי טַעְמָא אָמְרִינּוּ שָׁם דְּלֹא מְהַנִּי מְחֻלִּין
לָךְ מִשׁוּם שְׁל צַעוּרֵי מְכוּוֹן וְלֹא צִינְעָרָה ע"כ צ"ל דְּהָא דְלֹא מְהַנִּי לְרַבְּנָן דְּאִין מְתַרְצָה
מִשׁוּם דְּנְתִינָה בַע"כ לֹא אָמְרִינּוּ ש"כ פְּכֶסֶף וְכִינּוּ דְקִי"ל פְּרַבְּנָן מוּכַח אִיפְכָא דְלֹא הוּ'
נְתִינָה בַע"כ בַּש"כ וְנִרְאָה לְהַבִּין דְּבָרֵי ו"ל דְּנוּדָאִי פְּשִׁטָא דַּס"ל לְהָרָא"ש דְּטַעְמָא דְרַבְּנָן
מִשׁוּם דְּלְצַעוּרֵי קְאָמְפוּוֹן כַּמ"ש הָרָא"ש לְהַדְיָא בְּפִי לִוְלָב הַגְּזוּל וְכֵן פֶּתַב בְּהַדְיָא בִּתְשׁוּבָה
פְּלָל ל"ה דְּהַטַּעַם מִשׁוּם דְּלְצַעוּרֵי קְאָמְפוּוֹן ע"כ מ"ש הָרָא"ש דְּמְהַנִּי פְּשִׁמְתַרְצָה הִינּוּ
דְּמִשְׁמַע לִיה דְּנוּדָאִי מְסַתְמָא אִין קְפִידָא בִּין אֲצֻטְלִתָא לְדָמֵי פְּדָאֵר הַש"ס בְּגִיטִין שָׁם
בְּלִשׁוֹן הַבְּעִי' תִּיבְעִי לְרַשְׁבִּי"ג ע"כ לֹא קְאָמַר רַשְׁבִּי"ג אֶלָּא דְמַפְיִיס לִיה בְּדָמֵי' מִשְׁמַע
דְּמוּדָה רַשְׁבִּי"ג דְּמַחֲזִילָה לְגַמְרֵי לֹא מְהַנִּי מִשׁוּם דְּלְצַעוּרֵי קָא מְכוּוֹן אֶלָּא פִּינּוּ דִּיְהִיבֵי לִיה
דְּמִי הִינּוּ צַעְרָה פְּמוּ בְּנוּתָן כּו אֲצֻטְלִתָא א"כ נְהִי דַּס"ל לְרַבְּנָן דְּאִפִּילוּ בְּהָא אָמְרִינּוּ
לְצַעוּרָה קָא מְכוּוֹן י"ל דְּהִינּוּ דְּנוּקָא בְּאוּמַר בְּפִי' שְׁרַצוּנוּ דְּנוּקָא בְּאֲצֻטְלִתָא אֶבְל אִם הוּא
מְתַרְצָה וְאוּמַר שְׁלֹא הִי' פְּנוּנְתוּ אֶלָּא לְצַעְרָה שְׁיִתָּן לֹו אוּ אֲצֻטְלִתָא אוּ דָּמִים מְהִיכֵי תִּיבִי
נִימָא דְפְּלִיגֵי רַבְּנָן אִף בְּהָא אֲדַרְבֵּה נִימָא דְּהוּכִיחַ סוּפוּ עַל תְּחִילְתוּ שְׁלֹא הִנֵּה פְּנוּנְתוּ עַל
אֲצֻטְלִתָא אֶלָּא לְצַעַר אוּתָה מַה לִּיה צַעַר אֲצֻטְלִית וּמַה לִּי צַעַר דָּמִים מִשָּׂא"כ בְּמַחְוִלִּין
לֹא שְׁיִיךְ לִזְמַר הוּכִיחַ מְסוּפוּ עַל תְּחִילְתוּ וְהָנִי שְׁמַעִי' פְּרַשְׁבִּי"ג בְּגִיטִין דָּף ל"ט בְּמַתְנֵי'
בְּשִׁתְּק וְאַח"כ צְנוּחַ דְּאָמְרֵי: הוּכִיחַ סוּפוּ עַל תְּחִילְתוּ וְאַפִּילוּ לְרַבְּנָן דְּפְּלִיגֵי עַלְהָ דְרַשְׁבִּי"ג
דְּלֹא אָמְרִינּוּ הוּכִיחַ סוּפוּ עַל תְּחִילְתוּ הִינּוּ מִשׁוּם דְּמוּכְחָא מִיְלְתָא תְּחִלָּה אֶבְל אִי לֹאוּ הָכִי
מוּדִים דְּאָמְרִינּוּ הוּכִיחַ סוּפוּ עַל תְּחִילְתוּ תַרְע מְדָלָא אָמְרִינּוּ הָכִא דְרַשְׁבִּי"ג וְרַבְּנָן לְשִׁיטְתָם
אֲזִלִּי וְטַעְמָא דְרַשְׁבִּי"ג מִשׁוּם הוּכִיחַ סוּפוּ עַל תְּחִילְתוּ וּבְהָא לֹא הָנִי אָמַר ר"י דְּלֹא קִי"ל
פְּרַשְׁבִּי"ג בְּצִידוֹן דְּהָא בְּשִׁתְּק וּלְבַסוּף צוּנוּת קִי"ל דְּהָנִי סְפִיקָא אִי פְּרַשְׁבִּי"ג אִי פְּרַבְּנָן
פְּדָאִיתָא בְּמַעֲשֵׂה דְקַצְרֵי שָׁם פְּדָאִיתָא שָׁם בְּהַרְמַב"ם וּבַפּוּסְקִים וּ מִשְׁמַע לִיה לְהָרָא"ש
דְּהִיכִי בְּמַתְרָצָה לֹא פְּלִיגֵי רַבְּנָן אֶלָּא דְּנוּקָא בְּאִינוּ מְתַרְצָה בְּאוּמַר שְׁדַעְתוּ דְּנוּקָא עַל
אֲצֻטְלִתָא בְּהָא ס"ל אַע"ג דְּשׁוּנָה פְּסָף פְּכֶסֶף הָכִא שְׁאֵנִי מִשׁוּם דְּלְצַעוּרָה קְאָמְפוּוֹן שְׁתַּתָּן
דְּנוּקָא אֲצֻטְלִתָא וְכֵן מִשְׁמַע מְדָלָא פְּשִׁיט רַב יְהוּדָא דְּמַחְוִלִּין לֹא אַהֲנִי וְלֹא קַמ"ל רְבוּתָא
טְפִי דְאִפִּילוּ מְתַרְצָה בְּדָמִיָּה לֹא מְהַנִּי כַּנְלַע"ד לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הָרָא"ש אִף לְקַמֵּן בְּסִי' קַמ"ג
הַקְּשָׁה הַב"ש עַל הָרָא"ש דְּאִי מִיִּירֵי מְתַנִּי' בְּאִינָה מְתַרְצָה קְשָׁה עַל לִישְׁנָא קְמָא הָא מוּכַח
דְּאִי לֹאוּ אֲצֻטְלִתָא דְּנוּקָא הָנִי מְהַנִּי נְתִינָה בַע"כ וְכו' וְתִי' דְּחוּק שָׁם מְאוּד וְלְכַאוּרָה הִי'
נִרְאָה לְתַרְזֵן פִּינּוּ דְּכְתָבוּ הַתּוּס' וְהָרָא"ש בְּעֻלְמָא דְּבַחוּב אוּ פְּקֻדוֹן וְנוּדָאִי נְתִינָה בַע"כ הָנִי
נְתִינָה בְּמִפְּרֵשׁ בַּש"ס א"כ י"ל פִּינּוּ דְּנִקְט בְּמַתְנֵי' אֲצֻטְלִתָא מִשְׁמַע דְּהִי' אֲצֻטְלִתָא שְׁל
בַּעַל אֶלָּא דְּהָנִי מוּפְקֵד אֶצְלָה א"כ הָנִי פְּחֻזְרַת פִּיקְדוֹן דְּמְהַנִּי אִפִּי' בַע"כ אִף ז"א דְּהָא
פְּתָבוּ לְעִיל בְּשֵׁם הַרְשִׁבִּי"ג אַע"ג דְּהָנִי נְתִינָה לְגַבִּי הַנּוּתָן מ"מ לֹא הָנִי.

נתינה לגבי המקבל א"כ ה"נ ללישנא קמא דבע"מ שתתן לי תלוי בדעת עצמו אף דלענין פירעון הוי נתינה אפי' בע"כ מ"מ לענין קיום התנאי לא הוי נתינה: אד העיקר פראה דס"ל להרא"ש דהא דללישנא קמא דרבא נתינה בע"כ לא הוי נתינה היינו דוקא שהמקבל אינו רוצה בנתינה אפי' במעות אלא שהוא מוכרח לקבל בע"כ כמו בבתי ערי חומה ובגרעון פספ דעבד עברי דהמקבל אינו חפץ בפדיון פלל אבל אם המקבל רוצה בקבלת הדמים אלא אינו רוצה בשנה פספ בנה הוי נתינה בע"כ נתינה פיון דש"כ פכספ הוי פאילו נותן לו מטבע זו והוא רוצה במטבע אחרתלא מקרי נתינה בע"כ פיון שהוא רוצה לקבל פפי התנאי אלא שמקפיד על המטבע זה לא מקרי נתינה בע"כ.

תדע דהא ש"כ פכספ ילפינו מנזיקין כמו שיבואר לקמן מדברי התו' ונהרי בגזקין אף שניזק רוצה במעות יכול לסלקו בש"כ בע"כ והיינו משום דזה מקרי נתינה בע"כ פיון דרצונו בנתינה יכול ליתן לו ש"כ ולפ"ז אין קושני' ללישנא קמא דמתני' ונדאי מייירי במתרצה אם היתה נותנו' לו איצטלא ואין זה לתוכה בע"כ אלא דפליגי רשב"ג ורבנן בגט דלצעורי קא מכונן באיצטליתא דוקא ובזה ס"ל להרא"ש דמודים רבנן במתרצה בדמים פנ"ל.

ומעתה מ"ש בח"מ סי' רמ"א דכשמתנה ליתן חפץ יכול לתת לו דמיו היינו בענין זה שהוא מרצה בקבלת החפץ עצמו יכול ליתן ע"כ אף הדמים ולפ"ז י"ל דאין קושני' על המהרי"ט מלשון הרמ"א בסי' הנ"ל דמהרי"ט מייירי שם בענין דהיא חוזרת מהקידושין לגמרי אלא שהוא כופה אותה ורוצה לקיים תנאו פדמשמע מלשונו שם שכתב וכן אם הלוחו על שדהו וכן כתב בסוף דבריו דומיא דבתי ערי חומה ע"ש ובזה י"ל דנהי דיכול לכופה לקבל ממנו מעות אבל לא אמרינן בי' ש"כ פכספ וממילא מתורץ מה שהקשה הב"ש עליו מהרא"ש פן נראה לענ"ד והדברים ברורים עוד כתב הב"ש עוד יש להביא ראיה מע"ע וכו' אלא שם דחה ראיה וכו' שאני ע"ע דריבנה תורה ותמה עליו א"כ מנ"ל להש"ס ריש קדושין דש"כ פכספ ע"ש פנונתו למ"ש התו' ריש קדושין בד"ה ש"פ ובאמת אין קושני' לפמ"ש שם המהרש"א דהא דכתבו תוס' דילפינו מע"ע היינו למ"ש שם בתחילה דלא הוי ע"ע ונזקין שני פתובים משום דנזקין היא במיטב אבל לפי תי' שני דמעבד עברי ליפא למילף משום לא יטמע ע"כ ילפינו קדושין מנזיקין ועיין בחידושינו שם מה שכתבנו דא"כ לזה אלא דאפי' לתי' שני איכא למילף מקנין ע"ע דלא שייך יטמע ע"ש בטוב טעם והיינו דכתב מהרי"ט דליכא למילף דמהני ש"כ אפי' בע"כ מפדיון העבד שהוא בע"כ דאדון משום דבזה י"ל שלא יטמע.

פל זה כתבנו ליישב דברי מהרי"ט ז"ל אבל באמת אני תמה על הגדולים הנ"ל דמה ענין ע"ע דנילף מיניה בנתינה בע"כ דמה עדיף פדיון ע"ע יותר מפדיון בתי ערי חומה דבשניהם מצנת התורה שיצא בפדיון פספ אפ"ה ה ללישנא קמא דרבא אם לא רצה הלוחם לקבל המעות לא הוי נתינה מחלט הבית אף שעבר על המצות התורה כמו כן י"ל בע"ע אף דמצנת התורה שיצא בגירעון פספ או בש"כ אפ"ה אם אין האדון רוצה לקבל לא הוי נתינה בע"כ נתינה והיינו טעמא דלא ילף נתינה בע"ב הוי נתינה פכספ מפדיון ע"ע אלא פי היכי דמספקא להו בבתי ערי חומה דמספקא להו פמי בע"ע וראיה לדברינו מהסוגיא בקידושין דף ה' דקאמר שם וכו' פכספ כמו בע"כ בא"ע באישות מיהא לא

אשכחן מפירש"י בע"כ שאבי מקרה שלא מדעתה והתו' שם בד"ה שפן ישנו בע"כ נדחק לפרש על יעיד בע"כ ע"ש ולא קאמר הש"ס דמשפח' פסר בע"כ בפדיון ע"ע ותו דהוי להו לרש"י ותו' לפרש באמת ה'י דקאמר דאשכחן פסר בע"כ בא"ע היינו דכתיב גבי א"ע וקפדה דיוצאת בגירעון פסר אלא משום דקשני' להו דכמו כן הוי מצי למימר דמשפחת פסר בע"כ בבתי ערי חומה בשדה אחוזה דנגאלין בע"כ ועמ"ש בחידושינו בזה אמנם העיקר בזה דלא דמי לבע"כ דשטר וביאה דזורק לה גיטא בע"כ וביבמה קונה אותה בביאה בע"כ אפי' באונס דידה משא"כ בפדיון ע"ע וערי חומה וכיוצא בהם דלא מפרש בהם אי נתינה בע"כ הוי נתינה דמחולקים בזה תרי לישנא דרבא וליפא למילף משטר וביאה דהם קונים ע"כ לגמרי לכה פירש"י דהיינו מה שהאב מוכר את בתו בע"כ וכן לפי תוס' שמייעד אותה האדון בע"כ דמהני מכירה והיעוד אפי' שלא בריונה.

אף נראה לענ"ד לפי מה דאמר הש"ס דף ה' דמשפחת פסר בע"כ בא"ע לפי התו' ביעוד שמייעד בע"כ דאב וכתבו תוס' שם דמה שאמר לקמן שאריף לידעה לא שאריף לעשות מרצונה וכו' ואיתא שם דף י"ט דברייטא זו אתי' כר' יוסי בר יהודא דמקדשה בש"פ אחרונה הרי דאפי' בנתינה בע"כ אמרינו ש"כ פכסר ותו דאפי' לרבנו דר' יוסי בר יהודא דמעות ראשונות לקידושין נתינה פיון דקי"ל דא"ע נמכרת בין בפכסר בין בש"כ הרי דמוכח נתינה בע"כ הוי נתינה אפי' בש"כ אף יש לדחות דמיעוד ליפא למילף תדע דלא ילפינו עיקר קדושי פסר וש"כ פכסר מיעוד ע"כ צ"ל דיעוד חידוש הוא כמ"ש בחידושינו דף ז' וקצת משמע מהא דאמר ביבמות דף כ"ב כיצד מאמר נתן לה פסר או ש"כ משמע דאפי' לר' דמאמר בע"כ הוא אפי"ה אמרי' ש"כ פכסר לכה נראה דבכל ענין הוי ספק מקודשת: שם ואם הי' מדבר עמה ע"ק ונתן לה אפי' בשתיקה וכו' כתב הרמב"ם בפ"ג מהל' אישות הלכה ח' ונ"ל מדברת עמה על ע"ק ורצתה ועמדה וקדשה ופי' בכ"מ דוקא שאמרה הן ובלחם משנה הקשה עליו דא"כ מאי מקשה בקידושין דף ו"ו במאי עסקינו אי במדבר עמה אפי' לא אמר לה פמי דלמא מיירי ששתתת ומתרי' שם דאי בשתיקה אפתי קשה במאי ידעה פיון ששתתת ולא נתרצה בפירוש אין בזה ידיעה בנתינה שאחריו ונראה ראיה לדבריו דהא קשה מאי מקשה הש"ס במ"ע הוי ליה לאוקומי שמתחילה דברה היא ע"ק ואח"כ נתן לה ואמר בהני לישנא לא מיבעי' לשנויא קמא דף ה' ע"ב דבנתן היא ואמרה היא לא הוי קידושין פלל אלא אפילו לשנויא בתרא דבנתן הוא ואמרה היא הוי ספק אפתי איפא למבעי בהני לישנא אי הוי ואדי מקודשת משום אמירה דידני' בהני לישנא בשעת קידושין ע"כ צ"ל פיון דלא אמרה בשעת קידושין קשה מנא ידעה אעפ"י שהוא שמתק בשעה שדברה על ע"ק שמה לא נתרצה לה וה"ה איפכא באמירה דידני' קודם קידושין פיון דשתיקה היא אין בזה ידיעה בשעת קידושין ודחוק לסלק בין שתיק' דידני' לשתיקה דידה ואפתי קשה מכא ידעה ונפקא ומינה בזה לדינא בדיבור א' מהם ע"ק והב' שמתק לא חיישינו להני לשונות דמיבעי' להש"ס אמנם נראה דיש ליישב קושיות הל"מ כמ"ש בחידושים דיש לומר דקושני' הש"ס שם היא אליבא דר"ה דס"ל בדרף נ' ע"ב חוששין לסבלונות לפירש"י דוקא היכי דשדני' והיינו שנתרצו שניהם כמ"ש הרמ"א בהגה"ה בסי' כ"ח ס"ב בשם הגהות אלפסי וכ"כ מהרי"ט בסוגיא זו וא"כ ע"כ ס"ל לרב הונא דפלוגתא דר"י ור"י דוקא כשדבר עמה היינו שהיא לא נתרצה בפירוש דאל"ה קשה עליו לר"י דאמר אינה מקודשת משמע אפי' חשש קידושין לא הוי ואף ר'

יוסי לא פליג אלא במדבר באותו מעמד בעסוקין באותו ענין כמפורש בתוספתא בהדין בדברי ר' יוסי ע"כ צ"ל בלא נתרצה היא דהיינו לא שדיף מיהא לפי מאי דקי"ל אין חוששין לסבלונות אלא באתרא דמקדשי וחדר מסבלי א"כ ממילא י"ל דפלוגתא דרי יהודא ור' יוסי בנדרצה כמ"ש הרמב"ם וכו' מתורץ מה שהקשה המפרשים על המקדכי ונהיאו הרמ"א בסמוך דאפי' מענין לענין באותו ענין הוי קידושין כמו שביבאר לקמן אע"ג דקי"ל הלכה כר' מחבירו ולפמ"ש י"ל דלפי שיטת הרמב"ם דפלוגתא מייירי בשנדרצה א"כ ה"א דמקשה באין עסוקין באותו ענין מצא ידעה ומאי מתמה הש"ס הא אפי' גדולה מזו שמענין ליה לרב הונא היכי דשדיף חוששין לסבלונות והכא פיון דנדרצה ה"ל שדיף וצ"ל דלא משני הכי משום דאפתי תקשה לרב הונא דס"ל להלקתא חוששין לסבלונות וע"כ מוקי פלוגתא דר' יהודא בלא נתרצה ע"כ צ"ל כדמשני מענין לענין באותו ענין אבל למאי דקי"ל דאין חוששין לסבלונות אין הוכרח לומר דפליגי בסברא א ענין לענין באותו ענין ואיכא למימר דגם זה נקרא באותו ענין וטעמא דראב"ש משום דס"ל חוששין לסבלונות ולא קי"ל בהא פנותי וממילא מתורץ קוש' הלחם משנה דלא משני לעיל דמייירי בשתקה משום דאפתי קשה לר"ה ולאידך אמוראי דס"ל דחוששין לסבלונות וע"כ מוקי פלוגתא דר' יהודא ור"י בלא נתרצה והיינו דאמר שם והא אמר ר"ה הלכה כר' יוסי אף הנראה דאיכא למימר דס"ל להרמב"ם ו"ל דהא דס"ל לר' יוסי מקודשת בנודאי היינו לוחט ברצתה ואמרה הו והיינו לחומרא אבל מ"מ לא פסיקא לי להרמב"ם דבשתיקה לא הוי קידושין דאין בזה הכרח פיון דלרב הונא ע"כ פליגי בשתקה אע"ג דלא קי"ל פנותי מ"מ איכא למימר הכי ונראה דלכך הרמב"ם ו"ל בהנהך לישנא דקיימו בתיקו לא כתב רצתה פיון דהתם לא הוי אלא ספק מקודשה איכא לספוקי כמי אפי' בשתקה מיהא מדברי התוספות בקידושין דף גון משמע דטעמא דר"ה משום דס"ל דפלוגתא דר' יוסי ור"י היינו לענין קדושין ונדאי אבל חשש קדושין איכא אפי' לאחר זמן והמדרכי ס"ל לדחוק לשון אינה מקודשת משמע דאינה מקודשת כלל: סעף ב' בהגה"ה אם הבינה דבריו או שדיבר בתחילה מעסקי קדושין וכו' ולא ביאר דבריו אם אמרה שלא הבינה אם נאמנת לבטל הקידושין ובהרב המגיד מבואר אם אמרה שאינה מכרתי ולא אמר לה בלשון מקודשת ממש אפי' אמר בלשונות הברורים לגי שהו לשון קדושין כגון הרי את מאנרסת ואינך דקתני בבבבית' אפ"ה נאמנת לבטל הקדושין ולומר לא הבנתי וכן הוא מפורש בלשון הר"ן אבל הרא"ש כתב דהני לישנא דברורי לאו כל פמינ' לומר לא ידענא והנה הטור כ' פיצד בכסף וכו' הרי את מאנרסת וכו' ובלבד שהיא תבין שהוא לשון קדושין ונראה דאין בזה סתירה לדברי הרא"ש כמו שהקשה הב"י דהטור לא מייירי כ"א לכתחילה כשכא לקדש בתחילה בכסף יאמר בלשון שכל הנשים יודעות ומכירות אבל אם רוצה לומר בלשון מאנרסת וכיוצא אע"ג דמסתמא אמרינן חזקה שמכרת כמ"ש הרא"ש מ"מ קי"ל אין סומכין על החזקה לכתחילה במקום שיכול לברר ע"כ צריך לידע מתחילה אם היא מכרת שהוא לשון קדושין אבל בדיעבד י"ל שסמוך הטור על הלשון שכתב אח"כ בהני לישנא דברורי מקודשת וכו' משמע שאין צריך לשאול אותה ונאנן מחזקין בחדקת מקודשת וממילא משמע אפי' אמרה שאינה מבינה אינה נאמנת דחזקה שהיא מבינה ואין עד אחד נאמן באיסורין היכא דאיתחזק איסורא והב"ש כ' דהרא"ש לא קאמר אלא שאינה נאמנת לבטל הקדושין לגמרי אבל

נאמנת להיות ספק קדושין ודבריו צ"ע אם ס"ל דבסתם הוי ספק למה לא תאמן לומר שלא הבינה כמו שיתבאר לקמן בשיטת הה"מ וכמ"ש הב"ש בעצמו בס"ק ט"י"ת בהג"י ספיקות הבעל נאמן לומר שלא היה פנונתו לשם קדושין ואי נימא דס"ל דבסתם הוי קידושין משום דמתקנינן לי' במפרת למה תאמן לעשות ספק כמו שאין האשה נאמנת לומר פשהיא בתוקת א"א גרשני בעלי ולפמ"ש א"ש ונראה דלדעת הרא"ש הג"ל י"ל דאפי' היכי דאית לה מיגו פגון שאין העדים לפנינו ושניהם מודים שנתקדשה בפני עדים בלשונות אלו דאפ"ה אינה נאמנת לומר שלא הבינה במיגו דאי בעי אמרה לא נתקדשה כלל משום דהוי מיגו במקום חזקה וכ"ש אם היא בפנינו דאין זה מיגו משום דאין אשה יכולה להעזיז בפני בעלה כמ"ש לקמן סימן מ"ז ע"ש וכן משמע ממ"ש הב"י דאין האיש נאמן לומר שאינו מפיר ולא אמרי' דאי בעי פטרנפשה בגיטתה פדאמרינן בקידושין דף ס"ד ובב"ב דף קל"ד דנאמן במינו דאי בעי פטר לה בגיטתה וע"כ צ"ל משום דהוי מיגו במקום חזקה אף לפמ"ש הש"ך בח"מ ס"ס פ"ב דאין כל החזקות שוות לענין מיגו במקום חזקה י"ל דחזקה דידי' עדיפא טפי וצ"ע: ונראה לכאורה משמע וסוגיא פדעת הרא"ש כמ"ש הל"ח משנה מדמקשה הש"ס במאי עסקינן על האיבעיות ולא על הברייתא ותו נראה דלא מתרצה בשינוי' דש"ס הני לישנא דקידושין ניהו או למלאכה קאמר דמאי שני' בלשון הרי את מאורסת למלאכה וא"כ מאי קמ"ל הברייתא ונראה דהה"מ תירץ קושיא זו בע"ש ובלשונות אלו שאמרה שהבינה נאמנת והוי קידושין ונראה לי הטעם בזה אע"ג דבשעת הקידושין לא ידע המקדש שהיא מבינה וגם העדים לא ידעו מ"מ היתה בסתם בספק מקודשת אם היא מבינה ויש לדמות דבר זה לספק קידושין בספק קרוב לו ספק קרוב לה דהוי ספק מקודשת וכן בכל מקום דחוששין לספק קידושין הוי שפיר קידושין בעדים דמעידים שהם בספק מקודשת כמ"ש הב"ש בס"י ל"א ס"ק נ"ו גבי קידשה בפחות מש"פ.

וכשנתבאר לנו אע"כ דהוי קידושין הוי מקודשת גמורה וכן להיפך אם נתברר לנו דאינה מקודשת לכה האשה נאמנת פדין ע"א נאמן באיסורין כמ"ש הת"י בכתובות דף כ"ג בד"ה תרנונייהו בפנוי' קמסהדי וכו' דבספק קרוב לו ספק קרוב לה ע"א נאמן וכלל הוא במידי דלא איתחזק נאמן ע"א אפילו בדבר שבערין' כמ"ש התו' בריש גיטין דילפינן מקרא דוספרה לה וכ"ז בהני לשונות דברירי לן דהוי לשון קדושין אבל בהני דאיבע' לן הוי בתוקת שאינה מבינה פדאמר בהש"ס בפשיטות מנא ידעה וא"כ אפי' אמרה אח"כ שהיא מבינה אינה נאמנת אפי' לשונו' ס"ק כמ"ש הרמב"ם דאין חוששין למלות אלו אם לא דיבר עונה בעסק קידושין וממילא א"ש דלא מקשה על הברייתא מנה ידעה משום דאפשר לאוקמי באומרת אח"כ שהיא מבינה וכן כתב הב"ש ביושב סוגיא זו בס"ק י"א אבל הר"ן כתב דאפי' בהני לישנא דבעי' נמי הוי ספק אם אמרה שהבינה אפי' לא דיבר עמה עע"ק ונהביאו הרמ"א בהג"ה ועיין בהידושים פתבתי לתרץ הסוגיא לדעת הר"ן הא דלא מקשה במאי עסקינן על הברייתא לאוקמי הברייתא במדבר עמה על ע"ק ור' יהודא היא דאמר צריף לפרש ודוקא על האיבעיות מקשה משום דקיי"ל כר' יוסי פדמשמע להדיא מהא דקאמר הש"ס והא אמר רב הונא אמר שמואל הלכה כר' יוסי אלא באמת צ"ע טעמו דר"ן ו"ל ד הא צ"ל דספיקות אלו בסתמא אינה מבינה אותה פדאמר בפשיטות מנא ידעה.

ועוד הוּי סְפִיקָא מַה מְקַשָּׁה וְהָא אַפְתִּי אִי א לְמִיבְעֵי אִי סְפִיקָא הוּי אִי לָא הוּי לְשׁוֹן קִידוּשִׁין כָּלֵל א"כ לְמָה תְּהִי נֶאֱמַנְת שְׁהִבִּינָה לְאַפּוּקִי מְחֻזָּקָה וְתוּ דְאַפְתִּי הָא הַמְקַדָּשׁ וְהַעֲדִים לֹא יָדְעוּ שְׁהִבִּינָה וְאַפְשָׁר דְהָר"ן ס"ל דְמִיבְרִי בְעַנְגָּן שְׁהִי יָדוּע לְעֲדִים מְתַחֲלָה שְׁהִבִּינָה וְהִינּוּ דְכַתְּב הָר"ן דְלֹא בְעֵי לְשׁוֹנֵי הַכִּי מִשׁ ם דְלֹא לְשָׁכִיחַ שְׁיָדְעוּ הַעֲדִים זֶה בְּתַחֲלָה אָבָל מִדְּבַרֵי הָרַמְב"ם אֲבָל בְּהַג"ה לֹא מִשְׁמַע פֶּן וצ"ע.

וְעִינֵן מ"ש בְּחִידוּשֵׁי דְמֵאֵי מְקַשָּׁה וְהָא אִיכָּא לְאוּקְמֵי הָאִיבְעִיּוֹת אֵלּוּ בְּכַתְּב הַלְשׁוֹנוֹת אֵלּוּ עַל הַשְּׁטֵר וְתַרְצָנוּ שָׁם דִּי"ל בְּשְׁטֵר נְמִי לֹא הוּי מוּכַח מִתּוֹכּוּ שְׁדִיבְר עֲמָה עַ"ק וּא"א לֹמַר כֵּן בְּדַעַת הָרַמְב"ם דְהָא כ' דְסְפִיקוֹת אֵלּוּ נְמִי בְּכַתְּב בְּשְׁטֵר.

וְעִינֵן מ"ש בְּחִידוּשֵׁי לִינְשֵׁב הַסּוּגָן לְפִי שִׁיטְתּוֹ: סְעִיף ג' בְּהַג"ה וְה"ה אִם אָמַר הָרִי אֶת חֲרוּפְתֵי אָבָל הָרַמְב"ם הִבִּיא אוֹתוֹ בֵּין הַלְשׁוֹנוֹ הַבְּרוּרִים וְכַתְּב הָר"ן דְהִינּוּ דס"ל דְהָא דְמַסִּיק הָאוּמֵר חֲרוּפְתֵי בִיהוּדָה דְוָקָא הִינּוּ דְאֶתִי בְּרִייתָא כַּמ"ד בְּשִׁפְחָה כְּנַעֲנִית הַפְּתוּב מְדַבֵּר אָבָל לְמֵאֵי דְקִי"ל כַּר"ע דְבַחְצֵי שִׁפְחָה וְחֻצָּיָא בֵּת חוּרִין הַפְּתוּב מְדַבֵּר הוּי לְשׁוֹן קִידוּשִׁין אֲלֵא שְׁתַּמָּה עָלֶיהָ דְהָא הוּא אִיבְעָיָא דְלֹא אִיפְשָׁטִי נִרְאָה דְכּוֹנְנָתוֹ דַּע"כ אִיבְעָיָא הוּא אֲלִיבָא דַּר"ע דְהִלְכְתָּא כְּוֹנְנָתִי וְתוּ מְדַבְעֵי לְמִיפְשָׁט מְבַרִייתָא דְמְקוֹדָשֵׁת וְלֹא מוּקִי כַּר"ע ע"כ גַּם הָאִיבְעָיָא הוּא אֲלִיבָא דַּר"ע א"כ הָאִיבְעָיָא פְּתַב הָרַמְב"ם בְּפְשִׁיטוֹת דְהִיא מְקוֹדָשֵׁת וְנִרְאָה דס"ל לְהָרַמְב"ם דְהָאִיבְעָיָא תְּלִיא בְּפְלוּגְתָּא דְאִמּוֹרָאֵי בְּגִיטִין דַּף מ"ג בְּמְקַדָּשׁ חֻצֵי שִׁפְחָה וְחֻצָּיָא בֵּת חוּרִין אִי תְּפָסִי בְּהַה קִידוּשִׁין וְס"ל דְאִי נִימָא דְתַפְסִי בְּהַה קִידוּשִׁין וְכַתְּבָה הַתּוֹרָה קִידוּשִׁין בְּלִשׁוֹן נְחֻרְפָת לְאִישׁ מִשְׁמַע דְהוּי חֲרוּפָה לְשׁוֹן קִידוּשִׁין א"כ פִּינּוּ דְמַסִּיק שָׁם לְהִלְכְתָּא דְהוּי קִידוּשִׁין כַּמ"ש הַרְשֵׁב"ם שְׁהַ מְמִילָא נְפִשׁוּט הָאִיבְעָיָא דְהוּי קִידוּשִׁין: שָׁם הָרִי אֶת נְשׂוֹאֲתֵי י"א שְׁאִינּוּ כְּלוּם.

עִינֵן בְּחִידוּשֵׁי דַּף ט' ע"ב גְּבִי אִין כּוֹתְבִין שְׁטֵר אִירוּסִין וְנְשׂוֹאִין וְכו' דְנִרְאָה דְהִיכִי דְהַקְדוּשִׁין וְנִשְׂוֹאִין בְּאִין כַּא' כְּגוֹן שְׁפָנְסָה לְבֵיתוֹ וְקִידָשָׁה כְּדֵאִיתָא לְקַמֵּן בְּסִי' ל"ג בְּהַג"ה וְכֵן לְדַעַת הַמַּל"ם שְׁפָתְבָנוּ לְעֵיל דְאִם כְּפָנְסָה לְחֻפָּה וְאַח"כ קִידָשָׁה נַעֲשֶׂה נְשׂוֹאָה בְּשַׁעַת קִידוּשִׁין וְכַה"ג שְׁיִיבְר שְׁפִיר לְשׁוֹן נְשׂוֹאֲתֵי יוֹת' מְאֵרוּסְתִי וְשְׁיִיבְר בְּזֶה שְׁטֵרֵי נִשְׂוֹאִין אִם כְּתַב בְּשְׁטֵר הָרִי אֶת נְשׂוֹאֲתֵי וְעִינֵן לְקַמֵּן בְּסִי' ל"ג בְּמ"ש: שָׁם בְּהַג"ה אִפִּי' אִם נִתָּן לָהּ בְּשִׁתִּיקָה וְלֹא דִיבְר עֲמָה כְּלוּם וְהוּא וְהִיא אוֹמְרִים שְׁפִינּוֹנוּ לְשֵׁם קִידוּשִׁין הוּי קִידוּשִׁין זֶה הַלְשׁוֹן מְהָר"ם שָׁם לְפִי הַעֲדוֹת שְׁלֹא בְּחֵנוּ דְבַרְיָהֶם אִם נִתְרַצִּית תַּחֲלִילָה לְהַתְקַדָּשׁ לוֹ וְכו' וְנִרְאָה מִלְשׁוֹן זֶה שְׁהִי הַמַּעֲשֶׂה כַּמ"ש לְקַמֵּן בְּסִי' כ"ט סִי"ח הוּא אוֹמֵר ע"מ שְׂאֲשָׁלִים לָךְ מָנָה וְהִיא אוֹמֵרֶת ע"מ שְׂתִשְׁלִים לִי ק"ק וְהִלָּךְ זֶה לְבֵיתוֹ וְזוֹ לְבֵיתָה וְאַח"כ תְּבַעוּ זֶה אֶת זֶה אִם הָאִשָּׁה תְּבַעָה יַעֲשׂוּ כְּדַבְרֵי הָאִישׁ וְאִם הָאִישׁ תְּבַע יַעֲשׂוּ כְּדַבְרֵי הָאִשָּׁה וְלִפ"ז יֵשׁ לְהַסְתַּמֵּךְ אִם בְּכַה"ג שְׁנַתְרַצִּים לְהַתְקַדָּשׁ אֲלֵא שְׁנַחֲלִקוּ עַל הַפְּסִיקָה וְאַח"כ מִיָּד קִידָשָׁה בְּשִׁתִּיקָה אִי נִימָא פִּינּוּ דכ' הָרַמְב"ם רְצָתָה מִשְׁמַע דְוָקָא שְׁנַתְרַצָּה עַל פְּסִיקָא אַחַת אָבָל פִּינּוּ שְׁהוּא אָמַר בְּתַחֲלָה בְּמָנָה וְהִיא אָמְרָה ק"ק לֹא נִתְצַרְתָּה לְדַעַתוֹ וְלֹא יִהִיב לְשׁוּם קִידוּשִׁין.

וְנִרְאָה בְּזֶה דְהוּי ס"ק וְלִפְמ"ש לְעֵיל בְּשִׁיטַת הַה"מ דְכָל הִיכִי דְהוּי ס"ק כְּגוֹן שְׂאִין הַעֲדִים יוֹדְעִים אִם הִיא מְבִינָה לֹא הוּי כְּמְקַדָּשׁ בְּלֹא עֲדִים פִּינּוּ דְהַעֲדִים יוֹדְעִים דְהוּי ס"ק אִם נִתְבַּרֵר אַח"כ הוּי קִידוּשִׁין אַעפ"י שְׁלֹא יָדְעוּ הַעֲדִים בְּשַׁעַת קִידוּשִׁין וְכַה"ג כְּתַבְנוּ לְעֵיל

דבעצמן נאמנים לומר שהם קדושין גמורין דקי"ל ע"א נאמן באיסורין היכי דלא אתחזיק
איסורא לכך כ' מהר"ם דאיכא למימר שהם עצמן נאמנין לומר שפנינונו לשם קידושין
וע"ז כ' מהר"ם דלא נימא דהוי דברים שבלב ויהי במקודשת בלא עדים ע"ז אמר דלא
אמרינו דברים שבלב אלא היבין דהפנונה סותר הדיבור כגון שהתנה בשעת קדושין
ע"מ שהוא פהל כדאמר במתני' אעפ"י שאמרה שהיה בלבה להתקדש אינו פלום אבל
היכי דבתחילה היו מחולקים ואחר זה נתן לה בסתם מסתמא נתרצה להתקדש לו ואעפ"י
שלא אמר בכי' לשם קדושין מ"מ בזה הפנונה מורה על המעשה שהי' לשם קדושין ובה
נסתלקו כל הקושלי' הט"ז מסוגיא דקדושין דף נו"ן דכל הגי' דהתם הדיבור סותר את
הפנונה אבל היכי דאינו סותר אלא מורה המעשה שהיה לשם קדושין הוי קדושין ואין
קושלי' נמי מה שהקשה הח"מ דהא אמרינו בנתן הוא ואמרה היא הוי ספיקא ולכ"מ ש
א"ש דנודאי אמירה דינדה לאו פלום היא דכי יקח כתיב אלא שהספק הוא שם דלמא
אמירה לא בעינן פלל וקא דבעינן אמרה היא היינו משום דאל"כ לא ידעו העדים פלל
דהוי לשם קדושין וגם הם בעצמם אין אחד יודע פנונת חבירו אבל בכה"ג שדיברו
בתחילה על ע"ק וגם העדים יודעים זה אף לא ידעו אם נתרצה על הפסיקה הרי איכא
אמירה דינדה פיון שהוא אומר שנתרצה לדברי' שפיר כ' מהר"ם דהוי ס"ק ואפשר דלזה
פנון הח"מ בסוף דבריו: בהג"ה ובמקום דלא הוי קדושין אפי' חוזר ואומר לה הרי את
מקודשת לי צריף לחזור ולטול הפסוף הנה הרשב"א בחידושי' בקדושין דף נ"ו כ'
הטעם דלא דמי לגט דקי"ל דאין צריף לטול ממנה משום דמימר אמרה לי את בסתמא
יהבית ואנא למתנה איפנוני' וכו' ותמהני על הב"ש שהקשה מגט ולא הביא דבריו
ולכאורה היה נראה הא דבגט פשאמר לה פנסי שטר חוב זה דקי"ל כר' דאין צריף לחזור
ולטלו ולא אמרינו למתנה נותנו לה היינו משום דהכא בקדושין פיון דהוי ספיקא אין
יכול להוציא מיד המוחזק וכה"ג פתבו התו' בב"מ דף ק' גבי מחליף פרה בחמור ואף
דכתבו תוס' דדוקא שמוחזק טוען פרי והכא אינה יכולה לטעון פרי שנתן לה במתנה
מ"מ התו' פתבו שם דוקא בגודרת דאין להם חזקה אבל בדבר דשייף בו חזקה אין
להוציא מיד המוחזק וא"כ גבי גט קי"ל דאין לאשה חזקה בנכסי בעלה וכ"ש גבי פנסי
שטר חוב דלא שייף למימר מתנה יהבית ומסתמא לפקדון יהיב לה ועיין לקמן בסי'
קל"ח דיש מי שאומר אם אמר זכי בש"ח דצריף לטלו המינה אבל בסתם לא אמרינו
במתנה יהבית אלא פקדיו פיון דהוי בחזקתו משא"כ גבי קדושין יכולה להתחזק בו לשם
מתנה אף לקמן בסי' ע' ס"ח ס"ק כ"א הביא הב"ש בשם הרשב"א והמגיד בפ"ב מהל'
אישות הן והמתנה את חבירו סתם חוזר ומשלם ממנו ולא אמרי' במתנה יהבית ועיין
בח"מ סי' רמ"ו ובסי' שס"ג דנחלקו הפוסקים בזה ועיין בש"ח שם אמנם הנלע"ד דתלמי'
בפלוגמא דרב ושמואל גבי והמקדש אחרתו אי אמרי' פיון דאדם יודע דאין קדושין
תופסין באחרותו נותן לשם מתנה או לשם פקדון ולקמן בסי' נ"ז מבואר דקי"ל כשמואל
דמעוות מתנה א"כ ה"ל פיון דנותן במתם מסתמא לא לשם מתנה וכן פתב בח"מ סי'
שנ"ו גבי לוקח מגנב אף בח"מ בסי' שע"ג פסק פרב דמעו' פקדון ועיין בש"ח סי' שנ"ו
שהאריף בזה א"כ ה"ל דבסתם דמעוות מתנה ותו דאפי' אי נימא דבכה"ג מוקמי'
אחזקת מרא קמא כמ"ש התוס' גבי גודרת מ"מ הכא אם חזר וקידש' ולא נטל ממנה כגון
דאיכא חזקת פנוי' כנגד חזקת מרא קמא הוי ספק קדושין ועוד נראה לענ"ד אם הוא

וגם היא אומרת דלקידושין נתכוננו י"ל דאף דלא הועילו הקידושין מ"מ זכתה בו לשם קידושין ואם יחזור בו ולא ירצה לקדשה אין צריכ' להחזיר המעות כדאשפחן בכה"ג במקדש לאחר שלשים דכ' ה"ר"ן בר"פ האומר דאם היא חוזרת צריכה להחזיר הקידושין ואם הוא חוזר אינה צריכה להחזיר אף דקידושין בטלים והטעם משום דכבר זכתה בו לשם קידושין ולמה תפסיד בשביל חזרתו מן הקדושין דעכ"פ זכתה במעות א"כ י"ל דה"ל דאף דאין הקדושין מועילים מ"מ זכתה במעות לשם קדושין ואם יחזור בו ולא ירצה לקדשה יכולה לומר קדשני בפני עדים לפ"ז י"ל דהכא לכ"ע לא הוי קדושין פניו דאין שום ספק בחזרות המעות ולא שייך בי' חזקת מרא קמא אלא דהספק הוא אם הוי קדושין אם לא וכ"ש דאיכא נמי חזקת פנוי' הוי ס"ק ונראה אם נתן לה סתם ומיד תוף כדי דיבור אמר לה הרי את מקודשת לא אמרינן בזה תוף כדי דיבור כדדיבור דאם נתן לה לשם מתנה אינו יכול לחזור בו דלא מצינו בשום מקום במוכר או נותן לתבירו וקנה במשיכה או בקנין שכול לחזור בו תוף כדי דיבור ואדרבה מצינו גבי הקדש דאין יכול לחזור בו תכ"ד כדאי' בתמורה משום דאמיר' לגבו' כמסירה להדיוט דמי משמע להדיא דלאחר מסיר' להדיוט אינו יכול לחזור אפי' תכ"ד ונראה לי הטעם בזה משום דלא אתי דיבור ומבטל מעשה כדאי' בר"פ האומר דלכ"ע אין דיבור מבטל מעשה אלא דלכאורה קשה מהא דאמרי' בב"ב בתוף כדי דיבור כדדיבור דמי חוץ במקדש ומגרש ודאי מקדש ומגרש איכא מעשה ומאי ארי' מקדש אפי' מכירה ומתנה כמי ונראה דלא קשה מידי פניו דמקדש ומגרש קי"ל דבעינן דיבור עם המעשה אבל אם נתן לה גיטתו וקדושי' סתם אף שהי' פנונתו לקדושין אפי' באמרה היא לא מהני משום דבעינן דוקא דיבור עם המעשה א"כ פניו דבתכ"ד מבטל דיבור ראשון ה"א דממילא הקדושין וגירושי' בטילין פניו דבטל הדיבור הראשון הוי כמעשה בלא דיבור קמ"ל חוץ במקדש ומגרש אבל במקרה ומתנה דאין צריף אמירה פשיטא דאינו יכול לחזור אחר המשיכה אפי' תכ"ד וא"כ פניו דחיישינן שנתן לשם מתנה אין תקנה אפי' אם אמר תכ"ד.

אלא צריף לחזור ולפטול כמ"ש הרמ"א וכ"ש היכא דלא אמרה הן דה"ל פשתיקה לאחר מתן מעות לכה צריף ליזהר המסדר קדושין שיגמור אמירתו קודם שנתן הטבעת בינדה: סעיף ד' אמר הרי את מקודשת ולא אמר לי אינה מקודשת אבל יש מחמירין ואומרים דהוי קידושין נראה דעת המחמירין אף דבקדושין דף ה' אמר ר"פ לאבני וכו' הב"ע דאמר לי היינו משום דס"ל כגירסא דאית' בנזיר דף ס"ב דאבני ס"ל דלא הוי ידים ורבא ס"ל דהוי ידים א"כ י"ל דאבני דהכא לטעמין' אגזיל ומוקי לשמואל כפנותי'.

אבל למאי דקי"ל כרבא לגבי אבני דהוי ידים איכא לאוקמה דשמואל כפשיטא דלא אמר לי וכדמשני בריש נזיר דהיכי דאמר אהא ואין הנזיר עובר לפניו ה"ל ידים שאין מוכיח פלל ואף דבגדרים הגירסא הוא איפכא ס"ל למחמירין דגירסא דנזיר עיקר משום דלפי הגירסא דנזיר דף ה' דאבני ס"ל הוי ידים מאי דנחקה לאוקמה דשמואל דלא פנותי' ה"ל לשנוי' כדאמר בריש נזיר דאהא הוי ליה ידים שאינו מוכיחות פלל והרא"ש ז"ל השיב בזה משום דאפ"ה קשי' ליה לאבני משום דכל היכי דלא אמר לי הוי ליה נמי ידים שאין מוכיחות פלל דאדם עשוי לקדש אשה לתבירו ודמי לאין נזיר עובר לפניו ונראה די"ל דס"ל להמחמירין דאפילו אי נימא הכי דס"ל לאבני דהוי ידים שאין מוכיחות פלל היינו דאגזיל לטעמין' דהא כת' הריב"ש ונהביאו הב"ש בס"ק ק"ז דאיכא למימר דהוי ידים

מוכיחות משום דלא שבק איניש מצנה דרמל עלי ועביד מצנה דלא רמי עלי כדאמר בסוגיא ד' נ"א במקדש בתו סתם אלא דהש"ס מוקי סברא זו אליבא דרב דס"ל קידושין שאין מסורין לביאה לא הוי קידושין וע"כ צ"ל דלא שביק איניש כו' אבל לאפיי י"כ דלית לי סברא זו א"כ למאי דקי"ל בהא כרבא כמו ונשפתבו הרמב"ם והטור והש"ע סי' ל"ו גבי המקדש בתו סתם י"ל דעכ"פ איפא הוכחה קצת ואפשר דאפי' ידים מוכיחות הוי אף נראה דעת הרא"ש ורוב הפוסקים המקילין משום דס"ל פיון דאומר שם בש"ס בתחילה לא שביק אינש מידי דחי' לי הפאה מינ' אלא דפריה התם מי לא עסקי' דאמרה לי קדושי לדידה וכו' א"כ איפא למימר גבי פסוק קדושין כא שנייה סברא זו דאיפא למימר לא ניחא לי ליתן פסוק שלו ומקדש בכסף של אחר ואפי' אם ידוע שהפסוק הוא שלו מ"מ פיון דנותן בשביל קדושי חבירו מסתמא ישלם לו חבירו ובזה אובן מ"ש בסעי' שאחר זה דכשאומר אני נותן לה נראה שהוא המקדש אעפ"י דכתב שם הריב"ש בתשובה דאין מזה הוכחה דאמרי' הילך מפה ואתקדש לפלוני מקודשת מדין עבד ככעני מ"מ י"ל שפיר סברא דלא שביק אינש מצנה דרמל עלי' פיון שאמר אפי' נותן משמע שהוא פסוק שלו ולא ישלם לו א"כ ממילא אמרינו מסתמא כא שביק אינש ולעצמו קידש ויבואר עוד לקמן ועמ"ש בזה בחידושינו באריכות ליישב שני הסוגיות דנדרים ונזיר דאינם סותרים זא"ז ויצא מדברינו שם דתל' בפלוגתא אי ומנפלא סמוך לאיש דאורייתא ולפי מאי דקי"ל מנפלא סמוך לאיש דאורייתא כמ"ש הרמב"ם ס"ל לרבא דידים שאינו מוכיחות בא הוי ידים כמ"ש רוב הפוסקים: שם ולא אמר לי וכו' הנה בש"ס אמר שמואל נתן לה פסוק או ש"כ ויש להסתפק בקדושי שטר מה דינו אם מסר לה השטר ואמר לה הרי את מקודשת ולא אמר לי אי נימא דנקא בקדושי פסוק אמר שמואל דבעינו לי אי אפילו בקדושי שטר ובספ"י כתב בשמעתין דמסתמת הפוסקים משמע דאין צריך אמירה כלל בקדושין שטר ונתן טעם דבשלמא גבי גט דכתיב ונתן בידה ספר פרייתו ושלחה מביתו משמע להדי' דלאחר הנתינה צריך למשלחה מביתו והיינו שצריך לומר הרי זה גיטך משא"כ בקדושי שטר וכו'.

ולפ"ז הנה פשוט דאפי' אם אמר הרי את מקודשת לא גרע משתיקה אבל הב"ש לקמן בסי' קל"ו ס"ק א' כתב דאף בקדושי שטר צריך שיאמר וכ"ש הוא מגט דאינו פיקר אם דעתה ג"כ הקדושין אבל מלשון רש"י בריש מכילתין משמע דנקא בקדושי פסוק וביאה בעינו אמירה אבל לא בשטר ועיין בחידושינו מה שדקדקנו מהירושלמי שהוכיח דשטר אעפ"י שאין בו ש"פ דאל"כ היינו פסוק ואי נימא דלא בעינו אמירה בשטר א"כ לא מוכיח מידי דבכסף בעינו ודאי אמירה אלא שכתבנו שם דתנ' בפלוגתא הפוסקים בסי' ק"כ וקכ"א אי מדבר מתוך הכתב אי הוי כאמירה דאי אמרינו דהוי כאמירה אפי' אי לא הוי ילפינו קדושי שטר ע"מ מהני מדין פסוק דעכ"פ הוי אמירה מתוך הכתב מיהא נראה דהיכי דאמר הרי את מקודשת ולא אמר לי מהני גבי שטר כמ"ש הר"ן גבי גירושין דלא משני הש"ס דאמר ממנו משום שהגט מוכיח א"כ ה"נ גבי קדושין פיון שכתב בשטר אעפ"י דלא אמר לי מהני אף דיש לחלק משום דגבי גט מוכיח מלתא דאין אדם מגרש אשת חבירו אבל בקדושין אף שכתב בשטר לי אין מזה ראי' שאינו שליח כמו שיבואר בסמוך מ"מ לפמ"ש בסי' ל"ד ס"ד בשם יש מי שאומר שצריך שיזכיר שמות האיש והאשה בשטר קדושין, א"כ הרי מוכרח מלתא דהוא מקדש דאיהו יכול לקדש לחבירו

בְּשֵׁטֶר שְׁפָתוֹב בּוֹ שְׁמוֹ וְהָא דְלָא קְאָמַר כּוּן בִּישׁ"ס בְּנִדְרִים דְּרַף ה' דְּהָא דְלָא בְּעִינּוּ וְדִין מְשׁוּם דְּכִתִּיב בּוֹ שְׁמוֹ י"ל דְּעֵדִיפָא מִינֵי קְאָמַר א"נ כּוּמ"ש בְּחִידוּשֵׁי דְמַתְנִי ר' אֶלְעָזָר הִיא דְלָא בְּעִי שְׁמוֹ וְשִׁמָּה שׁוֹב רְאִיתִי בִישׁ"ג וְהִבִּיאֻהוּ הַב"ש בְּסִי ל"ד וְנ"ל שְׁם בְּשֵׁם רִיא"ז וְנִרְאָה בְּעִינֵי דְצָרִיף לְכַתְּוֹב שְׁמוֹ וְשִׁמָּה וְשֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם עִירָה וּמִז"ה אָמַר בְּפִסְקֵי שְׁהַמְקַדֵּשׁ בְּשֵׁטֶר אֵין צָרִיף לֹאמַר אֶת מְקוֹדְשֵׁת לִי כְּדָרְךָ שְׁצָרִיף בְּקִדּוּשֵׁי כְּסָף אֶלָּא אֹמַר הָרִי זֶה לְקִדּוּשָׁךְ עַכ"ל נִרְאָה כְּנֻנְתּוֹ מִבְּנָאָר אַע"ג דְּמְקַדֵּשׁ בְּכֶסֶף צָרִיף לֹאמַר לִי כִּי הִכִּי דְלִהְיִי יְדִים מוֹכִיחוֹ אֶבֶל בְּשֵׁטֶר לָא בְּעִי וְהוּא מְטַעַם שְׁכַתְּבָא בְּתַחֲלָה דְצָרִיף לְכַתְּוֹב בְּקִדּוּשֵׁין שְׁמוֹ וְשִׁמָּה א"כ הָרִי יְדִים מוֹכִיחוֹת וּלְפ"ז כְּרָאָה דְאַפְּלִי אִם לָא כַתְּבָא בְּשֵׁטֶר קִדּוּשֵׁין עֲצָמוֹ אֶלָּא הָרִי אֶת מְקוֹדְשֵׁת וְלָא כַתְּבָא לִי כְּמִי מְהִינֵי דְהָרִי כַתְּבָא הָר"ן דְּכַגֵּט אֶפְּלִלוּ לָא כַתְּבָא מִמְּנֵוּ מְהִינֵי דְאֵין אָדָם וְכוּ' וְהָרִי יְדִים מוֹכִיחוֹת וְה"נ בְּשֵׁטֶר קִדּוּשֵׁין הָרִי יְדִים מוֹכִיחוֹת כִּינּוּן שְׁכַתְּבָא שְׁמוֹ וְשִׁמָּה וְשֵׁם עִירוֹ.

וְנִרְאָה דְמִזְהָ הַטַּעַם בְּעֲצָמוֹ צָרִיף לְכַתְּוֹב בְּשֵׁטֶר קִדּוּשֵׁין שְׁמוֹ וְשִׁמָּה דַאל"ה אַע"פ שְׁכַתְּבָא הָרִי אֶת מְקוֹדְשֵׁת לִי לָא הָרִי יְדִים מוֹכִיחוֹת דְאֵינוּ מְקַדֵּשׁ לְחִבְרֵי דְאַפְּלִי בְּשֵׁטֶר קִדּוּשֵׁין ע"י שְׁלִיחַ כּוֹתְבִין בּוֹ הַלְשׁוֹן שְׁמַדְבַּר הַמְקַדֵּשׁ עִם הַמְתַּקְדְּשׁוֹת בְּלִשׁוֹן נוֹכַח כְּמוֹ כְּגַט ע"י שְׁלִיחַ שְׁכַתְּבָא בְּלִשׁוֹן נוֹכַח שְׁמַדְבַּר הַמְגַרֵּשׁ עִם הַמְגַרְשֵׁת וְכַמ"ש הָר"ן כְּשִׁמְקַדֵּשׁ קִטְנָה אוֹ לְנַעֲרָה בְּרִשׁוֹת אַבִּי עַל יְדֵי עֲצָמָה אֶף דְּבִאֲמִירָה אָמַר לָהּ הָרִי אֶת מְקוֹדְשֵׁת אֶבֶל בְּשֵׁטֶר צָרִיף לְכַתְּוֹב בְּתַרְסָא מְקוֹדְשֵׁת לִי אֶף עַל פִּי שְׁהִיא מְקַבְּלַת הַשֵּׁטֶר בְּשְׁלִיחוֹת אַבִּי א"כ לָא הָרִי יְדִים מוֹכִיחוֹת אַעפ"י שְׁכ' לִי מִשָּׂא"כ כְּשִׁכְתְּבָא שְׁמוֹ וְשִׁמָּה שְׁפִיר הָרִי יְדִים מוֹכִיחוֹת וְתוֹ דְלִפְמ"ש לְעִיל דְּהָא דְלָא אָמַרִּינוּ דְהָרִי יְדִים מוֹכִיחוֹת מְשׁוּם דְהָרִי מְצֻנָה דְרַמְלִי עַל נִפְשֵׁי כַמ"ש הָרִיב"ש הֵינּוּ מְשׁוּם דְשָׂמָא אֵינוּ רוֹצֵה לִיתֵּן כְּסָף אוֹ ש"כ שְׁלוֹ וּמְקַדֵּשׁ בִּיש"כ שְׁל חִבְרֵי כְּמוֹ שְׁיִבְנָאָר עוֹד בְּסֻמוּף א"כ בְּשֵׁטֶר שְׁכַתְּבָא לָהּ אַעפ"י שְׂאֵין בּוֹ ש"פ שְׁפִיר אִיכָּא לְמִימַר דְּבִזְהָ שְׁיָיָה לָא שְׁבִיק אֵינֶשׁ וְאִיכָּא יְדִים מוֹכִיחוֹת וְכַמְשָׁמְעוּ פִּשְׁט' דְלִישְׁנֵי דְשָׂמָאֵל דְדוֹק' בְּקִדּוּשֵׁי כְּסָף בְּעִינֵי יְדִים מוֹכִיחוֹת וְעוֹד כַר' דְלִפְמ"ש הַב"ש שְׁשֵׁם מְהִרִיב"ב דְהִיכִי דְהָרִי שְׁדִין הָרִי יְדִים מוֹכִיחוֹ וְעִינֵי לְקַמֵּן בְּסִי כ"ח ס"ב בְּהַג"ה דְשְׁדִיף הֵינּוּ שְׁנַתְרַצָּה לִישָׂא אוֹתוֹ אַעפ"י שְׁלָא שְׁוִין בְּנִתְיַת הַדְּוִינֵי וְא"כ בְּקִדּוּשֵׁי שֵׁטֶר דְּבְעִינֵי שְׁיִכְתְּוֹב הַשֵּׁטֶר מְדַעְתָּה מִמִּילָא ה"ל כְּשְׁדִיף וְה"ל יְדִים מוֹכִיחוֹת כֵּן נִלְע"ד: סְעִיף ה' יֵשׁ מִי שְׂאוּמַר וְכוּ' אָמַר הָרִינִי נוֹתְנוּ לָךְ בְּתוֹרַת קִדּוּשֵׁין הָרִי כְּאוּמַר לִי כַתְּבָא הַב"ש הַטַּעַם כִּינּוּן שְׁנַזְכַּר דְּהוּא הַנּוֹתְנָן לָהּ בְּתוֹרַת קִדּוּשֵׁין כְּרָאָה מְלִשׁוֹנוֹ דְּהוּא הַמְקַדֵּשׁ וְהִיא הַמְתַּקְדֵּשׁ אַפְּלִי אִם הוּא שְׁלִיחַ לְאַחַר וְהִיא שְׁלִיחַ לְאַחֲרָת וְכוּ' לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע דְּאַף שְׁהוּא שְׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ אוֹתָהּ הָאֲשֶׁה לְחִבְרֵי וְכוּן אִם הִיא שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ לְקַבְּלָא מִמְּנֵוּ.

אַף א כְּמוֹ שְׁיִבְנָאָר וְצָרִיף לְכַרֵּשׁ דְהֵינּוּ שְׁהַמְשַׁלַּח עֲשֶׂה אוֹתוֹ שְׁכִיחַ לְקַדֵּשׁ אֲשֶׁה סְתָם. וְכוּן אֲשֶׁה אַחֲרָת עֲשֶׂאָה אוֹתָהּ שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ לְאִישׁ סְתָם דָּאָם פִּי הַמְשַׁלַּח לְאֲשֶׁה זֹה הַמְתַּקְדֵּשׁ לָא אָמַרִּינוּ בְּהָא לָא שְׁבִיק אֵינֶשׁ מְצֻנָה דְרַמְלִי עַלִּי כְּדַאִי בִיש"ע בְּסִי ל"ז סְעִי ט"ז דָּאָם הַבּוֹגְרַת עֲשֶׂתָהּ לוֹ שְׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ לְאִישׁ פְּלוֹנִי לָא אָמַרִּינוּ לָא שְׁבִיק וְהוּא בְּטוֹר בְּשֵׁם הַרְמ"ה.

מִיָּהוּ אֵין לְהַקְשׁוֹת דַא"כ כְּשִׂאוּמַר אֲנִי נוֹתְנָן לָךְ נְמִי נִימָא דְנִיחֻשׁ דְשָׂמָא קַדְשָׁה לְאַחַר שַׁעֲשׂ אוֹתָהּ שְׁלִיחַ לְאֲשֶׁה זֹה הַמְקַדֵּשׁ דְלָא שְׁיָיָה לֹאמַר דְלָא שְׁבִיק אֵינֶשׁ י"ל דְטַעְמָא

דהרמ"ה הוא משום דאמר' חזקה שלים עושה שליחותו אבל הכא כיון שאין אנו יודעים שאחר עשה אותו שלים אין לחוש כולי האי שעשה אותו שלים לאשה זו דוקא ושפיר אמרי' דמסתמא לעצמה קדשה אבל אם ידענו שהוא שלים ע"כ צ"ל דעשה אותו שלים לקדש לאשה סתם ויותר יש לפרש דבריו דמייגרי שידענו שהמשלם עשה אותו שלים לקדש אשה אחרת ואותה אשה עשתה שלים קבלה לזו המתקדשת וקמ"ל דלא נימא דלא הוי ידים מוכיחות כשלא אמר לי דיש לומר שנתן אותה בשביל המשלם שתקבל בשביל האשה שעשתה אותה שלים וזה שפיר אמרי' לא שביק איניש וכו' והי' פנונתו לקדש לעצמו אותה האשה המקבלת וכן היא היתה פנונתה לקדש א"ע לזה המקדש משום מצוה והנאה דידה ולפ"ז צ"ל דס"ל דיכולה אשה לעשות שלים קבלה מיד שלים בעלה וכן כ' הב"ש בס"א קמ"א בס"ק ד' בשם הריב"ש והנה מלשון הש"ע משמע דוקא כשאמר בתורת קדושין אבל אם אמר אני נותן לה שתהי' מקודשת ולא אמר לי לא מהני והוא מבואר מתשובת הריב"ש שם דבתחילה כתב אפי' אומר אפי' נותן לה לא מהני ונ"ל גם באומר לה הרי את מקודשת ולא אמר לי ואנו רואים בעינינו שהוא נותנו לה אעפ"כ הוי ידים שאינו מוכיחות כיון שאפשר שנתנו לה אפשר שנתנו לה כדי שתתקדש לאחר וגם בזה אעפ"י שהוא אומר שנתנו לה אפשר שנתנו לה כדי שתתקדש לאחר עכ"ל אלא עיקר הטע' שם דלא מקרי יד אלא במי שמתחיל הדיבור ואינו גומר אותו והיינו בעי' דלא איפשטא אם אש יד לקידושין ואם אינו מוכיח מהתחלת הדיבור מה הי' פנונתו היינו ידים שאינו מוכיחות אבל במי שאמר הריני נותנו לה בתורת קדושין יין פאן יד אלא דיבור שלם כיון שהזכיר שהוא הנותן לה בתורת קדושין יתביא שם ראי' מהא דאמר לקמן בפ' האומר המקדש את בתו סתם וכו' ולא קרי להו ידים שאינן מוכיחות אעפ"י שאינו מוכיח מדבורו מי מהן המקדשת ולמי מן האחים אלא שכיון שהוא דיבור שלם בלשון קדושין שהוא מקדש לאחר וכו' נעוד הביא ראי' מהא דאמרין בריש גדרים דף ו' דבעי רב פפא יש יד לקידושין או לא ה"ה אילימא דאמר לאשה הרי את מקודשת לי ואמר לחברתה ואת גמי פשיטא היינו קידושין עצמן וכו' אע"פ שלא פ"י מי המקדש אפ"ה כיון שמפני קדושי הראשונ' מוכיח ושדיבור השני הוא דיבור שלם לקידושין לעצמו קאמר הוי מקודשת לו וכו' הרי דעיקר הטעם הוא כיון שלשון בתור' קידושין הוי דיבור שלם ולא מקרי יד מ"מ דהוצרכו כמי לטעם דאני נותנו לה הוי הוכחה שהוא המקדש משום דאפי' בדיבור שלם בעינן גמי דבר המוכיח כמו ביד והוא מוכרח ומבואר בתוס' ריש גדרים דהקשה בבבלי דרב פפא מהא דפליגי רבנן ור"י בגזון ידים שאינו מוכיחות מפלן דיש יד לגירושין ותרצנו דגירושין הוי דיבור שלם ואפ"ה פליג באינו מוכיחות ע"ש הרי דמפני דאפי' בדיבור שלם בעינן דמוכיח ולפ"ז צ"ל דגבי בתו סתם גמי מקרי הוכחה כיון שפ"י בתו או אחת מבנותיו אלא דאפ"ה הוכיח משם דטעמא משום דהוי דיבור שלם דאי נימא דהוי יד מוכיח א"כ מאי קאמבעי' לרב פפא אם יש יד לקידושין ולא פשיט מהו מתני' דהמקדש את בתו סתם אע"כ דהוי דיבור שלם וכן בההוא דגדרים דאמר ואת כמי צ"ל דיבור שלם כמו שיבואר לקמן וה"ה דהוי מצי ריב"ש להביא ראי' פלוגתא דר"י ורבנן כמ"ש תוס' פנ"ל ומעתה מוכן דעיקר דינא דהריב"ש שם דבתורת קידושין הוי דיבור שלם היינו כי היכי דלהוי קדושי ונדאי דאילו הוי יד מוכיח הוי קידושי ספק כאיבעי' דרב פפא משא"כ בדיבור שלם ולפ"ז מ"ש בח"מ בס"ק

י"ד המעיין בגוף התשובה יראה דלא הוי רק ספק קידושין ולפמ"ש מוכח מדבריו דהוי
ונדאי קידושין אפשר פוננתו על מה שפכת הריב"ש בסוף דבריו דאפי' תימא דהוי יד
מ"מ מוכיח דצריך גט מספיקא פאיבעי דרב פפא ואפשר דהריב"ש לא כתב זאת אלא
לסברת השואל מ"מ מבואר דהיכי שהוה אומר לה אני נותן לה שתהיה מקודשת ולא
אמר לי פנין דלא הוי דיבור שלם לא הוי אלא ס"ק והנה משמע מלישנא דשמואל דאין
צ"ל מקודשת לי בפספס זה ומה שנוהגים לומר בשעת קידושין בטבעת זו הוא לרונקא
דמלתא ואפי' בשטר קדושין משמע בסוגיא דף ט' דא"צ שיקתוב בו הרי את מקודשת
בשטר זה אף דגבי גט ס"ל לר"י דצריך שיקתוב ודין דיהוי ליכי ואמרי' בפ' המגרש דף
פ"ח ע"ב דטעמא דר"י משום דבעי ידים מוכיחו' דלא נימא דבדבורא מגרש ושטר
ראי' בעלמא וקי"ל כר"י מ"מ גבי קדושין לא מיבעי' בכסף דלא שייך כלל האי טעמא
ואפי' בקדושי שטר לא שייך לראי' דדוקא גבי גט שייך לראי' לאנסובי בי' ומשום פירות
משא"כ בקדושין פדאמרי' בפ' ד' אחין דמש"ה לא תקנו זמן בשטר קדושין ועוד נראה
דקא בברייתא דף נו' דקתני פיצד בשטר כתב על הנזיר וכו' פתבו תוס' דאמרי' כר"א
דאמר עידי מסירה פרתו וא"צ חתימת עדים פדאימא בדרף מ"ח א"כ לא שייך כלל לומר
לראי' בעלמא פנין דאין עדים חתומים בו אין שייך בו לראי' מכ"ש בשפתוב על דבר
המזדניף משא"כ בגט דאפי' לר"א צריך חתימת עדים מפני תקנת רבי גמליאל שאין
עדים חתומין וכו' שייך שפיר חששא שלא יאמרו שטר ראי' בעלמא הוא: הגה"ה וצריך
שיאמר לה וכו' הרי הו קדושין.

כ' בח"מ דיש לדמות להקדש ויש לחלק בין לשון את מקודשת דקאי על גוף האשה דבזה
שייך סברתו ובין לשון קדושין דלא קאי על גוף האשה אלא על הכסף המביא אותה
לידי קדושין ובאמת פשאמר את מקודשת לי אפי' לא אמר הרי הוי ספק קדושין וצ"ע:
סע"ף ו' אמר לה הריני אישך הריני בעלך הריני ארוסה אינו פלוס אפי' הי' מדבר עמה
תחלה על עסקי קדושין משום דכתיב פי יקח ולא שיקח את עצמו פן כתב ה"ה והרי"ו
הביא מחלוקת הפוסקים בזה ולכאורה משמע פדבריהם מדלא משני דשמואל מייירי
במדבר עמה על עסקי קדושין משמע דבהא אפילו הריני אישך מהני ועיין בחידושינו
שכתבתי די"ל דבאמת דהיינו דמשני הכא במאי עסקי' בדאמר לי הפוננה דאמר לי דהיינו
שדיבר עמה על עסקי קדושין אלא משום דכשמדבר עמה תחילה על עסקי קדושין צריך
לדבר בתחלה שרצונו לקדשה לעצמה דאל"כ מה מועיל הדיבור בתחילה ע"ש שכתבנו
דכן משמע הלשון הבמ"ע ומהא דקאמר בתר הכי בקדושין כתיב פי יקח ע"ש וכן משמע
לפי דעת הפוסקים דבגירושין בעי נמי ממנו וא"כ בהרי את מותרת לכל אדם לא שייך
ממנו אכל לפמ"ש דמייירי פשמדבר בתחילה א"ש ולפמ"ש א"ש לגירסת הרי"ף שכתב
הר"ן דמייירי בכתיבת הגט וס"ל להרי"ף דאפ"ה לא בעינן ממנו היינו דלפמ"ש דאינו
מגיה בדברי שמואל אלא שאמר בתחילה לי'.

א"כ ממילא פכתב לא שייך לומר פן שהי' מדבר עמה בתחילה בעסקי גיטתה ואמר שתהי'
מגורשת ממנו דזה לא שייך אלא בנתינה אכל מה יועיל אמירה בתחילה לכתיבת הגט.

ונראה דבהני לישנא דמספקא לי' להש"ס דאפי' אם אמר שתי לשונות ביחד דאמר הרי
את אשתי ועזרתי איכא למימר דהוי ספק קדושין לא מבעי דכשהמקדש בפרוטה אחת

הָוֵי כְּמוֹ בְּתוֹךְ וְקִרְקָעוֹת בְּפְרוּטָה ה"נ דְּאִיכָא לְסַפּוּקֵי בְּמִלְאכָה הָוֵי כְּמוֹ לְקַדּוּשֵׁין וְלְמִלְאכָה אֵלָא אִפִּי כְּשִׁמְקַדְשׁ בְּשִׁתֵּי פְרוּטוֹת י"ל דְּדָמֵי לְקֻנְיָ אֶתְּ וְחִמּוּר דְּלֹא מְהַנִּי נְתִינָת כְּסָף לְמִלְאכָה וְתוֹ דְּהִיא לֹא נְתִכּוּנָה לְמִלְאכָה וְגַם לֹא נְתִרְצָה לְקַדּוּשֵׁין אֵלָא בְּכָל הַכְּסָף אֲבָל הֵכָא בְּדִין זֶה שְׁאָמַר הָרִי אֶתְּ אִשְׁתִּי וְאֲנִי אִישׁוֹ אַע"ג דַּס"ל לְהֵרָא"ש דְּלֹא מְהַנִּי כְּשִׁמְדָּבֵר תְּחִלָּה עַל עֶסְקֵי קַדּוּשֵׁין אֲבָל אִם אָמַר בְּשַׁעֲת קַדּוּשֵׁין הָרִי אֶתְּ אִשְׁתִּי וְאֲנִי אִישׁוֹ י"ל דְּמְהַנִּי וּמ"מ נִרְאֶה דְּהָוֵי רַק ס"ק דְּאִיכָא לְמִימַר דְּטַעֲמָא דְּהֵרָא"ש דַּכ' דְּלֹא מְהַנִּי בְּמִדְּבַר לָאוּ מְשׁוּם דְּהָוֵי חֲזָרָה כְּשִׁאֲמַר אֲנִי אִישׁוֹ אֵלָא דְּהִתּוֹרָה הַקְּפִידָה שְׁתֵּהֵן' הִיא קְנוּי' לֹו וְלֹא הוּא לֶה כְּשִׁמְשֻׁנָה אוֹתָם בְּיַחַד אֵין זֶה לְשׁוֹן קַדּוּשֵׁין וּא"כ ה"ה בְּשַׁעֲת קַדּוּשֵׁין נְמִי וּמְטַעֵם זֶה נִרְאֶה מ"ש בַּהֲג"ה בְּסִמּוּד בְּהָרִי אֶתְּ חֲמִי אֵינִי קַדּוּשֵׁין.

וְהַטַּעֵם הַבֵּיא הַח"מ אִשְׁהָ אֲמָרָה תּוֹרָה וְכו' וּלְפַמ"ש י"ל עוֹד דְּבַהָרִי אֶתְּ חֲמִי אֵינִי נִיכָר שְׁבַתוֹ קְנוּי' לֹו יוֹתֵר מִמָּה שְׁהוּא קְנוּי' לְבַתּוֹ וְהִתּוֹרָה אֲמָרָה כִּי יִקַּח שְׁיֵהֵן' נִיכָר שְׁהוּא קְנוּי' לֹו וצ"ע: סְעִיף ז נְתִנָּה הִיא וְאֲמָרָה הָרִינִי מְקַדְּשֵׁת אֵינָה מְקַדְּשֵׁת כְּתַב הַח"מ דְּאִם הוּא אָדָם חָשׁוּב הָוֵי כְּנִתְּנָן הוּא וְאֲמָרָה הִיא וְהָוֵי סְפֵק אֲבָל מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' לֹא מְשַׁמַּע כֹּן שְׁפַתְבוּ מַה שְׁלֹא הַזְכִּיר נְתִנָּה הִיא וְאָמַר הוּא מְשׁוּם דְּלֹא פְּסִיקָא לִי מְשַׁמַּע דְּבְנְתִנָּה הִיא וְאֲמָרָה הִיא פְּסִיקָא לִי דְּאֵינָה מְקַדְּשֵׁת וְאֲפִשֵׁר דְּכּוּנּוּת הַתּוֹס' הוּא דְּלֹא פְּסִיקָא לִי לְהַש"ס לְמַתְּנֵי בְּהֵדֵן' נְתִנָּה הִיא וְאָמַר הוּא אֵינָה מְקַדְּשֵׁת מְשׁוּם דְּחִיּוּשֵׁינָן דְּלִמָּא אֶתְּי לְמַטְע' אִפִּי בְּאָדָם חָשׁוּב אֲבָל בְּנְתִנָּה הִיא וְאֲמָרָה הִיא כִּינֹן דְּאִפִּי בְּאָדָם חָשׁוּב דְּהָוֵי כְּנִתְּנָן הוּא וְאֲמָרָה הִיא חֲשַׁשָּׁא דְּרַבְּנָן הִיא לֹא חִיּוּשֵׁינָן כִּינֹן הִיא אֲבָל בְּאֲמַת מִיּוּרֵי בְּסַתְּם בְּנֵי אָדָם וְהִינּוּ דְּמַסִּיּוּם הַש"ס חִיּוּשֵׁינָן מְדַרְּבָנָן לִיתָן טַעֵם דְּבְנְתִנָּה הִיא וְאֲמָרָה הִיא לֹא חִיּוּשֵׁינָן מְשׁוּם חֲשַׁשָּׁא דְּאָדָם חָשִׁיב כִּינֹן דְּבְאֲמָרָה הִיא וְנִתְּנָן הִיא אֵינָה אֵלָא חֲשַׁשָּׁא דְּרַבְּנָן וְלַעֲנֵד' נִרְאֶה דְּזֶה הוּא טַעֵם שְׁל בַּה"ג שְׁהִבִּיא הַב"י דְּנְתִנָּה הִיא וְאָמַר הוּא סְפִיקָא הָוֵי הִינּוּ מְשׁוּם חֲשַׁשָּׁא דְּאָדָם חָשׁוּב אֲדַל אֵין לְפָרֵשׁ דְּטַעֲמָא שְׁל בַּה"ג דְּמַסְפָּקָא לִי מְדְאוּרֵינָתָא בְּנְתִנָּה הִיא וְאָמַר הוּא מְשׁוּם דְּאִיכָא לְאֶסְתְּפוּקֵי בְּהָא דְּאָמַר רַחֲמֵנָא כִּי יִקַּח וְלֹא כִּי תִיקַח דְּהִינּוּ דְּוִקָא עַל הָאֲמִירָה אֲבָל לַעֲנִין הַנְּתִינָה בְּאֲמַת אֵין חִילּוּק וְהוּא ע"ד שְׁפַתְבוּ הַתּוֹס' דַּף ה' בַּד"ה הִיכִי דִּיהִיבֵי אִיהִי לְדִידֵן' דְּקֹאֵי עַל הָאֲמִירָה וְס"ל לְבַה"ג דְּלַח קֹאֵי רַק עַל אֲמִירָה וְלֹא עַל הַנְּתִינָה ז"א חֲדָא דְּהִיא כְּתַבוּ הַתּוֹס' דְּמֵאֵין כְּסָף לְאָדוֹן זֶה מְשַׁמַּע שְׁהוּא הַנּוֹתָן כְּסָף וְתוֹ כִּינֹן דְּיִלְפִינָן ג"ש דְּקִיחָה קִיחָה מְשֻׁדָּה עֶפְרוֹן וְגַם יִלְפִינָן בְּהִיקְשָׁא דְּאֲחֵרֵת לְאֲמָה עֶבְרָנִי' וְלֹא מְצִינּוּ בְּשׁוּם מְקוֹם שְׁיִוְעִיל כְּסָף הַמְּקַנָּה כְּדָאֲמַר הַש"ס לְקַמֵּן דַּא"כ ה"ל נְכָסִים שְׁיִשׁ לֹו אֲחֵרִיּוֹת נְקִינֵין עִם נְכָסִים שְׁאֵין לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת וְכֹן בְּקִנְיָן חֲלִיפִין קִי"ל בְּכָלִי שְׁל קוּנָה וְכֹן אָמַר בְּסוּגָנִי דַּף ט' בְּקַדּוּשֵׁי שְׁטֵר שְׁהַבְּעַל כּוֹתֵב מְשׁוּם דְּכִתִּיב כִּי יִקַּח מְשַׁמַּע דְּקֹאֵי עַל עֵיקַר הַקַּדּוּשֵׁין וּא"כ מְהִיכִי תִיתִי נִימָא דְּבְקַדּוּשֵׁי אִשְׁהָ מְהַנִּי נְתִינָה דְּיָדָה שׁוּב רְאִיתִי בְּלִשׁוֹן בַּה"ג שְׁלִפְנֵינּוּ דְּלֹא כ' דְּסְפִיקָא הָוֵי כְּמוֹ שְׁהַזְכִּיר הַב"י אֵלָא ד"כ בֵּין בְּנִתְּנָן הוּא וְאֲמָרָה הִיא וּבֵין נְתִנָּה הִיא וְאָמַר הוּא חִיּוּשֵׁינָן מְדַרְּבָנָן וְהִיא הַגִּירָסָא הַנְּכֹנָה וְעֵינֵין בְּב"ש שְׁכ' דְּמִלְשׁוֹן הַש"ע וְהוּא לְשׁוֹן הֵרָא"ש שְׁכ' וְצָרִיף חֲקִירוֹת חֲכָם מִי נְקָרָא אָדָם שְׁאֵינֹו חָשׁוּב מְשַׁמַּע דְּסַתְּם ב"א נְקָרָאִים חָשׁוּבִים אֲבָל הַרְשָׁב"א כְּתַב סַתְּם ב"א נְקָרָאִים אֵינָם חָשׁוּבִים וְכֹן מְשַׁמַּע לְשׁוֹן הַגַּמ' הֵכָא בְּאָדָם חָשׁוּב עֶסְקִינָן וְאֲפִשֵׁר דְּמְשַׁמַּע לִי לְהֵרָא"ש מְהִירוּשְׁלָמִי וְהִבִּיאֹו הַפּוֹסְקִים בַּא"ח ס' רַכ"ג אִם נְתִנּוּ לֹו בְּמַתְּנָה מְבָרַךְ הַטּוֹב וּמְטִיב מְפָנִי שְׁטוּבָה לֹו וְלַנּוֹתָן וְעֵינֵין בַּמ"א שְׁם שְׁהַקְּשָׁה מְכָאן וְלְכֹאֲוֹרָה הִי כְּרֹאֶה דְּהֵכָא בְּעֵינֵין

שְׂיֵהָלָה טוֹבַת הַנּוֹתֵן יוֹתֵר מִהַנָּאֵת הַמְקַבֵּל בִּשְׁ"פ מִשָּׂא"כ הֵתֵם דְּלֹא צָרִיךְ טוֹבַת הַנּוֹתֵן יוֹתֵר
מִהַמְקַבֵּל אֲלֵא שְׂיֵהָא טוֹבָה גַּם לְאַחֲרִים כְּדִמְשַׁמַּע הֵתֵם בְּבִרְכַת הַגְּשָׁמִים ע"ש וְעֵינֵן בְּסִמּוּד
וְעֵינֵן בִּי"ד סִי' רל"ב סֵעִי' כ' שְׁפַתְב אִפִּי' אֵינן הַמְדִיר אוֹמֵר בִּפְי' שְׁפָה הֵיטָה כּוֹנֵנְתוּ אֲלֵא
מִן הַנָּאֵת הוּא הַנָּאֵת הַמְקַבֵּל וְלֹא הַנָּאֵת הַנּוֹתֵן וְגִירְסַת הַר"ן שֶׁם בִּירוּשְׁלַיִם פְּלִיגֵי ר"מ
וְרַבְּנָן וְקָשָׁה דִּסְת' רַבְּנָן דִּר"מ הֵינּוּ ר' יְהוּדָא וְשִׁמְעֵינֵן לִי בִּפ' הַזֶּהָב דָּף מ"ז בְּכִלְיוּ שֶׁל
מִקְנֵה וְאָמַר שֶׁם הַטַּעַם בְּהַאי הַנָּאֵה דְמְקַבֵּל מִינֵי' מְשַׁמַּע דְּבִסְתָם הוּי נְמִי הַנָּאֵת הַנּוֹתֵן
וְצ"ע: סֵעִיף חֵית נָתַן הוּא וְאָמַר' הִיא וְכוּ' הוּי סָפֵק וְהֵרִי"ף כ' חִינְשֵׁינּוּ מְדַרְבָּנּוּ וְהִגְרָסָא
שְׁלַפְנִינּוּ סְפִיקָא הוּא וְחִינְשֵׁינּוּ מְדַרְבָּנּוּ וְנִרְאָה דְהָא דְקָאֵמַר חֲשֵׁשָׁא דְרַבְּנָן אֵע"ג דְּסְפִיקָא
דְּאוּרֵייתָא חֲמִירָא טְפִי וְאָסוּר מְדְאוּרֵייתָא וְהָבָא עֲלֵי' חֲתִיב בְּאֶשֶׁם תְּלוּי הֵינּוּ מְשׁוּם
דְּמִסְפָּקָא לְהַש"ס דְּאִיכָא לְמִימַר דְּדִיוּקָא דְּבְרֵייתָא לְאוּ מְשׁוּם סְפִיקָא דְּאוּרֵייתָא אֲלֵא
גְזִירָה דְּרַבְּנָן מְשׁוּם שְׁגָזְרוּ אִטּוּ נוֹתֵן הוּא וְאָמַר הוּא וְכוּ' מ' אִם בָּא אַחַר וְקִדְשָׁה גַּם הוּא
בְּעֵנֵן זֶה שְׁנָתָן הוּא וְאָמַרָה הִיא דְּאִי אָמְרִינּוּ דְּחִינְשֵׁינּוּ מְדַרְבָּנּוּ שְׁגָזְרִינּוּ מְשׁוּם נוֹתֵן הוּא
וְאָמַר הוּא א"כ צָרִיכָה גִט כְּמִי מְשַׁנֵּי דְּאִיכָא לְמַגְזֵר בְּשַׁנֵּי מְשׁוּם נוֹתֵן הוּא וְאָמַר הוּא דְּאִז
הוּי בְּשַׁנֵּי קִדּוּשֵׁי דְּאוּרֵייתָא' אֲבָל אִי נִימָא דְּסְפִיקָא דְּאוּרֵייתָא הוּא אִי בְּעֵינֵן אֲמִירָה דִּידֵין'
אִי לֹא א"כ אֵינן צָרִיכָה גִט מְשַׁנֵּי מִמ"נ וְעֵינֵן' בְּחִידוּשֵׁינוּ מ"ש שֶׁם לִינְשֵׁב דְּבְרֵי הַרִי"ף עַל
נְכוּן: שֶׁם וְאָמַרְתָּ הִיא וְכוּ' וְאִם עָנָה הַבַּעַל הֵן בְּשַׁעַת נְתִינָה הוּי וְדִאי קִדּוּשֵׁין אִפִּי' אֵינן
עָסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֵנֵן וְכֵן הוּא בְּטוֹר בְּשֶׁם הַרְמ"ה מְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן זֶה דְּמִיירֵי שְׁמַדְבַּר עֲמָה
אֲלֵא שְׂאִין עָסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֵנֵן דַּל"ה ה"ל לְאֶשְׁמַעִי רְבוּתָא טְפִי דְּאֶפִּי' אֵינּוּ מְדַבֵּר מִהַנִּי
אִם אָמַר הֵן וְכֵן דְּקִדְקָ הִבִּיא וְכַתֵּב הַטַּעַם דְּאִי לֹא דִיבֵר עֲמָה יֵשׁ הֵן שְׁהוּא פְּלֹאוּ כְּדִאי'
בִּפ' הַחֹבֵל וְהַב"ש הַקָּשָׁה עֲלֵיו מִהָא דְּקִדְשָׁה בְּגִזְל וְאָמַרָה הֵן דְּמִהַנִּי נִרְאָה דְּכוֹנֵנְתוּ דְּהָא
הֵתֵם מִיירֵי בְּלֹא שִׁינְדָף כְּדִאי' בְּסוּגִיָּא דָּף י"ב דְּהֵינּוּ שְׁלֹא שְׁמַעְנוּ שְׁנַתְרַצָּה לְהַתְקַדֵּשׁ
אִפ"ה לֹא אָמְרִינּוּ דְּמָה שְׁאָמַרָה הֵן הוּא פְּלֹאוּ וְתוּ קָשָׁה לִי דְּהֵתֵם בִּפ' הַחֹבֵל אֵינּוּ אֲלֵא
לְפִי הַתּוֹסֵס אִפִּי' אָמַר הֵן בְּנִיחוּת' דְּנִינּוּ לִי שְׁהִיא פְּלֹאוּ וְהוּא דַּעַת י"א שְׁהִבִיא הַרְמ"א
ח"מ סִי' תכ"א אֲבָל דַּעַת רַש"י וְהַרְמַב"ם דְּדוּקָא כְּשִׁאֲמַר הֵן בְּלִשׁוֹן בְּתַמִּי' אֲבָל אִם אָמַר
הֵן בְּנִיחוּתָא לֹא אָמַרִי' דְּהוּי פְּלֹאוּ וְכֵן סְתוּם הַש"ע שֶׁם א"כ א"א לְפָרֵשׁ בְּדַעַת הַש"ע כֵּן
וְתוּ דְּאִי נִימָא דְּהַטַּעַם הוּא מְשׁוּם דְּהֵן שְׁהוּא פְּלֹאוּ הוּי סְגִי הָכָא אִפִּי' אִם לֹא דִיבֵר עֲמָה
בְּתַחֲלִיָּה בְּעַסְקֵי קִדּוּשֵׁין אֲלֵא אִפִּי' שְׁדִיף וְנִתְרַבּוּ כְּבָר זֶה לְזֶה דְּתוּ לֹא שְׁיִיף לֹאֵר דְּהֵן
בְּנִיחוּתָא הוּי פְּלֹאוּ וּמְלִשׁוֹן הַרְמ"ה וְש"ע מְשַׁמַּע שְׁהוּא מְדַבֵּר עֲמָה בְּאוֹתוֹ שְׁעָה אֲלֵא
שְׂאִין עָסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֵנֵן אָמְנָם אֲנִי תָמָה עַל הַגְּדוּלִים הָאֵלוּ שְׁלֹא פִּירְשׁוּ דְּבְרֵי הַרְמ"ה
מְשׁוּא דִּס"ל פִּינּוּ דְּבַעֲינּוּ אֲמִירָה דְּבַעַל מְדְאוּרֵייתָא מִיתוּרָא דְּקָרָא דּוּכִי אֵינּוּ מוֹעִיל רְצוּנוּ
בְּלֹא אֲמִירָה וְאֵינן רִיצוּי גְּדוּל מְכַשְׁהִיא אוֹמְרַת שְׁיִתֵּן לָהּ לְשֶׁם קִדּוּשֵׁין וְהוּא נוֹתֵן לָהּ ע"פ
דְּיַבּוּרָה וְאִפ"ה לֹא מִהַנִּי אֲמִירָה דִּידָה עַד שְׁיּוּצִיא בְּשַׁפְתֵּיו א"כ מֵאִי מוֹסִיף בְּזֶה בְּלִשׁוֹן
הֵן דְּאֵינּוּ אֲלֵא לְשׁוֹן רִיצוּי וְרִיצוּי לֹא מִהַנִּי וְלֹא דְּמִי כָּלֵל לְקִדְשָׁה בְּגִזְל דִּידָה וְאָמַרָה הֵן
דְּמִהַנִּי דְּהֵתֵם נֹא בְּעֵינֵן אֲמִירָה אֲלֵא רִיצוּי דִּידָה וְאִפִּי' שְׁדִיף מִהַנִּי וְס"ל לְהַרְמ"ה דְּבַמְדַּבֵּר
עֲמָה עַל עַסְקֵי קִדּוּשֵׁין בְּעֵינֵן דּוּקָא שְׁעָסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֵנֵן אֲבָל הַפְּלִיג בְּדְבָרִים אַחֲרִים
אֵינָה הוֹכְחָה מְדַבְּרִים הָרֵאשׁוֹנִים עַל הַנְּתִינָה אֲבָל כְּשִׁאֲמַר הֵן מִהַנִּי דִּיבּוּרוֹ הָרֵאשׁוֹן לְשֶׁם
קִדּוּשֵׁין וְאִפְשָׁר דִּס"ל לְהַב"ח וְב"ש פִּינּוּ דְּאֶשְׁפַּחֵן סוּף פ"ג דְּשְׁבוּעוֹת דְּאָמַר שְׁמוּאֵל

דעוּגָה אָמֵן כְּמוֹצֵא שְׁבוּעָה מִפִּי דָמִי וְכַתֵּב הֶרְמֵב"ם וְהִבִּיאוּ בִש"ע בִּי"ד סִי' ר"ט כְּשֶׁאָמַר
הֵן הָרִי כְּאוֹמֵר אָמֵן.

אִךְ ז"א דְהָא כְּתֵב הֶר"ן בְּנִדְרִים דָּף ו' בְּאִיבְעֵי דָרְב פָּפֵא אִי יֵשׁ יָד לְקִדּוּשֵׁין דָּאִין לְלַמּוּד
אַמִּירָה דְקִדּוּשֵׁין מְאַמִּירָה דְנִדְרִים דְנִדְרִים חֲמִירֵי טְפִי וְכֹן מְצִינּוּ בְכַמָּה מְקוֹמוֹת לְעַנּוּן
ק"ש וְתַפְלָה דָּאִין עֲנִיית אָמֵן חָשִׁיב פְּאַמִּירָה וְעכ"פ מִיַּדִּי סְפִיקָא לֹא נִפְקֵא כְּנ"ל: סְעִיף
ט' נִתְּנָה הִיא וְאַמְרָה לֹו הִילָךְ דִּינָר זֶה מִתְּנִי וְאַתְקַדְשׁ וְכו' הִנֵּה הַטּוֹר כְּתֵב דְהֶרְמֵב"ם פְּלִיג
עַל הֶרִי"ף וְהֶרֵא"ש וְכַתְּבוּ הַמְּפָרְשִׁים פְּנוּנְתוֹ דְהֶרְמֵב"ם פְּלִיג בְּהָא דִס"ל לְהֶרִי"ף
וְהֶרֵא"ש דְלֹא בְעֵינֵן אָמְרָה הִיא וְאַתְקַדְשׁ אֲנִי לָךְ וְהוּא דַעַת הַיֵּשׁ מִחֲמִירִין שְׁהִבִּיא הַגַּה"ה
בְּשֵׁם הֶרְשֵׁב"א וְכֹן פִּי' הַב"ח לְשׁוֹן הַטּוֹר אֲלֵא דְלֹא תִיַרְץ מ"ש שְׁהֶרִי"ף חוֹלֵק עַל
הֶרְמֵב"ם וְנִלְעַנ"ד דְעֵיקָר כְּנוֹנֵת הַטּוֹר בַּמ"ש הֶרְמֵב"ם שְׁצָרִיף שְׂיֵאמַר הוּא בְפִי הֶרִי אֵת
מְקוֹדְשֵׁת לִי בַּהֲנָאָה זֹו אִף דְבְּכָל קִדּוּשֵׁין דְעֲלָמָא כְּשִׁנּוּתָן הוּא א"צ לְפָרֵשׁ שְׁתַּתְקַדְשׁ לֹו
כְּזֶה הַדְּבָר שְׁנוּתָן לָהּ כְּמוֹ שְׁבִיִּאֲרָנוּ לְעֵיל אֲבָל הֵכָא שְׁהִיא נוֹתְנָת צ"ל בַּהֲנָאָה זֹו הָא ל"ה
מְסַתְמָא מְשַׁמַּע שְׁתַּתְקַדְשׁ בְּגוּף הַנְּתִינָה תַדַּע דְהָא כְּשִׁהִיא אֲשֶׁה חֲשׁוּבָה דְאִיכָּא הַנְּאָתוֹ
יֹוֹתֵר מְקַבְּלָתָה אַפ"ה אִין חִילּוֹק אַפִּי' אִם מְקַדְשָׁה בְּפִרוּט' דְמְסַתְמָא דַעַתָּם עַל גּוּף הַנְּתִינָה
וְאִף בְּשָׂאָר קִנְיָנִים מְשַׁמַּע דְלֹא בְעֵי שְׂיִפְרֵשׁ אֵת הַקִּנְיָן כַּדִס"ל לְחַכְמִים בְּקִדּוּשֵׁין דָּף מ"ח
אִם יֵשׁ בְּנִיִּיר ש"פ מְקוֹדְשֵׁת כְּמִבְּנָאָר לְקַמֵּן בְּסִי' כ"ח מ"מ הֵכָא דְעֵיקָר הוּא הַנְּתִינָה וְהַנְּאָה
מִמִּילָא קֶאֱתִי צָרִיף שְׂיִפְרֵישׁ בַּהֲנָאָה זֹו וְכֹן מְשַׁמַּע לְקַמֵּן בְּסִי' כ"ח הַמְקַדְשׁ בְּמִלְוָה אִינָה
מְקוֹדְשֵׁת עַד שְׂיֵאמַר לָהּ בַּהֲנָאָת מְחִילַת מְלֹנָה אִף דְקִי"ל בְּמִלְוָה וּפְרוּט' דַּעַתָּה אַפְרוּטָה
אַפ"ה לֹא אָמְרִי דַּעַתָּם עַל הַנְּאָת מְחִילָה מְלֹנָה כִּינּוּן דַּהֲנָאָה מִמִּילָא קֶאֱתִי מְסַתְמָא דַּעַתָּם
עַל גּוּף הַמְלֹנָה וְכֹן מְשַׁמַּע בְּסוּגֵי' דָּף כ"ב ע"ב דְפָרִיף אֲלֵא מַעַתָּה תְּהִי' שְׁפָחָה כְּנַעֲנִית
נִקְנָה בְּבִיאָה וּמְשַׁנֵּי כִי קֶאֱמַרִינּוּ וְכו' הֵכָא זֶה נִתְּנָה וְזֶה נִתְּנָה לֹא אָמְרִי' שְׂיִקְנָה אוֹתָהּ מִדִּין
כְּסָף בַּהֲנָאָתָה אֲלֵא מְשׁוּם דְמְסַתְמָא אִין דַּעַתָּה עַל הַנְּאָתָה אִף דְמִקְשָׁה דְתַקְנָה בַּהֲגַבְּהָה
אַפִּי' לֹא פִי' מְשׁוּם דְלֹא דָמִי קַבְּלַת הַנְּאָה דְמִמִּילָא אִתִּי' לְשָׂאָר קִנְיָנִים וְכֹן מְשַׁמַּע בְּכָל
קִדּוּשֵׁי בִיאָה אִינוּ מִדִּין כְּסָף שְׁהוּא קַבְּלַת הַנְּאָתָה דְהָא מוֹכִיחַ בְּיִרוּשְׁלַמִי דְשִׁטְר הִינּוּ
פְּחוֹת מִש"פ דַּל"כ הִינּוּ כְּסָף וְלֹא מִקְשָׁה כֹן בְּקִדּוּשֵׁי בִיאָה אֲלֵא מְשׁוּם דְמְסַתְמָא אִין
דַּעַתָּה עַל הַנְּאָה אֲבָל מִדְּבָרֵי הֶרֵא"ש לֹא מְשַׁמַּע כֹן דְהָא כ' בְּשַׁמְעִתִּין בְּסִתָּם דְבְּנִתְּנָה הִיא
וְאַמֵּר הוּא מְקוֹדְשֵׁת בְּאֲדָם חָשׁוּב מְשַׁמַּע דְאַפִּי' אִם אָמַר סִתָּם הֶרִי אֵת מְקוֹדְשֵׁת אָמְרִי'
מִמִּילָא דַּעַתִּי' עַל הַנְּאָה וְכֹן מְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן הַתּוֹס' דְכַתֵּב לֹא פְסִיקָא לִי מְשַׁמַּע דְאַפִּי' בְּסִתָּם
לֹאוּ פְסִיקָא לִי'.

מִיְהוּ בְּזֶה י"ל דְתו' לְשִׁיטָּת' דְכַתְּבוּ בְפִי' הַמְדִיר דָּף ע"ד בַּד"ה הַמְקַדְשׁ בְּמִלְוָה דְאַפִּי' לֹא
אָמַר בְּפִי' בַּהֲנָאָת מְחִילַת מְלֹנָה אֲלֵא בְּמִחִילַת מְלֹנָה מְקוֹדְשֵׁת אֲבָל לְהֶרֵא"ש צ"ל דְמְחִילַת
מְלֹנָה גְרַע טְפִי דְהַפְּנוּנָה בְּמִחִילַת מְלֹנָה וְלֹא בַּהֲנָאָת מְחִילַת אֲלוֹהֵי הֶרְמֵב"ם לְשִׁיטָּתוֹ דְכַתֵּב
בַּפ"ה מֵהַל' אִישׁוֹת דְאַפִּי' בְּאֲרוּוִיחַ לֹו זִקְמָא צ"ל בְּפִי' בַּהֲנָאָת שְׁמַרְנוּחַ וְכֹן מְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן
הֶרִי"ף שְׁכַתְּבַם בְּסִתָּם בְּאֲדָם חָשׁוּב וְלֹא הַנְּצָרֵף לֹוֹמֵר בְּפִי' כְּשֶׁאָמַר בַּהֲנָאָה וְנִרְאָה דְבְּזֶה
א"ש דְמָה שְׁהַזְכִּיר הַטּוֹר בְּלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ז"ל בְּהַתֵּן הוּא וְאַמְרָה הִיא דְמְקוֹדְשֵׁת מְסַפֵּק
אִף דְבְּזֶה לִיכָּא פְּלוּגְתָא אֲלֵא כִי הִיכִי דְלֹא נִימָא מ"ש הֶרְמֵב"ם בְּנִתְּנָה הִיא וְאַמֵּר הוּא
דְאִינָה מְקוֹדְשֵׁת אַפִּי' בְּאֲדָם חָשׁוּב כָּל שְׁלֵא הַזְכִּיר הַנְּאָת מִתְּנָה הִינּוּ דְלֹא הָרִי קִדּוּשֵׁין
וְנִדְאִי אֲלֵא ס"ק דְשָׂמָא הִי' כְּנוֹנְתוֹ עַל הַנְּאָת מִתְּנָה לְכַד הִבִּיא הַטּוֹר דְכָרִיו מְדַכְּתֵב בְּאוֹתוֹ

בְּבֹא גִבִי נִתַּן הוּא וְאָמְרָה הִיא דְהוּי סִפְק מִשְׁמַע דְּבִנְתָּנָה הִיא וְאָמַר הוּא אִפִּי בְּאָדָם חָשׁוּב
לֹא הוּי אֲפִילוּ ס"ק פִּינּוּ דְלֹא אָמַר בְּפִי בְּהִנָּאָת קַבְלַת הַמִּתְנָה.

וְנִרְאָה דִּי"ל דְּהִינּוּ טַעְמָא דְהֶרְמֵב"ם ז"ל דס"ל דְּבַעֲיָ שְׁתֵּאמַר הִיא הִילָךְ מְנָה וְאֶקְדָּשׁ
אֲנִי לָךְ מִשׁוּם דְּכִינּוּן שְׁהוּא נִוְתַנְתָּ אֲתָנָה לוֹ וְהוּא מְקַבֵּל בְּתוֹרַת מִתְנָה אֲלֵא שְׁאוּמַר
שְׁתִּתְקַדָּשׁ לוֹ בְּהִנָּאָת קַבְלַת מִתְנָה אֵין רֵאִי מִנְתִּינָה שְׁהִיא תִתְרַצָּה לְהִתְקַדָּשׁ לוֹ וְלֹא דְמִי
לְנִתְנוּ לָהּ בְּמִתְנָה וְאָמַר לָהּ שְׁתִּתְקַדָּשׁ בְּהִנָּאָת מִתְנָה זֹו דִּי"ל דְּאִי לֹאוּ דְמִתְרַצָּה לְהִתְקַדָּשׁ
לֹא הוּי לָהּ לְמִשְׁקַל פִּינּוּ דְאֲדַעְתָּא דְהִכִּי יְהִיב שְׁתִּתְקַדָּשׁ לוֹ בְּהִנָּאָתוֹ וְה"ל גְּזֹל אֲבָל כְּשִׁהִיא
נִוְתַנְתָּ לוֹ אוֹלִי אֵין פְּנוּנְתָה רַק לִיתָן לוֹ וְאֵין חוֹשְׁשֵׁת לְדְכַרְיוּ שְׁתִּתְקַדָּשׁ לוֹ וְנִרְאָה לַעֲנֵד
דְּמִתְנַרְצֵי בְּזָה קִוְשֵׁי הַתּוֹ הָא דְלֹא דְקַדַּק הַש"ס בְּנִתְנָה הִיא וְאָמַר הוּא מִשׁוּם דְּאֲפִשְׁר
לוֹמַר דְּנִקְט נְתָנָה הִיא וְאָמְרָה הִיא צְרִבּוּתָא נִקְט לֹא מִיבַעֲלֵי נְתָנָה הִיא וְאָמַר הוּא פִּינּוּ
דְּאֵין הוֹכְחָה שְׁהִיא מִתְרַצָּה לְהִתְקַדָּשׁ בְּהִנָּאָתוֹ פְּשִׁיטָא דְלֹא הוּי קִידּוּשִׁין אֲלֵא אִפִּי נְתָנָה
הִיא וְאָמְרָה הִיא דְכִינּוּן דְאֲדַעְתָּא דְהִכִּי קָא וְהַבִּית לִי כְּדִי שְׁתִּתְקַדָּשׁ לוֹ בְּהִנָּאָה זֹו וְהוּא
מְקַבֵּל מוֹכְחָא מִיְלָתָא שְׁהוּא מִתְרַצָּה שְׁתִּתְקַדָּשׁ לוֹ דְאִי לֹאוּ הִכִּי לֹא הוּי שְׁקִיל קַמ"ל
דְּאִפ"ה לֹא מְהִכִּי דְבַעֲינּוּ נְתִינָה דִידְלִי הָרִי דְמוֹכַח מִן הַש"ס דְבַעֲינּוּ בְּאָדָם חָשׁוּב תְּרַנּוּיָהּ
אֲמִירָה דִידְיָה וְאֲמִירָה דִידְיָה כֹּן נִרְאָה לַעֲנֵד דְעַת הֶרְמֵב"ם: סְעִיף יו"ד שְׁיַעוּר הַפְּסָף
שְׁמִקְדָּשִׁין בּוֹ וְכו' הוּא שְׁיַעוּר פְּרוּטָה שְׁהִיָּתָה בִּימֵי מִשְׁנָה כְּדָאמַר בְּסוּגְיָ דָף י"ב וְלֹא פּוֹקִי
אִם הַפְּרוּטָה שְׁבָאוֹתוֹ זְמַן הוּא פְּחוֹת מִשְׁיַעוּר זֶה אָף שְׁיִוְצָא בְּהוֹצָאָה לֹא מְהַיֵּב דְבְּקִדּוּשִׁין
בְּעִינּוּ פְּסָף וּפְחוֹת מִש"פ דְּהִיָּתָה בִּימֵי מִשְׁנָה לֹא מְקַרִי פְּסָף כְּדָאִי בְּתוֹס' דָף ג' בְּד"ה וְאֲשָׁה
בְּפְחוֹת וְכו' מִיָּהָא לֹא נִתְבָּאָר אִם הַפְּרוּטָה שְׁבָאוֹתוֹ הַזְּמַן דְּהִינּוּ מְטַבַּע הַפְּחוֹתָה
שְׁבַמְטַבְּעוֹת הַיּוֹצְאִים בְּאוֹתוֹ זְמַן הִיא גְּדוּלָּה מִפְּרוּטָה שְׁל מִשְׁנָה לְפִי שְׁיַעוּר הַפְּסָף וְכֹן הוּא
בְּזַמְנֵינוּ אִם אֲשָׁה מִתְקַדָּשֶׁת בִּש"פ שְׁהִי בִּימֵי מִשְׁנָה וְכַבֵּר נִסְתַּפֵּק בְּזָה הַסַּמ"ע בִּר"ס פ"ח
וְעֵינִי מ"ש בְּחִידּוּשֵׁי בְּתוֹס' שְׁם דְּהַדְּבָר הַזֶּה תְּלִי בְּגִירְסַת רִש"י וְתוֹ דְלִפִּי גִרְסַת רִש"י
שְׁם דְּאֲשָׁה בְּפְחוֹת מִש"פ לֹא מְקַנֵּי נְפִשָׁה מִשׁוּם דְּגִנְאֵי הִי לָהּ הִינּוּ דְאֲפִי אִם הוּא חָשׁוּב
פְּסָף אִם לֹא חָשׁוּב לְהִיּוֹת ש"פ הַיּוֹצְאָ בְּאוֹתוֹ זְמַן לֹא מְקַנֵּי נְפִשָׁה אֲבָל לְשִׁיטַת ר"ת דְלֹא
גִרְסַת נְפִשָׁה פִּינּוּ דְשְׁם פְּסָף עֲלֵי מִתְקַדָּשֶׁת בּוֹ וְכַתְּבֵנוּ בְּחִידּוּשֵׁי דָף י"ב דְּבְּזָה מִתְנַרְצֵי קוּשֵׁי
הַתּוֹ בְּרִישׁ מְכִילְתִּין ד"ה בְּפְרוּטָה וּבִש"פ וְא"ת לֹא הוּי לְמִתְנֵי אֲלֵא בִש"פ וּלְפַמ"ש י"ל
דְּקַמ"ל דְּבַעֲינּוּ א' מִשְׁמוּנָה בְּאִסּוּר הָאֲטֻלְקִי בֵּין בְּמִקְדָּשׁ בְּפְרוּטָה שְׁבָאוֹתוֹ זְמַן שְׁלֹא תִהִי
פְּחוֹתָה מִשְׁמוּנָה בְּאִסּוּר שְׁהוּא פְּרוּטָה שְׁהִי בִּימֵי מִשְׁנָה כְּדְמִפְרָשׁ כְּמָה הִיא פְּרוּטָה וְכו'
וְלִפִּי ר"ת נִיחָא טְפִי דְקַמ"ל נְמִי כְּשִׁהַפְּרוּטָה גְּדוּלָּה בְּאוֹתוֹ זְמַן אִפ"ה מִתְקַדָּשֶׁת בְּשְׁיַעוּר
פְּרוּטָה דְמִשְׁנָה אַעֲפ"י שְׁאֵין יוֹצְאָת בְּאוֹתוֹ זְמַן אִפ"ה מִתְקַדָּשֶׁת בָּהּ פִּינּוּ שְׁהִיא ש"פ בִּימֵי
מִשְׁנָה מ"מ נִרְאָה דְאָף לְשִׁיטַת רִש"י פִּינּוּ שְׁהִיא פְּרוּטָה דְמִשְׁנָה אִם פְּשֻטָּה יָדָה וְקַבְלָה
קִידּוּשִׁין מְהַיֵּב כַּמ"ש תוֹס' שְׁם וְכֹן הוּא בְּסוּגְיָ שְׁם דָף י"א אֲלִיבָא דְב"ש דְלֹא מִשְׁפַּחַת
אֲלֵא הִיכָא דְשׁוּיְתִי שְׁלִיחַ אוֹ בְּלִילָה וְנִרְאָה פְּשׁוּט דְלֹא מִשְׁפַּח' דִּין זֶה מ"ש הֶרְמֵב"ם
וְהַש"ע בְּשְׁיַעוּר הַפְּסָף דָּאם קִידָּשׁ בְּפְחוֹת מְנָה לֹא הוּי קִידּוּשִׁין אֲלֵא כְּשִׁתְקַדָּשׁ בְּכֶסֶף
פְּחוֹת מִשְׁיַעוּר מְשַׁקֵּל חֲצִי שְׁעוּרָה דְאִינָה מְקוּדָּשֶׁת דְאֲפִי אִם הוּא ש"פ כְּיִוְצָא בְּזָה בְּמִקּוּם
אַחַר לֹא מְהַיֵּב מִשׁוּם דְאִינּוּ פְּרוּטָה דְמִשְׁנָה אֲבָל אִם הִיא שְׁל נְחֻשֶׁת אוֹ שְׁאָר ש"כ לְעוֹלָם
הוּי ס"ק דְשְׁמָא בְּמִדֵּי שְׁוָה פְּרוּטָה דְמִשְׁנָה דְהִינּוּ דְשְׁמָא דְכָר זֶה שְׁקֵדָּשׁ בּוֹ הִיא שְׁוָה חֲצִי
שְׁעוּרָה שְׁל פְּסָף בְּמִדֵּי כַּנְלַעַנ"ד: סִימָן כ"ח סְעִיף א' הַמְקַדָּשׁ אֶת הָאֲשָׁה בְּגֹזֵל וְכו' אוֹ

בגניבה אבת אם נתיאשו ונודע שקנה אותו דבר ביאוש הרי זו מקודשת וכו' פן הוא לשון הרמב"ם ומשמע דוקא נודע דמיאש אבל בסתם לא הוי יאוש ותמהו בזה הב"ח וכל אחרונים הא קי"ל פרבנו דר"ש בב"ק דסתם גניבה יאוש בעלים ועוד הקשה הא אמרינו בבבא קמא דף קי"ד דבגזלן ישראל אפי' רבנו מודים דהוי יאוש וסתמא פדמוקי רב אשי התם למתני' וכן פסק הטור בח"ה סי' שס' ר והרמ"א בהג"ה א"כ קשה למה כ' קא בין בגזל בין בגניבה בעינו דוקא שנודע והנה הב"ח כ' שם דבלא נודע מקודשת מדרבנן והוא תמי' דנהי דיש לדחות ביה דאמר ר' אשי דגזלן ישראל דמיאש דאמרי מי זימר היינו מדרבנן אבל בפלוגתא דר"ש ורבנן בגנב וגזלן ע"כ מדאורייתא היא דקא מהא טעמא פמי בגזלן וגנב תרומתן תרומה ונהרי טבל הוא במיתה וכן משמע בפ' מרובה דף ס"ח דאמר ר"א שם תדע שסתם גניבה יאוש בעלים שהרי אמרה תורה וכו' עוד הקש' הש"ך בח"מ שסעל הטור איך אפשר לומר דפלוגתא דר"ש ורבנן בנכרי דוק' א"כ מאי מקש' הש"ס אמתניתין שם דף קי"ד על רבה דילקא מתני' מייירי בישראל ועוד דכ' הטור דין זה בשם הרא"ש ולא נמצא בהרא"ש כלל ועוד הקשה הא האי בברייתא דתרומתן תרומה משמע דמייירי בישראל דהא מוקי כר"ש ולידידיה נכרי ליתא בתרומה דנפשי' פדאית' בר"פ האיש מקדש דף מ"א ע"ב ועוד הוסיף להקשותן מהא דקאמר שם בסוף הסוגי' לרבי דגנב בגזלן דר"ש מבריית' לא פל דבר והתם מייירי בישראל דקתני בי' משום פכגד אביה' ועוד קשה מהא דאמר רבא בקדוש דף נ"ב גפי האי דחטף וזי מחברי' וכו' לית דחש להא דר"ש וכן בר"פ לולב הגזול גזול איצטרף לי' דה"א סתם גזיל' יאוש בעלים אע"ג דבישראלקא מייירי ועיין בחידושי בב"ק שהארכתי שם וכאן אכתוב בקיצור והוא דע"כ לפי מה דמשני שם אליבא דרבה בלסטים מזנין ור"ש היא ע"כ צ"ל אליבא דרבה דס"ל אפי' ביזוע מחלוקת א"א לאוקמי סיפא דמתני' דקתני אם נתיאשו דמחל' בין נודע ללא נודע אלא דנימא דפלוגת' דר"ש ורבנן בישראל אבל בנכרי מודה רבה דאפי' היכי דבישראל הוי יאוש בסתם בנכרי ביזוע דוקא הוי יאוש ומתני' ר"ש היא פדמשני אבל אי נימא דמחלוקת ר"ש ורבנן בנכרי אפי' ביזוע א"כ סיפא כמאן אתי': וממילא מתורץ מה שהקשה דלשני אליבא דרבה דמתני' מייירי בישראל ופלוגתא דעורות מייירי בנכרי ז"א אפתי תקשה אסיפא דמתני' דקתני המציל מן הגייס ומן הלקיט' דסתמא לא הוי יאוש והיינו גנב וגזלן דלא פרי"ש ולא פרבנו וע"כ צריף לאוקמא פלוגתא דעורות בישראל וסיפא בנכרי א"כ ממ"נ קשה או מרישא או מסיפא וה"ה דהוי מצי להקשות מסיפא לחוד למה מהני ביזוע שנתיאש אלא דכבר פתבו התוס' בעירובין דף יו"ד אע"ג דהוי מצי להקשות מסיפא לחוד כל מה דמצי למידק מרישא עדיפא ליה עוד י"ל דמסיפא לחוד לא הוי מצי להקשות די"ל דבגייס מייאש טפי משאר גזלן ומהני לרבה ביזוע לרבנן ומייירי בנכרי פדמוקי רב אשי אלא פיון דמכוח דפלוגתא דעורות מייירי בישראל א"כ קשי' רישא דמתני' דלא כמאן ומשני לי' בלסטים מזנין ור"ש א"כ ע"כ סיפא דנקט סתמא לא הוי יאוש היינו משום דפלוגתא דעורות מייירי בישראל אבל בנכרי מודה ר"ש דבסתמא לא הוי יאוש אלא ביזוע ולפ"ז י"ל דוודאי הא דקאמר במחלה לשנויי רישא רישא דמתני' אליבא דעולא ביזוע והוא דחוק מאוד דהלשון פני שהבעלי' מתיאשין משמע בסתמא ותו דהא בסיפא דהמציל דנקט אם נתיאשו הרי אלו שלו מפלל דרישא מייירי בסתמא כמ"ש מהרש"א ז"ל בפירש"י במתני'

דְּהֵינּוּ טַעַמָּא דְּרַב אִשֵּׁי דְּמוּקֵי סִיפָא בְּנִכְרֵי נִרְאָה דְּכָל הַדּוֹחֵק הֵזֶה הוּא לְפִי הַס"ד אֲבָל לְפִי מַה דְּמַשְׁנֵי בְּלִסְטִים מְזוּנָן וּר"ש הֵיא גַם עוֹלָא מוּקֵי הֵכִי בְּלִסְטִים מְזוּנָן דְּאִפִּי בְּסַתְמָא הוּי יְאוּשׁ כְּפִשְׁט לִישְׁנָא דְּמַתְנִי מִפְּנֵי שְׁהַבְעֵלִים מְתִיבָאִין תַּדַּע דְּאִפִּי לְרַבָּה לְמַאי דְּמַשְׁנֵי בְּלִסְטִים מְזוּנָן לֹא הוּי צְרִיךְ לְאוּקְמֵי כּוּר"ש אֲלָא הוּי מְצִי לְאוּקְמֵי פְּלוּגְתָּא דְּעוֹרוֹת בְּנִכְרֵי אֲבָל בִּישְׂרָאֵל מוֹדִים רַבְּנָן דְּהוּי יְיָאוּשׁ בְּיָדוּעַ וּרִישָׁא מִיְיָרֵי בְּיָדוּעַ אֲלָא דְּזֵה דּוֹחֵק גְּדוּל לְאוּקְמֵי בְּהֵכִי וּע"כ צ"ל כְּאוּקְמֵתָא דְּרַב אִשֵּׁי דְּרִישָׁא דִּישְׂרָאֵל וְסִיפָא בְּנִכְרֵי א"כ לְרַבָּה דְּפִלְגִי בְּיָדוּעַ ע"כ צ"ל בְּפִלּוּגְתָּא דְּעוֹרוֹת בִּישְׂרָאֵל וּמַתְנִי דְּמִיְיָרֵי פְּלוּגָה בְּגִזְלוֹן ר"ש הֵיא דְּסַתְמָא גִּזְלוֹן יִשְׂרָאֵל הוּי יְאוּשׁ וּבְנִכְרֵי דְּנוֹקָא בְּיָדוּעַ וּנִרְאָה עוֹד דְּמוּכַח הֵכִי מְסוּגְיָא מְדָלָא מְשַׁנֵּי הַש"ס בְּקוּשְׁיָא קְמִייתָא מִמַּתְנִי רַבִּי הֵיא כְּדַמְשַׁנֵּי גַבִּי הֵיא דְּתְרוּמְתָן תְּרוּמָה מַתְנִיתָא רַבִּי הֵיא אַע"כ דְּאֵלִיבָא דְּאַמְתָּא הֵיא דְּמַשְׁנֵי בְּלִסְטֵי מְזוּנָן הוּא אַף אֵלִיבָא דְּעוֹלָא דְּדוֹחֵק לְאוּקְמָא דְּרִישָׁא בְּיָדוּעַ פּנ"ל וּלְעוֹלָא אִין הֵכֵרַח לְפָרַשׁ מִקְלָתָא דְּרַבִּי דְּאָמַר גַּבִּי בְּגִזְלוֹן הֵינּוּ בְּגִזְלוֹן דְּר"ש דְּהָא מוֹכִיחַ בְּסוּגְיָא שְׁם בְּגִזְלוֹן דְּר"ש וּבְרִייתָא דְּאָמַר רַבִּי לֹא כָּל דְּבַר שְׁיֵשׁ בּוֹ אַחֲרִיּוֹת כְּדִאי שְׁם בְּסוּמוֹ וְהֵינּוּ אֵלִיבָא דְּרַבָּה דְּכָל הַסּוּגְיָא אִתִּי שְׁם אֵלִיבָא דְּרַבָּה אֲבָל לְעוֹלָא יוֹתֵר י"ל דְּרַבִּי בְּגִזְלוֹן דְּרַבְּנָן וּבְרִייתָא דְּכָל דְּבַר וּמִיְיָרֵי בְּיָדוּעַ שְׁנַתִּיאִשׁוּ א"כ הֵיא דְּמוּקֵי בְּלִסְטִים מְזוּנָן וְתַרִי גּוּוּנָא גִזְלוֹן הֵינּוּ אַף אֵלִיבָא דְּעוֹלָא וּמַש"ה לֹא מְצִי לְשַׁנּוּי רַבִּי הֵיא אֲבָל וּבְרִייתָא דְּתְרוּמְתוֹ תְּרוּמָה דְּאִין בְּזָה דּוֹחֵק אֵלִיבָא דְּעוֹלָא לְאוּקְמֵי הַבְּרִייתָא בְּיָדוּעַ וְאִין צְרִיךְ לְתַרְץ אֲלָא אֵלִיבָא דְּרַבָּה שְׁפִיר מְתוּרְץ הֵיא מִנֵּי רַבִּי וּלפ"ז נִרְאָה לְעַנ"ד דַּס"ל לְהַטּוֹר נְהִי דְּהֵיא שְׁיִנּוּי בְּלִסְטִים מְזוּנָן הוּא אַף אֵלִיבָא דְּעוֹלָא אֲבָל מ"מ הֵיא דְּקָאֵמ' ר"ש הֵיא אִינוּ מְנוֹכַח אֵלִיבָא דְּעוֹלָא וְאוּקְמָא סַתְמָא דְּמַתְנִי דְּלֹא כְּרַבְּנָן דְּקִי"ל הֵלְכָה כְּרַבְּנָן וְתוֹ דּוֹחֵק גְּדוּל דְּרַב אִשֵּׁי קָאֵמַר סַתְמָא דְּלֹא כְּהִלְכְתָּא אֲלָא אֵלִיבָא דְּר"ש וְיוֹתֵר קָשָׁה עַל הָרָא"ש שְׁהֵבִיא הַמַּתְנִי וּמִקְלָתָא דְּרַב אִשֵּׁי שְׁהוּא אֵלִיבָא דְּר"ש הֵלֵא כְּהִלְכְתָּא אֲלָא דְּעִיקַר הוּא דְּלְעוֹלָא מוּקֵי פְּלוּגְתָּא דְּעוֹרוֹת בְּנִכְרֵי וּרִישָׁא דְּמַתְנִי בְּלִסְטִים מְזוּנָן דִּישְׂרָאֵל וּרַבְּנָן הֵיא וּלְהֵכִי בְּסִיפָא בְּנִכְרֵי כְּדַמוּק' רַב אִשֵּׁי לֹא הוּי יְאוּשׁ כְּרַבְּנָן וּרִישָׁא בִּישְׂרָאֵל וְהֵינּוּ דְּכַתְבַּת הַטּוֹר דְּמוּכַח מְדַבֵּר הָרָא"ש דְּהֵכִי קִי"ל וּבְזָה מְתוּרְצִי כָּל הַקּוּשְׁיוֹ שְׁהַקְשׁוּ מְסוּגְיָא דְּב"ק מֵהֵיא דְּתְרוּמְתָן תְּרוּמָה וּמְבַרִייתָא דְּלֹא כָּל דְּבַר שְׁיֵשׁ וְכו' בֵּינָן דְּכָל הַסּוּגְיָא שְׁם אֲזִלֵי אֵלִיבָא דְּרַבָּה דַּס"ל דְּגַם בְּיָדוּעַ מַחְלוּקַת דַּע"כ צְרִיךְ לְאוּקְמָא פְּלוּגְתָּא שְׁם בִּישְׂרָאֵל דַּל"כ קָשְׁיָא סִיפָא דְּמַתְנִי פּנ"ל אֲבָל לְעוֹלָא בְּאַמְתָּא מוּקֵי פְּלוּגְתָּא דְּר"ש וּרַבְּנָן בְּנִכְרֵי וּבְזָה מְתוּרְץ גַּם מַה שְׁהַקְשָׁה מֵהֵיא דְּאָמַר רַבָּא לִית חֲשׁ לְהָא דְּר"ש וּמֵהֵיא דְּאָמַר בַּפ' לִוְלֵב הַגְּזוּל דְּכָל זֶה אֵלִיבָא דְּרַבָּא דְּלִדִּידִי' ע"כ מוּקֵי פְּלוּגְתָּא דְּעוֹרוֹת בִּישְׂרָאֵל אַף דְּבַקְצָא סְפָרִים גְּרָסִי רַבָּה מ"מ בְּסִפְרֵי הָרָא"ש וּרִשְׁבִּי"א גְּרָסִינָן רַבָּא וְכוּן מְשַׁמַּע דְּהָא רַבָּה ס"ל בְּמִרְוּבָה דָּף, ס"ו דִּיאִוּשׁ קוּנָה וּמְשַׁמַּע אִפִּי בְּגִזְלוֹן דְּהָא מוֹתִיב עֲלָהּ מְקַרְבָּנוּ וְלֹא גְזוּל וְהֵאִיף ס"ל דְּבַגְזוֹן לֹא מֵהֵכִי יְאוּשׁ אִפִּי בְּיָדוּעַ לְרַבְּנָן וּלְגִי' רַבָּא א"ש וְאִפִּי לְגִירְסַת רַבָּה י"ב דְּרַבָּא ס"ל כְּרַבָּה וְאִין קִי"ל כְּעוֹלָא וּכְרַב אִשֵּׁי וְעוֹד נִרְאָה דְּהָא דְּמוּקֵי רַב אִשֵּׁי סִיפָא בְּנִכְרֵי הוּא מְשׁוּם רוּמְנִי דְּרִישָׁא וְסִיפָא כְּדַפִּירֵש"י בְּמַתְנִי'.

וְאִין הֵכֵרַח מְזָה אֵלִיבָא דְּרַבָּא דְּאִיבָא לְמִימַר דְּהָא דְּהוּי בְּרִישָׁא יְאוּשׁ מְסַתְמָא הֵינּוּ לְאַחַר שְׁכַתְבוּ הַמוּכַס לִישְׂרָאֵל וּכְעִין זֶה כְּתַב הַסַּמ"ע בְּסִי' שַׁס"ח ס"ק ג' לִישְׁבַּב דְּבַרִי הַרְמַב"ם דְּלֹא כְּהֵיא דְּנִטְלוּ מוּכַס וְכו' בֵּינָן מוּכַס עַפּו"ם לְמוּכַס יִשְׂרָאֵל מְשׁוּם דַּס"ל לְהַרְמַב"ם דְּנְהִי דְּבַמוּכַס לֹא הוּי יְאוּשׁ אֲבָלִי כְּשִׁמְכְרוּ הוּי יְאוּשׁ וְהַרְמַב"ם לְטַעַמָּיהָ דַּס"ל דְּשִׁנּוּי

רשות ואח"כ יאוש נמי מהני ונראה הטעם בזה דאפילו אי נימא דבגזלן ישראל אינו מייאש משום דקאמיס ליה בדינא ואפלי' אם לא ימצא עדים יחייבו הב"ד אותו שבועה משום דחשוד אממונא לא חשיד אשבועה כדקיי"ל בח"מ סי' פ"ז אבל גבי לוקח ונדאי שיקף טפי מייאש משום מי יימר פנין דאין הלוקח יודע אם הוא של הנגזל ואין צריך להחזיר לו אפי' בסימנין אלא בעדים משא"כ בסיפא דמציל מן הלסטים פנין דלא הוי שינוי רשות כמפורש בטור ובש"ע סימן שס"א הוי פדין אבידה דבדבר שיש בו סימן לא הוי יאוש מסתמא ורב אשי דלא משני הכי משום דס"ל שינוי רשות ואח"כ יאוש לא מהני פנין דאיתי לידו באיסורא דהא בשעת המכירה לא ידע הנגזל מן המכירה ולא אמרינן דאילו הוי ידע הוי מייאש דהא קי"ל ייאוש שלא מדעת לא הוי יאוש וכשנודע לו ומייאש הוי ליה שינוי רשות ואח"כ יאוש משא"כ רבא דס"ל בר"פ אילו מציאות דייאוש שלא מדעת הוי יאוש אין הכרח לחלק ונפיר מוקי פלוגתא דעורות אפי' בישראל כן נלע"ד ליישב דברי הטור בח"ע שם מיהא לפ"ז אפתי לא א"ש הא דמיייתי הרא"ש בקדושין לית חש להא דר"ש וכן בפרק הגזול בתרא מיייתי סוגיא דסופה דאמר רבה אבל גזל אימא סתם גזילה ייאוש בעלים ויבואר לקמן: ועתה נראה לתרץ דברי הרמב"ם והש"ע דכתבו דבעינו דוקא שנודע ובגניבה ודאי קי"ל דסתם גניבה יאוש בעלים: אמנם הנראה לענ"ד לפרש דברי הש"ע שיהו לשון הרמב"ם ז"ל שכתב שנודע שקנה אותו דבר בייאוש ופי' הה"מ ז"ל כי היכי דמהני שינוי רשות לגבי האשה מהני פמי לגבי המקדש אף הרא"ש פתב בב"ק בדרף ס"ז דקי"ל כרבה דייאוש קונה מדרבנן והמקדש בגזל אחר יאוש צריכה גט מדרבנן הרי דס"ל בפירושו דלא הוי שינוי רשות וכבר תמה עליו המעדני מלך שם מהאי דקדושין דף י"ב האי דקדושין בנורשכי כ' הרא"ש אם קדשה בטר דקני בייאוש בעלים הוי פדידיה ומה שנדחק בזה הב"ש יבואר לקמן ולענ"ד אין לשון הרמב"ם כפי' הה"מ דה"ל למימר אם נתייאשו ונודע שנתייאשו אלא נראה דגם הרמב"ם ס"ב פסקרת הרא"ש דנהי דמהני שינוי רשות לגבי הלוקח לאחר יאוש היינו כמו שמצינו באבידה כשפא לידו אחר יאוש אבל לגבי המקדש לא הוי נתינה וכמה מתקדש לו פנין דלאו דידיה היא ובזה א"ש הא דמקשה בפ' מרובה למ"ד יאוש לא קנה מהאי דגנב וגזלן תרומתן תרומה ומשני מעיקרא טיבלה והשתא תרומה וכו' משני דכשנותן התרומה ליד פהו הוי שינוי רשות אע"כ צ"ל נהי דהוי נתינה גבי הלוקח מ"מ פנין דהנותן לא קנה לא הוי תרומתו תרומה אבל אין לפרש דלהכי לא משני בתרומה ביד פהו משום דאפתי קשה דשיריים לא נתקנו דלא קנה אותן ז"א דא"כ מה משני מעיקרא טובלא והשתא תרומה ודוחק פומר דשיריים נמי הוי שינוי השם מעיקרא טובלא והשתא חולין ז"א דהא בשעיה שמפריש התרומה אפתי טבל הוא מעשר ודוחק לומר פשיפריש אח"כ מעשר חל קריאת שם תרומה למכרע אלא העיקר הוא אע"ג דלא קנה שיריים מהני תרומה דהא קי"ל התורם משכו על חבירו תרומתו תרומה ונראה לי להבין ראי' מהא דמקשה בקדושין דף נ"ב מברייטא דקדשה בגזל או בחמס ולא משני דברייטא מייירי לאחר יחוש ח"נ אפי' בסתם ואתיא דס"ל גנב בגזלן דר"ש דמסתמא הוי יחוש וכ"ש פרב אשי דס"ב בהגזל בלסטים ישראל לעולם הוי יאוש מסתמא ועיין מ"ש בחידושינו העיקר הקושיא מר' יוחנן דס"ל יאוש לחוד לא קכה הרי דמוכח דאינה מקודשת בייאוש לחוד אף דהוי שינוי רשות אצלו פנ"ל ע"כ נראה נפרש דברי הרמב"ם

וש"ע כמ"ש בְּחִידוּשֵׁי בְּדָף י"ג דמ"ש הַרְמַב"ם והש"ע שְׁנוּדַע שְׁקָנָה אוֹתוֹ דְּבַר בְּיָאוּשׁ
דְּלֵא פְתַח סֵתֶם וְנִתְיָאֲשׁוּ דְבִאֲמָת לֹא מְהֵי שִׁינּוּי רְשׁוּת גַּבֵּי הַמְקַדִּישׁ פְּשִׁיטַת הָרָא"ש וְתו
דְּלִפִּי שְׁיִטַת הַרְמַב"ם אִפִּי בְּיָאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת צָרִיף הַלּוֹקַח לִיתָן דְּמִים א"כ בְּעַה
תַּתְקַדַּשׁ כמ"ש הַב"ש וְתו הַקְּשָׁה דְלֵמָא לֹא נִיחָא לֵה בְּאִיסוּרִים וַיְבַנְאוּר לְקַמְן וְנִרְאָה
הָעֵיקָר מְשׁוּם דְאַף דְקִי"ל יָאוּשׁ לְחוּד לֹא קָנָה מ"מ אִם יֵשׁ עִמּוֹ שִׁינּוּי כֹּל דְּהוּא מְהֵי לְגַבֵּי
יָאוּשׁ כְּדָאִי בְב"ק דָּף ס"ו בְּתוֹס' ד"ה פְּגוֹן שְׁקִיפְעוּן וּבְזָה בְּעִינּוּ דְוָקָא שְׁנוּדַע שְׁקָנָה בְּיָאוּשׁ
דְאַף דְסֵתֶם גְּזִילָה יָאוּשׁ בְּעֵלִים מ"מ צָרִיף לִידַע אִם הִי שָׁם עוֹד אֵיזָה שִׁינּוּי עִם יָאוּשׁ
דְּבַעֲי זֶה שְׁקוּנָה קוּנָה בְּיָאוּשׁ וְהֵינּוּ שְׁכ' וְהוּא שְׁנוּדַע וּבְזָה מִתּוֹרָץ מִמִּילָא מַה שְׁהַקְּשׁוּ
עַל הַרְמַב"ם דְּצָרִיף לְתַת לוֹ דְּמִים אִפִּי בְּיָאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת כמ"ש בְּחִידוּשֵׁינּוּ דְטַעֲמָא
מְשׁוּם דְבָא לִידַע לּוֹקַח בְּאִיסוּרֵי וְכֵן פְּתַח הָרָאב"ד בְּהַשְׁגוֹת בְּפִי פִינּוּ דְיָאוּשׁ לְחוּד לֹא קָנָה
אַבְל אִם כְּבָר קָנָה הַגְּזוּלָן קִנְיָן גָּמוּר דְבָא לִידַע הַלּוֹקַח בְּהַתִּירָא א"צ לְתַת דְּמִים כְּמוֹ
שְׁהוֹכְחֵנוּ שָׁם א"כ הֵכָא דְכִינּוּ דְמִיירֵי דְקָנָה אוֹתוֹ קִנְיָן גָּמוּר א"צ לְהַחֲזִיר דְּמִים גַּם מַה
שְׁהַקְּשָׁה דְלַח נִיחַ לֵה בְּאִיסוּרָא הֵינּוּ דְלֹא נִיחָה לֵה שְׁתַּתְּחַל מַעֲשֵׂר עַל יְדָה וְהֵינּוּ לְפִי
שִׁיטָתוֹ דְנִקְנָה בְּשִׁינּוּי רְשׁוּת אַבְל לְפַמ"ש דְּכָבֵר קָנָה אוֹתוֹ בְּקִנְיָן גָּמוּר קוּד' שְׁבָא לִידוֹ
הָרִי לֹא בָּא הָאִיסוּרֵי עַל יְדוֹ וְכֵן יֵשׁ לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן הָרָא"ש גַּבֵּי וְנִרְשְׁכֵי אִם קִינְדְּשָׁה אַחַר
שְׁקָנָה בְּיָאוּשׁ הֵינּוּ בְּעִינּוּ שְׁקוּנָה בְּיָאוּשׁ פְּגוֹן שְׁהִי שִׁינּוּי כֹּל דְּהוּא דְקִנְיָן מְדָאוּרִייתָא אוֹ
בְּיָאוּשׁ לְחוּד מְדַרְבְּנָן אַחַר פְּתַבְתִּי מְצַאֲתִי בְּסִפְרֵי מְגִינֵי שְׁלֵמָה דְכָתַב ג"כ דְּמִשְׁמַעוּת דְּבָרֵי
הַרְמַב"ם וְש"ע הוּא שְׁקָנָה הַדְּבָר בְּיָאוּשׁ וְשִׁינּוּי הַשֵּׁם וּלְפ"ז צ"ל דְּהָא דְאַמַר רַבָּא
בְּקִינְדוּשֵׁינּוּ דָּף נ"ב לִית דְּחָשׁ לְהָא דְר' שְׁמַעוֹן הֵינּוּ אִפִּי אִי נִימָא יָאוּשׁ לְחוּד קָנָה
כְּדַמְסַפְקָא לִי בְב"ק דָּף ס"ד ע"ב אֵלִיבָא דְרַבָּא אִי יָאוּשׁ קָנָה מְדָאוּרִייתָא וְקָאֵמַרְדְּלִית
בִּי חָשׁשׁ קִינְדוּשֵׁינּוּ אִפִּי אִי נִימָא דְיָאוּשׁ קָנָה מְדָאוּרִייתָא אוֹ דְרַבְּנָן כְּנַלְעַנ"ד נְכוּן בְּדְבָרֵי
הַרְמַב"ם וְכֵן צָרִיף לְפָרֵשׁ מַה שְׁהִבִּיא הָרָא"ש הֵךְ עוֹבְדָא דְרַבָּא בְּדָף נ"ב ע"ב דְלִית דְּחָשׁ
לְהָא דְר"ש דְסֵתֶם גְּזִילָה יָאוּשׁ בְּעֵלִים הֵינּוּ דְהִי חֲשֵׁשָׁא מְדַרְבְּנָן וּבְהָא מִתּוֹרָץ מַה
שְׁדַקְדָּקְנוּ לְעִיל דְלֹא חֲשֵׁשׁ מְשׁוּם הָא דְרַב אֲשֵׁי דְבַגְזוּלָן יִשְׂרָאֵל מְסַתְמָא עֵינְיָאֵשׁ הֵינּוּ
כמ"ש הַב"ח דז"א אֵלָא מְדַרְבְּנָן כמ"ש לְעִיל וְכוּלֵי הָאִי לֹא חֵינְשֵׁינּוּ דְאַפִּי לְאַחַר יָאוּשׁ
אִינוּ אֵלָא חֲשֵׁשָׁא דְרַבְּנָן כְּנ"ל: אוֹ בְּחֵמְסָא עֵינּוּ בְב"ש שְׁהִבִּיא קוּנְשֵׁי הַב"י עַל הַטּוֹר ח"ה
סִי ל"ח שְׁכ' חֵמְסָן הוּא גְּזוּלָן דְבְרִיָּהֶם דְּהָא הַטּוֹר כ' לְשׁוֹן הַרְמַב"ם בְּסִי שֵׁנ"ט אִפִּי נְתָן
דְּמִים וְהַפְּצִיר עַד שְׁמַתְרַצָּה הָרִי עוֹבֵר עַל לֹא תַחֲמוּד וּבִאֲמַת קְשָׁה כֵּן עַל הַרְמַב"ם שְׁכ'
בְּפ"י מַה"ל עֲדוּת וְכֵן הָעוֹבֵר עַל גְּזוּל דְבְרִיָּהֶם הָרִי הוּא פְּסוּל מְדַבְרִיָּהֶם פִּיצַד הַחֵמְסָנִים
וְהֵם הַלּוֹקְחִין קְרַקַע וְלָמָּה קָרָא לוֹ גְּזוּל דְבְרִיָּהֶם הָא עוֹבֵר עַל צֵא תַחֲמוּד וְנִרְאָה לְעַנ"ד
דְס"ל לְהַרְמַב"ם דְּאִינוּ עוֹבֵר עַל לֹא תַחֲמוּד עַד שְׁקָנָה אוֹתוֹ קִנְיָן גָּמוּר לְהִיּוֹת שְׁלוֹ
כְּדַמְשַׁמַּע מְלִשׁוֹנוֹ כְּמִבְּנָאָר בְּטוֹר שְׁכ' לְשׁוֹנוֹ וְאִינוּ עוֹבֵר בְּלָאוּ עַד שְׁיִקְנָה הַחֲפֵץ שְׁחוּמַד
ר"ל שְׁיַעֲשֶׂה בּוֹ קִנְיָן פְּגוֹן שְׁנָתָן דְּמִים וְאָמַר הַנְּגַזֵּל רוּצָה אָנִי וְקִי"ל תְּלוּנִי וְנִבִּינוּ זְבִינּוּ
זְבִינֵי אוֹ אִפִּי לֹא אָמַר רוּצָה אָנִי וְקָנָה בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה אַבְל אִם לֹא אָמַר רוּצָה אָנִי וְלֹא
קָנָה אוֹתוֹ בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה אִינוּ עוֹבֵר עַל לֹא תַחֲמוּד עַד שְׁקָנָה אוֹתוֹ מִבְּעָלְיוֹ דְּאִינוּ אֵלָא
כְּחוּמַר דְּבָר שֶׁל חֲבִירוֹ דְּכָל מְקוּם שְׁהוּא בְּרִשׁוּתָא דְמַרְנִי אִיתָא אַבְל פְּשִׁינְגָה אוֹתוֹ הַחֲפֵץ
עוֹבֵר עַל לֹא תַחֲמוּד וְא"כ חֵמְסָן שְׁלֵא רְאִינוּ שְׁקָנָה אוֹתוֹ בְּשִׁינּוּי הֵן בְּכָלֵל גְּזוּלָנִין דְבְרִיָּהֶם
וּבְזָה מִיְנוֹשֵׁב מַה שְׁהַקְּשָׁה תו' בְב"מ דָּף ה' ע"ב גַּבֵּי הָא דְלֹא תַחֲמוּד בְּלֹא דְמִי מְשַׁמַּע

דתיפוק לי דעובר על לא תגזול וי"ל דעובר על שני לאוין והוא תמוה דהא הקשו תוס' בר"פ איזה נשף ד"ה לעבור עליו בשני לאוין דלוקמי אב ל ולעבור עליו בב' לאוין וי"ל פיון דלא מלקי אגזל גופא משום דניתוק לעשה הקא נמי א"כ לא שייך לעביר עליו בשני לאוין ולפמ"ש א"ש דאיפא בגזל תרי לאוין אחד על הדמים ואחד על החפץ דלא תגזל עובר על דמים אפי' אינו קונה החפץ ולא החמוד עובר על החפץ בשעה שעושה בה קנין ומשמע להו לאינשי דנקא בלא דמים אבל האמת הוא שעבר על לא תחמוד בשעת קנין אפי' נתן דמים וכן משמע בריש תמורה דמקשה הש"ס על רבא דאמר כל מלתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני ממתני' דהגזול עצים ועשאן פלים וכו' ואמר שם במסקנא דשינוי קונה א"ב ולכאורה אינו מוכן דמה מקשה הא עבר כפר על לאו דגזילה בשעה שגזלה ובשעת קנין לא עבר מידי ולפמ"ש א"ש דבעת שקנה החפץ עצמו עבר על לאו דלא תחמוד ובזה יש ליישב מה שחשב הרמב"ם שם החמסנים בין פסולי דאורייתא שפכת הגזלנים והחמסנים וכו' הב"י בס"ל ל"ד דטעות סופר הוא מ"ש והחמסנים ולפמ"ש יש ליישב דבתחילה מייירי פשהחמסן קונה אותו ועשה בו קנין וכמ"ש שם דפסול משעה שחמסן ואף דאמר בריש ב"מ דלא תחמוד בלא דמי משמע להו ס"ל להרמב"ם דהיינו לפי הס"ד דאמרינן מגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא אבל לפי מה דמסיק דלא אמרינן מגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא י"ל דהדר וסברא זו וכמ"ש בס' שיטה מקובצת שם בב"מ בשם הרא"ש ז"ל ומ"ש בסוף דבריו דחמסן גזל דבריהם פיצד החמסנין וכו' היינו כמו שמפרש שם פגון שגזל קרקע או חטף מטלטלין פיון דבקרע אינו קונה אותה כלל וכן מטלטלים בשעת חטיפה מש"ה אינו פסול אלא ודבריהם ובזה ממילא מסולק תמיהת הב"י על מהרי"ו שכ' חמסן פסולי מדאורייתא.

שם הרי זו מקודשת וכו' כתב הב"ש לשיטת הרמב"ם והראב"ד דס"ל אפי' היכא דקנה ביאוש ושינוי רשות צריך הלוקח להחזיר דמים ע"כ צ"ל דהקא מייירי בגנב שאינו מפורסם ומשום תקנת השוק ולענ"ד דז"א דלא מציינו בזה תקנת השוק ותו דהא בתקנת השוק אין צריך לשלם ללוקח אלא הדמים שנתן וכיון דאשה מתקדשת בפרוטה אין שיעור לדמי קדושין וכו' ג"כ תו' בכתובות דף פ"ו גבי המוכר שטר חוב ונזר ומחל דצריך לשלם לה דמים מדיני דגרמי כשמקדש אשה בש"ח ומחלו א"צ לשלם לה אלא פרוטה ולא סמכה דעתה ותו דאם נימא משום תקנת השוק ע"כ צ"ל דאי ל"ה לא תרצה אשה להתקדש דמהאי טעמא הוא תקנת השוק במקרה שלא יחוש הלוקח אם הוא גזל אף ז"א דבשלמא גבי מכירה איפא בי' משום תקנת השוק אפי' קודם יאוש אבל גבי אשה לא שייך תקנה זו פיון דקודם יאוש אינו מקודשת פשיטא דהיא צריכה להחזיר לו החפץ בחנם א"כ הם תקנה יש בו ולכאורה נראה ליישב כמ"ש הש"כ בח"מ שם דהא דכתב הרמב"ם דבגנב שאינו מפורסם א"צ להחזיר לו הדמים לאו משום תקנת השוק אלא אפי' במותר הדמים א"ל ליתן פיון דקנה בשוגג ע"ש ולענ"ד דמוכרח פן מהש"ס מהא דאיתא בב"ק דף קט"ו דמשני רב יוסף פאן לפני יאוש וכאן לאחר היאוש רב זביד משני דפליגי אי קנה שינוי רשות ואח"כ יאוש וע"כ לשנוי' דרב זביד הא דאמר רב הדין עם הראשון דהיינו הגנב אינו אלא לגבות ממנו מעות שהרי אין החפץ בידו א"כ קשה לדעת הרמב"ם דהא הדמים יכול ליקח אפי' מלוקח וא"ל דהתם משום תקנת השוק ז"א דהא מש"ה נקט פלוגתיהו בהוכר הגנב משום דס"ל דבהוכר הגנב אין בו משום תקנת

השוק פִּמוֹ שפּי' רש"י ד"ה דר' חסדא גבֵי שִׁינוּי דר"י אע"כ צ"ל כמ"ש הש"ך ומיירי
ע"כ בלא ידע שגֵּנב אף נראה לפענ"ד דאין הִכְרַח מִזֶּה לְדַבְרֵי הַש"ך גַּם מִסְבָּרָא אִין
לְחַלְק בְּזֵה וְכִיּוֹן דס"ל לְהִרְמַב"ם דְּמִדִּינָא צָרִיךְ לְשַׁלֵּם מְעוֹת מַה לִּי יָדַע שִׁגְנִיבוּ מַה לִּי לֹא
יָדַע שִׁגְנִיבוּ אִם לֹא מִפְּנֵי תַקְנַת הַשּׁוּק אֲלֵא נִרְאָה עֵינָר דס"ל לְהִרְמַב"ם הָא דְלוֹקַח צָרִיךְ
לְשַׁלֵּם דְּמִים הֵינּוּ בְּלֹא הַנֶּפֶס הַגֵּנֵב דְּאִין לְהַנְגִּיל מְמִי לְשַׁלֵּם אֲבָל בְּהַנֶּפֶס הַגֵּנֵב פִּינּוֹן דְּמַצִּי
נִגְזֵל לְהַשְׁתַּלֵּם מִגֵּנֵב עֲצָמוֹ א"צ הַלוֹקַח לְהַחְזִיר לוֹ דְּמֵי הַחֶפֶץ וּבְזֵה א"ש טְפִי הָא דְהַזְכִּיר
הַנֶּפֶס הַגֵּנֵב אִפִּי לְטַעֲמָא דְרַב דס"ל הַדִּין עִם הָרֵאשׁוֹן דְּלִשְׁנוֹנֵי דְרַב זְבִיד לֹא הִי צ"ל אֲלֵא
דְּאִין הַדִּין עִם הַשְּׁנֵי דְקָנָה בְּשִׁינוּי רְשׁוּת וַיֵּאוֹשׁ אֲלֵא דְנָקַט הַנֶּפֶס הַגֵּנֵב כִּי הִכִּי דְלֹא מַצִּי
תְּבַע מְלוֹקַח אִפִּי דְמִי וְעוֹד נִרְאָה דְמוֹכַח הִכִּי דְלְרַב זְבִיד לִיכָא לְמִימַר דְּמַש"ה נָקַט הַנֶּפֶס
הַגֵּנֵב דֵּאל"כ צָרִיךְ הַנְגִּיל לְשַׁלֵּם דְּמִי מִפְּנֵי תַקְנַת הַשּׁוּק דְאַפִּי בְּהַנֶּפֶס הַגֵּנֵב ס"ל לְרַב
זְבִיד בְּב"ב דף בְּמַכְר מְטַלְטְלִין וְנִמְצָא שְׁאִינוּ שְׁלוֹ אִינוּ חוֹזֵר עָלָיו א"כ מַה מוֹעִיל הַנֶּפֶס
הַגֵּנֵב פִּינּוֹן דְּלִיכָא לְאַשְׁתַּלּוּמֵי מִינֵי כְּדָאֵמַר הַש"ס שֶׁס בְּחֻנּוֹן בִּישָׁא וְדוֹחַק לֹאֵמַר שְׁמַכְר לוֹ
בְּאַחֲרִיּוֹת בְּפִי וּב"ש לְדַעַת הַפּוֹסְקִים דְּהִיכָא דְמַכְר לוֹ בְּאַחֲרִיּוֹת לֹא הָיִי שִׁינוּי רְשׁוּת פִּמוֹ
שְׁיִבְנוֹאֵר לְקַמְּוֹ וְע"כ צ"ב דְּנָקַט הַנֶּפֶס הַגֵּנֵב מְשׁוּם דְרַב פְּנ"ל וּלְפ"ז מִמִּילָא מִתְנַרְץ קוֹשְׁיוֹת
הַב"ש פִּינּוֹן דְּהַמְקַדֵּשׁ לְפִינּוֹן א"צ הָאֲשֶׁה לְהַחְזִיר דְּמִים וְכֵן ע"כ צ"ל אִפִּי בְּלֹא דַעַת
הִרְמַב"ם דְּהָא כְּתִיבוּ תוֹס' דף קי"ד, ע"ב הָא דְצָרִיכָה תַקְנַת הַשּׁוּק הָא מַצִּי לְמִימַר לְהַצִּיל
נְתִפְנוֹנְתִי וְתִרְצוּ מְשׁוּם דְהִי יָכוֹל הַנְגִּיל לְאַשְׁתַּלּוּמֵי הַגֵּנֵב עֲצָמוֹ א"כ צ"ל הָא דְמְקוֹדֵשׁת
הָכָא בְּגִזְל דְאַחֲרִים לְאַחַר יֵאוֹשׁ יוֹתֵר מִגִּזְל דִּינֵה מְשׁוּם דִּיכֻלָּה לְמִימַר אִין שְׁקִלִי וְדִידִי
שְׁקִלִי ה"נ יָכוֹלָה לְמִימַר בְּגִזְל דְאַחֲרִים לְהַצִּיל נְתִפְנוֹנְתִי וְצ"ל פִּינּוֹן דְּהַנֶּפֶס הַגֵּנֵב וְיָכוֹל
הַנְגִּיל לְהַשְׁתַּלֵּם מִגֵּנֵב עֲצָמוֹ אִין שְׁיִיךְ לֹאֵמַר לְהַצִּיל נְתִפְנוֹנְתִי א"כ גַּם לְדַעַת הִרְמַב"ם
אֲפֻשֵׁר לֹאֵמַר כֵּן עוֹד נִלְעַנ"ד דְּהֵינָה כְּבָר פְּתַבְתִּי דְּהָכָא אֵינִירִי שְׁכָבֵר קָנָה הַנְגִּיל ע"י יֵאוֹשׁ
בְּעַנְיָן הַמוֹעִיל וּבְזֵה מוֹדָה הִרְמַב"ם דְּהִיכָא דְאַתָּא בִּיז הַלוֹקַח בְּהַתִּירָא אִין צָרִיךְ הַלוֹקַח
לְשַׁלֵּם דְּמִי וְכֵן מְפֻרָשׁ בְּרֵאב"ד דס"ל נְמִי פְּשִׁיטַת הִרְמַב"ם בְּזֵה וְעוֹד נִרְאָה אִפִּי לְפִי
מַה שְׁפִירְשׁוּ דְבָרֵי הִרְמַב"ם בְּש"ע פֵּאן דְּמִינִירִי שְׁלֵא קָנָה בְּיֵאוֹשׁ מ"מ פִּינּוֹן דְּקִי"ל בְּגִזְל
וּבָא אַחַר וְאֲכָלוּ לְאַחַר יֵאוֹשׁ דֵּא"צ לְשַׁלֵּם דְּמִי כְּדָאֵי בְּר"פ הַגּוֹזֵל וּמֵאֲכִיל וְנִרְאָה דְה"ה
כְּשִׁקְנָה אוֹתוֹ בְּשִׁינוּי מַעֲשֶׂה אוֹ שְׁהַלוֹקַח מְכַר לְאַחַר א"צ לְשַׁלֵּם דְּמִים כְּדִילְיָף שָׁם
בְּרֵייתָא פְּעִין שְׁגִזֵּל יַחְזִיר מִפֵּאן אֲמָרוּ וְכו' דְכָל שְׁאִין הַגּוֹזֵלָה בְּעִין פְּטוֹר הַלוֹקַח מְלִשְׁלֵם
א"כ אִין מְקוֹם בְּזֵה לְקוֹשְׁיוֹת הַב"ש דְּהָא שְׁפִיר מְקוֹדֵשׁת מְשׁוּם דִּיכֻלָּה לְאַנְכְּלָה אוֹ
לְמוֹכְרָה וּמַכ"ש דְּלִפְמ"ש דְּאֵף הַלוֹקַח הַשְּׁנֵי פְּטוֹר מְלִשְׁלֵם פִּינּוֹן דְּאַתִּי לִידוֹ בְּהַתִּירָא אֵף
ז"א לִפְמ"ש בְּחִידוֹשִׁינוּ בְּר"פ הַגּוֹזֵל וּמֵאֲכִיל דִּי"ל לְפִי שִׁיטַת הִרְמַב"ם פִּינּוֹן שְׁהַלוֹקַח
צָרִיךְ לְשַׁלֵּם דְּמִי וְכָבֵר קָנָה הַחֶפֶץ א"כ אִין סְבָרָא לֹאֵמַר דְּבִשְׁבִיל שְׁאֲכָלוּ פְּטוֹר מְלִשְׁלֵם
וְלִיכָא לְאוֹקְמָא קָרָא בְּהִכִּי ע"ש שְׁהֶאֱרַכְנוּ עוֹד כ' הַב"ש דְּאִין לֹאֵמַר דְּקִיבֵל בּוֹ אַחֲרִיּוֹת
דֵּא"כ לֹא הָיִי שִׁינוּי רְשׁוּת כַּמ"ש בַּח"ה וְנִרְאָה דְּאִין צָרִיךְ לָנֶה קַבְּלַת אַחֲרִיּוֹת דְּהָא קִי"ל
כַּר' פְּפֵא בְּב"ב דף מ"ד דְּמַכְר מְטַלְטְלִין וְנִמְצָא שְׁאִינוּ שְׁלוֹ חוֹזֵר עָלָיו וְא"כ יָכוֹלָה לְחַזֵּר
עַל הַמְקַדֵּשׁ אֲמָנָם נִרְאָה דְּבִאֲמַת קָשָׁה עַל דִּיעָה זוֹ דס"ל דְּבַקְבַּלַת אַחֲרִיּוֹת דִּיכֻלָּה לְחַזֵּר
עַל הַמוֹכֵר לֹא הָיִי שִׁינוּי רְשׁוּת א"כ קָשָׁה וְסוּגְלָ דְב"ק דף קט"ו דְּמַשְׁנֵי רַב יוֹסֵף וְרַב
זְבִיד לְאַחַר יֵאוֹשׁ וְנָקַט הַנֶּפֶס הַגֵּנֵב דְּלִיכָא בּוֹ מְשׁוּם תַקְנַת הַשּׁוּק כַּדְפִירֵשׁ"י וְאַמַּאי נִימָא
פִּינּוֹן דִּיכֻלָּה לְחַזֵּר עַל הַמוֹכֵר לֹא הָיִי שִׁינוּי רְשׁוּת כְּלָל וְצ"ל דְּלְרַב יוֹסֵף ס"ל לְרַב דְּיֵאוֹשׁ

לחוד קונה ובשנוי דרב זביד דס"ל דבעינן יאוש ושינוי רשות היינו דרב זביד לטעמיה
אזיל דס"ל בב"ב המוכר סתם אפי' נמצא שאינו שלו אינו חוזר עליו וע"כ צ"ל לשינוי
דרב זביד הא דנקט הוכר הגנב היינו כמ"ש לעיל בשיטת הרמב"ם דמטעם זה אין הלוקח
חייב לשלם דמיו א"כ לדיעה זו בל"ז אין מקום לקוש'י' הב"ש כמ"ש לעיל דהכא הוי
כהוכר הגנב כנ"ל מיהא עיקר נראה מלשון הפוסקים דאפי' במקר סתם אף דקי"ל דחוזר
עליו מ"מ הוי שינוי רשות והא דס"ל לדיעה זו דבאחריות לא הוי שינוי רשות היינו
שהתנה בפי' אחריות גמור לשלם לכל דמי שיווי' החפץ אפי' ששנה יותר ממה שנתן
אבל אם לא התנה בפירושו אע"פ שאם יוציאנה מידו חוזר עליו להוציא דמי המקח איר'
רשות א"כ ממילא לא קשה קוש'י' הב"ש דמייירי שלא קיבל עליו אחריות בפירושו אפ"ה
אם יצטרף לשלם תחזור עליו כמו במקר ונמצא שאינו שלו ועוד יבואר לקמן דאין
לדמות קבלת אחריות דהכא למוכר באחריות דהתם אם יתבטל המקח לא יפסיד הלוקח
ויצטרף להחזיר לו מעות אבל הכא אי נימא דלא הוי שינוי רשות יתבטלו הקדושין ולא
יצטרף לשלם כלום גם מ"ש הב"ש דמקודשת בהנאת שימוש קודם דיבואו הבטלים ז"א
כיון שיכולין הבטלים לתובעו מיד כמ"ש הב"ש בעצמו בסי' זה בטבעת שאולה דלא
סמכה דעתה ואי משום הנאת קנות החפץ בדמים בדבר שאינו מצוי לקנות גם זה צ"ע
דהיינו דאמרינן דף ח' בקדשה בפחות מש"פ אע"ג דמקרי הנתי' לא הוי קדושין גם
מ"ש הב"ש דהיכא דלא ידעה יכולה לומר אין רצוני להתקדש בגניבה כמ"ש בש"ס
דקדושין דף נ"ג כנונתו למה דאמר שם לא ניחא לי דנתחל הקדש על ידו צ"ע ג' דהתם
קאי אליבא דר"א ונאנן קי"ל כר' יהודא וכן מוכרח דהא איתא שם בקדושין דמכר שנה
בזה לקדושין ופשוט בכל הפוסקים דיאוש ושינוי רשות מהני גבי לקח אפי' לא ידע
הלוקח שהוא גנב ועיין בחידושינו שם שהארכנו בזה: שם בהג"ה קדשה בגזל או בגניבת
פתי הוי מקודשת דא"ל להחזיר רק מפת קידוש השם מהרי"ו.

הקשה הש"ך בש"ע ח"ה סי' שמ"ח הא כ' הטור שם פהרמב"ם דגניבת עכו"ם וגזלו
אסור מדאורייתא זולת רש"י ז"ל שפי' בסנהדרין דף נ"ז ע"א גזל גניבה מפתי וכן יפת
תנאר וכיוצא בזה ישאל בעכו"ם מותר פירש"י דלא תעשוק רעיה כתוב ולא עכו"ם
ומדרבנן איכא למ"ד דאסור משום חילול השם בהגזל בתרא וכן פירש"י בסנפך בר"פ
לולב הגזול גבי אמר רב הונא להני אנונכרי פי זבניתו אסא מפתי וכו' סתם פותי' גזלי
ארעיתא מישראל ויש לתמוה שיהי ר"ה עצמו ס"ל בב"ק גזל גוי אסור מן התורה
ובתשובת הרשב"א סי' תתנ"ב הביא דברי רש"י בסנפך וכו' ע"ש רש"י עכו"ם גזלי
שדות מישראל לאו דוקא וכו' ותמה עליו בתשו' שער אפר' סי' ב' דהרי מפני דברי
רש"י בסנהדרין דאפי' מאן דאסור לא אסור אלא מדרבנן ולענ"ד נראה דא"א לפרש
דברי רש"י בסנהדרין כן דהא מפרש בש"ס בהגזל דפליגי ר"ע ור"י דר"ע אסר מפני
חילול השם ופרי' ונתנ' מנין לגזל הגוי וכו' ומשני כאן בגזלו פאן בהפקעת הלואתו
הרי מפני דר"ע אסר בגזל מן התורה ולא משום חילול השם ונראה דס"ל לרש"י
ז"ל הא דאמר שם ישראל בכותי מותר מייירי בכבוש תחת ידו דומ' דנקט בפרייתא שם
וכן יפת תנאר וכיוצא בו והיינו במסורים תחת ידו דלא הותר יפת תנאר אלא במלחמה
ובזה מודה ר"ע דמותר כדאמר ר"ה מנין לגזל הגוי שהוא אסור שנא' ואכלת את כל
העמים בזמן שאסורין בידי וכו' ואף שראיתי ליש"ש שכ' בפ' הגזל דמסורים בידי לאו

היינו פבוש תחת ידך דהא ר"ע יליף גזל גוי אסור מאחר נמפר גאנלה תהי' לו וקתם מיירי אפי' בכבוש תחת ידו פראה דכוננתו להא דאמרינו בקדושינו דף ט"ו ויצא בשנת היובל בנכרי שישנו תחת ידו או אינו אלא בנכרי שאינו תחת ידו וכו' אף לענ"ד דשם נראה איפכא דלר"ע דרריש באלה לשיעבוד ורבי פליג ודרריש מבאלה לדרשה אחרית' ופריף ורבי האי ויצא בשנת היובל מאי עביד ועמ"ש בחדושינו שם הרי דלר"ע אין החרם דמיירי קרא בכבוש תחת ידו וא"כ שפיר פ' דאיפא למ"ד דאסור משום חילול השם ותינו ר"ע דברייתא דבהגזל דאין אתה פא עליו בעקיפין מפני חילול השם ואף דקתם מיירי בהפקעת הלואתו מ"מ טעמא דחילול השם איפא נמי בכבוש תחת ידו וה"ה דהוי מצי לשנו' בב"ק שם דברייתא ר"י ור"ע פליג בכבוש תחת ידו אלא עדיפא משני דלשון הברייתא אם אחת יכול לזכות מסתמא מיירי שפכר פא ליד ישראל.

ועוד נראה דמ"ש היש"ש דמיירי בשעת מלחמה א"א לומר דמיירי בשעת מלחמה ממש דא"כ פשיטא השתא גופא שרי ממונא מיבעי' כדאי' בסנהדרין דף ע"ד גבי רודף אלא דעיקר הוא אף לאחר המלחמה שפכר כבשו דאז גופו להרגה אסור אפ"ה גזילה מותר מן התורה וא"כ יפה כ' הרשב"א ז"ל דאין ראי' מדברי רש"י ז"ל ונראה לענ"ד דגם מדברי רש"י בסנפ"ה אין ראי' דהא צריף להבין הא דקאמר קתם דהוי יאוש דהא קי"ל דסתם גזילה בנכרי לא הוי יאוש בעלים ולכאורה הי' נראה לי ע"פ מ"ש הסמ"ע בס' שס"ח ונהיאו לעיל בריש סי' זה דאע"ג דלא הוי יאוש בגזלן נכרי אכל פשמכרו לישראל והוי יאוש ע"ש א"כ י"ל דמשום הכי פירש"י שגזלו מישראל דאי גזלו מן הנכרי הא לא מיאש משום דדיינו בניחא אלא דמסתמא גזל מישראל וישראל ודאי מיאש פשמכרו גזלן לישראל אף ז"א חדא דמשמע שם דאפ"י ביז הנכרי הוי יאוש ותו דאפ"י פשפא ליד ישראל הוי יאוש שלא מדעת שהרי אין הגזל יודע שפכרו לישראל והעיקר נראה דצ"ל פיון דמסתמא נשתקע ביז עפ"ם מסתמא תבעו הבעלים ולא היו יכולים להוציא ממנו מ"מ פראה דנהי דאין יאוש לקרקע ולעולם בחזקת בעלים עומדת מ"מ לא עדיף מאבידה פיון שבעלים נתייאשו מלהוציא מיד הגזלן לא עדיף מאבידה לפני יאוש דאע"ג דבחזקת בעלים עומדת מ"ע פיון שהוא אבוד מבעלים קי"ל דאבידת פכרי א"צ להחזיר א"כ פי גזלו מנכרי אע"ג דאין יאוש לקרקע מ"מ פיון שאין בעלים יכולין להוציא והוא אהוד מבעלים לא עדיף מאבידת נכרי משא"כ בישראל פיון דאין יאוש לקרקע הוי פמוצא אביד' לפני יאוש ושפיר איצטר' לפרש רש"י ז"ל דוק' שגזלו מישראל ובה נראה לענ"ד ליישב קושיות התוספות בב"ק שם דאמר רבי אשי לשמעיה זיל חזי אי דעפ"ם אייתי לי אי דישאל לא אייתי לי והקשה תוס' הא קי"ל גניבת עפ"ם אסור ותיירץ הרשב"א בתשובה וז"ל מפרשינו רבותי דהפקר הוי דתלוי להו לבר מפרדיסא וכן כתב הגמ"ק יוסף ז"ל בב"ק שם ואין לומר דהוא הפקר ממש דא"כ ישראל נמי ולפמ"ש א"ש לפי מאי דקי"ל פל המחנך לקרקע פקרקע ומסתמא עדיין צריכין לארעא מדלא לקטן העפ"ם וא"כ אף דנתייאש מהן הא קי"ל דאין יאוש לקרקע אלא דעכ"פ הנה פאבידה פנ"ל א"כ בנכרי שרי בישראל אסור כנלע"ד ליישב דברי הרשב"א ונה"ן ז"ל שוב מצאתי בש"מ בשם הרמ"ה שכתב בההוא דרב אשי עיקר הא מילתא משום דקי"ל אבידת עפ"ם מותרת והוא מכונן למ"ש ויבאר עוד בסמוך הרי דאין לנו מי שמתיר גזילת עפ"ם ונראה עוד די"ל אף דבסתמא דגמרא בפ' המקבל חד להתיר עשקו וחד

להתיר גזול שנתקשה בזה התוס' שם מהני קראי דמייתי בהגזול ותירצו תוס' דאיצטרכו לדרשא אחריתי והוא דחוק דאפתי קשה אמאי לא גילוף מפשטא דקרא דאמר רחמנא דינצא ביוכל משמע דקודם היובל אסור לצאת ממנו ולולי דבריהם הנה נראה דהא דקאמר שם למישרי גזילו היינו בהפקעת הלואתו דומיא דעושק דכתב ביה ריעה וכן משמע מלשון הש"ס דאמר וצריכי דאי פתב רחמנא עושק ה"א דלא אתי לידיה אבל גזילו דאתי לידיה ולא קאמר דקאתי לידי ישראל באיסורא ולפמ"ש דאיירי בהפקעת הלואתו א"ש אמנם נראה לפענ"ד דהא דמשמע מפל הפוסקים דאם גזילת עפו"ם מותר קונה אותה הישראל מיד ואם גזילו אסור אינו קונה אותו עד שיעשה בו שינוי נראה דהיינו טעמא משום דקי"ל בריש תמורה כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני ופריה התם ונהרי גזל אפ"ה קונה בשינוי ושני דאמר רחמנא כעין שגזל יחזיר אבל קודם לכן ממילא דאינו קונה במשיכה משום דאמר רחמנא לא תעביד וה"ה בגזל עפו"ם למ"ד דאסור אפי' לאבני דס"ל דמהני הרי אמרה התורה בפירוש והשיב הגזילה שאינו קונה במשיכה ולפ"ז נראה דלפמ"ש לעיל גבי חמס הא.

דכתב רחמנא תרי לאוין לא תגזול ולא תחמוד כמ"ש תוס' בריש ב"מ דף ה' דלא תגזול קאי על דמי שיווי החפץ אבל אם נותן דמיו לא עבר על לאו דלא תגזול ולא דלא תחמוד קאי על גוף החפץ דכל שחמדו וקנאה להיות שלו עובר על לאו דלא תחמוד כמ"ש הטור בסי' שנ"ד בשם הרמב"ם א"כ בלאו דלא תחמוד פתיב מפניש בית רעיה וכל אשר לרעיה ובגזילת נכרי ליכא אלא לאו דלא תגזול אבל לא תחמוד נתמעט מרעיה כשנותן דמיו אין בו איסור א"כ שפיר קנה אותו וכמ"ש לעיל דהא דאמר בריש תמורה בגזל דאמר רחמנא לא תעביד היינו לאו דלא תחמוד דלאו דגזילה כבר עבר משעה שגזלה ובזה מוכן מה שתירצו תוס' בהגזול דרב אשי דאמר לשמעיה דעתו הנה מתחלה כן.

וצריף להבין דמאי חילוק יש אם הוא של ישראל או שהוא של עפו"ם ולפמ"ש א"ש דבשל ישראל אף כשנותן דמיו אסור ליטול בלא רצונו משום לא תחמוד אבל בשל עפו"ם פינון שנותן דמיו אין בו איסור משום לא תחמוד דריעף אמר רחמנא אלא בשביל שלא יהא חילול השם בפני הנכרי אמר נכרי מקבל דמי ובזה מתורץ היטיב ממילא דברי רש"י בסנפה דכתב דסתם עפו"ם גזלי מישראל דאף דגזל עפו"ם אסור מ"מ כשדעתו ליתן דמיו אין בו איסור פההיא דר' אשי דאמר לשמעיה חזי אי דנכרי וכו' ופי' התו' דהיינו שיתן דמים א"כ הי' תקנה בזה אף שיקצוץ ישראל אדעתא שישלם דמים לנגזל דהא בל"ז לדעת הרמב"ם ביאוש ושינוי רשות צריף ליתן דמים לנגזל וקונה גופא ושפיר קרינו לכם בזה מתורץ מה שהקשו בספר שער אפרים על הרמב"ם דבגניבת פותי כ' לעבור בלאו ובגזילה משמע מדבריו דאין בו אלא איסור וצריף להחזיר לנכרי ולפמ"ש י"ל דהתם מייירי דאפי' אם רוצה ליתן דמיו צריף להשיב הגזילה עצמו משום חילול הים ולפ"ז א"ש מ"ש הרמ"א דאם קידש בגזילות ובגניבות פותי מקודשת מן התורה פינון דאין צריף להחזיר אלא המעות וגוף הגזילה שלו שפיר יכול לקדש בו את האשה מן התורה ואין להקשות כשתצטרף האשה ליתן דמים במה תתקדש ז"א דכבר הקשה הב"י על הרמב"ם דאפילו אחר יאוש ושינוי רשות צריף להחזיר הדמים במאי תתקדש ותי' דאין צריכה ליתן דמים מפני תקנת השוק וא"כ ה"כ י"ל כאן ועוד י"ל דחייב הדמים אינו אלא לגזלן שנתחייב הגזלן משעת הגזילה ליתן אבל הלוקח ממנו פטור מדמיו פינון

שהוא לא גזל אף מ"ש הב"ש לך"ד גזל גזי אסור הלוקח ממנו מותר אין בו טעם חזק
כיון הגזלן לא קנה במה קנה הלוקח ותו דאף אם נימא דהלוקח קנה ממנו אם הגזלן לא
קנה במה תתקדש לו אבל לפמ"ש דאין צריף ליתן אלא דמיו א"ש ועוד נראה דיש
להביא ראיה דגזילת הנכרי אינו קונה דהא קשה על דעת הטור בח"מ סי' שס"ח דסתם
גזילה בישראל יאוש בפעלים כמו שהביאנו לעיל מהא דפליגי ר"ש ורפ"ן בת"כ במשפכו
ולא הגזול והביאו התוס' במרובה דף ס"ז בד"ה משפכ חב"ר' וקתם ע"כ בישראל דהא
נכרי אינו מטמא בזיבה מן התורה וצ"ל דמייירי שגנב או גזל ישראל מנכרי דנכרי
מסתמא לא מייאש הרי דמוכח דאפי' גזילת נכרי אינו קונה ולפמ"ש לעיל דבגזל' נכרי
קונה אותו ונותן דמים משום דלית בי' לאו דלא תחמוד א"כ אפתי קשה אמאי אינו
מטמאה משפכו ואפ"ר דהכא מייירי שאינו רוצה לקנות אם יצטרף לתת דמיו א"כ איפא
לאו דגזל' אף יש ליישב הך דמשפכו בע"א דהא בל"ז קשה למאי דקי"ל יאוש לחוד
לא קנה במאי פליגי ר"ש ורפ"ן ותו דהנה ליה להקשות מבריינתא זו על רבה דסבירא
ליה יאוש לחוד לא קנה אלא נראה דהתם לא מייירי בגנב ובגזלן עצמן אלא שמכרו
ופליגי אי הוי יאוש בפעלים ביד גנב וגזלן דהוי יאוש ושינוי רשות א"כ שפיר י"ל דמייירי
בגנב וגזלן נכרי שמכרו לישראל דכיון דגזלן נכרי מסתמא לא מייאש אף לפמ"ש הסמ"ע
בשיטת הרמב"ם והביאנו לעיל דאף בגזלן פשמכרו לישראל מסתמא מייאש י"ל דבפעלים
לא ידעו מן המכירה והוי יאוש שלא מדעת ולא הוי יאוש ובזה מתורץ כמי מה שהקשה
על הטור מהא דאמר רבא בקידושין דף נ"ב לית חש להא דריש משמע דאפי' בישראל
לא הוי יאוש: וכבר כתבנו לעיל די"ל דרבא לשיטתו דס"ל יאוש שלא מדעת הוי יאוש
מוקי פלוגתא דר"ש ורפ"ן בגזלן ובגנב ישראל ולפמ"ש הוא מוכרח כיון דס"ל יאוש
שלא מדעת הוי יאוש א"א לאוקמ' פלוגתא דר"ש ורפ"ן גבי משפכו בנכרי שמכר
לישראל דהא כיון שמכר לישראל ה"ל יאוש אפי' לא נודעו הפעלים מן המכירה וע"כ
צ"ל דהם ביד הגזלן עצמו הרי מוכח דפליגי אפי' בישראל ולפ"ז שפיר י"ל דבגזל מן
הנכרי קונה מיז גוף החפץ כן נראה לענ"ד: הג"ה קדשה בגזל אחר יאוש לבד מקודשת
מדרבנן וכ' הח"מ דלא משפחת אלא בגזל דיד דליכא שינוי רשות וכו' כתב במגיני שלמה
במס' קידושין לפרש דברי הרא"ש בב"ק הטור ח"ה בס"שכו' שכתבו דביאוש לחוד
מקודשת מדרבנן הנינו בגזל דידה דאי בגזל דאחרים ה"ל יאוש ושינוי רשות והב"ש
בס"ק ניו השיב ע"ז דבגזל דידה אפי' לאחר יאוש יכולה למימר אין שקלי ודידי שקלי
ולכאורה משמע כן מהא דאמר רב בדר"ב ש"מ קידשה בגזל אפי' בגזל דידה אינה
מקודשת א"כ קשה לפי דעת הרא"ש והטור דבגזלן ישראל מסתמא יאוש בפעלים היא
נהי דבגזל דאחרים י"ל דשמענו דלא מייאש פגון שהי' הפעלים מרדפין אחריהם אבל
במתני' שם דתנא ושל שביעית היתה ע"כ מייירי דלא הי' מרדפין אחריהם דהא שביעית
הפקר הוא וא"כ מאי ארי' שביעית אפי' שאר גזילה נמי מסתמא יאוש בפעלים היא ורב
ס"ל בב"ק דיאוש לחוד קנה אלא ע"כ דבגזל דידה אפי' לאחר יאוש יכולה למימר אין
שקלי ודידי שקלי: מיהא נראה דיש לפרש בגזל דידה בענין דלא שניף למימר אין שקלי
ודידי שקלי דהא דאמרין בגזל דידה יכולה למימר אין שקלי ודידי שקלי מייירי בידעה
שהיא גזילה דידה וקידשה מיז בו פגון ההוא דנורשכי או שחטף סלע מידה וקידשה מיז
בי וכי היכא דלא נימא כיון שקיבלה ממנו מחלה לו הגזל כיון שרצונה להתקדש לו ע"ז

אמר יְכוּלָהּ לְמִימַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי אַבְל בְּקִדְשָׁהּ בְּגֹזֵל דִּינָהּ שְׁלֵא הִכִּירָהּ בּוּ שְׁהוּא שְׁלֵה לֹא שְׁיִיָּהּ לְמִימַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי מ"מ קוֹדֵם שְׁנִתְיָאֲשׁוּ אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת פִּינּוּ דְקִדְשָׁהּ בְּדָבָר שְׁאִינוּ שְׁלוּ וּבָזָה וְנִדְאִי מְהַנִּי לְאַחַר יְאוּשׁ אִוּ בְּיִמָּא דִּיאוּשׁ קוֹנָה אַע"ג דְּלִיפָא שְׁיִנּוּי רְשׁוּת וְשְׁפִיר יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הָרֵא"ש וְרַבִּינוּ יִרְוּחָם בְּעֵנָן זֶה בְּגֹזֵל דִּינָהּ שְׁלֵא הִכִּירָהּ.

אָה נִרְאָה דְּהָא לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הָרַמ"א בְּהַגְהָה"ה דְּמִינְרֵי בְּגֹזֵל דִּינָהּ דֵּא"כ ה"ל לְכַתּוּב הַג"ה זֹו בְּסַעֲרִי ב' גְּבִי גֹזֵל דִּינָהּ וְעַמ"ש בְּחִידוּשְׁנֵנוּ דָּף י"ג דִּישׁ לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן הָרַמ"א בְּתַרִּי אֲנָפִי אָה הָרִי זֶה מְצִאתִי בִישׁ"ש בַּב"ק פָּרָק מְרוֹבָה ס' ז' שְׁפַתְבּ וְז"ל מ"מ אִיפָא נְפָקוּתָא בְּהָא פִּיִּסְקָא דְּהָרֵא"ש פְּגוֹן שְׁגֹזֵל חֲפָץ וְנָתַן בְּפִקְדוֹן לִיד הָאֲשָׁה וְאַח"כּ נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים וּבָא הַגֹּזֵל וְאָמַר הַתְּקַדְשִׁי לִי בְּפִקְדוֹן שְׁיֵשׁ לִי אֲצִלָּהּ מְקוֹדֶשֶׁת אַעפ"י שְׁאִין פְּאֵן יְאוּשׁ וְאַח"כּ שְׁיִנּוּי רְשׁוּת מ"מ קוֹנָה הַגֹּזֵל מִתְקַנְתָּא דְּרַבְּנָן בְּיְאוּשׁ לְבַד וּמְקוֹדֶשֶׁת עַכ"ל הָרִי דַס"ל דְּבִפִּיקְדוֹן אִיפָא נְמִי שְׁיִנּוּי רְשׁוּת וּלפ"ז צ"ל דַּמ"ש הַב"ש בְּמִקְדָּשׁ בְּגֹזֵל לְפָנֵי יְאוּשׁ וְאָמַר שְׁתַּתְקַדְשׁ לְאַחַר יְאוּשׁ לֹא מְהַנִּי הֵינּוּ בְּלֹא חִזּוּר וְאָמַר אַחַר יְאוּשׁ הָרִי אֵת מְקוֹדֶשֶׁת אַבְל אִם לְאַחַר יְאוּשׁ חִזּוּר וְאָמַר הָרִי אֵת מְקוֹדֶשֶׁת הִיא מְקוֹדֶשֶׁת לְהָרַמְב"ם מְדֹאֲרֵיִתָּא מְשׁוּם שְׁיִנּוּי רְשׁוּת וְאַח"כּ יְאוּשׁ מְהַנִּי אַבְל לְהָרֵא"ש דַּס"ל דְּלֹא מְהַנִּי ה"ל יְאוּשׁ לְחִיד וּמְקוֹדֶשֶׁת מְדַרְבְּנָן אַבְל בְּאַמַּת אֵין דְּבַרְיָהֶם מוּבָנִים פְּלַל דְּכִינּוּ דְּאִין הַחֲפָץ בְּיַד הַמְקַדֵּשׁ אֲלֵא בְּיַד הָאֲשָׁה בְּשַׁעַת יְאוּשׁ בְּמָה זָכָה הַמְקַדֵּשׁ לְהִיּוֹת הַחֲפָץ שְׁלוּ פִינּוּ שְׁאִינוּ בְּיָדוּ וְאַפְּלִי לְסַבְּרַת הָרַב הַמְגִיד דְּהִיכָא דְּהִיכָא יְאוּשׁ בְּיַד הַגֹּבֵב וְקִדְשׁ בּוּ אֲשָׁה אֲמַרִּינוּ פִּי הִיכָא דְּהִיכָא שְׁיִנּוּי רְשׁוּת גְּבִי דִּינָהּ מוֹעִיל כְּמִי גְּבִי דִּינָהּ הִתָּם שְׁאִנִּי דְּבִשְׁעַת נִתְיָנָה מְשַׁתְּנָה מְרְשׁוּת לְרְשׁוּת מְהַנִּי קִנְיָן לְגְבִי שְׁנִיָּהֶם אַבְל בְּיְאוּשׁ וּבְיַד הַנְּפִקָד אֵין שׁוּם סְבָרָא לֹאמַר שְׁקֵנָה הַגֹּבֵב מְטַעַם דְּהַנְּפִקָד הָנָה שְׁלֹחֵהוּ לְזָכוֹת בּוּ דְּהָא קִי"ל אֵין שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבִירָה וְאַפְּלִי לְפַמ"ש הַתּו' בַּב"ק דָּף ע"ט בַּד"ה נִתְנוּ לוֹ בְּפִנְיָתָּ בְּנוּ וְכו' דְּהִיכָא דְּלֹא יָדַע הַשְּׁלִיחַ אֲמַרִּינוּ יֵשׁ שְׁלִיחַ פְּדָבָר עֲבִירָה הֵינּוּ לְחַיִּיב הַגֹּבֵב אַבְל הֵכָא לְעֵנָן קִנְיָן לֹא שְׁיִיָּהּ זֶה דָּאִם לֹא יָדַעָה הָאֲשָׁה שְׁהִיא גֹזֵלָה פְּשִׁיטָא דְּלֹא שְׁיִיָּהּ שְׁזַפְתָּה לְגֹזֵל לְהִיּוֹת כְּשְׁלוּ וְאַפְּשָׁר דַּס"ל לְהִישׁ"ש דֵּאֵע"ג דְּאִין שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבִירָה מוֹעִיל הַשְּׁלִיחוֹת לְעֵנָן קִנְיָן דְּלֹא כְּסַבְּרַת הַתּוֹס' בַּב"ק דָּף יוֹד ע"ב גְּבִי פִּהֵן שְׁאָמַר לִישְׁרָאֵל קִדְשׁ לִי גְרוּשָׁה וּבְכָר הָאֲרַכְנוּ בְּחִידוּשְׁנֵנוּ בַּפ' הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ וּבְכַתּוּבוֹת דָּף ל"ב וְצ"ע אָה מָה דְּמִשְׁמַע מִישׁ"ש דְּאִי הָוִי יְאוּשׁ קוֹדֵם הַפִּקְדוֹן הָוִי שְׁיִנּוּי רְשׁוּת וְקוֹנָה הַגֹּזֵל וְכוּן הַבִּין מְדַבְּרִיו בְּסַפֵּר מְגִינֵי שְׁלֵמָה שְׁם בָּזָה אֲפָשָׁר לֹאמַר דְּבִשְׁעַת שְׁהַפְּקִיד קָנָה הַגֹּזֵל ע"י הַיְאוּשׁ וְשְׁנִיָּהּ רְשׁוּת אָה בְּמִגְיָנֵי שְׁלֵמָה שְׁהַ תְּמָה עַל הַדִּין זֶה דַּמְנ"ל דְּפִקְדוֹן הָוִי שְׁיִנּוּי רְשׁוּת פִּינּוּ דְּקִי"ל דְּפִקְדוֹן בְּרְשׁוּתָהּ דְּמַרְבִּי קָאִי וְנִרְאָה לְעַנ"ד דְּנִפְקָא לִיָּהּ הָאִי דִּינָא מְהָא דְּאֲמַרִּינוּ דָּף קמ"ו דְּפִלְגִי רַב וּר"י בְּנִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים בְּיַד הַלּוֹקֵם דְּהָוִי שְׁיִנּוּי רְשׁוּת וְאַח"כּ יְאוּשׁ וְקִשָּׁה פִּינּוּ דְּשְׁיִנּוּי רְשׁוּת לְחִיד אֵין שְׁיִיָּהּ בּוּ שׁוּם מְכִירָה ה"ל כְּפִקְדוֹן בְּיַד לּוֹקֵם וְאִי נִימָא דְּפִקְדוֹן לֹא מִיְקַרִּי שְׁיִנּוּי רְשׁוּת א"כ לְמָה לֹא קָנָה הַלּוֹקֵם הָא לֹא חָל הַמְכִירָה עַד אַחַר יְאוּשׁ ה"ל יְאוּשׁ וְשְׁיִנּוּי רְשׁוּת בְּיַחַד אַע"כּ דְּפִקְדוֹן נְמִי ה"ל שְׁיִנּוּי רְשׁוּת וְה"ל ש"ר וְאַח"כּ יְאוּשׁ אָה יֵשׁ לְחַלֵּק פִּינּוּ שְׁפָא לִידוּ בְּתוֹרַת מְכִירָה עֲדִירָה טְפִי מְפִקְדוֹן דַּל"כ אֵין פְּאֵן מְכִירָה פְּלַל כַּמ"ש הַב"ש בַּס"ק ג' דְּכִינּוּ דְּבִשְׁעַת נִתְיָנָה לֹא הָוִי שְׁלוּ וְאַפְּלִי פְּשַׁתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים אֵין פְּאֵן מְכִירָה וְאַפְּלִי אִם אַחַר הַיְאוּשׁ אָמַר הַגֹּבֵב לְלוֹקֵם אֲנִי מוֹכֵר לָךְ כְּבָר פְּתַבְנוּ דְּלֹא מְהַנִּי דְּבַמָּה יִזְכָּה הַמוֹכֵר לְהַקְנוֹת לְלוֹקֵם וְצ"ע:

אָמַנְם הַעֲיָקָר נִלְעַנ"ד כַּמ"ש בְּאַרְיָכוֹת דַּס"ל לְהַרְמַב"ם וְהָרָא"ש וְהַטּוֹר דְּבָכָל יֵאוּשׁ וּש"ר
לֹא מִיָּקָרִי נְתִינָה לְגַבִּי מוֹכֵר אִם לֹא שְׁקֵנָה אוֹתָהּ לְגַמְרִי בְּיֵאוּשׁ ע"י שְׁיֻנוֹי הַשָּׁם אִי ע"י
שְׁיֻנוֹי מַעֲשֵׂה הָא ל"ה אַע"ג דְּלַגְבֵי הַלּוֹקַח הָיוּ קִנְיָן אַבְּל לְגַבִּי מוֹכֵר לֹא הָיוּ קִנְיָן כְּמוֹ
שֶׁהוֹכַחְנוּ לְעֵיל יֵשׁ וּבְזָה לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן הַש"ס בְּקִדּוּשֵׁין דָּף נ"ב וְהוּא לֹא אָמַר הֵכִי וְכו' מִי
אָמַר רַב פְּנוּתִי דַלְפַּמ"ש לְעֵיל דְּמִשְׁמַע מִמֶּתְנִי דְּמַעֲשֵׂ' דַכַּמ"ש נִשְׂי' דְּלֹא הִי מְרַדְפִי
אַחֲרֵיהֶם פְּלֵל דַּהִי פִירוֹת שְׁבִיעִית וַא"כ לְפִי מֵאִי דְקִי"ל דְּבַגְזָלָן יִשְׂרָאֵל הָיוּ סְתָמָא יֵאוּשׁ
בְּעָלִים וַא"כ נְהִי דְּבַגְזָל דִּינְדָּה אִפִּי לְאַחַר יֵאוּשׁ יְכוּלָּה לֹאמַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי מ"מ
מִשְׁמַע לִי לַר"י מְדַאֲמַר רַב אִפִּי בְּגִזְלָן דִּינְדָּה מִשְׁמַע דְּהָא דְּאָמַר בְּגִזְלָן דְּאַחֲרִים הֵינְנוּ דְּוֹמְיָא
דְּגִזְלָן דִּינְדָּה אִפִּי שְׁאִין הַבְּעָלִים מְרַדְפִין אַחֲרֵיהֶם מַכ"ש פְּפִי מ"ש בְּחִידוּשֵׁינוּ דְּגַם גִּזְלָן
דְּאַחֲרִים נָפְקָא לִי רַב מִמֶּתְנִי א"כ נְהִי דַלְר"י דַּס"ל בַּפ' וְרַנְבָּה יֵאוּשׁ לְחוּד לֹא קָנָה שְׁפִיר
אַיְנָה מִתְקַדְּשַׁת מְשׁוּם דְּלֹא מְקָרִי נְתִינָה לְגַבִּי הַמְקַדֵּשׁ אַבְּל רַב דַּס"ל שְׁם יֵאוּשׁ לְחוּד קִנְיָן
אַ"כ כְּבָר קִנְיָן אוֹתוֹ הַמְקַדֵּשׁ בְּיֵאוּשׁ קִנְיָן הַקִּדּוּשֵׁין וְלָמָּה לֹא תִתְקַדֵּשׁ בְּגִזְלָן דְּאַחֲרִים לְאַחַר
יֵאוּשׁ וְהֵינְנוּ דְּקָאֲמַר מִי קָאֲמַר רַב פְּנוּתִי: סְעִיף ב' גִּזְלָן אֵת הָאִשָּׁה אוֹ גְּנִיבָה אוֹ חֲמָסָה
וְחִזּוֹר וְכו' וְנִטְלָה וְשִׁתְקָה אִינְהָ מְקַנְדֵּשַׁת (מְשׁוּם דִּיכּוּלָּה לְמִימַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי)
וְכו' הַב"ש וְאַפְשָׁר דְּוִקָא אִם גִּזְלָן מְמַנָּה חֲפָץ וְכו' אַבְּל אִם גִּזְלָן מְמַנָּה מְעוֹת דְּוִמָּה לְחוּב וְכו'
וְנִרְאָה דְּכּוֹנְנָתוֹ דְּבַגְזָל דְּאַחֲרִים אַף שְׁהוּא מְעוֹת לִיכָּא לְאַסְפוּקִי דְּוִדָּאִי לֹא מְהַנִּי כְּדָאִי
בְּהִדְיָא בְּסוּגְלִי דָּף נ"ב גַּבִּי הַהוּא גְּבָרָא דְּחֲטָף זְוִי מְחַבְּרָא אֵלָא פִּינּוֹן דְּאָמַר רַב נַחְמָן בְּהֵיא
וְרִשְׁכֵי יְכוּלָּה לְמִימַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי אַע"ג דְּמִסְתָּמָא לְפָנֵי יֵאוּשׁ חֲדָא דְקִי"ל סְתָם
גִּזְלָנָה לֹא הָיוּ יֵאוּשׁ וְאַפִּי לְמ"ד בְּגִזְלָן יִשְׂרָאֵל וְסְתָמָא מִיֵּאוּשׁ מ"מ פִּינּוֹן דְּאָמְרָה יְהִיבִי נְהִלִי
הָיוּ כְּבָעָלִים רוֹדְפִין אַחֲרֵיהֶם א"כ פְּשִׁיטָא דָּאֵין יְכוּל לְקַדֵּשׁ בְּדָבָר שְׁאִינוּ שְׁלוֹ אֵלָא דָּאִי
לְאוּ סְבָרָא דָּאֵין שְׁקֵלִי ה"א פִּינּוֹן דְּמַבְּלָה מְסְתָמָא נִיחָא לָהּ בְּקִדּוּשֵׁין וְהַקְנָתָה לֹא וְהַמְעוֹת
וְהִי חוּב אֵצְלוֹ לְהִכִּי קָאֲמַר דִּידִי שְׁקֵלִי וְקַבְּלָה בְּתוֹרַת הַשְּׁבָה וּבְזָה מְסַתְּפָקָא לִי לְהַב"ש
פִּינּוֹן דְּבְמַעוֹת אֵין קְפִידָא אִם יַחְלוּף ה"ל כְּחוּב בְּעֵלְמָא דְקִי"ל לְקַמְן דָּאֵף שְׁהִי לָהּ וְהַגִּיעַ
הַזְמַן הַפְּרַעוֹן וְאָמַר לָהּ לְשֵׁם קִדּוּשֵׁין וְשִׁתְקָה אַף דִּיכּוּלָּה לְתַפּוּס בְּעַבּוּר חוּבָה כַּמ"ש
בְּחִידוּשֵׁי רִשְׁבִּי"א מ"מ אָמְרִינּוּ דְּנִיחָה לָהּ בְּקִדּוּשֵׁין וְלֹא תַפְסָה בְּעַבּוּר הַחוּב שְׁלָה א"כ
ה"ב י"ל בְּגִזְלָן מְעוֹת וְדָבָר זֶה מְפֹרֵשׁ בִּירוּשְׁלַמִי בַּפ' הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ וְהִבִּיאֹ הַרְשָׁבִי"א עַל
בְּרִייתָא בְּדָף י"ב דְּחֲטָף סְלַע מִיָּדָה וְז"ל בְּמָה תִתְקַדֵּשׁ אָמַר רַב חַגִּי רוּצָה אִשָּׁה שְׁתִּתְקַדֵּשׁ
וְהַמְעוֹת יְהִי חוּב אָמַר רַב יוֹסִי אֵלוּ אָמַר פְּלִי יֵאוּת סְלַע עֶבֶד דְּלַחְלוּף נִרְאָה דְּרַב חַגִּי
מוֹקִי לָהּ בְּשַׁדְיָהּ כְּדַמוּקִי בְּשַׁמְעִתִין וְהֵינְנוּ דְּקָאֲמַר רוּצָה אִשָּׁה שְׁתִּתְקַדֵּשׁ וְר' יוֹסִי הַשִּׁיב
דָּאֵין בְּזָה הַכְּרַח דְּאֵילוּ אָמַר פְּלִי שְׁפִיר הָיוּ צָרִיף לְפָרֵשׁ כֵּן אַבְּל בְּמַעוֹת י"ל הַטַּעַם מְשׁוּם
דְּעֶבֶד לְהַחְלִיף וְנִרְאָה דַּר"י מוֹקִי לָהּ בְּלֹא שַׁדְיָהּ דְּהָא מִיֵּתִי בִירוּשְׁלַמִי בְּתַר הֵכִי הִילָף
סְלַע שְׁאֵנִי חֲזִיב לָהּ וּבְשַׁעַת נְתִינָה אָמַר לָהּ הָרִי אֵת מְקַנְדֵּשַׁת רְצָתָה מְקַנְדֵּשַׁת וְכו' הָרִי
דְּמִיֵּרִי בְּלֹא שַׁדְיָהּ וּגַבִּי חֲטָף מְמַנָּה סְלַע פִּינּוֹן דְּלֹא אָמַר בְּתַחֲלָה כְּפִינְסִי הַגִּזְלָנָה שְׁלָה וְאִינוּ
פְּלִי אֵלָא מְעוֹת דְּעֶבֶדִי לְחַלוּף הָיוּ כְּמוֹ חֲזִיב לָהּ סְלַע וְלֹא נָתַן לָהּ בְּתוֹרַת חוּב דְּמְקַנְדֵּשַׁת
אִפִּי בְּשִׁתְקָה מִיָּהָא בְּש"ס מִשְׁמַע דַּס"ל כְּרַב חַגִּי מְדַמְקָשָׁה מְהָף בְּרִייתָא דְּחֲטָף סְלַע
וּמוֹקִי לָהּ בְּשַׁדְיָהּ כַּמ"ש בַּב"ש אַף כְּבָר פְּתַבְתִּי בְּחִידוּשֵׁי דִישׁ לְדַחוּת דְּהָא דְּמוֹקִי לָהּ
בְּשַׁדְיָהּ הֵינְנוּ מְשׁוּם דְּמַקְשָׁה בְּדָף נ"ב מְרִישָׁא דְּבְרִייתָא דַּס"ד דְּמִיֵּרִי בְּגִזְלָן דְּאַחֲרִים
וּמְשַׁנֵּי דְּפִרוּשֵׁי קַמְפָּרֵשׁ א"כ גַּם בְּגִנְיָבָה וּבְחֲמָס מִיֵּרִי בְּחָמָס דִּינְדָּה וְכו"כ בַּס' מְגִינֵי שְׁלָמָה

ע"ש ובחמס פנין דנותן דמי לא שנייה במעות אלא בחפץ וע"כ פריה לאוקמי בשנייה משום חמס אבל במעות י"ל דהוי פחוב ובירושלמי ס"ל דבריינתא מנירי בגזל וחמס וגניבה דאחרים אחר יאוש א"נ דאתנ' כר' דס"ל דסתם גניבה וגזילה הוי יאוש ואין הקנש' אלא על הא דחטף סלע מינה דאפילו אחר יאוש אימא דידה שקלי כמ"ש הב"ש מיהא י"ל פנין דלפי סוגיא דידן מנירי הבריינתא בשנייה ונקיט נמי בחד בבא חטף סלע מודה משמע דארף בזה בעינו שנייה וצ"ע ועיין מ"ש בסמוך עמ"ש בזה בחידושים דף נ"ב.

והנה מ"ש הח"מ דאם קנה בשיוני מעשה כגון גזל מעות ועשה כספים מקודשת אפי' לא שנייה צ"ע לפמ"ש הב"ש דאפי' לאחר יאוש יכולה למימר אין שקלי ודידי שקלי אף למ"ד יאוש קנה וכבר כתבנו דמוכח מן הש"ס כדבריו א"כ א אף בשיוני מעשה וכמ"ש דאיכא למימר לאו כל הנשים דינא גמירי אף כבר כתבנו דהיכא דלא הפירה שהיא גזילה דידה ונדאי מהני שיוני מעשה פנין דלא שנייה למימר אין שקלי ודידי שקלי: שם בהג"ה וצריף לשלם לה גזילותי לכאורה צ"ל דגם דעתו הי' כן שישלם דאי דעתו שלא ישלם אפ"ה תתקדש לו והיא דעתה שישלם לא הוי קידושין לפ"ז צ"ל דבהאי דלקמן בכנסי סלע זה שאני חייב לה וחסר ואמר התקדשי וכו' היינו נמי אפי' חזר ממש ואמר לא לשם חוב אלא לשם קידושין כמי יכולה לומר אין שקלי ודידי שקלי דא"ל דמנירי התם דלא חזר מדיבורו הראשון אלא פוונתו על שניהם והיינו שהיא מוחלת לו החוב ע"כ צ"ל דבגזילה נמי א"צ שישלם לה הגזילה אלא דמוחלת לו הגזילה כדפירש"י באמת בדרף נ"ב בגזל דידה פנין קבלתה אסתתם וגם על התרצן דמשני דשנייה פירש"י דאין צריף שישלם לו הגזילה דאל"כ מאי מקשה הש"ס על בריינתא דכנסי חוב אלא קשיא הך דגזל וכו' ומאי קושיא דלמא פנין שהוא אמר לה בפ"י שיפטור מחובה וגם תתקדש בהא אמרי' דלא ניחא לה מסתמא ודידה שקלתה אבל בגזל שלא אמר שיפטור מן החוב ודעתה לשלם לה הגזילה שפיר י"ל דניחא לה בהכי ובה נראה לענ"ד דיש לפרש דברי הירושלמי שהביאנו לעיל דמקש' אבריינתא דחטף סלע וכו' במה תתקדש היינו דקשיא ליה מבריינתא דמיייתי שם בירושלמי בתר הכי הילך סלע זה שאני חייב לה ובשעת גתינה אמר הרי את מקודשת ואהא משני רב חגי דבריינתא דהלך סלע שאני חייב לה מנירי שלא חזר מדיבורו הראשון כמ"ש הרשב"א בחידושו דמשמע פן מתוספתא מדלא קתני וחסר והיינו דמשני דלא קשיא מהך דקידשה בגזל משום דהכאאשה רוצה שתתקדש והמעות יתנה חוב.

ולפ"ז א"ש הך דאמר לי' ר' יוסי אילו אמר פלי יאות סלע עבידי דלחלוף היינו דמחלק בסל' פנין דעבידי למיחלף שפיר אמרי' דדעתו שיהי' חוב אבל בכלי דאי מחלה לי' פטור לגמרי אם לא שמוכרת לו שיתחייב בעדו דמים והא לא נשמע מבריינתא פנין דנקט חטף סלע ולפ"ז מתורץ מה שדקדקנו לעיל אירושלמי דהא ע"כ בריינתא פרושי קמפרש א"כ בחמס לא שנייה לומר שחמס ממנה מעות וע"כ צ"ל שחמס ממנה פלי ונתן דמים אפ"ה קתני מקודשת דלפמ"ש דעיקר החילוק בין חוב לגזל משום דבחוב רוצה לפטור מן החוב ובהא לא ניחא לה אבל בגזל פנין שיש לו עליה חוב רוצה היא שתתקדש א"כ ממילא בחמס שפבר קיבלה הדמים בהא פשיטא אמרי' דרוצה היא שתתקדש פן נלע"ד לפרש לשון הירושלמי אבל הש"ס דידן דקאמר ואלא קשי' הך דגזל ע"כ צ"ל דבחד

גוֹנוֹנָא קְאָמְיִירי וע"כ מוקי ליה בְּרִייתָא דְגִזְל בְּשִׁדְיָה וא"כ יש לתמוה על רמ"א בהג"ה דכתב דצריף לשלם הגזילה ובסעי' שאחר זה העתיק המספר דברי הרמב"ם והרמ"א בהג"ה כ' דאם אָמר פְּנָסִי הַסֵּלַע שְׁאֲנִי חַיִּיב לָהּ וְחֹזֵר וְאָמַר לֹא לְשֵׁם פְּרַעֲוֹן וְכוּ' הָרִי זֶה מְפֹרָשׁ כְּפִי הַרְמַב"ם וְהִנֵּי תָרִי מִלִּי סִתְרִי אֶהְדְּדִי דא"כ לא מקשה מידי מהך דגזל וצ"ע ותו תמי' לפמ"ש הרשב"א בחידושויו דף י"ג בהאי דחטף ונרשקא משמע אי יהיבנא לך מקודשת היינו בתורת גזילה ויפטור מלשלם א"כ קשה מאי מקשה מברייתא דגזל פיון דהתם קדשה סתם וצריף לשלם לדעת הרמ"א ז"ל וכנראה לענ"ד לנישב קצת קושני' זו דס"ל להרמ"א ז"ל פדעת הרא"ש והטור דבגזלן ישראל לעולם הוי יאוש כמ"ש הרמ"א בח"מ בסי' שס"ח אלא דבגזילה דיגדה אפי' למ"ד יאוש קונה אפ"ה יכולה למימר אין שקלי ודידי שקלי ולפ"ז י"ל דמש"ה לא רצה הש"ס לחלק בהכי דמטעם זה רוצה היא שתקדש שישאר החוב עליו אבל כשאינה רוצה לשלם לה אינה רוצה להתקדש דהשתא גוף הגזילה מתיאשית משום דישלם דיינו בְּמִי יִימַר כ"ש דאין סברא לומר שיהא מקודשת לעצמה בשביל החוב שישאר חייב לה ונהרי היא מתיאשית ממנו ומסתמא לא ישלם לה והירושלמי דמחלק בקף ל"ל סברא דר' אשי דבגזלן ישראל מסתמא מיאש ואינה מתיאשית מחוב המעות ואף דברייתא נקט פמי גניבה ובגניבה קי"ל דמסתמא הוי יאוש היינו בגניבה עצמה פיון דלא ידעה מאן דגנב.

אבל הָכָא גְבִי מְעוֹת הָרִי מְכַרְתִּי וְתַבְעָה לִיהַּ הַחֹב פֶּן נִלְע"ד וצ"ע. שם אבל אם לאחר שָׂבָא לִיגְדָה וכו' פתב הב"ש ואם אָמר בְּעַת הַנְּתִינָה דְמִקְדָּשׁ אוֹתָהּ וְהִיא שׁוֹמֶקֶת וְאִח"כ אָמְרָה הֵן ג"כ לֹא מְהַיְי פִּינּוֹן דְלֹא אָמְרָה הֵן בְּשַׁעַת נְתִינָה וְהָא דְכָתַב פֶּאֶן כְּשֵׁלֹא אָמַר פְּלוּם בְּעַת הַנְּתִינָה אִז לֹא מְהַיְי הֵן דְקַמ"ל אַע"ג דְשִׁדְיָה וְגַם אִפִּי' עַל אֲמִירָה שְׁלוֹ אָמְרָה הֵן לֹא מְהַיְי עכ"ל וְלְכַאֲרָה אִפְתִּי לֹא מְתַרְצָא הַבְּרִייתָא זֹו דְכִנְסִי סֵלַע זֹו שְׁאֲנִי חַיִּיב לָהּ וְכוּ' דְמִיִּירִי בְּלֹא שִׁדְיָה דְקַתְנִי דְלֹאֲחַר מִתּוֹן מְעוֹת אִפִּי' רְצָתָהּ לֹא אָמַר פְּלוּם מְשַׁמַּע שְׁהוּא אָמַר לָהּ לֹאֲחַר מִתּוֹן מְעוֹת דַּה"ל לְמִימַר רְבוּתָא טְפִי בְּלֹא רְצָתָהּ בְּשַׁעַת מִתּוֹן מְעוֹת אִפִּי' רְצָתָהּ לֹאֲחַר מִתּוֹן מְעוֹת אִינְהּ מְקוֹדְשֵׁת וְנִרְאָה לִי לְנִישְׁב דְּבְרִייתָא דְקָאֲמַר לֹאֲחַר מִתּוֹן מְעוֹת הִינּוּ אִפִּי' לֹא אָמַר פְּנָסִי חוֹב שְׁאֲנִי חַיִּיב לָהּ אֲלֵא נִיתַן לָהּ סֵתָם וְאֲחַר הַנְּתִינָה אָמַר הַתְּקַדְשִׁי לִי בּוֹ דְאָמְרִי דְמִסְתְּמָא לְשֵׁם חוֹב קַבְלָהּ בְּתַחֲלָה פִּינּוֹן שְׁאָמַר לָהּ סֵתָם פְּנָסִי סֵלַע זֶה וְהוּא חַיִּיב לָהּ סֵלַע וְטוּבָא קַמ"ל בְּרִייתָא דְבִסְתְּמָא לְשֵׁם חוֹב קַבְלָהּ אָבֵל הָכָא גְבִי גִזְל דְלֹא בְּעִינּוֹן שְׁיִאֲמַר פְּנָסִי סֵלַע שְׁאֲנִי גִזְלִיתִי מִמָּהּ אֲלֵא פִּינּוֹן דְאָמַר פְּנָסִי סֵלַע זֶה מִסְתְּמָא לְהַשְׁבֵּת גִּזְלִית קַבְלָהּ שְׁפִיר הַקְּשָׁה הַב"ש דַּה"ל לְהַש"ע לְאֲשַׁמוּעֵינּוֹן רְבוּתָא טְפִי דְאָפִי' אִם אָמַר בְּתַחֲלָה הַתְּקַדְשִׁי לִי בּוֹ וְהִיא אָמְרָה הֵן לֹאֲחַר מִתּוֹן מְעוֹת לֹא מְהַיְי וצ"ל כְּתִירוּצוֹ.

וְהִנֵּה בַח"מ בַּס"ק זִין מְסַתְּפֵק הַשְּׁבָה בְּסֵתָם וּפְרַעֲוֹן בְּסֵתָם אִי אָמְרִינּוֹן מִסְתְּמָא לְשֵׁם הַשְּׁבָה וּפְרַעֲוֹן נֹוֹתֵן אָף אִם יֹאמַר אַח"כ הַתְּקַדְשִׁי לִי בּוֹ וְהִיא אָמְרָה הֵן לֹא מְהַיְי מֵאֲחַר שְׁלֵא אָמַר בְּשַׁעַת נְתִינָה ע"ש ולפמ"ש ע"כ סִיפָא דְבְרִייתָא מִיִּירִי בְּהִכִּי דַּה"ל לְתַנִּי רְבוּתָא דְאָפִי' אָמַר תַּחֲלָה הַתְּקַדְשִׁי לִי בּוֹ וְהִיא אָמְרָה הֵן לֹאֲחַר מִתּוֹן מְעוֹת כְּדִמְשַׁמַּע מְדִיוקָא דְרִישָׁא דְבַעֲלִי שְׁהוּא תֹאמַר הֵן דְּוָקָא בְּשַׁעַת מִתּוֹן מְעוֹת אַע"כ סִיפָא מִיִּירִי שְׁאָמַר בְּסֵתָם וְאָפְשֵׁר דַּס"ל לְהַח"מ דְּסִיפָא דְבְרִייתָא אִיִּירִי שְׁנִיתַן לָהּ בְּסֵתָם וְאַח"כ אָמַר שְׁנִי לְשׁוֹנוֹת פְּנָסִי סֵלַע זֶה בְּחוּבָהּ וְאָמַר לָהּ הַתְּקַדְשִׁי לִי בּוֹ וְקַמ"ל דְאִם לֹא אָמַר בְּשַׁעַת הַנְּתִינָה פִּינּוֹן שְׁאָמַר אַח"כ בְּתַחֲלָה בְּחוּב כְּבָר נִכְתָּה בּוֹ אָף דְלֹא עֲשִׂתָהּ בּוֹ מְעַשְׂהָ וְאִי הִנֵּה קַתְנִי שְׁהוּא

אמר בפשטת קידושין שתי לשונות הללו ה"א דוקא פשקיבל בתחלה לשם חובו לא מהכי וכ"ש דא"ש לפמ"ש לקמן הא דלא מהני תוה פדי דיבור של נתינה היינו דעשה מעשה לא אמרינו בו תכ"ד פדיבור דמי א"כ טובא קמ"ל אפי' אם פבר הוא בידה חשוב כמעשה ואינו יכול לחזור תוה כ"ד.

שם הג"ה ואינה נאמנת לומר שבתחילה קבלה לשם כו' הח"מ פתב דקאי ארישא אבל בסיפא שנתן בשתיקה איך תאמר שקבלה לשם קידושין כו' ע"ש. והב"ש פתב דאפשר דקאי אסיפא וקמ"ל דלא מהני פאן אם אומרי' דכוננתם הי' לקדושין כמ"ש בסי' כ"א כוננתם על הי"א שהביא הרמ"א בסעיף ט' שם ונראה דמוכח פן מלשון הרמ"א שפתב ואיבה נאמנת דאין זה לשון הר"ן ע"ש דבאמת אפי' אי נימא דקאי על הרישא מה ענין נאמנת לכאן תיפוק לי' אפי' אם תאמין לדברי' הא הוי קידושין בלא עדות פיון דמסתמא קבלה לשם גזילה ואינה מקודשת אפי' ספק קידושין אע"כ פנונת הרמ"א לפי דעת הי"א דאפי' אם אין העדים יודעים פיון שיהא אומרת שפנונה לשם קדושין הוי קידושין ולפ"ז י"ל דעכ"פ היא אסורה לינשא מטעם דשוני' אנפשה חתיכה דאיסורא אף פבר פתבנו שם בסעיף הג"ל דדברי הרמ"ע צ"ע.

ונראה דאם אמרה שפבר מחלה לו מקודם הגזילה אינה נאמנת דאל"כ תאמין היא שקבלה לשם קידושין במיגו דאי בעי אמרה שמחלה לו מיהא לדעת הרמ"א שצריף להחזיר הגזילה י"ל דאין זה מיגו דא אמרה דמחלה לו דלא הי' צריף ל שלם לה הגזילה גם י"ל לפמ"ש הפוסקים בח"מ בסי' ע"ח דטענת מחילה לא מהימנא אלא במיגו דפרעון א"כ י"ל פיון דהכא הוא מודה שלא פרע אינה נאמנת במיגו דמחלתי וצ"ע.

סעיף ג וכן אם החזיר לה החוב וכו' נהרי את מקודשת בו וכן הבינו הרשפ"א והה"מ בהרמב"ם. והנה הרשפ"א בגיטין דף כ' גבי הא לה טס של זהב וקבלה גיטתה וקבלה פתופתה כ' דדמי להאי דכנסי סלע זה בחובה דאמרינו דמחלה לו הב"ש בסי' קכ"ד ודבריו ז"ל אינם מובנים לי דהתם ליכא למימר דמחלה לו דא"כ בעי שנותן לה גט מדעתה א"כ קשה מאי מקשה הש"ס שם מפרייתא משאר לכתופתה דלמא מיירי התם במקדש פה בע"כ ודוחק לומר דאפ"ה מקשה דה"ל לברייתא לאשמועי' רבותא במגרשה מדעתה וצ"ל דס"ל לרשפ"א דליכא לאוקמי בריית' במגרש בע"כ דא"כ אפי' אמר שאר גמי לא מהני דאע"ג דקי"ל דפירעון בע"כ הוי פירעון מ"ע בש"כ לא הוי נתינה כמ"ש רס"י כ"ז בב"ש בשם מהרי"ט ותו דמשמע דהו קושלי' רבא הוא דאקשי' לר"ב ולחד לישנא בגיטין דף ע"ח ס"ל לרבא דנתינה בע"כ לאו שמי' נתינה וכמ"ש תוס' שם בד"ה מקלל דבעלמא וכו' ע"י קבלתו הוי הגט גט לא הוי נתינה כו' ע"ש א"כ ה"ל השאר של הבעל ובזה אינה מגורשת פיון דאגידא ביה וצ"ע.

ותו קשה לדעת הפוסקים בח"מ סי' י"ב דבחוב בפטר לא מהני מחילה בעל פה פיון דכתובה בידה ועיניו מ"ש לקמן בסי' פ"ה א"כ אפי' מחלה מה מועיל וצ"ל דס"ל לרשפ"א פדעת הפוסקים דמהני בזה מחילה ותו קשה דהא הכא בעינו דוקא שתאמר הן דאל"ה לא אמרי' דמחלה לו והתם לא קאמרה הן וצ"ל דהרשפ"א ז"ל לשיטתו דס"ל דמיירי הכא דוקא שהגיע זמן פירעון אבל לא הגיע זמן פירעון אין צריף שתאמר הן כמ"ש הב"ח בשמו ונהיאו הב"ש א"כ גבי פתובה אי נימא דלא קבלה בתורת גט לא מגרש לה ועדיין

לא הגיע זמן פְרַעוֹן וְלִיבָא לְמִימַר שְׁקַבְלָה בְּתוֹרַת פְּרַעוֹן פְּתוּבָה לְבַד גַּם לִיבָא לְמִימַר דְּקַבְלָה בְּתוֹרַת גֹּט לְבַד דְּכִינּוּן דְּהוּא לֹא נָתַן לָהּ גֹּט אֲלֵא ע"מ שְׁתַּמְחֹל לֹו הַפְּתוּבָה לֹא הִי לָהּ לְקַבְלָה אֲמַנָּם לוּלִי דְּבָרֵי ו"ל נִרְאָה דְּהֵתָם לָאוּ מְטַעַם מְחִילָה אֲלֵא כִּינּוּן דְּקִי"ל דְּכּוֹתַב עַל אִיסוּרֵי הַפָּאָה פֶּשֶׁר א"כ ה"נ כִּינּוּן דְּעַכ"פ עַד שְׁיָבוֹא הַגֹּט לִיְדָה הַגִּי שְׁלוֹ שְׁפִיר מִיִּקְרִי פְתִיבָה אַף שְׁבִזָה נִתְפָּרַע פְּתוּבָה ג"כ אֲבָל הֵכָא כִּינּוּן דְּבַעֲיָנָן ש"פ צ"ל מְטַעַם מְחִילָה לִפ"ז בְּחֹב בְּשִׁטְר לֹא מְהַנִּי הֵכָא לְדַעַת הַפּוֹסְקִים הַנְּ"ל אִפִּי אִם אָמַר הֵן כִּינּוּן דְּלֹא מְהַנִּי מְחִילָ' בְּעַל פֶּה וצ"ע בְּזָה דִּי"ל דְּאִפ"ה מְקוֹדֶשׁ' כְּשִׁמְחִזְר' לֹו הַשִּׁטְר אַח"כ.

וְהִנֵּה מ"ש הַב"ח בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הַרְשָׁב"א דְּדוֹקָא בְּהַגִּיעַ זְמַן אֲבָל אִם כֹּא הַגִּיעַ זְמַן פְּרַעוֹן אִפִּי קַבְלָה בְּשִׁתִּיקָה הַרִי זֶה מְקוֹדֶשֶׁת וְהַשִּׁיג עָלָיו הַט"ז וּבְאַמַּת הַמְעַיָּן בְּתְשׁוּבַת הַרְשָׁב"א סִי' אֲלֵף רכ"ז מְשַׁמַּע דְּטַעַמָא דְּמַצִּי אֲמָרִי דִּיִּדִי שְׁקִלִי מְשׁוּם דִּיכּוֹל לְמַפְּנֹס עַל הַחֹב שְׁלֹא מְדַעְתָּן וְהִינּוּ דוֹקָא בְּהַגִּיעַ זְמַן פְּרַעוֹן וּבְחִזְדוּשֵׁי הַרְשָׁב"א בְּשִׁמְעַתִּי מְפָרַשׁ בְּהַדְּנָ' דְּדוֹקָא בְּהַגִּיעַ זְמַן פְּרַעוֹן יְכוּלָה לְמִימַר דִּיִּדִי שְׁקִלִי אֲבָל בְּלֹא הַגִּיעַ זְמַן פְּרַעוֹן לֹא.

אַף מְשַׁמַּע מְדַבְּרֵי שָׁם וּבְתְשׁוּבָה שְׁפַתַּב כֹּן בְּשִׁיטַת הַמְּפָרָשִׁים דְּבְרִייתָא בְּחִזְר' מְדַבְּרֵי הִרְאִשׁוּנִים דְּלֹא לְשֵׁם פְּרַעוֹן יְהִי אֲלֵא לְשֵׁם קִיְדוּשִׁין לְבַד וּבְהִכִּי פְּשִׁטָא דְּקוֹדֶם פְּרַעוֹן יְכוּל לְחִזְר' בּוּ כִּינּוּן שְׁעֵדִיין הַמְּעוֹת בְּיָדוֹ וְאִינָהּ יְכוּלָה לֹוּמַר שְׁקַבְלָה לְדְבָרֵי הִרְאִשׁוּנִים אַף יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּדַעַת הַרְמַב"ם וְכֹן הַסְּפִים הַרְשָׁב"א בְּסוּף דְּבָרֵי דְּמֵאַחַר דְּמִיִּרִי שְׁלֹא חִזַּר בּוּ אֲלֵא רָצָה בְּשִׁנְיָהֶם בְּפְרַעוֹן וּבְקִדוּשִׁין אֲפֶשֶׁר דִּיכּוּלָה לֹוּמַר דְּקַבְלָה לְשֵׁם פְּרַעוֹן כִּינּוּן דְּנִתְרַצָּה לְפָרֹעַ תוֹף זְמַנּוֹ אַף מ"ש בְּסוּף דְּמוּכָח מְדַבְּרֵי הַרְשָׁב"א בְּגִיטִין דָּף כ' בְּגִיְרוּשִׁין לֹא בְּעִינּוּ שְׁיֵאמַר הֵן מְשׁוּם דְּלֹא הִנֵּי זְמַן פְּרַעוֹן מְשַׁמַּע אִפִּי לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם כֹּן וְהָא דְּלֹא אֲמָרִי בְּלֹא הַגִּיעַ זְמַן פְּרַעוֹן שְׁקַדְשָׁה בְּהַנָּאָה זֹו מְשַׁלֵּם פֶּה קוֹדֶם זְמַנּוֹ כְּמוֹ בְּאַרְוִיחַ לָהּ זְמַנָּה מְשׁוּם דְּלִשׁוֹן בּוּ מְשַׁמַּע בְּסַלְעַ עֲצָמָה מְקוֹדֶשֶׁה.

שָׁם בְּהַג"ה וְכַל זֶה כְּשֵׁאמַר כְּנָסִי סַלְעַ שְׁאֲנִי חֲזִיב לָהּ אֲבָל אָמַר כְּנָסִי סַלְעַ סְתָמָא וְכו' מְקוֹדֶשֶׁת הִנֵּה הַרְשָׁב"א וְהַר"ן כְּתָבוּ כֹּן לְדַעַת הַמְּפָרָשִׁים דְּחִזְר' מְדַבְּרֵי הִרְאִשׁוּנִים וְהוֹכִיחוּ מְלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא דְּוּוּקָא שְׁאֲנִי חֲזִיב לָהּ ה"ל לְאַשְׁמוּעֵינּוּ רְבוּתָא טְפִי אִפִּי בְּלֹא הַזְפִּיר הַחֹב אֲבָל לְדַעַת הַרְמַב"ם אִינוּ הוֹכְחָה דְּאִיבָא לְמִימַר דְּהָא גּוּפָא קמ"ל דְּרָצָתָה מְקוֹדֶשֶׁת אַעפ"י שְׁפָטַר מִן הַחֹב אֲבָל אָמַר כְּנָסִי סְתָם אַף אִם אָמְרָה הֵן פְּשִׁטָא שְׁחֲזִיב לְשַׁלֵּם לָהּ כִּינּוּן שְׁכָא הַזְפִּיר הַחֹב אֲבָל אִם לֹא אָמְרָה הֵן י"ל שְׁיְכוּלָה לֹוּמַר שְׁתַּפְּסָה בְּשִׁבִיל חוּבוֹ שְׁהַגִּיעַ זְמַנּוֹ: א"כ קִשָּׁה עַל הַרְמַב"א שְׁכ' כֹּן עַל לִשׁוֹן הַמְּחַבֵּר שְׁהוּא בְּשִׁיטַת הַרְמַב"ם דְּלִדְיָדִי אִין הוֹכְחָה אַף מְדַבְּרֵי הַה"מ מְשַׁמַּע דְּאִפִּי לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם כֹּן וְעוֹד כְּתַב בְּחִזְדוּשֵׁי אַף לְדְבָרֵי הַמְּפָרָשִׁים הַנְּ"ל אִין הִכְרַח מְלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא מְשׁוּם דְּאִי לֹא הַזְפִּיר בְּחוּבָה וְהַגִּיעַ זְמַן פְּרַעוֹן ע"כ צ"ל דְּאִיבָא עֲדִים דְּמִשְׁהַגִּיעַ זְמַן פְּרַעוֹן עַד זְמַן קִיְדוּשִׁין לֹא זֶה מִתּוֹף יְדָה דְּאִל"ה דְּלֵמָא כְּבָר פְּרַעְלָה מְשַׁהַגִּיעַ זְמַן וְאַפִּי' בְּחֹב בְּשִׁטְר צ"ע אִי אִלִּימָא חִזְקָה דְּשִׁטְרָה בִּיִּדִי מֵאִי בְּעִי לְאַפְקוּעֵי מְקִיְדוּשִׁין וְתוּ דְּכָבֵר כְּתַבְתִּי דְּדַעַת הַפּוֹסְקִים דַּס"ל דְּבְחֹב בְּשִׁטְר לֹאוּ מְהַנִּי מְחִילָה בַּע"פ ע"כ צ"ל דְּהֵכָא מִיִּרִי בְּחֹב בַּע"פ וְיְכוּל לְטַעוֹן פְּרַעְתִּי מִיָּהָ י"ל דְּהוֹדָאת הַמְּקַדֵּשׁ מוֹעִיל בְּזָה בְּמִיגוֹ דְּאִי בְּעִי פְטַר לָהּ בְּגִיטָא כְּדִאִי בְּקִדוּשִׁין דָּף ס"ד וצ"ע אַף הָעֵיקָר נִרְאָה דְּבְלֹא הוֹכְחָה מְשַׁמַּע הַדִּין כֹּן דְּדוֹקָא בְּגוֹל דְּיָדָה אָמַר רַב וְכֹן רַב נִחְמָן בְּעוֹבְדָא דְּנִרְשָׁכִי דְּאִינָהּ מְקוֹדֶשֶׁת מְשַׁמַּע דוֹקָא גּוֹל אֲבָל בְּחֹב

בְּעֵלְמָא לֹא אֲמַרְיִנּוּ דִּינְדָּה שְׁקַל אַף צ"ע פִּינּוּ דְקִי"ל בַּח"מ ס' פ"ג הֵיכָא דִּישׁ לֹו שְׁנֵי חוּבוֹת אִפִּי אָמַר הֵלְנָה בְּפִירוּשׁ בְּשִׁבִיל חוּב אַחַד וְהַמְלִיגָה קִיבֵּל בְּשִׁתִּיקָה יְכוּל לֹומר לְחוּב זֶה קִבְּלֵתִי וְמָה שְׁשִׁתִּיקֵתִי כְּדִי לְהוֹצִיא מִמֶּה וְכֵן מִשְׁמַע שָׁם בְּסִי פ"ה וְאַפִּי נָתַן לֹו הַמְעוֹת בְּשִׁבִיל קִנְיָן שְׁדָּה יְכוּל לְגַבּוֹת בְּשִׁבִיל פְּרַעוֹן וְכ"כ הֵרְשֵׁב"א שָׁם בְּעֵצְמוֹ אִם שְׁלַח מְעוֹת לְאַחַר יְכוּל לְעַכְבָּם לְעֵצְמוֹ בְּשִׁבִיל חוּב שְׁלֹו א"כ מנ"ל הֵיכָא דְהִיא אוֹמַרְתָּ בְּסִי שְׁכַוְנָתָה הִנֵּה בְּשִׁבִיל הַמְעוֹת וְלֹא לְקִידוּשִׁין דְּלֹא לְהַמְנִיגָה לְעֵשׂוֹת אִפִּי ס"ק דְּלֵמָּא הָא דְנִקְט הַבְּרִייתָא בְּחוּבָה וְרַב דְּנִקְט בְּגִזְל הֵינּוּ אִפִּי דְאֲמַרְהָ שְׁכַוְנָתָה לְשֵׁם קִידוּשִׁין אֵינָה נֶאֱמַרְתָּ כַּמ"ש הֵרְמ"א ז"ל אֲבָל אִם אֲמַרְהָ שְׁתַּפְּסָה בְּשִׁבִיל הַחוּב אֲפֹשֶׁר דְּנֶאֱמַרְתָּ כְּמוֹ בְּשִׁנֵי חוּבוֹת וְצ"ע: שָׁם בַּהֲג"ה בִּיקְשׁ מִמֶּנָּה שְׁתַּלְּנָה, לֹו מְעוֹת עַל הַמְשָׁכּוֹן וְנִתְּנָה לֹו וְכו' וְכֹאֲשֶׁר נֹוֹתָן לְהַמְשָׁכּוֹן אָמַר לְהַתְקַדְּשִׁי לִי בֹו וְכו' עֵינֵי בְּרִשְׁב"א בְּתוֹשׁבָה שָׁם דְּטַעְמָא דְּכָל זְמַן שְׁלֹא מְשַׁף לֹא קִנְיָן הַמְשָׁכּוֹן וְלֹא יִדְעָנָא וְנָא לִי הָא דְהָא גְבִי מִקְח קי"ל דְּמִדְאוּרֵייתָא מְעוֹת קוֹנוֹת וְלֹא מְשִׁיכָה אֲלָא תַּפְּכַת חַז"ל מִשׁוּם שְׁלֹא יֵאמַר נִשְׁרָפוּ חֵטְפָה בְּעֵלְיָי וְכַתְּבוּ הַתּוֹסֵ' מֵהַאי טַעְמָא מְשִׁיכָה קוֹנָה שְׁלֹא יֵאמַר הַלּוֹקַח נִשְׁרָפוּ חֵטְפָה בְּעֵלְיָי וְגְבִי מְשָׁכּוֹן לֹא שְׁיִיף הַאי טַעְמָא דְּנִתְּנָן הַמְעוֹת וְלֹא נָתַן הַמְשָׁכּוֹן אֵין אַחֲרֵיֹוֹת הַמְשָׁכּוֹן עַל הַמְלִיגָה אִפִּי לְמַ"ד הַמְלִיגָה עַל הַמְשָׁכּוֹן ש"ש הֵינּוּ דְּנִקְא כְּשִׁמְעִיעַ לִידּוֹ וְכֵן לְהִיפּוּף אִם מְשִׁיכָה אֵינוֹ קוֹנָה אֵין חֲשָׁשׁ אִם לֹא נִיתְּנָן הַמְעוֹת עַדִּינּוּ פִּינּוּ דְאַפִּי אִם יִקְנֶה לֹא הוּי אֲלָא ש"ש מִשׁוּם פְּרוּטָה דְּרַב יוֹסֵף וְאִם לֹא נִיתְּנָן מַעו' עַדִּינּוּ לֹא שְׁיִיף פְּרוּטָה דְּרַב יוֹסֵף דְּלֹא עֲשָׂה מִצְוָה א"כ מנ"ל דְּתִיקְנוּ חֲכָמִים בְּזֶה מְעוֹת אֵינוֹ קוֹנָה.

וְאַפֹּשֶׁר דְּס"ל לְהֵרְשֵׁב"א פִּינּוּ דְקִנְיָן הַמְשָׁכּוֹן יִלְפִי מוֹלָף תְּהִי צְדָקָה דְּמִיִּירֵי שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַלְוָאָה וְע"כ מִיִּירֵי קָרָא שְׁקוֹנָה מְשִׁיכָה דְהָא הַמְעוֹת מְלִיגָה הוּי וְיִמְלִיגָה אֵינוֹ קוֹנָה אַע"ג דְּס"ל לְרִשְׁב"א דר"י לֹאוּ דְנִקְא שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַלְוָאָה אֲלָא אִפִּי בְּשַׁעַת הַלְוָאָה כְּמוֹ שְׁהִבִּיא הַש"כ בַּח"ה ס' ע"ב אֶת דַּעְתּוֹ מ"מ פִּינּוּ דְקָרָא מִיִּירֵי שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ מִמִּילָא אֲמַרְיִנּוּ דְגַם בְּשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ הִדִּין כֵּן וְצ"ע: סְעִיף ד נָתַן לְהַפְקִדוֹן וְאָמַר לְהַ כְּנִסֵּי סִלְע זֶה לְפַקְדוֹן וְחִזּוֹר וְאָמַר הִרִי אֶת מְקוֹדְשֵׁתִי לִי וְכו' זֶה לְשׁוֹן הַטּוֹר בְּשַׁעַת שְׁנִיטְלָתוֹ אוּ קוֹדֵם שְׁנִיטְלָתוֹ וְכו' וְכו' הַב"ח דְּס"ל דְהָא דְתַנִּי בְּבְרִייתָא בְּשַׁעַת מִתְּנַן מְעוֹת לֹאוּ דְנִקְא וְכו' וְתַמָּה עַל הֵרְמִב"ם וְש"ע לְמָה לֹא כ' כְּלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא בְּדֹאֲמַר בְּשַׁעַת מִתְּנַן מְעוֹת וְכַאֲמַת גַּם עַל הַטּוֹר יֵשׁ לְדַקְדָּק דְהָא לְעֵיל גְבִי חוּב לֹא כ' הִךָ דְקוֹדֵם שְׁנִיטְלָתוֹ וְהֵרְמִב"ם וְש"ע כ' לְעֵיל ג"כ קוֹדֵם שְׁנִיטְלָתוֹ וְאַפֹּשֶׁר לֹומר דְלִשִׁיטַת הַטּוֹר דְּמִיִּירֵי לְעֵיל גְבִי חוּב שְׁחִזּוֹר מְדִבּוּרוֹ הֵרְאִשׁוֹן א"כ נִהִי דְקִי"ל כר"י כְּשִׁדְיָבֵר עֲמָה בְּעַסְק אַף שְׁנִתְּנָן סְתָם אֲמַרְיִנּוּ עַל דְּיִבּוּרוֹ הֵרְאִשׁוֹן סְמָכָה הֵינּוּ כְּשִׁלֹּא הִי מְחֻיָּב לְהַ אֲבָל אִם הִי מְחֻיָּב לְהַ וְאָמַר בְּתַחֲזִילָה שְׁרוּצָה לְשַׁלֵּם חוּב אַף שְׁחִזּוֹר בֹו וְאָמַר שְׁרוּצָה לְקַדְּשׁ אוֹתָהּ מ"מ פִּינּוּ שְׁיִכּוּלָה לְתַפְּנֵס אוֹתוֹ בְּעַבּוֹר הַחוּב שְׁאָמַר בְּתַחֲזִילָה שְׁהִרִי בְּשִׁתִּיקָה נָתַן אִפִּי שִׁדְדָה אֵין הוֹכְחָה שְׁכַוְנָתוֹ הִי עַל דְּיִבּוּר הַשְּׁנֵי אִם לֹא אָמַר בַּכ' בְּשַׁעַת נְתִינָה שְׁנִתְּנָן לְשֵׁם קִידוּשִׁין מִשָּׂא"כ בְּפִיקְדוֹן פִּינּוּ שְׁאֵין מְחֻיָּב וְאֵין יְכוּלָה לְיַקְח הַפְּקִדוֹן שְׁלֹא מִדַּעְתּוֹ אֲמַרְיִנּוּ מִסְתַּמָּא דַּעְתָּה עַל דְּיִבּוּרוֹ הָאֲחִרוֹן כֹּל זֶה לְדַעַת הַטּוֹר אֲבָל לְדַעַת הֵרְמִב"ם וְהַש"ע שְׁלֹא חִזּוֹר מְדִבּוּרוֹ הֵרְאִשׁוֹן כִּי דַּעְתּוֹ הִי לְפִטְוֹר מִן הַחוּב וְלְהַתְקַדְּשׁ שְׁפִיר אֲמַרְיִנּוּ דְּמִסְתַּמָּא נִיתְּנָן ע"פ דְּבְרִיו שְׁאָמַר בְּתַחֲזִילָה כֵּן נִלְעַנ"ד וְצ"ע לְדִינָא: שָׁם בַּהֲגַה"ה הוֹאִיל וְלֹא נִתְּרָצִית תַּחֲזִילָה לְקַדְּוִשִׁי לִי וְכו' מִשְׁמַע מִזֶּה הַלְשׁוֹן דְּכָל שְׁנִתְּרָצָה עַל הַקְּדוּשִׁין דְּהֵינּוּ שְׁדִיף מְהֵנִי כַּמ"ש הֵרְמ"ה דְּמֵהַאי טַעְמָא

מְהַי בְּזוּק קָרוֹב לֵה אַף דְּבִשְׁתִּיקָה דְּלֹאֲחַר מִתַּן מְעוֹת לֹא מְהַי שְׂדִיקָה כְּדָמוּכַח מֵהֵיִיא
דְּצִיפְתָּה שְׁנִתְרַצִּית בְּתַחֲלֵה לֵהתְקַדֵּשׁ אָבֵל הֵכָא בְּזִרְק לֵה הוּי שְׁעַת מִתַּן מְעוֹת וְכֵן מִשְׁמַע
מִלְשׁוֹן הַרְשָׁבָ"א בְּהֵיִיא עֲוֹבָדָא דְּצִיפְתָּא דְּשִׁלְחָה קַמְאֵי דְּרַבִּינָא וְשִׁלַּח לֵהֶם אֲתָן דְּשְׁמִיעֵן
חוּשׁוֹ לְכוּ וְהַקְשָׁה הָא הוּי חֲשֵׁשׁ קְדוּשִׁין בְּלֹא זֶה מְשׁוּם דְּשִׁמוּאֵל אֵינְפָא לְמִימַר דְּלֹא עֲוֹבָדָא
דְּצִיפְתָּא שְׁלַחוּ לִי אֵלָא מְשׁוּם שְׁתִּיקָה דְּלֹאֲחַר מִתַּן מְעוֹת וְכַגּוֹן דְּשְׂדִי זְוִי בְּחִיקָה וְאָמַר
לְבַסְפוֹ הַתְּקַדְשִׁי לִי בְּהֵן וְאֲשַׁתְּקָה עַכ"ל נִרְאֵה דְּדִינִיק אָמַר לְבַסְפוֹ וְלֹא כ' שְׁאָמַר בְּשַׁעַת
זְרִיקָה כַּמ"ש הַרְמ"ה מְשׁוּם דְּהֵם הָיוּ צְרִיכִים לְשִׁאוּל מִמֶּשׁ פְּהֵיִיא עֲוֹבָדָא דְּצִיפְתָּא
שְׁנִתְרַצָּה בְּתַחֲלֵה לֵהתְקַדֵּשׁ אִם מְהַי דְּהֵינּוּ שְׂדִיקָה וּבְזֵה מוֹעִיל כְּשְׁאָמַר בְּשַׁעַת זְרִיקָה
כַּמ"ש הַרְמ"ה לְכָף הַנְּצָרָף לֹמַר דְּשְׂדִי זְוִי בְּשְׁתִּיקָה וְאָמַר לְבַסְפוֹ אַף לַפ"ז לֹא א"ש
מ"ש הַב"ח דְּהַרְמ"א לְמַד דִּין זֶה מְהֵא דְּקָאֲמַר שְׁקִלְתָּה כַּנ"ל דְּהָא ע"כ צְרִיף לְחֻלְק בִּין
שְׁתִּיקָה דְּשַׁעַת וּמִתַּן מְעוֹת דְּמְהַי בְּשְׂדִיקָה אִפִּי בְּלֹא הוֹכְחָה לְשְׁתִּיקָה דְּלֹאֲחַר מִתַּן מְעוֹת
דְּלֹא מְהַי בְּלֹא הוֹכְחָה דְּשְׁקִלְתָּה אִפִּי שְׂדִיקָה וְע"כ צ"ל דְּהַרְמ"א מְסַבְרָא קָאֲמַר הֵכִי דְּבִלֹא
הוֹכְחָה מְהִיכ' תִּיתִי גִימָא שְׁנִתְרַצָּה לֵהתְקַדֵּשׁ לוֹ וְכֵן מִשְׁמַע בְּקְדוּשִׁין דָּף י"א דֹאֵי שְׁם
פְּשֻׁטָה יְדָה קַבְלָה לֹא קָאֲמִינָא כִּי קָאֲמִינָא דְּקְדֻשָׁה בְּלִילָה וְלֹא קָאֲמַר כִּי קָאֲמִינָא בְּזִרְק
לֵה מִשְׁמַע דְּכָל שְׁלֹא פְּשֻׁטָה יְדָה וְקַבְלָה אִפִּי זִרְק לֵה וְשְׁתִּיקָה לֹא הוּי קְדוּשִׁין אִפִּי לַב"ה
וְאִי אָמְרָה הֵן אַף לַב"ש סְבָרָה וְקַבְלָה וְהֵיִהֵב הַב"ח כ' בְּכָאן דְּבַעֲיָנוּ דְּוָקָא שְׁנִתְרַצָּה עַל
הַזְרִיקָה אָבֵל גְּתַרְצָה סְתָם לֵהתְקַדֵּשׁ לוֹ וְזִרְקָה לֵה הוּי ס"ק וְהַח"מ בְּסִי לְמ"ד תְּמָה עֲלִיו
דְּלֹא מְצִינוּ קַפִּידָא בְּזוֹ ע"ש וְלַענ"ד דְּעֵיקָר כַּנּוֹנֵת הַב"ח דָּאִם גְּתַרְצִית בְּתַחֲלֵה לֵהתְקַדֵּשׁ
אִין כָּף הוֹכְחָה בְּרַצוֹנָה בְּהַחֲלֵט לֵהתְקַדֵּשׁ לוֹ בְּזִרְקָה בְּלֹא דַעְתָּה אֵלָא שְׁיַתָּן הַקְדוּשִׁין
בְּיָדָה שְׁיָהָא לֵה הַבְּרִירָה אִם תִּיטוֹל מִיָּדוֹ וְאִי לֹא תִדַע דָּאִם אָמְרָה זְרוּק לְחַצְרֵי וְאֲקַדֵּשׁ
לָה וְאִם כ' זִרְק שְׁלֹא בְּפָנֵי וְאִם כ' אָמַר לֵה הָרִי אֲתָּ מְקַוְדֵשׁת לִי בְּמָה שְׁזַרְקָתִי לְחַצְרֵי
ע"י דִּיבּוֹרָה וְדֹאֵי מְהַי דְּלֹא גָרַע מְהֵא דַר"ס כ"ט בְּתַן מְנָה לְפָלוּנִי וְאֲקַדֵּשׁ אֲנִי לָה וְנָתַן
לְפָלוּנִי וְאַחַר זְמַן אָמַר הָרִי אֲתָּ מְקַוְדֵשׁת לִי בְּמָה שְׁנִתְמִי ע"פ דִּיבּוֹרָה וְשְׁתִּיקָה כַּמ"ש
הַח"מ בְּס"ק ד' ע"ש וְכ"ש שְׁנִתְמֵן לְחַצְרֵה לְשֵׁם קְדוּשִׁין ע"פ דִּיבּוֹרָה אָבֵל אִם לֹא הִי
אֵלָא שְׁיָדוּכִין שְׁנִתְרַצִּית לֵהתְקַדֵּשׁ לוֹ וְהוּא זִרְק לְחַצְרֵה קְדוּשִׁין שְׁלֹא בְּפָנֵי וְאִם כ' אָמַר
הָרִי אֲתָּ בְּמְעוֹת שְׁנִתְנוּ בְּחַצְרֵי דְּלֹא מְהַי דְּהוּי שְׁתִּיקָה לֹאֲחַר מִתַּן מְעוֹת דְּלֹא מְהַי אִפִּי
שְׂדִיקָה כַּמ"ש הַר"ן וְכַמ"ש הַט"ז בְּסִי לְמַד הָרִי מוּכַח דִּישׁ חִילּוּק בִּינֵיהֶם דְּרִיצוּי קְדוּ' לֹא
הוּי פְּרִיצוּי הַזְרִיקָה מִטַעַם הַנ"ל וְעוֹד יְבוֹאֵר בַר"ס לְמ"ד בְּטַעַמִים דַּהַב"ח הַנ"ל: שְׁם וְאִם
אַחַר שְׁנִתְלַתּוּ בְּתוֹרַת פְּקֻדוֹן וְכו' כ' הַרְשָׁבָ"א וְהַר"ן אִפִּי בְּשְׂדִיקָה לֹא מְהַי וְהוֹכִיחַ זֶה
מֵהֵיִיא דְּצִיפְתָּא שְׁנִתְרַצָּה לֵהתְקַדֵּשׁ לוֹ בְּתַחֲלֵה בְּצִיפְתָּא אִפִּי אָמַר רַבָּא דְּלֹא מְהַי דְּהוּי
שְׁתִּיקָה לֹאֲחַר מִתַּן מְעוֹת אֲלֵמָא דְּשְׁתִּיקָה לֹאֲחַר מִתַּן מְעוֹת לֹא אֲהֵיִי אִפִּי שְׂדִיקָה אַף
הַרִיטְב"א בְּשֵׁם הַתּוֹס' כְּתִב דְּהֵאֵי דְּקָאֲמַר בְּדָף מ"ז הַתְּקַדְשִׁי לִי בְּפְקֻדוֹן וּמְצָאוּ שְׁנִתְנוּ
וְכו' דְּמְהַי שְׁתִּיקָה מְשׁוּם דְּמִיירִי בְּשְׂדִיקָה י"ל דַּס"ל כְּמוֹ שְׁכַתְבַּת הַיִּש"ש בְּהָא דְּקָאֲמַר
שְׁמוּאֵל חִיִּישִׁינּוּ שְׁמָא ש"פ בְּמִדֵי דְּוָקָא בְּלֹא יְדַעָה שְׁהוּא פְּחוֹת מַש"פ אָבֵל בְּיָדָה יְכוּלָה
לְמִימַר מְשֻׁטָה הֵיִיתִי בְּהָ א"כ י"ל דְּהֵינּוּ טַעַמָא דְּלֹא חֲשֵׁשׁ רַבָּא לְקְדוּשִׁין מְשׁוּם דְּשִׁמוּאֵל
דְּשְׁמָא ש"פ הֵינּוּ שְׁיָדַעָה שְׁהוּא פְּחוֹת מַש"פ וּמִטַעַם מְשַׁעָה וְכֵן מִשְׁמַע לְפִי הַגִּירְסָא
לְפָנֵינוּ בְּהָרָא"ש וְאָמְרָה הָא לִית בִּי ש"פ מִשְׁמַע שְׁיָדַעָה.

א"כ אין פאן שידוכין פלל נאין ראי' מדרבא וכן משמע קצת מדאמר רבא מנא אמינא לה וכו' ומברייתא אין ראי' דמיירי בשדוה דמשמע דמיירי דומיא דברייתא דחוב דמיירי ע"כ בלא שדוה ועיין בסמוך: סעיף ה אמר התקדשתי לי בחפץ זה וכו' וכו' ה"א ש' אכל משום חפשו ש' פ במקום אחר אין לחוש דהא חזר ממה שרצה לקדש בתחילה בצפתא וגם היא לא רצתה ולכאורה אין דבריו ו"ל מוכנים דמה מהני חזרה דידן' הא קי"ל בקדושין אפי' תוף כ"ד אינו חוזר ודוחק לומר דס"ל להרא"ש כפי' הרשב"ם בב"ב דף קכ"ד דבמקדש וחזר בו תוף כ"ד אינו אלא קדושין מדרבנן ויבואר בסמוך א"כ פיון דהאי חפשא דש' פ במקום אחר אינו אלא מדרבנן פולי האי לא חיישינן ויותר נראה דתרי הטעמים שכ' ה"א ש' ולא רצתה קדא שינוי' היא דמ"ש שלא רצתה היינו משום דבתחילה פשקב"ל טענה וסברה שהוא ש"פ ואח"כ אמר' שאין בו ש"פ וכמ"ש לקמן סי' ל"א דדוקא פשהיא מתרצה להתקדש בחפץ בזה שינוי חפשת שמואל ש' פ במקום אחר והוי פרוטה דמשה אבל אם לא נתרצה דהיינו שטענה וסברה שהוא ש"פ אין פאן חפשו קדושין משום דשמואל והא דאיצטרף ה"א ש' לכתוב דהוא חזר בו היינו משום דאל"ה הי' הספק בשתיקה לאחר מתן מעות גם בצפתא עצמה דכיון שהתחילה בה ולא השר השליכה לאחר שידעה פבר שהיא פחות מש"פ י"ל נתרצית להתקדש לו אפי' בפחות מש"פ ועוד בצפתא עצמה לא שינוי סברת רב אחא דלאו פל נשי דינא גמירי דסברה דחייב לשלם דהא בפחות מש"פ לא שינוי בי' תשלומין לקה' כ' ה"א ש' דאין פאן חפשו קדושין דאפ"ל אם נתרצה אח"כ פבר הי' חזר בו ואף דבמקדש לא מהני חזרה תוף כ"ד אבל ה"א פיון דבשעת נתינה טענה ממילא אין פאן חפשו בשתיקה דלאחר זה משום דכבר חזר בו המקדש דאמר התקדש לי בד' זוזי ובזה נר' לענ"ד ליישב לשון הש"ג שהביא הרמ"א בהג"ה וה"ה אם לא חזר ואמר התקדש לי רק אמר הרי הוא בתוכו ש"פ מקודשת מספק והט"ז מתמה עליו דהא לשון הש"ס הוא דאמר דוקא התקדש לי בד' זוזי וכו' שם דלא מיבעי' לדעת ה"א ש' דכ' הטעם דלא חיישינן לדשמואל משום שחזר בו דפשיטא דלא מהני לשון קדושין שאמר בתחילה ואפ"ל לטעם שכ' ה"ר"ן דגם בתחילה הי' בדעתה להתקדש בצפתא עם המעות מ"מ בעינן לשון קדושין ולענ"ד נראה די"ל איפכא דלא מבעי' לטעם ה"ר"ן פדמשמע אלשון הש"ג שאמר הרי יש בו ד' זוז משמע שפירש את דעתו בתחילה שיהי' גם על הד' זוזים וכן משמע מלשון הש"ס ה"א בתורת קדושין יתבי משמע דאף הד' זוזים נתן בתחילה בתורת קדושין דזה דמי להא דאמר ריב"ז מ"ו בקדשה בתמרה ואמר בזו ובזו אעפ"י שנתן בכל פעם לידה ולא אפלתה מ"מ פשהיא משלים לש"פ היא מתקדשת מכ"ש אם יש באחרונה ש"פ ולא אמרי נן פיון דבתחילה נתן לה פחות מש"פ יצטרף לומר לשון קדושין באחרונה א"כ ה"נ פיון שבתחילה הי' דעתו על שניהם גילה דעתו במאי שאמר הרי יש בו ד' זוזים ואין צריך להחזי' ולומר לשון קדושין אלא אפי' לדעת ה"א ש' דחזר בו משמע שם דמהני דהא אמר שם בדרב"ז דרב"ז ס"ל דבין בזו ובין בזו פרטא הוי אפ"ה אם יש באחת ש"פ מקודשת הרי דאף שחזר בו מן הראשונה דהא ס"ל פרטא הוי אפ"ה מהני מ"ש בתחילה לשון קדושין ומזה נילוף דה"ה ה"א דמה לי שהוא נותן בכל פעם או שהוא בידה ונתרצית פיון דכוננתו על לשון קדושין שאמר בתחילה ודוחק גדול לחלק ביניהם דהתם לאו חזרה ממש הוא אלא או בזו או בזו ומה שדקדק הט"ז ממה שהזכיר הש"ס לשון

שְׁתַּקְדָּשׁ בַּד' זַוּיִם נִרְאָה דַּא"שׁ לַפּמ"שׁ בְּדַעַת הָרַא"שׁ דְּהַא דְּלִיכָא חֲשֵׁשׁ מְשׁוּם
דְּשִׁמּוּאָל מְשׁוּם שְׁכֻכְר חֲזַר בּוּ וְלִכְאוּרָה אִי לָאו דְּאָמַר לְשׁוֹן תַּתְקַדָּשׁ מְנַא יְדַעֵינּוּ דְחֲזַר
בּוּ הָא קו"ל דְּאָפִי אָמַר בּוּ בּוּ פְּלִלָא הָוִי א"כ י"ל דְּדַעַתּוּ אַח"כ הָוִי נְמִי עַל הַלִּפְתָּא
וְאִיכָא נְמִי חֲשֵׁשׁ קְדוּשִׁין בְּצִיפְתָּא פּנ"ל אָבַל פְּשָׁאֲמַר תַּתְקַדָּשׁ וְדַאי פְּרִטָּא הָוִי פְּדַאי לְקַמָּן
דָּף מ"ו מֵאן תְּנָא הַתְקַדָּשִׁי הַתְקַדָּשִׁי ר"ש הִיא אָבַל לְעַנְנִי שְׂיִצְטַרְךָ לֹאמַר עוֹד הַפַּעַם
תַּתְקַדָּשׁ אִין רַאִי וְדו"ק: שָׁם בַּהֲג"ה אֲשֶׁה שְׁחַטְפָּה מְעוֹת מְאִישׁ אַחַד וְכוּ' כ' הַב"שׁ
דְּלִכְאוּרָה כְּרָאָה דְּאָפִי אָמְרָה הֵן אִינְהּ מְקַדָּשַׁת פִּינּוּן שְׁאִין בְּיָדוּ אִין יָכוֹל לְקַדָּשָׁה בּוּ כְּשֵׁם
דְּאִין יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ דְּבָר שְׁאִינוּ בְּרִשׁוּתוֹ וְכֵן מְשַׁמַּע מִתְּשׁוּבַת ש"י וְכֵן הוּא בְּתִשׁוּבַת
מִהָרִי"ל ס' ע"ח מִיָּהָא מְהֵכָא בַּהֲגָה לָא מְשַׁמַּע פֵּן וְכוּ' הַב"שׁ עוֹד וּלפ"ז צ"ל דְּהַא דְּאָמַר
ר"י גְּזוּל וְלֹא נִתְיַצְטַרְךָ שְׁנִינְהֵם אִינְם יָכוֹלִים לְהַקְדִּישׁוּ הִינְנוּ כָּל אַחַד לְבַדּוּ אָבַל בְּרִיצְוִי
שְׁנִינְהֵם יָכוֹלִים לְהַקְדִּישׁ עַכ"ל וְהִנֵּה אִין לְהַבִּיא רַאִי מִהֵיא דְּגִיטִין דָּף נ"ח לְקַח
מְסַקְרִיקוֹן וְחֲזַר וְלְקַח מְבַעְלִים מְשַׁמַּע דְּשְׁנִינְהֵם יָכוֹלִים לְמַפְּנֹר דְּזָה אִינוּ דְּהַתָּם מְיִירִי
בְּקַרְקַע וְלֹא שְׂיִיךָ לֹאמַר אִינוּ בְּרִשׁוּתוֹ וְלִכְאוּרָה מְשַׁמַּע אִיפְכָּא מְהָא דְּמַקְשָׁה הַש"ס בַּב"ק
דָּף ס"ח בְּגַנְבִּי וְטַבַּח וְלֹא וְכוּ' וּמוֹקִי לִי כְּשֶׁהַקְדִּישׁוּ בְּעַלְיוּ בְּיַד גַּנְבִּי וּפְרִיךָ הַש"ס וְהָא
אָמַר ר' יוֹחָנָן גְּזוּל וְלֹא נִתְיַצְטַרְךָ וְכוּ' וְלֹא מוֹקִי לִי כְּשֶׁהַקְדִּישׁוּ שְׁנִינְהֵם מִיָּהוּ זֶה יֵשׁ לְדַחוּת
אִם הַקְדִּישׁוּ שְׁנִינְהֵם ה"ל כְּהַשְׁבָּה הוֹאִיל וְהַסְכִּים לְדַעַת בְּעַלְיִם מִיָּהוּ נִרְאָה דְּלֹא מְשַׁפְּחַת
הָאִי דִּינָא כָּלָל פִּינּוּ דַּא"א לְצַמְצָם אָף אִם הַקְדִּישׁוּ זַא"ז פִּינּוּ דְּבִשְׁעָה שְׁהַקְדִּישׁ הָרַאשׁוֹן
וְלֹא חַל הַקְדָּשׁ מְטַעַם שְׁאִינוּ שְׁלוּ אוּ אִינוּ בְּרִשׁוּתוֹ אִין חַל הַקְדָּשׁ אִפִּי אִם הַקְדָּשׁ הַשְּׁנִי
אַח"כ פִּינּוּ דְּלֹא מְצִי חַל בְּשַׁעְתָּהּ וְאִין אָדָם מְקַדִּישׁ דְּבָר שְׁאִינוּ בְּרִשׁוּתוֹ כְּשִׁיבּוֹא בְּרִשׁוּתוֹ
וְאָפִי ר"מ מוֹדָה הִיכִי דְּלֹא עֲבִידִי דְּאִתִּי וּבְזָה א"ש טְפִי הָא דְּלֹא מוֹקִי שָׁם בְּשֶׁהַקְדִּישׁוּ
שְׁנִינְהֵם אָף נִרְאָה כָּל זֶה כְּשֶׁרֹצִים שְׁנִינְהֵם לְהַקְנוֹת לְאַחַר אָבַל אִם הַנְּגִזִל מְקַנְהָ אוֹתוֹ לְגִזְלָן
עֲצָמוּ פְּשִׁיטָא דְּקוֹנָה אוֹתוֹ הַגְּזִלָן כְּדִמּוּכַח מְקַדָּשָׁה בְּגִזְלִי דִּינָה הִיכָא דְּאָמְרָה הֵן מְקַדָּשַׁת
מְשׁוּם דְּאָמְרִי בְּמַתְנֵה יְהִבִּית לִי הָרִי זֶה מוֹכַח דְּקוֹנָה אוֹתוֹ וְתַמְהֵנִי מ"ש בְּתִשׁוּבַת ש"י
דְּאִינוּ יָכוֹל לְקַדָּשׁ אוֹתָהּ אִפִּי אָמְרָה הֵן מְשׁוּם דְּאִין יָכוֹל לְהַקְנוֹת דְּבָר שְׁאִינוּ בְּרִשׁוּתוֹ
מְשׁוּם דְּמַדְמָה הַש"ס בְּקְדוּשִׁין דָּף נ"ב קְדוּשִׁין לְהַקְדָּשׁ וּז"א דְּהַא מְכִירָה וּמַתְנֵה נְמִי דְּמִי
לְהַקְדָּשׁ כְּדַאיִתָּא בַּב"ק דָּף ע' אָמְרִי נְהַרְדַּעָא לָא כְּתַבִּינּוּ אוּרְכָתָא אִמְטַלְטְלִין מְשׁוּם דְּר"י
ע"ש וְהָרִי זֶה מוֹכַח מְגִזִל דִּינָה דְּלְגִזְלָן עֲצָמוּ יָכוֹלִין לְהַקְנוֹת וְכֵן מְשַׁמַּע בְּכַמְהָ דְּוִקְתָּא
וְכ"כ הַב"שׁ בְּעֲצָמוּ בְּסִי' ל"א ס"ק א' בְּשֵׁם הָרִיטְב"א אִם חֲזַר הַנְּגִזִל וּמְכָרוּ לְגִזְלָן מְהֵנִי
וְכֵן מ"ש בְּתִשׁוּבַת מִהָרִי"ל בְּסִימָן ע"ח וְלִיכָא לְמִימַר הוֹאִיל וְאִינְהּ נִתְרַצָּה לְאַקְדוּשִׁי
בְּדַעַתָּה לְהַשִּׁיב לּוֹ אִם יִתְבַּע מְמַנָּה וְהַדְר ה"ל פְּקֻדוֹן תַּקְשָׁה לָךְ לְמ"ד מְלִנְהָ לָאו לְחֲזָרָה
נִיתְנָה נִימָא נְמִי הִכָּא שְׁבַדְעָתָה לְהַחְזִיר לּוֹ כְּדִי שְׁתַּתְקַדָּשׁ אֲלֵא וְנִדְאִי דְּמַחְשָׁבָה כִּי הָאִי
לָא מְהֵנִי פִּינּוּן שְׁבָא לִינְהָ אִין יָכוֹל לְשַׁנוּת בְּאַמִּירָה עַכ"ל וְתַמְהֵנִי טוֹבָא מְאִי אֲרִיָּא מְמַלְנָה
שְׁכֻכְרָ קְנָה אוֹתוֹ הַלִּנְהָ לְהִיּוֹת שְׁלוּ מִשָּׂא"כ הִכָּא בְּגִזְלִי לְפָנֵי יְאוּשׁ דְּהוּא לְבַעְלִים אֲלֵא
שְׁהַגְזִלָן תּוֹפְסִי אוֹתָהּ וְעַתָּה אִם בָּא לְהַחְזִיר הָוִי כְּפֻקְדוֹן בְּיָדָה כְּדַאיִתָּא בַּב"ק דָּף ק"ד פִּינּוּ
דְּאוּדִי ה"ל כְּפֻקְדוֹן וְא"כ לְמָה לָא יוֹעִיל הַקְדִּישׁוֹן בְּכַה"ג כְּנִלְע"ד וְנִרְאָה דְּהִינְנוּ טַעְמָא
דְּרַמ"א דְּכַתְבִּי וְשְׁתַּקְהָ גַם מ"ש בְּתִשׁוּבַת ש"י דְּאִיכָּא לְחַלְקִי בֵּין גְּזוּל מְטַלְטְלִין לְגִזְלִי מְעוֹת
דְּחֲשִׁיב כְּשֶׁלָּה כְּבָר כְּתַב הַב"שׁ בַּס"ק ז' דְּאִין חִילּוּק בְּגִזְלִי דִּינָה בֵּין מְטַלְטְלִין לְמְעוֹת
כְּדַתְנִי שְׁחַטְף סֵלַע מִיָּדָה וְעֵינִן מ"ש שָׁם אֲלֵא נִרְאָה דְּאִפִּי ה"ס ק הָוִי כְּשֶׁאָמַר הֵן מְטַעַם

אחר דלפי מה שנתבאר בתחילת הסי' דלדעת הרא"ש והטור דסתם גזלן דישאל ה"ל יאוש בעלים ולפמ"ש הרמ"א בסעיף י"א דלעגנו קדושין יש לחוש דלמא יאוש לחוד קונה א"כ כבר קנתה אותו ביאוש וא"כ במה תתקדש אף כבר פתבתי לעיל די"ל פיון שהוא ביקוש ממנה שמתחזירה לו פלשון הרמ"א ה"ל כבעלים מרדפיו: סעיף ו' הנה לו פקדון וכו' ונדקא שאינה יודעת סכום הפקדון וכו' אבל אם ידעת סכום הפקדון וכו' והריטב"א פתב דאף אם ידעה סכום אם אמר לה התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך משמע במה שיש מהפקדון בידך בין רב בין מעט וכו' הוא בירושלמי אמר ר"י אם אמר בכל מה שהפקדת אצל אינה מקודשת ע"ש ונראה דלא קשה מהירושלמי על הרא"ש דמפרש לירושלמי נמי בשלא ידעה סכום הפקדון א"כ פיון שלא אמר בפ"י שהוא מקדש בכל מה שהפקיד דעתו על הפקדון כמו שהוא בעת הקידושין וגם היא דעתה כן פיון שהיא אינה יודעת סכום אבל אם אמר בפ"י שהוא מקדש בכל מה שהפקיד דעתה כדבריו וכיון שהוא חסר אינה מקודשת אף נראה דמתלוקת הרא"ש והריטב"א תליא בפלוגתא שהביא הש"ע לקמן בסיומן ל"א בשם ר"ת דהמקדש באבן טוב' ומרגליות דלדעת הרא"ש דס"ל שם דלא אמר ר"ת אלא כשאומר בפ"י ששונה חמשין אבל בקידשה באבן סתם ה"ל פאילו אמר כל דהוא אלא דבהא פליגי דהרא"ש ס"ל דהכא גרע טפי פיון שהיא יודעת סכום הפקדון ולא עלה על לבה שנגנב או שנאבד לכה אמרינו דדעתה להתקדש בכל הפקדון והריטב"א מדמי למקדש באבן סתם אבל לפי דעת הר"ן שהביא בש"ע בסיומן ל"א דאפי' באבן סתם אפי' אמר בפ"י בכל דהוא לא הוי קידושין כמפורש בלשון הר"ן משום דאפתי לא סמכה דעתו דסברה שמא שונה יותר א"כ כ"ש הכא שאמר בפקדון סתם דלא הוי קידושין פיון שלא ידעה מהגניבה כדקי"ל בפרק ג' דגיטין משנה חית המניח פירות להיות מפריש עליהם בחזקת שהו קיימין תדע דהא טבעת שיש בו אבן כשאמר שונה חמשין אינה מקודשת לשטיט ר"ת שם אפי' אם היא שונה חמשין משום דלא סמכה דעתה אפ"ה כשאמר בכל מה שהפקדתי ולא נגנב פלום ודאי דמקודשת ולא אמרינו דלא סמכה שמא נגנב ממנה והיינו משום דגניבה ואבידה לא שכיח א"כ ע"כ לדעת הר"ן דס"ל בכל דהוא לא מהני בטבעת שיש בו אבן מפני שהיא סוכרת שהיא שונה יותר וכ"ש הכא לא מהני דלא סלקא אדעתא שתגנוב ממנה וכן לפמ"ש בחידושנו לדעת התוס' אפי' לא אמר שונה חמשין אלא אמר סתם ולא אמר בפירוש כל דהוא לא מהני לדעת ר"ת א"כ הכא דאמר בפקדון לא הוי כדאמר בכל דהוא וממילא לא הוי קדושין לדעת ר"ת ע"כ צ"ל דס"ל להריטב"א כפי הרא"ש שאמר בשם ר"ת: שם או בשאלה וכו' וכתב הב"ש אע"ג דבשאלה יודעת כמה היתה סכום מ"מ מקודשת משום דהוי כמלנה ופרוטה כ"כ הב"ח והפרישה מיהא דבריהם אין מוכרחים וי"ל דאין רצונה להתקדש בזה שהיא חייבת לשלם לו עכ"ל והט"ז השיב ג"כ מטעם אחר דלא הוי כמלנה ופרוטה משום דהיא סברה דעדיין כל הפקדון אצלה ודעתה אכילה ולא דמי למלנה ופרוטה שבשעת קידושין יודעת שהוא מלנה ע"ש והנה בדברי הרא"ש משמע כב"ח ופרישה.

שהרי כתב גם הוא אינו חייב להשלים משמע דאם הנה חייב להשלים היתה מקודשת מעכשיו וכמ"ש בה"ג באמת אע"ג דסברה שהיא קיים ולא אמרינו דלא דמי להתקדשי לי במנה ונתן לה דינר דידעה שאינו נותן לה אלא דינר אלא דגם בזה סמכה דעתה

להתקדש בַּמָּה שְׁנִשְׂאָר אֶלָּא שְׁיִשְׁלִים לָהּ וּכ"ש פְּשֵׁהוּא חֲיִיבָת לְשַׁלֵּם וּנְפֻטְרָת בְּזָה אַע"ג דְּסִבְרָה שְׁהִיא קָיָים וְתוּ מִשְׁמ' כְּדַבְרֵיהֶם מִמ"ש בְּחִידוּשֵׁינוּ דְּזוּ דוּחַק גְּדוּל בְּמַלְוָה דַּס"ל לר"מ אִם נִשְׁתַּיֵּיר הֵימְנוּ ש"פ מְקוֹדְשָׁת דְּאִיירִי שְׁלֵא יְדַעָה סְכוּם הַמְלוּה דְּהֵינּוּ שְׁנִימְתָן לָהּ בְּהַלְוֹנָאָה צְרוּר הַפְסָף וְלֹא יְדַעְתָּ עֲדִינּוּ מַה בְּתוּכָה דְּאִם יְדַעָה קִשְׁה לְדַבְרֵי הַט"ז פִּינּוּ דְּדַעְתָּה עַל הַסְּכוּם וּבְמָה שְׁגָנַב אֵינָה יְכוּלָה לְהַתְקַדֵּשׁ וּמָה מְשַׁנֵּי דַס"ל לר"מ מְלוּה בְּרִשׁוּת בְּעָלִים קָיָימָא לְחֻזְרָה ע"כ צ"ל דְּבְמַלְוָה שְׁאֵנִי פִינּוּ דַע"כ צְרִיכָה לְשַׁלֵּם אִפִּי לְרַבְּנָן דְּבִי רַב דְּבְרִשׁוּת בְּעָלִים קָאִי לְאוּנְסִין אֶבְל בְּגִיבָה וְאַבְיָדָה חֲיִיבָת דְּלֹא גָרַע מִפִּיקְדוֹן דְּיֵישׁ בּוּ הֵיטֵר תְּשַׁמֵּישׁ א"כ דַּעְתָּה אֶפְרוּטָה שְׁנִשְׂאָ' לְהַתְקַדֵּשׁ וְהַתְנָאִי מִתְקַיָּים בְּמָה שְׁנִפְטְרָת מְלִשְׁלָם וְאַף לְדַבְרֵי הַב"ש קִשְׁה דְּאִין לְחַלְק בֵּין שְׁהִיא חֲיִיבָת לְשַׁלֵּם מִדִּין שְׁמִירַת קַבְלַת אַחֲרִיּוֹת לְמַלְוָה מִמֶּשׁ דְּנִיחָא לָהּ טְפִי בְּמָה שְׁנִפְטְרָת מְלִשְׁלָם הַלְוֹנָתוּ דּוּ"א דַּא"כ מֵאִי מִקְשָׁה הַש"ס לְעֵיל לְפִלְגִי וְלִתְנִי בְּדִידָהּ בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים מֵאִי קִשְׁיָא דִּילְמָא דּוּקָא בְּמַלְוָה נִיחָא לָהּ טְפִי מְמָה שְׁנִפְטְרָת מְאַחֲרִיּוֹת הַפְקָדוֹן אַע"כ דְּאִין חִילּוּק בֵּין חוּב לְפְקָדוֹן מִיְהוּ בְּאַמְתָּ אַף לְדַבְרֵי הַב"ח וּפְרִישָׁה, קִשְׁה מֵאִי דּוּחַקָא דְּהָרָא"ש לְאוּקְמִי בְּלֹא יְדַעָה סְכוּם הַפְקָדוֹן ה"ל לְאוּקְמִי בְּפְקָדוֹן שְׁיֵישׁ בּוּ אַחֲרִיּוֹת כִּפִּי רַש"י בְּאַמְתָּ כַּמ"ש הַב"ש וְאִין קוֹשְׁיָא דַּה"ל לְאַפְלוּגִי בְּפִיקְדוֹן עֲצָמוּ דְּבְרִייתָא אֲתָא לְאַשְׁמוּעִי פְּלוּגְתָא דַּר"מ וְרַבְּנָן בְּמַלְוָה וְלֹא הִקְשָׁה רַבָּא לְעֵיל לְפִלְגִי וְלִתְנִי בְּדִידָהּ אֶלָּא דְּלִפִּי הַס"ד דְּפִלְגִי בְּמַקְדָּשׁ בְּמַלְוָה א"כ פְּקָדוֹן שְׁיֵישׁ בּוּ אַחֲרִיּוֹת דִּינּוּ שְׁנָה לְמַלְוָה וְהֵינּוּ דְּקָאֵמֵר הֵינּוּ מְלוּה א"כ הָוִי לְאַשְׁמְעִינוּ פְּלוּגְתָא דַּר"מ וְרַבְּנָן בְּפְקָדוֹן שְׁיֵישׁ בּוּ אַחֲרִיּוֹת אֶבְל אֵלִיבָא דְּאַמְתָּ שְׁפִיר הָוִי מְצִי לְאוּקְמִי בְּפְקָדוֹן שְׁיֵישׁ בּוּ אַחֲרִיּוֹת דְּנִיחָא טְפִי מְלִאוּקְמִי בְּלֹא יוֹדַעַת סְכוּם הַפְקָדוֹן דְּלֹא הָוִי דּוּמְיָ' דְּמַלְוָה וְעֵיקֵר כְּרָאָה לַענ"ד דְּיֵישׁ לְחַלְק בְּזָה דְּהִיכָא דְּהַפְקָדוֹן הוּא מְטַלְטְלִין וְלֹא מְעוֹת כְּדַמְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן הַבְּרִייתָא דְּאִם נִשְׁתַּיֵּיר הֵימְנוּ ש"פ א"כ אַף אִי נִימָא דְּדַעְתָּה לְהַתְקַדֵּשׁ בְּמָה דְּאַפְשָׁר וְהַשְׂאָר יְהִיָּה מִתְנָה מ"מ פִּינּוּ דְּסִבְרָה שְׁהַמְטַלְטְלִין בְּעֵין כַּמ"ש מְהָר"י מְטָרְאֵנִי וְהִבִּיאֻ הַב"ש בַּר"ס כ"ז אִם אָמַר ע"מ שְׁאַתָּן סָף זֶה וְנָתַן ש"כ בַּע"כ לֹא הָוִי נִתְיָנָה עַכ"ל ע"ש וּכ"ש אִיפְכָּא אִם הַתְנָה לְתַת לָהּ מְטַלְטְלִין אִין יְכוּל' לְתַת דְּמִיָּהּ א"כ אִפִּי בְּפְקָדוֹן שְׁיֵישׁ בּוּ אַחֲרִיּוֹת לֹא פְסִיקָא מִקְלָתָא שְׁהִיא מְקוֹדְשָׁת בְּמָה שְׁהִיא נְפֻטְרָת מִן הַחוּב דְּאַפִּי בְּמְעוֹת בְּעֵין יְכוּלָה לְמִימַר שְׁלֹא נִתְרַצִּית אֶלָּא בְּמַטְלְטְלִין אֵילּוּ א"כ א"א לְאוּקְמִי בְּרִייתָא בְּפְקָדוֹן שְׁיֵישׁ בּוּ אַחֲרִיּוֹת דְּבְפְקָדוֹן מְטַלְטְלִין אֵינָה מִתְקַדְשָׁת דְּהָא יְכוּלָה לּוֹמַר שְׁלֹא נִתְרַצִּית אֶלָּא בְּמַטְלְטְלִין אֵילּוּ וְלֹא בְּמְעוֹת.

ולפ"ז א"ש בְּמַלְוָה דְּפִלְגִי בִּי ר"מ וְרַבְּנָן אִי מְלוּה בְּרִשׁוּת בְּעָלִים לְחֻזְרָה ע"כ מִיירִי בְּמְעוֹת כַּמ"ש בְּחִידוּשֵׁי דַּא"ל דְּהַמְלוּה הִיא בְּדַמִּי מְכִירַת מְטַלְטְלִין דְּבְזָה אַף שְׁזַקְפוֹן עָלִיו בְּמַלְוָה לֹא שְׁיֵיף לּוֹמַר בְּרִשׁוּת בְּעָלִים לְחֻזְרָה דְּהָא קו"ל דְּמַטְלְטְלִין לִקְנִי בְּמַשִּׁיכָה.

אַף דְּלֹא נָתַן מְעוֹת א"כ שְׁפִיר ס"ל לר"מ דְּמִתְקַדְשָׁת בְּמָה שְׁהִיא בְּעֵין וְהַמְתָּנָה מִתְקַיָּיֶמֶת בְּמָה שְׁנִיפְטְרָת מִן הַחוּב וְהָא דְּהִקְשָׁה רַבָּא לְעֵיל נְפִלוּג וְנִתְנִי' בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּפְקָדוֹן וְכו' דְּהֵינּוּ דְּלִתְנִי בְּהַדְל' בְּפְקָדוֹן מְעוֹת שְׁיֵישׁ בּוּ אַחֲרִיּוֹת דְּמִי דְּמַלְוָה וּמ"ש הָרָא"ש דְּגַם הוּא אֵינּוּ חֲיִיב לְהַשְׁלִים הֵינּוּ אֶפִּילוּ הַפְקָדוֹן מְעוֹת אַפ"ה אֵינָה מִתְקַדְשָׁת וְעֵינּוּ מ"ש לְעֵיל ר"ס כ"ז דַּס"ל בְּהָרָא"ש בְּגִיטִין דַּש"כ לֹא הָוִי כְּכֶסֶף וְכוּן מִשְׁמַע מְלִשׁוֹן בַּה"ג שְׁכ' פְּקָדוֹן בְּעֵי לְמַלּוּי' מִשְׁמַע דְּצָרִיף לְמַלְאוּת הַפְקָדוֹן כְּמוֹ שְׁהִיא וְאִם הִי הַפְקָדוֹן מְטַלְטְלִין צָרִיף לְהַשְׁלִים מְטַלְטְלִין כְּמוֹ שְׁהִי הַפְקָדוֹן עֲצָמוּ וְאַפְשָׁר מ"ש הָרָא"ש וְאֵינּוּ

חייב להשלים היינו כמו שהי' הפקדון ישלמנה משא"כ בחוב דינדה: אם נשתייר המינו ש"פ מקודשת וכו' הריטב"א דאם אמר בכל שהפקדתי אצלה וחסר ממנו ש"פ אינה מקודשת אבל אם חסר פחות מש"פ מקודשת נלמד מזה דאם מכר כל דבר שבמיתה ושבמשקל דקי"ל בח"ה סי' רל"ב דחוזר בכל שהיא מ"מ בעינן ש"פ אבל פחות מש"פ אינו חוזר ולפ"ז נראה היכי דקידש אותה ואמר ששנה חמשין ולא שנה דקי"ל דלא הוי קידושין משמע אפילו פחות מכדי אונאה לא הוי קדושין מ"מ בפחות מש"פ מקודשת כל זה לא הנפירוהו הפוסקים מ"מ נראה דבקידשה בפחות מש"פ אפי' הטעה אותה בכ"ש שהי' מאה תמרים בפרוטה והטעה אותה על צ"ט וסברה שהיא ש"פ אע"ג דבמקח שמכר לו בפרוטה פינון דהוא פחות מכדי אונאה נראה דחייב לשלם לו פרוטה כדין בכל פחות מכדי אונאה אבל בקדושין לא מהני פינון דבעינן כסף הרי אין בו שיעור כסף והיא אינה מתקדשת במה שחייבת לשלם לו אלא במה שנותן לה: סעיף זין הי' לו מלוה וכו' אפילו החזיר השטר.

זה דעת הרמ"ה בטור אם לא הנפיר השטר בשעת קדושין אפי' החזיר לה השטר אינה מקודשת לכאורה נראה דהוכחת הרמ"ה הוא משום דלפי הס"ד בקדושין דף מ"ח דמייירי במלוה דינדה למה נקט קדשה בשטר ולא נקט במלוה שיש עליו שטר כדקתני לעיל דף י"ט במלוה שיש עלי, משפון דעיקר הקדושין הו' במלוה משמע דחכמים מודו בזה דלא מהני אפי' הנפיר ש"פ מיהו אין מזה הוכחה חדא דאיכא למימר דלר"מ קתני דאפי' אם אמר בשטר לא אמרינן דעתה על הנפיר תדע דע"כ צ"ל פן דברייתא קמיינתא לפי הס"ד דמייירי בקדשה במלוה דינדה ע"כ ה' דלא נקט מלוה משום רבותא דחכמים ועוד כתבתי בחידושים בתרי אנפי ע"ש: אמנם עיקר נראה דטעם הרמ"ה הוא כפשטא פינון שהנפיר בפ' שמקדשה במלוה אין סברא לומר שיקדיש בשטר שלא הנפיר כלל כמו שייבאר לקמן דעתו גבי מלוה שיש עלי' משפון וכן מצינו במקדש במחילת מלוה דצ"ל בהנאת מחילת מלוה ה' לא פירש אע"ג דאית לה הפאה אינה מקודשת וכן בתן מנה לפלוני צ"ל בהנאת מתנה זו וכן באדם חשוב כמו שהארבנו בזה בסי' כ"ז ועוד נראה די"ל דס"ל להרמ"ה דה' דאמרינן דמקודשת בנפיר אע"ג דהנפיר שלה כמ"ש הב"ש דהלנה נותן שכר הסופר אפי' אם נתן המלוה אינו אלא הלנאה או מתנה דבעינן ספר המקנה כדאיתא בגיטין דף כ' ועיין מ"ש בזה בחידושנו די"ל דהטעם בזה דכיון דניחא לה להתקדש מסתמא תקנה לו השטר כדאשכחן גבי גזל דינדה דמסתמא הקנתה לו ואפשר דהכא אפי' בשתקה מהני דלא שייך כ"כ למימר אין שקלי ודידי שקלי כ"ש אם אמרה הן וס"ל להרמ"ה דע"כ בעינן דוקא שאמר בפירוש התקדשי לי בשטר חוב וכיון שנתרצית לו אמרינן הקנתה לו אבל אם לא הנפיר לה השטר מהיכא תיתי נימא דהקנתה לו השטר כמו שהוכיח הרא"ש בריש קידושין גבי עשה שיריים ונזמים נימא נמי הכי דמסתמא הקנתה שריים ונזמים כדי שתתקדש אלא ע"כ בדבר שאינו שלו ולא הנפיר בפ' לא אמרינן דמסתמא הקנתה לו ודעת המחמירין נראה ס"ל דאפילו בסתמא הוי קידושין משום החזרת השטר ונדחק הב"ש דמנ"ל ה' ונראה לע"ד דס"ל דאין לחלק בזה דקשיא להו אפילו אם הנפיר בשטר הנפיר שלה כנ"ל וניחא להו מטעם שכתב הב"ש בס"ק כ"ב משום דהוי הנפיר כמשפון והיינו דעכ"פ הוא משפון על הלנאה כפי שווי השטר ולפי מה שיתבאר לקמן דבמלוה על המשפון אפי' אם קידשה במלוה מהני א"כ ה"נ קדשה

נמי בפרוטה של המלנה שפנגד השטר ואין חילוק בין אם אמר בשטר או לא כיון דאפי' אם אמר בשטר היא מתקדשת בפרוטה של המלנה שפנגד השטר כנ"ל לפרש דעת המחמירין וי"ל עוד לדעת הרמ"ה ו"ל דלא מהני מטעם מלנה שיש עלי' משכון דאזיל לשיטתו שהביא הטור לקמן בשמו דבעינו שתפס לשם משכון אבל אם פירש שקדשה בשטר מהני דהקנתה לו השטר כנ"ל א"נ כיון שאמר התקדשי לי בשטר הנה גילוי דעתו שתופס לשם קידושין ולהכי פשקדשה בשטר א"צ תפיסה כמו שיבאר ולקמן ולפ"ז נראה דטעם הרמב"ם ו"ל דלא הזכיר חזרת השטר דמהני כמו חזרת המשכון כמ"ש הב"ש בס"ק כ' דאפי' אמר בפ"ה התקדשי לי בשטר לא מהני היינו דס"ל דאף דלפי הס"ד צ"ל כן וכן צ"ל לפי הס"ד קמיינתא שם אי לימא בשטר חוב דאחרים ואפ"ה סבירא להו לחכמים אם יש בנייר ש"פ מקודשת היינו משום דכנגד השטר הוי כמלנה על המשכון ונקנה במקירת המשכון ואינו יכול למחול אבל לפי מה דקי"ל במוכר שטר וחזר ומחלו צריף להחזיר השטר כמו שהוכיחו הפוסקים מהא דאיתא בפרק הכותב למאן דלא דאין דינא דגרמי מגבי דמי ניירא משמע דצריף להחזיר השטר ע"כ צ"ל דאין השטר כמשכון וכיון דהנייר שלה אינה מתקדשת ועיין בהידושונו שכתבנו כמה הוכחות דלפי האמת אין לשטר דין משכון כלל אלא הוא קנוי לגמרי למלנה עד שעת הפירעון וא"כ יש לחלק דבשטר חוב של אחרים אם ימחול או יפרע לו הלנה תצטרף להחזיר השטר משא"כ בשטר חוב דידה כיון שהוא קנוי לו לא יכול לקדשה בו אף דמוחל ג"כ החוב אינו מוחל אלא ע"מ שתתקדש בשטר הקנוי לה באותו שעה: סע"ף ט הלנה לה עתה וכו' כן הוא לשון הרמב"ם בפ"ה מהלכות אישות כתב הב"ש משמע מלשון רש"י ו"ל דמקדש ברבית קצוצה הוי קידושין ודלא פרבינו ירוחם בדר קפ"א ו"ל ברבית קצוצה פגון שהלנה ד' בה' וקדשה באותו חמישי אינה מקודשת עכ"ל וכן משמע מש"ע שכתב דין זה בסתמא ולא הביא דעת התו' דאם קידש זמן אפי' שלא בשעת הלואה הנה רבית קצוצה וה"ל להביא דעתם דאינה מקודשת משמע דס"ל אפי' ברבית קצוצה מקודשת וכ"כ בספר עצמות יוסף דמדברי הריטב"א משמע דאפי' בר"ק היינו ד' בה' וקדשה מקודשת.

לכאורה הנה נראה דאין ענין דברי רש"י ו"ל לדברי הריטב"א ו"ל דהא הריטב"א מייירי שכתב קיבל רבית קצוצה ואח"כ מקדשה בו ושתקה ולא הזכיר בשעת קידושין את החוב הרבית ומדמי לשאר חוב דלא בעינו שתאמר הן ואם אמר שיפטור בזה החוב הרבית פשיטא דצריכה שאמרה הן דאפי' בחוב אחר הדין כן ומלשון רש"י ו"ל משמע כשעדיין המעות בידה ומקדשה באותו רבית עצמו אפ"ה הוי קידושין והיינו כשאמרה הן דלא עדיף משתיקה לאחר מתן מעות אף נראה דאפ"ה דין אחד להם דכיון דס"ל להריטב"א ו"ל דלא בעינו שתאמר הן משום דדמיא לחוב ע"כ ס"ל דנתינת רבית הוי תשלומין מעליא ואין בו דין גזל דמאי שהצריכה התורה להחזיר רבית היינו שמחויב לשלם לו משלו כדאמר בר"פ הגוזל ומאכיל וחי אחיף עמף אהדר ליה פי היכא דניחי ואפי' אם קיבל אינה חפץ ברבית א"צ להחזיר לו אלא שהחויב לו לשלם משלו א"כ מינה ילפינו דאפי' אם עדיין לא ניתנה לו מ"מ חויב הרבית הוי חוב גמור וממילא דאם מקדשה בזה הוי כמקדשה בחוב אי לאו מטעם דמקשה הש"ס היינו מלנה וממילא יפה כתב הש"ע דבשעת הלואה מקודשת אפי' לדעת התוס' ולפ"ז לא א"ש מ"ש הב"ש לחלק בין נתן

חפץ בְּרִיבִית לָנֶחָם מְעוֹת בְּרִבִית דְּבַחֲפָץ יָכוֹל לוֹמַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי וְכוּ' וּלְפַמ"ש מוֹכַח מְדַבְּרֵי רַש"י וְהַרִיטְבָּ"א דְלֹא הָיוּ חַיִּיב הַהֲשָׁב' אֲלֵא פָחוּב עָלָיו לִשְׁל' מְשָׁלוֹ דְאָפִי' לֹא נִתְּנָה לוֹ עֲדִינָן יָכוֹל לְקַדֵּשׁ אוֹתָהּ בָּהּ וְכ"ש בְּנִטְל מִיָּדָה וְאִינוּ חַיִּיב אֲלֵא בְּתִשְׁלוּמִין וְנִרְאֶה לְהַבִּין דְּבַרֵי הַב"ש דְּלִטְעַמְיָה אֲזִיל דְּכַתֵּב בְּס"ק נִיּוֹ דְּבַגְזֵל דִּינָה אִפִּי' לְאַחַר יְאוּשׁ אִפִּי' לְמִ"ד יְאוּשׁ קוֹנָה אִפִּי' הַיְכֹלָה לְמִימַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי א"כ ה"נ אִם לְקַח הַחֲפָץ בְּרִבִית וְקָנָה אוֹתוֹ אִפִּי' הַיְכֹלָה לְמִימַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי וְס"ל דְּבַחֲפָץ לֹא שִׁינָה זֶה וְדוֹקָא בְּחֲפָץ שֶׁהוּא שְׁלֵה יָכוֹלָה לְמִימַר שֶׁשְׁקֵלְתָה דְּבַר שְׁלֵה.

וּלְפ"ז מ"ש הַב"ש וְכוּ' אִם גִּזְל מִמֶּנָּה מְעוֹת קוֹדֵשׁ בָּהּ וְלֹא אָמַר לָהּ שְׁמַחְזִיר לָהּ הַגְּזֵל דְּהִיא מְקוֹדֶשֶׁת וְהוּא סוֹתֵר דְּבַרֵי עֲצָמוֹ שְׁפָתַב בְּס"ק ז' וְזִינָן דְּמוֹכַח מִהַש"ס דְּאָפִי' בְּגִזְל מְעוֹת יָכוֹלָה לְמִימַר אֵין שְׁקֵלִי וְדִידִי שְׁקֵלִי וּלְפַמ"ש א"ש דְּלַעִיל מִיָּתִי רְאִיָּה מְסוּגָא מִיָּרֵי הַתָּם לְפָנֵי יְאוּשׁ דְּלֹא קָנָה אוֹתָן אֲבָל פָּאן מִיָּרֵי לְאַחַר יְאוּשׁ וְכוּ' בְּרַבִּי הָיוּ כְּמוֹ לְאַחַר יְאוּשׁ כֵּן פְּרָאָה לַע"ד לִיִּישׁב דְּבַרֵי אִיךָ נִרְאֶה לַעֲנִ"ד דְּאֵין קוֹשְׁיָא מְלִשׁוֹן רַש"י ז"ל עַל הַרִי"ו שְׁפָתַב דָּאָם קוֹדֵשׁ בְּר"ק אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת מִשׁוּם דְּבַחֲפָץ קוֹנָה לְפָרְבָּא בְּרִישׁ תְּמוּרָה כֹּל מְלִתָּא דְּאָמַר רַחֲמָנָא לֹא תַעֲבִיד אֵי עֲבִיד לֹא מְהִי וְאֵי תָּהֵם דְּמִטְעָם זֶה רַבִּית יוֹצֵאָה בְּדִינָיִם א"כ הַנְּתִינָה בְּרִבִית לֹא פְלוּם הוּא פִּינּוֹן דְּנַעֲשִׂית בְּאִסּוּר וְאֵין רְאִיָּה מְדַבְּרֵי רַש"י דְּלֹא פִי' דְּקוֹשְׁיָת הַש"ס הִיא וְלֹא תִהִי מְקוֹדֶשֶׁת דְּהִיא הַתָּם קָאֵי אֲלִיבָא דְּאִבְיָי דְּאָמַר אֵי עֲבִיד מְהִי וְיִמָּה שְׁחִיב לְהַחְזִיר הֵינּוּ מִשׁוּם דְּאָמַר רַחֲמָנָא אֵהְדַר כִּי הִיכִי דְּנַחֲמִיָּה וְא"כ שְׁפִיר קָנָה אֲלֵא שְׁהַתוּרָה חַיִּיב אוֹתוֹ תִשְׁלוּמִין אִיךָ בְּאִתָּא בְּב"מ דָּף ס"ה וְאָמַר אֲבִי הִיא מֵאֵן דְּמִסִּיק אַרְבַּע זוּזֵי לְחַבְרָיָה וְנִהִיב לָהּ גְּלִימָא כִּי מְפָקִינוּ מִיָּנִיָּה אַרְבַּע זוּזֵי מְפָקִינוּ מִיָּנִיָּה גְּלִימָא לֹא מְפָקִינוּ רַבָּא אָמַר גְּלִימָא מְפָקִינוּ כִּי הִיכָא וְכוּ' מְשַׁמַּע דְּס"ל לְרַבָּא נְמִי דְּקוֹנָה אֵת הַחֲפָץ מְדִיָּהֵב טַעְמָא דְּלֹא לִימָא וְכוּ' מְשַׁמַּע דְּמִדִּינָא קוֹנָה הַחֲפָץ שְׁנָתָן לוֹ בְּרִבִית וְעִינָן בַּח"מ ס' ר"א בְּסַמ"ע שְׁפָתַב לִיִּישׁב קוֹשְׁיָא זֶה דְּהַתָּם מְכִירַת הַגְּלִימָא בְּהִתְרַת הוּא כְּשֶׁמַּחְזִיר לוֹ הַמְּעוֹת וְכוּ' וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְחַלְק דָּאָם פָּסֵק לוֹ ד' בַּה' וְאַחַר כֵּךְ נִתְּנָה לוֹ הַחֲפָץ בְּמְעוֹת גּוּף הַמְּקַח בְּהִתְרַהוּא אֲבָל אִם פָּסְקָה בְּתַחֲלָה שְׁתַּתָּן לוֹ הַחֲפָץ בְּשִׁבִיל שְׁהִלְוָה דְּגוּף הַמְּקַח נַעֲשֶׂה בְּאִסּוּר אֵינָה קוֹנָה וְאִם קוֹדֵשׁ בָּהּ אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת וְכוּ' אִם עֲדִינָן לֹא לְקַח מִמֶּנָּה וְקוֹדֶשׁ בָּהּ אֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת כַּמ"ש מַרְי"ו.

אִיךָ פְּרָאָה לִי דְּדַעַת הַרִיטְבָּ"א ז"ל לְפִי מֵאֵי דְּמִשְׁנֵי הַש"ס בְּתִמוּרָה הַתָּם בְּקִרְאֵי פְּלִיגֵי הֵינּוּ דְּמוּדָה רַבָּא לְאֲבִיָּי בְּהָא פִּינּוֹן דְּאָמַר וְחֵי אַחִיָּה גְּלִתָּה לָנוּ הַתוּרָה דְּאֵי עֲבִיד מְהִי וְאֵין עָלָיו אֲלֵא מְצַנֵּת הַתוּרָה לְאַהֲדוּרָי כִּי הִיכָא דְּנַחֲלִי תַדַּע דְּהִיא רַבָּא עֲצָמוֹ דְּרַשׁ מִהִיא קִרְא וְחֵי אַחִיָּה עֲמָךְ בְּר"פ הַגְּזֵל וּמֵאֲכִיל לְדִידֵי אֲזַהֵר רַחֲמָנָא וְלִבְרִי' לֹא אֲזַהֵר רַחֲמָנָא וּמִזָּה הִבִּיא הַרִיט"ב אֵי רֵאִי דְּאִינוּ אֲלֵא חוּב ע"ש מְדַבְּנֵי פְּטוּר מְלִשְׁלָם וְגַם סוּגָא דְּתִמוּרָה מְשַׁמַּע הִכִּי דְּאָמַר הַתָּם בְּקִרְאֵי פְּלִיגֵי מְשַׁמַּע דְּאִפִּילוּ לְרַבָּא טַעְמָא מְקַרָּא דַּא"כ מֵאֵי קָאֵמַר הַתָּם בְּקִרְאֵי פְּלִיגֵי אִפְתִּי אֵיכָא בֵּין אֲבִיָּי לְרַבָּא אִם קָנָה אוֹתָהּ הַחֲפָץ עֲצָמָה לְקוֹדֵשׁ בּוֹ אֲשֶׁה אַע"כ דְּאִיךָ רַבָּא מוּדָה וְא"צ לְתִירָץ שֶׁל הַסַּמ"ע וּבְזָה מִיִּישׁב נְמִי דְּלֹא הִבִּיא הַש"ע דַּעַת הַתוּס' דְּאֵינָה מְקוֹדֶשֶׁת מִשׁוּם דְּרַבָּא מוּדָה בְּהָא.

אִיךָ נִרְאֶה דִּי"ל דְּס"ל לְהַרִי"ו כְּהַרִיטְבָּ"א דִּישׁ לְחַלְק בֵּין שְׁגָבָה כְּבַר הַרְבִּיבִית אֵין הַתִּשְׁלוּמִין עָלָיו אֲלֵא מְצוּנָה וְחֵי אַחִיָּה עֲמָךְ וְאִינוּ אֲלֵא פָחוּב שֶׁיָכוֹל לְקַדֵּשׁ בּוֹ אֲשֶׁה מִשָּׂא"כ

בלא גבה עדיין תדע דהא הריטב"א מביא ה'רא' ממה שפנו א"צ להחזיר אבל אם עדיין לא גבו אין המלנה צריף לשלם הריבית לבניו כדמשמע מברייתא דר"פ הגוזל ומאכיל דוקא כשפבר גבה הריבית אין בנו צריף להחזיר אבל אם עדיין לא גבה אין הלנה צריף לשלם ריבית לבניו ומזה למד הרי"ו דאין יכול לקדש פינון דלא פא ליזו ולא הוי חוב וכו' משמע בב"מ א"ע"ב דאופי' למ"ד אין יוצאת בדינין היינו דוקא כשגבה אבל אם לא גבה לא פלוס הוא וא"כ לדעת התוס' אינה מקודשת ונראה דס"ל לרש"י ו"ל דהיינו לפי מאי דקי"ל כרבא דלא מהני אלא דמוכח מדגילה התור' וחי אחיה עמה דמיירי לאחר הפרעון אבל קודם הפרעון ממילא דאם עביד לא מהני וכבר פתבתי דפירש"י הוא אליבא דאב"י ומיהא מרא' שכתב הריטב"א עוד ונ"ל ולא עוד אלא דאפי' בחזרה לא מתקן לאוני' כדמתקין לאו דגזל ונראה דכוננתו לסוגי' דב"מ דף נ"ב דס"ל לת"ק דשימה מילתא היא ולא מתקן בחזרה וס"ל מדאמר שימה מילתא היא משמע דאחי מעשיו וחוב גמור הוא והתם משמע דאפי' עדיין לא גבה שימה מילתא היא ועוד נראה לענ"ד דיש ליישב לשון הרמב"ם בש"ע כמו שיבואר בסמוך: שם ואמר לה הרי את מקודשת לי בהנאת זמן שארויח לה שלא אתבע עד זמן פלוני כן הוא לשון הרמב"ם ו"ל נראה שכ' לשון זה לפרש לשון הש"ס דמוקי דארנוח לה זמנא ובאמת להרמב"ם לשון הש"ס אינו מוכן דה"ל למימר שהלנה לה ואמר לה שתקדש לו בהנאת הלנאה ותו אינו מוכן לדעת הרמב"ם דדברי אב"י אינם מכוונים דהא דאמר המקדש במלנה היינו ע"כ לאחר הלנאה ובהנאת מלנה מיירי בשעת הלנאה ועוד כבר פתבנו דצ"ל דלא ס"ל להרמב"ם פדעת התוס' דקדושין הוי פנתינת מעות דמדקרי לי הערמת ריבית וכ"ש אי גימא דס"ל דמקדש בריבית קצוצה אינה מקודשת א"כ אי פינון דמקודשת ע"כ לא הוי ר"ק לולי דברי המפרשים נראה לפרש דברי הרמב"ם בדרה אחר והוא דכבר פתבנו בחידושינו דרש"י גמי ס"ל דקדושין ה"ל פנתינ' אלא דמיירי שהרוויח לה זמן קודם.

שהגיע זמן הפרעון וה"ל מחילה גמורה וקנאה בזה ההלנאה להחזיק בידה עד זמן שקבע לה והיא מתקדשת מיד אע"פ שעדיין לא הגיע זמן הפרעון כמ"ש הב"ש בס"ק ל"ח כמו שיבואר שם וכיון דאין עתה זמן פרעון ה"ל הקדושין ריבית מוקדמת וא"כ י"ל דלשון הרמב"ם היינו שהלנה לה סתם הלנאה שהיא שלשים יום כדקי"ל בח"מ סי' ע"ח דסתם הלנאה שלשים יום יאמר לה בשעת נתינת המעות שתקדש לי בהנאה זו שארוויח לה שלא יתבע אותה עד זמן פלוני וכן הוא המשמעות בלשון הרמב"ם וש"ע וס"ל דבהא לא הוי ריבית קצוצה פינון דהיא מתקדשת מיד והרנוחת הזמן אינה אלא לאחר זמן פרעון דהיינו בסתם הלנאה לאחר למד יום ה"ל ריבית מוקדמת וא"כ לפי"ז לשיטת הרי"ו דס"ל המקדש בריבית קצוצה אינה מקודשת יש לפרש דברי אב"י כפשוטא דאם קדשה במלנה סתם דהיינו שאמר שהלנה לה בתחילה לשם קדושין ה"ל ריבית קצוצה ואינה מתקדשת אבל בהנאת מלנה דהיינו דארנויח לה זמנא פינון דתחילת הלנאה אין בו ריבית ה"ל ריבית מוקדמת ומתקדשת בו אף יותר נראה לפרש דברי אב"י דאפי' אם אמר בתחילת הלנאה שכשגיע זמן הפרעון יהי' פל המעות שלה בתורת קדושין לא מהני בשעת הלנאה ודאי אינה מתקדשת כדקי"ל בכל מתנה לאחר למ"ד יום דאין המתנה עד לאחר למ"ד יום ויכול לחזור בו תוך הזמן אלא אפי' לאחר למ"ד יום נראה דאינה מקודשת ולא דמי לרב ושמואל בר"פ האומר במקדש לאחר למ"ד יום דהתם טעמא

משום דלא דמי למלנה כדאי שם אבל הכא כיון דהוי מלנה כל שלשים יום ה"ל מקדש במלנה אבל פשמאריף לה זמן הלנאה היא קונה מיד להחזיק בה כל זמן הלנאה ואינו יכול לחזור בו כיון דאינה משתנה מהלנאה למתנה והיינו דקאמר אב"י דאם קדשה אחר זמן בהלנאה עצמה אינה מקודשת אבל אם הרויח לה זמן יותר היא קונה אותה מיד והיא מתקדשת מיד וצ"ע בדינים אלו.

סעיף יוד הי' לו מלנה אצלה ואמר לה הרי את מקודשת וכו' וי"א שאינה מקודשת נראה דטעם הרמב"ם ז"ל דמחלק בין תחילת הלנאה ובין לאחר זמן היינו כמ"ש הרשב"א הביאו הב"ש בס"י כ"ט ס"ק חית דמדמי' לי לערב שלא בשעת מתן מעות דלא משתעביד אע"ג דבשעת מ"מ אמרינו דמשתעביד בההיא הנאה דמהימן לי כדאי' בב"ב דף קע"ג אפ"ה שלא בשעת מ"מ לא משתעביד משום דלא אמנתו הלנה ולא אמרינו דבההיא הנאה דהוי יתיב פרוטה לפייס אותו על כף אע"כ דאפ"י אם הי' מחייב עצמו ליתן פרוטה למלנה לאו כלום דבמה יתחייב בדבור בעלמא אם לא בשעת מ"מ שנתן המעות לנה על פיו דשליחתו קעביד כדפ"י רשב"ם בב"ב שם אבל שלא בשעת הלנאה במה שתעביד והלא המעות כבר הוא ביד הלנה ולא יתיב מידי ולדעת רש"י והתוספות לכאורה קשה באמת למה לא יתיב ערב שלא בשעת מתן מעות משועבד למלנה בההיא הפאה דהוי יתיב פרוטה לפייס אותו ונראה דבאמת הדין כן לדעת רש"י ותו' דדוקא פשאמר הפח לו ואני ערב אמרינו שם דלא משתעביד דלא פקד את הלנה ולא הרויח לו זמן שלא יוכל לתבעו עד אותו זמן אלא דממילא פשיש לו ערב לא יגוש את הלנה א"כ לא שייך לומר בהנאת הרויח הזמן יכול לתבוע את הלנה כמקדש אבל אם הרויח לו הזמן ע"פ דבריו ומכ"ש כשפטרן לגמרי ושעבד את עצמו בהנאה זו חייב לשלם וקצת ראי' מהאי דגיטין דף י"ד אמר ר"א בההיא הנאה דקא משתמי לי בין מלנה ישינה למלנה חדשה וכו' אלא מעתה וכו' משמע דאי הוי הנאה הוי משתעביד אפ"י שלא בשעת הלנאה א"נ י"ל דטעמא דערב אינו משתעביד שלא בשעת מתן מעות משום דלא אמר בפ"י בהנאת מחילת מלנה כמו שייבואר בסמוך ונראה לי דהרמב"ם ורש"י ז"ל לשיטתיהו אזלי דאי' בי"ד בס"י קס"ו בקצץ לו ריבית אחר זמן הלנאה לרש"י ה"ל ריבית קצוצ' להרמב"ם הוי אבק רבית ונראה דהיינו מטעם דכיון דרש"י ס"ל דמתקדשת בארויח זקמא אחר הלנאה היינו מטעם שהוא חוב גמור עלי' אם היתה מתחייבת בהנאה שהיתה צריכה לתת פרוטה לכף הוי ר"ק כיון שהועיל הקציצה להתחייב ליתן לה והרמב"ם לשיטתו דס"ל דאין פאן חוב א"כ הוי פאילו פסק לו מתנה שלא בחיוב דלא הוי אלא אבק רבית וכ"ש דא"ש לפמ"ש דטעמא דמתקדשת בי' אע"ג דהוי ריבית היינו דאע"ג דאסרה התורה מ"מ חוב גמור הוא פנ"ל א"כ שלא בשעת הלנאה כיון דלאו חוב גמור הוא שאפ"י אם אמרה שתתן לו פרוטה אמירה בעלמא הוא ולא נתחייב א"כ כיון דאין פאן חיוב במה תתקדש ובזה מבואר היטיב לשון הראב"ד ז"ל בפ"ו מהל' הלנאה דין ג' שאם הגיע זמן פרעון דארויח לה זקמא פשעת מתן מעות דמי וקדושין יוכיחו דהוי רבית קצוצה דאזיל לשיטתו דס"ל גבי קדושין פרש"י דמתקדשת בארויח זקמא לאחר הלנאה מייירי בע"כ צ"ל דהוי חוב גמור וה"נ הוי ריבית קצוצה ובזה נדחה ממילא מ"ש הב"ש לפרש דברי הרמב"ם דלא פליג הכא כמ"ש דס"ל להרמב"ם שלא בשעת הלנאה לא מקרי חוב ולא הוי קדושין פלל.

סעיף יא הי' לו אצלה מלנה על המשכון אפי' במשכון וכו' וקדשה באותו מלנה וכו' הנה לא ביאר אם קדשה במשכון עצמו כמו בסעיף שאחר זה דנקט וקדש בו האשה והיינו שקדש במשכון ולא במלנה ונראה דנפקא לי' מלשון הש"ס דבמשכון דאחרים אמרינו בסוגיא דף ח' קדשה במשכון משמע שקדשה במשכון עצמו ובמשכון דידה אמרינו בסוגיא דף י"ט קדשה במלנה שיש עלי' משכון ונראה הטעם דבמשכון דאחרים אם קדשה במלנה שביד אחרים אע"פ שנתן בידה המשכון לא מידי עביד דכיון דלא קנתה המלנה שביד אחרים גם המשכון אינו מועיל כדאמרינו דף ח' מנה אין פאן משכון אין פאן וצ"ל שקדשה בגוף המשכון דכיון דקנה לי' מדר"י יכול להקנותו וכן הוא לשון הש"ע בח"מ סי' ס"ו סעי' למ"ד מוכר ש"ח ונתן לו המשכון אין יכול למחול משמע דוקא שמוכר לו השטר כדינא בכתובה ובמסירה אלא שנתן לו גם המשכון אבל במלנה ע"פ פיון שאין יכול להקנותו אינו מועיל אף אם יתן בידו המשכון ונראה דאם מוכר לו הגוף המשכון ואמר לו זכה בגוף המשכון זה בשיעור החוב שיש לו עליו תלי' בפלוגתא הרא"ש והרמב"ם דלשיטת הרמב"ם שיכול לקדש בו אשה אף במשכון בשעת הלואתו מטעם שיש לו קצת קנין כמ"ש התוס' ה"ה שיכול למוכרו דהא בש"ס דף מ"ז ע"א מדמי קדושין למכירה ולשיטת הרא"ש דוקא במשכון שלא בשעת הלואתו והא דאי' בח"מ סי' ס"ו סעי' ח' אבל ש"ח ומשכון של מטלטלין פיון שמוכר לו החוב ומסר לו מטלטלין קנה החוב שעליו במסירת המשכון אעפ"י שלא מסר לו השטר ולא כ' לו שום דבר והוא מדברי בעל התרומות ושם כ' דאפי' מלנה ע"פ היינו פשוט כו המשכון עצמו וז"ל בעל התרומות ושם אם הלנה עליהם בלא שטר מוכר מטלטלין של חבירו וזיכתו לו מלנה שיש לו עלי' זכה מידי דהוי אאשה שקדשה במשכון דאחרים שמקודשת מפני שט"ח יש לו קצת קנין בגופו וכו' אלא דלכאורה קשה על הטור בח"ה שם דלא הביא דעת הרא"ש דבמשכנו בשעת הלואה לא מהני וצ"ל דסמך אמ"ש פאן ועוד י"ל דס"ל להטור דהרא"ש מודה היכי דאיכא שטר ומשכון מהכי כמ"ש התו' בב"מ דף פ"א בד"ה דברי הפל וכו' בשם רש"י ז"ל גבי הלנהו אלהו זוז וילכף השמיט הטור מ"ש בעה"ת במלנה ע"פ וברייתא דקדשה במשכון מייגרי בלא שטר וכן מוכח ממ"ש הרא"ש בקדושין דף ח' דמוכח דמשכנו בשעת הלואתו לא קנה מדר"י דאל"כ יהי' שומר שוכר משום שיכול לקדש בו אשה ע"ש ואי נימא דס"ל להרא"ש שיכול לקדש במלנה שיש ביד אחרים אם יש עלי' משכון אפתי ק' להוי שומר שוכר על המשכון מפני דבא לו הנאה על ידה שיכול לקדש אשה אע"כ דס"ל להרא"ש דלא מהני בזה המשכון משום דמנה אין פאן משכון אין פאן ועיינו מ"ש בחידושינו דף ח' דמוכח פן מלשון הראב"ד דהכא איירי שקדשה במשכון עצמו ונראה דלהרא"ש א"ש הא דנקט בדף י"ט במלנה שיש עלי' משכון ולא נקט במשכון דידה משום דמשכון דידה לא מהני דדוקא במקדש במלנה פיון דמחילה מועלת בדיבור בעלמא א"כ הא דאינה מקודשת במלנה היינו משום דכבר עברה הנאה כמ"ש הרמב"ם אבל כשיש על המלנה משכון פיון דיש לה הנאה מחדש מקודשת אבל אם קדשה במשכון עצמו שבשבעת הלואתו לא מהני פיון דלא קנה משכון: ובזה א"ש מה שדיקדק הב"י בלשון הטור שכתב מתחלה קדשה במלנה שלה שיש עלי' משכון ואח"כ כתב דין דקדשה במשכון דאחרים כתב וז"ל גם בזה כתב הרמב"ם ז"ל דאפי' משכנו בשעת הלואתו וכתב הב"י לאינו הלשון מדויק דמשמע דגם ברישא פליג הרא"ש

ולפמ"ש א"ש דבאמ' הדבר פן אם קדשה במשכון של עצמה ואמר בפי זכה במשכון זה ס"ל להרא"ש דאינה מקודשת פניו דהוא בשעת הלואתו וכו' נראה לי לתרץ דברי הרא"ש בקדושים דף ח' שהתב שם ונ"ל שצריך לדקדק מההיא דפ' האומנין דמשמע משום דר"י לא הוי אלא שומר שכו' אלא ונדאי היינו שכו' שיקול לקדש בו אשה וכו' משמע לקמן בפ"ב גבי עשה לי שיריים ונזמים וכו' ומ"ש ממשכון דאחרים בשעת הלואתו דהאי כמי ממשפן לו בשכו' דתפס אאגריה ובסוף פתב אבל אם הי' לו משכון ממנה וכו' וקשה לכאורה דבריו סותרים זה את זה דבעשה לו שיריים ונזמים נמי נימא הכי פניו דהוי משכון דידה אלא נראה פשוט דבאמת אף הרא"ש ס"ל כמ"ש הטור בשם הרמ"ה דבקדשה במלנה שלא דדוקא פשהוא בידו בתורת משכון אבל כשאין בידו למשכון אע"ג שיקול לתפוס אינה מקודשת כל כמה דלא גלי דעת' דנקטי בתורת משכון אלא דס"ל להרא"ש דדוקא כשעיקר הקדושים הוא במלנה אלא משום דבא לה הנאה מחדש א"כ כל שלא גילה דעתו שתופס אותו לא מיקרי הנאה דסבר' דבלא"ה לא הנה תופס אבל אי נימא כסברת התו' דכיון דיש לה קנין גמור שלא בשעת הלואתו איכא קנין קצת בשעת הלואתו אע"ג דאין לדמות דהתם טעמא משום דשקיל לגוביינ' משא"כ בשעת הלואתו דאינו אלא לזכרון או לבטחון ע"כ צ"ל פניו דיקו' לתפוס אותה בכל עת לחובו הוי קצת כמו לגוביינ' וא"כ ס"ל להרא"ש דאין חילוק דאפי' לא בא לידו בתורת משכון פניו שהוא בידו יכול לתפוס אותה דמי קצת לגוביינא דמה מועי' נתינת המשכון לענין קנין ונלא אינו אלא לזכרון או לבטחון ונפיר הוכיח הרא"ש דלאו מטעם קנין דאל"כ נימ' בהך דשיריי' ונזמים אם אמר סתם הרי את מקודש' תהא מקודשת מטעם קנין המשכון שהנה יכול לתפוס אע"כ דאינה מקודשת אלא משום מחילת המלנה ובהא לא מהני אעפ"י שיקול לתפוס פנ"ל מיהו משמע מדברי הרא"ש שם דאפי' אם אמר תתקדשי לי במשכון סתם ולא פי' שמקדשה בגוף המשכון אמרינן מסתמא שדעתה על המלנה שיש עלי' משכון וכו' דנפקא ליה להרא"ש מהא דס"ד לאוקמי ברייתא דתתקדשי בשטר במלנה דידה וס"ל לתקמים אם יש בנייר ש"פ מקודשת אע"פ שלא אמר בפי' שמקדשה בפרוטה שהוא כנגד השטר היינו משום דמסתמא דעתו אמלנה: שם קדשה באותו מלנה וכו' והחזיר לה יש להסתפק אי בעינן בזה דאמרה הן הנה לדעת התוס' דמיינרי בלא החזיר המשכון וכן אם המשכון ברשותה בנדאי צ"ל הן דאל"ה כמה ידענו שנתרצה לו וכן בקדשה במשכון שלא בשעת הלואתו דעבר על לאו דלא תחבול בגד אלמנה כדאיתא בח"מ סי' צ"ז דאפי' בכל אשה הדין פן דבעמד והחזיר יכולה לומר אין שקלי ודידי שקלי וכמ"ש בחידושים בשם אמ"ר הגאון ז"ל דבהכי מתרצי דלא אוקמי בדרך ח' שקדשה במשכון שלה וידעת הרמב"ם דאפי' במשכון בשעת הלואתו יכול לקדשו בגוף המשכון כמ"ש בס"ק שלפני זה מ"מ ניחא דהרמב"ם לשיטתו דס"ל דאפי' במשכון בשעת הלואתו עובר בלאו דלא תחבול א"כ יכולה לומר אין שקלי ודידי שקלי מיהו לדעת הפוסקים דמשכון בשעת הלואתו לית בי' לאו דלא תחבול יש להסתפק דכיון שהמשכון שלה אם יכולה לומר אין שקלי ודידי שקלי שהי' בדעתה לפרוע לו החוב מיד ובהכי הוי ניחא שלא הזכיר הש"ע קדשה בגוף המשכון שלה מה דינו דכיון שצריכה לומר הן א"כ לא גרע מגזל דידה דאמרי' כשאמרה הן מקודשת משום דניחא לה להתקדש אחילת' וקנה הגזל לקדשה בו כפירש"י בדרך נ"ב ע"ב א"כ ה"נ כשמקדשה

בגוף המשכון והיא אמרה הן מסתמא הקנתה לו שיכול לקדשה בו אף יש להסתפק
דאפשר דנא גבי גזל שהי רצונו לזכות בו אמרי' פיון דאמרה הן הספימה לדעתו אבל
במשכון שהוא שלא ולא הי' דעתו לקנותו הוי כמו שלקח כלי שלא וקדשה בו דנראה
דבזה לא אמרינו שהקנתה לו אפי' אמרה הן פיון שלא הי' דעתו לקנות וצ"ע וכן יש
להסתפק בקדשה בשט"ח שלא ויש בנייר ש"פ אי בעינו שתאמר הן ולא מצי אמרה
דידי שקלי שדעתה לפרוע חוב וצ"ע: שם או שהיה המשכון ברשותה וכו' לכאורה
פוננתו שחזר המלנה והפקיד המשכון אצלה לפ"ז הוא מלתא דפשיטא פיון שאינו אלא
פקדון אצלה כמ"ש הח"מ בסי' ע"ב ס"ג המלנה על המשכון וחזר והפקיד ללנה וכו'
ויותר נראה דכוננתו אפילו אם עדיין לא נתנה לו המשכון אלא ששיעבדה ליתן לו ובזה
אמרינו אף דקי"ל בעלמא מעות אינו קונה מ"מ לענין משכון קונה כמ"ש לעיל בסעי' ג'
פיון דלא שייך פאן נשרפה חטיף בעלגיה הדרי' למילתו' דמעות קונה ובזה א"ש טפי
לדעת הרמב"ם דס"ל בחובל בגד אלמנה אפי' משכנו בשעת הלואה נמי עובר א"כ
לפמ"ש הט"ז בח"ה סי' צ"ז דבכל אשה אפי' בתולה בלאו זה א"כ לא משפחת דינא
דר"נ מלנה שיש עלי' משכון ודחוק לומר דרב נחמן מיירי שעבר והשכינה ואף שצריף
להחזיר לה הוי הנאה מקדש וגם דחוק לאוקמי באב שקידש בתו קטנה והיה לו עליו
מלנה על המשכון ולפמ"ש י"ל דמיירי שהי מתחלה ברשותה אלא שהקנתה לו ע"י
קבלת המעות להיות לו למשכנו דומיא דמשכנת קרקע וי"ל דיליף לה מדין היעוד שהרי
יכול ליעד אותה מיד אחר שקנה אותה אפי' לא הכניסה עדיין לביתו מיהו כבר כ'
הרמ"א סעיף ג' בשם הרשב"א דכל שלא משך המשכון לא קנה את המשכון ואפשר
דלא קאמר הרשב"א אלא שאין מחויב ליתן לו המשכון לענין שתהיה יכולה למימר דידי
שקלי מ"מ המשכון משועבד לו וצ"ע: וי"א אפי' וכו' מקודשת הנה התוס' פתבו שם פן
ונראה דהתוס' הוכרחו לזה לפי שיטתם שם דמיירי שקדשה בהנאת מחילת מלנה א"כ
ע"כ רבותא דר"נ בלא החזיר ואף דיליף לה מדרב יוסי בר רבי יהודא והתם הוי כמחזיר
המשכון כמ"ש התוס' שם בעצמם נראה לפרש דבריהם ע"פ מ"ש הר"ן גבי ארויח לה
זימנא די"ל דאם מחל המלנה לגמרי גרע טפי דאין דעתה על הפרוטה אלא על המלנה
עצמה א"כ י"ל דאף לשיט' רש"י ותוס' דליה להו סברא זו מ"מ היכא דהיא מלנה על
המשכון גרע טפי די"ל דאין דעתה על הנאת הפרוטה אלא דעתה על המלנה כדי שישחזיר
לה המשכון וממילא דאינה מקודשת אפי' במשכנו שלא בשעת הלואה דקונה מדר"י
פשיעדיין המשכון בידו וע"ז פתבו דיליף מאמה עבריה דאי נימ' הכי דאינה מתקדש
בהנאת מחילה אלא דעתה על המלנה עצמו הא אמה עבריה אינה מתקדשת במשכון
עצמו כמו שהוכיחו התוס' דאין גופה קנוי א"כ נימא כמי הכי דאין דעתה על הנאת
המחילה אלא על גופה ומדאמרינו בא"ע דדעתה על הנאת מחילה ולא על חזרת המשכון
ה"נ אמרינו במלנה שיש עליו משכון דדעתה על הפרוטה ולא על המלנה אף שיש עליו
משכון והיינו שפתבו בלשונם אלא אפי' במשכון בשעת הלואה מיירי ואפי' לא החזיר
המשכון משום דתוס' דף ח' פתבו דקונה קצת מדר' יצחק אפי' בשעת הלואה ובגיטין
פתבו התוס' דמיירי במשכון שלא בשעת הלואה וכדמשמע מהתחלת דבריהם בכאן
שפתבו אין לפרש דמיירי במשכון וכו', וע"ז פתב דאי נימא דר"י מיירי שלא בשעת
הלואה י"ל דר"ן מיירי שמחזיר לה המשכון וקמ"ל דאמרינו דדעתה אפרוטה ולא אמרי'

דדעטע אמשפון ואינה מתקדשת כיון דהוא בשעת הלואה אלא דס"ל דר"כ דאמר סתמא מיירי נמי אפילו במשפנו שלא בשעת הלואה דקני מדר"י וכן לסבר' התוספ' דלעיל דר"י מיירי אפי' בשע' הלואתו הלואתו א"כ ליכא לפרושי בהחזיר לה המשפון דהא מקודשת ממה נפשך בין בהנאת הפרוטה ובין בתורת המשפון וע"כ צ"ל דקמ"ל אפי' לא החזיר המשפון ומדקאמר סתמא משמע דאפי' במשפנו בשעת הלואה א"צ להחזיר לו המשפון מיהו כל זה לפי דבריהם דמלתא דר"כ ומיירי בהנאת מחילת מלנה אבל לפי מה דקי"ל דלא בעינו הכא שקידש בהנאת מחילת מלנה אין הכרח לומר דאיירי ר"כ אפי' בלא חזרת המשפון אף הרא"ש דלא פי' דר"נ מיירי לקמן בהנאת מחילת מלנה ואפ"ה כ' דמיירי בלא החזיר וע"כ צ"ל מדקאמר ר"נ סתמא במלנה שיש עלי' משפון משמע אפי' בלא החזיר המשפון עוד כ' הב"ש דבח"ה סי' רמ"א סי"א דהמנחל חוב ויש בידו משפון יכול לחזור וכאן מוכח דאין יכול לחזור דהא במעמד שלשתן מבואר לקמן בסמוך די"א דאינה מקודשת משום דלא סמכה דעתה וכו' ואין ראיתו מוכרחת משום דמעמד שלשתן לא סמכה דעתה להתקדש שפא ימחול ותהי' מקודשת ותפסיד משא"כ הכא אם החזיר יתבטלו הקדושים דלא גרע משאר תנאי ושפיר סמכה דעתה אף אפתי בהא לא מתרצי לפי דעה זו בסי' רמ"א דס"ל ע"כ דכל היכי שיש משפון אין המחילה מועלת פלוג' דאי לאו הכי למה יוכל לחזור אח"כ ואפתי במה תתקדש וצ"ל דבאמת דיעה זו שם ס"ל פדעת הפוסקים דצריף להחזיר המשפון ולשיטת הרא"ש והתוס' באמת מהני מחיל' אפי' כשיש משפון בידו אף נראה דאינו מוכרח דהא צריף להבין במ"ש התוס' והרא"ש דבמלן' על המשפון הוי ש"ש משום שיכו' לקדש בו אשה ולקנות בו קרקעות הא קי"ל אין שואל רשאי להשא' ואיף יהא ש"ש משום דאם עבר וקידש וקנה קרקעות מהני וע"כ צ"ל דיקו' לקדש ע"נ שיגבינו ויחזיר והיינו כמ"ש שם דיקו' לעשות בו חלופין דהיינו שיחזיק בו חבירו ואח"כ תשאר בידו ואפ"ה סמכה דעתה כיון שפכר קנתה אותו א"כ י"ל דמ"ש התו' והרא"ש אפי' לא החזיר היינו דעכ"פ קנתה אותו בהגבהה פדי שתועיל המחילה ואפי' אם אח"כ ישאר ביד המקדש פגון שלא קדשה בכל החוב או מאיזה טעם שיהי' אפ"ה סמכה דעתה: סעיף י"ב הי' לו משפון על חוב שיש לו אצל אחרים הג"ה אבל מפותי אינה מקודשת ואם מכרו המלנה לאחר וקידש בו הוי מקודשת והקשה הח"מ ששני דינים אילו ששהביא הרב בשם ראב"ה ודברי מהרי"ו חולקים זה על זה ויותר קשה הרמ"א כ' לעיל דבגזל עפום מקודשת אדרבנן מכ"ש הכא וכן הקשה הט"ז שם והב"ש כ' דהכא מיירי דאינו רצונו להחזיק המשפון אבל אם החזיק במשפון לא גרע מגזל ומקודשת ולענ"ד נראה דיקפה חמה הח"מ וט"ז דנהי דס"ל למרדכי דישארל מנכרי לא קני משפון ואין לו בו אפי' מקצת קנין לקדש בו אשה מ"מ כיון דגזל עפום מותר ואם נתפנון לגזלו קונה אותו קנין גמור כו' כ"ש פשמכונן ולקנות מקצת קנין לקדש בו אשה דקונה אותו קנין גמור א"כ מאי בכף דמדינו ישראל מנכרי לא קנה משפון דהיינו מסתמא אבל פשהוא מתפנון לקנותו ולקדש בו אשה אעפ"י שאינו מתפנון להחזיק המשפון אלא עד שיבוא הנכרי ויפדנו מ"מ קנה המשפון מדין גזל דלא גרע קצת קנין מקנין גמור ובזה מותר אפי' למ"ד גזל פותי אסור כיון דבישראל קונה מקצת קנין מנ"ל דגזל זה אסור גבי נכרי ואפי' משום חילול השם ליכא דלא צדיף מישראל מיהו אפשר ליישב דכיון שקדשה שלא להחזיק המשפון ולא קנה אותו קנין גמור יכולה היא

למימר ושהיא רצתה שהחזיק בה בגזילה קנן גמור כדקי"ל גבי משכון של גר בידי ישראל ומת הגר ובא אחר והחזיק בו זה קונה פנגד דיעותיו וזה קנה השאר וכתב היש"ש והביאו הש"ל דה"ה במשכון של עפ"ם א"כ יכולה למימר אין שקלי ודידי שקלי שלא קבלה לשם קדושין אלא על דעת להחזיק המשכון עצמו לא מבעי' אם הי' שנה יותר מן החוב יכולה להחזיק במותר ואפי' לא שנה אלא פנגד החוב יכולה למימר שזכתה במשכון עצמו ורצונה לשלם לו החוב מיהו כ"ז פשלא אמרה הן אבל באמרה הן ומתראה על הקדושין אינה יכולה למימר דידי שקלי ותו פנין דעכ"פ גזל גוי אסור מדרבנן לא שניד למימר דידי שקלי וכ"ש פשיבוא עי"ז הפסד לישראל המלנה ממילא מתוך מה שהקשו מסעיף א' דאין זה דומה לענין דלעיל אף העיקר פראה דטעמא דרמ"א ז"ל כמו שכתבתי לעיל גבי קדשה בגזל אחר יאוש לבד מקודשת מדרבנן דס"ל דבעינו דוקא שיקנה את הגזילה קודם הקדושין אבל ביאוש לבד אע"ג דהיא קונה אותה בשנינו רשות אינו מועיל לגבי המקדש כמ"ש בשם מגיני שלמה ולפ"ז נראה דה"ה בגזל משכון שבידו פנין דקי"ל בח"ה סי' רצ"ב דלא מקרי שליחות יד אלא פששלח בו יד ע"מ לחסרו אבל בלאו הכי אע"ג דהוי גזלן מ"מ לא מקרי שליחות יד א"כ נראה פשוט דאם המלנה מגבי' משכון לקנותו אין בו שום קנן פנין דכבר הי' ברשותו אפי' אם נתנו לאחר ונתחייב לשלם ללנה מ"מ אין בזה קנן בגוף החפץ אלא הלוקח הוא שקונה אותו א"כ לא הוי ממונא לגבי המקדש וממילא לא הוי קדושין משא"כ פשמכר לאחר וקידש בו פבר קנה הלוקח פשבא לרשותו וכן בסעיף א' פנין שגזל מיד הנכרי ככה אותו מיד ושפיר הוי קדושין ובהנ"ל נתקשו האחרונים בדברי הרמ"א ז"ל וראי' לדבר מההיא דאמרינן בב"ק דף כ' ע"ב גיזבר שנטל אבן או קורה דלא מעל עד שנתנו על פי ארובה ונהנה ממנו והא דמעל פשנתנו לאחר היינו משום דקנה חבירו והוציאו לחולין על ידו ע"ש: סעיף י"ג הי' לו חוב ביד אחרים ואמר לה הרי את מקודשת וכו' אבל אם לא אמר וכו' והקנה השטר פראוי בכתיבה ובמסירה פלשון הטור והקנה לה השטר פראוי בכתיבה ובמסירה אינה מקודשת אלא שמיין בנייר אם יש בה ש"פ מקודשת ודאי ואם לאו הוי ס"ק ומלשון זה משמע אם הקנה השטר בכתיבה ומסירה אז אמרינן אם יש בנייר ש"פ מקודשת אבל אם לא נתן לה אלא במסירה לבד אינה מקודשת אפי' יש בנייר ש"פ לפ"ז צ"ל הא דאמר בש"ס דף מ"ח אי נימא בשטר חוב דאחרים וכו' וס"ל לתכמים שמיין את הננייר וכו' היינו דבעי לאוקמא בחוב דאחרים באקומתא בתרייתא דמייירי שהקנה לה פראוי בכתיבה ומסירה ופליגא בדשמואל וע"כ הטעם הוא משום דס"ל דאם מכר השטר חוב פדינו ומחל א"צ להחזיר הננייר פדעת הרמב"ן שהבי' בח"מ סי' ס"ו והוכיח מהא אבל אם לא הקנה פראוי פדאוקמי לעיל באוקימתא קמיייתא ס"ל להטור דאפי' אם יש בנייר ש"פ איכה מקודשת דצריף להחזיר הננייר אבל הש"ף בח"ה בסי' ס"ו ס"ק ע"ב כ' להיפך דבמחילה צריף להחזיר הננייר ודחה ראי' הרמב"ן דהא דקאמר אי נימא בשטר חוב היינו לאקומתא קמיייתא דבמסירה לבד ובזה אין צריף להחזיר הננייר דקדושין דמי כמו בנותן מתנה שכ' הריטב"א שא"צ להחזיר הננייר וזה דוחק דקדושין יותר דמי למכירה די"ל דאין האשה רוצה להתקדש אלא בכל דמי השטר ואין קנן לחצאין ותו דאפי' במתנה גופא צ"ע לדעת הרמב"ם דהוי כמו קני את נחמור וע' בחידושינו ונראה לי לפרש טעם הטור דאזיל לשיטתו דס"ל דדוקא מקדש במלנה שיש עלי' משכון הוי לי' קדושין אבל

אם קדשה במשכון עצמו אינה מקודשת דס"ל דבמשכנו בשעת הלואתו אין בו קנין וס"ל
הא דאמרו חכמים אם בנייר ש"פ מקודשת היינו כמ"ש הב"ש דנייר הוי משכון כפי
שונו' וא"כ פרוטה שפנגד השטר ה"ל כמלנה על המשכון וכבר כתבנו לעיל בשיטת
הרא"ש גבי מלנה על המשכון דלא מהני בי' מכירה אעפ"י שמוסר לה המשכון דמנה
אין פאן משכון אין פאן אכל במכר השטר בכתיבה ומסירה ונתן לה גם המשכון אינו
יכול למחול הרי מבואר שיטת הטור דאם נתן לה בכתיבה ומסירה פתיקונו ממילא אם
יש בנייר ש"פ לא מהני מחילה בפרוטה שפנגד השטר ויצטרף הלנה לשלם לו הפרוטה
ובזה א"ש לשון הגמרא בכתובת מאן דלא דאין דינא דגרמי מגבי דמי ניירא בעלמא ר"ל
דהלנה יצטרף לשלם לו כפי שונו' הנייר כפירש"י שם דאמר לי המוכר הנייר בידה אכל
אם לא קנה השטר אלא במסירה צריף להחזיר לו הנייר בחנם משום דאין קנין במשכון
לשיטת הטור כ"ז לדעת הרא"ש אכל לדעת הריטב"א במתנה ולדעת הש"ך אפי'
בקדושין אינה צריכה להחזיר הנייר היינו דס"ל פשיטת הרמב"ם ותוס' דס"ל דבמשכון
בשעת הלואתו הוי קצת קנין וא"כ יכול לקנותו במסירה לחוד והיכי דהקנה לו בכתיבה
בה ומסירה ס"ל אין דעתו על הנייר אלא על החוב לבד וכבר כתבנו בחידושינו דלכאורה
מוכח פדברי הש"ך דלמאי דבעי לאוקמי ברייתא בשטר חוב דאחרים היינו פאוקימתא
קמיימי דמייני במסירה בלא כתיבה דאי פאוקימתא בתרייתא וטעמא דר"מ משום דלא
סמכה דעתה שפא מחול הא כ' תוס' בכתובת דף פ"ו דאף אם יצטרף לשלם מדינא
דגרמי מ"מ לא סמכה דעתה דלא יצטרף לשלם לה אלא פרוטה שהאשה מתקדשת בו
א"כ מה לפרוטה זו או לפרוטה דנייר פיון דלא סמכה דעתה על כל החוב וצ"ל דהרא"ש
לשיטתו אזיל דתירץ גושני' התוס' הנ"ל בב"מ דף כ' גבי מצא שובר משום דלא ניחא
לה לאוקמא בדינא ודינא א"כ י"ל דס"ל דבתחלה ידעה שיכול למחול ומתרצת להתקדש
בנייר לבד משא"כ פשאין פאן ש"פ אעפ"י שיכולה להוציא מן הבעל בדיני דגרמי אפ"ה
לא ניחה לה ליקום עמו בדינא ולא סמכה דעתה גם י"ל אף לשיטת הטור דמפרש בתירוץ
קמיימתא במסירה בלא כתיבה והא דלא מקשה אדרבנן להחזיר הנייר לנה י"ל פיון
דברייתא שני' נקט בשטר ולא הזכיר שטר חוב היינו בשטר קנין אחר פמבואר בח"מ
בסעיף י"ז דכל שטרות קנין דמי לשטר חוב וצריף להקנותו בכתיבה ומסירה ובזה בנדאי
מודה הרא"ש והטור דאין צריכה להחזיר הנייר ולא פליג הטור אלא על השטר חוב
דכינון דהנייר היא של לנה משא"כ בשטר קנין ואדרבה בזה א"ש טפי הא דלא אמרו
חכמים בברייתא הראשונה שמין את הנייר משום דברייתא הראשונה מפורש התקדשי
לי בשטר חוב ובזה לא מהני אם יש בנייר שוה פרוטה.

סעיף ט"ו אמר התקדשי לי בשכר מלאכה וכו' וכתב הב"ש דאם קידש אשה בשכר
מלאכה והפלי עדיין בידו ולא החזירו אפי' אמר התקדשי לי בהנאת מחילה אינה
מקודשת והוכיח פן מדברי תוס' בב"מ דאמר במאי מקדשה ע"ש וכבר כתבנו בחידושים
דאין ראי' מדברי התוספות דלא כתבו זאת לדינא אלא לפרש לשון הש"ס דקאמר במאי
מקדשה ועיקר גושיות התוס' מהא דאמר בקידושין דף מ"ח דלפי הס"ד דס"ל לר"מ
המקדש במלנה מקודשת אפי"ה מקשה הש"ס במאי מקדשה אכל לפי מאי דמשני שם
דטעמא דר"מ משום דאין לשכירות אלא לבסוף וכתבו תוס' שם בב"מ להדיא דהיינו
בשעת גמר מלאכה ע"כ צ"ל שמתקדשת בשעת גמר מלאכה אעפ"י שיעדיין בידו וכתבנו

בחינוכנו דטעמא הוא משום דאי אמרינן ישנו לשכירות מתחילה ועד סוף ע"כ צ"ל כסברת ר"י דכשהוא תחת ידו לא הוי קידושין דאל"ה לא א"ש הא דאמר ר"מ פ"ג דעשאון מקודשת דמשמע לאחר גמר מלאכה דווקא אפי' אם קדשה לאחר שעשה כדי פרוטה מקודשת מיד כדין התקדשי לי במנה ונתן לה דינר דמקודשת מיד אבל לפי המסקנא אין הכרח בדברי ר"מ ואדרבה משמע איפכא לפי אוקמתא דטעמא דר"מ משום לשכירות אלא לבסוף מיהא פראה אפי' לפי שיטת הב"ש דכתב דלמ"ד אין בשכירות אלא לבסוף היינו בחזרת החפץ מ"מ פראה דלא כ' תוס' סברא זו אלא לפרש לשון הש"ס דמייירי מבמקדש במלנה עצמו דאיכא למימר דכל שלא הגיע זמן פרעון לא יהיב ליה מידי אבל פשקדשה בהנאת מחילת מלנה אין חילוק בין קודם הגעת זמן הפרעון בין דעכ"פ איכא הנאת פרוטה.

וכבר כתבנו לעיל גבי הא דארויח לי זימנא דאפי' קודם שהגיע זמן נמי מתקדשת. ועוד יש בהביא ראיה ממה דכתבו התוס' דף י"ט דיעוד אמה עבריה הוא מטעם הפאת מחילת מלנה הרי דכשיש שהות ביום כדי פרוטה מקודשת מיד אף במה שמשונעבדת לעביד אותו עד הליכה א"כ כא הגיע זמן פרעון החוב עד הליכה מ"מ פ"ג פ"ג שהיתה צריכה ליתן לו מיד פרוטה למחול השיעבוד עד הלילה מקודשת מיד ובזה א"ש דברי המרדכי שהביא הג"ה עשה מלאכה אצל אחרים ונתחייב לו פרוטה ה"ל כמלנה בדר אחרים ויכול לקדש אף פשעדיין לא נגמר המלאכה פ"ג דקי"ל ישני לשכירות מתחילה ועד סוף פ"ג שעשה פרוטה כבר הוי ליה מלנה אעפ"י שלא הגיע זמן פרעון ואפי' אם קדשה בכל השכר מקודשת כדקי"ל בהתקדשי לי במנה ונתן לה דינר דמקודשת וישלים השאר וה"ה במקדשה בהנאת מחילת השכר לאחר שעשה כדי פרוטה נמי מקודשת מיד: וי"א שהיא מקודשת.

הג"ה אם הוא קבלו וכו' פ"ג תוס' רי"ד בשעשה שנתן לידה החפץ צריך שיאמר לה הרי את מקודשת לי בשכר פלי זה אבל מה שאמר בתחילה כא מהני וכתב עליו הח"מ כזה צריך ראיה גדולה וכן הט"ז הקשה דלא בעינן אמירה סמוכה לקידושין כבר פתבתי בחידושינו דטעמא דרי"ד הוא פ"ג דבעינן אמירה דלא מהני האמירה שקודם המלאכה פ"ג דהשבח אינו בעולם והוי כמקדש בדבר שלא בא לעולם.

והבאתי ראיה לדברי תוס' רי"ד משום ד לפמ"ש תוס' בקידושין דף מ"ו גבי קדשה בתמרה בזו ובזו דכל שגמר הדבור קודם שנעשה המלנה מהני אף אם בשעת קידושין ה"י כבר הלואה א"כ אי נימא ה"א דדיבור שבתחילה מהני א"כ הא גמר הדיבור קודם שנעשה הלואה.

וכן הקשה הרשב"א אע"כ מוכח בדברי התו' רי"ד דבעינן אמירה אחר שנעשה וכבר הוי ליה מלנה. ובזה נראה מ"ש הפר"ש דאם במכוש האחרון ש"פ מקודשת אפי' למ"ד ישנו לשכירות מתחילה עד סוף כמו למ"ד אלא לבסוף והקשה עליו הט"ז דלא דמי דלמ"ד אינו אלא לבסוף היינו פשמתזיר לה החפץ כפירש"י ובאמת אין זה קושיה דהא התוס' כתבו בב"ק בפי' למ"ד אין לשכירות אלא לבסוף בשעת גמר מלאכה מתקדשת אף העיקר פראה דלא דמי משום דלמ"ד אין לשכירות אלא לבסוף פשאמר.

לה קודם מפוש האחרון הרי את מקודשתלי בשכר מלאכה זו פינון שפכר כל השבח בעין ולא נעשה עדיין מלנה אף דלאחר הגמר נעשה מלנה שפיר הוי קידושין פינון שגמר דיבור וקודם שנעשה מלנה אבל למ"ד ישנו לשכירות מתחילה ועד סוף אף דבמפוש האחרון הוי ש"פ לא מהני וממ"נ אי אמר קודם מפוש האחרון ה"ל השכר דמפוש האחרון דבר שלא בא לעולם ולא מהני אמירה ואם לאחר מפוש האחרון פכר ה"ל מלנה: שם אם הוא קבלן דאמן קונה וכו' פן כתב הטור בשם הרא"ש והקשה עליו היש"ש בפ' הגזל דהא בח"מ סי' ש"ו פסק דאין אמן קונה בשבח וכן בסי' של"ו ויש ליישב קצת דס"ל להרא"ש לפי שיטתו דמשפנו בשעת הלואתו אין לו במשפון אפי' קנין קצת דלית לי סברת תוס' דיש לו קנין קצת וכמו שהוכיח הרא"ש בקדושין דף ח' מהך ברייתא דעשה לי שיריים ונזמים מ"מ ס"ל דלמ"ד מקודשת היינו משום דאמן עדיף משאר משפון ויש לו בה קנין קצת דיכול לקדש בו אשה ולקנות בו קרקעות אף אפתי לא מתרצי למה פסק הלכתא כר"מ ולא פרבנו פינון דפסק דלא כר' אסי.

שם בהגה"ה אם עדיין פלי בידו וקדשה בשכרו מקודשת לכ"ע נראה פי' בין להרמב"ם בין להרא"ש דהא פתבו לעיל סעיף י"ב דלהרא"ש לא מהני משפנו בשעת הלואתו אבל לגבי אמן דס"ל להרא"ש דאמן קונה בשבח פלי ויכול לקדש בו אשה וא"כ לכ"ע מקודשת להרמב"ם דס"ל דאין אמן קונה בשבח פלי מקודשת מטעם משפון דס"ל דיש קנין קצת ולהרא"ש אע"פ דס"ל דאין בו קנין בשעת הלואתו אבל פ"ל אמן קונה בשבח פלי אף לפמ"ש הרמ"ה והביאו הב"ש לעיל בס"ק למד דוקא פשהוא בידו בתורת משפון אבל פשהאין בידו למשפון אע"ג שיכול לתפוס אינה מקודשת משמע דמתרץ בזה קושיא הרא"ש מעשה לי שיריים וכו' לכה פתבנו לעיל בדעת הרא"ש גבי קדשה במשפון ולפ"ז לא א"ש הא דנקט הכא וקידש בשכרו דמקודשת לכ"ע וצ"ל דס"ל דהרמ"ה מפרש הסוגיא דמירי שעשה המלאכה בביתה ואינה בידו בתורת משפון כמו שהארכנו בזה בחידושינו וכמ"ש בשיטה מקובצת ע"ש.

שם עשה מלאכה אצל אחר ונתחייב לו פרוטה הוי כמלנה ביד אחרים וכו' הח"מ אם הוא במעמד שלשתן מהני וכו' וכן פי' הד"מ דברי המרדכי דכתב לשון מקודשת ולפ"ז קשה טובא דזה סותר למ"ש הש"ע בח"ה בסי' קכ"ו סעיף י"ח דבהשפיר חפץ לשמעון בסוף ידוע כו' והמחה במעמד שלשתן לא מהני ותו דלעיל כתב דאפי' במעמד שלשתן י"א דאיכה מקודשת ולכאורה יש לפרש דברי המרדכי בענין שכ' הרמ"א בסמוך שהי' אמן אצל אחרים והפלי בידו וקדשה בשכרו שהוא שבח הפלי ומסר לה הפלי עם השבתי ומטעם שכ' הרמ"א דהוי כמשפון אחרים בידו דלכ"ע מקודשת או מטעם אמן קונה פנ"ל אף דחוק להעמי' זה בדברי המרדכי שלא הזכיר דמסר לה הפלי ונראה כמ"ש הח"מ דמירי במעמד שלשתן משום דכבר פתבנו בחידושינו הא דאמרו מעמד שלשתן הלכתא בלא טעמא משום דלא משתעבד הנמחה בדיבור בעלמא אע"ג דנפטר מהמלנה דהמחה אותו ולא אמרי' דהוי כהילך מפה והתקדשי לפלוני דמקודשת ה"כ יכול הלנה להשתעבד עצמו להשני במה שפטר המלנה לשלם לו או מטעם אחר דהא קי"ל תן מנה לפלוני ואקדש אני לה דמקודשת א"כ ה"נ נימא במה שפטר את הלנה על פי האשה הוי נתן מנה לפלוני ותהי' מקודשת אפי' כא הי' משתעבד ליתן לי אף העיקר בזה כמ"ש בחידושינו דף מ"ח דכיון דקי"ל המקדש במלנה שיש לו אצלה אינה מקודשת פינון שאינו

בְּעֵין הַ"נ בָּא הוּי נָתַן מְנָה לְפָלוּנִי בְּיָוֵן וְשָׂאִינוּ בְּעֵין אֶצְלָהּ וּמֵהָאֵי טַעְמָא נְמִי אֵינָהּ מִשְׁתַּעְבֵּד
לָהּ בְּשִׁבִיל שְׁפָטָרוּ הַמְלִיחָה בְּיָוֵן דְּהִלְנָאָה אֵינָהּ בְּעֵין לֹא בָּא לָהּ הַנְּאָה מִחֲדָשׁ לִידָה א"כ
לפמ"ש דְּכָלִי שְׁבִיד אָוֶן הוּי כְּמִשְׁפּוֹן בְּיָדוֹ כִּי הֵיכִי דְקוֹי"ל דְּבִקְדוּשָׁה בְּמִלְוָה שְׂיִישׁ עֲלֵי
מִשְׁפּוֹן מְקַדְּשֵׁת בְּיָוֵן דְּהוּי דְּבָר חֲדָשׁ א"כ ה"כ הוּי דְּבָר חֲדָשׁ מַה שְׁפָטָר הָאָוֶן אֵת
הַבְּעָלִים מְשַׁכְּרוּ בְּיָוֵן שְׁפָלִי בְּיָד אָוֶן וּפְטָר הַבְּעָלִים מְשַׁכְּרִית שְׂיִחְזוֹר לָהֶם הַכָּלִי בְּחֻנָּם
הוּי פְּאִילוּ בָּא לִיד הַבְּעָלִים דְּבָר חֲדָשׁ דְּהוּי פְּאִילוּ הַמְלִיחָה בְּעֵין וְשִׁפְרִי מְקַדְּשֵׁת מְשַׁנִּי
טַעְמִים הַנְּ"ל דְּמִשְׁתַּעְבֵּד לְשִׁלְמָה לָהּ וּמִטַּעַם דְּהוּי נָתַן מְנָה לְפָלוּנִי וּלְפ"ז י"ל הָא דַּס"ל
לְהָרָא"ש בַּח"ה ס' קכ"ו דְּבִשְׁכִירֵי הַכָּלִי לֹא מְהַנִּי מַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן אַע"ג דְּהוּא חוּב גְּמוּר
דִּישְׁנֵוּ לְשַׁכְּרֵי מִתְחִילָה וְעַד סוּף מ"מ בְּיָוֵן דְּמַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן הִלְכְתָּא בְּלֹא טַעְמָא אֵינֵוּ
אַלָּא מַה שְׁתַּקְנוּ בְּהִלְנָאָה גְּמוּרָה וְלֹא בְּשַׁכְּרֵי וְהֵינֵוּ דְּנִקָּא הֵתָם שְׂאִין שׁוּם דְּבָר בְּיָד
הַמְמַחָה שֶׁהוּא הַמְשַׁכְּרִי אַף שְׁפָטָרוּ מִן הַשַּׁכְּרֵי הָרִי לֹא בָּא לִיד הַשׁוֹכֵר דְּבָר חֲדָשׁ אֲבָל
הָכָא שְׁהַכָּלִי בְּיָד הָאָוֶן וְכִשְׁפָטָרוּ מִן הַשַּׁכְּרֵי הוּי פְּאִילוּ בָּא לִידוֹ דְּבָר חֲדָשׁ וּמִשְׁתַּעְבֵּד
מִדִּינוֹ כְּנ"ל בְּזָה אֵין חִילוּק בֵּין חוּב הַשַּׁכְּרֵי לְשַׁאֲר חוּבוֹת וּמִמִּילָא מִיְּוֹשֵׁב נְמִי מ"ש
הַרְמ"א לְעֵיל בְּמַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן דִּי"א דְּאֵינָהּ מְקַדְּשֵׁת הֵינֵוּ מִטַּעַם דַּס"ל דְּיִכּוֹל לְמַחְוֹל
מִשׁוּם דְּמַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן הִלְכְתָּא בְּלִי טַעְמָא אֲבָל הָכָא דְּהוּי פְּהִילָה מְנָה וְתַתְּחִיב לְהַאֲשִׁי
מַה יוֹעִיל שׁוּב הַמְחִילָה בְּיָוֵן שְׁכָבָר נִתְחַזְּבִי לְהַאֲשִׁי ע"י מְחִיל' מִיְּהוּ לְפ"ז תְּלִי' בְּפִלוּג'
דְּתו' וְהַרְמַב"ם אֵי מְהַנִּי בְּלֹא הַחֲזוֹי' לוֹ הַמְשַׁכְּרוֹ וְצ"ל דַּס"ל לְהַמְר' דְּאַפִּי' בְּלֹא הַחֲזוֹי' מְהַנִּי
בְּמִלְנ' שְׂיִישׁ עֲלֵי מִשְׁכּוֹן וְהֵינֵוּ דַּכ' הַרְמ"א סִתָּם דְּהוּי כְּמִלְוָה שְׂיִישׁ לוֹ בְּיָד אַחֲרִים וּלְפ"ז
י"ל הָא דְּאָמַר בְּש"ס בְּסִיפָא בְּמִלְוָה עַל פֶּה וְלֹא קָאָמַר אִפִּי' בְּמִלְוָה בְּשַׁטָּר בְּמַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן
מִשׁוּם דְּלֹא מִיְּבַעֲנִי אִם מוֹסֵר לָהּ הַשַּׁטָּר דְּלִפִּי שְׁכָתָב לְעֵיל הַב"ש אִם בְּנִייר ש"פ ה"ל
כְּמִשְׁפּוֹן עַל הַפְּרוּט' שְׁכָנְגָד הַשַּׁטָּר וְאַפִּי' לֹא מְסַר לוֹ י"ל דְּמוֹדִים רַבְּנָן בְּזָה דְּלֹא פְּלִיגִי
אַלָּא בְּמַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן מִמִּלְוָה דַּה"ל כְּהִלְכְתָּא בְּלֹא טַעְמָא אֲבָל הָכָא דְּהַשַּׁטָּר הוּי כְּמִשְׁפּוֹן
עַל פְּרוּטָה דַּה"ל פְּאִילוּ הוּא בְּעֵין דְּבָזָה הוּי מַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן מְדִינָא מוֹדִים רַבְּנָן בְּזָה לְכַד
קָאָמַר בְּמִלְוָה ע"פ וּלְפ"ז מִשְׁמַע קֶצֶת דְּבִרְיָשָׁא לֹא מְהַנִּי כְּשִׁמְקַדְּשִׁי דַּשַּׁטָּר בְּמוֹסְרָה לְבַד
בְּשִׁיוֵי הַנִּייר כְּמוֹ שְׁבִיאָרְנוּ לְעֵיל שְׂיִישׁ הַפּוֹסְקִים בְּזָה: סְעִיף ט"ז קִידָשׁ בְּמִלְוָה וּבְעַל
סִתָּם בְּפִנֵי עֲדִים וְכו' צְרִיכָה גִּט מְסַפֵּק נִרְאָה דַּמ"ש הַמְחַבֵּר בְּסִי' ל"א בְּקִדְּשָׁה בְּפָחוֹת
מִש"פ צְרִיכָה גִּט הֵינֵוּ מְסַפֵּק כְּמִסְקֵנָת הַב"י אַף שְׁכָתָב שֵׁם לְשׁוֹן דְּוִוְדָאֵי לְשֵׁם קִידוּשִׁין
בְּעַל הֵינֵוּ כְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם שְׁכָתָב ג"כ בְּמִלְוָה כְּלִשׁוֹן זֶה חִזְקָה שְׂאִין אָדָם כְּשֵׁר מִיִּשְׂרָאֵל
עוֹשֶׂה בְּעִילַת זְנוּת אִפִּי' הַהוּכִיחַ הַב"י בְּמִסְקֵנָתוֹ דַּס"ל לְהַרְמַב"ם דְּאֵינֵוּ אֲלֵא ס"ק וְהֵינֵוּ
דַּקמ"ל דְּלֹא אָמַרִי' דְּכִינֵן דְּקִדּוּשִׁין אֵינֵוּ חֲלִין וְהוּי כְּפִנּוּי' גְּמוּרָה דְּקוֹי"ל בְּבָא עַל הַפְּנּוּי'
בְּפִנֵי עֲדִים לֹא חִיָּישִׁי' לְקִדּוּשִׁין מ"מ כַּה"ג דְּבָא עֲלֵי' בְּדִרְוֹ אִישׁוֹת אָמַרִינֵן חִזְקָה אֵין
עוֹשֶׂה בְּעִילַת זְנוּת וּבְוִוְדָאֵי בְּעַל לְשֵׁם אִישׁוֹת וְלֹא לְשֵׁם זְנוּת אֲבָל אִפִּתִי לֹא קוֹי"ל בְּהָא
כַּמ"ד דְּאָדָם יוֹדֵעַ שְׂאִין קִדּוּשִׁין לֹא בְּמִלְוָה וְלֹא בְּפָחוֹת מִש"פ לְסַפּוּקִי אִם יוֹדֵעַ אוֹ טוֹעֵה
בְּזָה וְסוֹבֵר שְׁכָבָר הִיא מְקַדְּשֵׁת וּלְכַד מְצָרִיכָה גִּט מְסַפֵּק וּמִמִּילָא מִתּוֹרֵץ מַה שְׁהַקְשׁוּ
הָאֲחֻרּוֹנִים עַל הַרְמַ"א וּלְפַמ"ש גַּם בְּדַעַת הַש"ע צ"ל כֵּן: סְעִיף יז הַנְּכָנֵס לְבֵית חֲבִירוֹ
וְכו'.

הַנָּה רַש"י ז"ל פִּי' לְעַנְיָן אֵי הוּי קִידּוּשִׁין לְמַפְרַע וְכָתָב הַב"ש מִשְׁמַע מְדַבְּרִיו לְהַבָּא הוּי
קִידּוּשִׁין אַף דְּהוּי מִשׁוּם כְּסוּפָא וּמְפָרֵשׁ דְּבִרְוֹ בְּפָרְסוּר שְׂיִישׁ לוֹ חִלְק ע"ש וְכָתָבְתִי

בְּחִידוּשֵׁי הַטַּעַם בְּזֶה מְשׁוּם דַּיֵּשׁ לוֹ חֶלֶק בּוֹ ה"ל כְּמוֹ תַלְיָ וְזַבִּינָ דְזַבִּינָ זַבִּינָ וּמַהֲנֵי
חֲלוּקֵי בְּמִקּוּם אֲנֹס־וְה"ה בְּמִקּוּם פִּיֶסּוּפָא אַבְל בְּאַמַּת אֵינוּ מְוַכְרַח דִּי"ל דְרַשׁ"י וְתוֹס'־
לְשִׁיטְתֵיהוּ אֲזִלֵי שְׁפַתְבּ הַב"ש בְּשִׁמְם בַּר"ס ל"א דְמִשְׁמַע מְרַשׁ"י וְתוֹ דְפְלִיגֵי עַל
הַרִיטְב"א דַּס"ל דְבִקְדֻשׁ מְגֻזֵל וְאַח"כּ קָנָה מִהַנְגִּזֵל חֲלִין הַקְדוּשִׁין מֵאוֹתוֹ שְׁעָה א"כ א"א
לְפָרֵשׁ הָכִי דְמַהֲנֵי הַקְדוּשִׁין לְהַבָּא אֶלָּא דַּס"ל לְרַשׁ"י ו"ל דְאַפִּי בְּלֹא פִיֶסּוּפָא ע"כ הָא
דְמַהֲנֵי גִילוּי דַּעַת הֵינּוּ ג"כ לְמַפְרַע וַס"ל לְרַשׁ"י דְרַבָּא לְשִׁיטְתוֹ אֲזִיל דַּס"ל יֵאוּשׁ שְׁלֹא
מִדַּעַת הָיִי יֵאוּשׁ וּבְשִׁיטַת הַתוֹ מִיְיָרֵי דְשׁוֹנָא שְׁלִיחַ וּכ"ש אֵי נִימָא דְמִיְיָרֵי בְּסַרְסוּר שְׁיֵשׁ
לוֹ חֶלֶק אֵי הָיִי גִילוּי דַּעַת הָיִי חֲשַׁשׁ קְדוּשִׁין מְשׁוּם דְקִי"ל לְחַוְמָרָא יֵשׁ בְּרִירָה בְּשׁוֹתְפִין
שְׁחַלְקוּ וַא"כ שְׁפִיר קִידֻשׁ וְעוֹד פִּינּוֹן דַּיֵּשׁ לוֹ חֶלֶק בּוֹ אַעֲפ"י שְׁיֵשׁ גַּם לְבַעַל הַבַּיִת חֶלֶק בּוֹ
וְכַדָּא בְּסַעֲרֵי שְׁאַחַר זֶה דְאֵם קְדֻשָּׁה בְּסַחֲרָה שְׁהִי בְּשׁוֹתְפוֹת שְׁאִין מְקַנְדֻשַׁת הֵינּוּ אִם
לֹא נְתַרְצָה חֲבִירוֹ עַל הַחֲלֻקָּה כַּמ"ש הַח"מ אַבְל אִם נְתַרְצָה י"ל דְמַהֲנֵי בְּזֶה וַיֵּשׁ לְדַמּוּת
לְהֵיִא דְסַעֲרֵי ו' בְּמִקְדָּשׁ בְּפִקְדוֹן שְׁיֵשׁ בּוֹ אַחֲרִיּוֹת אִם נְשַׁתְיָר הַמִּינּוֹ ש"פ מְקַנְדֻשַׁת וְלֹא
אֲמִירֵי דְדַעַתָּה לְהַתְקַדֵּשׁ בְּכּוֹלָה אֶלָּא דְדָמִי לְמַלְנָ וּפְרוּטָה וְהָיִי פִינּוֹן דַּעַתָּה הַכֹּל שְׁלֹא אִפִּי
בַּתְחִילָה לֹא הֵיִתָּה בָּהּ אֶלָּא פְרוּטָה מְשָׁלוֹ שְׁפִיר מִתְקַדֵּשַׁת אַף מ"ש הַב"ש לְפָרֵשׁ דְבָרֵי
רַשׁ"י דְמִיְיָרֵי בְּאַרְיֵשׁ שְׁיֵשׁ לוֹ חֶלֶק בּוֹ לֹא נְהִירָא דְהָא כְּתַב רַשׁ"י דְטַעֲמָא דְתְרוּמָה מְשׁוּם
דְעוֹמֵד לְתֵרוּם אַבְל מְשׁוּם וְכו' וְאֵי אֵיְיָרֵי בְּאַרִיס שְׁיֵשׁ לוֹ חֶלֶק בּוֹ וְאִין הַבַּעַל נוֹתֵן מְשָׁלוֹ
כְּלוּם אֶלָּא מְחַשֵּׁב מַה שְׁנָתֵן לְחֶלֶק הָאָרוּס א"כ לֹא גָרַע מִתְרוּמָה וְע"כ צ"ל כֵּן דְהָא בַּר"פ
אֵלוּ מְצִיאוֹת אֲמַר שָׁם לֹא אֲמָרוּ כְּלָף אַצֵּל יְכוֹת אֶלָּא גַבִּי תְרוּמָה מְשׁוּם דְנִיחָא דְלִיעָבַד
מְצוּהָ וְלֹא קָאֵמַר מְשׁוּם דְעוֹמֵד לְתֵרוּם וּכְפִירֵשׁ"י הֵכָא אֶלָּא ע"כ דְהֵתֵם דְכִינּוֹן שְׁנָתֵן
הָאָרִיס מְחַלְקוֹ לְכָף אַכְלוּ מְרִימָר וְרַב אֲשִׁי כַּמ"ש הַתוֹס' שָׁם ה"ל כְּעוֹמֵד לְתֵרוּם וְצ"ל
מְשׁוּם מְצוּהָ וְנִרְאָה דְטַעֲמָא דְרַשׁ"י ו"ל פִּינּוֹן דְלֹא קָאֵמַר רַבָּא הֵכָא מְשׁוּם מְצוּהָ מְשָׁמַע
דְאִין צָרִיף לְזֶה וְאַפְשָׁר דַּה"נ אֵיכָּא מְצוּהָ כַּמ"ש הַב"ש בַּס"ק נ' לְכָף הַנְצָרָף לוֹמַר הַטַּעַם
מְשׁוּם דְהֵתֵם עוֹמֵד לְתֵרוּם זְמָה שְׁאֲמַר רַשׁ"י לְמַחְצִית שְׁכָר הֵינּוּ בְּחֶלֶק הַרְיוּחַ אַבְל בְּגוּף
הַשְׁכָּר לֹא הִי לוֹ חֶלֶק אַבְל עַל הַש"ע קִשָּׁה פִינּוֹן דְמִיְיָרֵי שְׁקִידֻשׁ בְּכִלֵי שְׁאִין לוֹ חֶלֶק בּוֹ
וְגַם לֹא נַעֲשָׂה שְׁלִיחַ אִפִּי בְּלֹא הָאֵי טַעֲמָא דְכִסּוּפָא הָאֵיף נוֹכַח לְהַתְקַדֵּשׁה לְמַפְרַע וְהָא
קִי"ל כְּאַבְיֵי דִיֵּאוּשׁ שְׁלֹא מִדַּעַת לֹא הָיִי יֵאוּשׁ וְלֹא אֲמִירֵי אֵיגְלָאֵי מְלִתָּא לְמַפְרַע ע"כ צ"ל
דַּש"ע מִיְיָרֵי לְעַנְנֵן קְדוּשִׁין מְפָאן וְלְהַבָּא מִיָּהוּ לְפַמ"ש הַפּוֹסְקִים בַּסִּי ל"א לְדַעַת רַשׁ"י
וְתוֹ גַּבִּי הַשׁוּמָא דְלֹא מְהַנֵּי שׁוּמָא אַח"כּ וְצָרִיף לְקַדֵּשׁה מְחַדֵּשׁ ע"כ צָרִיף לוֹמַר דְנִקְט
טַעֲמָא דְכִסִּיפָא דְלֹא מְהַנֵּי אִפִּי אִם חֲזוֹר וְקַדֵּשׁה מְחַדֵּשׁ: שָׁם וְאִם קַדֵּשׁה בְּדָבָר שְׁאִין בַּעַל
בַּיִת מְקַפִּיד וְכו' הִנֵּה הַפְרִישָׁה כ' דְמִיְיָרֵי שְׁמַקְדֻשָּׁה בְּפָחוֹת מַש"פ וְהֵינּוּ טַעֲמָא דְמְקַנְדֻשַׁת
מְסַפֵּק דְחִיִּישִׁינּוֹן שְׁמָא ש"פ בְּמַדִּי וְכֵן כְּתַב הַמ"ל וְכ' שְׁכֵן הוּא בְּתַשׁוּבַת הַתְּשַׁב"ץ וְהַט"ז
וְהַב"ש פִּירְשׁוּ דְמִיְיָרֵי אִפִּי בַּש"פ וְסַפֵּק הוּא שְׁמָא מְקַפִּיד וְלְכַאוּרָה הִי נִרְאָה דְמוּכַח כֵּן
דְאֵי בְּפָחוֹת מַש"פ אִפִּי מְקַפִּיד נְמִי דְהָא טַעֲמָא דְרַבִּנּוֹן דַּס"ל סְתָם גְּזִילָה לְאוּ יֵאוּשׁ בְּעֵלִים
מְשׁוּם דְסַבְרָא לְמַחַר נְקֻטִינָא בְּדִינָא פְדָאֵי בְּהַגְזִיל דָּף קִי"ד וּפָחוֹת מַש"פ לֹא שְׁיִיף זֶה
דְאִין ב"ד נִזְקָקִין לְפָחוֹת מַש"פ וַא"כ תִּיפּוּק לִיָּה דְהָיִי יֵאוּשׁ וְשִׁנּוּי רְשׁוּת וְנִרְאָה לְדַעַת
הַפְרִישָׁה דְהַרְמַב"ם וְש"ע ו"ל אֲתַחֲזִילַת דְבְרֵיהֶם קָאֵי דְמִיְיָרֵי שְׁנַכְנַס לְבַיִת חֲבִירוֹ וּבַעַל
הַבַּיִת לֹא הִי שָׁם וְהָיִי יֵאוּשׁ שְׁלֹא מִדַּעַת דְקִי"ל דְלֹא הָיִי יֵאוּשׁ וְכ"ש דַּא"ש לְפַמ"ש בַּר"ס
זֶה בְּדַעַת הַרְמַב"ם דְבַעֲיָנּוֹן שְׁנוּדַע שְׁקָנָה אוֹתוֹ בְּיֵאוּשׁ קוֹדֵם הַקְדוּשִׁין דְאֵי ל"ה לֹא

מְהַי: שֵׁם כַּהֲג"ה אֹרַח שְׂיוֹשֵׁב אַבְל בְּעַל בַּיִת וְנוֹטֵל חֶלְקוֹ וְקִיְדֵשׁ בּוֹ הָיָה מְקַוְדָּשֶׁת הַקִּשָּׁה הַט"ז וְהַב"ש מְהָא דְאִי' בַּא"ח אֵין הָאֹרַחֲחִין רִשְׁאִין לִיטְוֹל וְכו' וְלַכֶּה פְּתַבּוּ דְהָיָה ס"ק וְלוּלִי דְבַרְיָהֶם הִי' נֵר' דְּלֹא קָשָׁה מִיַּדִּי דְהָאִי דְקָאָמַר אֵין רִשְׁאִין לֹא הָיָה אֲלֵא מְדַרְבֵּי אֶרְצָא וְכַאֲיִנְדָּה מִיְלִי הָאֲמֹרִים שֵׁם בְּהַלְכוֹת דְּרַב אֶרְצָא אַבְל לֹא הָיָה גְזֵל גְּמוּר פְּשׁוּתָן לְאַחַר תְּדַע דְּאֵם הַקְדִּישׁ הָאֹרַח אֶת חֶלְקוֹ הַקְדִּישׁוּ הַקְדֵּשׁ דַּא"כ הָא דְאֶמְרִינָן בַּמַּס' מְעִילָה אִם אָמַר תָּן בְּשָׂר לְאֹרְחִים אִם נָטְלוּ מְעַל בְּעַל הַבַּיִת מִיַּד פְּדַמְשַׁמַּע בְּתו' בַּר"פ הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ דָּף מ"ג דְּזַה נְהִינָה וְזַה מִתְחַיֵּיב לֹא אֶמְרִינָן אֲלֵא דְבִשְׁעָה שְׁנִטְלוּ יִצְאוּ לְחֻלְיָן וְאִי נִימָא דְהַקְדִּישׁוּ אֵינוּ הַקְדֵּשׁ הָא קִי"ל בְּנִדְרִים בְּמַעֲשֵׂת דְּבַיִת חוֹרִין אִם אָמַר ע"מ שְׂיֵאכַל אַבָּא דְאָמְרוּ חֲכָמִים כָּל מִתְנָה שְׂאֵם הַקְדִּישׁוּ אֵינָה הַקְדֵּשׁ אֵינָה מִתְנָה א"כ לֹא יִצְא לְחֻלְיָן וְאִמָּאִי מְעַל וְכֵן מְשַׁמַּע בְּתו' בַּפ' הַגְזֵל וּמֵאֲכִיל בְּבָנָיו הַסְמוּכִים עַל שְׁוֹלְחָנָו דְּמִיַּד פְּשׁוּתָן לְהֵם לְאַכְלוּ הָיָה שְׂנִינְי רְשׁוּת דְּנִדְאִי מִתְנָה גְּמוּרָה הִיא אֲלֵא שְׂנִיחָא לִיהַ לְבַעַה"ב יוֹתֵר אִם הוּא אוֹכַל בְּעֶצְמוֹ וְאֵינוּ גְזֵל אֲלֵא אִיסוּרָא בְּעַלְמָא וְכַה"ג כ' הַתְּרוּמַת הַדְּשָׁן וְהַבִּיאֹו הַב"ש לְקַמְן גְּבִי שׁוֹאֵל חֲפִץ וְקִיְדֵשׁ בּוֹ אֲשֶׁה דַּא"ע"ג דְּאֵין שׁוֹאֵל רִשְׁאִי לְהַשְׂאִיל אֵינוּ גְזֵל אֲלֵא אִיסוּרָא בְּעַלְמָא: סְעִיף י"ח כ' הַח"מ פְּשׁוּתָרְצָה אַח"פ וְכו' יֵשׁ לְדוֹן אִם נִאָּמַר אִיגְלָאִי מְלִתָּא לְמַפְרַע וְנִרְאָה לְפַעַנ"ד דְּזַה תְּלִי' בְּפִלְגִיתָא בְּאַחֲרִין שְׁוֹתְפִין שְׁחֶלְקוּ לְקוֹחוֹת הֵן אִי אֶמְרִינָן בְּדְאוּרְיִיתָא אֵין בְּרִירָה לְהַחְמִיר דְּוָקָא אוֹ אִפִּי' לְהַקֵּל א"כ יָפָה כ' הַח"מ דְּהָיָה ס"ק וְאִם יֵשׁ בְּסַחֲוֵרָה בְּחֶלְקוֹ ש"פ עַמ"ש לְעֵיל דִּי"ל דְּהִיא מְקַוְדָּשֶׁת אִם נִתְרַצָּה עַל הַחֶלְקָה דְּדָמִי לְמַלְוָה וּפְרוּטָה כַּנ"ל.

סְעִיף י"ט הַשׁוֹאֵל חֲפִץ מִחֲבִירוֹ וְכו' נִכְתַּב הַח"מ וְאִם לֹא הִחְזִיר דְּמִים לְמַעֲשָׂה צ"ע אִי הָיָה קִיְדוּשִׁין יוֹדָאִי אוֹ קִיְדוּשִׁי סְפֵק נִרְאָה דְהַסְפֵּק הוּא אִפִּי' לְטַעַם הַב' שְׂדַעַת הַנּוֹתָן שְׂיִחְזִיר לוֹ מ"מ כָּל יָמָיו בְּסְפֵק הִיא דְלִמָּא יִקְנִים תְּנָאִי אָף לְעַנ"ד נִרְאָה הָא דְסַתְּמַם הַש"ע פָּאָן וְלֹא פְתַב בַּפִּי' דְּצָרִיף לְהַחְזִיר כַּמ"ש בַּא"ח גְּבִי לְוֹלָב נִרְאָה דְהִיכִי דְלֹא הוֹדִיעַ לָהּ שְׂהִיא שְׂאוּל א"כ פִּינָן דְקִי"ל אִפִּי' גְּבִי גְזֵל מִמֶּשׁ לְפָנֵי יֵאוּשׁ צָרִיף הַנְּגַזֵּל לְשֵׁלֵם מִתְקַנָּת הַשׁוּק אֲלֵא אַפ"ה אֵינָה מְקַוְדָּשֶׁת דְּדַעַתָּה אַחְפָּץ כְּמוֹ שְׂנִתְבָּאָר לְעֵיל בַּסִּי' זַה א"כ דַּס"ל לְהִרָא"ש דְּבַמִּתְנָה ע"מ לְהַחְזִיר אִפִּי' אִם הִחְזִיר דְּמִי הַחְפָּץ מִתְקַנֵּים תְּנָאִי וְגַם קִי"ל דַּא"צ לְהַחְזִיר הַדְּמִים בְּעֶצְמוֹ אִפִּי' הָאֲחַר מִחְזִיר הָיָה חֲזָרָה כְּדָאִי' בַּא"ח שֵׁם א"כ הִיא יְכוּלָה לְסַלְקָה בְּדָמִי חֲפִץ שְׂפִיר מְקַוְדָּשֶׁת פִּינָן שְׂנִשְׂאָר הַחְפָּץ בִּינְדָה דְהוּא צָרִיף לְתַת לָהּ דְּמִים מְטַעַם תְּקַנָּת הַשׁוּק וְיְכוּלָה לְהַחְזִיר לוֹ אֵילוּ הַדְּמִים וּמִתְקַנֵּים הַתְּנָאִי וְעֵינָן בַּב"ש לְעֵיל בַּס"ק ג' וּמ"ש שֵׁם אַבְל הוֹדִיעַ לָהּ שְׂהוּא שְׂאוּל הָיָה ס"ק כַּמ"ש הַח"מ: שֵׁם וְאִם לֹא הָרִי סְפֵק מְקַוְדָּשֶׁת וְהַב"ש תְּמָה לְמָה הָיָה ס"ק וְאִם חָשַׁשׁ לְבַעַל עֵיטוּר מַנ"ל דְּהַעֵיטוּר חוֹלֵק עַל ד' אוֹפְנִים שְׂכַתְבַּת הִרָא"ש וְהַח"מ הַקִּשָּׁה מְהָא דְאֵיתָא לְקַמְן בַּסִּי' כ"ט אִם אָמַר בְּהִנָּאֵת קִישׁוּט הָיָה קִיְדוּשִׁין הִנָּה בְּתְרוּמַת הַדְּשָׁן כְּתַב דְּאֵם אָמַר בְּהִנָּאֵת קִישׁוּט אִפִּי' לֹא הוֹדִיעַ לָהּ שְׂהִיא שְׂאוּל הָיָה קִיְדוּשִׁין שְׂיִדְעָה שְׂאֵינָה מְקַדָּשָׁה בְּגוּף הַטְּבַעַת וְכַתְבַּת עוֹד דְּאֶפִּי' לֹא נָתַן רְשׁוּת לְהַשְׂאִיל הָיָה קִיְדוּשִׁין בְּדִיעְבַד וְהַבִּיאֹו הַב"ש וְלִדְעַתוֹ צַע"ג פִּינָן דְּאֵין הַשׁוֹאֵל רִשְׁאִי לְהַשְׂאִיל אָף דְּכַתְבַּת שֵׁם דְּלֹא הָיָה בְּזַה גְזֵלָן גְּמוּר פִּינָן שְׂמָסְרוּ לְבָן דַּעַת מ"מ פִּינָן דְּאִיסוּרָא עֲבִיד י"ל דְּלֹא נִיחָה לָהּ לְהַתְקַדֵּשׁ בְּאִיסוּרָא כַּמ"ש הַב"ש גְּבִי גְזֵל וְעַמ"ש וְעוֹד נִרְאָה אִם אִפִּי' הוֹדִיעַ שְׂהוּא שְׂאוּל אַפ"ה צָרִיף שְׂיֵאמַר שְׂתַתְקַדָּשׁ לִי בְּהִנָּאֵת קִישׁוּט אַבְל אִם אָמַר שְׂתַתְקַדָּשׁ לִי בְּמָה שְׂתַתְקַשְׁט לֹא מְהַי דְּוָקָא בְּהִנָּאֵת קִישׁוּט הִינָנו כְּמוֹ שְׂמְפֹרֵשׁ בְּדָף וְיֹו

גבי הנאת מלוג שהיתה צריכה לתת פרוטה לאחד לפייס על כך שיירויח לו זמן ה"נ שהיתה צריכה לתת פרוטה לפייס לו לשאל לה אבל אם אמר בקישוט עצמו לא מהני דבזה פנונתו שתתקדש לו בשכר הקישוט ובזה הוי מלוג ממש כמ"ש בח"ה סי' קכ"ו דשכירות פלים הוי פמלוגה א"כ אינו יוכל לקדש בו תדע דהא פתב הרא"ש והטור אם נתן לו רשות להשאיל משמע שהיא אצלה בתורת שאלה אבל לא בתורת שכירות שהרי לא ניתן רשות רק להשאיל דלא אפקתא משמירתו אע"כ מייירי שאין הפרוטה זו בשכר הקשוט אלא הקשוט הוא בחנם בתורת שאלה ומתחייב באונסים פאילו שאלה מן הבעלים אלא שמתקדשת בשכר שהיתה צריכה ליתן לאדם אחד שישתדל לו שאלה זו והיינו דכתב הרא"ש דבעינו שיהיה פשיעור הפאה ש"פ דאפי' אם שכר הקשוט יותר מפרוטה מ"מ בענין זה שהוא שואל גמור שחייב באונסים ואינו אלא בהנאה שמשאיל לה בעינו שיהא באותו הנאה ש"פ א"כ ע"כ ליתא לסברת תרומת הדשן דהא ע"כ מייירי הטור דאמר בהנאת קישוט אפ"ה פתב דבעינו דוקא שיודיע לה ששאל פראה הטעם בזה דשפא לא ניחא לה לשאול פלי של אדם אחר להתחייב לו באונסין כ"א פלי שלו שהוא נוח לו ולפ"ז נראה לדעת הרמב"ם דס"ל דאם אמר התקדשי בהנאת מחילת מלוג לא אמרינו דמקודשת פדאיתא לעיל בסעף יוד א"כ ה"ה בזה אין פאן קידושין אע"ג דכתב הרמב"ם דבשעת הלואה מהני דהתם הוי נתינת המלוג נתינה גמורה שהרי המעות ברשות הלוג להוציא א"כ פינון דהוי נתינה שיש בה הנאה לאשה בהרחבת הזמן מקודשת ולא דמי למתנה ע"מ להחזיר דאע"ג דהוי נתינה ממש מ"מ פינון דלא הוי הנאה לאשה דמי לחליפין אבל במלוג פינון שיש לה הנאה שפיר מתקדשת בו משא"כ הכא דהכלי אינו שלו אלא שיש לו רשות להתקשט בו ואין בו שום נתינה אלא הנאת הפרוטה שהיתה צריכה לתת פמו בהרנחת הזמן פינון דאין פאן נתינה לא מהכי וכן משמע דאם פתב גט על פלי והשאיל לה את הכלי לא הוי נתינה פינון שהגוף הפלי אינו שלה.

לפ"ז נראה היינו דכתב המחבר דהוי ס"ק משום דחשש לדעת הרמב"ם ובזה מתורץ מה שהקשה הח"מ מלקמן בסי' כ"ט דמתנה ע"מ להחזיר מקודשת בהנאת קישוט דהתם שאני פינון דמתנה שלו הוי נתינה גמורה ויש בו הנאת פרוטה מודה הרמב"ם ז"ל משא"כ הכא שפלי אינו שלו ולא הוי נתינה.

פן נלע"ד לפרש דברי הש"ע אף לפמ"ש אפתי לא מתנישב דעת העיטור שכתב די"א דהוי קידושין משום דסתם שאלה שלשים יום ובהיא הנאה מקדשה וכו' הא העיטור ס"ל פדעת הרמב"ם דלא מהני כ"א בתחילת הלואה ע"כ צ"ל דמדמה נתינה דהכא לתחילת הלואה וצ"ל דבסברא זו נחלקו ב' הדיעות בעיטור ומהאי טעמא פתב הש"ע דהוי ספק: שם שאל פלי מן האשה וכו' חוששין לקדושין נראה הא דחשש לזה דמייירי בטבעת שלה פדלקמן בסי' ל' סעף ט' דבגדי דינו פנכסי מלוג דאם מקרה ונתנה הבעל מוציא הפירות ולא הגוף א"כ אם יש בטובת הנאה ש"פ יכולה להתקדש בו אבל אם הטבעת הוא של הבעל או שהוא מנכסי צ"ב דקי"ל אם מקרו ונתנו בטל אינו אלא חומרא בעלמא: סעף כ"א המקדש באיסורא הנאה דרבנו לגמרי שאין בו עיקר מן התורה מקודשת וכ' הב"ש פראה מסברא דאין מקודשת בכל איסור דרבנו אפי' אין לו עיקר מדאורייתא פינון דמדרבנו אסור אין נותן לה פלום ובמה ומה התקדש וכל המקדש וכו' ולדעת נראה דנדאי היכי דאינה יכולה להנות לאו פלום היא אלא לפמ"ש התו' בפסחים

דף כ"ט דיכול להנות באפר (נאפי) בנקברים יכול להנות שלא פדרה הנאתו) וצ"ל כמ"ש
 בחידושי דס"ל להפוסקי כמ"ש התו' בפסחי' דאפ"ה לאו ממון דידי' הוא ואינו יכול
 להקדישו כדאי' בב"ק גבי שור הנסקל דאם הקדישו אינו מקודש וה"ה בקדושין דאינו
 יכול לקדש בו אשה דדומה להקדש כדאי' בקדושין דף כ"ב והוא לא אמר וקא אמר ר'
 יוחנן גזל ולא נתיאשו הבועלים וכו' ובזה א"ש הא דקאמר בריש פסחים דף ו' ונבטיל
 בשית ומשני פיון דאסור רבנן עלי' לאו ברשותי' דאמר רב גידל וכו' ולכאורה אינו מוכן
 מאי מיתי ראי' מדרב גידל דפשיטא דאסורה בהפאה כדאי' במתני' בפ' כל שעה וע"כ
 צ"ל דמיתי ראי' דלאו ברשותי' קאי דלא תימא פיון דיש בו הנאה דיכול להנות באפר
 פדידי' הוא וע"ז מיתי מדרב גידל דאינו יכול לקדש בו אשה אפי' יש בו הנאה באפר
 מ"מ לאו דידי' והיינו דקמ"ל רב גידל וה"נ אמרינן בבבטול פיון דביטול מטעם הפקר
 הוא וכל שאינו יכול להקדישו אינו יכול להפקירו ובזה א"ש דרש"י ותו' שם לשיטתיהו
 אזלי דלפירש"י הא דס"ל לר"י אין ביעור חמץ אלא שריפה היינו שעה בשית אבל שעה
 ז' השבתו בכל דבר וא"כ ע"כ דרב גידל מייירי בשעה בשית דהוא מנשרפין ויכול
 להנות מאפר נאפ"ה קמ"ל רב גידל דלאו דידי' הוא אבל לשיטת התו' דאחר ז' הוא
 בשריפה א"כ לפי פירושה ע"כ דרב גידל מייירי לאחר שש ועמ"ש בדרף נ"ז ע"ב ובהא
 פליגי הפוסקים אי נימא דדוקא בחד צד דאורייתא ס"ל לרב גידל דלאו אבל בתרי דרבנן
 כגון נוקשה בשעה ו' מודה רב גידל דחוששין לקדושין כמ"ש הרא"ש בסוף האיש מקדש
 והר"ן בריש פסחים ונראה הא דכתבו דחוששין לקדושין היינו אף דמשמע מהך דפ"ב
 דקדושין לר"ש דבאסור דרבנן הוי מקודש' קדושין גמורים היינו כמ"ש בחידושינו
 דס"ל דהוי מן הנשרפין דכיון דכל איסור אינו אלא משום גזיר' דקדשי' כפירש"י לא
 חמירי מן הנשרפים דאפרן מותר אבל בחמץ בשעה בשית י"ל דקי"ל פחכמים שהוא
 מן הנקברים ואין האשה יכולה להנות מאפר ובמה תתקדש כמ"ש הב"ש מ"מ חוששין
 דלמא קי"ל כר"י דבשריפה נאף דר"ת שהביאו התו' בפסחים דף י"ב הוא ס"ל הא דאמר
 ר"י בשריפה היינו לאחר שש אבל בשעה בשית השבתה בכל דבר אפ"ה נראה דאפרו
 מותר משום דשעה בשית אינו אסור אלא אטו ז' לא חמיר מיניה כמ"ש גבי חולין
 שנשחטו בעזרה אבל רש"י ז"ל ס"ל דרב גידל מייירי דוקא בשעה בשית וע"כ מוכח
 דאפי' בתרי דרבנן לא הוי פדידי' אעפ"י שהיא בשריפה בשעה בשית לשיטת רש"י
 ונראה דלא קשי' לרש"י ז"ל מסוגיא דפרק האיש מקדש כמ"ש בחידושינו בדרף נ"ז
 בלשון התו' ע"ש.

שוב ראיתי דמפורש פסברת הב"ש בלשון התו' בחולין דף ד' בד"ה ומותר מיד בסוף
 דבריהם וז"ל ונהי דאמרינן בר"פ כל שעה דמקדש בשעות דרבנן וחמץ דרבנן חוששין
 לקדושין מ"מ קדושין גמורים לא הוי דאם בא אחר וקדשה חוששין לקדושי שניהם
 פוננתם למ"ש תו' בפסחים דוקא בשעה זו אין חוששין לקדושין בשעה בשית מקודשת
 וקשי' להו פיון דאסורה להנות במה תתקדש וע"ז פתבו דהדיוק הא בשעה בשית
 חוששין לקדושי שניהם ונראה דהיינו מטעם שכ' דיכולה להנות באפר הרי מפורש
 דאפי' לשיטת ר"ת אינו אלא חשש קדושין ולפ"ז קשה טובא על הש"ע דמשמע לכאורה
 מדבריו דוקא בחד דרבנן הוי ס"ק אבל בתרי דרבנן הוי קדושין גמורים וזה דלא כתו'
 והרא"ש שפתבו להדיא דאינו אלא חשש קדושין וצ"ל הא דנקטו חד דאורייתא היינו

לאשמענו דאפי' איפא חד דאורייתא אפ"ה הוי ספק מקודשת וצריכה גט מספק כמו שיבואר אבל באמת אפי' תרי דרבנן לא הוי קדושין גמורים וכ"כ להדיא בס' בית הלל ועוד יבואר לקמן: אף אי קשי' לי הא קשי' לי הא פתבו התו' בדרף כ"ט בסוף דברייהם ונ"ל אף לתי' הראשון קשה הא יכול ליהנות שלא כדרך הנאתן משמע מדברייהם דמטעם זה מקרי ממון וכן משמע להדיא מדברי הרשב"א שכתב דוקא באפר שאינו בעולם לא הוי מעון אבל שלא כדרך הנאתן תי' שם הרשב"א דאסור מדרבנן וכן כתב הריטב"א והר"ן א"כ לשיטה התו' דבתרי דרבנן הוי חשש קדושין קשה אפי' גוקשה אחר ז' הוי תרי דרבנן כיון שיכולה להנות שלא כדרך הנאתו ומ"ש התו' בקדושין די"ל דמייירי בפחות מש"פ א"נ בדלא ידעה אפתי לא מתרצי הא דרב גידל דאמר אין חוששין לקדושין דאיפא חשש שמא ש"פ במדי וגם ליפא לאוקמי בדלא ידעה דא"כ אפי' בחמץ דרבנן ופעולות דרבנן כיון דאיכה יכולה ליהנות אלא באפר והיא לא ידעה למה הוי חשש קדושין.

ותו דא"כ מאי מיייתי ראיה דאינו יכול לבטל בשית משום דלאו ברשותי' הא טעמא התם משום דמקח טעות הוא דלא ידעה ועמ"ש בזה בלשון הפוס' שם בקדושין קצת ישוב ע"ז ונראה לענ"ד נכון בזה דמה שהקשה תוס' הא ראוי להכות שלא כדרך הנאתן אין קוש' על הנשפין כיון דמצנתו בשריפה ממילא דאסור ליהנות מהם אף שלא כדרך הנאתו כיון דמצנתו בשריפה ואין קוש' התוס' אלא על הנקברים דיכול להנות מהם שלא כדרך הנאתן א"כ ממילא לא קשה מהו דרב גידל דמייירי בידעה ולא קשה דיכולה ליהנות מהם שלא כדרך הנאתן דהא מצנתו בשריפה בין לפירש"י דמייירי בשעה ששית וס"ל פרש"י דאז מצנתו בשריפה ובין לפי' התו' דמי רי בשעה שביעית דאז ג"כ לשיטתם בשריפה פנ"ל וס"ל כר"י דמצנתו בשריפה כדאי' שם בדרף כ"ו ע"ב דהלכה כר' יהודא ולפ"ז מתורץ קוש' הנ"ל דשפיר תירצו הרשב"א וריטב"א והר"ן דאסור מדרבנן ולא קשי' מהו דרב גידל דהוי תרי דרבנן משום דלר' יהודא חמץ בשריפה לא הוי אלא חד דרבנן כיון דמצנתו בשריפה ממילא דלא שייך בי' לחלק בין כדרך הנאתו בין שלא כדרך הנאתו ולפ"ז ה' אפשר לפרש מ"ש הש"ע בחמץ דרבנן בשעה זין הוי ס"ק משום דמספקא לי' דילמא קי"ל פחמם דחמץ הוא מנקברים ויכול ליהנות ממנו מדאורייתא שלא כדרך הנאתן וה"ל תרי דרבנן.

אף לפי סבר' הב"ש ששפתבתי לעיל דמשמע פן מלשון התוס' בחולין דכיון שאין היא יכולה להנות לא הוי קדושין א"כ ממ"נ אינה מקודשת בין לר"י בין לרבנן דלרבנן דס"ל דהוי מן הנקברי' פשיטא דאינה מקודשת דהא היא אינה יכולה ליהנות באפר ושא לא כדרך הנאתו אסור מדרבנן ואף דהוי תרי דרבנן מ"מ כיון דאסורה להנות בונה התקדש בין כר"י דס"ל דיכולה להנות באפרה א"כ לא הוי תרי רבנן משום שלא כדרך הנאתו כיון דמצנתו בשריפה אף לפ"ז קשה לשיטת ר"ת דס"ל דשעה ששית השבתו בכל דבר א"כ איהו יליף בריש פסחים דאינו יכול לבטל בשעה שיטת דלאו ברשותי' מדרב גידל דס"ל בגוקשה לאחר שעה ז' דאינה מקודשת דילמא דוקא בשעה ז' שהיא בשריפה דאסור להניח שלא כדרך הנאתן מש"ה אינה מקודשת אבל בשעה זין דהשבתו בכל דבר והוי מן הנקבירין וחוזי להנות שלא כדרך הנאתן ה"ל ברשותו וכן קשה לשיטת הפוסקים דס"ל שלא כדרך הנאתן אסור מדרבנן אפתי איפו ראי' מדרב גידל דהתם כיון דלאחר

ז' היא בשריפה לא חזי שלא פדרה הפאתו אבל בהנאה בשנה ו' שפיר הני ברשותו משום דתרי דרבנן לענין שלא פדרה הנאתו ואפ"ה יכולה להנות באפירה דלא הקמירו שעה דרבנן משעה דאורייתא כמ"ש לעיל דלא הקמירו וצ"ל בדיחוק דאף לשיטת ר"ת השבתו בכל דבר היינו פדקאמר לקמן פדרה י"ב אם אין לו עצים הוא יושב ובטל אבל לכתחילה בשריפה פדאמר ר"י בעצמו שורפין בתחילת שש ואינו יכול ליהנות שלא פדרה הנאתו והנה לכאורה הי' נראה דמוכח פשיטת רש"י דרב גידל מייירי בשעה שישית לפמ"ש פחידושינו ליישב קושית התו' דף נ"ז דמש"ה לא נקט חמץ בפסח משום דחמץ בלא זה אינה מקודשת משום דקי"ל פי בא כל מילתא דאומר רחמנא לא תעביד וכו' והכי קי"ל בי"ד בסי' ר"ל דכל מקח שנעשה באיסור בטל המקח א"כ הא דכ' הרמב"ם הקונה חמץ בפסח לוקה משום דעבר על כל נראה היינו משום דעבר אמימרא דרחמנא א"כ האידך יכול לומר שתתקדש אשה בו במה שתקדש פינון שאינו קונה אותה ואינה ברשותיה פלל וכו' בחמץ משש שעות ולמעלה לא מיבעי' לדעת רש"י בב"ק במימרא דר"ח שני דברים אינו ברשותו של אדם דמשש שעות ולמעלה עובר על כל נראה ואפ"י אינו עובר בכל נראה מ"מ עשה דתשבתו איכא א"כ מאי מיייתי בפסחים ראי' דאינו ברשותו לבטל מהא דרב גידל דלמא התם טעמא משום דאינה קונה אותה נאפ"י בחמץ נוקשה פינון דאיכא איסור דרבנן ג"כ לא מהני כמ"ש הפוסקים בח"ה בסי' ר"ח אלא ע"כ מייירי בשעה שישית דעשה התשבתו אינו אלא לאחר שש ונרא' דתוס' לשיטתיהו אזלי דכ' בפסחים דף כ"ט דמשקה חמץ ע"מ לבערו אינו עובר על כל נראה וא"כ שפיר יכול לקנותו ודעתו לבערו ותוכל להפכות בעפרו ועיין פחידושינו: שם חמץ דאורייתא ושעות דרבנן או בחמץ דרבנן ושעות דאורייתא ספק מקודשת.

פכתבו דעת רש"י דר"ג מייירי בשעה שישית והוכיח זה בר"פ כל שעה דע"ב מתחילת שעה שישית מייירי דאי לאחר שעה שישית דאסור מדאורייתא נאי אתי לאשמועינן פשיטא דאין מקדשי באיסורי הנאה נראה לפרש דאע"ג דאיכא למימר דאתי לאשמועינן דאפ"י בחמץ דרבנן דהיינו חיטא קודדנייתא דבמתניתן דקדושין לא שמעינן אלא אסורי דאורייתא מ"מ מדאמר רב גידל בתחילה המקדש בשש שעות משמע דאתי לאשמועינן עיקר הדין בחמץ דגן גמור ומאי דאמר אפ"י הוא לרבותא טפי וצ"ל לדעת ר"ת והרא"ש דרב גידל מייירי בשעה ז' דהא דקמ"ל רב גידל בתחילת דבריו דמייירי בחמץ דאורייתא דאין חוששין לקידושין דלא נימא דאיכא למגזר משום שעה שישית כמו שיבאר לקמן פשיטת הרמב"ם או משום טעות פשיטת הר"ן והנה דעת הרמב"ם דבשעה ו' אע"ג דמדינא לא הוי קידושין מ"מ איכא למגזר משום שעה ה' שלא יאמרו דגם בשעה ה' אין חוששין לקדושין והר"ן פתב עליו דיותר י"ל דחיישינן שיעשה בין שעה ניו לשעה ה' ונראה דטעמא דהרמב"ם משום דקדושין צ"ל בעדים ובעדים כא שיהי טעות ואע"ג דאמרין בפסחים דף י"ב דתלינן הטעות בעדים גפי אהד אומר בג' ואהד אומר בה' דתלינן בטעות הי' היינו דווקא פשמכח' שין זה את זה וכן בשני עדים ומזמן אותם תלינן בטעות כדי שלא יעשה זוממין אבל מסתמא לא חיישינן לטעות תדע דאטו נימא אם שני עדים יעידו וכן קידש אשה בשלש ואח"כ יבואו שני עדים ששמעון קידש אותה בארבע נאסר אותה על ראובן שמא טעו עדים ששל שמעון קדמו וכן משמע בכתובות דף צ"ד דקאמר אטו בירושלים יתבינן דכתבי שעות משמע בירושלים שלים סמכינן על שעות ולא אמרינן

שִׁטְעוּ וְעוֹד נִרְאֶה דְלִכְאוּרָה קִשְׁה לְשִׁיט' הַר"ן דְּהָא הֵם כְּתִבּוּ זֹאת לְשִׁיטת ר"ת דְּרַב גִּידֵל מִיֵּיר' לְאַחַר שְׁשִׁית מִשְׁמַע דְּבִשְׁעָה נִיּו חוֹשְׁשִׁין לְקִידוּשִׁין א"כ מֵאֵי דְנוֹחֵק לר"ת דְּהוֹכְחָה הַש"ס דְּמִדְּמֵי חֲמִיץ דְּאוֹרֵייתָא וְשַׁעוֹת דְּרַבְּנָן לְחֲמִיץ דְּרַבְּנָן דְּהֵינּוּ לְ קִשְׁה וְשַׁעוֹת דְּאוֹרֵייתָא ה"ל לְפָרֵשׁ דַּע"כ מוֹכַח דְּבִשְׁעָה נִיּו אֵינָה בְּרִשׁוּתָה דַּא"כ אִפִּי בְּשַׁעָה ז' כְּמִי נִיחּוּשׁ לְקִידוּשִׁין שְׁמָא יִטְעוּ בֵּין זֵין לְשִׁשׁ בֵּינוּ דְשִׁיטת חֲמָה בְּקִרְנָתָא קָאֵי וְלָמָּה יִגְרַע בֵּין אִיסוּר ח"א לְאִיסוּר חֲמִיץ דְּהָא מִטְעַם זֶה אֶסְרוּ הִנְאָה בְּשִׁיטת מִטְעוֹת נִיּו עַל זֵין וְדוֹחֵק פְּנוֹמֵר דַּס"ל דָּאִין לְטַעוֹת בֵּין שַׁעָה נִיּו לְשַׁעָה ז' דְּכִבְר תִּיקְנוּ שְׁרִיפָה בְּשַׁעָה נִיּו וְכִדִּילִי מִיגְוִיָּה בְּשַׁעָה ז' וְתו דְּהַר"ן פֶּתַב שָׁם בְּפִירוּשׁוֹ דְּנוֹקָא בֵּין ה' לז' אִין לְטַעוֹת מִשׁוּם דַּה' חֲמָה בְּמִזְרַח מִשְׁמַע דְּבֵין שַׁעָה נִיּו לז' יֵשׁ לְטַעוֹת וְנִרְאֶה דְּגַם לְהַר"ן ז"ל צ"ל לְסִבְרָא הַגָּל דְּלֹא פְּסִיקָא לְהַש"ס לְהַקְשׁוֹת דְּאִיפָּא לְמִימַר דְּלֹא תִלְיִנוּ הַטְעוֹת בְּעֵדוֹת אֲבָל בְּאַמַּת בֵּינוּ דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי רַב גִּידֵל דְּדוֹקָא בְּשַׁעָה ז' אִין אִין חוֹשְׁשִׁין מוֹכַח דְּחִינְשִׁי לְטַעוֹת עֵדִים וּלפ"ז יֵשׁ לְתַמּוּהָ עַל הַש"ע דְּכַתֵּב דְּבִשְׁעָה נִיּו וְחֲמִיץ דְּאוֹרֵייתָא הַרִי סָפֵק קִידוּשִׁין וּמִשְׁמַע מִלְּשׁוֹנוֹ דְּבַחֲמִיץ דְּרַבְּנָן וְשַׁעָה דְּרַבְּנָן הַרִי קִידוּשִׁין גְּמוּרִים וְכִי שִׁיטת הַר"ן מוֹכַח מְדַבְּרֵי רַב גִּידֵל דְּלֹא חֲשׂ לְחִיטָא דְּקוֹרְדִּינְתָא לְטַעוֹת בֵּין נִיּו לז' ע"כ אִפִּי בְּשַׁעָה נִיּו וְחֲמִיץ נִיּוֹקֶשׁה לֹא הַרִי קִידוּשִׁין מְדִינָא וְנִרְאֶה דְּמוֹכַח מְזַה וְכַמ"ש לְעִיל בְּשֵׁם ס' ב"ה דַּש"מ נְמִי ס"ל דַּאֲפִי בְּשַׁעָה דְּרַבְּנָן וְחֲמִיץ דְּרַבְּנָן הַרִי חֲשַׁשׁ קִידוּשִׁין וְלִכְאוּרָה הֵיָה נִרְאֶה מוֹכַח יוֹתֵר דְּהַאִיִּף נִימָא בְּחֲמִיץ דְּרַבְּנָן וְשַׁעוֹת דְּרַבְּנָן דְּהַרִי קִידוּשִׁין גְּמוּרִים וְאִם בָּא אַחַר וְקִידוּשָׁה לֹא הַרִי קִידוּשִׁין פְּלוּם הָא אִיפָּא לְמִיחֲשׁ לְטַעוֹת עֵדִים שְׁהֵיָה בְּשַׁעָה ז' אִין דַּמ"ש בֵּין נִיּו לז' שְׁגִזְרוּ חֲכָמִים בְּהִנְאָה וּבֵין ז' לו' מִיָּהָא י"ל דְּלֹא חִינְשִׁין פְּוִלִי הָאֵי דְּהָא מִשְׁמַע לַכ"ע דְּהַמְקִדֵּשׁ בְּשַׁעָה חֲמִישִׁית הַרִי קִידוּשִׁין גְּמוּרִים וְלֹא אֲשַׁתְּמִיט לְשׁוּם פּוֹסֵק לוֹמֵר דְּהַרִי ס"ק וְאִם בָּא אַחַר וְקִידוּשָׁה לֹא הַרִי קִידוּשִׁין וְאִמָּאֵי לֹא נִגְזַר אִטּוּ שַׁעָה שְׁשִׁית דְּלֹא הוֹעִילוּ קִידוּשִׁי רֵאשׁוֹן פְּלוּם מְדִינָא דִּי"ל דְּלֹא גְזַרְיִנוּ פְּוִלִי הָאֵי שְׁמָא יָבֵא אַחַר וּיְקַדֵּשׁ אֲבָל אִפִּתִּי קִשְׁה פְּנ"ל שׁוֹנָא טְעוּ עֵדִים וְסִבְרוּ שְׁהֵיָה שַׁע' ז' וְהִי שַׁעָה נִיּו אַע"כ דַּש"ע לָאו דְּנוֹקָא נִקְיֵט כַּמ"ש בְּסִי' ב"ה: וְהִנְהָה ב"ש כְּתִב דְּטַעֲמָא דַּש"ע דְּכַתֵּב דְּהַרִי ס"ק גְּבִי שַׁעוֹת דְּרַבְּנָן וְחֲמִיץ דְּאוֹרֵייתָא א מִשׁוּם דְּחֲשַׁשׁ לְדַעַת הַרְמַב"ן וְצ"ל הָא דְּכַתֵּב הַש"ע דְּהַרִי ס"ק אִף לְדַעַת הַרְמַב"ן שְׁהוּא מִשׁוּם גְּזִירָה וְהַרִי קִידוּשִׁין דְּרַבְּנָן וְלֹא ס"ק וְהַפְּרָשׁ גְּדוּל בֵּין ס"ק לְקִידוּשִׁין דְּרַבְּנָן וְצ"ל בֵּינוּ דַּהַש"ע מְסַפֵּק' לִי אִי קִי"ל כְּדַעַת הַרְמַב"ן קָרִי לִיָּה ס"ק.

אִף הָעֵינְקֵר נִרְאֶה לִי דְּהָא דְּפִסֵּק בְּחֲמִיץ דְּאוֹרֵייתָא וְשַׁעָה נִיּו דְּהַרִי ס"ק הֵינּוּ מִשׁוּם דְּחֲשַׁשׁ לְדַעַת הָעֵינְטוֹר הַבִּיאוּ הָרֵא"ש בְּפִרְק פֶּל שַׁעָה דַּלר"ש דַּס"ל דְּלֹאֲחַר נִיּו אִינוּ אֶסוּר אֲלֹא מְדַרְבְּנָן הֵינּוּ דְּנוֹקָא לְאַחַר שִׁשׁ אֲבָל בְּשַׁעָה נִיּו עֲצָמוּ מוֹתֵר אִפִּי מְדַרְבְּנָן וְכֵן אָמְרוּ בִּירוּשְׁלַמִי וַיֵּשׁ גְּזַר לְגַזַּר ע"ש.

א"כ בְּחֲמִיץ דְּאוֹרֵייתָא בְּשַׁעָה נִיּו מְסַפֵּקָא לִיָּה דְּלָמָּה הִלְכָה פֶּר"ש דָּאִין בּוּ אִיסוּר פְּלָל וּמ"ש הַב"ש שְׁיִכּוּל לְמַכְרוּ. לְחוּלָה ז"א כַּמ"ש הַר"ן וְהַרִיטְב"א וְהַטְעַם בֵּינוּ דְּהַמְכִּירָה רִיא דְּרַף הִנְאָתוֹ תַּדַּע דְּהָא יָכוּל לְמַכְרָה שְׁחוּלָה שִׁישׁ בּוּ סִפְנָה אִפִּי לְהַנּוֹת פְּדִרְף הִנְאָתָה וְכֵן דַּעַת הַפּוֹסְקִים דְּבִאִיסו' דְּרַבְּנָן מוֹתֵר בְּחוּלָה שְׁאִין בּוּ סִפְנָה ע"כ הַמְכִּירָה עֲצָמוּ לְגַבִּי דִּידִי' הַרִי דְּרַף הִנְאָתוֹ וְאִיסוּרִי לְמַפּוֹר בְּדָמִים: שָׁם קָהֵל שְׁעֲשׂוּ תִקְנָה וְכו'.

ואף דבש"ס בריש פתובות ובגיטין דף ל"ג אמרינו פל דמקדש אדעתא דרבנו מקדש
וכתב תוס' לכה נהגו לומר פדת משה וישאל י"ל דזה שנייה דוקא בתקנתא דרבנו אבל
בהספמת הקהל י"ל דלאו אדעתא דידהו מקדש אה פבר פתבנו בחידושי פתובות דבאמת
הטעם הוא משום הפקר ב"ד הפקר וכדאמרינו ביבמות ובב"ב הוא עשה שלא פהוגן
ואפקעינהו לקידושיין אבל בכתובות ובגיטין מיירי לעגנו ביטול גט דלא שנייה הפקר
הקידושיין למפרע צ"ל אדעתיה דרבנו מקדש והא דאמר אפקעינהו רבנו לקידושיין היינו
דהתקינו שפל המקדש קדש על דעתא דרבנו ואם לאי קדש על דעתם עבר על תקכה
ועשה שלא פהוגן ואפקעינהו רבנו לקידוש וממילא פל מקדש צריה לקדש עב דעתא
דרבנו חבל הכא תקנות הקהל היטה להסיר המכשול להבא שפיר יכולין לתמן שפל
שיעשה שלא פתקנתו יהיה המעות הפקר אלא שרבו דעת הרבה פוסקים דאין פח ביד
הקהל להפקיר מעות יחיד לפיכה פתב דצריכה גט: שם אשה שפדרה הנאה מאדם אחר
וכו' עיין בתשובת הרשב"א בס' תר"ב שפכת אשה שפדרה ואמרה פל נכסי פלוני עלי
פקרבנו נראה דקדק לשון זה משום דאמרי' בנדריים דף ל"ד פפרי עליה ונתנה לו במתנה
מהו פפרי אמר לי וכו' אמר לי פשיטא וכו' דאי לא עליה לאפוקי מאי לאפוקי דאי
מגנבי מגנבי א"כ ה"נ פינון שהדירו מנכסיו אפי' מכר לה באיסורי הן עומדין כמ"ש שם
הר"ן בשם הרשב"א דאין חילוק בין מתנה למכיר' אבל בנודר הנאה מחבירו ולא אסר
הנכסי עליו דקי"ל דיכול לקנותו ממנו ביותר כדאיתא במתני' דנדריים דף צ"א שאינו
נהנה מישאל לוקח ביותר וא"כ יש להסתפק אם קידושיין דומה למכירה ואין זה נהנית
משלו ושפיר הוי קידושיין או דומה למתנה וכמ"ש לעיל שפחלק בזה הש"כ בח"ה בס' ס"ו.

ועוד נראה דאפי' במתנה יש להסתפק פינון דטעמא דרבא פפרי עליה דאף שיעצא
מרשותי' מ"מ מסתמא הי' דעתו לאסור עליו פדקאמר דאילו מגנב והיינו דוקא פכרי
עליה דאין איסור בשעת נתינה וע"כ לא הי' פנונתו.

על איסור הנתינה אבל באיסור הנאתו ולא הנכסים י"ל שלא הי' פנונתו אלא שלא יתן
לו אבל אם עבר ונתן לו שוב אינו שלו ויכול להנות ממנו ונראה לי דתליא בפלוגת'
הגהת מרדכי שהביא הרמ"א בי"ד סי' ר"ל דמי שנשבע שלא למפור ועבר ומכר אין
במכירתו פלום משום פל מילתא דאמר רחמנא וכו' ובח"מ סי' ר"ח פסק רמ"א פדעת
החולקים דמכירתו קיים א"כ לפי דיעה זו דאין במכירתו פלום ממילא אסור בהנאתו
וילדעת האומרים דמכירתו קיים אע"ג דעבד איסורא מהני א"כ י"ל דאינו בכלל הנדר
משום דכבר עבר מיהו אפי' נאמר פשאסר הנאתו הרי הוא פהקדש פמו שיבואר לקמן
ולא מהני נתינתו מ"מ במכירה ונדאי מהני משום דלא הוי הפאה פלל ויש להסתפק אם
דומה למכירה ורא' לדבר לפמ"ש בירושלמי והובא בתשובת הרשב"א בס' תר"ג
ויבואר בסמוך דגם בגט שכתב על איסורי הנאה אינה מגורשת והרשב"א מדמי לאיסור
מתמת נדר פמו בשאר איסורי הנאה של תורה א"כ קשה ממתני' בר"פ המדיר את אשתו
מליהנות יוציא ויתן פתובה וקשה איך יוציא פינון שמדיר הנאה ממנו הוי הגט אסורי
הנאה וכ"ש דקשה לר"ח דס"ל דבעינו בגט שיהא ש"פ אלא ע"כ פינון דצריה לתת לה
הגט אין זה הנאה פמו נתינת הפתובה דמחייב לתת לה מכ"ש גפי קידושיין ואף שכתב

בְּחִידוּשֵׁי שֵׁם דִּישׁ לְדַחוּת דְּמִינְיָי דְּלֵא אָסֵר הִנְאָתוּ אֱלָא כָּל זְמַן שְׁהִיא תַּחְתָּיו אַף זֶה דְּנֹחַם
כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר שָׁם.

א"כ רמ"א ו"ל קינצר בלשוננו שהי' לו לפרש שמנירי שדהירו מנכסיו דוקא ועוד יש
לדקדק בזה ויבואר לקמן: שם אבל קדשה בשטר הוי קדושין הנה הח"מ והב"ש תמהו
הא בסי' ל"ב הביא הרמ"א דפסול ולענ"ד נראה דיש לחלק דמ"ש בתשובת הרשב"א
בסי' תר"ג דאף אי נימא דגמ' דידן בגט שכ' על א"ה דכשר דפליג יג על הירושלמי מ"מ
יש לחלק בין גיטין לקדושין קשה לענ"ד דלא משמע הכי מסוגיא דגיטין דהא רב חסדא
בפי' הגט שיהא ש"פ דבעינן ונתן אע"ג דבריינתא מפונרשת בקדושין דף ט' על שטר
אעפ"י שאין בו ש"פ ע"כ צ"ל כמ"ש לעיל בסי' כ"ז דלענ"ד נתינה דחמיר בגט טפי דכתב
בי' ונתן א"כ מהיכי תיתי נימא דמאן דמכשיר בגיטין פוסל בקדושין אלא דלהירושלמי
ירושלמי דס"ל דבאיסור הפאה של תורה לא מקרי נתינה י"ל דיליף מינ' ג"כ בשטר
קדושין אף נראה דעיקר טעמא דירושלמי משום דכתיב ונתן יש לחלק גבי שאר איסורי
הפאה לא מקרי נתינה פינן דאין הגט שלו כדבעי למילף בירושלמי מהא דרב גידל
המקדש בחמץ בשש שעות ולמעלה ובריש פסחים אמרינן דטעמא דרב גידל משום דלאו
ברשותי קאי כמו שנתבאר לעיל א"כ דוקא גבי שאר א"ה דלא מקרי ממון לגבי' אבל
לגבי מודר הנאה דממון שלו הוא שפיר מקרי נתינה וצ"ל דס"ל לרשב"א פינן דלגבי
דידה הוי א"ה אינה יכולה לזכות בו ולא יצא מרשותו להיות נתינה לקד' הכריע הרמ"א
דבשאר א"ה יש פוסלין דלאו ממון שלו הוא ולא שייך בי' נתינה אבל גבי מודר הנאה
דממון שלו הוא מודה הירושלמי דמהני אף נראה לענ"ד דטעמא דרשב"א פינן דקי"ל
פרבא דאמר כל מילתא דאמר רחמנא וכו' א"כ היכא דאיכא עבירה בנתינה אין הנתינה
פלום אפי' לפמ"ש לעיל לדעת הפוסקים בגשבע ונדר מהני וכ"ש בלא אסר הנאתו אלא
הנכסים דאין עבירה בנתינתה מ"מ באוסר הנאת נכסיו שאני פדאי' בנדרים דף ל"ה
דהוי כהקדש והמקבל מעל פשיזיא פינן דקי"ל הקדש במזיד אינו מתחלל וגרע טפי
משאר איסור הנאה והיננו דכתב הרשב"א ואינה יכולה לזכות א"כ במודר הנאה י"ל
דאף הש"ס דידן מודה פינן דאין הקדש מתחלל במזיד אין הנתינה פלום וברשות הבעל
היא ובמה תתקדש ובזה יש לפרש דברי הרשב"א שהשיב שם בתשובה דאיסור נדר חל
על איסורי דרבנן מה רצונו בזה אמנם בלשון השואל שם שכ' וז"ל אחר שאפשר לכתוב
על איסור הנאה נראה דשואל ס"ל כפשוטו דסוגיא דמותר לכתוב על א"ה כמבואר
בגיטין אלא דנסתפק דנדר גרע טפי משום דהוי כהקדש ושאל בזה אם אפשר שקדשה
באופן זה שיכתוב השטר על איסורי הנאה והוי סובר פינן דאין חל עליו איסור נדר ולא
הוי כהקדש וע"ז השיב הרשב"א דבאסורי הנאה ד"ת בל"ז אסור לכתוב ואם יכתוב על
א"ה של דבריהם הנדר חל עליו ואין מועיל בו נתינה כנ"ל דה"ל כהקדש ולפ"ז מ"ש
הרמ"א בשטר מהני צ"ע: סע"ף כב עבר ומכר אסורי הנאה וקדש בדמיהם מקודשת הנה
רש"י ו"ל כ' והדמים אסורים למחליף רק לענ"ד קדושין הקילו משום פ"ו או משום
שהוא דבר שאינו מסוים ופירש הרא"ש פנונתו דא"צ לקדש פעם אחרת משום הנאת
קדושין ונראה דס"ל לרש"י אפי' למ"ד בע"ז חליפי חליפין מותרין אבל היכא שמוכר
אסורי הנאה פינן דטעמא הוא משום קנסא א"כ ע"כ אפי' חליפי חליפין אסורין דאל"כ
מה הועילו חכמים בתקנתם הא יכול להנות בחליפי חליפין ולהכי אי לאו הני טעמא הי'

צָרִיף לְקַדֵּשׁ פַּעַם אַחֲרַת אַע"ג דְּדוֹמָה הַנְּאֻת הַאֲשֶׁה שְׁקִינְדָּשָׁה לְחִלְפֵי חִלְפֵי מִשְׁא"כ גְּבִי
שְׁבִיעִי אוֹ מְוָדֵר הַנְּאֻה פְּשֵׁה־חִלְפֵי דְאִין שִׁינְדָּה בּוֹ קִנְסָא אֶלְא מִשׁוּם דְּהוּי בְּגִדּוּלִין כְּדָאִי
בְּנִדְרִים בְּאַמַּת חִלְפֵי חִלְפֵי מְוָתֵרִין כְּדָאִי בִשׁ"ע י"ד ס' ר"ו וּמָה שְׁהִקְשׁוּ תוֹס' עַל
רש"י בְּחֻלְוֵי דָּף ד' דְּלֹא שִׁינְדָּה טַעְמָא דְרִש"י.

דא"כ מְצִינּוּ דְמִים פִּינּוּ דְאָסוּר לְהַחֲלִיף לְכַתְּחִילָה אֶלְא מְפִרְשׁ בְּסוּגְלֵי דְנִדְרִים דְקָאָמֵר
הֵתָם דִּיעֵבֵד ע"ש גְּרָאָה דְרִש"י ו"ל לְמַד מִשָּׁם מְדָאָמֵר בְּדִיעֵבֵד מְקוּדָשָׁת מִשְׁמַע אֶבֶל
לְכַתְּחִילָה אָסוּר לְקַדֵּשׁ וס"ל לְרִש"י ו"ל דְאָם נִימָא שְׁאָסוּר לְכַתְּחִילָה לֹא מְקַרֵי דְמִים
וְהֵאִיף מְקוּדָשָׁת הָא לְגַבֵּי דִידְךָ לֹא הוּי מְמוֹן וְע"כ צ"ל פִּינּוּ דְבְּדִיעֵבֵד מְקוּדָשָׁת הוּי דְמִים
וּא"כ שְׁפִיר כ' רש"י דְאִי נִימָא שְׁפָל חִלְפֵי אוֹ חִלְפֵי חִלְפֵי מְוָתֵרִים א"כ מְצִינּוּ דְמִים
לְכָל אָסוּרֵי הַנְּאֻה אַע"ג דְאָסוּר לְכַתְּחִילָה מ"מ הוּי דְמִים פִּינּוּ דְבְּדִיעֵבֵד חִלְפֵי מְוָתֵרִין
וּבְזָה גְרָאָה לְפִרְשׁ מ"ש הִירוּשְׁלָמִי שְׁהִבִּיא הָרָא"ש אָמֵר רַב חוּנִי הָדָא אָמְרוּ שְׁמַקְדָּשִׁין
בְּגִזְלֵי וְאִין צ"ל כַּמ"ש הָרָא"ש דְסוּתֵר לְסוּגְלֵי דִידְךָ דְלַפְמ"ש י"ל דְמִינֵי בְּגִזְלֵי לְאַחֵר יֵאוּשׁ
דַּה"ל גְּבַהּ יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת אֶלְא דִּילִיף מְהֵקָא דְאָמְרִינּוּ פִּינּוּ דְהוּי דְמִים לְגַבֵּי דִידְךָ הוּי
דְמִים לְגַבֵּי נוֹתָן ה"ה בְּגִזְלֵי פִינּוּ דְהוּי גְּבִי דִידְךָ יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת הוּי נְמִי גְּבִי דִידְךָ
נְתִיבַת דְמִים לְקַדוּשִׁין וְלַפְמ"ש לְעִיל בְּתַחֲחִילַת ס' זֶה דְלִהְרַמְבַּ"ם לֹא אָמְרִינּוּ הוּי סְבָרָא
מִגּוֹ דְהוּי מְמוֹן לְגַבֵּי דִידְךָ הוּי נְמִי לְגַבֵּי דִידְךָ ע"כ צ"ל פִּינּוּ דְבְּדִיעֵבֵד מְהֵי הוּי נְמִי דְמִים
לְגַבֵּי א"כ שְׁפִיר כ' רש"י דְמוֹכַח דְלִמְחִילֵי עֲצָמוּ אָסוּר מִשׁוּם דַּל"כ מְצִינּוּ דְמִים מִיְהוּ
י"ל דְתוֹ ס"ל דְכִינּוּ דְגַבֵּי דִידְךָ הוּי דְמִים כַּמ"ש תוֹס' דְנוֹקָא לְמַחֲלִיף עֲצָמוּ אָסוּר הוּי כְּמִי
מְמוֹן לְגַבֵּי נוֹתָן כַּמ"ש הַה"מ לְעַנְיָן גִּזְלֵי לְאַחֵר יֵאוּשׁ פִּינּוּ דְהוּי שִׁינּוּי רְשׁוּת לְגַבֵּי דִידְךָ
הוּי נְמִי שִׁינּוּי רְשׁוּת גְּבִי דִידְךָ וְכ"כ הַרְשֵׁב"א בְּשִׁמְעָתִין וְעִיקָר גְרָאָה בְּזָה דְתוֹ לְשִׁיטְתֵךְ
אֲזִילֵי דַס"ל דְרַב גִּידְלֵי מִינֵי בְּשַׁעָה ז' דְהוּי חַד צַד דְאִוְרֵיִתָא אֶבֶל בְּנוֹקְשָׁה בְּשַׁעָה ו' הוּי
תְרֵי דְרַבְּנָן הוּי קַדוּשִׁין וְא"כ לַפְמ"ש לְעִיל דְבְּנוֹקְפֵרִין אִפִּי דְאִוְרֵיִתָא מ"מ שְׁלֹא כְּדָרְךָ
הַנְּאֻתוֹ אִינוּ אֶלְא מְדַרְבְּנָן אֶלְא פִינּוּ דְהִיא אָסוּרָה לְהַנּוּחַ מִהֵן מְדַרְבְּנָן לֹא הוּי קַדוּשִׁין
מִשׁוּם דְבַמָּה תִתְקַדֵּשׁ וְא"כ וּבְדַמִּיהֵן דְאִפִּי דְמִי עָרְלָה וְכַלְאִים אִינָם בְּשִׁרְיָפָה לְעוֹלָם הוּי
תְרֵי דְרַבְּנָן מִשׁוּם דְמַחְזִי שְׁלֹא כְּדָרְךָ הַנְּאֻתָן וְאִף דַּכ' הַתוֹ שָׁם דְלֹא הוּי בְּתֵרֵי רַבְּנָן קַדוּשִׁין
גְּמוּרִים הִינּוּ פִינּוּ שְׁהִיא אִינָה יְכוּלָה לְהַנּוּחַ מִהֵם אֶבֶל הֵכָא פִינּוּ דְהִיא מְוָתֵרַת לְהַנּוּחַ
שְׁפִיר הוּי קַדוּשִׁין אֶבֶל לְשִׁיטְתֵי רִש"י ו"ל דַּס"ל דְרַב גִּידְלֵי מִינֵי בְּשַׁעָה שְׁשִׁית אִפִּי בְּתֵרֵי
רַבְּנָן לֹא הוּי קַדוּשִׁין וְא"כ מְמִילָא מוֹכַח מְהֵא דְקִינְדָּשׁ בְּדַמִּיהֵן מְקוּדָשָׁת דְכִינּוּ דְבְּדִיעֵבֵד
מְקוּדָשָׁת הוּי מְמוֹן.

שָׁם אִם עֵבֵר וּמְכַר וְכו' וְלֹא יָדַע הַלּוֹקֵחַ דְאָם יָדַע הַלּוֹקֵחַ כְּתִב הָרָא"ש דְאִזְזוּ אָמְרִינּוּ דְנוֹתָן
הַדְּמִים בְּמַתְנֵה שְׁכַתְבֵי הַב"ש וְצָרִיף יֵשׁוּב מ"ש מְהִפְיָר שְׁדָה שְׁאִינוּ שְׁלוֹ דְקִי"ל הַמְעוֹת
פְּקֻדוֹן וְעַמ"ש לְקַמֵּן בְּסִי נוֹן גְּבִי מְקַדֵּשׁ אַחֲתוֹ דְנוֹקָא גְּבִי הַפִּיר בְּהַ שְׁאִינָה שְׁלוֹ שְׁהַחְזִיק
הַגְּזֻלָן בְּשְׁדָה וּמְמִילָא דַא"ש הֵכָא פִינּוּ שְׁשִׁינְיָהֵם יָדַעוּ דְלֹאוּ מְכִירָה הוּא ה"ל כְּמַקְדָּשׁ
אַחֲתוֹ דְקִי"ל מְעוֹת מַתְנֵה וְרָאָה לְדַבָּר מְמָה דַאִי בַח"מ ס' ר"כ גְּבִי מְכַר צָמֵד בְּכָל אֵילוּ
הַדְּבָרִים אִין הַדְּמִים רַאִי שְׁאָם טַעָה בְּכַדִּי שְׁדַעַת טוּעָה יֵשׁ לוֹ אִוְנָאָה וְאִם בְּכַדִּי שְׁאִין
דַעַת טוּעָה אָמְרִינּוּ בְּמַתְנֵה נְתָן לוֹ וְלֹא אָמְרִינּוּ דְמְעוֹת פִּיקְדוֹן ע"ש צ"ל כַּמ"ש שָׁם מִיְהוּ
לְדִינָא אִינוּ צָרִיף לְכָל זֶה דְאִפִּילוּ הַמְעוֹת הַפְּקֻדוֹן אִינוּ אֶלְא הַלְוָאָה שְׁהֵרֵי לֹא הִי פְּוֹנְתוֹ
אֶלְא לְהַטְעוֹת אֶת הַמּוֹכֵר שְׁאָם הִי הַמּוֹכֵר יוֹדַע שְׁהוּא לְשָׁם פְּקֻדוֹן לֹא מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ א"כ

מסתמא נתרצה שיוציא המוכר ושפיר יכול לקדש: שם סעיף כ"ג בכור בזמן הזה וכו' הנה הרא"ש בסוף פ"ק דב"ק פתב דמוכח מפלוגתא דאב"י ורבינא בפ' הפרה שור ושור פסולי המוקדשי' שנגחו דפי' ר' יהודא גאון בבכור שור דלא פריק לי' דלא הוי ממון בעלים אפי' בזה"ז והיגו כמ"ש התוס' שם דאף דלדעת המקשה דנימא לי' הא ריה"ג הא רבנן משמע דרבנן מודים בבכיר בזה"ז דהוי ממון בעלים מ"מ ממאי דמשני מתנות כהונה קאמרת דריה"ג עצמו לא אמר דהוי ממון אלא בזה"ז או בח"ל משמע דרבנן דפליגי עלה אפי' בזה"ז לא הוי ממון ונראה עוד לפי מה דמפרש רבינא שם דף י"ג דברי אבא יוסי דאמר לא אמר בן עזאי אלא בבכור בלבד לאו למעוטי שלמים דבכור חמור טפי שקדוש מרחם הוא משמע לת"ק אליבא דבן עזאי דאמר לרבות שלמים היגו למעט בכור דאל"כ היגו אבא יוסי א"כ משמע דאפי' לריה"ג מודה בבכור בח"ל דלא הוי ממון בעלים וע"כ מתני' דתמורה בכור מוכרין אותו תם חי וכו' היגו קאבא יוסי והיגו דפשיטא ליה ורבינא שם בפ' הפרה דבכור בזה"ז לא הוי מב"ע אפי' לריה"ג דפליגי בי' ת"ק ואבא יוסי ומסתמ' הלכת' כת"ק דאב' יוסי וכן נלע"ד דמוכח מפמה סוגיא דרבנן דריה"ג פליגי אפי' בבכור בח"ל או בזה"ז חזקא מדקאמר בב"ק שם דמתני' דנכסים שאין בהן מעילה מנירי בקדשים קלים ואליבא דריה"ג ולא מוקי לה בבכור בח"ל או בזה"ז אפי' כרבנן דהא אף לריה"ג לאו פללא היא לכל נכסים שאין בהם מעילה דהא בשור בזמן המקדש לאו הוי ממון בעלים וכן במעשר דלא הוי מ"ב כדקאמר שם דף י"ג ואפ"ל בקדשים קלים עצמו לאחר שחיטה לא הוי מ"ב א"כ הוי מצי לאוקמי אפי' כרבנן בבכור בח"ל אע"כ דרבנן פליגי אפי' בזה וכן מוכח בסוף תמורה דפריה אמתני' דממעט אתנן במקדשים והא אא"א דבר שאינו שלו ומוקי בממנה זונה על פסחו ואב"י מוקי לה בפסחים דף צ' בקק"ל ואליבא דריה"ג וקשה לאוקמי בבכור בח"ל שנתן לה ואח"כ העלה וכו' ש דאמר אם באו תמימים יקרבו וכן מוכח בבכורות בר"פ מעשר בהמה דדחיק למצוא מעשר בהמה במקדשים בקק"ל אליבא דריה"ג ולא קאמר בבכור בח"ל ואליבא דכ"ע אין לומר פנין דבכור הוא ממון פהו א"כ ה"ל לקוח דפטור ממע"ב ז"א דמשפחת בכהן שנוולדה לו יוד בכורים בעדרו וכדאי' להדיא בב"מ דף ד' ע"א אלימא ספק בכורים יהיה קדוש אמר רחמנא ולא שפכר קדוש וכן מוכח מבבא בתרא דף קכ"ח ע"ב דלא משני בבכור בח"ל עיין שם מיהו משמע מפל הסוגיא ומסתימת המשניות דהלכה כריה"ג וכן מוכח מסוגיא דר"פ פהמ"ק דמשני רבא דלא ימכר דכתיב גבי חרמים קאי על מעשר א"כ מוכח דבשאר קדשים קלים הוי מ"ב מדאיצטרך גבי מעשר ואין לומר דקרא לאו הוא דאיתי ז"א דא"כ נימא בחרמים גופי' דקרא אתי פלאו אע"כ דאף דס"ל לרבא דכל מילי דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני אפ"ה לקי משום דעבר אמירא דרחמנא מ"מ פנין דבלא"ה לאו בני מכירה נינהו פלל לא שייך ביה לאו דלאו מידי עביד וא"כ ע"כ צ"ל כריה"ג וכן לרב אנשי שם דמפרש לא יגאל דמעשר היגו לא ימכר ע"כ דס"ל כריה"ג ורב אנשי בתראי הוא וכן הוא דעת הרמב"ם ז"ל להדי' בפ' ח' מנזקי מעון דנכסים שיש בהן מעילה דוקא פטורים והיגו כריה"ג.

כ"כ הלח"מ שם אף כפר פתבתי דרבינא לשיטתו דפליגי ת"ק ואבא יוסי אליבא דריה"ג אי הוי בכור בח"ל מ"ב או לא וכעין זה פליגי רבינא ושמואל בפ' חלק דף קי"ב ע"ב

דלרבינא בכור הוי שלל שמים ופליג אדשמואל ועיין ברמב"ם בפ"ה מהלכות עפוי"ם
דפסק פשמואל ועיין בכ"מ שם.

ותו דבתמור' דף ה' אי' בהדנ' דלרבא דס"ל פל מילי דאמר רחמנא לא תעביד ועביד לא
מהני ע"כ מיעוטא דהא דכתב גבי חרמים למעט בכור דנמפר וכן הוא בר"פ פהמ"ק וע"כ
צ"ל דאבני דס"ל בפרק הפרה דלא הוי ממון בעלים היינו משום דלשיטתו אגיל דס"ל
בתמורה שם דאי עביד מהני ואיצטרף הוא לחרמים גופיה דאינו נמפר פדאיתא בסוגיא
שם ותו פינו דקי"ל פרבא דאמר דאי עביד לא מהני ממילא מעוטא דהוא דכתב גבי
חרמים היינו למעט בכור דנמפר מ"מ נראה דהרא"ש החמיר לענין קדושי אשה פחוש
לדברי רבינא דהוא בתראי דס"ל לריה"ג לא הוי ממון בעלים ואין להאריך פאן
ובחידושי ב"ק הארכתי בזה ועיין בב"ש שפכת בשם התוס' דאחר שחיטה ונדאי הוי
מ"ב ונראה דמוכח הוא דהא פתבו תוס' שם ד"ה ומחיים מי אמר וכו' דלענין נדרים
ונדבות בי"ט חמיר טפי דאפילו בחלק הפהנים אמרינו משלחן גבוה קא זכי והר' משנה
מפונשית בביצה דף כ"ו דבכור בע"מ שוחטין אות ביו"ט ע"כ דבכור בע"מ לאחר
שחיטה לא אמרינו משלחן גבוה קא זכי: סימן כ"ט סעיף א האומר לאשה וכו' ובגמ'
אמרינו הטעם משום שאין אשה נקנית בחליפין והרמב"ם ז"ל כתב הטעם שאם
החזירנה הרי לא נהנית ולא הגיע לידיה פלום ועיין בחידושי שפכתתי ליישב לשון
הש"ס להרמב"ם ז"ל ונ"מ דלהרמב"ם אינו צ"ל דהפקיעו הקדושין ע"י הפקר ב"ד
וצריכה להחזיר לו הקדושין משא"כ לטעם התוס' והרא"ש משמע דאין צריכה להחזיר
הקדושין פינו דזכותה מהפקר מיהא י"ל דלא הפקיעו החכמים הקדושין אלא פשהיא
מקיימת את הפנאי והחזירה לו אבל אם לא החזירה פינו דבל"ז לא הוי קדושין לא
הוצרכו להפקיע וממילא צריכה להחזיר לו עוד פתב שם דנ"מ היא מחזרת לו בתנאי
מ"מ להחזיר לה דלטעם הרמב"ם ז"ל אם נתקיימה התנאי שהחזירה לו בתנאי ע"מ
להחזיר לה והחזיר לה הרי נהנית והוי קדושין למפרע משעת נתינה ראשונה אף י"ל
דהיינו דוקא אם אמר ע"מ להחזיר סתם אבל אם אמר להחזיר לי והיינו לצרכו פדאי'
בב"ב דאם הקדישה ואח"כ החזיר אם אמר ע"מ שתחזיר לי לא מהני א"כ ה"כ י"ל דלא
מהני אם תחזיר ע"מ להחזיר ועוד הנה נראה דלטעם הרמב"ם ז"ל אפי' אם ניתן לה ע"מ
שתחזיר ותתן לבנו או לאביו נמי לא הוי קדושין פינו שאין יכול להנות ממנו משא"כ
לטעם התו' והרא"ש י"ל דנה לא דמי לחליפין דהדר סוּדָר לְמָרָא קמא אף היותר נראה
לפענ"ד דאין בזה פלוגתא בין הרמב"ם והתוספות והרא"ש דהא קשה לדעת הרמב"ם
ז"ל דאם מקדש אשה ואמר ע"מ שתתן מאתיים וזו נימא פמי דלא הוי קדושין שהרי
נותנת לו פפלים מנתינתו וכן באשה חשוכה מתקדשת בש"פ אע"ג באדם חשוב אמרינו
דאם היא נותנת לו מקודשת א"כ נימא באשה חשוכה דלא יתיב לה ולא מידי דקבלתה
חשיבא טפי מנתינתה ואין לומר דדוקא במעמ"ל פינו שצריך להחזיר גוף החפץ ממש
לא הוי נתינה ז"א דהא פתב הרא"ש דמעמ"ל יכול להחזיר את דמיו דמה לי הן ומה לי
דמיהן דאפי' א' נימא פינו דכי איתא בעינא צר כא להחזיר לו גוף החפץ פדאיתא בגיטין
דף ע"ה גבי ע"מ שתחזיר את הנזיר מ"מ בהא דאמר רבא הילך מנה ע"מ שתחזירי לי
משמע דאע"ג דניתן לה רשות שיכול להוציאה ולהחזיר לו מנה אחרת אפ"ה אינו
מקודשת ומה בין זה לאומר התקדשי לי בפירוטה ע"מ שתתן לי מאתיים וזו ע"כ צ"ל

דלשון שפתחזירי לי שאני שהוא דומה לחליפין ונראה לענ"ד דהרמב"ם ס"ל נמי כפי
התם אלא דבא למעט שניתן לה מעמ"ל ותתקדש בהנאת הקישוט והשימוש עד שפתחזיר
לו וכבר כתב בסי' הקודם דדוקא שמתקדש בהנאת שימוש דהיינו שהיתה צריכה ליתן
פרוטה להשתדל לו הנאת שימוש זה אבל בשכר הנאת השימוש ה"ל מלנה וכתב שם
דלדעת הרמב"ם ו"ל דס"ל המקדש במלנה אע"ג דארנוח לה זימנא ואמר דהנאת הרנוח
הזמן אינה מתקדשת משום דלא הוי נתינה אלא פאומר בשעת הלואה דהוי נתינה שיש
בו הנאה וכן במעמ"ל פשנתן לה רשות להשתמש באותו זמן הוי נתינה שיש בו הנאה
כמו בשעת הלואה והיינו שכתב הרמב"ם פאן דהא דלא מהני נתינה דמעמ"ל משום
נתינה שאין בו הנאה אבל אם הי' נתינה שיש בו הנאה מתקדשת במתנה זו דאין דומה
לחליפין שהיא נתינה שאין בו הנאה ועוד נראה דאם אמר הרי את מקודשת לי ע"מ
שפתחזיר ותמכרהו לי דמקודשת לכ"ע דלא דמי לחליפין שפתחזיר הספץ בחנם וגם הוי
נתינה שיש בו הנאה תדע דהא פתבו התוס' דף ח' ע"ב ד"ה מנה אין פאן וכו'.

התקדשי לי במשכון זה והמשכון יהא שלך וכו' הרי אף דצריכה להחזיר לו המשכון
אפ"ה מקודשת משום דצריכה לשלם המנה וזה שכתב הרמב"ם משום דאין לו הנאה וכן
משמע בהרא"ש במעמ"ל וקידוש ביה אשה הוי קידושין משום שיכול לחזור ולקנות ממנה
וכו' משמע דאף שצריכה למכור לו הוי קידושין ולפ"ז ממילא מודה הרמב"ם פשאמר
ע"מ שנתן לאיש אחר אע"ג דהוי נתינה שאין בו הנאה מ"מ פיון דאין דומה לחליפין
מתקדשת מ"מ נראה דאם אמר ע"מ שנתן לאיש אחר ע"מ שיחזור לי כעובדא דר"ג
באתרוג לא מהני באשה פיון דסוף סוף התנאי הוא שיחזור למי שנתן דומה לחליפין
תדע דהא כתב הרא"ש במעמ"ל פשמתקדש ביה אשה הוי קידושין משום שיכול לחזור
ולקנות ממנה משמע דאם הי' אומר בשעת הקידושין שפתחזיר לנה שנתן לו בחנם לא
הוי קידושין אף דהוי כמ"ש ע"מ שנתן לאיש אחר ואפ"ה פיון שהוא חוזר לבעלים
הראשונים דומה לחליפין ונראה דהא דלא פ"י רב אשי דמהני נתינת המעמ"ל באשה
כשהוא נותן לה רשות להשתמש באותו זמן משום דמייירי בנותן לה מנה דיש חשש
איסור הערמת רבית פשמתקדשת בהרנוח הזמן כמ"ש בחידושי ע"ש: שם ע"מ
שפתחזיריהו לי וכו' עיין ב"ש שכתב משמע מדברי תו' דבכל מעמ"ל א"צ לכפול התנאי
דאיפא אומדני והיינו מדאמר רבא סתם ואינו מוכרח כמו שכתבתי בחידושי לפרש
דבריהם מה שלא הקשו בתחלת דברי רבא משום דהו' מצוי למימר בכולהו דלא סמכי
אדעתה' המקבל ע"ש.

ורב אשי דאמר בכולי קני לבר מאישה באמת י"ב דמייירי בת"כ ואף הרשב"ם בב"ב דף
קל"ז דכתב דבכל נתינת ממון ה"כ אומדנא ולא בעינן בי' פלל ת"כ מודה גבי קדושין
דבעינן ת"כ ע"ש וכן מפורש בסוגיא דגיטין דף ע"ה בע"מ שפתחזירי לי את הנזיר דבעינן
ת"כ ולא אמרינן דהוי אומדנא: שם אבל האשה וכו' פדי לקדשה כתב הב"ש דכדי
לקדשה לאו דוקא וכו' ולדעתו נראה דלרבותא נקיט דאם לא נתנה לו פדי לקדשה
פשיטא דמקודשת דלא גרע מגזל דידה ולא מיבעילי פשאמרה הו דאמרי' מסתמא נתנה
לו במתנה ואפי' לא אמרה הו מ"מ כשמקבלת ממנו שלא בתורת חזרה שאינה יכולה
לומר דידי שקלי שאינו מחויב להחזיר לה עד הזמן מסתמא ניתנה לה במתנה גמורה

אֵלָא דקמ"ל רבוּתָא דַּאָף שְׁאַמְרָהּ בְּפִי פְּדִי לְקַדְשָׁהּ וְאַמְרָהּ נְמִי שְׁיַחְזִיר לָהּ אַחַר שְׁלֵשִׁים יוֹם הָרִי דְלֹא נִתְּנָה לּוֹ בְּמִתְּנָה גְּמוּרָה אִפְ"ה מְהֵנִי.

וְהִנֵּה הֵט"ז תָּמָה עַל הֶרֶם"א ו"ל בְּמ"ש מַעַמ"ל לְאַחַר שְׁלֵשִׁיָּהּ יוֹם וְהוּא מְדַבְּרִי רַבִּינוּ אַבִּיגְדוֹר פְּ"ץ בְּתֻשׁוּבַת הָרָא"ש כָּלֵל ל"ה וְאִיהוּ לָא ס"ל דְּהַמְקַבֵּל מַעַמ"ל יָכוֹל לְקַדְּשׁ וְכוּ' וּלְפִי מַה שְׁפָסַק לְעִיל פְּהָרָא"ש אֵין ה"נ פְּאֵן דְּאַפִּי בְּלֹא אַמְרָה עַד לְמַד יוֹם מְצִי לְקַדְּשָׁהּ עַכ"ל הֵט"ז ע"ש וְלְכַאוּרָה יִפְּלֹא דְבְּתֻשׁוּבַת הָרָא"ש שְׁם בְּלִשׁוֹן רַבִּינוּ אַבִּיגְדוֹר עֲצָמוּ מְבוֹאָר דְּבַמַּעַמ"ל יָכוֹל לְקַדְּשׁ אִשָּׁה וְלֹא נִחְלְקוּ שְׁם אֵלָא בְּשׂוֹאֵל ע"מ לְקַדְּשׁ דַּס"ל לְהָרָא"ש דְּהָנִי פְּנוּתָן מַעַמ"ל ע"ש וְתוּ אֵינוּ מוּבָן דְּמָה תוֹעֵלֶת בּוּ בְּזֵה שְׁאַמְרָה לְאַחַר שְׁלֵשִׁי יוֹם וְז"ל רַבִּינוּ אַבִּיגְדוֹר פְּ"ץ ו"ל בְּתֻשׁוּבַת הָרָא"ש שְׁם וְעוֹד הִי אֹמֵר מוֹרִי נְרוּ דְּאָם נִתְּנָה הָאִשָּׁה הַחֲפִץ לְאִישׁ ע"מ לְהַחְזִיר לְאַחַר לְמַד יוֹם וְקַדְּשָׁהּ בְּחֲפִץ זֶה תוּף שְׁלֵשִׁים ה"ז מְקַדְּשֵׁת וּמוֹחֲזֵר וְאַפִּי לָא גְּמָרָה ע"מ שְׁתַּחֲזִירָהּ מִיַּדִּי דְּחֻזִּי לִי הוּא וְעַד"ז מְצָאֵנוּ שְׁאַשָּׁה מְתַקְּדֵשֶׁת לְפַעְעִים בְּפָרָה דִּידָהּ עַכ"ל וְנִרְאָה לְעַנ"ד לְהִבִּין פְּנוּתָהּ דַּא"צ לְאַחַר שְׁלֵשִׁים יוֹם לְקִנּוּת מְמַנָּה אוֹ לִיתָן לָהּ דְּמִים דְּכִינוּ שְׁהוּא בְּיַדָּהּ הָרִי הוּא מוֹחֲזֵר וְלֹא דְּמִי לְהָא דְּאַמְרִינוּ בְּב"ב בְּמַעַמ"ל דְּאָם הַקְּדִישָׁה וְהַחְזִירָהּ לָא מְהֵנִי מְשׁוּם דְּלֹא הָנִי מִיַּדִּי דְּחֻזִּי לִי אֲבָל הֵכָא הָרִי חֻזִּי לָהּ וְע"ז פְּתַב וְעַד"ז וְכוּ' דְּאַפִּי אִם נּוֹתְנָת לּוֹ בְּתַחֲלָה פְּדִי לְקַדְּשָׁהּ וְאַמְרָה ע"מ שְׁתַּחֲזִירָהּ לִי לְאַחַר שְׁלֵשִׁים יוֹם לָא אַמְרִינוּ פִּינוּ שְׁנִתְּנָה לּוֹ פְּדִי לְקַדְּשָׁהּ וְאַמְרָה לּוֹ לְאַחַר לְמַד יוֹם דְּעַפְתָּה שְׁתַּתְּקַדְּשׁ בָּהּ וְיַחְזִיר וְיִקְנֶיהוּ מְמַנָּה וְלְהַחְזִיר לָהּ אוֹ לִיתָן דְּמִים וְקִנּוּיִם תְּנַאֲלִי לְאַחַר לְמַד יוֹם אֵלָא אַמְרִינוּ דְּמָה שְׁנִתְּנָה לּוֹ עַד לְאַחַר שְׁלֵשִׁים יוֹם הֵינּוּ אִם לָא יְקַדְּשָׁהּ בּוּ אֲבָל אִם יְקַדְּשָׁהּ מִמִּילָא מְתַקִּיִּים תְּנַאֲלִי כְּשֶׁהֲגִיעַ זְמַן חֲזִירָהּ דְּהָרִי הוּא מוֹחֲזֵר וְהֵם מְמַשׁ דְּבָרֵי הֶרֶם"א בְּהַגָּה"ה זֶה אֵלָא דְּצָרִיף לְהִבִּין לְפָהּ הַנּוֹצְרִף לּוֹמֵר שְׁתַּנַּאֲלִי עַד לְאַחַר שְׁלֵשִׁים וְקַדְּשָׁהּ בְּתוּף שְׁלֵשִׁים וְנִרְאָה דְּנֻדְאִי אִם נִתְּנָה לּוֹ הָאִשָּׁה הַטְּבַעַת בְּמַעַמ"ל לָהּ לְשֵׁם קְדוּשִׁין לָא הָנִי קְדוּשִׁין פִּינוּ דְּאָם לָא יְקַדְּשָׁהּ תַּתְּבַטֵּל מִתְּנָה לָא יִהְיֶה לָהּ מִיַּדִּי דְּכִינוּ דְּבִין כְּפֹ וְכִין כְּפֹ שְׁלָהּ הוּא וְלֹא דְּמִי לְמַקְדְּשָׁהּ בְּגִזְלֵי דִידָהּ וְאַמְרָה הֵן דְּמַקְדְּשֵׁת דְּאַמְרִי מְסַתְּמָא מְחַלָּה לּוֹ פְּדֹאִיתָא לְעִיל בְּסִימָן כ"ח דְּהֵתָם שְׁאֵנִי דְּאַמְרִינוּ פִּינוּ דְּנִיחָא לָהּ לְהַתְּקַדְּשׁ לּוֹ נִתְּנָה לּוֹ בְּמִתְּנָה גְּמוּרָ' אִפִּי אִם לָא יְקַדְּשׁ אֲבָל הֵכָא פִּינוּ שְׁאַמְרָ' בְּפ' ע"מ לְהַחְזִיר לָהּ לְשֵׁם קְדוּשִׁין הָרִי הַתְּנָתָה בְּפִירוּשׁ שְׁאָם לָא יְקַדְּשָׁהּ תַּתְּבַטֵּלָה הַמִּתְּנָה לָא הָנִי קְדוּשִׁין וְנִרְאָה רְאִיָּה לְדַבְּרֵי מְהָא דְּאַמְרִינוּ בְּפָרָק הַזֶּה בְּדָף מ"ז גְּבִי חֲלִיפִין דְּוָקָא בְּכִלּוֹ שְׁלֵ קוֹנָה אֲבָל כְּלִי שְׁלֵ מְקַנָּה לָא מְהֵנִי מְשׁוּם דַּה"ל כְּמַקְנָה עִם נְכֻסִים שְׁאֵין לָהֶם אַחְרִיּוּת ע"ש וְלֹא אַמְרִינוּ פִּינוּ דְּקִנְיָן סוּדָר הָנִי כְּמַעַמ"ל פְּדֹאִיתָא בְּסוּגְיָא וְכֵן הוּא בַח"מ סִימָן קצ"ה סְעִיף ד' בְּהַגָּה"ה א"כ נִימָא דְּבַמָּה שְׁנוּתָן הַמְקַנָּה הַסוּדָר ע"מ לְהַחְזִיר קוֹנָה אֶת הַשְּׂדֵה בְּחֻזְרָת הַסוּדָר פִּינוּ שְׁכָבֵר קִנָּה אוֹתוֹ בְּתַפְסוּתוֹ אִם הַחְזִירוֹ לְבַעֲלִים נִימָא דְע"י חֲזִירָהּ זֶה יְקַנָּה אֶת הַשְּׂדֵה מִן הַמְקַנָּה דְּהָנִי מְמַשׁ דִּין זֶה שְׁנוּתָן לּוֹ הַתְּוֹדֵר בְּמַעַמ"ל לְשֵׁם קִנְיָן הַשְּׂדֵה וְאַפִּי אִם נִימָא לְמ"ד בְּכִלּוֹ שְׁלֵ קוֹנָה דְּטַעֲמִיָּה פִּינוּ דְּלֹא מְפָרֵשׁ קִרָא אֵלָא כְּלִי שְׁלֵ קוֹנָה שְׁנַתְּףֵי בְּעֻזֵי לְגוּאֵל בְּעֵינוּ דְּוָקָא בְּעֵנֵין זֶה דְּמַהֲאִי טַעֲמָא לָא מְהֵנִי לְלוֹי בְּכִלּוֹ שְׁלֵ קוֹנָה כְּמ"ש הַתוּ' שְׁם מ"מ מֵאִי מְקַשָּׁה לְלוֹי דִּילְמָא קִנְיָן דְּקִרָא הִי ע"י חֲזִירָת הַסוּדָר וּבְעֵינוּ דְּוָקָא קִנְיָן זֶה דְּכַתִּיב בְּקִרָא וְדוּחֵק לּוֹמֵר מְשׁוּם דְּלִישְׁנָא דְּקִרָא וְנָתַן לְרַעֲיָהּ מְשַׁמַּע שְׁהַקְנִיָן הוּא ע"י הַנְּתִיבָה ע"כ צ"ל דְּלֹא שְׁיִיף בְּזֵה מְכִירַת הַשְּׂדֵה פִּינוּ דְּאָם לָא יַחְזִיר לּוֹ תַּתְּבַטֵּל הַמִּתְּנָה דְּנָתַן לּוֹ ע"מ לְהַחְזִיר כְּמ"ש הֶרֶם"א

בהג"ה נשם ולא יתקב ליה ולא מידי ועוד ראיה מהא דאמר בב"מ דף ס"ה ע"ב ובמגילה פ"ק ב"ג העיר דבמוכר על תנרי שניחזיר לו כפשיהיה לו מעות ודייר ביה ה"ל ריבית ואי נימא דהוי מכירה גמורה למה הוי רבית אע"כ פ"ק שיהא בריה להחזיר לו אין על המעות שם מכירה ונהי דבמעמ"ל הוי מתנה היינו בגוף השדה אבל מכירה לא שייך ביה וה"ל המעות פהלאה וה"ה נמי כשנותנת לו ע"מ שניחזירה לה לשם קדושין נהי דהוי חזרה מ"מ אין לו במה להתקדש: ולפ"ז צ"ל בהאי דינא דהכא דהוי קדושין היינו משום דאמר לאחר שלשים יום נמצא דאפ"י אם לא יקדשה היא שלו עד שלשים יום וכיון שהוא שלו יכול לקדש בה לשם קדושין ולא לשם חזרה דהרי אינו מחויב להחזיר לה תוך הזמן אלא דס"ל להר"א פ"ז דכשהגיע זמן חזרה א"צ לקנות ממנה משום דהוא מוחזר ממילא א"כ הרי בעינינו דוקא שתאמר לאחר שלשים יום וקדשה תוך הזמן ונראה דכן הוא הדין בנותן מעמ"ל סתם ומכרה המקבל להנותן דהוי חזרה אלא שצריה להחזיר המעות דלא שייך ביה מכירה פ"ק שאם לא יחזיר יתבטל המתנה אבל אם אמר לו עד לאחר שלשים יום וקנה ממנו תוך הזמן פ"ק דלא הי' מחויב להחזיר עדיין הוי מכירה גמורה וממילא הוא מוחזר בזמן החזרה ונראה דס"ל לה"ט"ז דלדעת הרא"ש דס"ל בהשואל ע"מ לקדש דבסתמא אמרינו דעתו באופן המועיל אפ"י לא קבע הזמן על החזרה אמרינו דמסתמא אדעתו שהי' לו במעמ"ל אחר זמן הקדושין ה"כ אמרינו הכא בנותנת לו ע"מ להחזיר סתם פ"ק דניחא לה בקדושין דאדעתא דהכי נותנת לו או אפ"י הי' נתינה כדי לקדשה אלא דבשעת הקדושין אמרה הן אמרינו דמסתמא אדעתא שלא תהא קדושין אילו לשם חזרה אלא שיהא שלו עד לאחר זמן ואז יהי' ממילא מוחזר כן נראה לי לפרש דעת ה"ט"ז אף שאינו מכונן בלשונו אף נראה דאינו מוכרח דכיון דאמר ע"מ להחזיר סתם משמע דתהא מקודשת בו בחזירתו מיד ולא דמי למ"ש הר"ש בשואל כדי לקדש אשה דנדאי הי' דעתו להחזיר לה אחר הזמן הקדושין תדע דהא לדעת הרא"ש ז"ל ה"ה אם נתן לו מעמ"ל כדי שיקנה בו שדה נמי הדין כן ואפ"ה כשהמקנה עמו נותן מעמ"ל כדי שיקנה בחזרתו את השדה לא מהני כמ"ש לעיל דמוכח הכי מסוג"ה הנ"ל ולא אמרינו דמסתמא הי' דעתו ע"מ שיכול לעכב את המתנה זמן מה כדי שיהא החזרה בשעה שיהא של הקונה ונראה דלכך הוצרך הרמ"א שיתנה בפ"י דאחר שלשים יום כן נלענ"ד וצ"ע.

ועמ"ש בחידושי קדושין דף ז' דמשמע מדברי הרשב"א ז"ל בנותן מעמ"ל לא שייך הפאת מתנה באדם חשוב ולהכי לא מהני לרב בב"מ דף מ"ז בכליו של מקנה אפ"י באדם חשוב משום דאין זה הנאה פ"ק דהוא ע"מ להחזיר וכ"מ מזה דאם קדשה בהנאת מעמ"ל לא מהני ונ"מ עוד כשהוא אדם חשוב ונותנת כו מעמ"ל דלא מהני דאין זה הנאה אף כפר פתבתי שם דיש ליישב קוש"י הרשב"א פ"ק דס"ל לרב בקנין חליפין דבועז נתן לגואל א"כ ליכא למילף לגבי חליפין אלא דומ"י דהוי נתינה ממש אבל הנאת מתנה לא מהני אלא גבי קנין פס"ק וקדושי אשה ונראה הטעם משום דהא דשונה פס"ק כפס"ק פתבו התו' בריש קדושין דילפיניו מנזקין ועבר עברי דכתיב והוא ישיב לרבות ש"כ א"כ הפל בכלל ש"כ אפ"י הנאה משא"כ בחליפין דכתוב פעל דממעטינו מיני' אפ"י פס"ק ופירות וה"ה דליכא למילף מיני' הפאת מתנה תדע דהא כ' התו' שם פלוגי דוקא בכליו של מקנה ולא של קונה אע"ג דמצד הסברא חשיבות נתינת הפלי עצמו עדיף טפי מהנאת המתנה אלא פ"ק דילפיניו מקרא כמו"ש התוס' שם אין ללמוד אלא כענין הפתוב ממש ועוד

דהוכחנו בקדושים שם דאינו מועיל לרב אפ"ל אם נותן המקנה הפלי לגמרי ע"ש ולענ"ד נראה ברור דזה טעמא של הרמב"ן שהביא הרשב"א שם שחולק על הר"ח שם דלא מהני פליו של מקנה בקנין מטלטלין מדין חליפין אפ"ל באדם חשוב ע"ש שתמהו עליו הרשב"א שם ולענ"ד נראה כמ"ש וצ"ע: והנה הב"ש כ' שם ס"ק ב' בשם הש"ך אם מקנה לה הטבעת שפידו ע"י ק"ס ומקדש באותו טבעת הוי קדושין ועיין בחידושי קדושים דף ג' בתו' ד"ה ואשה בפחות וכו' שפכתנו שסדק' ע"ז מהא דקאמר בדף נ"ב ע"ב וכי אשה בעזרה מנין ואמאי היא יכול לקנות לה בשר קדשים ע"י קנין חליפין ע"ש: סעיף ב' אמרה לו תן מפה לפלוני וכו' בהנאת מתנה זו שנתתי על פיה וכו' ז"ל הרמב"ם משמע שאמר לה לאחר הנתינה ולכאורה צ"ע דמנ"ל היא דה"ל לפרש כפי רש"י דבשעת הנתינה אמר לה ומ"ש הב"ח דהרמב"ם וש"ע מייירי לה תכ"ד כפר הקשה עליו הט"ז דהא לענין קדושים מחמירין דתכ"ד לאו פדיבור דמי וכ"ש לפמ"ש לעיל סי' כ"ח דבכל קנין שבעולם כיון שעשה מעשה ומשך שוב אין יכול לחזור בו אפ"ל תכ"ד דלא אתי דיבור ומבטל מעשה והא דאמר דוקא במקדש אמרינן תכ"ד לאו פדיבור דמי היינו לבטל הדיבור של הקדושים ע"ש א"כ ה"א דעשה מעשה ונתן לפלוני שוב לא מהני תכ"ד אם היא רוצה לחזור בו מיהא בהא דאע"ג דלענין חזרה לא מהני תכ"ד אכל לקיים המעשה מהני תכ"ד פדמחלק בזה בשבועות דף ל"ב ע"ב רישא תכ"ד וכו' מהו דתימא הנ"מ כפירה וכפירה אבל כפירה והודאה אימא לא קמ"ל ע"ש אף אפתי דחוק דמנא לי' לחלק בזה לפי האמת ותו קשה דהא לעיל בסי' כ"ז ס"ג כ' הרמ"א וז"ל ובמקום דלא הוי קדושים אפ"ל אם חזר אח"כ ואמר לה הרי את מקודשת לי צריף לחזור וליטול הפסוף ממנה וליתן לה בתורת קדושים ע"ש ועיין ב"ש שם ומבואר בסי' קמ"ז דכל היכא דלא הוי חשש גט א"צ ליטול אבל היכא דהוי חשש גט צריף ליטול ולחזור וליתן לה א"כ ה"א כיון דקי"ל שאם נתן ולא אמר ספיקא הוי וחישינן מדרבנן פדאי' לעיל בסי' כ"ז אין מועיל האמירה אח"כ כיון דכבר הוי חשש קדושים גרע מפקדון ותו קשה דה"ל לחלק דאם אינו הקדושים בעין בשעת האמירה כגון שפכר הוציא אותה זה המקבל בא מהני אמירה ולא מפעיל לדעת הרמב"ם דס"ל דאפ"ל בהנאת הרנוחת זמן מכנה לא הוי קדושים אלא אפ"ל לדע' התו' דמהני הנא' הרוח' זמן מלנה מ"מ פאן שלא נתן בתורת הלואה דלא הי' יכול להוציא מידו מפלן דמהני ונראה עיקר בכל זה דה"א שאני כיון שהנתינה הראשונה היתה לשם קדושים אף שאין הקדושים נגמרינן אלא בשעת אמירה שפיר מועיל ונראה דגליף לה מהא דקי"ל בר"פ האומר במקדש לאחר למד יום אפ"ל נתאפלו המעות כיון דנותנן בתחילת לשם קדושים הוי קדושים ולא דעי להא דאמר בדף מ"ו בהתקדשי לי בתמרה בזו ובזו דאם אוכלת אחת אחת אינו קדושים דהתם שאני דלא נגמר הנתינה ולא הדיבור דהא אמרינן לקמן בסי' ל"א ס"ו בגמר דיבורי' ואמר התקדשי לי באילו אפ"ל אוכלת אחת אחת קודם גמר הנתינה אף דלא נגמר הקדושים עד הנתינה האחרונה אפ"ל.

כיון שגמר דיבורי' בתחילה לא ה"ל מלנה וה"ה איפכא אם גמר הנתינה לשם קדושים אעפ"י שלא נגמרה האמירה לא הוי מלנה משא"כ בהך בסי' כ"ז כיון שלא היתה הנתינה לשם קדושים ויכולה לומר לשם מתנה נתנתה כמ"ש הרשב"א שם וכבר ביארנו שם דבריו ז"ל ואפ"ל אי נימא דלענין דינא צריכא להחזיר כיון שהוא אומר שלא נתן לשם

מתנה מ"מ פינון שלא היתה הנתינה לשם קדושים וגם העדים לא ידעו שבתורת קדושים הוא נותן לא מהני הנתינה.

ועוד נראה דאיפא למילף מקדושי יעוד דאמרינן בקדושים דף י"ט אומר אדם לבתו הקטנה צאי וקבלי קדושיך מדר' יוסי בר יהודא וכו' משמע דלרבנן דס"ל דמעוות הראשונות לקדושים נתנו הני קדושים אע"ג דמה שאמר לה הרי את מקודשת לי איכו אלא בסוף שש דאי' שם ע"ב בברייתא ת"ר פיצד מצות יעוד וכו' משמע דאמירה מהני אפי' אחר הנתינה ואפי' פבר אכלת והיינו משום דנתנו בתחילה לקדושים ואף דהתם משמע שהיא מקודשת למפרע פדאי' שם משל לאומר לאשה התקדשי לי מעכשיו וכו' נראה דאין לדמות ולומר דאם אמר אח"כ תהא מקודשת למפרע משעת נתינה דהתם שאני דמצות התורה כן הוא דבתחילה המעוות נתנו לשם קדושים מעכשיו אבל הכא דנתן סתם אין הקדושים נגמרינן עד גמר האמירה אבל אין לומר דהא דאמר שם בברייתא וצ"ל הרי את מיועדת לי ולא משום דצריף אמירה אלא משום דצריף להודיע פדאמר שם אשר לא יעדה מלמד שצריף ליעדהו ז"א דלשון אומר לה בפני שנים האמ"ל משמע שצריף אמירה לשם קדושים ממש ותו דהא לאפני ברי' דר' אבנה בדף י"ט ע"א א"צ להודיע לרבה דר' יוסי ברי' דר"י וע"כ משום דבעינן אמירה ומ"ש הח"מ דלא גרע מעסוקין באותו ענין מתקשה בזה הב"ש עיין בחידושים בדף זי"ן מ"ש לפרש דבריו והנה משמע מדברי הרמב"ם והש"ע דאם אמר לה בשמה שאמרה לו תן מנה לפלוני ואקדש אני לה האמ"ל כשאמתן לו לא מהני דבעינן אמירה בשעת נתינה ולא קודם וכ"כ ההו' רי"ד גבי עשה לי שיריים וכו' והט"ז מדייק מהמ"מ דאפי' אמירה קודם מהני וכן גלענ"ד דמוכח פן מדברי הרמ"ה שהביא הטור גבי ואקדש אני לה וז"ל וא"נ לא אמר אותו פלוני וכו' אלא עשה לבעל המעוות שלים לקדש לו אשה ואמרה לו האשה תן מנה לפלוני ואקדש אני לו וענה בתרה הו וכו' הרי דאף שאין הבעל שם והיא איכה מקודשת עד שימתן השלים ליד הבעל אפ"ה מהני אמירת השלים לאשה אף שהי' קודם לנתינה מיהו י"ל דבאמת מש"ה השמיט הש"ע את דברי הרמ"ה שבטור משום דס"ל דלא מהני אמירה קודם הנתינה וכן משמע קצת מלשון הש"ס שנתן הוא ואמרה היא שפזכיר הנתינה קודם האמירה משמע דאמירה דבתרא עדיף טפי והיינו פשידוע שהנתינה הי' הי' לשם קדושים פנ"ל ועיין מ"ש בחידושי קדושים דף נון ע"ב בתו' ד"ה חוששין לסבלונות דמשמע מדברי התו' דלא מהני אמירה קודם הקדושים מיהו פראה דאמירה לפני הקדושים וקדשה תכ"ד ודאי מהני דלא גרע מעסוקין באותו ענין וכדאי' לקמן בסי' ל"א בהתקדשי לי באילו ונתן לה אח"כ דמקודשת והיינו משום דהתם פל הנתינה הי' תכ"ד אבל אחר זמן י"ל דלא מהני וכן משמע קצת מהא דלקמן בהתקדשי לי בונה ונתן לה משפון וכו' דמשמע אפי' נתן לה הפנה אח"כ אינה מקודשת והיינו משום דלא הי' הנתינה סמוך לאמירה ועמ"ש לעיל בסי' כ"ח סעיף פ"ו וצ"ע: שם ונתן לו ואמר לה וכו' משמע דאם אמר בשעה שנתן לפלוני תהא פלונית מקודשת לי לא מהני דבעי' שיאמר לאשה עצמה אע"ג דבקדושים דף י"ט אמרי' דאומר אדם לבתו הקטנה צאי וקבלי קדושיך וכו' התו' שם ד"ה אומר אדם וכו' דהני פאומר תן מנה לפלוני אלמא אע"ג דהוא אמר לה האמ"ל ואינו מדבר עם האב לומר בתה מקודשת לי ואפ"ה מהני דהתם שאני שהיא כמו שלים קבלה שמקבלת לעצמה כמ"ש התוס' שם ונראה דה"ה אם עשתה לזה

המקבל שליח קבלה אלא שאומרת שהפסוק יהי' שלו כמי מהני ואף דגבי תגם לאבא ולאביה אמרי' שם דאם אמר ע"מ שיקבלם לי מקודשת משמע דבעינו דוקא שאמרה קבלם לי שהמעוות יהי' שלה היינו משום דאל"ה אמרינו דהוי דיוחוי אבל בהתחילה היא דלא הוי דיוחוי פינון שעשתה שליח קבלה מהני פשאומר בשעת נתינה הרי פלונית מקודשת לי בקבלתה אף דהמעוות שלו וקא דלא מפרש רש"י פן כמו שפי' גבי הילך מנה והוא שלוחו וכו' היינו משום דבזה צ"ל שהיא עשתה אותו שליח קבלה וגם שאמר לאותו פלוני שאשה פלונית תהא מקודשת לי דניחא לי' לרש"י טפי לפרש בקיצור שהבעל אומר פן לאשה משא"כ לקמן דסגי בהא לבד שעשתה אותו שליח דמה שאמר השליח לאשה מפורש בסוגיא דאמר הילך מנה וכו' ותו דבבבא שלישיית שאמרה לו תן מנה לפלוני ואתקדש אני לו לא שינה לומר שעשתה להבעל שליח קבלה שיקבל ותתקדש בו וע"כ צ"ל שאמר לה בשעת נתינה או אח"כ התקדש לי וצ"ע בזה: שם בהג"ה ואם הי' עסוקין באותו ענין וכו' פתב הב"ש דמייירי באמרה דוקא ואקדש אני לה משמע דפשיטא לי' דבאמרה ואקדש אני לה מהני אפ"ל לא התחילה ובהתחילה אין צ"ל ואקדש אני לה וכ"כ הב"ח בסי' זה וכמ"ש הב"ש בס"ק ה' בשם רש"ל אבל באמת בדברי רש"ל שהביא הפרישה שאמרה הן מפורש ונ"ל כ' מור"ש ה"ה אם לא אמרה ואקדש אני לה אלא הוא אמר אח"כ התקדשי לי במנה זו וכו' ואמרה הן דמקודשת עכ"ל הרי דהצריף דוקא שתאמר הן והוא כמו ואקדש אני לה אבל בלא"ה פינון שלא הזכירה הקדושין אעפ"י שהיא אמר שרוצה שתתקדש בו פינון שהיא שותקת מנא ידעי' שנתרצית לקדשה לו ומ"ש בסי' למ"ד ס"ק י"ג דמוכח פן מתו' מדלא כתבו דשאני התם בתן מנה לפלוני פינון שאמרה ואקדש אני לה ולפי דבריו צ"ל ה"ה דאין צ"ל הן כשהתחילה היא והוא דלא כמ"ש רש"ל ע"כ צ"ל דס"ל להתוס' דהיכא דהתחיל הוא לא מהני אפ"ל אמירת ואתקדש אני לה ונראה דנפקא להו משום דע"כ ברייתא מייירי באמרה תנה לפלוני ואתקדש אני לה דלא"ה פשיטא דלא ונהני דאפ"ל בערב שאמר תן לפלוני ולא אמר אפ"ל ואני ערב פשיטא דלא מהני דדברים בעלמא נינהו ומיהו הריטב"א פתב באמת לתרין דשם מייירי דלא אמרה ואקדש אני לה ולדבריו נראה דצ"ל דקמ"ל דאפילו אם חזר ונתנם לה עצמה אינה מקודשת דכבר בטל אמירה ראשונה פינון דדחז' לי כמ"ש התו' שם גבי תגם על הסלע אף התוס' לא ניחא להו בהכי מדקאמר שם אבל באבא ואביה אימא במתנה יתבתינהו ניהלייהי משמע דס"ד דהוי קידושין כשנתן לאב"ל ומ"ש הרמ"א ואם היו עסוקין באותו ענין אע"פ שנתן סתם בציונה ה"ז מקודשת נראה דבל"ז דוחק לאוקמי דמייירי בעסוקין באותו ענין קודם הנתינה דהרי לא הוזכר בש"ע דמהני אמירה קודם הנתינה כמ"ש לעיל דמשמע מדלא הביא דברי הרמ"ה בסעיף ה' גבי הילך מנה וכו' משמע דס"ל דלא מהני אמירה קודם הנתינה אלא נראה דמייירי הכא לאסר הנתינה שנתן סתם ודיבר עמה בעסקי קידושין הוי כאילו אמר אח"כ הרי את מקודשת לי וכן משמע בהרי"ו א"כ ממילא אין קוש' מהא דלקמן בסי' ל' אף דלפי מה שיבואר בסמוך דלדעת הרמב"ם בעינון שיאמר בפ"י שתתקדש בהנא' מתנה אבל אם אמר סתם שתתקדש לו מסתמא משמע על גוף המתנה ולא מהני משום דבעינון קבלת האשה דוקא א"כ י"ל דעסוקין באותו ענין לא מהני פינון דאין בזה משמעויות שמקדשה בהנאה ולא במתנה עצמה וצ"ל דרי"ו ס"ל כדע' הרא"ש וטור דאפ"ל בסתמא אמרינו דכוננתה על הנאת

המתנה כמו שיבואר ועיין בסמוך: שם אמרה לו הלנה מנה לפלוני וכו' וכתב שם הטעם
שקא הערב מתחייב פענן זה שהרי שנינו בפ' גט פשוט הרי שהי' חונק וכו' והקשה עליו
הח"מ וב"ש דקא הקא הרי היא מתקדש טעם הנאת הפרוטה שהיתה צריכה ליתן
להתפייס והנה לפמ"ש לעיל בסי' כ"ח ס"י בדעת הרמב"ם שם דלא מהני הרחבת זמן
לאחר הלואה דקא בהא תלי: שאין חיוב פרוטה בעבור הפיוס ומטעם זה לא משמעבד
שלא בשעת מ"מ א"כ דברי הרשב"א מכונני' אף לפמ"ש הה"מ הביאו הב"י לעיל בסי'
כ"ח דדעת הרשב"א וכדעת הלכות בהרחיב לה זמן א"א לפרש הכי ונראה לפי מה
שיבואר לקמן דעת הרא"ש דלא בעינן שיאמר בפירוש בהנאה וכן דעתו בס"ס כ"ז גבי
אדם חשוב כמו שביארנו שם ואפ"ה גבי הנאת מחילת מלנה מודה הרא"ש דבעי' שיאמר
בפי' בהנאת מחילת מלנה דלא פתוס' בפ' המדיר ע"כ צ"ל דס"ל דהיקא דיש בו נתינה
דיש בו הנאה אמרי' דמסתמא דעתה על ההפאה אבל בהרחבת זמן המלנה כיון דלית בי'
נתינה אלא ההנאה צריף לפרש הנאה לפ"ז יש לפרש דברי הרשב"א דבתחיל' הלוא'
סגי אפי' אם לא פי' בהנא' כמשמעות הלשון וקידשה בו כיון שיש בו נתינה שיש הנאה
אבל בהרחבת הזמן אם לא פי' בהנאת הפיוסי לא מהני כמו גבי ערב לאחר מ"מ וכמו
שכתבנו לעיל בסמ"ח כ"ח שם: סעיף ג' אמרה לו תן דינר לפלוני וכו' בהנאת מתנה זו
שקבלנו ברצונה וכו' הנה הרמב"ם ז"ל כתב בפ"ה מהל' אישות גבי הילף מנה וכו' וז"ל
וא"ל הרי את מקודשת לי בהנאה זו הפאה לה בגללי וכו' ותמה עליו הרשב"א ז"ל
ואיני יודע מי דחקו ע"ז שהרי אין זה פדין עבד פנעני ממש וכו' וכ"כ הוא ז"ל בתן מנה
לפלוני ואקדש אני לו בשאמר מי שנחמדשה לו האמ"ל בהנאת מתנה זו שקבלתי ברצונה
וכו' ואדרבה לכאורה משמע דכל כה"ג קרוב הוא להיות נתנה היא ואמר הוא כו' והמ"מ
השיג עליו והביאו בב"י ע"ש ולענ"ד נראה דקש' לי לרשב"א ז"ל על לשון הרמב"ם
שכתב בהפאה זו הבא לי' בגללי דאין זה דומה לעבד פנעני פלל משתחרר במנה עצמו
שניתנו אחרים ולא בהנאת נתינת העבד דאפי' בע"כ דעבד יוצא לחירות כמ"ש בחידושי
דף ז' וכתבתי עוד שם ע"ב גבי ב' בנותיף לשני בני הוכחה לזה והיינו שתמה הרשב"א
במ"ש הרמב"ם בדין זה דהילף מנה וכו' בהנאה הפאה לה בגללי דאין זה דומה לעבד
פנעני ומתוף זה תמה נמי על מ"ש בתן מנה לפלוני ואקדש אני לו בהנאת מתנה שקבלתי
ברצונה דמשמע דכיון דדין זה נלמד מדין שניהם הרי דחשיב נתינת הבעל דהיינו הנאת
הקבלת שהוא בשביל הבעל כמו בדין הילף מנה שפאה הנאה בשביל הבעל א"כ אין זה
שום סברא שיאמר ומה שמקבל הבעל הני פאילו נתן וכי היכי דלא אמרינן בהילף מנה
ואקדש אני לה אם אין אדם חשוב אעפ"י שנעשה רצונה במה שמקבל לא חשיב זה נתינ'
שלה קבל' בשביל שרצונ' בקף משום דלא שייף לומר במה שהיא ניתנת משלה וחסרה
הני כמו קבלה ה"נ לא חשיב קבלת הבעל נתינה בשביל שרצונה בקף כיון דהוא להיפף
שפרויח בקבלתו והיינו דכ' הרשב"א דדין זה דומה להיות כנתינה היא ואמר הוא והכי
ה"ל למימר האמ"ל בהנאה שנתן לי פלוני בשבילף דמשמע דהנאה הוא מפלוני מיהו
נראה דהרמב"ם ז"ל נמי ס"ל דבהילף מנה וכו' הטעם הוא דמהני נתינת האחר' ומ"ש
בהנא' הבא' לי' בגללי היינו דמפרש לשון הש"ס פן מדלא אמר הא"מ לפלוני במנה
שאני נותן לה משמע דנותן לה מתנ' דעלמא משלו ובהנאה זו התקדש לפלוני ונקט
הרמב"ם לישנא דש"ס ואפשר דנקט הש"ס הכי דומיא דמימרא קמא דרבא וכן במימרא

שלישי דרבא דבעינן בהנאה כמו גבי ערב ולשון בגללי שפתי הרמב"ם היינו בשביל הקידושין שתתקדש לי וכן מ"ש בהנאת מתנה זו שקבלתי ברצונה היינו הנאת הנותן ברצונה שפא לה ע"י קבלתו ובזה א"ש מה שדקדק בזה המ"מ על הרמב"ם שלא הביא בהל' מכירה אלא מימרא קמא דרבא ולא הביא תרי מימרא דרבא משום דס"ל דדוקא גבי קדושין דלא הוי זכות כמ"ש הרשב"א דלא שינה לומר שתהא נתינת האחר בשבילה כדנתן הוא ע"כ צריה למילף מעבד כנעני אבל גבי מכירה דזכות הוא לו א"כ פיון שנתן בשביל חבירו הוי פאילו נתן חבירו בעצמו והוא מילתא דפשיטא וא"צ ללמוד מדין עבד לקח לא הזכירה ובזה מנושב הלשון הש"ע דכתב בסעיף ה' גבי הילך מנה וכו' במנה שנתן ליה פלוני וכו' והוא פלשון הטור וגבי נאקדש אני לו כתב פלשון הרמב"ם בהנאת מתנה זו, שקבלתו ברצונה ולפמ"ש נכון דגם הרמב"ם ס"ל הכי והיינו דנלמד מדין ערב כמו בדין ראשון ולשון הטור בזה אינו מכונן שפתי באותו מנה שקבלתי מפלוני בשבילה גם בדין ראשון שפתי במנה שנתתי לפלוני וה"ל לכתוב בהנאת מתנה כמו גבי דין ערב וצ"ל דס"ל דממילא.

הוי כמו גבי ערוב שאין מזכיר לשון הנאה ומשתעבד ממילא בשביל הנאה ועמ"ש לעיל בסוף סי' כ"ז ס"ט גבי נתנה היא ואמרה היא דמשמע דס"ל פן להרא"ש דלא בעינן שיאמר בפ' בהנאה פן נלענ"ד נכון: שם וקדשה אותו פלוני ואמר לה וכו' הטור בשם הרמ"ה כתב א"ל לא אמר וכו' אלא עשה לבעל המעות שליח וכו' פבר פתבתי לעיל דהשמיטו דברי הרמ"ה משום דס"ל דלא מהני אמירה קודםנתינה אלא תכ"ד או עסוקים באותו ענין ועוד נרא' לפמ"ש בחידושי קידושין בר"פ האיש מקדש דכל שליח בעדים דמהני ולא אמרינן דהנה חצי דבר עדות השליח ועדות הקידושין משום דעידי הקדושין א"צ לעדות השליח דמהני עכ"פ דאם אינן הקידושין צריכה להחזיר המעות ולפ"ז צ"ל דהא דמהני הקא אמירה אחר הנתינה אפ' בשני פתי עדים משום דכיון דיהיב לפלוני לשם קידושין א"כ אם לא יהי' הקדושין פלוס צריה להחזיר המעות אבל בכה"ג שפתי הרמ"ה דעדות אמירה עצמו אינה נגמרת אלא ע"י העדים שאמר הבעל ועדים שאמר השליח לאשה ועדיין לא הנה נתינה עד שיתן ליד הבעל א"כ הוי חצי דבר על האמירה דאין עדות אחד מועיל בלא חבירתה פלוס וצ"ל דהרמ"ה מייירי באותן עדים עצמן שהיו בשעת אמירת השליח לאשה הן אותן עדים עצמן על השליחות א"נ דס"ל להרמ"ה פדעת התוספות בב"ק דף ע' ע"ב בד"ה למעוטי וכו' דכיון שראו כל מה שיכולין לראות לא הוי חצי דבר גם י"ל דס"ל להש"ע דהך אמירה שאומר לה ואינו נותן לה ה"ל מילי דקי"ל דלא מימסרא לשלוח ועיין לקמן בסימן ל"ה ס"ו בהגה"ה וצ"ע: סעיף ו' ונתן לה משפון וכו' עיין ב"ש דלהראב"ד והרא"ש הטעם משום דאינו מתחייב אבל אם מתחייב אע"ג דאגודו גביה הוי קידושין ועיין בחידושי שפתי דהרא"ש לטעמיה אזיל דס"ל דאף בשט"ח דאחרים עיקר שיעבוד הגוף אינו יכול למכור והרי אמרינן לעיל סימן כ"ח ד יכול לקדש בשט"ח דאחרים אע"ג דאגידו גביה שיעבוד הגוף ועיין מ"ש לעיל סימן כ"ח ס"א דז"א אפ' לא החזיר המשפון משמע מזה דאע"ג דאגידו גביה הוי קדושין וכ"כ התוס' בקידושין דף י"ט דאפ' לא החזיר המשפון ויש לחלק כמו שיבואר לקמן ועמ"ש שם די"ל דמייירי בהגביה המשפון כדי שתועיל המחילה ע"ש א"כ אין ראוי משם דבשעה שהגביה לא הוי אגידו ביה ועיין בקדושין דף מ"ח דאמר רנב"י הב"ע פגון

שקדשה בשטר שאין עליו עדים ור"מ לטעמיה וכו' ופירש"י שטר אירוסין קאמר וכו' וה"מ לפרש בשט"ח דידיה ובע"מ בלא ע"ח דלר"מ דס"ל ע"ח עיקר לא משמעבד אף י"ל דמשמע ליה לרש"י הכי מסוגיא שם בטר הכי דמייירי בשטר קדושין ואין להוכיח מדלא קאמר לעיל שם בברייתא דף א"ז ע"ב התקדשי לי בשט"ח וכו' דמייירי בשט"ח דידיה ובע"ח בלא ע"מ ור"מ דס"ל מקודשת לשיטתיה דס"ל ע"ח פרתה ז"א דהא המסירה ע"כ בפני עדים דהא המקדש בע"א אין חוששין לקדושין כמ"ש התוספות בגיטין דף ד' ע"א ד"ה דקיי"ל וכו' דאין דבר שבערנה פחות משנים ע"ש ותו דהא דאין פותבין שטר ללנה אא"כ נמסר לפניהם פדאיתא בב"מ דף י"ג ע"א וא"ל בשטר הקנאה לפירש"י בין ילנה ובין לא ילנה דא"כ במה מקדש אותה פינון שפבר הקנה אפי' לא יקדש ולפירוש הר"ף בקננה גם ז"א דקננה צ"ל מעכשיו דלא יחדר הסודר למריה א"כ במה תתקדש.

ותו דקננה דמיא לחליפין ועיין מ"ש בחדושי קידושין דף ה' דהרשב"א בחדושי הבין מדברי רש"י ז"ל ד"ה שטר שאין פודין בו וכו' דיכול לקדש בשט"ח דידיה וחולק עליו שם וכבר כתבתי שם דאין ראיה מדברי רש"י ויש לפרש פוננתו שכתב בשטר פדיון הקדש במעות ובכה"ג גבי אשה שכתב בשטר שתתקדש לו והוא מתחייב ליתן לה מנה דאינה מתקדשת מטעם קדושי כסף אלא מטעם קדושי שטר וע"ש והב"ש הביא בשם הש"ג דהוי קדושין וכתב הא דס"ל אם מקני לה הטבעת ע"י ק"ס לא הוי קידושין לאו משום דאגוד גביה אלא משום דנעשה ע"י ק"ס וכו' ומ"ש בשם תשוב' רש"כ אם מקני ע"י סודר הטבעת הוי קידושין אתיא פשיטת הר"ב ד"ד דוקא אבל לשיטת הרשב"א לא הוי קידושין פינון דאגיד ביה עכ"ל ולכאורה אינו מוכרח כ"כ דיש לחלק דדוקא כשקמבל עליו במלנה דאין המלנה בעין הני אגיד גביה אבל בדבר שהוא בעין י"ל דבכל מקום שהוא הוא שילה ונהנה לפמ"ש בקדושין דף ה' בתוס' ד"ה שפן פודין וכו' דמוכח דהקדש בשט"ח שלו לא הוי קדושין מדין כסף מדלא ילפינו קדושי שטר מקדושי כסף ע"י שטיח שלו דאין פודין בו הקדשות דלא עדיף משט"ח דאחרים דקי"ל דאין פודין בשטרות דאין גופי ממון מיהו י"ל דלפי סברת הש"כ דכי היכא דאשה לא וקניא בחליפין ה"נ לא מקנייא בטבעת שפא לה ע"י חליפין י"ל דה"ה בכל קננה שאין האשה נקנית בו ה"נ לא מקני' בקדושי כסף בדבר הבא לו ע"י קננה זה א"כ אי נימא דאין האשה מתקדשת בשטר קדושין ה"כ לא מיקני בכסף בדבר הבא לו ע"י קננה שטר א"כ שמתקדשה בשט"ח שלי פינון דאין הקננה אלא בשעבוד גופא לשלם החוב ושעבוד זה לא בא אלא ע"י שט"ח ממילא דאינה נקנית ברא"ש לפי הס"ד ליכא למילף שטר קדושין מש"ח שלו דהא בהא תלי' אבל לפי מה דילפינו קדושי שטר מויצאה והיתה שפיר מתקדשת בשט"ח שלו מדין כסף דהיינו בשעבוד גופו לשלם ע"י ש"ח נמצא דהני תרי מילי שכתב הש"ג לשיטתו אבל לפמ"ש בשם תשובת רש"ך דיכול להקנות ע"י קננה סודר א"א לתרץ פנ"ל דע"כ מוכח דאינו יכול לקדש בשט"ח שלו מדלא יליף מינ' קידושי שטר פנ"ל ע"כ צ"ל כמ"ש פינון דהנובעת בעין לא אגיד בי' אלא דכבר כתבתי בחדושינו דיש ליישב קוש' זו לפמ"ש שם דע"כ הא דפריד' שפן פודין בו הקדשות ולא פריד' שפן פודין בו מטלטלין לר' יוחנן דס"ל מעות קונות בבבא מציעא דף מ"ז דמעות קונות מן התורה היינו דבעי למיפרד אפי' לר"ל דס"ל משיבה מפונשת מן התורה ולא מעות א"כ י"ל לר"ל ליכא

למימר ק"ו מש"כז דידן דלר"ל ודאי אינו מועיל בקדושים בכה"ג דהא ס"ל בכתובות ר"פ הנושא דף ק"ה דאינו יכול לחייב א"ע בש"ח א"כ האיה יכול לקדש בו אשה ולקנות בו קרקעות אבל לר"י דס"ל דיכול לחייב א"ע בשטר וקי"ל פונתין י"ל דה"נ יכול לקדש בו אשה ולקנות בו מטלטלין מן התורה מדין פספ ואיכא למיפדה שפן קונין בו מטלטלין א"כ אין הוכחה משם ומזה מ פח נמי דאין פוננת רשאי ז"ל כמו שהבין הרשב"א בדבריו שפודה בש"ח מדין פספ דהסוגל שם מיירי אליבא דר"ל ולר"ל ונדאי אינו מועיל בקדושי אשה כ"ז פתבתי לדעת הב"ש אבל באמת מ"ש בשם הש"ג בס"ק יוד אם הקנה לה טבעת בקנין סודר לא הוי קדושים אין הלשון פן בש"ג אלא כמו שהעתיק הוא בעצמו בס"ק ב' פשמקנה לה ע"י סודר מנה להתקדש בו לא היי קדושים ונראה פשיט דהטעם הוא משום דאין מטבע נקנה בחליפין אבל פשמקנה הטבעת שהוא נקנה בחליפין כ"מ שהוא ודאי דמהני תדע דהא קשה טובא על שכ' שיכול לקדש בש"ח והוא סותר מ"ש הש"ג בר"פ הנושא דאין אדם יכול להתחייב א"ע בש"ח בשום ענין אלא בקנו מידו פשיטת רש"י שם וא"כ במה תתקדש וע"כ צ"ל דמיירי בקנו מידו וא"כ פיון דשיעבוד גופו על המפה ע"י חליפין מהני כ"ש פשמקנה לה הטבעת ע"י חליפין מהני וע"כ צ"ל דדוקא במקנה לה פתב פנ"ל: סעיף ז' שנה כמ"ש לה האמ"ל וכו' ע"מ שאמתן וכו' כ' הח"מ ס"ק י"א דהיינו משום דבע"מ לא בעינן ת"כ ע"ש ולכאורה הי' נראה פדבריו דהא קשה מאי מקשי מברייתא אם רצה אחד מהן לחזור הא בדרף ס' איכא פלוגתא דתנאי בע"מ אי אמרינן דהוי פמעכשיו או לא א"כ דלמא ברייתא זו אתי' פתנא דס"ל דלאו פמעכשיו דמי ולכך כ"א מהן חוזר ולפמ"ש הח"מ א"ש דאי לאו פמעכשיו דמי גרע טפי פיון דלא הוי ת"כ ובטל התנאי המעשה קיים אלא דאם נאמר פן אפתי קשה דילמא תפא דברייתא ס"ל דלא בעינן ת"כ דפלוגתא דתנאי היא בקדושים דף ס"א אלא העיקר בזה דהכא לא בעינן ת"כ כמ"ש הרא"ש אפ"ה לא ק' מידי דאפ"ה למ"ד דע"מ לאו פמעכשיו דמי מ"מ בהך מילתא דאמר התקדשי לי במקנה מודים כ"ע דהוי פמעכשיו ור"א לפום מאי דס"ל דע"מ פמעכשיו דמי אמר דהוי כע"מ: שם בהגה"ה וה"ה חסר דינר וכו' כ' הב"ש ס"ק י"ג וז"ל עיין בקדושים פ"ב שם ברש"י ור"ן משמע דוקא אם קיבל עליו המקדש במלנה ואם לא קבל לא הוי קדושים וכו' משמע מדבריו דדוקא פשחסר דינר צ"ל הרי עלי מלנה אבל אם קדשה במקנה ונתן לה דינר אחד אין צ"ל הרי עלי מלנה וטעמא משום דהוא תנאי ע"מ פדקאמר בסוגין דף חזית אבל באמת צ"ע דמ"ש דבחסר דינר נמי נימא דתנאי הוא וצ"ל פיון דנמצא חסר דינר הקדושים הי' בטעות אי לאו דאמר יהא עלי במלנה הוי קדושי טעות והא דמשמע מסוגין דף מ"ז דמקשי מברייתא דמקדש במלנה על ר"א דמשמע דדין אחד הוא דאל"ה מאי מקשה דלמא דוקא באמר הרי עלי במלנה דלאו תנאי הוא ונאפ"ה אם לא יסן תהא מקודשת אז אמרינן לא סמכה דעתה אבל בתנאי ע"מ פיון שאם לא יסן לא תהא מקודשת שפיר סמכה דעתה כמו בכל תנאי דעלמא וצ"ל דאפ"ה פיון דאפ"ה בתנאי ע"מ היא אינה יכולה לחזור ויכול לקיים תנאו אחר כמה שנים אפתי לא סמכה דעתה דאגידה בי' לעולם אף תמהני טובא דהא איה אפשר לפרש לדעת רש"י פן אפ"ה במקנה סתם אם חסר דינר צ"ל שיהי' עלי במלנה הא לפי פירש"י אף במקנה זו הוי קדושים אם אין אחד מהן חוזר א"כ אם אמר דינר החסר יהי' עלי במלנה מהני אפ"ה במקנה זו כמ"ש הב"ש בס"ק ט"ז ואין חילוק בין מנה

זו למנה סתם ונראה דהב"ש לטעמי' אגיל שכתב בס"ק ט"ז דאפי' לדעת הפוסקים אם לא חזרו בו הוי קידושין אף במנה זו בעינו דוקא שנתרצית ואמרה הן הא שתיקה לא הוי קדושין דאמרינו אדיבורי' קמא סמכתו וצ"ע בזה דכינון דמייירי דאמר לה בשעת נתינה הדינר חסר יהי עלי' במלנה וקבלתו מה"ת נימא דאדיבורי' קמא סמכת פינון שחזר בו בשעת נתינה ואמר שיהי' במלנה ולא דמי להא דלעיל בסי' כ"ח ס"ג בהקדוה לה חוב וכו' דאמרי' אדיבורי' קמא היא סומכת היינו משים שהי' חייב לה לשלם.

אבל הכא דיני להאי דכנסו פקדון זה וכו' שם בסעיף ד' דמקודשת אם שתקה ותו דלדעת הרמב"ם שם דוקא כשלא חזר בו אבל אם חזר ואמר לא לשם פרעון וכו' דמקודשת אפי' לא שידד דלא אמרינו דאדיבורי' קמא סמכת וכ"ש הכא דהוי כשדיד פינון שנתרצית להתקדש לו כמ"ש הרמ"א שם בהג"ה סעיף ב' א"כ לכ"ע לא שידד בזה לומר דאדיבורי' קמא סמכת ע"כ צ"ל הטעם שכתב הש"ע דבעינו נתרצית משום פיסופא כמ"ש הח"מ ואולי דעת הב"ש דבמנה סתם וחסר דינר והני פשאמר לה דינר החסר יהי עלי' במלנה אפי' לאחר נתינת המעות אבל במנה זה לא מהני לאחר מתן מעות אלא פשאמרה הן ומ"ש הש"ע א"כ אמר וכו' ונתרצתה מייירי לאחר מתן מעות אף זה דוחק דלמה יועיל אחר מ"מ אפילו במנה סתם דכל אמירה דאחר מ"מ לאו פלוס הוא ועמ"ש בהגה"ת רמ"א בסוף סעיף זה ליישב דברי הב"ש ועיין מ"ש בחדושי די"ל דרש"י ז"ל לא פ"י כן דף מ"ז אלא בפרייתא דנקט לשון קדשה במלנה וה"א סתמא קאמר בין שאמר לשון מלנה או שאמר סתם דהוי תנאי וכתב שם דהיכא דהוי תנאי י"ל דלא שידד פיסופא דסמכ' דעתה דמסתמא קנינים תנאי ובזה יש ליישב קצת דברי הש"ע שכתב א"כ אמר לה דינר החסר יהי עלי' במלנ' ונתרצתה ונתקשה הס"מ בס"ק י"ד על מ"ש ונתרצית והיינו שאמרה הן דע"כ טעמא משום פיסופא ואין פן דעת הרמב"ם והש"ע גבי מנה סתם ולפמ"ש א"ש דהא דלא כתב הש"ע במנה סתם דבחסר דינר אמרינו דלא הוי קדושין משום פיסופא היינו משום דבמנה סתם אמרינו דתנאי הוא ובתנאי לא שידד פיסופא אבל הכא במנה זה דלא הוי קידושין אלא משום דאמר לה דינר החסר וכו' שפיר מודה הרמב"ם ז"ל דחיישינו לכיסופא ובעינו שנתרצתה ותאמר הן אמנם העיקר נראה לדעת רש"י ז"ל דבל"ז ע"כ צ"ל הא דפירש"י שם בדרף מ"ז שאמר לה הדינר החסר וכו' ליכא לפרושי דמייירי שאמר לאחר הנתינה דא"כ קשה ממ"נ אם שתקה ת"ל דהוי שתיקה לאח' מ"מ ואם אמר' הן לא שידד פיסופא כמ"ש הח"מ בדעת הש"ע א"כ אמר לה וכו' ונתרצית פנ"ל ודוחק לפרש שנתן לה המעות ביחד ואמר לה בשעת נתינה דינר החסר וכו' דא"כ לא שידד לשון נמצא מנה חסר דינר ונראה דמייירי שהי' מונה והולך לידה ונמצא חסר דינר ואמר לה בשעת נתינת הדינר האחרון דינר החסר וכו' ושתקה וקבלה א"כ למאי דמשגי רב אשי במונה והולך שאני אפי' במנה סתם לא הוי קידושין ע"כ צ"ל שאמר לה דינר החסר וכו' אבל באינה מונה והולך מודה רש"י ז"ל דלא בעינו שיאמר לה דינר החסר וכו' פינון דתנאי הוא כדאמר ר"א ועיין בסמוך: שם בהג"ה וי"א דבחדא מינייהו וכו' כתב הב"ש בס"ק ט"ז וז"ל וכ"ז דוקא פשאומר במנה זו אבל אם אמר מ"ס וחסר דינר אפי' לשיטת הפוסקים דס"ל אם חסר דינר אינה מקודשת מ"מ אם אמר הדינר החסר יהי עלי' במלנה אהני אפי' אם שתקה וכו' ונראה דאין לפרש דבריו דכוננתו על היש חולקין שיהביאו הרמ"א בהג"ה הראשונה פינון דטעמייהו משום פיסופא

ונדאי לא מהני אם שתקה כמ"ש בעצמו בס"ק י"ג בשם הרשב"א אלא פוננתו על שיטת רש"י ור"ן דס"ל דאפי' במנה סתם צ"ל הרי עלי במלנה כמ"ש לעיל ויש לפרש עוד דכוננתו על יש אומרים אילו שהוא הרא"ש דס"ל דהלכתא כר' אשי דבמונה והולך אינה מקודשת מ"מ אם שתקה פשאר הרי עלי מלנה מקודשת משום דכיון דקבלה הדינר האחרון מסתמא ניתא לה בקא אף נראה מלשון הרא"ש שכתב דבחדא מינייהו דגם באמר במנה זו מקודשת פששתקה דאל"כ ה"ל לחלק בין מונה והולך ובין מפה זו פלישנא דברייתא ועמ"ש לקמן: שם אלא א"כ אמר לה דינר החסר וכו' פבר פתבתי לעיל דהעיקר הוא כמ"ש הח"מ דהא דבעינו נתרצה היינו משום פיסופא ונראה דהא דפשיטא ליה דמהני פשארמה הו דסמכה אדעתיה ולא חיישינו לכסופא אף דבקודשה בשט"ח דאחרים בסימן כ"ח סעיף י"ג דטעמא דאינה מקודשת משום דלא סמכה אדעתיה ולא חלקו בזה משמע דאפי' אם נתרצה ואמרה הו לא מהני מ"מ הכא שאני כיון דאינו אלא משום פסופא.

ונראה דמוכח הכי מדהנצרך הש"ס בדרף מ"ז לאוקמי ברייתא שקידש במנה ונמצא חסר דינר ולא מוקי לה במלנה לחוד שקבל עליו בהלואה ע"פ שאמר להם אתם עידי ונהי דלפי המסקנא לא שייך פסופא אלא במכה חסר דינר מ"מ לפי הס"ד דשייך פסופא אפי' בנתן לה דינר אחד קשה אלא כיון דלא נתן לה שום דבר ע"כ צ"ל שאמרה הו דאל"כ האיה נודע שנתרצה לקדש לו ובאמרה הו לא שייך פסופא ועיין בחידושים ויש לדחות די"ל דלפי הס"ד ס"ל לר"ה כר"ל בר"פ הנושא דאין יכול להתחייב אפי' אמר אתם עידי וכן לפי שיטת הפוסקים בסעיף שלפני זה דאם קידש בשט"ח לא מהני משום דאגידה אצלו לא מוכח מידי.

ועיין בחידושינו עוד די"ל דבמונה והולך לא שייך משום כסיפא לדעת הרמב"ם דלא פסיק פרב אשי דכיון דכבר נתקדשה בדינר הראשון דהיכא דחסר צ"ט לא כסיפא למתבעי וצ"ע: שם ולא הפירה בו תחלה וכו' פתב הב"ש בס"ק י"ז בשם הר"ן וכן אם אמר לה התקדשי לי במנה זו וניכר שאינו מנה סברה וקיבלה ולענ"ד צ"ע בזה דהא מתבאר מן הסוגיא דפריה האי דינר של נחנשת ה"ד אי דידעה ביה סברה וקבלה לא צריכה דיהבה ניהל' בליה אי נמי דאשתכח ביני וזוי והרמב"ם השמיט ולא פתב ולא הפירה בו והמ"מ פתב דממילא נשמע מלשון ונמצא ולא משמע פן מלשון הסוגיא אי דידעה ביה סברה וקבלה משמע דשייך לשון ונמצא אפי' ידעה ביה ולכאורה הנה נראה ליישב דמשמע ליה להרמב"ם מדאמר וכיוצא חסר דינר חזנה מקודשת ומשמע אפי' פשידעה פשנתן לה הדינר האחרון שבידו שאין עוד בידו דינר להשלים המאה לא אמרינו מדקבלתה נתרצתה להתקדש בזה אלא כמ"ש הרמ"א עד שיאמר לה אח"כ התקדשי לי בזה.

וכמו שבארנו בסמוך והטעם נ"ל דא"ש בין לדעת הרמב"ן דס"ל דבמנה או אינה מקודשת כלל דפשיטא דלא מהני כיון דכשאמר האמ"ל סברה שהוא מנה שלימה וצריך לקדש בפעם אחרת בין לדעת רש"י והרמב"ם ז"ל דיכולה להתרצות אפי' במנה זו פנ"ל מ"מ כיון דהטעם של רש"י ז"ל דהא דקאמר במכה זו לאו דוקא היא עצמה אלא אפי' בכיוצא בהו שלא היתה פוננתו אלא שהקידושינו היו בכל המנה א"כ אין ראיה שנתרצתה

ממה שקיבלתה כמו במנה סתם די"ל דקבלתה אדעתא דהכי שישלים לה ואז תתקדש וממילא דיכולה לחזור קודם השלמה א"כ קשה מאי מקשי בדינר של גחונות אי דחזי ליי הא סברה וקבלה בשלומא לדעת הרמב"ן היינו פיון דחזי ליה בשעה שאמר האמ"ל סברה וקבלה להתקדש בזה עצמו אבל לדעת רש"י דמנה זו לאו דוקא א"כ אין ראיה במאי דחזי ליה דדלקא הי' דעתה שיחליף לה הדינר של גחונות בשל פסוף וס"ל להרמב"ם דקונשית הש"ס הוא דוקא לשינויאי דרב אשי דמונה והולף שאני מדנקט התנא הברייתא תרי בבי ונקט גבי מונה והילף לשון חזרה וגבי מנה זו לשון אינה מקודשת משמע דס"ל לר' אשי דלא הוי קידושין פלל פסברת הרמב"ן דאל"כ ה"ל לתנא למיתני בבבא אחת כדמקשה הש"ס בעלמא לערביניהו וליתניניהו וכלשון הרא"ש ו"ל אלא דהרמב"ם פסק כשנויא קמא דפרושי קמפרש לרישא ע"כ הא דקאמר אינה מקודשת היינו שיכולה לחזור פדקתני ברישא משא"כ לשנויא דר' אשי ע"כ צ"ל אינה מקודשת משום דמנה זה דוקא פנ"ל א"כ שפיר מקשה הש"ס לשנויא דר' אשי דמנה זה דוקא א"כ פיון דחזי' ליה בשעת אמירה סברה וקבלה אבל לפי מאי דקי"ל כשנויא קמא אפי' הפירה יכולה לחזור דדעתה הי' ע"מ שיחליף לה הדינר של גחונות פנ"ל פו הי' פראה לענ"ד ליישב דברי הרמב"ם ו"ל וראי' לדברינו מלשון הראב"ד ו"ל בפירק ט"ו מהלכות מכירה דין והביאהו בטוש"ע ח"מ ר"ס רל"ב וע"ש בסמ"ע ונ"ל א"א אינו מחנור פעמים שאין המקח נקנה שאם רצה לחזור עד שלא השלים חוזר פגון שהי' תופס לפניו שק של אגוזים וא"ל הילף שק זה שיש בו סאה של אגוזים בדינר ונטלו והלף לו ומדדו ולא מצאו מדתו ה"ז חוזר ואעפ"י שרוצה זה להשלים אבל אם הי' לפניו שק של אגוזים וזה יודע שאין בו פדי שיעור מדה ואמר לו הנה שק של אגוזים לפניהו ונטל השק ומדד ולא מצא בו מדתו ה"ז קנה וישלים שהרי הי' מפיר שלא הי' בו סאה ועל דעת השלמה נטל ושורש דבר זה בקדושין עכ"ל הרי שכתב בפ"י דמשמע משמעתי דאם הפירה בו על דעת השלמה נטלה אלא דשם אינו יכול לחזור דמייירי שפכר נעשה קנין ואם לא הפיר ס"ל דמנה זה דוקא פדעת הרמב"ן וכמ"ש דמשמע הכי לשנויא דר' אשי והרמב"ם ו"ל ס"ל פדעת רש"י הקא דהא דקתני אינה מקודשת היינו שיכול לחזור והיינו דמכה זה לאו דוקא להכי גם במכירה פיון דהתם מייירי שפכר נעשה קנין משלים ואינו יכול לחזור וה"ה בהפירה כמ"ש הראב"ד דדעתה על השלמה ונראה דמשמע לי' להראב"ד הכי מלשון הש"ס האי דינר רע ה"ד אי דלא נפיק היינו דינר של גחונות קשה דה"ל להקשות טפי אמאי יחליף הא אינה מקודשת וצ"ל משום דהוי מצי למימר משום דחזי' וסברה וקבלה על דעת זה שיחליף לה אלא דהקושני' היא פיון דהיינו דינר של גחונות לא ה"ל לתנא לישני בלישני' וה"ל למימר בדינר של גחונות דמייירי בי' דאם הפירה יחליף אף נראה דעת הרב ב"י ו"ל דבדינר של גחונות פיון דחזי' לי' וקבלתה אי לא הוי ניחא לה בי' לא הוי לה לקבלה פלל פיון שצריף ליתן לה דינר אחר של פסוף ומדקבלתה ע"כ נתרצה בו וכ"ש לפמ"ש בחידושים דלשנויא קמא סיפא דברייתא מייירי בפוכה והולף א"כ פיון דחשיב דינר של גחונות בתוך המנין של המנה ע"כ נתרצה בו (ויש להבין בזה דברי המ"מ לפמ"ש לעיל דסיפא דברייתא מייירי במונה והולף א"כ שייף בו לשון ונמצא שבשעה שמונה לה הדנרין של המנה נמצא בתוכם דינר של גחונות והיינו דפריף הא קא חזי' לי' וקבלתה בתוך המנין אבל הרמב"ם והש"ע דמייירי שנתן לה ביחד לא שייף לשון

ונמצא אלא אחר שקבלה אותו לכה לא הוצרה הרמב"ם לכתוב דלשון ונמצא משמע פון) ולפ"ז לדעת רש"י והרמב"ם והש"ע אפי' אם ראתה שחסר דינר וקבלתה אין ראי' ממה שאמר מנה זה שנתרצה דדעתה להשלים וכמפורש בדברי הראב"ד ז"ל פנ"ל ולא כמ"ש הב"ש בשם הר"ן דהר"ן פטעמיה אגיל דס"ל פשיטת הרמב"ן דאינה מקודשת כלל ולכה פתב דאם ראתה בשעה שאמר לה במנה זו שהיא חסר ונתרצית בו מקודשת אכל לשיטת הש"ע והרמב"ם אפי' ראתה שחסר דינר דעתה שישלים לה פנ"ל: שם בהג"ה עד שיאמר לה אח"כ התקדשה בזה ושתקה הנה הח"מ והב"ש הבינו מדבריו ז"ל דהאי אח"כ היינו לאחר הנתינה והקשו עליו דהא ה"ל שתיקה אחר מתן מעות דאינו אלא ס"ק ואינו מוכרח די"ל דמיירי שאמר לה בשעת נתינה אחר שראתה שהוא דינר רע או חסר יקבלה ועיקר פנונתו דאף שפתב המחבר באומר הרי עלי מלנה דבעינו דוקא שנתרצית היינו דוקא במלנה פיון דשייך טעמא דכסופא אבל אם נתרצית להמקדש בזה שנתן ולא יתן לה עוד שום דבר לא שייך טעמא דכסופא וממילא מתקדשת פשאמר לה בשעת נתינה קדושי ונדאי וכשאמר לה אחר הנתינה קדושי ספק ומ"ש הטור בשם הרמ"ה דאם אמר בתר הכי התקדשי לי בו ושתקה הרי זה ס"ק ופי' הב"י משום דמ"ל דסמכה אדיבורא גימא פבר כ' לעיל בסימן כ"ח סעיף י"ג דהיכא דחזר בשעת מ"מ לא חיישינו להכי פדאיטא שם גבי פקדון ומלנה ונראה ליישב לענ"ד דהכא גרע טפי דדוקא גבי פקדון דבהתחלת דבריו לא הוי קדושין כלל לא אמרינו דסמכה אדיבוריה קינא אבל הכא דאפי' לדבריו הראשונים יכולה להתקדש אם לא תחזיר עד שישלים י"ל דסוכה אדיבוריה קמא ואין רצונה שתתקדש עד שישלים ולפ"ז י"ל בפשיטות דברי הרמ"א דנהי דלדיעה קמייטא פתב הש"ע ונתרצית דהיינו שאמרה הן דאל"ה אמרינו דסמכהאדיבורא קמא כמ"ש הב"ש מ"מ לדיעה שנייה דלא הוי קדושין כלל דמנה זה דוקא דלא מהני ביה השלמה א"כ דמי ממש למלנה ופקדון בסימן כ"ח פנ"ל לכה פתב דהוי מקודשת דלא אמרינו דסמכה אדיבוריה קעא אף העיקר נראה דא"צ לפי' הב"י ולא חיישי' כלל דסמכה אדיבורא קמא בשעת מ"מ והרמ"ה מייירי שאמר אחר מתן מעות וכיון דהוי שתיקה אחר מ"מ ה"ל ספק פדלעיל בסי' כ"ח מדלא זרקוה הקדושין ומ"ש הב"ש בס"ק י"ט דה"ל פפקדון אחר מ"מ לדעת הפוסקים דלא הוי קדושין אין דבריו מוכנים דכיון שאמר בפירוש שתקדש הרי חזר וקידש אותה ומהני לכ"ע ולא דמי לפקדון דהתם הטעם אפי' אי לא ניחא לה לא הנה לה לזרוק מיזדה משום דנתחייבה בשמירתה פדאיטא פסוגי' דף י"ג משא"כ הכא דלא נתחייב בשמירתה הוי ס"ק פדאיטא שם בעובדא דציפתא ולעיל בסי' כ"ח וצ"ע: שם סעיף ט' האומר לאשה וכו' אם הנה מלא מים וכו'.

ק נראה דטעמא דהרמב"ם ור"ת משום דלפירש"י ה"ל לתנא למיתני דין זה גבי מכירה ומתנה פשאמר לו אני מוכר לך כוס זה אבל לפירושם ז"ל דהטעם הוא משום חשיבות היינו דוקא, בקידושין אבל במכירה ומתנה נותן לו את הגרוע כדקי"ל גבי בית בבית אני מוכר לך וכן משמע מעובדא דרב חמא בס"ס זה דאמרה הב לי חד פסא וכו' אמרה לו אשקוני אשקוניי' הא דשינה הלשון האחרון מן הראשון דלא פהנה תרי עובדא קמייטא שם דאמרה בלשון הראשון ממש משום דבתחלה הנה דעתה למתנה ובמתנה סתמא על הינו אבל פיון שאמר לה מקודשת לי ובקידושין סתמא דעתה על הפוס הוצרכתה לומר אשקוניי' אשקוניי' לפירש פנונתה ראשונה ובזה א"ש הא דכלל הרמב"ם והש"ע עובדא

דחומרי פתכניתא ועובדי דתמרי פחדא בסעיף שלאחר זה ועובדי דאשקויי אשקויין נקט בפני עצמו משום דהוא ענין אחר ושנינתה לשונה לפרש פנונתה הראשונה וכן משמע קצת בדר נון ע"ב במתניתן מעשה בה' נשים וכו' דמשמע דהקדושין הי' בתאנים שבתוכו ולא בכלפלה עצמה דאל"ה בל"ז הוי ס"ק משום דשמא ש"פ במדי וכ"ש למאי דמוקי התם בשמאמר אחת מכם מקודשת לי דלא הוי בכל אחת אלא ס"ק ולפירש"י צ"ל שדרך ליקח את התאנים ולחזור הפלפלה ולא משמע פן ממתניתן דבפורים פ"ג משנה חית והסלי' והבפורים ניתנו לפהגים וכו' ע"ש וכן משמע בהיה דצפתא דאסא לעיל סי' כ"ח ס"ה לפי' הר"ן שהביא הב"ש בס"ק י"ד בתחילה הי' פנונתה לקדשה במעות וכו' ע"ש: שם סעיף יוד אם אמרה הן וכו' משמע אבל אם שתקה לא מהני והרשב"א הקשה ע"ז מסוגיא דף י"ג בעובדי דהאי גברא דחטוף ורשכא וכו' ויש ליישב דהכא גרע טפי דכיון דלא גלי דעתו בתחילה שאינו רוצה ליתן לה מתנה איפא למימר דסברה דאינו מקפיד על הנתנה אלא דאמר לה דאם היא רוצה להתקדש לו תתקדש בו ואם לא תהנה במתנה ואינו הוכחה מקבלתה שרצונה להתקדש לו ותו דאיפא למימר דאמר הכי משום פסופא פדאמרינן בדר מ"ו גבי מקדש אחותו משא"כ לעיל פיון דגזל ממנה הרי גילה דעתו דמה שהחזיר לה אינו אלא בשביל הקדושין ולא שניד נמי טעמא דכסופא פיון שהוא שלה ואי לאו דמצי אמרה אין שקלי וידי שקלי הוי אמרינן דאדיבורי' דידיה קא סמכא וקמ"ל רב נחמן דאפ"ה פיון דיכולה לומר ידי שקלי אדיבורה הראשון קאסמכה והנה הכא פיון דאין הכרח מדבריו שאינו נותן אלא לשם קידושין אמרינן דאדיבורה הראשון קא סמכה: סימן ל' סעיף א' אלא פיון שרצתה לזרוק עיין ח"ו וב"ש וכבר הארכתי בזה לעיל בסי' כ"ח ס"ד להשוות הפוסקים דהיכא דלא נתרצה בתחילת להתקדש לו וזרק לה לא הוי קידושין עד שתעשה מעשה המוכיח שהיא מתרצה אבל בלא"ה אף דממילא הנוח בחיקה עד שעמדה ונפלה ממנה אינה מקודשת וע"ש ולפ"ז צ"ל בהא דאמר בדר ט' בהאי גברא דשדי תמרא כו' דכ' הרשב"א דדוקא באמרה משדי שדי אבל אם שתקה מקודשת משום דלשון משדי שדי גרע טפי משתקה ולפמ"ש אפי' בשתקה נמי לא מהני להתקדש ע"י זריקה וכן מ"ש הרא"ש שם דאם אמר אח"כ הרי את מקודשת לי מהני אם שתקה לפמ"ש צ"ל דניחא להו לאוקמי אפי' בעשתה מעשה המוכיח כגון שפשטה ידה לקבל ועמ"ש שם לפרש דברי הב"ה שדקדק מדברי הרמב"ם והש"ע דבעינן שתתרצה על הזריקה דאף שנתרצה לקדושין י"ל דדעתה שיתן לה בידה שיהי' הברירה בידה אם תרצה לקבל או לא אבל לא שזרוק שתצטרף למחות אבל הט"ז חולק עליו דמ"ש הרמב"ם והש"ע פיון שרצתה לזרוק היינו דאז מהני אפי' זרק לחצירה שלא בפני' וכמ"ש בזה לעיל בסי' כ"ח שם אבל אם זרק לפני' י"ל דהוי ריצוי מדלא מיחתה ויש להביא ראי' מדאי' בכה"ג בב"ב דף נ"ב ובש"ע ח"מ ר"ס קצ"ב במקור לשדיהו דאם החזיק בפניו אין צ"ל לה חזק וקני משום דה"ל למחות והיינו פיון שנתרצה למפור ושתק הוי ריצוי אף הנלע"ד דמ"ש הרמב"ם והש"ע שנתרצה לזרוק משמע דבעי' רצוי על הזריקה כמ"ש הב"ח והטעם נראה פיון דהא דמהני חצר המשתמרת הוא מטעם שליחות וכיון דקי"ל במתנה דזפי' לאדם שלא בפניו וקידושין בעינן דוקא שתעשה אותו שליח אבל בלא"ה אעפ"י שנתרצה להתחדש אין אדם יכול לקדשה עד שתעשה אותו שליח קבלה א"כ חצר המשתמרת דמהני בקידושין היינו משום שליחות פדאי' בב"מ דף

י"ב א"כ י"ל דאינו נעשה שליח עד שתאמר לו לזרוק לתוך חצירי שאז עשתה אותו שליח מיהא לפ"ז היכא דעומדת בצד שדי' א"צ שתתמצה על הזריקה ונראה דתל' בפלוגתא הפוסקי' בח"מ בסי' רמ"ג וסי' רמ"ח דלדעת הרמב"ם דס"ל דבמתנה ומציאה לא מהני עומד בצד שדיהו א"כ אמר זכתה לי שדי ה"ה הכא בעינן שתאמר זרוק לה קידושין לחצי ה' ולדעת הרא"ש דלא בעינן פדאי' שם בסי' רס"ח ה"נ א"כ ובזה נדחה מה שהביאו רא"י מלשון הג"ה בסי' מ"ב אמרה לו קדשני וזרק לתוך חיקה דמשמע דמהני אפי' לא אמרה קדשני בזריקה דשאני התם פיון דחיקה הוי פידה בסמוכה לה לא שיני' טעמים הנ"ל וקצת משמע פן בגיטין דף ע"ח ע"ב דקאמר זרוק לי חובי בתורת גיטין ולא אמר בתורת קידושין היינו משום דבגיטין לעולם תלי' בשמירה וקרוב לה אדל גבי קידושין פיון דבעי' שתתמצה על הזריקה ובלא"ה לא מהני זריקה אין הכרח כשיאמר בתורת קידושין דכוננתו בתורת קדושי שהיא מתמצה על הזריקה שם או לתוך חצירה וכו' הטור פתב דבעינן משתמר לדעתה והקשה עליו הב"י דהא לדעת הרא"ש במתנה מהני אפי' משתמר לדעת הנותן והט"ז כ' דהכא שאני משום דבעי' שתהא דעתה סומכת שהפסד קידושין יהי' בבירור פידה וכו' בקדושי שטר מהני פלוגתא לה בחצירה אפי' כשמשתמר לדעתו לכאורה הי' נראה לפמ"ש בהג"ה לעיל בסי' כ"ט ס"ו אם נתן לה שטר וכו' ועיין בב"ש שם דאפי' אם הקדושין נפקדים פיד הבעל פיון דאגידו בי' לא הוי קידושין אע"ג דבמתנה כה"ג מהני ע"ש א"כ י"ל דה"נ דאף דבמתנה מהני שמירת הנותן מ"מ בקדושין אף דמשתמר על ידו לא מהני דהוי כאילו הקדושי נפקדים אצלו אף לפמ"ש דהרא"ש ס"ל שם דקדושין ומתנה שונים אי ראי' מזה אף העיקר נראה דונדאי בקדושין פיון דאמרינן בגיטין דף ע"ח דדין קידושין פדיון גיטין לענין קרוב לו וקרוב לה דתל' בפי' שיכול לשומרה א"כ האף נימא דבחצר המשתמר לדעת המקדש דשמירתו מועיל שתקנה את הקדושין וע"כ צ"ל דהא דמשני לשנויי דרב פפא בב"מ דף י"א דדעת אחרת מקנה אותו שאני היינו זוקא לענין מתנה ונראה דהטעם בזה דדוקא גבי קידושין דבעינן נתינה מן המקדש א"כ האף אפטר שיחשב הנתינה ע"י שמירת הנותן עצמו משא"כ במתנה פיון שהנותן מסתלק עצמו לא גרע מהפקר ומפילא מהני שמירת הנותן להיות החצר משתמר על ידה שיקנה המקבל מתנה ע"י חצירו ודומם לזה אם מפקיר איזה דבר ומגבי' לצורך חבירו קונה חבירו והיינו דבעובדא דר"ג דמיייתי שם בעשור שאני עתיד למוד פיון שאין צרי' בו דין נתינה מהבעלים מהני מה שהוא משתמר ע"י הנותן שיזכה בו ר' יהושע כנלענ"ד.

סעיף ג' היתה עומדת וכו' ה"ז מקודשת קדושי ספק וכו' הנה התוס' בקידושין דף ח' ע"ב ד"ה אם הי' הסלע שקלה וכו' פתב דבחצר השותפין אינה מקודשת כדס"ל לר"י בב"ב דף פ"ד ע"ב דבחצר של שותפין אין קונין זה מזה והרשב"א פתב בזה פיון דרוצה לקדשה מסתמא מקני לה המקום וצ"ע דבמה קנתה פיון דלא הי' שום קנין כדאמר בר"פ הזורק תיזיל ותפתח ותחזיק בי' פדתנן נעל וגדר וכו' משמע דבלא קנין איכו קונה את המקום ולא דמי להא דאמרי' דמקום קלתה קני לה משום דאין אדם מקפיד על מקום קלתה התם שאני פיון דאינו מקפיד על מקום הכי קונה מדין פליו של לוקח ברשות מוכר פדאי' בב"ב שם ונראה דהרמב"ם לטעמין' אזיל דכתב בהל' גירושין והביאו בש"ע סי' קל"א ס"ד באומר לאיזה שארצה אגרש ה"ז ס"ב והטעם משום דמספקא לי' אם יש

בְּרִירָה בְּדַאֲרִינְתָּ אוֹ לֹא וְהוּא פְּלוּגְמָא דְרַאב"י וְרַבְּנָן בְּר"פ הַשְּׁוֹתְפִין שְׁנֵדְרוּ הַנְּאָה אִם יְכוּלִין לְכַנּוּס לְחַצְרָם וְאֶמְרִינָן בְּב"ק דָּף נ"ב דְּפָלְלִי אִם יֵשׁ בְּרִירָה דְּהוּבְרַר הַדְּבָר דְּכָל חַד בְּדַנְפָּשֵׁי עֵינִיל וְכ' הַש"כ בִּי"ד ס' רַכ"ו ס"ק ד' דַּה"ה לְכָל תַּשְׁמִישׁ דְּבִשְׁעָה שְׁמִשְׁתַּמֵּשׁ מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשָׁלוּ א"כ אַע"ג דְּלַעֲנִין קַנְיָן קִי"ל דְּבַחְצָר שָׁל שְׁוֹתְפִין אֵינָן קוֹנִין זֶה מִזֶּה הֵינָנו מְשׁוּם דְּמִסְפִּיקָא אֵין לְהוֹצִיא וּבַחְזֶקֶת הָרַאשׁוֹן וְכ"ש בְּר' יוֹחָנָן בְּב"ב שָׁם דָּף פ"ד ע"ב לְטַעֲמִי אֲזִיל דְּלִית לִי בְּרִירָה דַּס"ל אַחִים לְקוֹחוֹת הֵן אַבָּל לַעֲנִין קַדוּשִׁין יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּדִילְמָא קִי"ל דְּיֵשׁ בְּרִירָה א"כ פִּינּוּן שְׁשֻׁנִיהֶם מִתְרַצִּים עַל הַקַּדוּשִׁין אֶמְרִינָן הוּבְרַר הַדְּבָר דְּמִקּוּם הַקַּדוּשִׁין קָנָה לוֹ בְּאוֹתוֹ שְׁעָה וְאֵין לוֹמַר דְּלֹא שִׁינְיָה קַנְיָן בְּזֶה פִּינּוּן דְּאֵין הַקַּדוּשִׁין שְׁלָה אֶלְא ע"י הַמְּקוּם שָׁל הַקַּדוּשִׁין הָרִי הַמְּקוּם אֵינָה נִקְנִית לוֹ אֶלְא ע"י תַּשְׁמִישׁ הַקַּדוּשִׁין נִרְאָה דְּבַכַּה"ג אֶמְרִינָן דְּחַצְרָה וְקַדוּשִׁין בְּאֵין כַּא' בְּדַאֲמְרִינָן בְּר"פ הַזּוֹרֵק גִּיטָה וְיָדָה בְּאֵין כַּא' וְלֶהֱכִי גְבִי גְרוּשִׁין לֹא פֶתַב בְּחַצְרָה שָׁל שְׁנִיָּהֶם מְשׁוּם דְּלֹא פְּסִיקָא לִי פִּינּוּן דְּלַפְעָמִים הֵגַט הוּא בַּעַל פְּרָחָה דְּלֹא שִׁינְיָה לוֹמַר דְּהוּבְרַר הַדְּבָר דְּקָנָה לוֹ בְּאוֹתוֹ שְׁעָה פִּינּוּן שְׁאֵין רְצוּנָה לְקַנּוּתָהּ וְאִף דְּגְבִי נְדָרִים קִי"ל כְּרַאב"י אִפִּי לְקוֹלָא מְשׁוּם דְּהַבְּרִירָה דְּהָכָא עֲדִיפָא טְפִי כַּמ"ש הַש"כ שָׁם מ"מ לַעֲנִין קַדוּשִׁין יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּאֵינּוּ רַק ס"ק וְכֵן לַעֲנִין קַנְיָן אֵין לְהוֹצִיא מִחְזֶקֶת מְרִי קַמָּא וּבְזֶה נִיחָא הָא דְּכַפֵּל הָרַמְב"ם דִּין זֶה אַע"ג דְּכַבֵּר פֶתַב לַעֲנִין סִלַּע שָׁל שְׁנִיָּהֶם מְשׁוּם דְּהֵתֵם לַעֲנִין נְדָרִים אֶמְרִינָן דְּדוֹקָא בְּחַצְרָה שְׁאֵין בּוֹ דִּין חֲלֻקָּה וְסִתְּמָה סִלַּע אֵין בּוֹ דִּין חֲלֻקָּה לְהַכִּי פֶתַב הָרַמְב"ם דְּאֶפִּילוּ בְּחַצְרָה שְׁיֵשׁ בּוֹ דִּין חֲלֻקָּה אֵין לְחַלֵּק לַעֲנִין קַדוּשִׁין וְנִרְאָה לִי רַאִי לְהָרַמְב"ם ז"ל מְסוּגָּי דְּגִיטִין דָּף ע"ח ע"א ה"ד מְחַצָּה עַל מְחַצָּה אָמַר ר' שְׁמוּאֵל בְּרִיֶּזְחֶק כְּגוֹן שֶׁהָיוּ שְׁנֵיָּהֶם עוֹמְדִים בְּד' אַמּוֹת וְכו' וּפְרִיָּהּ וְהָא א"א לְצַמְצָם מְשַׁמַּע דָּאֵם הִי אֶפְשָׁר לְצַמְצָם דְּאֵתִי תַרְוּנִיָּהּ בַּהֲדִי הַדְּדִי הָוִי א"ש מְגוֹרְשָׁת וְאֵינָה מְגוֹרְשָׁת וְאֵמַאי הָא אוֹתָן ד' אַמּוֹת ה"ל כְּשִׁוְתַפּוֹת כְּדַאִי בְּטוֹר בַּח"מ ס' רס"ח וּבַהֲגָהֶת ש"ע שָׁם סְעִיף ב' שְׁנַיִם שְׁבָאוּ כְּאֶחָד וְכו' אֶלְמָא דְּבַחְצָר הַשְּׁוֹתְפִין נְמִי סַפְקָא גִּירוּשִׁין וְהֵינָנו כְּשִׁמְגַרְשׁ מְרְצוּנָה: סְעִיף ד' הֵינָה עוֹמְדָת בְּסִימְטָא וְכו' וְלִקְמָן בְּסִי קַל"ט מְשַׁמַּע דְּאֶפִּי בְּר"ה מְגוֹרְשָׁת כְּשִׁזְרַק לָהּ בְּתוֹף ד"א אִפִּי מְחַצָּה עַל מְחַצָּה וְכו' וְכַתְּבַהּ הַב"ש דַּס"ל דְּוִקָא בְּגַט מְשׁוּם תַּקְנּוֹת עֲגוּנוֹת דְּמַהֲנִי בְּר"ה וְלֹא בְּקַדוּשִׁין וְזֶה דוֹחֶק דְּהָא פֶּל הַעֲנִין דִּיכּוּלָּה לְשׁוֹמְרוֹ דְּמַהֲנִי בְּקַדוּשִׁין יִלְפִינּוּ בְּגִירוּשִׁין כְּדַאִיתָא בְּגִיטִין דָּף ע"ח מְשׁוּם דְּכַתִּיב וַיִּצְאָה וְהִיטָהּ א"כ לְמָה לֹא נִילַף גַּם דִּין ד"א מְשַׁם דְּהָא מְשַׁמַּע דְּקַנְיָן עֲדִיפָא טְפִי מְקַנְיָן דְּשְׁמִירָה דְּהָא בְּקַנְיָן ד"א לֹא הַחְמִירוּ בְּגַט וּבְקַנְיָן דְּשְׁמִירָה הַחְמִירוּ בְּגַט לְדַעַת הָרַמְב"ם ז"ל דְּהָוִי סַפְקָא מְגוֹרְשָׁת עַד כְּדִי שְׁתַּשּׁוּחַ וְתַטְלָבוּ וְתוּ דְּבַקְנִין דְּד"א מְהֵנִי בְּמַצִּיאָה וּבְמַתְנָה וְכִינּוּן דְּשְׁמִירָה לֹא מְצִינּוּ בְּשׁוּם מְקוּם כ"א בְּגִיטִין וּבְקַדוּשִׁין א"כ לְמָה לֹא נִילַף בְּקַנְיָן ד"א קַדוּשִׁין מַגַּט דְּמַהֲנִי אִפִּי בְּר"ה פִּי הֵיכָא דְּיִלְפִינּוּ קַנְיָן דְּשְׁמִירָה וְהַעֲיָקֵר נִרְאָה דַּס"ל לְהַחְמִיר כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּגִיטִין שָׁם ע"ב ד"ה ר"י וְעוֹד קָשָׁה דְּהָא רַב אֲשִׁי וְכו' וִי"ל דְּהֵתֵם בְּאֵין יְכוּל לְשְׁמְרוֹ וְהֵכָא בִּיכּוּלָּה לְשׁוֹמְרוֹ ע"ש וַא"כ בְּסִי קַל"ט דְּכ' הַמְּחַבֵּר אִפִּי מַע"מ הֵינָנו כְּשִׁשְׁנֵיָּהֶם יְכוּלִים לְשְׁמְרוֹ וּבַכַּה"ג מְהֵנִי ד"א אִפִּי בְּרַה"ר וְכַאֵן מִיִּירִי שְׁאֵין יְכוּלָּה לְשְׁמוֹר לְכַף פֶתַב דְּוִקָא בְּסִימְטָא וְכֵן מְשַׁמַּע לְשׁוֹן רַש"י בִּיבְמוֹת דָּף לְמַד ע"ב בְּמַתְנֵי ד"ה סַפְקָא ק"ל שְׁהִי ח' אִמּוֹ מְצוּמְצָמ' בִּינֵיהֶן בְּר"ה וְכו' וְכֵן הוּא בְּלִשׁוֹן רַש"י ז"ל בְּגִיטִין דָּף י"ב ע"ב ד"ה וְכ"ת וְדַאִי קַבְּלַת שְׁלִיחַ זֶה אֵינּוּ חוֹב דְּאִי בְּעֵי מְרִי זְרִיק לִיהַ גִּיטָא בְּרַה"ר בְּתוֹף ד' אַמּוֹת ע"ש וְדוֹחֶק לוֹמַר דְּשְׁחַרְוִי עֲבָדִים

עדיפא מקדושיין משום דילפי גז"ש דלה לה דהא ה"נ איכא הקישא דויצאה ותימה ותו דא"כ ה"ל למחשב שם דף ח' בדברים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים וע"כ צ"ל דמהני אף בקידושיין וכדאמר שם דף ט' מלתא דאיתא בקידושיין לא קתני וה"ה דהוי מצי רש"י לפרש דמצוי זרק לי היכא דיכול לשמרו ומסתמא יליף בהא נמי שחרורי עבדים כמו בקדושיין אלא דס"ל דרב דמפרש למתני' בדף ע"ח בד' אמות ל"ל הא דר"י דיכול לשמרו אבל ד' אמות קונין לכ"ע פדסבירא לי' לר"י עצמו בב"מ דף י"ב ולקאורה הי' נראה דהא דפירש"י דנקא בר"ה מוכרח הוא לפרש פן לפמ"ש הב"י בח"מ בסי' ר' בשם הר"ן ות"ר והובא בסמ"ע ס"ק ג' ובש"ף ס"ק ה' שם וא"ת א"כ למה הוצרכו חכמים לתקן משיכה וכו' ותירצו דלא תקנו ד"א אלא פשקדם הוא לכלי אבל אם קדם הכלי לא לפי שמקומו של הכלי קוני' הוא לבעל הכלי ע"ש א"כ י"ל דהיכא דשניהם באו כא' נמי לא קנו דהוי פחצר השותפין דאין קונין זה מזה וכמו שנתבאר בסעיף שלפני זה דבפחצר של שניהם אינו קונה ולפ"ז לפי מאי דאמרין בר"פ הזורק דבעבד המשתחרר ע"י עצמו אע"ג דאין לו יד היינו משום דגיטו וידו באין כא' א"כ ה"נ אם משתחרר ע"י קנין ד"א של העבד היינו משום דקנין ד"א דעבד וגיטא באין כא' ולא שייף לומר שהעבד קנה תחילת ד"א קודם שבא החפץ דהא אין קנין לעבד עד שבא הגט לתוך ד' אמות א"כ הרי קנה החפץ ד"א כמו העבד ביחד וה"ל פחצר השותפין דאינו קונה אף לפמ"ש דהא דד"א קונין ברה"ר היינו דנקא ביכולה לשמרו כמ"ש התו' א"כ שפיף י"ל שיכול האדון לזרוק הגט ברה"ה במקום שהעבד יכול לשמרו ולא האדון נמצא דקנו ד"א של עבד ולא של אדון ושפיר משתחרר לכף הנכרח רש"י לפרש דמייירי בר"ה עוד הנה נראה די"ל דהא דקנה החפץ ד"א היינו דנקא בסומטא שדריף להניח שם חפץ אבל בר"ה שאין דרוף להניח שם חפץ אין החפץ קונה ד"א כי היכי דלא תיקנו מהאי טעמא משיכה בר"ה אלא בסומטא לכף פירש"י דנקא בר"ה אף פראה דלפי קושנ' המפרשים ה"ל מקנין משיכה ותרופים ה"ל משמע דאף בר"ה יש קנין לכלי בד"א דאל"ה לא שייף הא דאמרו דאין משיכה קונה בר"ה ת"ל דקונה מטעם ד' אמות ונראה דמזה מוכח באמת דאין ד"א קונה ברה"ר אלא בגט לחוד ומשום תקנות עגונות ומינני' ילפינן לקדושיין ושחרורי עבדים אבל במתנה ומכירה לא מהני ד"א בר"ה אע"ג דדעת אחרת מקנה אותו ודלא כהג"מ שהביא הב"ח.

ויותר פראה לפי מה שפירש"י שזרק לי' בד"א קשה קושנ' התו' שם ד"ה וכו' ת אי בעי זרק לה וכו' וא"ת מה בכך וכו' אי פמי הכי פירושו אי ב זרק לי' האדון גיטי ספק קרוב לו וספק קרוב לעבד וכו' והיינו לר"י משפחת בענין שיזרוק לה במקום ששניהם יכולים לשמרו דהיינו מחצה עב מחצה לר"י ולפי מאי דפירש"י דמייירי בד"א לא שייף ספק קרוב לו דלא משפחת אלא בב' פיתות עדים המכחישות פדאיתא דף ע"ח וזה אין בידי האדון וצ"ל דס"ל לרש"י ז"ל פשיטת הרמב"ם שכתב בסעיף שלפני זה דבפחצר של שניהם הוי ספק מגורשת וכמ"ש לעי' דמשמע הכי אסוגיא דגיטין נמצא דכשזרק לה בתוך ד"א דקנין העבד והחפץ באין כא' וה"ל פחצר השותפין דהוי ספק משוחרר ואסור בתרומה ואסור בשפחה בת חורין ולפמ"ש דד"א בר"ה אינם קונים אלא כשיכול לשמור וצ"ל שיזרוק לו הגט בענין ששניהם יכולים לשמור דאז קנה ד"א של שניהם והוי ספק משום דגיטו וידו באין כא' והנה הח"מ פתב יש להחמיר פאן פדעת הרמב"ד שהביא

הטור בח"מ סי' רס"ח דאין ד"א קונה אלא בעומד אבל לא במהלך וכן נראה מלשון רש"י ו"ל בדרף ע"ח ע"א ד"ה וליחזי הי מינייהו קדים לבוא במעמדו וכו' משמע פהראב"ד ו"ל ועיין בחדושי פתובות דף ל"א ע"ב שם פתבתי דלפי דברי, הראב"ד מתורץ קושלי התוס' שם ד"ה אי דאפקי וכו' אע"ג דאפא למ"ד וכו' ע"ש באריכות: שם ונרקם לתוך ד"א וכו' פתב הר"ן אע"ג דקנן ד"א הוא מדרבנן מ"מ פיון דרבנן תקנינהו ה"ל הפקר ב"ד הפקר והני פתצירה אבל הרמב"ם בחדושי גיטין פתב הטעם משום דכל המקדש אדעתא דרבנן מקדש אפקעינהו רבנן לקידושין מיניה ע"ש ולפ"ז צ"ל הכא גבי קידושין תוך ד' אמות שלא דהני קידושין ואם בא אחר וקידש אותה אין הקידושין תופסין היינו דהפקיעו חז"ל קדושי שני אד נראה יותר דעת הר"ן דהא אמרינן ביבמות דף ל"א דבגירושין ספק קרוב לו ספק ק"ל אוקמינן מדאורייתא אחזקת א"א ואין נימא הטעם דבקרוב לה הפקיעו חז"ל הקדושין אין פאן א"א אלא אדרבה דנימא דהני.

ספק קרוב לה ואפקיעו הקדושין והיא בחזקת פנוי' כמו קודם הקידושין: שם סעיף ה' הי' עומדים בר"ה או ברשות שאינה של שניהם וכו' פתב הב"י מה שהשנה ר"ה לרשות שאינה של שניהם פתב הה"מ שהטעם מפני שהם מוקשים לענין מכירה וכו' עכ"ל ועיין בפרשב"ם בב"ב דף פ"ה ד"ה או בחצר שאינה של שניהם כגון שלא בעל החצר רשות וכו' ובחדושי גיטין פתבתי דמוכח מן הסוגיא שם דף ע"ח דרשות שאינה של שניהם אלא של אדם אחר שנה לר"ה מדפריף הש"ס שם והא א"א לצמצם קשה דהא י"ל שעמדו שניהם בשדה של אחר ולא קנו ד"א פדאיתא ריש ב"מ דף יוד דלא תקנו ד' אמות בחצר בעה"ב ואח"כ הפקיר שדהו נמצא ככו שניהם ביחד ותו דמשפחת כגון שפכר עמד אדם אחר בתחלה באותן ד"א ואח"כ באו שם הבעל ואשתו וכיון שפתחילה זכר אדם אחר באותן ד"א דלא קנו שניהם וכשהלך הראשון משם קנו שניהם ביחד ונראה דכיון דאמרינן ה"מ שם דלא תקנו ד"א ברשות בעל הבית ובר"ה דינם שנה וכיון דס"ל למתני' דבר"ה קנו ד"א וכמ"ש התוס' משום שיכולים לשמור כמו כן קנה ברשות בעה"ב דמקשין הן כמ"ש הה"מ וא"כ אף שהי' בתחלה בחצר בעה"ב פכר קנה הראשון וכ"ש בקנין דד"א של אדם אחר דלא עדיף מחצר בעה"ב דקונה בו ד"א פשיכולין לשמור ושם הארכתי: שם פיצד וכו' שהוא יכול לשמור אותם והיא אינה יכולה וכו' לכאורה נראה דהא דקאמר הי' אינה יכולה לשמור היינו כמ"ש התו' שם בשניהם אינו יכול לשמרו היינו כ"א א"י לשמור לבדו רק ששניהם יחד ה"כ הא דאמר שהוא יכול לשמרו היינו שהיא אינה יכולה לשמור לבדה אלא אם הוא מסייע לה וכיון שהוא יכול לשמור לבדו הוא ברשותו וכן להיפך בהיא יכולה לשמור לבדה והוא אינו יכול לבדו אלא אם היא מסייע לו הני קידושין מיהו בעיקר הדין דהיא יכולה לשמור צ"ע פיון דבסי' קל"ט פתב דעת הרמב"ם דגבי גט אפי' היא יכולה לשמור הני ספק מגורשת עד כדי שתשוח ותטלנו נו א"כ פיון דתנן ה"מ וכן בקידושין דמפרש הש"ס משום דכתיב ויצאה והיתה ותו דבעיקר דינא פתב הר"ן שאין קנן דשמירה מן התורה אלא שתקנו חז"ל בגט משום תקנות עגונות לתא דגט תקנו פן גבי קידושין א"כ פיון דבגיטין גופי' לא הוי נודאי גירושין אלא עד כדי שתשוח ותטלנו א"כ מנ"ל בקידושין לעשותה נודאי מקודשת ואין תופסין בה קידושין אם בא אחר וקדשה וכ"ש לפמ"ש שם בחדושי גיטין דס"ל להרמב"ם דשמואל מפרש דברי ר"י דשמירה מעולה היינו שיעיל

לעשותה כַּנֹדָאי אֵינוֹ אֶלָּא בְּשִׁיעוֹר כְּדֵי שְׁתַּשׁוּחַ וְתִטְלֹנוּ אֲבָל לְהַחֲמִיר חֲיִיָּשִׁינוּ אֶפְיָלוּ
בְּשִׁמְרָה פְּחוּתָה וְנִרְאָה כִּינּוֹן דְּהֶרֶם בְּ"ם קִיָּצָר גְּבִי קִידוּשִׁין וְסִמָּה עַל מ"ש בְּהִלְכוֹת
גִּירוּשִׁין יֵשׁ לוֹמֵר גַּם בְּזֶה סִמָּה וצ"ע לְמַעֲשֵׂה: שֶׁם סָפֵק קְרוֹב לוֹ וְכו' פֶּתַח הַח"מ וּבב"ש
בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מִיָּמוֹנִי (וְהוּא בְּסוּף סֶפֶר נְשִׁים ס' א' וּבְמִרְדְּכֵי סוּף פֶּרֶק הַמְּגִרָשׁ בְּשֵׁם
מֵהָר"ם (דְּהֵינּוּ ב' פְּתֵי עֵדִים הַמְּחַלְקִים אִם הִי קְרוֹב לָהּ אוֹ קְרוֹב לוֹ אֲבָל אִם הִי לְעֵדִים
סָפֵק אִם הִי ק"ל אֵין חֲשַׁשׁ קִידוּשִׁין דְּהוּי פְּאֵלוּ קִדְשׁ בְּלֹא עֵדִים וְאִם פֶּתַח אַחַת נִחְלְקוּ הוּי
סְפִיקָא דְרַבָּנָן וְכו' אֶלָּא דֵּהַח"מ פֶּתַח הַטַּעַם בְּכַת א' הַמְּסוּפָּקוֹת אוֹקִי אִשָּׁה אַחְזָקַת פְּנוּי'
דְּמַעֲיָקְרָא וְעִינֵינִי בְּתִשׁוּבָה הַנִּ"ל שְׁעִירָב ב' טַעֲמִים אֵלוּ נִרְאָה כִּינּוֹנָתוֹ דְּלֶהֱכִי אֵין פֶּאֵן
עֲדוֹת מִשׁוּם דְּאִיפָּא חֲזָקַת פְּנוּי' וְלֹא כִּינּוֹנוֹ הָעֵדִים לְשֵׁם קִידוּשִׁין א"כ אֵין לָנוּ לְהַחֲמִיר
וְהִנֵּה לְכַאוּרָה סוּמֵר זֶה לַמ"ש הַתּוֹס' בְּגִיטִין דָּף ע"ח ע"ב ד"ה וְהָא א"א לְצַמְצָם וְכו'
וּא"ת לִישְׁנֵי פְּגוּן דְּלֹא יִדְעִינוּ הִי מִיָּנִיָּהוּ קִדִּים וּלְכַף הוּי סְפִיקָא וי"ל דְּלִישְׁנָא דְּמַחְצָה עַל
מַחְצָה לֹא מִשְׁמַע הֵכִי וְכֵן הוּא בְּלִשׁוֹן הַתּוֹס' בִּיבְמוֹת דָּף ל"א ע"ב בַּד"ה שְׁתֵּי פְּתֵי עֵדִים
וְכו' וּא"ת לָמָּה דְּחָקוּ רַבָּה וְרַב יוֹסֵף לְאוֹקְמֵי הֵהִיא דְּגִיטִין בְּב' פְּתֵי עֵדִים וְכו' ע"ש
וְכַלשׁוֹנָם זֶה הוּא בְּחִידוּשֵׁי רִשְׁבִּי"א בְּהָא דְּמַקְשֵׁי וְהָא א"א לְצַמְצָם ק"ל מֵאֵי קוּשְׁיָא
אֲדַרְבֵּה הִיא הַנּוֹתְנָת וְכו' וי"ל דְּלִישְׁנָא דְּמִתְנִיתוֹן דְּקִתְנֵי מַחְצָה עַל מַחְצָה וְכו' וְהוּ"ל
לְמִתְנֵי סָפֵק קְרוֹב לוֹ סָפֵק ק"ל כְּדִתְנֵי בִּיבְמוֹת וְכו' הָרִי דְּפִשְׁיטָא לְהוּ דְּאִפִּי בְּסָפֵק
אִם הִי קִידוּשִׁין בַּד"ה שְׁלָה הוּי סָפֵק וְנִהִי דְּבִלְשׁוֹן הַתּוֹס' בִּיבְמוֹת אִיפָּא לְדַחְוִי וּלְפִרְשׁ
דְּקִשְׁיָא לְהוּ עַל רַבָּה וְר"י דְּמִשְׁנֵי בְּב' פְּתֵי עֵדִים הוּ"ל לְשִׁנוֹת בְּכַח אַחַת אֶחָד אוֹמֵר קְרוֹב
לוֹ וְאֶחָד אוֹמֵר קְרוֹב לָהּ אֶלָּא דַּלְפ"ז לֹא שְׁיָיָה כ"כ תְּיָרוּצֵי דְּלִשׁוֹן מַחְצָה עַל מַחְצָה שְׁיָיָה
בְּעַד אֶחָד כְּמוֹ בְּב' עֵדִים וְעַמ"ש לְקַמְן בְּזֶה מ"מ בְּדַבְרֵי הַתּוֹס' בְּגִיטִין וּבִלְשׁוֹן הַרִשְׁבִּי"א
מְפִנְרֵשׁ כְּנ"ל גַּם מֵה שְׁהוֹכִיחַ מֵהָא דִּיבְמוֹת דְּמִשְׁנֵי בְּכַת אַחַת א' אוֹמֵר ק"ל וְכו' אֵינוֹ
מְפִנְרֵשׁ בְּש"ס אֶלָּא סְתָמָא בְּכַת אַחַת וְאִיפָּא לְפִרוּשֵׁי שְׁהֵם מְסַפְקִים וְאָף דְּרִשְׁ"י ז"ל פִּירֵשׁ
בַּד"ה מִתְנֵי בְּכַת א' ע"א אוֹמֵר ק"ל וְכו' נִרְאָה דְּלֹא דְּנָקָא וְכֵן נִרְאָה לְהִדְיָא מְלִשׁוֹן רִשְׁ"י
ז"ל בְּמִתְנֵי שֶׁם ד"ה סָפֵק קְרוֹב לוֹ שְׁהִי ח' אֲמוֹת מְצֻנְמָצְמוֹת בִּינֵיהֶן בַּר"ה וְד"א קוֹנוֹת
שֶׁם וְנִרְקוּ בַּד' אֲמוֹת וְאִי בְּכַת אֶחָד אוֹ ב' פְּתֵי עֵדִים הַחוֹלְקִים אֵין הֶכְרַחַם שְׁיָהֲלֵי ח' אֲמוֹת
מְצֻנְמָצְמוֹת בִּינֵיהֶן דְּאִפִּי בְּהֶרְחַק רַב שְׁיָיָה לֹא מֵרָחֵם מְחוֹלְקִים מִיָּהוּ בְּזֶה י"ל דַּס"ל
לְרִשְׁ"י ז"ל בְּשִׁטַּת הַתּוֹס' בְּכַתוּבוֹת דָּף כ"ג ע"א דְּבַכְתָּ א' הַמְּכַחֲשׁוֹת זַא"ז ג"כ לֹא הוּי
קִידוּשִׁין כָּלֵל אֶלָּא אִם כֵּן הוּא נְמִי סָפֵק קְרוֹב לוֹ וְסָפֵק ק"ל כְּדֹאִיתָא לְקַמְן סִימָן מ"ז סְעִיף
ג' וְנִרְאָה לְפַע"ד לִישְׁבֵּי דְּלֹא פְּלִיגֵי דְּלְכַאוּרָה מְדַבְרֵי הַתּוֹס' בְּכַתוּבוֹת דָּף כ"ג ע"ב ד"ה
תְּרַנִּיָּהוּ בְּפִנוּי וְכו', אֲבָל תִּימָא אֲמַאי לֹא תִנְשָׂא וְכו' וי"ל כִּינּוֹן שְׁאֵנוּ יוֹדְעִין שְׁזָרַק לָהּ
הַקִּידוּשִׁין וּמְסַפְקָא לָן אִי קְרוֹב לוֹ אִי נָשׁוּב לָהּ וְהוּי ב' עֵדִים חַד אוֹמֵר קְרוֹב לוֹ וְחַד אוֹמֵר
קְרוֹב לָהּ דְּכִינּוֹן דְּנֹדָאי זָרַק לָהּ הַקִּידוּשִׁין לִית לָן לְמִימֵר אוֹקְמֵיהָ אַחְזָקָה לְהַתִּירָה לְכַתְּחִלָּה
וְכו' מִשְׁמַע לְכַאוּרָה מְדַבְרֵיהֶם דְּאִי לֹא הוּי סְהָדִי לֹא הוּי קִידוּשִׁין הוּי מוֹקְמֵי אַחְזָק' וְזֶה
סוּמֵר דְּבִרְיָהֶם דְּגִיטִין שֶׁם כְּנ"ל וְנִרְאָ' לְעַנ"ד דְּיֵשׁ לִישְׁבֵּי דְּבִרְיָהֶם דְּיֵשׁ לְחַלְקֵי בֵּין סְפִיקָא
דְּקְרוֹב לוֹ אוֹ ק"ל וּבֵין סְפִיקָא דְּאִתִּי בְּהִדְדֵי בְּתוּף ד"א וְאֵין יָדוּעַ מִי קָדָם תַּדְעַ דְּהָא וְנֹדָאי
מוֹדָה מֵהָר"ם דְּכִי אִתִּי תְּרַנִּיָּהוּ בְּהִדְדֵי הִדְדֵי דְּהוּי סָפֵק מְגוֹרֶשֶׁת וְלֹא שְׁיָיָה לְאוֹקְמֵי אַחְזָקָה
כְּדֹאֵמֵר הַש"ס בְּהִדְיָא וְכֵן בְּשִׁנְיָהֶם יְכוּלִים לְשַׁמְרוֹ לר"י דְּהוּי סָפֵק מְגוֹרֶשֶׁת וְלֹא מוֹקְמֵי
אַחְזָקָה א"כ ה"כ י"ל בְּאֵינוּ יָדוּעַ מִי קָדָם דְּלֹא מוֹקְמֵינוּ אַחְזָקָה וְיֵשׁ לְהַבִּין זֶה ע"פ מ"ש

התוס' בעירובין דף ה' ע"ב בד"ה וספק דבריהם להקל וכו' והר"ר שמעי' פירש דמצי למימר וכו' פ"ן דהיתר קרוב מן האיסור וכו' והיינו דס"ל דאם המחצה על מחצה מסייע לחד צד הו"ל רוב נגד הצד השני נמצא פ"ן דאם הוי אפ"ש לצמצם שפא שניהם כא' הו"ל ספק מגורשת והיא דקרו לה נמי הוי מגורשת הוי פ"ן נגד ספק קרוב לו לענין ספק גירושין א"כ אף דהוי חזקה דא"א מ"מ ה"א קי"ל רובא וחזקה רובא עדיף וכיין דהרוב הוא שהי' ספק מגורשת אין להעמידה על חזקה ושפיר הקשו התו' והרשב"א דה"ל לשנוי' דהוי ספק באינו ידוע הי מינייהו קדים משא"כ בכחובות דף כ"ג מ"י"ר בח' אמות מצומצמות וכן פירש"י ביבמות דמ"י"ר בח' אמות מצומצמות דאם נפל באמצע לא הוי קידושי דאגידו בי' פ"ן דמקצתו בתוך ד' אמות פדאמר בסוגיא דגיטין שם א"כ ה"ל רוב נגד הספק של ד"א שלא וכיין דאיכא נמי חזקה ה"ל רוב וחזקה דלכ"ע אזלינן בתר החזקה ט"כ לא הוי ספק קידושי אלא בכת אחת אחר אומר קרוב לו וא' אומר קרוב לה ולא מוקי פ"שני העדים מסופקים דה"ל רוב וחזקה להתיר ולא ניחא לי' לאוקמי שהעדים מסופקים בד"א עצמן הי' מינייהו קדים חזקה דהלשון ספק ק"ל לא משמע פ"ן ותו דא"כ הדרא קוש"י לדוכתי' דליתני נמי בגירושין דכיין דאם באו פ"ן חזקה הו"ל ספק מגורשת הו"ל רוב נגד החזקה ואפי' בגירושין ליכא לאוקמי החזקה א"כ אין כ"כ ראי' לדינא דמהר"ם ז"ל דאם אין העדים יודעין שפ"ל לתוך חזקה דמוקמי' אחזקה לבד ונ"מ מזה לדינא דאם העדים מסופקי' בד"א עצמן הי' מינייהו קדים מודה מהר"ם דליכא לאוקמי אחזקה וכן אפי' היכא שיש ביניהן יותר מח' אמות מצומצמת והרנוח שפ"ן ד' אמות לד' אמותי' שניהם יכולים לשמרו פ"ן דהספק הוא נמי בריוח שביניהן דהוי ספק מגורשת הו"ל פ"ן נגד ד"א והיינו דפי' רש"י במתני' דיבמות ש שהי' ביניהן ח' אמות מצומצמות דקדק שהי' מצומצמות משום דאי הוי הרחק מעט ביניהן בין אם אותו הפרק יכולה לשמור או אינו יכולה לשמור ה"ל רוב לצד שפ"לו בד' אמות שלא וליכא לאוקמי אחזקה אפי' בגירושין וכיין דמשמעו הסוגי' שם בתחילה דבגירושין אוקמי אחזקה לכן פירש"י מצומצמות פ"ן נראה לפע"ד ליישב שיטת התוס' לדעת מהר"ם ה"ל אמנם מפשטות לשון התוס' לא משמע פ"ן ומ"ש התו' בכחובות שם דמ"י"ר דזרק לה הקדושין ספק קרוב לה י"ל דה"ה אם לא הי' אלו העדים פ"ל הי' אסורה להנשא לכתחילה דלא אוקמינן אחזקה דכיין דאתרע וכ"כ בספ"י שם ומ"ש בבב"יתא דאיכא ע"א שקדשה היינו דאל"ה פ"ן דאיכא ע"א שמעיד שהי' קרוב לו המסייע לחזקת פנוי' ונדאי דע"א נאמן בכה"ג אלא פ"ן דאיכא ע"א המכחישו ה"ל כמאן דליתנייהו וכ"ש דא"ש לפמ"ש בחידושינו שם דמ"ש התוס' שאנו יודעין עדים לאו דוקא שאנו יודעין מפי עדים אחרים אלא מפי אותן עצמן ששניהם מודים שזרק לה קידושין אלא שמוחלקין אם קרוב לו או ק"ל ובאמת יש לתמוה דא"כ בכל ספק קידושין פ"ן שקדשה בפחות מש"פ דחיישינן לקדושין ובקטנה שנתקדשה שלא לדעת אכל בסי' ל"ז וכן בסי' ל"ח חיישינן שפ"א יש לו ושפ"א הרהר בתשובה וכהנה רבות נמי נימא דהוי כמקדש בלא עדים דאוקי אחזקה וכן האי דבסי' קל"ט בזרק לה באויר ד"א דהוי ספק מגורשת ולא אמרינן דהוי כמקדש בלא עדים ונראה לענ"ד עיקר דמהר"ם.

ז"ל לא אמר אלא כשלא ראו פ"ל העדים להיכן פ"ל הקידושין ולא ראו אלא הגריקה פעובדא דידי' אכל אם יודעים העדים מקום הנפילה אלא שלא הי' יכולים לכונן מרחוק

המדה אם קרוב לו או ק"ל או פשזרק לתוך חצירה ולא הי' העדים יודעים בבירור בשעת קידושין אם הוי חצר שלא לא אמרי' דהוי כמקדש בלא עדים והא דהוכיח מהר"ם וסוגי' דיבמות דמוקי בכת אחת א' אומר ק"ל אף דאפתי מצי לאוקמי שראו הנחת הקידושין אלא שלא הי' יכולין לכנון המדה פנ"ל י"ל דדונק לאוקמי בהכי דכשראו המקום הנחה מסתמא יודעים לשער המדה וכבר כ' דאין ראי' המהר"ם ו"ל מוכרחת כ"כ וכבר כתב הח"מ דמסתימת לשון הפוסקים לא משמע פן וצ"ע למעשה: גם נראה בענין דעובדא דמהר"ם ו"ל צ"ל שלא ראו העדים אף בשעה שנוערה אבל אם ראו העדים ששנוערה נפלה הקידושין מתוך חיקה הוי קידושין אף דבאותו שעה כבר חזרה מן הקידושין מ"מ כיון מילתא למפרע שנופלה הקידושין לתוך חיקה י"ל דאין יכול לחזור תדע דהא פל שלים קבלה שלא נודע לעדים בשעת הקבלה שהוא שלים קבלה מ"מ פשנודע לעדים שהוא שלים קבלה היא מקודשת למפרע וכן משמע בקידושין דף ע"ט דאמר רב הרי בוגרת לפנינו אף דבשעת הקדושין לא הי' נודע מ"מ היא מקודשת למפרע וכן משמע ברסי' שאחר זה דכשנמצא שנה פרוטה היא מקודשת למפרע ותו דהא טעמא דמהר"ם שם משום דילפינו דבר דבר ממון ובכה"ג מהני אפילו בממון עדות בידיעה בלא ראי' כדאי' בח"מ סימן למד ובסוף סי' צ' וכעין זה כתבו הפוסקים בסי' ק"ל פשהגט בידה בע"ח מוכח מילתא חל מפרע שנומרה לידה והוי גט משעת מסירה וצ"ע בזה ועיין לקמן סי' מ"ב סעיף ד' מ"ש שם בזה עוד כתב הח"מ והב"ש ואם פת א' בפנינו וע"א אומר קרוב לה וכו' הוי ספיקא דרבנו זהו לשון מהר"ם ו"ל שם י"ל כיון דתרונייהו מסהדי שזרק לה האי דאמר קרוב לו ה"ל כחז לגבי שנים מדרבנו וכו' נראה מזה דלא ס"ל פתרוץ התוספו' שם ד"ה תרונייהו בפנוי' וכו' דמייירי שאנו יודעים שזרק לה הקידושין וכו' דלפ"ז איתא שם בפנוי' איפכא דזה שאמר שקדשה ה"ל כחז לגבי שני' וצ"ל דס"ל כתי' השני של תוס' שם או דס"ל פשיטת הרמב"ם לקמן בסי' מ"ז דלא מוקי לה בספק ק"ל וכו' אבל בספק קרוב לו ה"ל ספיקא דרבנו ואפ' נשאת תצא כמו בב' פיתי עדים אף אין זה דעת רוב הפוסקים לקמן בסי' מ"ז דבכת אחת אם ניסת לא תצא ועיין מה שכתב לקמן בסי' מ"ז לפרש דברי התו' ובזה נראה לפענ"ד לתרץ קוש' התוס' הא דמוקי רבה ור"י בב' פיתי עדים ונלא מוקי לה בכת אחת וכמ"ש לעיל בזה לא שייך תירוץ התוס' דלשון מחצה על מחצה שייך בכת א' כמו בב' פיתי עדים ולפמ"ש א"ש דניחא לי לרבה ור"י לאוקמי בב' פיתי עדים משום דלישא דמתני' מגורשת ואינה מגורשת משמע דאם קדשה אחר תפסו לו בה קידושין מספק ואסורה לבעלה ובע"א כיון דגבי ספק קדושין בכת אחת אם ניסת לא תצא משום דאיכא חזקת פנוי' ה"נ הכא כיון דאיכא לאוקמי אחזקת א"א אין חשש בקדושי שני לאוסרה לבעלה הראשון דלא גרע מאם ניסת לאחר לא תצא כ"ש בעלה דנשואה לו כבר להכי אוקמי בב' פיתי עדים דבכה"ג בספק קידושין תצא כדאי' לקמן בסי' מ"ז כמ"ש התו' שם ובזה ניחא הא דתמ' לן ביבמות דף ל"א דאמר שם על האי מתני' דגישין ואמרי' למאי הלכתא דאי בעלה פהו אסורה לי' ואם היא ערוה צרתה בעי חליצה וכו' ע"ש קשה דה"ל פפשטא דמגורשת לענין דתפסי בה קידושין מספק ותו יש לדקדק דלא נשנית במקומה במס'.

גישין ולפמ"ש אתי שפיר דלפי הס"ד שם ביבמות דמייירי בכת א' א"א לומר דתפסי הקידושין דהא מותרת לבעלה פנ"ל לכה אמר דוקא אם הוא פהו דאיסור פהונה תמירי

טפי פדאיתא ר"פ האשה רבה לעגנו תרי ותרי ע"ש וכו' לכתחילה לעגנו חליצה אבל לרבה ור"י דמוקי לה בב' פיתי עדים או לר"י דמוקי לה ששניהם יכולים לשמור אין מקום להקשות למאי הלכתא דפשיטא היא דמגורשת לעגנו דתפסי בה קידושין ואסורה לבעלה פן נלענ"ד נכון: ודנה הריב"ש סימן רמ"ו חולק על התוס' בכתובות דף כ"ג בד"ה מ"ש וכו' דס"ל דלמ"ד דתרי ותרי הוי ספיקא דרבנן אי נשאת לא תצא ונראה דמפרש דסוגי' דכתובות דף כ"ג וסוגיא דגיטין אזלי למאן דאמר דתרי ותרי ספיקא דאורייתא ולהכי לא אמר שם למאי הלכתא פנ"ל וסוגיא דיבמות ס"ל דתרי ותרי ספיקא דרבנן כדמסיק שם ובזה אם נשאת לא תצא לכה אמר שם למאי הלכתא והנה נראה טעמא דהריב"ש דבתרי ותרי אם נשאת לא תצא דהא אמרינן שם בשנים אומרים מת וכו' דבנישאת לא מעדים והיא אומרת ברי לי אם נשאת לא תצא וכתב התוס' דאע"ג דאיכא חזקת א"א הרי איתא פנגדה דאתתא דייקא ומנסבא ושם דף כ"ו ע"ב בתוס' דיה אגן אחתינין וכו' ובגיא דבריהם יותר דיראה שפא יוזמו עדים או יפסלו בגזלנותא ולפ"ז גבי קידושין בתרי ותרי פיון דאיכא נמי חזקה דדייקא ומנסבא בהדי חזקת פנויה, לא גריע חזקות אלו מברי שלה ולמה תצא אם נשאת יותר מאומרת ברי וצ"ל דס"ל להתוס' דאפ"ה הוזמירו טפי פיון דקיימי עדים ומכחישים את החזקות גרע טפי ובזה.

נראה לענ"ד דיש ליישב הא דאמר בסוגיא דיבמות שם אי פיתי עדים תתייבם ואין בכה פלום ומשני קיימא עדים ואמרי קרוב לה וכו' וכבר תמהו בזה דמאי ס"ד דבב' פיתי עדים גרוע מפת אחת ותתייבם לכתחילה ע"ש שדדחוקו התוס' בזה ולפמ"ש י"ל דהוי ס"ל דבב' פיתי עדים פיון דשייך ביה נמי חזקה דאשה דייקא ומנסבא בהדי חזקת פנויה דהא מטעם זה נאמנת אשה לומר מת בעלי שתתייבם פדאיתא ביבמות דף צ"ד והכא נמי דייקא דיראה פן יוזמו עדים או יפסלו בגזלנותא לאותו פת שאמרה קרוב לו א"כ פיון דאיכא תרי חזקות ראוי שתתייבם לכתחילה משא"כ בכת אחד דליכא חזקה דאשה דייקא דאם יוזם העד או יפסל בגזלנותא הרי אין כאן עדים על הקידושין וא"כ לא שייך חזקה דדייקא ויש להחמיר ולא תנשא לכתחילה וע"ז משני קיימא עדים ואמרו וכו' וכמ"ש לעיל דהוזמירו בב' עדים המכחישים את החזקות ולפ"ז י"ל דהא דאמר שם ביבמות למאי הלכתא דבקידושין בב' פתי עדים היינו לפי מאי דהוי ס"ד אם נשאת לא תצא פיון דאיכא תרי חזקות חזק פנויה וחזקת דדייקא וכ"ש דמותרת לבעלה הראשון להכי אמר דנ"מ אם הנה בעלה פהו דבהא גופי' אמרינן בר"פ אשה רבה דאיסור פהונה שאני ע"ש וכן להצריכה חליצה לכתחילה ותו דבהא לא שייך חזקה דדייקא ומנסבא פדאמרינן שם בר"פ אשה רבה דאין אשה נאמנת לומר מת יבמי דלא שייך בזה חזקה דדייקא ומנסבא משום דמסגי סגי ליה וכו' ע"ש אבל למאי דמסיק שם קיימי עדים וכו' דהוזמירו בתרי ותרי ממילא דאין מקום לשאול למאי הלכתא ולהכי לא הוזמרו במקומו ובזה ממילא דא"ש דלא מוקי רבה ור"י מתנייתן בספק הי מנייהו קדים לרבותא קמ"ל דאפ"י בב' פתי עדים אפ"ה היא מגורשת לעגנו דתפסי בה קידושין ואסורה לבעלה פנ"ל ודו"ק: שם סעיף ז' אמר לה התקדשי לי בדינר זה נטלתו וזרקתו לי בפיניו וכו' גירס' הרמב"ם שלפנינו נטלתו וזרקתו לפניו או לי וכו' ודלא כב"י שכ' לפי הגירסא שהיה לפניו שקיצר בלשונו ונקט דרף לא זו אף זו פדאמר בש"ס והטור כתב איפכא אי אפי' שלא לדבר האבד אלא זרקתו בפניו וכו' ועיין בב"ח וז"ח מ שתמהו עליו ולענ"ד נראה דבאמת

בפרייטא ובלשון הפוסקים ראשונים לא נזכר שזרקו לאחר בפניו אלא זרקו שלא לדבר האבד פתבו לשון בפניו וכן לשון הסוגיא הא שדתינהו קמיה הא אמרה ליה שקול משמע דאם זרקו שלא בפניו שלא ראה המקדש שזרקה מינה הוי קידושין פניו שנטלתו מסתמא דעתה להתקדש ואף שזרקה יכולה אח"כ להגביה וכן הדין בפקדון שנטלה וזרקו שלא בידיע' בעליו לא הוי חזרה ואם נגנב או נאבד אח"כ חייב בדין שומר משום פושע אבל בזרק' לאור וכו' פראה דלא הוי קידושין בין בפניו ובין שלא בפניו ובכה"ג גבי פקדון חייב מדין מזיק ממון חבירו ולא מדין שומר פניו שחזר תכ"ד כמו שיבואר בסמוך ואדרבה שלא בפניו עדיף טפי פניו דמוכח מילתא דאין חפיצה בקידושין פניו דלא שניף טעמא דליבדקיה להאי גברא אי רתחנא הוא והיינו דקאמר בסוגיא האי טעמא האי דקעבדה הכי סברה וכו' משמע דאל"ה מלתא דפשיטא הוא דלא מקדשה ולקחי לא הזכיר' הברייתא בזרקו לים בפניו משום דכולל בין בפניו בין שלא בפניו אלא דמשני דעיקר הרבותא הוא שזרקו בפניו דשניף טעמא דסבר אי בדיקה וכו' נמצא אין קושיא על הטור דשניף לשון אפי' משום דבתחילה לא הזכיר שזרקו בפניו לאור ובזה פשיטא דאינה מקודשת ושניף בי' לשון אפי' שלא בדבר האבד וזרקתו לפניו ונראה דהאי וזרקתו לפניו קאי גמי אדבר האבד ר"ל בין שלא בדבר האבד וזרקתו בפניו בין בדבר האבד וזרקתו לפניו אע"ג דאיכא טעמא דסברה אי בדיק וכו' אפ"ה לא הוי קידושין ותמהני שלא הזכירו הפוסקים דין זרקתו שלא בפניו ועיין בסמוך: שם נטלתו וזרקתו וכו' לכאורה קשה דהא קיי"ל בב"ב דף קכ"ט דתוף פדי דייבור פדיבור דמי חוץ מהמקדש והמגרש א"כ אמאי לא נידחש פניו שנטלתה מדעתה שפא בתחילה נתרצה ואח"כ חזרה בו כדקיי"ל בש"ע ח"מ סימן רמ"ה דהמקבל מתנה ואמר לאחר שפא לידו אי אפשי בו לא אמר פלום ומה פשיטא ליה להש"ס פניו דשדתינהו קמיה ואמרה ליה שקול לא הוי קידושין ודוחק לומר דמייירי שזרקו במהירות יותר מתוף כ"ד בענין שכ' רי"ו הביאו הב"ש לקמן סי' ל"א ס"ק י"ב ועמ"ש שם דלא דמי להתם פניו שנטלתו מרצונה ועיין מ"ש בחידושי ליישב דמייירי שהעדים אינם יודעים אם נטלתה מרצונה או שתחב לתוף ידה בחזקה.

כדאייתא לקמן סימן מ"ב אף זה דוחק והעיקר נראה לע"ד דהטעם בזה לפמ"ש לעיל בסימן כ"ח דהא דקאמר דתוף פדי דייבור פדיבור חוץ מהמקדש והמגרש אף דגבי מכירה ומתנה גמי פניו שפשיטא המקבל שוב אין יכול הנותן לחזור בו אפי' תוף פדי דייבור וגבי הקדש אמרו תוף כ"ד לאו פדיבור דמי משום דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיח דמי משמע דבמסירה אין יכול לחזור תוף כ"ד היינו משום דכיון דעבד מעשה לא אתי דייבור ומבטל מעשה ועיקר הרבותא בקידושין ובגורושין משום דבעינן בהו אמירה ואי לא משום חומרא דקידושין וגירושין הנה יוכל לבטל את האמירה דאתי דייבור ומבטל דייבור וממילא דלא הוי קידושין ובהא תיקנו רבנן דאינו יכול לחזור אפי' תוף פדי דייבור ולפ"ז א"ש אף דנטלתה מדעתה פניו דזרקתה תוף פדי דייבור אתי מעשה ומבטל מעשה דבהא לא תיקנו רבנן וכה"ג אפי' במקר ומתנה יכול לחזור כשעושה וזרקו מינה ובח"מ סימן רמ"ה פניו דלא הוי אלא אמירה אי אפשי בו אינו יכול לבטל מעשה אפי' תוף כ"ד אלא לפ"ז צ"ע במ"ש הרמ"א בר"ס מ"ב בהגה"ה אמרה תחילה קדשני וזרק הקידושין לתוף חיקה ונעירה וכו' (והיא מתשובה מהר"ם במיימוני סוף סדר נשים) וכתב שם

הטעם דלא מהני חזרה תוך כדי דיבור גבי קידושין ולפמ"ש י"ל פיון דעשה מעשה מהני
אפילו אי גימא דמה שזרק לה ע"פ ציונה ה"ל מעשה מ"מ פיון שעשה מעשה וזרק
בטלה מעשה דידה פדאמרין בקידושין דף נ"ט ע"ב מעשה מוציא מיד מעשה ומיד
מחשבה וכו' ודוחק לומר דס"ל פיון דתקינו דאין יכול לבטל תוך כ"ד אמירה ראשונה
אע"ג דדיבור מוצא מיד דיבור ה"כ דאין יכול לבטל האמירה ראשונה ואפי' במעשה
וצ"ל דהכא שאני דמוכח מילתא דלא קיבלה בתחלה לשם קדושין אלא לזרקא וצ"ע:
שם למקום שאינו אבד וכו' כתב הב"ח בתוך ד"א שלא או בחצירה מקודשת ולפ"ז נראה
דה"ה אם זרקתו למקום שיכולה לשומרו פיון דמתקדשת בכה"ג פדלעיל סעיף ה' י"ל
דה"נ מקודשת וקצת משמע פן מהא דאמרין בקידושין דף י"ג התם בתורת פיקדון וכו'
סברה אי שדינא ליה ומיתבדה וכו' ולא חלקו בזה בענין שיכולה לזרקו במקום שיכולה
לשמורו משמע דזריקה פהאי לא מהני מידי אף מדברי הרמ"א בר"ס מ"ב אמרה תחלה
קדשני וניערה בגדיה וכו' משמע מסתמא פשוטערה הקידושין לתוך ד' אמות מיהו דברי
הרמ"א שם המה מתשו' מימוני ס"ס נשים ושם מיירי שהיתה בחצר שאינה שלא בענין
דלא קנו ד"א פדאיתא שם וצ"ע: סעיף ח' אמרה תנהו לאבא או לאביה וכו' פבר פתבנו
לעיל סי' כ"ט דמשמע מלשון התוס' דאפי' אם אמרה ואקדש אני לה אפ"ה הוי דיחוי אף
דאין מפניך בברייתא אין זה דוחק כמו כן צ"ל ע"כ בתנ"ם על גבי סלע דאפי' אם אמרה
ואקדש אני לה לא מהני כמ"ש הרא"ש בברייתא לקמן בס"ס זה בהגה"ה: אף הרשב"א
כתב דמהני ואקדש אני לה וצ"ע: שם אעפ"י שאומר לה וכו' פ"י לא איבעיא לא חזר
ואמר התקדשי וכו' דלא מהני אמירה ראשונה פיון שאמר התקדשי לי בדינר ובתן דינר
לפלוגי אפי' בהתחילה היא אינה מקודשת אלא מדין ערב והיינו שמקדשה בהנאת
הנתינה ולא בדינר עצמו פדלעיל סי' כ"ט פשיטא דלא מהני אמירה ראשונה שהיה
בקידושי דינר עצמו וגרע מעסוקין באותו ענין פיון דחזר מן הקידושין הראשונים
כמ"ש הב"ש בס"י כ"ח סעיף ה' בס"ק י"ד וט"ו דכשחזר מן הקידושין הראשונים צריך
אמירה אחרת בלשון קידושין אלא אפי' אמר התקדשי וכו' וכן משמע מהא דקאמר שם
אבל באבא ואביה פיון דמקרה דעתה אימא במתנה יתבתינהו ניהלליהו וכו' ולא קאמר
דהא דמקדשה בהנאת הנתינה שנתן בשבילה כמו בתן מנה לפלוגי לעיל סי' כ"ט
דמקדשה בהנאת הנתינה אלא משום דבהאי צריך לחזור ולומר שתתקדש לו בהנאת
הנתינה פיון דאין זה קדושין ראשונים להכי אמר אימר במתנה וכו' והיינו שעשאתה
אותן שליח קבלה שתתקדש בדינר עצמו אלא שנתנת להם במתנה ועיין בסמוך מיהו
בברייתא יש לפרש דמיירי בנתן הקידושין לתוך ידה ע"פ האמירה ראשונה בדינר עצמו
ואפ"ה לא מהני משום דאמרה תנ"ם לפלוגי הוי דיחוי כמ"ש תוספות גבי תנ"ם על הסלע:
שם ע"מ שיקבלם לי מקודשת אפי' לא חזר ואמר כו' פתבו הח"מ וב"ש דמיירי שעשה
אותם שליח קבלה אלא לפ"ז אין הלשון מדוקדק דהו"ל למימר תהא פלוגית מקודשת
כמו בכל שליח קבלה שאומר בשעת נתינה תהא פלוגית מקודשת לי ועיין ומ"ש לעיל
סי' כ"ט סעיף ב' דמשמע דבעינן שיאמר שיקבלה לי דוקא היינו שהמעות יהי' שלא אבל
אם אומרת שיקבלם והמעות יהיה שלהם אף דבהתחילה היא כתב לעיל דמהני פיון
שעשה אותן שליח קבלה בשבילה אפי' נתנה לו במתנה המעות כמו באומר אדם לבתו
הקטנה צאי וקבלי קדושיך דמהני מפל מקום פשהתחיל הוא הוי דיחוי והנה בתוס'

הרי"ד הקשה עוד דמטעם של יח קבלה הא הוי ליה מילי ומילי לא נמסרו לשליח ומהצאי
בזה דין חדש עינין שם ובאמת קי"ל דיכולה לעשות שליח קבלה שלא בפניו ואין זה
דומה כלל לאומר אמרו כמ"ש ה"ר"ן ס"פ פל הגט וס"פ התקבל והביאו הב"י בס"י קמ"א
ולכאורה הי' נראה דהא דקאמר ע"מ שיקבלם לי אינו בתורת שליח קבלה אלא לשון
תנאי והוא פאומר תן מנה לפלוני וכו' דמתקדשת מדין ערב אלא שהמתנה יהי' על תנאי
שיקבלו הפעות בשבילה ויחזרו ויתנו לה דכבר כתב לעיל בר"ס כ"ט דאפילו אם
מקדשה בעצמו ומתנה ע"מ שיתחזיר ותתן לאדם אחר מהני וכ"ש בכה"ג שאומרת שיתן
מתנה לאדם אחר ע"מ שיתחזיר ויתן לה ובזה הי' מתוך פל הדקדוקים הג"ל אלא
דסתימת לשון הפוסקים האחרונים לא משמע פו ועיקר בזה משום דא"כ הי' צריך לחזור
ולומר התקדש לי בהנאת הנתינה כיון שבתחלה הי' הקדושין בדינך עצמו כמ"ש לעיל
אף מדברי רשב"א לא משמע פו דאפ"י מקדשה בהנאה אין צריך אמירה אחרת: סעיף
ט' בהג"ה וי"א דוקא ביקדה לו הסלע וכו' כתב הח"מ ס"ק י"ג דזה דבר פשוט דאם היא
אמרה דרף דחי מה מועיל וכו' הא אפ"י לתוף חיקה לא מהכי עכ"ל ואין זה מוכרח כיון
דסלע אחד הוא שלה י"ל דאין זה דרף דחי פשאומרת הפח על הסלע כיון דיכול הוא
להניח על סלע שלה ומ"ש בשם י"א י"ל לפי מ"ש בחידושי דהרמ"ה מפרש סלע של
שניהם היינו שהי' ידוע ומבונר מחצה שלו ומחצה שלה וכיון שלא יחדה שנייה על
מחצה שלה הוי ספק קידושין וזה דלא כפירוש התו' אף לפ"ז הוי מצי למיבעי נמי בסלע
שלה ושל אחרים אבל לפי התו' דמייירי שנתן בידה וכל הסלע בשנותפות י"ל דלא הוי
דיחוי פשהסלע שלה ושל אחר כיון דעכ"פ יש לה חלק בו ולא מספקא לי' אלא פשיש
להמקדש עצמו חלק בו עוד נראה דבאמת קשה טובא דלפי פירש"י דמייירי שהניח על
הסלע עצמו ומטעם חצר וכן הוא שיטת הרמב"ם ז"ל כמו שביארנו לעיל הא קי"ל
דחצירה אינה קונה אלא בעומד בצדה או בחצר המשתמר לידעתה דהיינו בחצר הנעול
והמפתח בידה אעפ"י שאינו עומד בצדה אבל בסלע לא שיהי' משתמר לידעתה אלא
פשהיא יכולה לשומרה א"כ קשה במאי עסקינן אי במשתמר לידעתה א"כ אפ"י בסלע
של הפקר נמי דהא אפ"י בשניהם יכולים לשמרו קי"ל לעיל דהוי ספק קידושין והכא
נקט בברייתא אינה מקודשת וידעת הרמב"ם שכל לעיל אפ"י בחצר של אחריה קונה
מדין שמירה פנ"ל א"כ אפ"י הסלע של אחר ויכולה לשמרו הוי קידושין ואם אינו
משתמר לדעת' כלל אפ"י בחצר' שאינה משתמרת אינו קונה וע"כ צ"ל דמייירי פשעומדת
בצד הסלע דלא בעי' משתמר אלא פשאין עומד בצדו אבל אם עומד בצדו אפ"י אם הוא
גדול מאוד שאינת משתמר על ידה אפ"ה מהני כמ"ש בס' תורת חיים בב"מ דף י"א וז"ל
וטעמא דבעינו שיעמוד שם לא משום דאז משתמרת על ידו דא"כ שדה גדולה כמה מילין
מאי איכא למימר אלא טעמא משום דאז אלים קניית שדהו טפי דכשעומד שם שדהו
פגופו דמי עכ"ל ע"ש וכתב שם דמהאי טעמא בעינו שייאמר זכתה לי שדי וה"נ כיון
שאמרה הניחהו על הסלע הוי כאילו אמרה זכתה לי שדי אלא דלפ"ז אפתי קשה כיון
דמייירי בעומדת בצד הסלע א"כ בסלע של אחרים פמי נהי דבמקום רחוק שאינה יכולה
לשמרו לא הוי קידושין מ"מ פשיניחהו במקום שיכולה לשומרה וכ"ש בד"א שלה למה
לא תהיה מקודשת וצ"ל פדעת הרמ"ה דכיון דלא ייחדה המקום ואומרת סתם על הסלע
אינה אלא דחי' ובזה נראה לענ"ד דמתוך מה שדקדק הב"י בדברי הרמ"ה דהדייקים

סותרים זה"ז דה"ל למימר באומרת הנח על סלע שלי נמי מהני ע"ש ולפמ"ש אתי שפיר דאפ"י אם כל הסלעים המה שלה צריכה לייחד את הסלע שעומדת אצלו אבל בשאר סלעים אף שהם שלה לא מהני להכי לא נקנו סלע שלי אף דברי הת"ח הנ"ל הם סותרים למ"ש הב"י לקמן סי' קל"ט סעיף א' לפרש דברי הטור שם וז"ל לאפוקי אם הוא חצר גדול שפשהיא עומדת במזרחו או מערבו משתמר לדעתה וזרק הגט במערבו דאינה מגורשת עכ"ל ע"ש וכן משמע מלשון רש"י בב"מ דף י"א דטעמא דעומדת בצד שדהו מפני שהוא נשמר על ידה ולפ"ז קשה טובה מסוג' פנ"ל והנראה לענ"ד מה שלא כתב הטור והב"י דין זה בח"מ גבי מתנה ומציאה ובסי' זה גבי קידושין אלא בסי' קל"ט גבי גט היינו משום דגט חוב הוא לה וכ"ש לדעת הרמב"ם וסייעתו דבעומד בצד שדהו צ"ל זכת' לי שדי וזה אינו גבי גירושין דמגורשת בע"כ לכך בעינו תרנונייהו עומדת בצד חצרה ומשתמר דומ' דידה פדאי' בב"מ דף י"ב גבי גט חוב הוא לה כו' דמשום יד איתרביאי אבל באינו משתמר אפי' עומדת בצד ביתה לא מהני וכן במשתמר לבד לא הוי גירושין גמורה כדמסיק בגיטין דף ע"ח עד פדי שתשוח ותטלנה אבל במתנה ומציאה ובקידושין פינון שהוא מדעתה ואומרת זכתה לי שדי אם הניחיהו על הסלע ממילא מהני כשעומדת בצד חצר או על הסלע אפי' גדול מאוד ואין פאן סתירה על דברי ת"ח פן נראה לענ"ד: סעיף יוד ואמרה לו תנהו לעני פלוני אפי' הי' העני סמוך לה וכו' משמע דאפ"י אם הי' סמוך עלי' בחיוב שהתחייב לזונו אפ"ה לא הוי קידושין והטעם נראה כמ"ש בתשובת רשד"ם סי' ל"ו באה"ע הובא בבאר היטב פשאמרים תנ"ח תלי' בפלוגתת רש"י ור"ת בח"מ סי' קכ"ח פפורע חובו של חבירו ע"ש דבחיוב מזונות מודה ר"ת דאין צריך לשלם ואף דהקא פרע לב"ח מדעתה שהרי אמרה לו תנ"ח מכל מקום פינון דהקא בתנ"ח לפלוני לא הוי קידושין משום דאמרי' דדיחוי בעלמא הוא פינון דהתחיל הוא פנ"ל א"כ ה"נ אינו פנותן בציונה דדיחוי קא מדחי לי והו"ל פפורע מעצמה שלא מדעתה ולא דמי להא דאמר בסמוך אם הי' פלב שלה מקודשת דהתם אם זן בהמתו של חבירו שלא מדעתו צריך לשלם לו פדי הנאתו פדאי' בב"ק דף כ' ע"א ואם נהנית משלמת מה שנהנית וכמה רבה אמר דמי עמיר וכו' וכה"ג אמרינו בנדרים במנדר הנאה לא יזון את בהמתו משום דמהנהו בפטומו וכבר פי' הר"ן שם היינו פשנתן לה מזונות יתרים אבל מזונות הצריכי' פשיטא דאסור לכ"ע ע"ש: סעיף יא ואם היו רץ אחריה וכו' לשון הש"ס בהאי הנאה דקא מציל נפשה מינ' וכו' הנה לפי מ"ש לעיל פינון דאמר לה בתחילה התקדשי לי בכפר עצמו אי נימא דהספק הוא אם מתקדש ת בהנאתה צלה אין זה קידושין ראשוני' והי' צריך לחזור ולומר התקדשי לי בהנאתה הצלה וכ"ש לדעת הרמב"ם דס"ל בתן מנה לפלוני דצ"ל בפירוש בהנאת מתנה וכן באדם חשוב לעיל ס"ס כ"ז ע"ש ונראה דהקא שאני פינון שנהנית מן הכפר עצמו שמתמתו היא ניצלת הוי פמקבלת: שם בהגה"ה ויש להחמיר בדבר וכו' משמע דאינו אלא חומרא בעלמא ולא מן הדין וכמ"ש הב"ש ובח"מ סי' ש"פ סעיף א' בהגה"ה האומר לחבירו זרוק מנה לים וכו' הביא השני דעות לענין דינא וצ"ל דמ"ש הקא דאינו אלא חומרא היינו בתן דינר על הסלע דבזה מודה הרמב"ן כמ"ש הב"י ועיין בחידושינו דף ט' גבי הא דאמר רבה אמר ר' נחמן בין ע"י עצמה מקודשת שכתבנו דהרא"ש לשיטתו אזיל ע"ש באר"ה גם פכתבנו שם דבאמרה תן לקטן אע"ג דלאו בר דעת הוא מ"מ פינון דיש לו זכני' מהני

כדמוכח מההוא דאומר לבתו קטנה: סימן לא סעיה א' אין מקדשין בפחות משנה פרוטה וכו' הנה נראה לענ"ד פשוט היכא דקידש בפחות משנה פרוטה מעט פחות משותת אע"ג דגבי מקח קי"ל דהוי מחילה מ"מ אינה מקודשת משום דבעינין שיעור פסוף ואפ"ל אם נתרצה להתקדש בפחות מזה אינו כלום אף לפמ"ש לעיל סי' כ"ז דאפ"ל אם ישבו פרוטה דמשה אלא שהפרוטה באותו זמן גדולה יותר גנאי הוא לה י"ל מהני אם חסר בפחות משותת וכן יש להסתפק בקדשה בחפץ ואמר לה שהוא שנה חמשין והטעה אותה בפחות משותת צ"ע אי נימא פיון דגבי מקח הוי מחילה ה"נ הוי פאילו נתרצה בפחות מזה וקבלתו בחמשין וחילוק זה כתב הר"ן גבי מי שדרכו להתניק דאף דאינו מועיל בפחות משנה פרוטה מ"ע בפנה חמשין מועיל כמ"ש הב"י ולכאורה נראה פיון דהאי דינא אינו דוקא לענין קידושין אלא אפ"ל לענין מכירה פדיליף בסוגיא שם דף ח' מקנין דעבד עברי א"כ הא דקיי"ל בכל מכיר ה בפחות משותת הוי מחילה ולא אמרינן דלא סמכא דעתה דלוקח פיון דלא נישום בשעת מכירה ודוחק לחלק בין סמיכת דעת דמוכר לסמיכת דעת דלוקח כדמשמע בקידושין דף כ"ו דבעינן סמיכת דעת המוכר והלוקח ע"כ ל"ל פיון דבפחות משותת מחיל אינש סמכא דעתה בהכי ואם יהי יותר משותת באמת יבטל המקח ועוד נראה לפמ"ש בקידושי דמשמע מלשון ההות' ד"ה ורב יוסף וכו' וי"ל ללישנא דאמר בכל דהו כ"ע לא פליגי איירי דאמר כל דהו וכו' משמע מזה אפ"ל אם הוא ספק אם יש בו ש"פ לא אמרינן דלא סמכא דעתה שפא אין בו ש"פ משום דאז באמת לא התקדש וכן משמע מדבריהם שם בד"ה אף שנה פסוף וכו' כמ"ש בקידושי דלא כשיטת מהרש"א ז"ל מ"ש בדבריהם בד"ה א מנא אמין וכו' ע"ש וכבר פתחנו בסי' כ"ח ראי' לזה מסוגי' דף מ"ז דקתני אם נשתייר שנה פרוטה מקודשת לפ"ז נראה דנ"מ לדינא בקדשה בטבעת שיש בו אבן טוב ואמר לה ע"מ שהוא שנה חמשין ובאמת הוא שנה חמשין דבזה מודה ר"ת דאין צריך שומא ולא שייך לומר דלא סמכא דעתה דשפא הוא שנה פחות דבזה באמת לא התקדש פיון שהתנה בתנאי מפורש ה"ל ככל תנאי דעלמא שאם נתקיים מקודשת וראי' ממ"ש דאל"כ קשה לרב יוסף דנימא בכל מכירה דלא סמכא דעתה שפא הטעה אותו יותר משותת וכן משמע אפ"ל לדין לשיטת ר"ת דכי נימא דאין יכול למפור אבן טוב בלא שומא משום דלא סמכא דעת הלוקח אע"כ פיון דיתר משותת בטל מקח שפיר סמכא דעתה ודוק' לענין קידושין לא סמכא דעתה דאף אם יהי פחות מחמשין יותר משתו' אין בזה בטיול הקידושין פיון דאשה מתקדשת אפ"ל בפרוטה דלא התנה בתנאי מפורש ש ע"מ ששנה חמשין וכה"ג פתבו תוספות בכתובות דף פ"ו ד"ה תיזל ותיחל וכן בעבר עברי דמיתי התם בדרף ח' דלא שייך בו בטיול דאין אונאה לעבדים וכיון שאין דעתו למפור א"ע אלא בדמים דועים לא סמכא דעתו בשונו' החפץ לכן אינו נקנה וצ"ע: סעיה ב' י"ש מי שאומר וכו' לכאורה נראה דהרמב"ם הוצרך לפרש פן לפי שיטתו דטעמא דשיראי לפי שאשה מתאונה להן א"כ בהאי דקדוש בונדאי דאונדאי דכתבו התוספות דלא כרב יוסף ולדעתו אף רבה מודה בזה דלא שייך בזה שאשה מתאונה להן וכיון דהספק הוא שפא אין בו שנה פרוטה ובפחות מש"פ לא מהני אפילו אם נתרצה להתקדש בו לא סמכא דעתה לכך הוצרך לפרש דהוי קידושין משעת שומא אף לפמ"ש לעיל דבפחות משנה פרוטה לא שייך לומר דלא סמכא דעתה פיון דבאמת לא התקדש בו אין מזה הכרח מיהו צריך להבין לדעת הרמב"ם ז"ל הא דאמרינן

בַּדָּף מ"ח בַּקִּדְשָׁה בִּשְׁט"ח דָּלָא סְמָכָה דְּעֵתָה דִּילְמָא מְחִיל וְכִי נִימָא דָּאם גְּבַתָּה חוּב הִי מְקוֹדְשָׁת בִּשְׁעַת גְּבִיָּה וְלָא אֲמַרִּינּוּ דְּעֵתָה הִי לְהַתְקַדְּשׁ אִם תִּגְבֶּה וְתוּ כִּינּוּ דְּעֵתוֹ הִנֵּה לְקַדְּשׁ מְעַכְשָׁיו מַה יוֹעִיל שְׁתַּתְקַדְּשׁ אִם כ"פ בְּזִמְנֵי הַשּׁוּמָא לְכַף נִרְאָה דְּהָא דְכ' הֶרְמַב"ם וְאִם כ"פ תְּהֵא מְקוֹדְשָׁת הִינּוּ ע"י שְׂיַחְזוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ וְתֵהָא מְקוֹדְשָׁת אִפִּי לֹא נִטְלָה מִמֶּנּוּ אִפִּי בְּשִׁתְקָה מְקוֹדְשָׁת וּמִחֲמַת נְתִיבָה רֵאשׁוּנָה שְׁהִיתָה לְשֵׁה קִידוּשִׁין וְכִמו"ש לְעִיל בְּסִימָן כ"ט לְשִׁיטַת הֶרְמַב"ם ו"ל גְּבִי תוּ מְנָה לְפִלוּנִי וְהֵם מְמַשׁ דְּבָרֵי הֶרְשֵׁב"א ו"ל וְאִין פְּאֵן מִחְלֻקְתָּ וְכֵן הִדִּין גְּבִי קִדְשָׁה בִּשְׁט"ח דְּאֲחָרִים אִם גְּבַתָּה הַמְעוֹת וְחִזּוֹר וְאָמַר לָהּ הַתְקַדְּשִׁי לִי בּוּ מְקוֹדְשָׁת אִפִּי אִם לֹא נִטְלָה מִמֶּנּוּ וְאִפִּי שְׁתַּקָּה וּבְזָה אֲתִי שְׁפִיר מַה שְׁהַקְּשַׁת הַלַּח"מ לְדַעַת הֶרְמַב"ם ו"ל הָא דְקָאֲמַר בְּבִרְיָתָא עָגַל זֶה לְפִדְיוֹן בְּנֵי וְכו' דְבִבְרֵי הַבְּרִיית' לֹא מִיִּירֵי אֱלָא מִן הָאֲמִירָה וְהָכִי מְשַׁמַּע לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא דְלֹא אָמַר פְּלוּם וְצָרִיף לְחִזּוֹר וְלוֹמַר אַחַר הַשּׁוּמָא וּמַה שְׁהַקְּשָׁה ב"ש עַל הֶרְשֵׁב"א ו"ל פְּתַבְנוּ בְּזָה בְּסִי כ"ח ע"ש וְעֵינּוּ עוֹד בְּחִידוּשֵׁי מ"ש דְּלַדְעַת הֶרְמַב"ם שְׁפַתְבּוּ שְׁאִשָּׁה מִתְאַנָּה לָהּ לֹא דוֹקָא שִׁירָאֵי אֱלָא כָּל כְּלֵי תַשְׁמִישׁ אוֹ פְּלִים הַצְּרִיכִים לָהֶם כִּינּוּ דְמִקְרָבוֹ הַנִּייתָא כְּדֵאִיתָא שָׁם בְּסוּגְיָא דְרַף חֵית לְאִפּוּקֵי אִם עוֹמֵד לְסַחֲרָה וְכִינְצָא בְּהֵן ע"ש דְמוֹכַח כֵּן מִן הַסּוּגְיָא דְבְרֵי הֶרְמַב"ם דְּפִסְק גְּבִי פְּדִיוֹן דִּיכֹל הַפְּהֵן לּוֹמַר לְדִידֵי שָׁנָה לִי וְלֹא בְּעֵינּוּ דוֹקָא דְרַכּוֹ לְהַתְיַקֵּר וּנ"מ מְזָה נְמִי גְּבִי קִידוּשִׁין אִם אִינוּ שָׁנָה חֲמִשִּׁין וְהִיא אוֹמֶרֶת לְדִידֵי שָׁנָה לִי וְצ"ע: שָׁם בַּהֲג"ה גַּם נוֹהֲגִין לְכַסּוֹת וְכו'.

עֵינּוּ ב"ש שְׁפַתְבּוּ דְלֹא סְגִי בְּמָה שְׁשִׂאֲלוּ אֶת הָעֵדִים דְּאִפְתִּי יֵשׁ לְחוּשׁ דְּלֹא סְמָכָה דְּעֵתָה ע"ש וְלְכַאוּרָה נִרְאָה דְאִפ"ה צָרִיף נְמִי לְשִׂאוֹל הָעֵדִים אִם הוּא ש"פ מְשׁוּם דְּלַפְמ"ש לְעִיל לְדַעַת מְהַרְשֵׁ"א ו"ל בְּשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּהִיכָא דְהוּי סְפַק אִם הוּא ש"פ לֹא מְהַיֵּי אִפִּי אָמַר בְּכָל דְּהוּ א"כ כִּינּוּ שְׁמַכְסִים פְּנֵי הַפְּלוֹת גְּרַע טְפִי דְסִבְרָה שְׁמָא אִינוּ ש"פ לְכַף נוֹהֲגִין לְשִׂאוֹל הָעֵדִים אִף ז"א אֱלָא לְרַב יוֹסֵף אֶבְל לְפִי מֵאֵי דְקִי"ל כְּרַבָּה מְשַׁמַּע דְּאִפִּי אִם הִי מְסוּפְקַת אִם הוּא ש"פ א"צ שׁוּמָא זוּלַת לְדַעַת הֶרְמַב"ם ו"ל דְלֹא קִי"ל כְּרַבָּה אֱלָא בְּדָבָר שְׁאִשָּׁה מִתְאַנָּה לָהּ.

וְנִרְאָה יוֹתֵר דְכִינּוּ שְׁהִיא אִינוּ רוֹאָה כְּלָל אֶת הַקִּידוּשִׁין דּוּמָה לְמ"ש הֶרְמַב"ם וְהַש"ע בַּח"מ סִימָן ר"ט דְבַמּוֹכַר מַה שְׁיֵשׁ בְּבֵית זֶה כִּינּוּ דְאִינוּ רוֹאָה מַה שְׁפַתּוֹכּוּ אִין זֶה מְכִירָה כְּלָל א"כ כִּינּוּ שְׁמַכְסוֹת פְּנֵיהֶּ וְאִינוּ רוֹאָה כְּלָל וְלֹא הוּי דְרַף קִנְיָן כְּלָל לְכַף נוֹהֲגִין לְשִׂאוֹל הָעֵדִים אִם הוּא ש"פ אֱלָא דְלַפ"ז קָשָׁה הָא דְאֲמַרִּינּוּ בְּקִידוּשִׁין דְרַף י"א כִּי קָאֲמִינָא דְקִדְשָׁה בְּלִילָה מְשַׁמַּע דָּאם קִידְשָׁה בְּדִינָר לְב"ש וְלִב"ה אֲפִילוּ בְּפַחוֹת מְדִינָר אַע"ג דְלֹא יִדְעָה מַה הִיא מְקוֹדְשָׁת אִף כְּבָר כְּתַבְנוּ שָׁם דַּע"כ לֹא לִילָה מְמַשׁ הוּא דְהָא צְרִיכִין עֵדִים לְרֵאוֹת אֶת הַקִּידוּשִׁין אֱלָא שְׁלֹא יִדְעוּ לְהַבְחִין כְּמָה מְטַבְעוֹת הוּא אִם הֵם שְׁיַעוֹר דִּינָר אוֹ לֹא ע"ש וּבְחִידוּשֵׁי מַהֲרִי"ט כְּתַב שְׁיֵשׁ לְפַקְפַק בְּזָה שְׁאִינֵם רוֹאִים אֶת פְּנֵיו בִּשְׁעַת הַקִּידוּשִׁין אִף לְפַמ"ש לְקַמְן בְּסִי מ"ב ס"ד בַּהֲגַה"ה דְסָגִי בִידְעָה בְּלֹא רֵאִי כְּדֵאִיתָא בַּח"מ ס' צ' אִין כְּאֵן בֵּית וְנִיחוּשׁ וְעַמ"ש לְעִיל בְּסִי לְמ"ד ס"ה בְּתַשׁוּבַת מְהַר"ם: סְעִיף ג' קִדְשׁ בְּאֹנְכָל אוֹ בְּכֵלֵי וְכו' הִנֵּה לְדַעַת הֶרְמַב"ם ו"ל אִם יָדוּעַ שְׁהוּא שָׁנָה פְּרוּטָה בְּמִקּוֹם אַחַר הוּי קִידוּשִׁין דְּאוֹרֵייתָא אִף דְקִי"ל דְאִין לְהַקְדֵּשׁ אֱלָא מְקוֹמוֹ וּשְׁעַתוֹ מ"מ כִּינּוּ שְׁיִכּוּלָה לְהוֹלִיכָה לְשָׁם הוּי כְּאִילוּ ש"פ בְּמִקּוֹמָה וְלְשִׁיטַת ר"י אִינוּ אֱלָא חוּמְרָא דְרַבְּנָן וְעֵינּוּ בַּב"ש וְנִרְאִין הַדְּבָרִים דְּתַלְיָא פְּירוּשִׁים שְׁפַתְבּוּ רִש"י ו"ל בַּדָּף כ"ג ע"ב גְּבִי מְעַשֵּׂר שְׁנֵי וְעֵינּוּ בְּחִידוּשִׁינוּ

שם לבאר שני שיטות ע"פ סוגית הש"ס בבכורות דמקשה נהרי מעשר וכו' והיינו פיון דאסור בהנאה אינו שנה פלום במקומו ומשני אשה יודעת וכו' ולפירוש קמא היינו דמשני דבאמת הקדושין אינו אלא בירושלים ולפני' הב' פיון דינדעת מקודשת מיד וע"ש באריכות שפתבנו די"ל דפליגי בהא רבי ירמיה ורבי יעקב שם ועיין שם בתו' ד"ה ואיהו לא ניחא ליה וכו' שהקשו מרב חסדא דס"ל דבגבולין מודה ר"י וי"ל דהיינו טעמא דאמ' בעובדא דכוחלא דר"ח לא ס"ל פשמואל דלטעמיה אגיל דס"ל בפירק חלק דבגבולין מודה ר"י דלא הוי ביה דין ממון.

אף מדברי הר"ן והרא"ש משמע דהטעם הוא מש"ס שהיא נתרצה להתקדש בו אפי' בפחות משנה פרוטה כמ"ש הרא"ש גבי עובדא דציפתא דף י"ב ע"ב דלא חשש לחששא דשמואל שאני הכא שחזר בו וגם היא לא נתרצה וכו' וכבר ביארנו דבריו לעיל סי' כ"ח שם דעיקר הטעם הוא משום דהא דאשה אינה מתקדשת אלא בפרוטה הוא מתרי טעמא אחד דבפחות מפרוטה לא ומיקרי פסוף ובעינן שיעור פסוף שהיה בימי משה והב' משום דאשה לא מיקני נפשה בפחות מש"פ דגנאי הוא לה כדאיתא דף ג' וילענן שיעור הפסוף אף שהוא שנה במקום אחר מיקרי פסוף דמשה נמצא דתליא ברצונה דאם היא נתרצה בפירוש לקדש בזה אפי' אם הוא פחות מש"פ מהני פיון שאינה מקפדת ומשמע מדברי הרא"ש גבי ציפתא דאם אין רצונה ידועה פגון שלא ידעה אם הוא ש"פ במקומה לא הוי קידושין דלהכי לא חשו לדשמואל בעובדא דציפתא.

ומ"ש הרא"ש הטעם משום שחזר בו אע"ג דקיי"ל דאין חזרה מועיל בקידושין אפי' תכ"ד הי' נראה לפירוש דבריו דכיון דאנו רואים שחזר בו מוכחא מילתא דלא אסיק אדעתא בתחלה שהיא פחות מש"פ וכוננתו למאי שאמרו שם בסוגיא דף כ"ג ע"ב גבי קדשה במעשר בשוגג אינה מקודשת משום שאין שניהם רוצים דאיהו לא ניחא לה משום טירחא דאורחא ואיהי לח ניחא ליה משום אונסא דאורחא א"כ ה"נ פיון שהוא בכאן פחות מש"פ וצריכה להוליקה לשם צריף שידעו שניהם שהוא פחות מש"פ ויתרצו הא לאו הכי הו"ל כמו בקדשה במעשר בשוגג ולא הוי קידושין משום שניהם לא ניח' להו אף לפ"ז דעת הרא"ש כשיטת הרמב"ם דהטעם הוא מפני שיכולה להוליקה דלשיטת הר"י דהטעם הוא משום גזירה דאנשי מדי אין לחלק בזה וע"כ צ"ל דהא דכתב הרא"ש במימרא דשמואל ומסתברא כשיטת הר"י דאשה לא מיקנה נפשה בפחות מש"פ במקומה לאו דס"ל פ"ה הר"י ממש אלא בהא דמשמע מדברי הרמב"ם דאפ"ה אם אינה ידועה אם היא מתרצה להתקדש בפחות מש"ה במקומה אפ"ה מקודשת מדאורייתא אם הוא ש"פ במקום אחר ע"ז פתב דמסתברא פדברי ר"י דבאינה מתרצה אינה מקודשת אדאורייתא אבל מלשון הטור משמע דמסקנת הרא"ש הוא ממש פדברי ר"י ונראה דס"ל להטור דאף לשיטת הר"י דס"ל דהטעם הוא משום גזירה בעינן דוקא שידעה שהוא פחות מש"פ ונתרצה אבל אם טעמה וסברה שהוא ש"פ אין סברא לקיים קדושי טעות משום גזירה דא"ב היכא דאמר שנה חמשין ואשתכח דלא שנה דאמרינן בסוגיא בפשטות דלא הוי קידושין לכ"ע ולא גזרינן שמה שנה חמשין במקום אחר אע"כ דקידושי טעות לא גזרו ונפיר י"ל דהרא"ש ס"ל כשיטת הר"י ומ"ש שהוא חזר בו כבר פירשנו אותו לעיל סי' כ"ח גבי עובדא דציפתא: והנה הח"מ פתב דיש להסתפק אם יש לה אורחא להתם כדאמרינן גבי מטבע שנספלה לה והוציאה במישן והוא בח"מ סימן ע"ד.

אף מזה אין ראי' אם אינו שנה במקומו די"ל דאף שפסל והזל מ"מ משלים לו שיעור ההלואה במקומו ולא איירי שם אלא לענין דאינו יוצא בהוצאה כ"כ. אף מדברי התוס' בהגזל קמא דף צ"ד משמע להדיא דאפי' בהזל במקומו יכול ליתן לו פשיעור השנה במקום היוצא שהולך לשם ועיין בחידושינו ב"ק שם שכתבנו דהוכיח התוס' זה שם מן הסוגיא ונראין הדברים דשמואל דס"ל הכא חיישינן שמא ש"פ במדי לטעמין אזיל דס"ל שם לה והוציאן במישן דס"ל דחשיב פספס פנין שיוצא במקום אחר אף נראה דלענין קדושי אשה לא שייך לחלק בין אית לה אורחא להתם או לא דדוקא גבי חוב שמשלם לו בע"כ שייך לחלק בזה אבל גבי קדושי אשה דמדעתה אין לחלק בכה תדע דהרי לפירוש קמא של רש"י אינה מקודשת פשיעורנו יודעת אע"ג שכולה להוליקה לשם ואפי' לפירוש שני היא אמר התם בבכורות בהדיא הטעם דאשה יודעת שאין מעשר שני וכו' אבל בלא ידעה ס"ל לר' יהוד' דאינה מקודשת אפי' אם הוליקה אותו לירושל' משום דמסתמא דעתה להתקדש במקומה וה"ה הכא דאינה מקודשת אם איכ' מתרצה כמ"ש הרא"ש פנ"ל וצ"ע.

ועיין ביש"ש שכתב די"ל דאם ידעה שהוא פחות מש"פ גרע טפי שיכולה לומר משטה הייתי בך: ולפ"ז צ"ל לסברת הרא"ש דלא משפחת לחששא דשמואל אלא פשנתרצית בפירוש להתקדש אפי' בפחות מש"פ ואין משמעות כל הפוסקים פן כמ"ש בחידושי. ע"ש.

ולכאורה היה נראה לפי דעת ר"ת לעיל במקדש באבנים טובות צריכא שומא משום דלא סמכה דעתה ע"כ אין לפרש שיטת הרמב"ם דחיישינן שמא ש"פ במדי הוי ספיקא דאורייתא דכיון דאינה ידוע אם הוא ש"פ במקום אחר גרע טפי דאפי' אם יש מקום שהוא ש"פ הרי לא נישם לה מה"ת נימא דסמכה דעתה טפי מהיכא דקדשה באבנים טובות דלא סמכה דעתה פנין דלא בקי אין בשומא כ"ש הכא שאינו ידוע לנו אם יש מקום שש"פ ע"כ צ"ל דהקידושין הונה מדרבנן כמ"ש ר"י לפ"ז היה נראה דמ"ש הרמב"ם קדשה באוכל או בכלי וכו'.

לשיטתו אזיל דס"ל דהא דאין צריכא שומא היינו דוקא בדבר שאשה מתאונה להן אבל בדברים שאין אשה מתאונה להן צריכא שומא וכבר כתבנו לעיל בדעת הרמב"ם ז"ל דלאו דוקא שיראי אלא כל אוכל או כלי דמייתי הש"ס שם גבי פלוגתא דרבה ורב יוסף פגון תבואה וכלים או עגל וטלית וכיוצא בהן דאמר שם דמקריב הנתיא בכל אלו שייך לומר שאשה מחמתן להכי כתב פאן אוכל או כלי.

אף מלשון הרמב"ם שכתב בפ"ד מה"ל אישות הא למדת שכל המקדש בשנה פספס וכו' משמע דאפי' בכל מילי הדין פן ונראה הטעם בזה כמ"ש בחידושי דף ח' בתוס' ד"ה אף שנה פספס וכו' דהא דאמרין בסוגיא ע"ב דרב יוסף עצמו אצרכה גיטא פשמואל אע"ג דס"ל דצריכא שומא היינו משום דהא דס"ל לרב יוסף דצריכא שומא לעשותו קדושי ונדאי אבל בלא נישום עכ"פ ספיקא הוי אם סמכה דעתה או לא וא"כ בכל דבר עידי ספיקא לא נפיק וצ"ע: שם סעיף ד' וי"א שאם ילדה משני וכו' הקשה הח"מ והלח"מ דהא מסוגיא משמע דקאמר ופרשי רבנן משפחה ולא משום דס"ל פשמואל וכו' משמע דלשמואל הנלד פסול ומ"ש הב"ש דבאמת הפירוש בסוגיא פן הוא דחוק דא"כ הול"ל

ולא משום דשמואל ומדקאמר ולא משום דס"ל כשמואל משמע אי הוי ס"ל כשמואל הוי הולד פסול ונראה לענ"ד דהרמ"ה לא קאמר דהולד פשר אלא באינו ידוע אם יש ש"פ במקום אחר ולא מיבעי לדעת הר"י דאינו אלא קידושי דרבנן אלא אפילו לדעת הרמב"ם ז"ל דס"ל בידועה שהיא ש"פ במקום אחר הו"ל קידושי דאורייתא מ"מ פיון דקיי"ל דספק ממזר מותר מן התורה כדלעיל סי' ד' א"כ פיון דאינו ידוע אם ש"פ במקום אחר וכ"ש לפמ"ש לעיל דלדעת הר"ת דסבירא לי דאבנים טובות צריכא שומא כ"ש היכא דאינו ידוע אם הוא ש"פ במקום אחר דלא סמכה דעתה ונהי דכתבנו לעיל דמידי ספיקא לא נפיק מ"מ לגבי הולד הוי ספיקא דרבנן משא"כ לגבי דידה דה"ל ספיקא דא"א דהוא ספק פרת דספיקא לחומרא מן התורה לכ"ע לכה תצא וס"ל להרמ"ה בעובדא דכוחלא שהוא אבן טוב כמ"ש התוס' ד"ה והילכתא שיראי וכו' אלא דבמקומה הוי שכיחא טובא אבל הנה ידועה דבמקומת דאחרים דלא שכיחא הם שוונים יותר מפרוטה והיינו דלא משגי הש"ס על רב חסדא הא בקידושי נודאי וקא בקידושי ספק וכמו שהקשו התוס' שם משום דפסיקא ליה להש"ס דאבנא דכוחלא יש מקומת ידועים שהם ש"פ וע"כ צ"ל דר"ח לית ליה שמואל דאפילו אם ידוע שבמקום אחר ש"פ אין לו אלא מקומו ושעתו וכ"ש דאתי שפיר לפמ"ש לעיל דר"ח לטעמיה אגיל דס"ל בפ' חלק ד' ק"ב במעשר שני בגבולין מודה ר' יהודא דלא הוי ממון וכיון שהי' ידועה להכי קאמר ולא משום דס"ל כשמואל משום דאי הוי ס"ל כשמואל הוי הולד פסול היינו משום שהי' ידועה שהיא ש"פ במקום אחר והוי ליה ממזר נודאי מדאורייתא להרמב"ם ולר"י מדרבנן: וכן נראה לענ"ד נכון הא דכתב הטור בשם הרמ"ה אי קדיש במידי דלא ידעינן השתא אי הוי ש"פ בעינן קידושי או לא אגלינן בטר השתא וכו'.

והוא נלמוד מסוגיא דרב חסדא בעובדא דכוחלא ולכאורה קשה דלמא נ"ח לטעמיה אגיל דל"ל דשמואל ולא חייש לספיקא שמה הוא ש"פ במדי ה"נ לא חייש בספק שמה באותו זמן ש"פ אבל אגון דחיישינן לספק שמה הוא ש"פ במדי ה"נ חיישינן לספיקא שמה באותו זמן הי' ש"פ ולפי מ"ש נחא דהא דר"ח לא ס"ל כשמואל היינו מטעם אחריןא דאפי' ידועה שהיא שנה פרוסה במקום אחר לא חיישינן לי ולפ"ז הנה אפשר לומר דהיינו טעמ' דהשמיטו הב"י והש"ע כמ"ש הח"מ משו' דלשיט' התוס' בקידושי דף י"ב דיה נרב חסד' וכו' הקא לא מצי לשנויי הא בקידושי ספק כדלעיל וכו' משמע דס"ל דר"ח פליג עלה ולא חייש לספק א"כ אין כ"כ ראי' דלא חיישינן שהיה ש"פ באותו זמן מיהו י"ל דרמ"ה מצד הסבירא קאמר דלא חיישינן שנשתנ' השער ונשתכח כדאמר בשבועו' דף מ"ב ע"א אמר רבא קיצותא דתרע' מי דכיר דכירי אנשי.

וכן מוכח מפ"י הר"י דטעמא דשמואל דאמר חיישינן שמה ש"פ בעדי היינו שמה יש אנשים מאותו מקום כן במקום שמקדש אותה כי קשה דלמה לי למימר התששא רחוקה דשמה שנה במקום אחר ושמה יש משם אנשים ולא יחושו אף במקומן הל"ל שמה יתיגר השער ויהי' ש"פ במקומה ולא יחושו ג"כ לקידושי ונששא זו מציינו גבי הלנואת סאה בסאה דאסרו שמה יתיגר אע"כ דמשום הכי ליכא למיחוש דאם יתיגר יזכרו שנשתנה השער דקצותא דתרעא מדכיר דכירי אינשי כנ"ל: סע"ף ה' האומר לאשה וכו'.

כָּבֵד כְּתִיב בְּחִידוּשֵׁינוּ בְּאַרְיֵכוֹת לִיִּישׁב מֵה שְׁהִקְשָׁה הַכ"מ עַל הַרְמַב"ם דְּהָא בְּש"ס דְּרַף מ"ד וְדָרַף מ"ו אָמַר רַבָּה מֵאֵן תִּנָּא הִתְקַדְּשִׁי ר"ש הִי' נֶאֱמַר קוּי"ל כַּר' יְהוּדָה דְּלֵא לָךְ לֵא לָךְ פְּרֻטָּא הָוִי וּלְפִי פְּשִׁיטוּ נִרְאָה לִיִּישׁב לִפְמ"ש הַב"ש וְהַט"ו בְּסִי' כ"ח סְעִי ה' ס"ק י"ד וּס"ק ט"ו דְּהִיכָא דְחִזֵּר מִן הַקִּיּוּשִׁין הָרֵאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְחִזֵּר וְלוֹמַר בְּלִשׁוֹן קִיּוּשִׁין וְדִינִיק שָׁם מֵהָאֵי עֲוֹבָדָא דְצִיפְתָּא דְאָמַר בְּש"ס תִּתְקַדְּשׁ בַּד' זִוְיָ שְׁיֵשׁ בָּהּ ע"ש וּכְבֵר כְּתִיב שָׁם דְקָש' עֲלֵיהֶם מְסֻנְיָא זֹו דְמֵאֵי מְקֻשֵׁי הַש"ס בְּדָרַף מ"ד דְלָמָּא מִתְנִי' ר' יְהוּדָה הִיא דְבָזוּ וּבָזוּ הָוִי פְּרֻטָּא דְכִיּוֹן דְפְרֻטָּא הָוִי הָרִי שְׁחִזֵּר בּוֹ מִהִנְתִּיבָה רֵאשׁוֹנָה וְצָרִיךְ לְחִזֵּר וְלוֹמַר בְּלִשׁוֹן קִיּוּשִׁין דַּאֲל"כ אִפִּי' אִם יֵשׁ בְּאַחֲרוֹנָה ש"פ לֵא מִהִנְיָ וְתוֹ כְּתִיב שָׁם דְתִקְשָׁה נְמִי אִתָּא דְקָאֵמַר בְּדָרַף מ"ז הָא מְנִי ר' הִי' דְאָמַר בֵּין פְּנִיּוֹת פְּנִיּוֹת וְכו' דְכִיּוֹן דְחִזֵּר בּוֹ אִפִּי' אִם יֵשׁ בְּאַחֲרוֹנָה ש"פ הָרִי לֵא אָמַר בְּלִשׁוֹן קִיּוּשִׁין.

וְלִחֲסֵק לְפָרֵשׁ אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֶן הִינְנוּ קְמִיִּיתָא וְיֵשׁ לִיִּישׁב דְכִיּוֹן דְאָמְרִינוּ שָׁם דְרַף ה' דִּוְנָתַן הוּא וְאָמְרָה הִי' סְפִיקָא הָוִי וְחִיִּישִׁי מְדַרְבְּנָן וְהִינְנוּ דְלֵא בְעֵינָן אָמְרָה דִּידְנִי וּמְקַדְּשֵׁת מְדַרְבְּנָן כִּיּוֹן דְמוֹכְחָא מְלִתָּא מִחֲמַת אָמְרָה דִּינָה א"כ הָא דְקָאֵמַר בְּפְרִיִּיתָא אֲלִיכָא דַר' בְּנֻטְלָתוֹ וְאוֹכְלָתוֹ אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֶן ש"פ מְקַדְּשֵׁת הִינְנוּ מְקַדְּשֵׁת מְדַרְבְּנָן אַרְף בְּלֵא אָמְרָה כִּיּוֹן דְמוֹכְחָא מְלִתָּא וּלְפ"ז צ"ל דְהָא דְבְעֵינָן שְׁיֵהָא בְהֶן ש"פ וְלֵא אָמְרִינוּ דְבְלֵא זֶה מְקַדְּשֵׁת וְדַרְבְּנָן מְסִפִּיקָא דְשְׁמוּאֵל שְׁמָא ש"פ בְּמִדֵּי הִינְנוּ כַּמ"ש לְעִיל לְדַעַת הָרֵא"ש וְהָר"ן בְּעֲוֹבָדָא דְצִיפְתָּא דְכָל סִיפֵי דְלֵא יְדַעַה וְלֵא נִתְרַצָּה עַל פְּחוֹת מִש"פ לִיכָּא חֲשֵׁשׂא דְשְׁמוּאֵל דְמִסְתְּמָא בְּפְחוֹת מִש"פ לֵא מִיְקִנִי, נְפִשָׁה וּבְזָה אֲתִי שְׁפִיר נְמִי הָא דְמְקֻשֵׁי הַש"ס דַּע"כ מִתְנִי' דְלֵא כַר' יְהוּדָה מְדַקְתְּנִי הִתְקַדְּשִׁי הִתְקַדְּשִׁי וְאִם לֵא אִינָה מְקַדְּשֵׁת מִשְׁמַע דְאִפִּי' בָּזוּ וּבָזוּ אִינָה מְקַדְּשֵׁת אִפִּי' מְדַרְבְּנָן וְאִי מִשׁוּם אָמְרָה דִּידְנִי מ"מ מְקַדְּשֵׁת מְדַרְבְּנָן אִפִּי' בְּלֵא אָמְרָה וְאִין לֹוֹמַר דְמְדַרְבְּנָן בַּל"ז מְקַדְּשֵׁת מִשׁוּם חֲשֵׁשׂא דְשְׁמוּאֵל ז"א דְהָא מְדַקְתְּנִי בְּמִתְנִי' וְאִם לֵא אִינָה מְקַדְּשֵׁת ע"כ צ"ל פְּתִירָן הָרֵא"ש וְהָר"ן דְמִיִּירִי בְּלֵא יְדַעַה כַּנ"ל וּבְזָה מִמִּילָא מִתְוַרְצִי' דְבָרֵי הַרְמַב"ם וְהַש"ע שְׁהָרִי כְּתִיב דָּאִם אִין בְּכֻלָּן ש"פ מְקַדְּשֵׁת מְסִפִּיקָא א"כ ע"כ הָא דְקָאֵמַר מְקַדְּשֵׁת הִינְנוּ קִיּוּשִׁין וְנִדְאִי מְדַאֲוִרִיִּיתָא א"כ שְׁפִיר כְּתִיב דְבְעֵינָן שְׁיֵאֵמַר הִתְקַדְּשִׁי הִתְקַדְּשִׁי בַּכ"א פְּדִי שְׁיֵהִי' לְשׁוֹן קִיּוּשִׁין בְּכָל אַחַת מֵהֶן וְעֵינָן בַּב"ש שְׁכְּתִיב בְּשֵׁם הַש"ג דְאִפִּי' לֵא אָמַר הִתְקַדְּשִׁי בְּכָל אַחַת הָוִי פְּרֻט וְנִרְאָה דְהַש"ג לְשִׁיטְתִּי' אֲזִיל דְכְּתִיב הַרְמַב"ם לְעִיל סִי' כ"ח סְעִי' ה' בְּשִׁמּוֹ ה"ה אִם לֵא חִזֵּר וְאָמַר הִתְקַדְּשִׁי לִי וְכו' הָרִי דַס"ל דְאָרְף כְּשִׁחִזֵּר בּוֹ מִהִנְיָ לְשׁוֹן קִיּוּשִׁין קָמָא וְה"ה הִכָּא דְהָוִי קִיד שִׁין גְּמוּרִים אַרְף דְהָוִי פְּרַע וְלֵא חִזֵּר וְאָמַר הִתְקַדְּשִׁי וְכו': שָׁם שְׁאוּתֵם תְּמָרִים שְׁאֲכַלְהּ וְכו' עֵינָן בַּב"ש שְׁכְּתִיב בְּשֵׁם הַרִי"ו וְנ"ל וְכְּתִיב רִי"ו הִיכָּא דְמִפְסֵק בֵּין דִּיבּוּר בָּזוּ וּבָזוּ אִפִּי' תוֹךְ כ"ד חִיִּישִׁינוּ שְׁמָא חִזֵּר וְצָרִיךְ שְׁיֵהָא כ"א ש"פ וְאֵז מְקַדְּשֵׁת בְּנוֹדָאֵי עַכ"ל ע"ש וּבְאַמְתַּת עֵינָנִי בְרִי"ו שָׁם וְכֵן הִבִּיאֻהוּ בַּב"ש וּבַח"מ לְעֵנָן אִם אֲכַלְהּ אַחַת אַחַת אִם יֵשׁ ש"פ בְּקְמִיִּיתָא דְאִיכָּא לְמִיחֻוֹשׁ לְאִמְלוּכֵי ע"ש אֲכַל אִם לֵא אֲכַלְהּ אֲלֵא אָמַר בָּזוּ וּבָזוּ יֵשׁ לְחֻוֹשׁ לְחִזֵּרָה וְלֵא הָוִי קִיּוּשִׁין וְנִדְאִי אֲלֵא אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֶן ש"פ וִיחָא עֲדִינָן צ"ע לִפְמ"ש בְּחִידוּשִׁין בְּדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"ד מִהִלְכוֹת נְדָרִים דְהִיכָּא דְאָמַר בָּזוּ וּבָזוּ דְאִפִּילוּ אִם אָמַת הוּא כֵּן דְחִזֵּר בּוֹ מ"מ דַּעַתוֹ כְּשִׁאֲמַר וּבָזוּ הִינְנוּ שְׁתִּתְקַדְּשׁ בְּשִׁתִּיהֶן מְדָלָא אָמַר בָּזוּ וּבָזוּ א"כ אַרְף דְבְתַחֲתִילָה הִיָּה דַעַתוֹ לְקַדְּשָׁה בְּרֵאשׁוֹנָה לְבַד כִּיּוֹן שְׁאִין בּוֹ ש"פ וְחִזֵּר וּכְלָלָן עַם הַב' וְהַג' שְׁפִיר אָמְרִינוּ דָּאִם יֵשׁ בֵּין כֻּלָּן ש"פ מְקַדְּשֵׁת וְהִיכָּא דְאָמַר בָּזוּ וּבָזוּ בְּלֵא

וי"ו פְּכָר פְּתַבְנו דְלַדְעַת הַרְמַב"ם הָוֵי פְּרִטָא וְלֹא נִסְתַּפַּק רִי"ו אֲלֵא הֵיכָא דְאִוְכְלָה וַיֵּשׁ
ש"פ בְּקַמְיִיתָא וְעֵינָן בְּחִידוּשֵׁי שְׁפַתְבְּנו דְהֵרִי"ו פְּתַב זֶה בְּשֵׁם הַרְמ"ה וּלְשִׁיטָתוֹ אֲזִיל דַּס"ל
דְּמַתְנִי מִיְיָרִי בְּלֹא גָמַר דִּיבּוּרֵי אֲלֵא פִינָן שְׁאָמַר בְּזוּ בְּקַמְיִיתָא נְטַלְתּוּ וְנִאֲכַלְתּוּ וְנִאֲיָפָא
לְמִימַר שְׁפַכְרָא נְתַקְדְּשָׁה חֻבְלָא בְּגַמַר דִּיבּוּרֵי קוֹדֵם פְּשִׁיטָא שְׁיָכוּל לְחַזְרָא בּוּ קוֹדֵם הַנְּתִיבָה
וּלפ"ז לְדַעַת הַיֵּשׁ מִי שְׁחֹלְקָא שְׁהוּא דַעַת הַתּוֹס' י"ל דַּר' אֲמִי מִיְיָרִי דְוָקֵא בְּגַמַר דִּיבּוּרֵי
דִּיכוּל לְחַזְרָא בּוּ קוֹדֵם הַנְּתִיבָה אֲבָל בְּלֹא גָמַר דִּיבּוּרֵי י"ל דְּהָוֵי מְקוֹדְשָׁת מְסַפַּק אֲפִי
בְּקַמְיִיתָא דְחִידוּשֵׁינָן לְאֲמַלוּכֵי וּבְזֶה יֵשׁ לְיִישָׁב מַה שְׁהַקְשִׁינוּ בְּחִידוּשֵׁינוּ שֶׁם בְּהָא דְקָאָמַר
ש"מ מְדַר' אֲמִי דְמַלְנָה וּפְרוּטָה דַעַתוֹ אֲפְרוּטָה וּפִי' רַש"י מְדַמְשֵׁנִי אֲמַתְנִי הֵכָא וְכוּ' וְקָשָׁה
דְלָמָא ר' אֲמִי מוֹקִי לְמַתְנִי פִי הָאֵי תַנָּא דְסַבְרָא דַעַתוֹ אֲפְרוּטָה דְפְלַגְנָתָא דְתַנָּאֵי הֵיא שֶׁם
דַּרְפ' מ"ח ע"ב וּלְפַמ"ש י"ל דְּהָא דְמַקְשָׁה אֲהָא מַלְנָה הֵינָה וְלֹא מוֹקִי לְמַתְנִי בְּלֹא גָמַר
דִּיבּוּרוֹ דְאִיפָא לְמַחֲשׁוֹשׁ לְאֲמַלוּכֵי וְהָכִי קָאָמַר אֵינָה מְקוֹדְשָׁת פְּלַל עַד שְׁיָהָא בְּאַחַת מֵהֶן
ש"פ דְּהָוֵי ס"ק אֲלֵא דְאַפְתִּי קָשִׁי דְלֹא הָוֵי לְמַתְנִי לְכָלֵל דְּהָא אִם ש"פ בְּאַחְרוּנָה הָוֵי
קְדוּשֵׁי וְנִדְאֵי מְשׁוּם דְדַעַתָּה אֲפְרוּטָה וּמְדַלָּא מְשִׁנֵי ר' אֲמִי דְדַעַתָּה אֲמַלְנָה וְהָוֵי ס"ק אַף
בְּאַחְרוּנָה דְדִילְמָא לֹא נִמְלַף ע"כ ס"ל לְדִינָא דְדַעַתָּה אֲפְרוּטָה אַע"כ דַּס"ל לַר' אֲמִי לְדִינָא
אַף נִרְאָה דְבִבְרִייתָא שֶׁם קְתַנִּי בְּזוּ נְטַלְתּוּ וְנִאֲכַלְתּוּ מְשַׁמַּע דְאַף דְלֹא דִיבּוּרֵי לִיפָא לְמִיחַשׁ
לְחַזְרָה כְּמוֹ שְׁהוּכְחָנוּ בְּחִידוּשֵׁינוּ מְהָא דְמַקְשֵׁי הַש"ס שֶׁם לְרַב וּשְׁמוּאֵל ע"ש וצ"ע: שֶׁם
סְעִיף נִיּוֹ וַיֵּשׁ מִי שְׁחֹלְקָא בְּזֶה עֵינָן ב"ש שְׁפַתְבְּנו בְּשֵׁם הַש"ג דְגַם אִם אָמַר בְּאֵלוּ אִם אֲכָלָה
קוֹדֵם גָּמַר הַנְּתִיבָה אֵינוֹ מְצַטְרַף ע"ש וְלִכְאוּרָה תְּמוּדָה דְּהָא לִיפָא מֵאֵן דְּפְלִיג עַלְיָה דְרַבָּא
דְּתַנָּא פְּנוּתִיה וְאֲפֻשֶׁר דַּס"ל לְהַש"ג דַּע"כ הָא דְאָמַר רַבָּא בְּאֵלוּ לֹא מְסַבְרָא דְנִפְשִׁי
קָאָמַר כְּמוֹ שְׁהַקְשָׁה הַרְשָׁפ"א דַּרְפ' מ"ח ע"ב דְּהָא רַבִּי נְתָן דְאָמַר בְּשִׁכְרָא שְׁאֲעָשָׂה עִמָּךְ
אֵינָה מְקוֹדְשָׁת אַע"ג דַּס"ל פְּאֵלוּ אָמַר בְּאֵל אֲפ"ה אִם נַעֲשָׂה אַח"כ מַלְנָה ס"ל דְאֵינָן
מְקוֹדְשָׁת וּס"ל לְהַש"ג דַּע"כ צ"ל דְרַבָּא מְדַיִיק פִּן מְהָא בְּרִייתָא דְתַנָּי' פְּנוּתִי וּס"ל דְבִבְרִייתָא
הֵינָנו טַעְמָא דַּת"ק דְרַבִּי נְתָן דַּס"ל בְּשִׁכְרָא שְׁאֲעָשָׂה עִמָּךְ מְקוֹדְשָׁת א"כ י"ל דְלִפִּי מֵאִי
דְמַסִּיק הַש"ס דְאָמַר שֶׁם הָא מְנִי רַבִּי הֵיא דְלִפִּי זֶה אֲזִילֵי נִי' הַסִּייעָתָא דְבִבְרִייתָא דְלֹא
מְפְלִיג בְּרִישָׁא א"כ מְמִילָא אֵינן כְּזוֹ לְהַמְצִיא מֵאֵן דְּפְלִיג עַל רַבִּי נְתָן וּבְהָא א"ש הָא דְמִייתִי
הַש"ס בְּתַר מִימְרָא דְרַבָּא הַנִּיחָא לַר' אֲמִי וְכוּ' הֵינָנו דְאָתִי לְסַתְּוֹר מְזֶה סִיעָתָא דְרַבָּא
פִינָן דַּע"כ צ"ל לְרַב וּשְׁמוּאֵל בְּסִיפָא דְמַתְנִיתִין רַבִּי הֵיא א"כ גַּם רַב אֲמִי י"ל פִּן וְתוֹ
מְדַאָמַר שֶׁם בְּדַרְפ' מ"ח ע"ב בֵּין ת"ק לְרַבִּי נְתָן אִיפָא בִּינִייהוּ שְׁכִירוֹת וְלֹא קָאָמַר דְאִיפָא
בִּינִייהוּ בְּאֵמַר בְּאֵלוּ מְשַׁמַּע דְפְּשִׁיטָא לִי הַש"ס דְלֹא פְּרַבָּא וְכֵן מְשַׁמַּע מְסַתְמ' דְסוּגִי
דַּרְפ' ס"ג ע"א גְּבִי אֲדַבְּרָא עַלְיָה לְשַׁלְטוֹן דְבַכָּה"ג אֲפִי גָמַר דְבְּרִיּוֹ קוֹדֵם ה"ל מַלְנָה אַף כְּפַר
פְּתַבְנוּ בְּחִידוּשֵׁינוּ שֶׁם לְתַרְצָא קוֹשִׁית הַרְשָׁפ"א דְהָאֲמִירָה רֵאשׁוּנָה לֹא מְהַנִּי מִיַּדִּי דַּס"ל
דְּבַר שְׁלֹא בָּא בְּעוֹלָם ע"ש: סְעִיף ז' אָמַר לֵה הַתְּקַדְּשִׁי לִי חֲצִיָּה וְכוּ' פְּתַב הַב"י הָא דְלֹא
אָמְרִינוּ דְנִתְפָּשְׁטוּ הַקְּיָדוּשִׁין בְּכוּלָּהּ כְּמוֹ שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' דְדִילְמָא בְּשַׁעַת אֲמִירַת חֲצִיָּה
בְּפְרוּטָה קָמָא לֹא נִתְרַצִּית אֲלֵא לְחֲצִי וְהַשְׁתָּא הוּא דְהִדְרָה בְּהַ נִתְרַצִּית ע"ש וְאֵינן דְבְּרִיּוֹ
מוּבְנִים דַּמ"מ בְּשַׁעַת אֲמִירָה שְׁנִיָּה וְחֲצִיָּה בְּפְרוּטָה וְנִתְרַצִּית וְקִיבְלָה ב' פְּרוּטוֹת נִימָא
דְבָהָא נִתְפָּשְׁטוּ הַקְּיָדוּשִׁין בְּכוּלָּהּ וצ"ל דְאַף בְּשַׁעַת שְׁאָמַר בְּפְרוּטָה שְׁנִיָּה פִינָן דְאֵינוֹ דִיעַ
בְּשַׁעַת אֲמִירָה אִם תְּתַרְצָה לֹא אָמְרִינוּ דְנִתְפָּשְׁטוּ בְּכוּלָּם אַף לְשׁוֹן הַב"י לֹא מְשַׁמַּע הָכִי
וְעֵינָן בְּחִידוּשֵׁי שְׁפַתְבְּנו רֵאשִׁי לְזֶה מְהָא דְמִייתִי שֶׁם דַּר' יוֹחָנָן חֲזַר וּלְקַחְסָה וְהַקְדִּישָׁה וְכוּ'

משמע דאם לא חזר והקדישה אחר שלקחה אינו מתפשט מעצמו פניו דבשעת אמירה
היה דעת אחרת ולפ"ז מ"ש הב"ש בס"ק ט"ו ונ"ל ולפ"ז אם אמרה מיד דרצונה
להתקדש הרי היא מקודשת וכו' היינו אם אמרה שרצונה להתקדש קודם אמירתו דאז
י"ל בשעת אמירתו ניתפשטו הקידושין בכללה ונראה דיש ליישב לשון הב"י דאי נימא
פניו דפסקא פסקא לא מהני מה שנתרצה בשעת אמירה שנייה דכיון דהוי אמירה בפני
עצמה ולא חזר ואמר התקדשי לא מהני כמ"ש הט"ז והב"ש בסמ"ק כ"ח סעיף ה' ס"ק
י"ד וס"ק ט"ו דהיכא דחזר מן הקידושין הראשונים צריף לחזור ולומר בלשון קידושין
וכ"ש ה"כא דאמירה ראשונה כמאן דליתא כמ"ש הב"י ממילא אי נימא פניו דפסקא פסקא
לא אהני אמירה בתרייתא פניו דלא חזר ואמר התקדשי ובזה יש ליישב נמי קושיות
הריטב"א דלא מיבעיא רבא בב' חציף בב' פרוטות מהו דכיון דלא הפסיק ממילא
נתפשטו הקידושין בכללה פקושית התוספות משא"כ בפרוטה אחת פניו חציפה הוא בח"פ
לא שניף לומר דנתפשטו בכללה מיהו כפמ"ש לעיל בסעיף ה' דאפ"י אם לא חזר ואמר
התקדשי עכ"פ הוי קידושין מדרבנן אין לפרש הכי וצ"ל כתי' הב"י אף תירוץ הב"י הוא
דחוק מאוד דמה"ת נימא שבשעת אמירה לא נתרצית פניו דנתרצית מיד להתקדש פולה
כמו בכל קידושין שאמר בתחילה ואח"כ נתן לה דאמרינן מסתמא נתרצה בשעת אמירה
וכן משמע מהאי דר' יוחנן דאמר בשני שנותפין חזר ולקחה והקדישה ולא אמר שהקדישו
זה אחר זה ואפ"י אם הקדישו שניהם כאחד א"א לצמצם שלא יקדים אחד לחבירו אפ"ה
אמרינן פניו דחבירו הקדיש ג"כ גם בתחילה היה רצונה בכף וכן משמע בדרב"ב ע"ב
בעובדא דהאי סרסאי דקדיש בפרומא דשיכרא וכו' דאי לאו משום פסופא היתה
מקודשת למפרע דאמרי' מדמתרצי השתא מתרצי נמי מעיקרא אף דכתבנו שם ולעיל
סימן כ"ח סעיף י"ז דהיינו דנקא לרבא דס"ל דמהני גילוי דעת למפרע מ"מ הא הני בעי
דהכא רבא הוא דבעי לה וצ"ל דס"ל נמי הב"י פתירוץ התוס' אליבא דרבא אלא דלדין
לא מהני אפי' אמר בלשון קידושין וזה דוחק ועמ"ש בחידושי די"ל דהיכא דאמר בחציף
וחציף גרע טפי דכיון דאין בזה אחר זה דאם ניתפשטו הראשונים לא קנתה את פרוטה
שניה ולהכי אפי' בבת אחת אינו ולא קנתה פלום אפי' פרוטה אחד.

עוד כתב הב"ש ונ"ל ודע בענין אלו איירי שנתן מיד הפרוטה וכו' נראה היינו שאמר
קודם הנתינה או בשעת הנתינה אבל אם נתן תחילה ה"ל שתיקה לאחר מתן מעות אף
מ"ש אם נתן חצי פרוטה ואמר חציף בח"פ ונהדר נתן ח"פ ואמר וכו' צ"ע מנ"ל
להריטב"א הא פניו דקיי"ל לעיל בסמ"ק זה דבזו ובזו הוי פללה ומיצטרפין אף שנתן לה
אחת אחת א"ב שפיר י"ל דגם בהא שניף לו מה מונה והולף הוא גם מ"ש הב"ש בשם
הר"ן שאמר פן תכ"ד משמע אפי' מפסיק מעט וכו' ולכאורה משמע מדברי הר"י וכו'
וראיה מש"ס וכו' אין דבריו מובנים דהר"ן לא קאמר אלא דלא הוי חזרה ונדאי וי"ל
דמונה והולף ורי"ו לא כתב אלא דחיישינן לחזרה אפי' תכ"ד אבל לעולם איכא למיחוש
דלא חזר בו אלא מונה והולף: שם שתי בנותיה לשני בני וכו' פתבו התוספות דמייירי
בבנות קטנות וכו' ועמ"ש בחידושי ע"ז וכן נראה מדבעי בתר הכי בבתה וקרקעיה אי
נימא דבתה בפרוטה וקרקעה בחזקה ולא אמרינן דהוי ספק ספיקא דאפ"י אי נימא
דשניהם בפרוטה אפתי איכא ספיקא דבתר המקבל אזלינן כמו בשתי בנותיה ע"כ צ"ל

דְּהַתָּם מִיַּיְרִי בְּבִתּוֹ הַגְּדוּלָּה שְׁעֵשְׂאֲתָהּ אוֹתוֹ שְׁלִיחַ קַבְּלָה דְּלֹא עֲדִיף שְׁלִיחַ מִמְּשַׁלְּחוֹ: סְעִיף ח' אָבֵל אִם אָמַר חֲצִי וְכוּ'.

הִנֵּה הָרִי"ף לֹא הִבִּיא סוּגְיָא זֶה וְעֵינֵינוּ בְּחִידוּשֵׁי שֶׁכ' דִּי"ל דִּס"ל דְּלִמְאִי דְקִי"ל כִּר' יוֹחֲנָן בֶּפ' הָאוֹמֵר דְּכוּלְּנִן תּוֹפְסִין בּוֹ פְּשָׁרְגָא דְּלִבְנָא גַם בְּזָה הָוֵי סָפֵק קִידוּשֵׁין וְעַמ"ש שְׁם: סְעִיף ט' קִדְשָׁה בְּכֶסֶף בְּפָחוֹת מִש"פ וְכוּ'.

כֵּן פְּתָבוּ הַמְּפָרְשִׁים דְּמַהֲאֵי טַעְמָא לֹא קָשִׁי לְשִׁמוּאֵל מֵהָד מִתְּנִי נִרְאָה דְּהָא דְּלֹא מִקְשִׁי מִמִּתְּנִי בְּקִדְשָׁה בְּתַמְרֵי בְּדָף מ"ו מִשּׁוּם דְּהַתָּם ר"ל שְׁטַעְתָּה וְסִבְרָה שֶׁהוּא ש"פ וְכַמ"ש הָרִא"ש בְּעֵבֶר דְּצִיפְתָּא א ל בְּמִתְּנִי זֶה מִשְׁמַע שְׁיִדְעָה שֶׁהוּא פָּחוֹת מִש"פ מִדְּקָאֵמַר הַתָּם דְּה"א דְּאָדָם יוֹדֵעַ שְׂאִין קִידוּשֵׁין תּוֹפְסִין בְּפָחוֹת מִש"פ וְשָׁלַח לְשֵׁם קִידוּשֵׁין וְע"כ צ"ל שְׁגַם הִיא יוֹדֵעַת שְׁנִתְּפוּנָה לְשֵׁם קִידוּשֵׁין וְאִם הִיָּתָה סְבוּרָה שְׂיֵשׁ בּוֹ ש"פ מֵה"ת נִימָא דְּמִסְתְּמָא נּוֹדַע לָהּ שֶׁהוּא פָּחוֹת מִש"פ וְכַמ"ש בְּהַג"ה אָבֵל בְּמָקוֹם דְּאִיכָא לְמִיטְעָה וְכוּ' וְע"כ צ"ל בְּכֶסֶף מִמָּשׁ אָף כְּבָר כ' בְּחִידוּשֵׁי בְּדָף נו"ן דִּי"ל דְּמִיַּיְרִי בְּקִדְשָׁה בְּלִילָה אוֹ ע"י שְׁלִיחַ וְאִח"כ נּוֹדַע לָהּ ע"ש וְע"ש מ"ש לִיִּישָׁב קוֹשְׁיָהּ הָרִשְׁבָּ"א בְּטַעְמָא לְחַלְקֵי בֵּין שְׁלַח סְבָלוֹנוֹת לְבַעַל.

וְעֵינֵינוּ לְעִיל סִי כ"ח סְעִיף ט"ז מ"ש לִיִּישָׁב דְּבָרֵי הַש"ע וְדְבָרֵי הָרַמ"א: סִימָן ל"ב סְעִיף א' בְּשִׁטְר פִּיצָד כּוֹתֵב עַל הַנְּיִיר וְעַל הַחֶרֶס וְכוּ' פְּתַב הָר"ן וְהִבִּיאוּ הַב"ש דְּנֻקָא פְּשָׁאִין חוֹתְמִין עָלָיו עֲדִים אָבֵל אִם הִי חוֹתְמִין עָלָיו ע"ח חִיִּישֵׁינוּ שְׁמָא יָבֵא לְסַמּוּךְ עַל ע"ח עַכ"ל וְלִכְאוּרָה הוּא סוּתֵר מ"ש לְקַמְן סִי קכ"ד סְעִי' בַּב"י וְהִבִּיאוּ הַח"מ וְהַב"ש דְּכִשְׁמִבִּיא ע"מ מְהֵנִי אִפִּי עֲדִים חֲתוּמִים בּוֹ דְּדוּקָא ע"ח לֹא מְהֵנִי דְּהוּי פְּמִזְנוּף וְלֹא מְזוּנָף מִמָּשׁ ע"ש בִּס"ק ג' וְכֵן מִשְׁמַע בְּהָר"ן בִּפ"ב דְּגִיטִין גְּבִי פְּתָבוּ עַל הַנְּיִיר הַמְּחֻוּק וְכָבֵר הָאֲרָכְנוּ בְּזָה בְּחִידוּשֵׁינוּ שְׁם דִּישׁ לְחַלְקֵי דְּבִכְתָּב עַל הַנְּיִיר וְעֲדִיו עַל הַמְּחֻק לֹא מְהֵנִי עֲדִי מְסִירָה דְּהָא יְכוּלָּה לְמוֹחֲקָה וְלַעֲשׂוֹתוֹ הוּא וְעֲדִיו.

עַל הַמְּחֻק וְתִבְיָאֵנוּ לְפָנֵי ב"ד וְלֹא תִצְטָרֵף לְהִבִּיא ע"מ כַּדְקִי"ל בַּח"מ סִימָן מ"ד דְּבִשְׁטֵר שֶׁהוּא וְעֲדִיו עַל הַמְּחֻק פְּשָׁר א"כ הָוֵי מְזוּנָף וְיִתְּרוֹ אָבֵל בְּכַתְּבוּ עַה"מ וְעֲדִיו עַה"כ דְּכִינוּ דְּלַעוֹלָם פְּשִׁיבּוֹא לְפָנֵי ב"ד יִרְאוּ שֶׁהוּא יְכוּל עֲדִינוּ לְמַחְקוּ פּוֹ וְיִצְטָרֵף לְהִבִּיא ע"מ פְּשָׁר פְּשִׁיבִיאָה ע"מ וְאִין בְּזָה שׁוּם חֲשֵׁשׁ וְכ"כ הַב"י לְקַמְן רַס"י ק"ל בְּשֵׁם הָר"ן ז"ל בְּפָרֵק הַמְּגַרְשׁ עַל דְּבָרֵי הָרִי"ף שְׁפָתָב וּמַהֲאֵי שְׁמַעֵינוּ וְכוּ' דְּכִינוּ שְׁפִיטוּלוֹ נִיכָר לִיכָא לְמִיחֲשׁ לְמִזְנוּף וְיִתְּרוֹ מִתּוֹכּוֹ ע"ש וְכֵן מִשְׁמַע לְהִדְיָא מִדְּבָרֵי הָר"ן ז"ל בִּפ"ב שְׁפִירֵשׁ בְּנִייר הַמְּחֻוּק פְּגוֹן שֶׁהוּא עַל הַמְּחֻק וְעֲדִיו עַה"נ דְּבְּזָה דְּנֻקָא מְכָשִׁיר ר"א דְּלִיכָא רִיעוּתָא פְּנ"ל וְלֹא כִפִּי הַתּוֹס' דְּמִיַּיְרִי בְּהוּא עַל הַנְּיִיר וְעֲדִיו עַה"מ וְלִכְאוּרָה בְּכַתְּב עַל הַחֶרֶס דּוּמָה לְכַתְּב עַל הַמְּחֻק דְּלִיכָא רִיעוּתָא דְּלַעוֹלָם פְּשִׁיבּוֹא לְפָנֵי ב"ד תִּצְטָרֵף לְהִבִּיא ע"מ.

וְנִרְאָה דְּכ"ש גְּבִי שְׁטֵר קִידוּשֵׁין דְּכָשֵׁר לִר"א הִיכָא דְּלִיכָא רִיעוּתָא דְּהָא שְׁטֵר קִידוּשֵׁין קִיל טְפִי מַגֵּט פְּדִאשְׁכָּחֵן בְּגִיטִין דְּרָף ט' גְּבִי עֲרַפְאוֹת דְּאָף דְּהִנֵּה מְזוּנָף מִתּוֹכּוֹ לְעֲנִין גֵּט פְּשָׁר בְּשִׁטְר קִידוּשֵׁין וְהִינֵנוּ מִשּׁוּם דְּבַעֲרַפְאוֹת לִיכָא רִיעוּתָא א"כ דְּבָרֵי הָר"ן פָּאן בְּכַתְּב עַל הַחֶרֶס צ"ע דְּלָמָּה הִנֵּה מְזוּנָף מִתּוֹכּוֹ וְאָף לִפְמ"ש שְׁם דְּלַעֲצֵת רַש"י בְּגִיטִין דְּרָף כ"א ע"ב ד"ה נִיִּיר הַמְּחֻוּק וְכוּ' וְכֵן דַּעַת בַּעַל הָעֵיטוּר דֹּאע"ג דְּבִשְׁאָר שְׁטֵרוֹת פְּשִׁיבּוֹת הוּא וְעֲדִיו עַה"מ כְּשֵׁר וְלֹא חִיִּישֵׁינוּ לְזִיוּפָא מִשּׁוּם דְּנִיכָר בֵּין גְּמַחֲק פ"א לְגַמְחֲק ב"פ מ"מ מִשּׁוּם

חומרא דגיטין פסול אף בנה ולפ"ז אפי' בהוא על הנזיר ועדיו עה"מ פשר פשמביא ע"מ לפנינו דאינו מזניף מתוכו דאף אם תעשינו הוא ועדיו עה"מ תצטרף להביא ע"מ משום חומרא דגיטין ולפ"ז י"ל גבי קידושין לא התמירו כ"כ וכשר בהוא ועדיו עה"מ בלא ע"מ וממילא דכשהוא עה"נ וקעדים עה"מ לא מהני אפי' אם מביאו ע"מ דה"ל מזניף מתוכו שיכולה למוחקה ויהיה הוא ועדיו עה"מ דא"צ ע"מ אבל אפתי בכתב על החרס קשה והנראה לענ"ד ליישב דברי הר"ן לפמ"ש הרשב"א בשם ר"ת בשמעתין דף ט' דאתיא כר"מ ובשחקק על החרס שאינו יכול להזניף וכו' ע"ש ולפ"ז יש לקיים דברי הר"ן בשמעתין דכתב על החרס הוי מזניף מתוכו משום שיכול למחקו לכתוב ע"י החקיק' וכשיבא לפני ב"ד לא תצטרף להביא ע"מ ונהי כמו הוא עה"נ ועדיו עה"מ פיון שלא יראו הב"ד שיוכל להזניף ולפ"ז יש ליישב דאינו סותר למ"ש בסימן קכ"ז דנודאי מ"ש הר"ת בחקיקה אינו יכול לזניף אע"ג דיכולה להעביר את החקיקה ולחקוק פעם אחרת משום שיהא ניכר לב"ד כמו שאמרו דאינו דומה נמחק פ"א לנמחק ב"פ ה"נ אינו דומה חקיקה אחד לב' חקיקות א"כ י"ל דגבי גט שפתיבתי לעיל בפשיטת רש"י ונהעיסור דתמירא גבי גט בהא אף דאינו דומה וכו' צריכה להביא ע"מ א"ב ה"ה נמי בחקק על החרס לא סמכינן אהא ובעינן לעולם ע"מ משום חששא שיכול לזני' ולחקוק פע' אחר' א"כ ליכ' למיח' דלעול' תצטרף להבי' ע"מ אבל דבשטר קידושין י"ל דמודה רש"י ז"ל דפא התמירו פנ"ל ולקף פתב הר"ת דאתיא אפי' כר"מ בחקיקה וממילא דהרשב"א והר"ן נהי דלא ניחא להו לפרש ברייתא בחקיקה וכו' מ"ש משום דלשון כותב פא משמע להו על החקיקה מ"מ דיכול לחקוק ואז לא תצטרף להביא ע"מ שפיר פתב הר"ן דה"ל מזניף מתוכו ולא מהני אפי' כשמביאה ע"מ.

אף הר"ן בפ"ב דגיטין במתני' שם חולק על רש"י ז"ל ומכשיר גבי גט בהוא ועדיו עה"מ א"כ לדידיה גם גבי גט על החרס ולא מהני ע"מ. אף לפ"ז צ"ל הא דאמר בכתובות דף כ"א ודוקא אחספא ולא חיישינן שמא יחקוק על החרס מאי דבעי ונהינן משום דלא חיישינן פולי האי וצ"ע: שם ונותנו לה בפני עדים וכו': פתב הח"מ והב"ש דלדעת הפוסקים בסי' קל"ג דסג"ל בע"ח בלא ע"מ גבי גט ה"ה הקא גבי קידושין ועיין בחידושי שכתבנו דלהרא"ש וסייעתו דס"ל דהלכה פאבני דאמר בב"מ דף י"ג דעדיו בחתומין זכין לו א"כ הקא פיון דבעינן שיכתבו מדעתה ומרצונה כמ"ש הרמב"ן והריטב"א דבעינן שיכתבו ויחתמו בשליחותה וז"ל שלא מדעתה פירוש שלא בשליחותה דהא מקשינן ליה לדעת האיש בגט ונתם דעתו דבעינן היינו שליחותו וכו' כ"ש דעדי חתימה זכין לה ומתקדשת משעת חתימה אלא פיון דזכין לה הרי הם עצמם עדי מסירה אלא דבעינן דמטי לידה ואז מתקדשת למפרע משעת חתימה והכי משמע לישנא דברייתא שלא הוזכר הנתינה כמ"ש בחידושי ובנה יש ליישב מה שהקשה הלח"מ בפ"ג מה"א על הרמב"ם דאמאי לא פתב.

שאם חתמו בעדים ונתנו לה בינו לבינה דמקודשת כמו בגט וכו' ולפמ"ש י"ל דהקא גבי קידושין פשיטא דמהני פיון שהוא מדעתה עדיו בחתומיו זכין לה ונהי כע"מ דקיי"ל דהו הו שלוחי' הו הו עדין ואף דהרמב"ם לא פסיק פאבני בב"מ שם גבי שט"ח מ"מ הקא שכותבין מדעתה ומרצונה עדיף טפי דהוי פשלוחי' ונ"מ טובא דאם קבלה הקדושין

מאחר ואח"כ מטא השטר לידה הי' מקודשת למפרע להראשון אף צ"ע בזה לפמ"ש הרא"ש בספ"ק דב"מ דס"ל.

להרי"ף ז"ל לחלק בין מכר להלנואה י"ל דה"נ יש לחלק וצ"ע. ולכאורה קשה ע"ז מהא דאמרין בגיטין דף יו"ד ע"א והא חזרה גופא איתא בקידושין ומשני בשליחות בע"כ ומאי קושיא הא לר"פ ור"ש צריף שיכתוב שטר קידושין מדעתה וכיון דהתם קאי אר"מ כדקאמר בפרייטא וכדברי ר"מ בארבעה וכו' ולר"מ בעינן ע"ח א"כ עדים בכתומתן זכין לה ואין יכול לחזור ואע"ג דהיכא דלא מטי לידה אינה מקודשת מ"מ לא דמי לגיטין ושחרורי עבדים דאפי' היכא דמטי לידן אינו פלום וכ"ש לפירש"י שם ב"ד ט' ע"ב בד"ה לא יתנו לאחר מיתה כו' דאף בשחרורי עבדים הדין פן דבעינן דמטי לידה ואפ"ה קאמר דלא הושוו בזה שחרורי עבדים לגיטי נשים לרבנן דר"מ בשלמא אי לא אמרינן עדים בכתומתן זכין לו אין קושני' דכיון דהפתיבה הי' בתחילה מדעתה א"כ כיון דאמר לשליח תו הוי כזכי ואין יכול לחזור ז"א דכיון דהקידושין הוי חוב כפירש"י שם אעפ"י שהפתיבה היתה מדעתה אינו יכול לזכות לה שלא מדעתה כיון שלא עשתה אותו שליח שפא חזרה בו כדאיתא לקמן ר"ס ק"מ דאפי' מהדרת אחר הגט אין השליח זוכה לה אבל אי נימ' דעדיו בכתומיו זכין לו כיון שחתמו בשליחותה פנ"ל פשיטא דאי שניהם יכולים לחזור בהו.

אף נראה דאין מזה קושיא דהתם קאי אליבא דרבא כדאמר שם בתחלה בשלמא לרבה וכו' אלא לרבא קשיא וכו' ורבא ס"ל הכא דלא בעינן פתיבה מדעתה ואדרבה בזה א"ש טפי לפמ"ש שם התוס' בד"ה בשליחות בע"כ וכו' לפירוש ר"ח מלתא דליתא בקידושין היינו עלתא דאין חידוש בקידושין כיון דאינו בע"כ ע"ש ולר"פ ור"ש לאו מילתא דפשיטא הוא כיון שנכתב השטר מדעתה אלא דחיישינן שפא חזרה בו אבל לפמ"ש דלר"פ ור"ש מעיקרא לק"מ אתי שפיר: ובזה יש ליישב לשון הרמ"א לקמן סי' מ"ם סעיף א' בהגהה וי"א דאם קדשה בשטר וכו' דאינו מוכן דלא מצינו פלוגתאועמ"ש שם ולפמ"ש י"ל דמסתמ' איכא ע"ח בשטר קידושין א"כ למ"ד עדיו בכתומיו זכין לו ה"ל כמו מעכשיו ולאחר למד יום אף בחידושי פתיבה דמשמע מדברי הרא"ש בפ"ק דב"מ גבי שחרורי עבדים דלמ"ד דבעינן שליחות הבעל בכתומת העדים דעדים שלוחי הבעל נינהו בכתומתן לא שנייה לומר עדיו בכתומיו זכין לו כיון דזכיה הוא מטעם שליחות דה"ל כמו בשליח קבלה וקי"ל דאין שליח הולכה של הבעל נעשה שלוחו ושלוחה לקבלה משום דלא חזרה שליחות אצל הבעל כדאיתא בגיטין דף ס"ג ואף למאי דקי"ל כרבי אליעזר דנכתב לה קאי הפתיבה ולא על החתימה שפיר י"ל דעדיו בכתומיו זכין לו מ"מ כפר פתיבתו בחידושנו שם כיון דבעינן בגט שליחות בנתינה ואם אמר לה טלו מעל גבי קרקע אינו גט א"כ א"א לומר דעב"ז לו כיון דע"כ נעשה שלוחי הבעל על הנתינה שוב אינם יכולין לזכות לה בתורת שליח קבלה ולא חזרה השליחות אצל הבעל כדאיתא בהד"ל בסוף פ"ק דגיטין אלא כיון דקי"ל דהיכא דנעשה שלוחו ושלוחה הוי ספק מגורשת א"כ ה"נ הוי מקודשת מספק וצ"ע: שם ואין כותבין אלא לדעתה ולא הזכירו הטור והש"ע בכתבו מדעתה ולא מדעתו אם יש בו ספק קידושין משום דפשיטא להו דאפי' לרב פפא ורב שרבא דילפינן מהציאה דבעינן דעת מקנה וכו' היינו אף דעת מקנה וכן כתב הריטב"א והוכיח מדתנן אין כותבין שטר אירוסין אלא מדעת שניהם

ור"פ מוקים לה בשטר אירוסין ממש ע"ש ולכאורה אין ראיה זו מוכרחת דהא באותו משנה בסוף ב"ב תני נמי שטר ארזית ואינה מילי טובא דאין פותבין אלא מדעת שניה דאין לפרש דקאי על פתיבה לשמה אלא פתיבה ונתינה קאמר דאין פותבין ונותנין לאחד מהן אלא מדעת שניהם וכן כתב הרמב"ם א"א ע"זו בשמעתי לפרש שטר נישואין היינו שטר פתובה וכל היכא דליכא קנין אין פותבין אלא מדעת שניהם כלומר שיכתבו ויתנו לה וכו' לאפוקי שאין פותבין ונותנין לו וכו' א"כ יש לפרש גם בשטר אירוסין כן דונדאי אין פותבין ונותנין לה בלא ציווי הבעל לא מיבעי ליה דארוסה יש לה פתובה שתוכל לתבוע ממנה פתובה ואפי' אם אין בה חשש משום הפתובה מ"מ לא ניחא לי לאסוף בקרובותי אלא הא דאין נותנין לו דאין בו שום חשש היינו דמדייק מינה דבעינו פתיבה מדעתה א"כ אין החרת דבעינו פתיבה מדעתה וכתב פתבנו בחידושינו דאי נימא דבעינו שליחות הבעל בפתיבה כמ"ש התוס' בגיטין דף כ"ב ע"ב ד"ה והא לאו בני דיעה נינהו וכו' ע"ש א"כ פשיטא שצריך לכתוב מדעתה אף לכמ"ש שם התוס' דלא בעינו שליחות הבעל דנכתב אסופר קאי וכו' והא דאמרין דצריך לומר לסופר כתוב וכו' משום דכשלא צוה הבעל לא חשיב לשמה וכו' א"כ י"ל דהכא בשטר קדושין פיון שפותר מדעתה חשיב לשמו ולשמה כמו בגט פשפושין מדעתה הוי פתובה לשמו ולשמה ולכאורה משמע כן מדאמר בדר"מ ח ואיבעית אימא הכא במאי עסקינן שכתבו לשמה ושללא לדעתה ובפלוגתא דרבא וכו' יש לדקדק א"כ הו"ל רבא ורבנא פייחידאי ולכמ"ש י"ל דרבא ורבנא מוקי לה שכתבו מדעתה ולא מדעתה דלר"א דס"ל דעת מקנה לא בעינו אלא דעתה ולא דעתה וממילא דלר"פ ור' שרבי באמת הדין כן דלא בעינו דעתה מ"מ מסתימת הסוגיא וכל הפוסקים משמע דליכא פלוגתא בהא דכי היכא דלא הזכירה התורה שצריך לכתוב לשמו אלא לה לשמה ואפי' בעינו לשמו מדכתיב וכתב משמע דהעיקר תלי בבעל א"כ ה"נ בשטר קדושין פיון דאמרין התם בבעל תלה רחמנא וכו' כ"ש דבעינו לשמו ומדעתה ולפ"ז צריך לומר דלא הוי רבא ורבנא פייחידאי משום דמוקי לה פאוקימתא קמיינתא דהתם: שם ה"ז ספק מקודשת.

הנה הרא"ש כתב כן משום דהוי פלוגתא דרבננותא והטור סיים בזה וכן כתב הרמ"ה מקודשת מספק נראה דטעמא דהרמ"ה לאו משום פלוגתא דרבננותא אלא משום דמסיק בדר"מ ח ואיבעית אימא הב"ע שקדשה לשמה ושללא מדעתה ובפלוגתא וכו' ואומר שם בשנינו קמא ורבנן מספקא להו וכו' ופירש"י ותוס' דלא גרסי במלתייהו ואם לאו אינה מקודשת ע"ש א"כ לשנוי בתרא נמי צ"ל דרבנן ספוקי מספקא להו ואף דע"כ הכי אמוראי דפליגי בהא דמוקי הברייתא באוקימתא קמיינתא פנ"ל מ"מ לפי מאי דקיי"ל דהמקדש במלנה אינה מקודשת וקיי"ל כמי דבעידי מסירה סגי כר"א וקיי"ל נמי דשללא לשמה לא הוי קידושין ליכא לאוקמי מילתא דרבנן דמספקא להו אלא בכתבו לשמה ושללא מדעתה פאוקימתא בתרייתא וממילא דהלכה פתכמים ומה שהקשו הח"מ והב"ש דבל"ז הוי ספק קידושין משום הנזיר דשעא ש"פ במדי כפר פתבנו לעיל בסי' ל"א דדעת הרא"ש והר"ן ז"ל בעובדא דציפתא דכל היכא דלא ידעה שהוא פחות מש"פ וכ"ש בקדשה ע"י שליח או בלילה לא חיישינן שמה ש"פ במדי: סע"ף ב שמיין את הנזיר וכו' כתב הב"ש פתב בלשון אפשר וכו' ומבואר כן בש"ס דף מ"ח.

ולכאורה נראה דמשמע התם דר"מ פליג אהכמים בהא דשמין את הנזיר ואיפא לאוקמי דפליגא בפלוגתא דר' ורבנן בב"ב דף ע"ז ג' פ' ספינה באומר לו לה משונה וקני אפרינו דקפידא או מראה מקום הוא לו וה"נ אעפ"י שקדושה בתורת שטר מ"מ אם מתרצה להתקדש בתורת שנה פספ מהני דמראה מקום הוא לו וא"כ פיון דקי"ל בב"ב שם פ' רבנן כמ"ש הרמב"ם והש"ע בח"מ סי' קל"ח סעיף ז' דקי"ל נמי פאפני דחשיב בקידושין דף מ"ט פ' הל' הני תנאי דמראה מקום הוא לו בשיטה א"כ ממילא דקי"ל הכא כר"מ דהוי קפידא להתקדש בתורת שטר והא דלא חשיב אפני הך דב"ב פ' תירצו בזה תוס' והרשב"א שם ועמ"ש שם החידושי אף הרשב"א שם ב' דף מ"ח פ' כתב דלא פליגי וכן משמע לפי גירסת הש"ס שם דרבנן ספוקי מספקו להו ועמ"ש בחידושי בריש מכילתין דף ג' בתוס' ד"ה ואשה בפחות מש"פ כו' דמלשון הירושלמי דמוכח דשטר אעפ"י שאין בו שו"פ דאל"כ היינו פספ משמע דאפני אם קדושה בלשון קידושי שטר מועיל מטעם קדושי פספ אלא שכתב שם דיש לדחות ולפרש הירושלמי בענין אחר וכתב שם דתלמי' בהא מ"ש התוס' רי"ד שם הובא בריטב"א ובב"ש לעיל ס' כ"ט ס"ק ב' בשם הש"ג פ' שמקדושה בסודר אף שנותן לה בתורת חליפין מ"מ פ' שמחזקת בו מקודשת מדין תורת פספ ע"ש: סעיף ד כתבו על דבר המחזקת וכו' פ' נתבאר דיני המחזקת בר"ס כ"ז לענין שנה פספ דמהני בקרקע.

ולענין קדושי שטר נראה דעת ה"ש מכשירים דאף דפ'שט ריש לקיש לענין לשמה דילפינו מניצאה והיתה מ"מ לענין מחזקת פיון דשינה גם בקידושי פספ י"ל דילפינו הנויות להדדי דמהני אף בשטר ואף דאיפא לאקושי לגט מניצאה והיתה מ"מ הו"ל ספק מקודשת ותו למימר כמ"ש התוס' פ' דף ג' בזה ואשה בפחות מש"פ וכו' דריבוי קנינים איפא למילף טפי ממיעוט קנינים.

ואפשר לומר עוד דס"ל דתלמי' בפלוגתא דתנאי דלמ"ד דון מינה ומינה פיון דילפינו קדושי שטר מהיקשא דניצאה והיתה ילפינו פולה מילתא מינה דפסול במחזקת אכל למ"ד דון מינה ואוקי באתרא י"ל דמקשינו הנויות להדדי וכיון דקי"ל כמ"ד דון מינה, ואוקי באתרא כדאיתא ביבמות דף ע"ח ע"ב איפא למימר דילפינו מהיקשא דהנויות להדדי ובזה מיושב דלא תקשה מהא דאמר בגיטין דף ט' דלא תנא בפ' ברייתא מחזקת משום דאיתא בקידושין ולפמ"ש י"ל דברייתא דגיטין דף ט' אתי' פ' רבי אליעזר דס"ל דון מינה ומינה ולא קי"ל הכי ולענין איסורי הנאה עיין לעיל ס"ס כ"ח מ"ש.

שם בהג"ה פ' כתבו בכתב ידו וכו' פ' כתבו הח"מ והב"ש דהיינו דוקא לדעת הרי"ף והרמב"ם דע"ח לבד מהני ע"ש וא"א לפרש פ' בלשון התוס' ביבמות דף ל"א ע"ב ד"ה למעוטי זמן כו'. מספקא לר"י פ' כתב בכתב ידו ואין עליו עדים וכו' והרי התוס' ס"ל דלר"א בענין דוקא ע"מ כמ"ש ב' דף ד' ד"ה דקי"ל וכו' ועוד נראה דלדעת הרי"ף והרמב"ם דס"ל דמהני לר"א ע"ח לבד פ' לר"מ ע"כ צ"ל דהטעם הוא כמ"ש ה"ר"ן ב' המגרש בשיטת הרי"ף דכיון דאיפא ע"ח וידוע שאין העדים פותבין אלא לאיש ועתה הגט בידה הו"ל פ' עידי מסירה דע"כ נמסר מידו לידה דלא חיישינו לנפילה או פקדון וכ"ש בכ"י ממש פיון שעתה הוא בידה הו"ל פ' עידי מסירה ומטעם זה ס"ל להרי"ף דכי מהני בגט פ' דאמר רב כ"י ועד שנינו ומזה הוכיח הרי"ף דלר"א מכשיר בע"ח לבד כמ"ש ה"ר"ן שם דהא

רב ס"ל כת"ק פדאָמער הָתָם זימנין אָמַר רב תַּצָּא וכו' ע"ש כ"כ בספ"י בְּרִישׁ גִּישׁין שָׁם דְּמַטְעֵם זֶה מְהֵנִי כ"י ע"ש וא"כ אין לחלק בְּזֶה בֵּין קוּדוּשׁין לְגִירוּשׁין וְנִרְאֶה דַּמ"ש הַנ"י שָׁם דִּי"א דוֹקָא בְּגִט מְהֵנִי כ"י מְשׁוּם דְּכִתִּיב וְכָתַב הֵינּוּ דַּס"ל קְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּלֹא מְהֵנִי ע"ח לר"א מְשׁוּם דַּס"ל דוֹכְתַב הֵינּוּ מְמַשׁ שְׁפּוֹתַב הַבְּעַל בְּעַצְמוֹ וי"ל הַטְעֵם מְשׁוּם דְּבִכְתַב יָדוֹ מְמַשׁ מוֹכַח מֵתוֹכוֹ הַנְּתִינָה אָבֵל ע"ח לֹא נִזְכָּר בְּקִרְא וּכְשֶׁאֵינּוּ פּוֹתַב בְּעַצְמוֹ אֵינּוּ מוֹכַח מֵתוֹכוֹ עַד שְׂיִמְסוֹךְ בְּעַצְמוֹ לִפְנֵי ע"מ אָבֵל ע"ח אַע"ג דְּאַנּוּ יָדְעִי דַּמְסַתְמָא מְסֵרוֹ לְבַעַל מ"מ אֵינּוּ מוֹכַח מֵגוּף הַפְּתִיב' דְּכִתִּי בְּקִרְא וְהֵינּוּ דְּכָתְבוּ הַתּוֹס' דַּמְסַפְק' לר"י אֵי כ"י מְהֵנִי בְּקוּדוּשׁין בְּלֹא ע"מ כְּמוֹ בְּגִט מְטַעֵם הַנ"ל אוֹ דִּילְמָא דוֹקָא בְּגִט דְּמִפְּנֵי בּוֹ קִרְא וְהֵינּוּ סְפִיקָא דְּהֵנִי: וּלפ"ז פְּרָאָה לַעֲנִיד דְּיֵישׁ לְפָרֵשׁ הָא דְּתַנִּי בְּבִרְיָתָא דְּרַף ט' בְּשִׁטְר פִּיצַד כו' וְלֹא הַזְכִּירָה הַבְּרִיָּתָא לֹא ע"ח וְלֹא ע"מ הֵינּוּ דְּמִיָּרִי דְּכָתַב בַּכ"י מְמַשׁ דְּזֶה מְהֵנִי בֵּין לר"מ בֵּין לר"א פְּנ"ל וּמִתּוֹרְךָ בְּזֶה מֵהָשָׁקְשׁוֹ הַתּוֹס' דְּחָרַס הָיִי דְּבָר שְׂיִכּוּל לְהַזְדַּיֵּיף דְּכִינּוּן דְּהוּא כ"י הַבְּעַל אֵי אֶפְשָׁר לְזַיְיְפוּ אֶלְא דְּהַתּוֹסְפוֹת לְשִׁיטְתֵייהוּ אֲזִילי שְׁפַתַב שָׁם בִּיבְמוֹת דְּמַסְפָּקָא לר"י אֵי מְהֵנִי כ"י לְכַד הַנְּצָרָה לְפָרֵשׁ דְּמִיָּרִי בַע"מ ור"א הוּא וּמְמִילָא אֲזִילי לִיהֵ מ"ש הַב"ש דַּבְּכ"י בְּלֹא ע"מ הו"ל פְּסַפְק סְפִיקָא וּלפמ"ש אֵינּוּ אֶלְא סְפַק אֶחָד דִּי"ל דַּכ"י עֲדִיף מַע"ח פְּנ"ל וְדִין ע"מ שְׁתַּחֲזִירִי לִי אֶת הַגְּיָר פְּבָר נִתְבָּאָר ר"ס כ"ו ע"ש.

סימן ל"ג סעיף א' אומר לה בפני שני עדים וכו' פתב הח"מ דה"ה בדבר עמה על עסקי קדושיה וכו' ע"ש ולפ"ז כ"ש פשאמר לה הרי את מקודשת לי ולא אמר בביאה זו ונתניחד עמה אמרינו הן הן עידי יחוד הן הן עידי ביאה והוי כאלו ראו העדים הביאה וזה לשון המ"מ הביאו הב"י שפול שאומר שעל דעת לקדשה מתניחד עמה והוא בפני עדים וכו' ולפ"ז לדעת הפוסקים לקמן בסימן נ"ה דחופה היינו יחוד גמור הראוי לביאה א"כ הא דפליגי בחופה אם קונה או לא פדאיתא לעיל סי' כ"ו סעיף ב' אף דע"כ מייירי פשאמר לה בתחלה האמ"ל ביחוד זה ולא אמרינו הן הן עידי יחוד הן עידי ביאה דאפ"י שניהם אומרים שלא כבעלה אינם נאמנים במקום עדים היינו שפי' בהדיא שאינו רוצ' לקדשה אלא ביחוד ולא בביאה וכן משמע מלשון רש"י ז"ל בקידושין דף ג' ע"א בד"ה למעוטי חופה וכו' שאם מסרו לו אב"י לחופה וכו' ש וכמ"ש שפ"י בקידושין שם דלהכי פירש רש"י בקידשה אביה ולא בקידשה עצמה היינו מטעם הנ"ל דבקדושי אביה פשמוסרה לחופה אף אם בא עלי' אינו מתקדשת מטעם ביאה בלא דעת אביה אף לפמ"ש ב"ח הביאו הב"ש סי' נ"ה סק"ה דלא בעינן יחוד גמור הראוי לביאה א"ש ע"ש: שם ואין דינה אלא כמאןרסה וכו' בש"ס הוא בעיא דלא אפשטא וקאמר שם דנ"מ ליורשה ולטמא לה ולהפר נדריה וא"כ ממילא אזלינן לחומרא וכן משמע הר"ן שכתב ולא אפשטא הלכך נקטינן דאינו עושה אלא אירוסין וכו' מיהא לפ"ז איכא למימר נמי היכא דאיכא חומרא אי נשואין עושה כגון אם נדרה קודם שקדשה בביאה דאם אירוסין עושה יכול האב והארוס להפר נדריה פדאיתא בי"ד סימן רל"ד סעיף ד' אבל אם נשואין עושה אין יכולין להפר נדרה דאין הבעל מפר בקודמין ועוד נ"מ אם יכול האב לקבל גיטה.

ועוד נ"מ לפמ"ש בסי' כ"ד סעיף ג' בהג"ה אם אמר הרי את נשאתי לא מהני א"כ בקדושי ביאה אי נימא דנשואין עושה ונדאי מהכי אלא דהרא"ש כתב וכן סיים הר"ן דמשמע מסוגיא דאב"י ורבא ס"ל דאירוסין עושה.

אף אפתי יש להסתפק באמר הרי את נשואתי כיון דפירש בהדיא לשם נישואין דמפשיטות אביי ורבא שם קתני ביאה וקתני נישואת אינו הוכחה אלא בסתם ביאה דאינו קונה וגומר אבל אם פ' בהדיא לשם נישואין י"ל דקונה וגומר דכיון דקיי"ל דאם קדשה בפירוש בהעראה מהני אלא דמסתם אמרינן דדעתו אגמר ביאה אבל פשאמר בפירוש לשם נישואין י"ל דבתחלת ביאה קידש אותה ובגמר ביאה תהיה נשואה דנודאי גמר ביאה לחוד כמי מועיל כמו תחלת ביאה כמו שיבאר ואף אי נימא דלשון נישואין אינו לשון קידושין מ"מ כיון דאמר שתהא נשואה לו בביאה זו לא גרע ממדבר עמה על עסקי קידושין וצ"ע.

ואף דמלשון מהרש"א דף ה' בסוגיא דחופה קונה דמשמע דביאה אינה גומרת אחר ביאה דמאי אולמא האי ביאה מהאי ביאה כדמשמע מלשון התוספות שם ד"ה חופה שגומרת וכו' מ"מ לשון פל הפוסקים שפיתבו בסתם דביאה גומרת משמע אפי' אחר קידושי בביאה וצ"ע.

ועמ"ש לעיל בסי' כ"ז ס"ג ועיין בסמוך: שם בהגה"ה אבל פנסה לביתו וכו' עמ"ש בחידושי דלא משמע הכי מדברי התוס' ביבמות דף נ"ט ע"א שכתבו שם בד"ה הא לא אשתנו וכו' וקצת משמע בפ"ק דקידושין דלא חשיבא בעולה אישתני גופא וכו' היאך יכנס הלא הנה בעולה בשעת נישואין וכו' ואי נימא דכשפנסי לביתו הו"ל קדושין ונשואין פאחד מאי קשיא להו הא יכול לכונסה לביתו דבתחילת ביאה נעשית מיד נשואה אף י"ל כמ"ש שם דהתוס' אנלי לשיטת רבינו נסים גאון שהביאו התוס' בקידושין דף יוד דבביאת נשואין פשיטא דקונה בהעראה ולא מיבעי' ליה אלא בביאת אירוסין וכמ"ש הרי"ף בר"פ הבא על יבמתו דמייירי התם בביאת נישואין דומיא דביאת יבמה וה"ה בכה"ג ליכא למיבעי דנודאי תחילת ביאה קונה דהוי דומיא דיבמה ולפ"ז נשמע פשפנסה לביתו ובא עלי' ניקנת בתחילת ביאה וצ"ע בדין זה דכבר כתבנו בסי' כ"ו דהרמב"ן ז"ל מתרץ באמת קוש' התוס' ביבמות שם דמייירי שפנסה לחופה ואפ"ה קאמר דכל הכול על דעתו וכו' וכבר כתבנו בסי' כ"ז סעיף ב' דבכה"ג שפנסה לביתו מודה הרשב"א ז"ל דאם אמר הרי את נשואתי דמהני כיון דבאמת נעשית נשואה מיד לא גרע משאר לשונות הנזכרים בסי' כ"ז דמצינו לשון נישואין בקרא כמו בדברי הימים ב' בסי' י"א פי נשים שמה עשרה נשא וגו' ועוד שם בסי' י"ג וישאלו נשים ארבע עשרה וגו' ובלשון חז"ל ולא קאמר הרשב"א אלא בקידושין לבד לא שיך לשון נישואין שהוא לשון גמר אבל אם באמת נגמר נעשית נשואה נראה דמהני ואפשר דאפי' בקדושי פסח ושטר פשפנסה לביתו ומקדשה שיך ביה לשון הרי את נשואתי ועמ"ש בזה לעיל בסי' כ"ו וצ"ע: שם בהג"ה או שקדשה כבר וכו'.

היינו שפא עלי' לשם נישואין כמ"ש ה"ר"ן ולא ידעתי למה כתב זה בשם י"א דהא מוספם מפל הפוסקי' בדברי הרי"ף בר"פ הבא על יבמתו וברמב"ם ועיין שם בר"ן שכתב דיש ללמוד מק"ו מיבמה מה יבמה שאין פסח קונה בה ביאה גומרת בה זו שפסח קונה בה א"ד שביאה גומרת בה וליכא למיפריה מה ליבמה שפן זקוקה ועומדת שאף זו זקוקה ועומדת עכ"ל ע"ש וע' בחידושינו דף ד' ע"ב בתוס' ד"ה מה ליבמה וכו' שכתבנו דאי משום האי קיו איכא דיו כמו פסח שקונה ואינו גומר ואע"ג דמיפריה ק"ו קי"ל דאמרינן

דיו אלא דאיפא למילף בק"ו מחופה מה חופה שאינו גומרת ביבמה גומרת באשה ביאה שגומרת ביבמה א"ד שגומרת באשה.

ובזה נר' לענ"ד ליישב קוש'י הלח"מ דמשמע מדברי הרמב"ם דהעראה לחוד קונה כשלא גמר ביאתו וגם ס"ל כמ"ש הר"י דבביאת נישואין קונה בתחילת ביאה והוא עפ"י הב' תירוצים שכ' תוס' בקידושין דף יו"ד ד"ה פל הבועל וכו' ומכל' לתפוס שתי הסברות ולפמ"ש אתי שפיר דונדאי יש ללמוד דהעראה גומר בתחילת נישואין בק"ו מחופה פנ"ל אלא דאיפא למיפריה קדושין יוכיחו דקונה ביבמה בהעראה ואינו קונה באשה אבל לבתר דילפינו דקיתה קיתה דאשה ניקני' בהערא' ממילא ילפינו בק"ו מקרא מחופה דהעראה גומרת ועיין בסמוך: שם בהג"ה י"א דפנוי הב"ע פנוי' וכו' נראה דמשמע להו הכי מסוג' דקידושין דף מ"ו ע"א דאמר רב יכול לשנוי' לכו פגון שפחה שלא לשם אישות וכו' ואמר אביי צריכה קידושין מדעת אב' וכו' ע"ש משמע דס"ד מפשטא דקרא דסתם מפותה לפני עדים הוא לשם אישות ועיין בחידושינו מ"ש שם וכן משמע להו מלשון שפחה שלא לשם אישות ולא אמר שלא פחה לשם אישות משמע דסתמא הוא לשם אישות עד שיאמר בפירוש שלא לשם אישות ובזה נראה מה שהקשה הרא"ש עליהם בגיטין ס"פ הזורק דמדקאמר ר"א פנוי הבא על פנוי' עשאה זונה ולא אמרינו שבעל לשם קידושין ולפי הלשון ביבמות דף ס"א ע"ב ר"א אומר פנוי הבא על הפנוי' שלא לשם אישות עשאה זונה משמע איפכא דדוקא שידוע שלא לשם אישות דאל"כ הל"ל סתמא וכי ס"ד דאם קדשה בפירוש לשם אישות דעשאה זונה משמע דקמ"ל דסתמא לשם אישות ובזה אתי שפיר הא דאמר ר"א פנוי הבא על הפנוי' שדקדקו התוס' בד"ה פנוי הבא על פנוי' וכו' דלאו דוקא פנוי ע"ש ולפמ"ש י"ל דלפמ"ש הרמ"א בשם ת"ה יש לו אשה אחרת לא חיישינו לקידושין היינו דנקט פנוי.

מיהו בת"ה שם כ' הטעם משום חר"ג מ"מ י"ל דאף מדינא פן כדאמר ביבמות ס"פ הבא על ובמתו דף ס"ה פל הנושא אשה על אשתו וכו' וכ"ש במדינה אחרת דאיפא איסורא כמ"ש לעיל ס"ס ב' מיהו אין מזה קוש'י על החולקין די"ל דקמ"ל דה"א דכי היכא דאמר בקידושין דף יו"ד דכ"ג אסור לקדש בביאה משום דדעתו על גמר ביאה והו"ל בעולה בתחילת ביאה הכי נמי נימא דכל מקדש בביאה פניו דדעתו על גמר ביאה נעשה זונה בתחילת ביאה וקמ"ל פניו דעיקר פנויותו לשם קידושין לא עשאה זונה עוד כתב הרא"ש שם ראי' מהא דקאמר נושא אדם מפותת אביו אין ראי' זו מוכרחת די"ל שפחה בפ'י שלא לשם אישות ואדרבה לכאורה משמע איפכא מהא דקאמר שם בטעמא דר' יהודה ממאי דבאנוסה פתיב דכתיב מעלניה דקרא ונתן האיש השוכב וכו' ומדכתבו התורה סמוך לאנוסה ולא סמכה לפ' מפותה משמע דבמפותה חיישינו לקידושין וכן משמע בריש יבמות דף ט' דמפרש בבתו מאנוסתו וכן בסנהדרין וכל קאמר במעותתו דהא אנוס לא שכיחא משמע דבמפותה חיישינו לקידושין אף אין זה דקדוק די"ל דלהכי לא נקט בבתו ממפותתו דאיפא למימר דכי היכא דאפקרא נפשה לגבי האי אפקרא נמי לגבי עלמא ולא הוי נודאי בתו כדאיתא ביבמות דף ס"ט ע"ב מיהו מלשון הש"ס בכתובות דף ל"ט ע"ב לכשיוצא אשתו הי' משמע מפשיטת דסתם פיתוי לא חיישינו לקידושין ועיין מ"ש בחידושינו שם וכן משמע מפשטא דמתני' בכתובות דף י"ג ראוה מדברת וכו' כמ"ש בחידושינו שם ועיין בב"ש סי' קמ"ח ס"ק ד' דהיכא דאיפא איסורא

לא אמרין דא"א עושה בעילתו בעילת זנות וכן משמע מת"ה שיהתיר ביש לו אשה
אחרת משום חר"ג ולכאורה קשה דהא פל היכא שפחה לשם קידושין איפא איסורא
דהא קיי"ל תבעוה לינשא וניתפייסה צריכה לישב ז' נקיים אף לפמ"ש הט"ז בי"ד סי'
קצ"ב דכל היכי דבא עליה מיך ליפא למיחוש לשם חימוד וכן צ"ל ממתני' דלנה עמו
בפונדקי: שם אבל אם פבר הןחוק כו' ע"ש בת"ה שהביא ראי' מדברי הרי"ף דפ' כל
הנשבעין בהא דאמר שם אחזקי אינשי בגנבא לא מחזיקין אבל במחזק לקה לא
ולכאורה יש לדחות דהא פיון דאיכא חזקה זו נמי לגבי דינדה י"ל דלא נתרצית לו אלא
כשיקדשנה ואי נימא דלא חיישינו להכי משום דבעינו פוננת שניהם א"כ היכי דהיא
הןחוק' לזנות פמי נימא דהיא לא פיונה לשם קדושין ואפשר דאם הי' הו חזקה לזנות
חיישינו טפי שמה פחה אותה לשם קידושין משום לאו דלא תהיי יי' חדשה כמ"ש
הרמב"ם בסוף הלכות נערה וצ"ע: סעיף ב' כ' על גמר ביאה וכו' הוא מימרא ד רבא
ומשמע מלשון זה דעיקר הקידושין הם דגמר ביאה לבד ונ"מ אם קדשה לאחר שהערה
בה קודם גמר ביאה הוי קידושין גמורים תדע דהא ילפינו בר"פ הפא על יבמתו קיחה
קיחה מעריות לענין העראה ה"נ איפא למילף לענין גמר ביאה דהא בעריות חייב ואפי'
בגמר ביאה לבד פדאיתא בכריתות דר"א מחייב על כל פח נכח ונהי דלא קיי"ל פנותיה
בהא מ"מ בהא דמחייב על גמר ביאה ליפא מאן דפליג פדאיתא בשבועות דף י"ח ע"ב
וה"ה דילפינו מיניה לענין קידושין ולפ"ז נראה לע"ד לפרש לשון הש"ע אבל אם הערה
בה ופירש מיך והוא לשון התוס' בקידושין דף יו"ד בד"ה כל הבועל וכו' ואומר רשב"א
דכי אמרינו העראה קונה היינו פשלא עשה כ"א העראה ופירש מיך דמוכח שלא הנה
בדעתו לקנות בגמר ביאה וכו' ע"ש ונראה הא דנקט ופירש מיך היינו משום דאם לא
פירש מיך אף שלא גמר ביאתו דבתחלה פשאמר האמ"ל הנה דעתו על גמר ביאה ואח"כ
חזר בו כמ"ש בחידושי מהרי"ט אבל פיון שפירש מיך מוכח דדעתו בתחלה הנה פן
כמ"ש הב"ש בשם הרי"ו בסי' ל"א ס"ק י"ג דהיכא דמפסיק בין דיבור פזו ופזו ואפי'
תכ"ד חיישי שמה חזר וכו' אבל פשאינו מפסיק פלל לא חיישי לחזרה והיינו דכתבו
דמוכח שלא הנה בדעתו וכו': שם אבל אם הערה בה וכו' כ"כ התוס' בקידושין דף יוד
דמוכח מו אסוגיא דר"פ הפא על יבמתו דיליף מג"ש דקיחה קיחה ועוד תירצו בשם
הר"ן גאון דבר"פ הע"י מייירי פביאת נשואין וכבר פתבתי דמדברי הרמב"ם משמע
פשוני התירוצים וכן הוא דעת הש"ע לקמן סי' נ"ה סעיף א' וכן נראה לענ"ד מוכח מלשון
התוס' פ' ביבמות דף נ"ט בד"ה הא לא אישתני וכו' דאי תחלת ביאה קונה יכול כ"ג לקדש
פביאה ואי חשיב פאשתני גופא וכו' לכאורה קשה דילמא גמר ביאה הוא דחשיב אישתני
גופא אבל העראה ועדיין היא בתולה פנלם משלמין קנס פדאי' בקידושין דף יוד מודה
רבי לענין קנס וכו' וכמ"ש התוס' בסנהדרין דף ע"ג ע"ב בד"ה ממונא לא משלם וכו'
בשם הירושלמי ע"ש וא"כ יכול לקנות בהעראה לבד דלא אישתני גופא קודם נשואין
וצ"ל דס"ל להתוס' דהא דמבעי' ליה למיקני כ"ג פביאה לא מייירי בהעראה לבד דפשיט'
דקונה כמ"ש התוס' בקידושין שם בתירוץ קמא אף דמוכח מדברי התוס' ביבמות שם
פדברי הר"ן גאון כמ"ש לעיל בסעיף א' וכמו שהוכחנו עוד בחידושנו שם ע"כ צ"ל
דס"ל דהב' תירוצים הם אליבא דאמת וכבר פתבתי לעיל בסעיף א' דכיון דילפינו
דהעראה לבד קונה ממילא מוכח דבביאת נשואין נמי קונה בהעראה מחופה פנ"ל ועיין

בחינושנו שפתינו דגם דעת הרי"ף פן דהעראה לבד קונה אלא דמשמע ליה דבר"פ
הע"י מייירי בגמר ביאתו דומי' דיבמה וס"ל דאע"ג דבקיודושיין אמרינו מסברא דדעתו
אגמר ביאה אבל בביאת נשואין דאינקרב דעתא דעתו לקנות בתחלת ביאה: סימן ל"ד
סעיף א מברך הוא או השליח וכו' פראה טעמא דס"ל דהוא עצמו מברך משום דלפי
הטעם הי"א שהביאו הרא"ש לברך אחר הקיודושיין משום דלמא הדרה בה נהי דלא קי"ל
פנומי' דלא חיישינו לחזרה דידה פדי שתהא עובר לעשייתן מ"מ פשאחר מברך איפא
למיחוש פמי לחזרה דידה ותו דיותר מה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה להינשא
ואיפא למיחוש לחזרה דידה טפי פדאייתא בר"פ האיש מקדש ולפ"ז י"ל פשמקדש ע"י
שליח מברך אפי' אחר דליפא למיחוש משום חזרה דמקדש שיכטל השליחות דא"כ אין
תועלת בברכת השליח וליפא למיחוש נמי לחזרה דשליח דחזקה שליח עושה שליחותו
ולא דמי לברכת מילה דהשליח מברך דהתם שאני שמברך על המצוה כמו בכל ברכת
המצות משא"כ הכא כמ"ש הרא"ש ועיקר נראה לי טעם הרמב"ם דשליח מברך
דלשיטתו אגיל דס"ל דשליח א"צ עדים על שליחותו פשמודה המקדש א"כ בפשה
שהשליח מקדש איפא למיחוש שפא יבא הבעל ויערער שלא עשאו שליח ותו דאין ע"א
נאמן במקום חזקה בדבר שאינו בידו והכא איפא חזקת פנוי' א"כ כל זמן שלא הודה
הבעל אין אחר מברך אלא השליח בעצמו שידוע אמיתות הדבר: שם ואסר לנו הארוסות
וכו' היינו כשפא עלי' שלא לשם נישואין אבל לשם נישואין היתרא הוא כמ"ש הר"ן
בפ"ק דקיודושיין דאי הוי איסורא ביאה דאסורא לא קני' וכינו דביאה שאחר אירוסין
לשם נישואין קונה אותה כמ"ש הרמב"ם ע"כ היתרא הוא וכן משמע מיבמות דף ס"ט
ע"ב מה התם דלהאי איסורא ולהאי איסורא דפירש"י איסור הפנויה ואפ"ה לגבי ארוס
אמר התם דלהאי היתרא ע"כ צ"ל דהיינו אם באו עלי' לשם נישואין דלא דמי למ"ש
המ"מ בר"פ יו"ד דאפי' אי נימא דביאה נישואין עושה אסור לבוא עלי' ביאה שני' בבית
חמיו התם שאני דביאה שני' בבית חמיו הוא דומה לזנות דלא הותרא בבית חמיו אלא
ביאה לשם קיודושיין או לשם נישואין: שם ע"י חופה וקדושיין וכו' כתב הב"י פי' ע"י
חופה שקודמין להם הקיודושיין ועיין בחיודושיי פתובות דף ז' ע"ב די"ל שהפנויה בזה דארף
אם יש בו סמפון דקי"ל כשפנסה סתם חילו הקיודושיין למפרע משום דדעתו בתחילה
היה פה דכשימחול יחולו הקיודושיין למפרע הרי דנגמרו הקיודושיין לאחר החופה: שם
ואחר שיגמור הברכה יקדש דעת התוס' בפסחי' דף ז' ד"ה בלבער כו' דמברך אחר
אירוסין וכן הוא דעת הראב"ד ספ"ג מה"א וכתב הטעם משום דהדבר תלוי בדעת אחרים
ושפא תמאן האשה הרי היא ברכה לבטלה וכו' ולכאורה נראה דאי חיישינו דלמא הדרה
בה נישואין הכי בכל ברכת המצות פדאייתא בנדרים דף יו"ד דלמא אמר לה' ולא אמר
קרבן וקא מפיק ש"ש לבטלה ופירש הרא"ש שם שפא פלך מלגמור דבריו וכו' ע"ש
א"כ גם בברכות המצות נישואין שפא פלך וע"כ צ"ל משום דא"א בענין אחר שצריף
לברך דוקא עובר לעשייתן א"כ גם בדידה נימא הכי וצ"ל דהתוס' לשיטתייהו שפתי
בר"ה דף ל"ג ד"ה הא ר' יהודא וכו' משום דמברך ברכה שאינה צריכה וקא עבר משום
פל תשא ליפא דהיא דרשא דרבנן וכו' דאמרינו בפ"ק דתמורה וכו' הנ"מ בלא ברכה
וכו' וס"ל דוקא בהיא דנדרים דמפיק ש"ש בלא ברכה חיישינו למלוכי פדיליף מקרא
אבל פשמזכיר השם בברכה פיון דאינו אלא אסורא מדרבנן י"ל שלא חשו לחזרה דידה

כִּינּוּן שֶׁהוּא בְּיָדוֹ מִשָּׂא"כ בְּדִידָה וּלפ"ז י"ל דְּהֶרְמֵב"ם לְשִׁטְתוֹ דַּס"ל דְּבִרְכָה שְׂאִינָה צָרִיכָה עוֹבֵר מִשׁוּם לֹא תִשָּׂא כְּדֵאִתָּא בֵּא"ח ס' רט"ו סְעִיף ד' וַא"כ ע"כ צ"ל הָא דְשָׁנִי הָכָא מֵהֵיא לֵה' קַרְבֵּן הֵינּוּ מִשׁוּם דְּכִינּוּ דְצָרִיף לְבִרְךָ עוֹבֵר לְעִשְׂוֹתוֹ לֹא חֵינְשִׁינוּ לְחֻזְרָה וְה"ה דְּלֹא חֵינְשִׁינוּ לְחֻזְרָה דִּידָה וּלְפִי מִנְהִיגֵינוּ שְׂמֵקְדָשִׁין תַּחַת הַחֹפֶה וְהָיִי קִידוּשִׁין וְנִשְׂוֹאִין בְּיַחַד צָרִיף לְבִרְךָ קוֹנְדָם קִידוּשִׁין כִּינּוּ שְׂמֵיךְ נִתְקַדְּשָׁה נְעֻשָׁה נִשְׂוֹאָה תוּ לֹא שְׁנִיף לְבִרְךָ בְּרַפְתִּין אִירוּסִין כַּמ"ש הָרִיב"ש סוּף ס' פ"ב דְּאִין לְבִרְךָ בְּרַפְתִּין אִירוּסִין אַחַר נִשְׂוֹאִין וְיֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּמִקְדָּשׁ עַל תְּנָאִי אִם יִבְרַךְ בְּשַׁעַת קִידוּשִׁין דְּנָהִי דְּלֹא חֵינְשִׁינוּ דְּלֵמָּא הִדְרָה בָּהּ וּמְבָרְכִין קוֹנְדָם קִידוּשִׁין מ"מ בְּמִקְדָּשׁ עַל תְּנָאִי אִיכָּא לְמִיחּוּשׁ שְׂמָא לֹא יִתְקַיֵּים הַתְּנָאִי וְכ"ש בְּתִנָּאִי אִם דְּאִין הַקִּידוּשִׁין אֲלֵא בְּשַׁעַת קוֹנְדָם וּקְצַת מְשַׁמַּע מְהָא דִּיבְרַכּוּ אֶת רַבְקָה דִּילְפִי מִינְיָה בְּרַפְתִּין אִירוּסִין דְּמִשְׁמַעוֹת הַפְּתוּבִי מְשַׁמַּע שְׂפָכָר הִי קִידוּשִׁין מְאֵתְמוּל וְע"כ צ"ל כַּמ"ש בְּחִידוּשֵׁי פְתוּבוֹת דָּף ז' ע"ב בְּתוֹ שְׁם דַּע"כ הָיִי קִידוּשִׁין עַל תְּנָאִי שְׂתַלְתְּ עִמּוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ הַפְּתוּבִים ע"כ לֹא הָיִי מְבָרְכִין עַד לְאַחַר שְׁנִתְקַיֵּים הַתְּנָאִי דְּכַתִּיב וַיִּשְׁלַחוּ אֶת רַבְקָה וְגו' וְהִדְרָה פְּתִיב וַיְבָרְכוּ אֶת רַבְקָה וְגו': סְעִיף ג' בַּהֲג"ה וִי"א דְּמְבָרְכִין אוֹתָהּ בְּשַׁעַת נִשְׂוֹאִין וְכו' וְעֵינֵין בַּב"י שְׁם דְּהֶרְמֵב"ם חוֹלֵק וְלַעֲנֵד אִינוּ מוֹכְרִחַ דְּאָרְף שְׂכ' הֶרְמֵב"ם לֹא יְבָרְךָ אַחַר הַקִּידוּשִׁין הֵינּוּ שְׂלֵא בְּשַׁעַת נִשְׂוֹאִין כִּינּוּ דְּאִינוּ גָּמַר מְצוּהָ אֲבָל בְּשַׁעַת הַנִּשְׂוֹאִין כִּינּוּ שֶׁהוּא גָּמַר מְצוּהָ כַּמ"ש הָרָא"ש י"ל דְּמוֹדָה הֶרְמֵב"ם דְּמְבָרְךָ בְּשַׁעַת נִשְׂוֹאִין וְכ"ש לַפְּמ"ש לְעֵיל דְּמָה שְׂאָמְרוּ ע"י חֹפֶה וְקִידוּשִׁין הֵינּוּ מִשׁוּם דְּכָל זְמַן אִירוּסִין חָשׂוּ חו"ל לְסִימְפוֹן וְאַסְרוּהָ בְּתְרוּמָה עַד שְׂתַפְּנִיגִים לְחֹפֶה דְּאִזּוּ מוֹחֵל וּמְקוֹדְשָׁתָא לְמַפְרַע כַּנ"ל נִמְצָא שְׂאִזּוּ נִגְמְרוּ הַקִּידוּשִׁין וְכִיּוֹצֵא בְּזֵה מְצִינוּ גַּבִּי בְּרַפְתִּין בְּדִיקַת חֲמִיץ בֵּא"ח ס' תל"ב שְׂאִם סִיִּים לֹא יְבָרְךָ עַד לְמַחַר בְּשַׁעַת שְׁרִיפָה כַּמ"ש הַפְּנִיגֵי אַבְרָהָם שְׁם ס"ק ב' בְּדַעַת הֶרְמֵב"ם: שְׁם וִי"א דְּחֻזְרָה וּמְקִדָּשׁ וְכו' וְעֵינֵין בַּב"ש ס"ק ה' שֶׁהַקְּשָׁה מְסִימֵן ל"ו וְכַתֵּב דְּאֶפְשָׁר דְּבְקִידוּשִׁין ע"י שְׁלִיחַ חֵינְשִׁינוּ שְׂמָא יֵאמְרוּ וְכו' מְשַׁמַּע דַּס"ל דְּקִידוּשִׁין ע"י שְׁלִיחַ אֶפְי' לֹא בְּיַרְךָ בְּרַפְתִּין אִירוּסִין בְּשַׁעַת קִידוּשִׁין אִינוּ חוֹזֵר וּמְקִדָּשׁ וּבְכַאֲמַת לְשׁוֹן הַש"ע בְּסִימֵן ל"ו הוּא מְדַבְּרִי מֵהֶרְמֵב"ק שֶׁהֵבִיא ב"י בַּסִּי' ל"ה וְכַתֵּב שְׁם וְהִגִּי' ה"ר פֶּרֶץ דָּאִם לֹא הִי' שְׁם מְנִינֵן וְכו' הָרִי דְּאִין לְחֻוֹשׁ שְׂמָא יֵאמְרוּ דְּאִין קִידוּשִׁין ע"י שְׁלִיחַ אֲלֵא כְּשֶׁפָּכָר בְּיַרְךָ בְּרַפְתִּין אִירוּסִין וְאִזּוּ אִינוּ חוֹזֵר וּמְבָרְךָ לְכָף יֵשׁ חֲשָׁשׁ שְׂמָא יֵאמְרוּ וְכו' וצ"ע: סְעִיף ד' בְּרַפְתִּין אִירוּסִין וְכו' פְּתַב הָרָא"ש דְּלֵמָּאֵי דִּילְפִינֵן מִמְקַהְלוֹת גַּם בְּרַפְתִּין אִירוּסִין עַל עֲסָקֵי מְקוֹר בָּאִי.

נִרְאָה דְּבִזְזָה מִיּוֹשֵׁב מַה שְׂדַקְדָּקוֹ הַתּוֹ שְׁם בַּד"ה בְּמִקְהָלוֹת וְכו' אַע"ג דְּמִקְהָלוֹת תְּרִי קַהְלוֹת מְשַׁמַּע וְכו' י"ל דְּחֻזְרָה לְבִרְכַת אִירוּסִין וְחֻזְרָה לְבִרְכַת נִשְׂוֹאִין: סִימֵן ל"ה סְעִיף א' מְצוּהָ שְׂיִקְדָּשְׁנָה בְּעִצְמוֹ וְכו' הַטּוֹר הַשְּׂמִיט זֶה כַּמ"ש הַב"י וְנִרְאָה דְּסַמָּךְ עַל מ"ש לְקַמֵּן בַּר"ס ל"ו גַּבִּי אֲשֶׁה וְכ"כ הַט"ז וְלְכַאֲרָה יֵשׁ לְדַקְדָּק מֵהֵאִי דְּקָאֵמַר לְקַמֵּן סְעִיף ד' שְׂאֶפְי' אֵה לֹא מִינְוֵהוּ שְׁלִיחַ אֲלֵא שְׂגָלָה דַּעַתוֹ וְכו' אֲמַאי לֹא נִימָא כִּינּוּ דְּמְצוּהָ דִּילֵיהּ הוּא נִיחָא לֵיהּ לְמִיעֲבָדֵיהּ כְּדֵאִי בְּנִדְרֵי דָּף ל"ו ע"ב גַּבִּי תְרוּמָה וְהִיגָה נִרְאָה דְּמִיירִי שְׂקִדְשָׁה הַשְּׂדָּכָן בְּמַעֲוֹת שְׁלוֹ כְּדִקִּי"ל לְעֵיל ס' כ"ט בְּהִילָף מִנְהּ וְהַתְּקַדְּשִׁי לְפָלוּנִי דְּמְקוֹדְשָׁתָא וְדַמִּי לְתוֹרַם מְשָׁלוֹ עַל שְׁל חֲבִירוֹ דְּמִסְקִינֵן הַתָּם דְּמַהֲנִי וְדִין זֶה דְּסְעִיף ד' נְלִמּוּד מְהָא דְּאֶמְרִינֵן בְּגִמְרָא דָּף מ"ה וְדִילְמָא אַרְצוּנֵי אַרְצֵי קַמִּי בְּעוֹבְדָא דְּהִנֵּי תְרִי דְּהִנֵּי שְׂתִי חֲמִרָא וְהַתָּם נְמִי מִיירִי שְׂקִדְשָׁה הָאֵב מְשָׁלוֹ אֲבָל אִם הִיגָה בְּיָדוֹ פְּרוּטָה שְׁל חֲבִירוֹ אוֹ שְׂהִלְוָה לוֹ וְקִידָשׁ בּוֹ אֲשֶׁה

אף שהרצה לפנוי י"ל דניחא ליה למיעבד מצנה בעצמו וכ"ש פשאינו מכירה אף דגילה דעתו שהוה חפץ בו י"ל דלא הוי קידושין דניחא ליה למיעבד מצנה בעצמו וכן י"ל באשה שגלתה דעתה שרצונה להתקדש לא מהני עד שתעשה שלים דניחא לה למעבד המצנה בעצמה ובזה הוי ניחא מה שדקדקנו בקידושינו דף נ"א ע"ב גבי המקדש בתו סתם אין הבוגרת בכלל לשיטת הרמ"א דאם עשתה אותו שלים להתקדש לאיש פלוני אמרינן דמסתמא עשה שליחותו וקדש את הבוגרת אמאי לא ניהוי אפי' בסתם שמה עשתה אותו שלים להתקדש לאיש פלוני ואף דאי נימא דלא תציף אינשי לשווי לאבוה שלים ניהוי דילמא ארצוי' ארצוי' קמיה אף דאמר שם דלא קיי"ל פ"ב ושמואל מ"מ קשיא לרב ושמואל וכן הקשינו בקידושנו בדרך ע"ט גבי קדשה אביה בדרך דפליג' ביה רב ושמואל ולא תניישינן דילמא ארצוי' ארצוי' קמיה ולפמ"ש דגבי דידה לא מהני ארצוי' ארצוי' קמה משום דניחא לה למיעבד המצנה בעצמה אחי שפיר אף הא קשיא לי דלפמ"ש הב"ש בס"ק ב' בשם מהרי"ט דמצנה באב לקדש את בתו יותר מבשלוהו ואפ"ה ס"ל לרב ושמואל בדרך מ"ה ע"ב דתנינשי' שמה נתרצה האב ולא אמרינן דניחא ליה לאב למיעבד מצנה בעצמו ואפשר דהתם שאני פיון שהבת עצמה היא המתקדשת מצנה בה כאלו הוא מקדש בעצמו וכן משמע מהא דקאמר בדרך י"ט אומר אדם לבתו קטנה צאי וקבלי קדושיך משמע דלכתחלה מותר לעשות כן כמ"ש הב"י בס"י ל"ז בשם תשובת מהר"ם מיהו מה שדקדק מהרי"ט ממתני' דנקט האיש מקדש את בתו ובשלוהו השתא בשלוהו וכו' יש לדחות כמ"ש בקידושנו פיון דמדנייק הש"ס מיניה דנערה אין קטנה לא דאסור לאדם לקדש את בתו פשהיא קטנה א"כ אי הנה נקט בשלוהו ה"א בי מותר אפילו בקטנה דניחא לה במאי דעביד אבי' ע"ש.

מ"מ נראוןדברי מהרי"ט פיון דמצנה עלי' דאבנה רמיה מסתמא מצנה בו יותר מבשלוהו: סעף ב' והיא מודה שקבלתו וכו'. הרשב"א ונה"ר"ן כתבו דאף פשהיא מודה אינה אלא קידושי ספק דהנה כמקדש בלא עדים והרא"ש כתב בשם הר"ר יהונתן והטור בד"א פשאין שם כפירת ממון וכו' והיא אומרת לשם פקדון וכו' והבינו מזה הח"מ והב"ש דכ"ש פשהיא מודה שקבלתו לשם קידושין דהוי נודאי קידושין ובאמת צע"ג דכשהעדים אינם נוגעים למה לא יהי' נודאי קידושין דאע"ג דאין דבר שבערנה פחות משנים היינו משום דילפינן דבר דבר מממון וקי"ל לענין ממון בח"מ סימן ל"ז היכא דמסקין נגיעתו נאמנים פדאמרינן בב"ב דף מ"ג וליסתלקו בי תרי מינייהו וכו' א"כ ה"נ פיון שהיא מודה ונסתלק נגיעתו הגע עצמה אלו הוי קידושין בפרוטה והם רוצים לחזור את הפרוטה להמשלח בחנם למה לא יוכשר עידותם ודוחק גדול לומר דאפ"ה בשעה שמסרו לה הקידושין הנה נוגעין דשמה תכחיש הו"ל כמקדש בלא עדים דמנ"ל הוא למימר הכי ותו דהא קי"ל בח"מ סימן צ' דעדות מתקיימות בידיעה בלא ראיה פדכתיב או ראה או ידע כמו שיבואר לקמן בסימן מ"ב ס"ד דמהני בקידושין ידיעה ברורה בלא ראיה וכמ"ש לעיל סימן ל"א ס"ב בהג"ה א"כ פיון שאנו יודעין בבירור שהדבר כן הוא שהרי אינם נוגעים פיון שהיא מודה הוי כאילו היו עדים בשעת קידושין וגדולה מזו כתבו הפוסקים בסימן קל"ג דלדעת הרי"ף והרמב"ם דמהכי עידי חתימה בלא ע"מ פיון שידועה לנו ע"י ע"ח שבנדאי נמסר הגט מידו לידה הוי כאלו הנה עידי מסירה וכ"ש הקא ותו דבשעה שמסרה לה עדים עדיין לא הי' נוגעים שהי' יכולין להחזיר להמשלח.

ועיקר נראה לי דאף כשהיא מודה שקבלה לשם קידושין מ"מ א"א להם לומר שנתנו לה לשם פיקדון או שיאמרו שהחזירו הקידושין דכיון שהיא אינה רוצה להחזיר המעות שהרי אומרת שפא ליגדה בתורת קידושין א"כ אם יכחישו אותה ויאמרו שהחזירו יצטרכו לישוב נגד המשלח וממילא דהוי קידושין בלא עדים והחולקים בזה שהביא הרשב"א ע"כ ס"ל פ"ן דעכ"פ אין הכחשה בנתינת המעות ולא שייכת שבועה בזה שאמרו עשינו שליחותיה והיא גם היא אומרת כן אין להשביעם בטענו' שפא והוי עדות גמור לענין קידושין אף דליפא מיגו אבל אין לפרש טעמם משום דאף כשיאמרו שהחזירו יפטרו משבועה במגו שהי' אומרי' שעשו שליחותיו וקידושה כדבריהם דכבר כתבנו בחידושינו דף מ"ג דאין זה סברא להאמינם בעדות זו במגו שהי' אומרי' שהחזירו והי' נאמנים במגו שעשו שליחותם דנדאי ניחא להו טפי לומר באמת כן שעשו שליחותם כמו שהוכחנו בחידושינו בשמעתין דמוכיח הוא מדברי התו' בב"ב דף ל"ד אע"כ הטעם כמ"ש דכיון דלפי דבריהם דהשתא אין שייך פגיעת ממון הו"ל עדות גמור וראיה לדברינו ממ"ש הרשב"א שם להקשות על זה מהאי דאבימא בכתובות דף פ"ד ע"ב דהוי ליה לגבי העד מתוך שאין יכול לישוב משלם אף דאם יכחיש את העד יהי' העד נוגע ואית ליה מיגו דאי בעי מכחיש ליה אע"כ היינו משום דס"ל לדיעה זו דכיון דהשתא שאינו מכחיש אין בנגיעת ממון לגבי העד הוי ליה עד גמור יצא לכו דעיקר הטעם דלא הוי קידושין גמורים כשמודה האשה שנתקדש' משום דאי הוי אמרי' אהדרינהו הנה צריכי שבועה שאשה אינה רוצה להחזיר אף די"ל סברא איפכא דאי נימא דלא הוי קידושין צריכה להחזיר הקידושין א"כ אין העדים נוגעים שהיה יכולין לומר פקדון או אהדרינהו ולא הנה צריכין שבועה פ"ן דעכ"פ הנה מחזרת הקידושין מ"מ ה"נ א"א לומר דהוי קידושין נדאי דא"כ בנדאי אינה צריכה להחזיר הקידושין וממילא דהוי להו נוגעים והוי כמקדש בלא עדים ותו דכבר כתבתי לעיל בסי' כ"ח דאף במקום דלא הוי קידושין מדינ' מ"מ זכתה בו האשה בתורת קידושין ויכולה לומר קדשני עוד באלו הקידושין והוא מוכרח מדברי הרי"ו כמו שביאר בסמוך ואם יחזור בו ולא ירצה לחזור ולקדשה א"צ להחזיר ושפיר הנה ליה נוגעים: אמנם כל זה כשהי' מודה לדברי העדים שקבלתה בתורת קידושין הו"ל נוגעים פנ"ל אבל אם הי' מודה בקבלת המעות ואומרת שנתנו לה לשם פקדון בזה בנדאי לא הי' נוגעים במגו דאי בעי הוי אומרים לשם פקדון כמו שהוא אומרת ואז ונדאי הנה פטורים משבועה פ"ן שפחזירה את המעות.

ולפ"ז נראה דאין פלוגתא בין הר"ר יונתן שהביא הרא"ש ובין הר"ן דהר"ר יונתן ו"ל לא אמר אלא כשהיא אומרת לשם פיקדון אז הוי קידושי נדאי והר"ן ו"ל לא אמר אלא כשהיא מודה שבתורת קידושין יתיבו לה והיינו דכ' פ"ן דאין לקיים ע"פ עדות העדים ממילא דאין לקיים הקדושין מטעם הודאתה דהוי כמקדש בלא עדים כן נראה לענ"ד נכון ועיין בסמוך: ועיין מ"ש לקמן סי' מ"ב ס"ג: שם ה"ז ספק מקודשת עיין בח"מ שתמה למה הוי ספק קידושין פ"ן שהם נוגעים וכבר תמה בזה הר"ן על הירושלמי ועיין בחידושינו בתוס' ד"ה וכן בדיני ממונות וכו' שכתבנו בב' אופנים ישוב נכון על תמיהתו: ועיין עוד בח"מ שכתב ואם אין רק שליח א' וע"א מבלעדי השליח מעיד ומסייעו שעשה שליחותו וכו' והט"ז והב"ש כתבו דהוי קידושין משום שיש.

לו עד המסייע הפוטר משבועה ולכאורה היא נראתה דלפמ"ש הרמ"א בח"מ סי' פ"ז סעיף וי"ו בהג"ה והא דאמר' עד אחד המסייע פטור מן השבועה היינו דוקא שטוען הנתבע טענה שאפשר להאמינו בלא מיגו אבל אם אין מאמינים אותו אלא מפת מיגו דטוען טענה אחרת צריף לישיבע פאילו טען טענה האחרת.

א"כ ה"נ לא הוי מיגו פיון דאי הוי אמר אהדרינהו לא הוי ליה עד המסייע והי' צריף שבועה ותו דהוי צריף שבועה דאורייתא פיון דהעד מעיד שלא להחזיר אף שהוא אומר שקדשה מ"מ ה"ל פהאי דאמרינו בח"מ ר"סי ע"ט באומר לא לוייתי ובאו עדים ומעידים שלנה ופורע צריף לשלם וה"ה בע"א חייב שבועה אף נראה דהקא שאני פיון דגוף העדות של הממון א"צ למיגו ונאמנים בשבועה לומר עשינו שליחותיה אם כן שפיר עד המסייע פוטר אף דלענין העדות של הקידושין הו"ל נוגעים דצריכין לומר שקדשה דאי הוי אמרי אהדרינהו הנה צריכין לישיבע נראה דהיינו פלוגתא שהביא הרשב"א כשמודה האשה שקבלה בתורת קידושין דלדעת היש חולק' שפכתנו לעיל דס"ל דאפ"ה הו"ל נוגעים לענין קידושין משום דאי הוי אמרי אהדרינהו הי' צריכין שבועה ה"נ לא הוי קידושין אבל לדעת האומרים דכשמודה האשה פיון דהשתא לא הוי נגיעה לענין ממון אף דלענין עדות הקידושין הוי נגיעה אפ"ה הוי עדות גמור ה"נ כן הוא ויפה כתב הח"מ דתל' בפלוגתא זו אף הש"ך בח"מ סי' פ"ז בס"ק כ"א השיג על הרמ"א והביא רא' מדברי הרא"ש דפ"ק דב"מ שכתב דבמפקיד בפטר והחזירו פוטר משבועה אף דאינו נאמן אלא במגו דנאנסו והקשה שם דברי מהר"ם אהדדי ע"ש: ולע"ד נראה לולי דבריו ז"ל לחלק דבמקום שאין שתי הטענות סותרת זא"ז דאי בעי טען שתי הטענות כגון שהפקידו אצלו מעות או אפי' שאר דברים שאין בו סימן ידועה ויוכל לטעון שנאנס ממנו ואפ"ה שילם ולא רצה לישיבע אז בנודאי אמרינו דאי בעי הנה אמר פדברי העד וגם הנה אומר שנאבד באונס ואז בנודאי פטור משבוע' נאנסו פיון דע"א מעיד ג"כ לפטור אותו מלשלם מטעם שכתב הש"כ שם ונ"ל דכיון דאמרינו דע"א לענין שבועה חשיב כשני עדים לענין ממון א"כ כי היכא דב' עדים היו מחוייבים בכל ענין ה"ה ע"א המסייע פוט' בכל ענין עכ"ל אבל אם שתי הטענות סותרת זא"ז כגון שהפקיד לו בשט' פלי שיש בו סי' ואינו מצוי להקנותה או שהעיד שהחזירו לפניו ומפירו בטביעת עין שזהו הפלי שהפקיד אצלו א"כ אם הנה אומר נאנסו הי' מכחיש את העד והנה צריף שבועה דאורייתא נגדו דאם הי' שנים.

הי' מחייבין אותו ממון אף שהם אומרים שהחזיר אפ"ה פיון שאומר נאנסו הוי כאלו אמר לא החזירתי והוי פהאי דבריש סי' ע"ט שכתבו לעיל. והוא הדין בע"א הי' חייב שפיר דמים.

אם כן אין זה מיגו לכה אין העד פוטר וממילא דמיושבין דברי מהר"ם דלא סתרי אהדדי דהאי דבמרדכי רפ"ק דב"מ הי' יוכל לטעון שתי הטענות ע"ש וכן הוא דעת הרא"ש רפ"ק דב"מ דדוןק גדול לומר דהא דאמר המפקיד אצל חבירו בפטר וכו' מירי דוקא שהפקיד אצלו דבר שיש בו סימן הפתוב בפטר כן נראה לע"ד: ולפ"ז גם הקא אם יש ע"א על הקידושין אם קדשה בטבעת שיש בו סימן ידועה להעד שאם הי' טוען החזירתי הנה צריף להכחיש את העד בנה הוי נוגע אבל אם קדשה במעות או בדבר שאין בו סימן

שלא הנה צריף להכחיש את העד שהיה יכול לומר שהחזיר וקינש משלו פיון שיש לו מיגו העד פוטרו משבועה ומצטרף השליח לעד.

כן נלע"ד נכון: ועיין בהרי"ו נתיב כ"ב חלק ג' ונהביאו הב"י וז"ל ואם הם אמרו במנה קדשנו אותה והיא אומרת לא קדשו אותי אלא בפרוטה הם ישבעו היסת שנתנו לה המנה ולעולם היא לא תשבע שאפי' לדברי השלוחים נתנו אותם לה בתורת קידושין ונהרי הם שלא עכ"ל ולכאורה קשה דכיון שהם נוגעים בעדותו שהרי צריכין לישבע אף שהיה מודה בפרוטה מ"מ פיון שהם נוגעין הוי במקדש בלא עדים דבטלו הקידושין א"כ לפי דברי העדים צריכה להחזיר פל המנה ולמה לא תשבע וצ"ל דכיון שהביא שם בתחילה דיש מן הגדולים כתב דאע"פ שאינו נאמנים לגבי ממון וכו' וסיים דהנה ספק מקודשת א"כ אין להוציא ממנה ממון מספק.

עוד נראה די"ל כמ"ש לעיל סימן כ"ח דאפילו במקום דלא הוי קידושין יכולה לומר שפבר זכתה בו בתורת קידושין ויקדשנה שנית אם ירצה אף לפ"ז אם היא אינה רוצה להתקדש לו צריכה שבועה אף נראה עיקר דאפי' היא חוזרת אין עלי' תביעת ממון דקי"ל ר"ס נו"ן דאפי' הדרה בו איהי לא הדרה קידושין גזירה שלא יאמרו קידושין תופסין באחותה וה"ל פיון דהוי ספק קידושין לא הדרה משום שפא יאמרו וכו'.

ועיין עוד ברי"ו בנסח שטר שליחות שכתב וקנינא וכו' נראה ענין הקנין בזה דאף שיכול לחזור מעיקר הקידושין מ"מ אם לא ביטל גוף הקידושין פגון שפסר לו שטר קידושין או פסר אינו יכול לחזור מן השליחות אף דבלא קנין יוכל לבטל השליחות כדאיתא ר"פ האומר דף נ"ט ע"ב ועמ"ש שם מ"מ אם הקנה בקנין פבר זכה השליח במצוה זו וכ"ש לפמ"ש לעיל סימן ל"ד דהשליח מקבר דזכה במצוה ובברכה אף דבי"ד רס"א בהג"ה כתב בשם תשובת הרא"ש דיכול לחזור אף שהקנה למוהל בקנין דהוי קנין דברים הלא שאני פיון שפסר לו השטר או פסר זכה בו בזכות המצוה לעשותה ולא הוי קנין דברים ואין ראיה ממה שכתב הב"י בסוף סי' זה בשם המרדכי ס"פ האומר דכל שליחו קודם שנגמר יוכל לבטלו ואפי' שליחות בקנין וכו' דהתם מיירי כשםבטל הקידושין עצמן כמבואר שם במרדכי אבל אם אין מבטל הקידושין אלא עושה שליח אחר לקדשה בקידושין אלו י"ל דכבר זכה היא במצוה זו וצ"ע די"ל דהוי פחזור בקידושין עצמן אם יהיה ע"י שליח הראשון: סעיף ג' אין צריף עדים וכו' זה לשון הרמב"ם בפ"ג מה"א דין ט"ו שאין מקום לעדים בשליחות האיש אלא להודיע אמתת הדבר לפיכך אם הודה השליח והמשלח אינו צריכין עדים כמו שליח הגט וכמו שליח שהורשו לפרוש תרומה וכו' והראב"ד ז"ל השיג עליו וכתב דאין הגדון דומה לראיה דלענין שליח הגט גטו מוכיח עליו וכו' נראה דסבירא ליה להרמב"ם דנהי דגיטו מוכיח עליו שפסרו לו מפל מקום אי אמרינן דצריף למסור בפני ב' עדים משום דהוי דבר שבערוה אין הגט מוכיח עליו שפסרו לו בעדים ואף דס"ל להרמב"ם במסירת הגט לאשה פדעת הרי"ף דבגט החתום בע"ח א"צ ע"מ כדאיתא לקמן סימן קל"ו היינו משום דע"ח מעידין על הגט וסגי בהכי ולא בעינן ע"מ לר"א כמו לר"מ אבל אין ע"ח מעידין על השליחות ושפיר יליף מיניה דהשליחות לא מיקרי דבר שבערוה וא"צ למסרה בפני

ב' עדים והראב"ד נראה דס"ל לדעת הרי"ף דס"ל דסג"ל בע"ח בלא ע"מ היינו מטעמא דכתבו הפוסקים משום דכיון שהגט בידו הוי כע"מ ואין ראיה משליח הגט.

והרמ"ך והלח"מ הקשו ממ"ש הרמב"ם בפ"ט מהלכות גירושין דין ל"ב אמר לסופר וכו' שאין השליח נאמן להתי' הערן' אעפ"י שהוא ע"א אלא מפני פתב העדים שחתמו על הגט וכו' ומשמע אפי' הודה הבעל כמ"ש הה"מ שם ונראה דלא קשה מידי דהתם לא מייירי בדין מסירת הגט לפני עדים אלא מדין נאמנות השליח להתיר אותה וזה בנודאי הוי דבר שבבערה דלא שייך טעמא שפכת הרא"ש דדוקא בגמר הדבר שהי' נאסרת לכל אדם הוא דלא מהני וכו' דזה לא שייך אלא לענין עשייתה אבל לענין נאמנותה הוי דבר שבבערה ובאמת גם בקידושין אם אינו ידועה בעדים שעש' אותו שליח ובא אחר וקדש' אע"פ שהמשלח לפנינו ואמ' ששלחו אינו יוכל להפקי' קדושי שני זה ודאי הוי דבר שבבערן' ולא מהני אלא שנאסר בקרובותי וכיוצ' בהן כמ"ש בהג"ה בשם הריב"ש אם לא היה עדי' על הקידושין וכו' ואפשר דיש לחלק דאם הודה המשלח קודם שעשה השליח שליחותו לקדשה מהני אפי' להפקיע קדושי שני כיון דידועה לעדים שנתרצה קודם הקידושין ותו דהא היה בידו לעשותו עוד שליח אפי' שלא בפניו אבל לאחר הקידושין וכ"ש לאחר קידושי שני אינו נאמן להפקיע קדושי שני והיינו שפכת הרמב"ם בפ"ט מהלכות גירושין דאינו מועיל להתיר' אפי' הודה הבעל ויותר נראה דס"ל להראב"ד דז"ל דמה שמחלק הרמב"ם בין שליח קבלה לשליח הולכה ותמהו עליו הרא"ש והר"ן דמ"ש.

ונראה דיש לחלק לפמ"ש לעיל רס"י כ"ז דנתינת הקידושין לא דמי לגט משום דבגט בעינו נתינה בכתוב ונתן בינדה משא"כ בקידושין דאפי' אם הי' בינדה מתחלה בפקדון פמי מהני ואפי' אם הנותן הוא אדם אחר כדאית' לעיל רס"י כ"ט כדיליף התם מעבד פנעני אבל בקבלת האשה דומה לקבלת הגט דאף דאיתא לעיל סי' כ"ט דאפי' באומרת תן לפלוני ואקדש אני לה נמי מהני מדין ערב התם שאני דהיינו קבלה דינדה בהנאת' שנותן על פי' כמו שביארנו שם והיינו דתמה הראב"ד על הרמב"ם דשליח הגט הוי כמו שליח קבלה בקידושין דהא בעינו בי' נתינה וע"כ צ"ל דאף הרמב"ם ז"ל ס"ל כמ"ש לדעת הראב"ד דטעמא דשליח הגט הוא משום דהגט חתום ביד השליח הוי פנו ע"מ פנ"ל משום דע"י הגט ידענו אמיתת הדבר שנמסר ליד השליח והיינו שפכת הראב"ד דאין הנדון וכו' דאיי' יליף מזה לשליח הולכה בקידושי פסוף ובזה נראה לי מוכן דעת הרא"ש דס"ל היפוף מדברי הראב"ד דלגבי הגט ס"ל לקונן סי' קמ"א דבשליח הולכה וגט בידו צריך למניתו בעדי' וגבי קידושין פסיק דא"צ למנותו בעדים פדעת הרמב"ם והב"ש בס"ק ז"ן נדחק בזה ולפמ"ש נראה דהרא"ש לטעמיה אזיל דס"ל בנתינת הגט ליד האשה דלא סגי בע"ח פדעת התוס' וצריך שימסרנו בפני עדים אלא דכשהגט בינדה אמרינו דמסתמא נמסר לפני עדים וה"נ במסירה ליד שליח הולכה צריך למסרו בפני עדים אלא דהשליח נאמן שנמסר לו הגט בעדים כמו האשה כיון שהגט חתום בידו וגבי קידושין ס"ל דאין צריך למסרו בפני עדים מטעם שפכתנו דלא בעינו ביה נתינה מיד המקדש פנ"ל אבל לענין נאמנות אם נתקדשה לאדם אחר י"ל דאינו נאמן פנ"ל אף לפמ"ש לקמן ס"ו דאף דבקידושין לא' בעינו שליחות בנתינת פסוף קדושין מ"מ צריך שליחות על אמירה הא"מ לפלוני מ"מ יש לחלק בין ש"ק לש"ה דעכ"פ העיקר קידושין

הוא הפסוף תדע דקיי"ל דמילי לא נמסרו לשליח לפ"ז י"ל דהיכא דמקדשה בשטר צריף עדים על מינוי השליחות לפי דעת הפוסקים לעיל סי' ל"ב דפסול במחנבר לקרקע משום דבעינו נתינה כמו בגט: שם וי"א שגם בשליחות האיש צריף עדים פבר פתבנו בקידושינו בר"פ הא"מ דהא דמשמע אם יש עדים על השליחות אע"פ שאין אותם עדים עצמן מעידים על הקידושין מהני לכ"ע ולא אמרינו דהוי חצי דבר כמ"ש התוס' בגיטין דף ס"ג ע"ב במתניתין ד"ה אשה שאמרה וכו' וכמ"ש הריב"ש סי' שי"ח בשם הרמ"ה דכל שאינו פת אחת חשיב ליה חצי דבר היינו משום דבקדושי שטר שיש עדים לא הוי חצי דבר כמ"ש התוס' בגיטין שם פינו דאיכא גט חתום בעדים בידיה וקידושי פסוף פמי לא הוי ח"ד משום דמהני סהדותיהו דכל פת לענון דאין יכול השליח להכחיש את הנתינת הפסוף ולומר להד"ם ונ"מ בשטר קדושין שאין חתומין עליו עדים והשטר אינו ש"פ לא מהני אפי' אם יש עדים על השליחות עד שיעידו אותן עדים עצמן על הקדושין אף בלשון הרמב"ם בפ"ט מה"ג דין ל"ב משמע דלא בעינו שיעידו אותן עדים עצמן אפי' בגט שאין עדים חתומים עליו: שוב ראיתי במשנה למלך שם שנתקשה בזה על הרמב"ם ויש ליישב דהרמב"ם מייירי בגט שהוא מסתמא ש"פ וא"כ מהכי פמי לענון שאין השליח יכול להכחיש פנ"ל פן נראה לענ"ד מוכח ממ"ש הרמב"ם שם בלשונו ואם היה שם ב' עדים שיעידו שגט זה הבעל נותנו לשליח לגרשה וקשה דלמה ליה ב' עדים הא סגי בע"א ושלח נעשה עד כמ"ש הטור בשם הרמב"ם בסי' קמ"א דשלח ועד מצטרפי ולכמ"ש דמייירי בגט שהוא מסתמא ש"פ א"כ הוי השליח נוגע בעדות לבתר דתיקנו שבועת היסת פנ"ל בסעף ב' אבל בשטר שאין בו ש"פ י"ל דהוי חצי דבר וצ"ע: שם בהג"ה אם לא היו עדים וכו'.

עיינן ב"ש ס"ק ט' שכתב בשם הריב"ש דאע"ג דקיי"ל חזקה שלח עושה שליחותו היינו לחומר ולא לקולא אע"ג אם באים לפנינו איש ואשה בחזקת שהיה בעלה אין תופסין בה קדושין של אחר אע"ג דא"י לנו דהיא אשתו אלא מחמת החזקה דנוהגים פאיש עם אשתו אין מדמים חזקות זו לזו וכו' ולשון זה לא מצאתי בריב"ש שלפנינו אבל מ"מ פראה לכאורה הדין פשוט דאין ע"א נאמן להפקיע קדושי שני וכן ה"ל לעצמה אע"ג דשוני' על נפשה חתיכה דאיסורא מ"מ אינו נאמנת שלא יתפסו בה קדושי שני פדאיתא בקדושין דף ס"ג ע"ב לאב הימני' רחמנא לדידה לא הימניה וכו' ומ"ש דבאיש ואשתו וכו' הוא מסוגיא דקדושין דף פ' ע"א איש ואשה תינוק ותינוקת וכו' ונראה דמייירי פגון שלא אמרה שהי' אשתו אלא שהחזקה בכך משום דנוהגין פאיש עם אשתו אבל אם פאו לפנינו איש ואשה ושניהם מודים שקדשה פראוי לפני עדים פראה דנאמנים אפי' לא החזקו משום דבידו לקדשה דכל היכא שהוא בידו נאמן אפי' בדבר שפערנה פדאיתא בקידושין דף ס"ד ונהרי בידו להשיאה וכו' אע"ג בב"ב דף קל"ד פבעל שאמר גרשתי וכו' מסיק שם דאינו אלא ספק מגורשת אע"ג דבידו לגרשה היינו כמ"ש הרשב"ם בתוס' שם דהוי פמיגו במקום עדים דאם איתא דגרשה קלא אית ליה וזה לא שייך גבי קדושין פדאיתא בכחובות דף כ"ג דעבידי אינשי דמקדשה בצנעה אבל בגירושין אם איתא דאיגרשא קלא אית ליה למקלתא וכו' ולפ"ז צ"ל דהכא מייירי שאמר לשליח לקדשה במקום פלוני פדלקמן סעף ד' דכשבא לכאן שוב אין ביד השליח לקדשה דאל"ה פשיטא שפאמנים פינו דבידו לקדשה: שם בהג"ה והמשלח פופר כו' נראה טעם הי"א דאינה

מקודשת כלל משום דה"ל ע"א בהכחשה דלאו פלום הוא ואפ"י אינו הכחשת בעל דבר כדאי"ב סי' כ"ז וטעם הי"א דהוי ספק מקודשת הוא מסוגיא דכתובות דף כ"ג בע"א אמה נתקדשה וע"א אומר לא נתקדשה דלא תנשא לכתחילה ומפרש לה הר"ב ד"ד באינה יודעת כמו שיבואר לקמן סי' מ"ז ע"ש ובזה מובן מה שכ"ח הח"מ והב"ש בפשיטו' דהוא מותר בקרובותי ולכאורה ק' דהיכן קרובותי מותרת בו פ"ן דהו' אינו יודעות וכדקאמר בכתובות דף כ"ב ע"ב היא גופא באשם תלוי קיימא ולפמ"ש דהא דהיא אסורה היינו משום דבאיסור א"א איפא לזות שפתיים כדאימא בכתובת שם אבל באיסור קורבא לא מצינו בע"א אומר נתקדשה וע"א אומר לא נתקדשה לאסור הקרובותי עלי' פ"ן דלא שייך גביהו איסור א"א לא התמירו בהו' וכן משמע מסוגיא דקידושין דף מ"ה דמקשי ודלמא שליח שו"ן' משמע דאפילו אם הבן אומר שלא עשאו שליח אפ"ה איפא חששא פ"ן שקידוש אביו שפא עשאו שליח ולדעת הי"א דאינה מקודשת כלל צ"ל דמייגרי אם שמת הבן או שאינו לפנינו א"נ דס"ל דנהי דלרב ושמואל דס"ל דחיישינן שפא נתרצה האב אע"פ שהאב אומר שלא נתרצה ה"נ איפא למיחש שפא הבן עשאו שליח אע"פ שהוא מכחיש אבל לדין דלא קי"ל פ"ב ושמואל לא חיישינן שפא עשאו שליח פ"ן שהוא מכחיש אף לפימה שיבואר לקמן דעת הרי"ף דאפילו למסקנא חיישינן דלמא ארצויי ארצוי אלא דהרצוי לא מהני וממילא דה"ה דחיישי' ודלמא שליח שו"ן' אלא משום דלא חציף אינש כו' אבל באדם אחר איפא למיחש דלמא שליח שו"ן' וצ"ל דס"ל עיקר פדעת הרא"ש בסי' ל"ז סעיף י"א אף ה"ר"ן פתב שם דיש לפ"ש גם דעת הרי"ף בנדרצה מעיקרא מהני אלא דלא חיישינן שפא נתרצה.

ועי"ן מ"ש לקמן בזה: סעיף ד' יש מי שאומר שאפ"י לא מינוהו שליח כו' זהו מדברי הרא"ש שפכתב בדר' מ"ה ע"ב הי' נראה לדקדק משמועה נו שאם גלה דעתו הבן וכו' ועי"ן בחידושינו שם שפכתבנו לפי המפרשים פדעת הרי"ף שהביא הש"ע לקמן סי' ל"ד סעיף י"א דאפ"י ונדאי נתרצה לא הוי קידושין משמע דס"ל דלמא דקאמר שם בפ"א אומר מר דלא ס"ל לדרב ושמואל היינו אפ"י ונדאי ארצוי ארצוי לא מהני אלא דהש"ע לשיטתו אזיל שפכתב שם ואפ"י נתרצה האב בפ"א אחר הקידושין ולא הביא כלל דעת המפרשים בשיטת הרי"ף דאפ"י מתרצה בתחלה לא מהני להכי סתם פ"ן דהוי ונדאי הקידושין אבל פ"ן שנסתפק בה ה"ר"ן פדעת הרי"ף ומשמע דס"ל עיקר דאפילו אם נתרצה האב בתחילה לא, מהני אם פ"ן יש לחוש פ"ן להחמיר.

דלא הוי ונדאי קידושין גם הח"מ פתב דמלשון הי' נ"ל שפכתב הרא"ש משמע דלא ברירא לי' פ"ן הא. ונראה הטעם בזה משום דיש לפ"ש דהא דקאמר ודילמא ארצוי ארבי אדלעיל קאי דמקשי בתחילה ודלמא שליח שו"ן' ומשני לא חציף אינש כו' וע"ז מקשי ודילמא ארצוי ארצוי קמי האב שחפץ באשה זו ונתרצה לו האב ואמר בפ"ן' שיקדשנה לו דאין בזה חציפות פ"ן דנעשה לו האב מעצמו שליח ובזה ונדאי הוי קידושין פ"ן שגלה לו האב שיקדשנו לו: סעיף ה' יש מי שאומר שאם האב הרצה וכו' הוא לפי פי' הרמב"ן בקוש' הש"ס ודילמא ארצוי ארצוי קאי על האב כמ"ש הרא"ש מיהו אין מזה הכרח דהוי קידושי ונדאי לפי פירושו דבזה ונדאי איפא לפרושי דאדלעיל קאי דמשני דלא חציף אינש וכו' וע"ז מקשה דלמא לעולם שליח שו"ן' והיינו שהאב הרצה דבריו לפני הבן שהוא רוצה לקדשה לו והשיבו הבן הו' ולא הוצרך הסוגיא להזכיר שאמר הבן

הו דאדלעיל קאי דאמר דילמא שלים שונו' דבנה ודאי הוי ונדאי קודושין וליפא למילף מינו' היכי דשתק הבן וע' בר"פ שאומר דף נ"ט בתוס' דיה לקדושי איתתא לבר' וכו' ומיורי דארצוי ארצ' קמי' ושתק וכו' משמע דס"ל דהוי ונדאי קדושין מיהו אין הוכחה משם דאיפא למימר שנתרצה לו האב בפירוש ויש להביא סמך מן התורה לדעת הרמב"ן דאיתא במס' פלה וקביאו התו' בכתובות דף ז' ע"ב בד"ה שניאמר ויקח וכו' דילף ברפת אירוסין ע"י שלים מאליעזר שקדש את רבקה ע"ש ולא מצינו בתורה דברי יצחק אלא דברי אברהם שעשה לאליעזר שלים בפני יצחק ומשמע עזה נמי דדוקא שתרצה האב ולא אדם אחר כלשון הש"ע דמוכח מדברי אליעזר שלא הזכיר שהוא שלים מיצחק אלא מאברהם אע"ג דגם אליעזר דיבר בזה עם אברהם בפני יצחק משמע דבאינש אחריןא כה"ג לא הוי ונדאי קדושין אלא באביו לבד לכך הוצרך לומר שהוא שלים מאברהם ואין לדקדק מזה דשלים עושה שלים כדאיתא לקמן סעיף ו' בהג"ה דאברהם עצמו הי' שלוחו של יצחק די"ל דעבדו שאני דהי' כגופו כמו שיבואר לקמן וע"כ צ"ל פן דהא אין עבד נעשה שלים כדאיתא בסמוך אלא דשאני עבדו דהוי כמו גופו כמו שיבואר שם והיינו דהקדים אליעזר לומר עבד אברהם אנכי דלא הוי שלים אלא כגופו לפ"ז אין הוכחה שלא אמר שהוא שלים של יצחק דעדיין לא הי' עבדו כמ"ש בחידושי תורה באריכות סעיף ו' וקעבד לפי שאינו בתורת קדושין הקשה הב"ש בס"ק י"ד דלקמן סי' קמ"ו סעיף ל"א הביא דעת הפוסקים ש"ה הוי ספק גט ונראה לענ"ד ליישב דכך כתבנו לעיל דאין שלים הולכה דקדושין דומה לש"ה דגירושין דהא צריף להבין למה פסול בחש"ו ונכרי הא קי"ל דלא בעינן גתילה בקדושי פסר נאפי' באיש אחר שאמר הילך מנה והתקדש לפלוני מהני וכן אם אמר לה טלי קדושין מעל גבי קרקע מהני כמ"ש לעיל רס"י כ"ז א"כ א"צ שליחות כלל וע"כ צ"ל דעיקר השליחות הוא דאמירה שצריף המקדש לומר האמ"ל ודאורייתא פדלעיל סי' כ"ז וכשהוא מקדש ע"י שלים אמירת השליח הא"מ לפלוני הוי כאמירתו משום דשלוחו של אדם פמותו אבל בגט הוי איפכא דעיקר השליחות הוה גתילה גט ממש ולא האמירה כמ"ש הב"ש רס"י קל"ו דעת הרמב"ם והש"ע דאפי' נתן בשתיק' פשר מדאורייתא א"כ הא דבעי' שליחות מן התורה בגט היינו שעיקר הבאת הגט בלא האמירה ולפמ"ש הרמב"ן והרשב"א והר"ן ונ"ל דטעמא דהר"י מיג"ש דמכשיר עבד בש"ה דגט יותר משליח קבלה דש"ק דמפניו דאתי גט לידי' מגורשת שייף למיפסלא משום דליתא בתורת גיטין דהא אינהו לאו בני גירושין גינהו.

אבל להולכה עד דמטי' גיטא לידיה לא מיגרשא לא שייף למימר למיפסלא משום דליתא בתורת גיטין וקדושין דהא בשליחות איתנהו עכ"ל וכו"ז לא שייף אלא בעיקר הבאת הגט עצמו אבל גבי קדושין דעיקור שליחות הוא האמירה האמ"ל פשיטא דכיון דאינו בתורת קדושין לאו פלום הוה לכ"ע ונראה לענ"ד דאף לדעת רוב הפוסקים דס"ל דעבד פסול אף בשליחות הולכה דגט מ"מ בשלוח ע"י עבדו דיד עבד פיד רבו מהני דהא קי"ל דאם נתן גט פיד עבדו ונתן לה העבד במתנה מתגרשת כדאיתא לקמן סי' קל"ט י"ח מטעמא דיד עבד פיד רבו א"כ כיון שכתבנו דגט אין עיקר השליחות אלא בהולכת הגט עצמו אם פן כיון דהוא כגופו הו"ל כאילו נתן מידו לידיה ובזה מיושב מה שדקדק הר"ן בגיטין דף כ"ג ונ"ל וכי היכי דבאידיך דרבי יוחנן בסמוך דאמר שאין העבד מקבל גט

שחרור לחבירו מיד רבו שלו משמע דדוקא לקבל פסול אבל להולכה פשר הכא נמי דכונתו עכ"ל י ולפמ"ש באמת הדין פן גבי גט דע"י עבדו יוכל לשלוח דהוא פגופו משא"כ בשליח קבלה אפי' ע"י עבדה לא מהני אא"כ הוא פפות ומטעם חצירה כדאימא לקמן סי' קל"ט ע"ש ובזה יש ליישב נמי הא דלא נקט במתני' דגיטין שם פסול העבד משום דלא פסיקא ליה דע"י עבד הבעל עצמו פשר ועיין מש"כ לעיל סמוך לזה מאליעזר עבד אברהם שהי' שליח לקידושין פנ"ל וצ"ע בזה לדינא.

שם בהג"ה וי"א דכל ענין אין שליח ראשון וכו'. בהג"ה עיין בב"ח שהקשה דכיון דילפינו פולה מילתא בהיקשא דויצאה והיתה איכא למילף אפי' שליח שלוחי וכןלי' לחלק ולומר פינו דאולי לא תרצה האשה הו"ל מילי דהרי לא דבר זה בתלמוד ע"ש: אמנם העיקר נראה לענ"ד דס"ל להקדוש ו"ל פדעת הרמ"ה שהביא הטור וש"ע סי' קמ"א סעיף מ"ג דשליח קבלה אין יכול למנות שליח וכו' ואפי' נתנה לו רשות למנות שליח משום דהו"ל מילי וכו' ונראה דהיינו משום דלפמ"ש התוס' ר"פ הא"מ ד"ה ושלח ושלחה וכו' דה"ה דנשלחה בתרא לא מיתרא דאיצטרף למשלחה ואינה חוזרת א"כ לא מיתרא קרא לשליח שליח דאשה וכן לפר"ת לא מיתרא קרא לשליח שלוחה וא"כ פינו דאמרינו בגמ' בקידושין מנ"ל וכו' דילפי מגירושין מה לגירושין שפן ישנו בע"כ אמר קרא ויצאה והיתה מקיש הנו' ליציאה א"כ לענין שליח שליח דגירושין עצמו אינו אלא בשליח דאיש ללא בשליח קבלה דאשה איכא למימר דילפינו יותר בהיקשא דויצאה והיתה משליחת קבלת הגט דאשה דמילי ליה שאינו בע"כ.

ונראה עוד דהקדוש ו"ל מפרש הא דאמר מה לגירושין שפן ישנו בע"כ. ונראה עוד דהקדוש ו"ל מפרש הא דאמר מה לגירושין שפן ישנו בע"כ היינו משום דדבר שאינו בע"כ הו"ל כמו מילי והיינו דכ' דמטעם זה איכא כמי לדמילי לשליח קבלת הגט ובזה נראה להבין דברי הקדוש ו"ל דתלמי' טעמא דהוי מילי משום דליתא בע"כ והיינו משום דלפמ"ש לעיל דהא דאיצטרף לרבוי' שליחות בקידושין אע"ג דלא בעינו נתינה דאפי' טלי מע"ג קרקע מהני אלא עיקר השליחות הוא האמירה שצריך שיאמר מדאורייתא הרי את מקודשת לי ולפ"ז לא שייך כל כף פירכא שפן ישנו בע"כ דלא שייך זה אלא בנתינת גוף הקידושין דאם לא תאבה לקבל לא הוי נתינה כלל בע"כ משא"כ לענין שליחות הדיבור האמ"ל יכול לעשות שליחותו לומר לה דברי המשלח הן אם תשמע לדבריו או לא הרי עשה שליחותו וע"ז קאמר פינו דאם לא תרצה לקבלן הקידושין פינו דהוי האמירה בלא קבלת הקידושין מילי בעלמא שאין בו שום מעשה ממילא לא מימסרא לשליח א"כ שפיר שייך שפן ישנו בע"כ אף באמירה אף נראה דעת החולקים משום דקשיא להו הא דמקשי אשכחן בגירושין וכו' שפן ישנו בע"כ וכו' ולא קאמר שליח אשה יוכיח שאינו בע"כ וע"כ צ"ל דהא דמקשי בקידושין מנ"ל היינו מנ"ל בשליח שליח בקידושין דליכא למימר שליח אשה יוכיח דבאמת אינו יוכל לעשות שליח שליח א"כ ע"כ הא דקאמר מהקישא דויצאה והיתה היינו לענין שליח שליח אף אין מזה קושיא על הקדוש ו"ל די"ל דס"ל דליכא למימר שליח אשה יוכיח די"ל שפן מתגרשת בע"כ כמבואר בחידושנו שם.

אף קא קשׂיא לי דמשמע מדברי הרמ"א בהג"ה זו דליכא מאן דפליג בהא דאם לא מסר לו הבעל הקידושין ה"ל מילי ובסי' קמ"א סעיף מ"ג הביא בשליח קבלה גיש מתירן והוא מדברי הרשב"א והרא"ש ולפמ"ש מאן דמכשיר שליח קבלה אע"ג דלא יחבי' לשליח מידי ה"ה בשליח הולכה דבקידושין אפי' אם לא מסר לו הבעל.

וכן קשה על הש"ע בסימן ל"ו סעיף ה' שלא הביא דעת המתירין כמ"ש. בסימן קמ"א וצ"ל דשליח הולכה דקידושין גרע טפי ויש להביא קצת ראיה מהא דפריה בדרף מ"ה ודילמא שליח שונו' ומשני לא חציף אינש וכו' וקשה אפתי שמה עשה הבן שליח אחר ואותו שליח עשה לאביו שליח אלא פיון דקידוש אביו בחמרא שלא מסר לו הבן ה"ל מילי וקצת נראה ראיה דשליח קידושין יכול לעשות שליח מהא דפ"ב דנזיר אמר רבי יוחנן צא וקדש לי האשה ומת השליח אסור בכל הנשים שבעולם משמע מלשון שבעול' שאפי' במקומו הרחוקי שידוע שלא היה שם השלים אפ"ה אסור משום שמה לא היה יוכל השליח ראשון לקדש ועשה שליח אחר לקדש שם פדי לקנים שליחותו והיינו משום חזקה דשליח עושה שליחותו אבל אין לומר דחיישי' שמה עשתה הוא שליח קבלה לקבל מיד שליח המקדש אפי' למ"ד דאשה עושה שליח לקבל מיד שליח בעלה מ"מ אין לחוש לזה דמה"ת ניהוש לזה פיון דלא שייך ביה חזקה ומזה מוכח דאפי' בקידושי כסף יכול לעשות שליח שני דהא ע"כ התם לא מייירי בקידושי שטר דהא בעי' שיכתוב בו שמה ושם עירה ותו דבעינוכתיבה לשמה.

אע"כ מייירי בקידושי כסף אף לפ"ז צ"ל דנתן לו רשות לעשות שליח אחר דהא ע"כ צ"ל שמסר לו הכסף של קידושין דאל"ה לכ"ע הו"ל מילי כמ"ש בהג"ה א"כ לא שייך לומר חזקה שע"ש שמיינה שליח אחר דהא אסור לעשות פן משום דילמא אין רצונו של משלח להיות פקדונו ביד אחר פדאיתא בגיטין דף כ"ט ע"ש: סעיף ט אם לא קידשה במעות המשלח וכו' הקשה בדרישה דל"ל טעמא דגזל הא בח"מ סי' קפ"ג פתב הש"ע דאם קנה השליח במעות המשלח לפי זקפן עליו במלנה קנה המשלח והתם לא שייך טעמא דגזל והט"ז פתב דהתם גמי משום גזל הוא דלא חשדינו ליה בגזלן שנוטל מעות חבירו בלא ידיעתו דרף הלנואה ע"ש אף הש"כ שם בס"ק ד' פתב דדעת הרמב"ם וש"ע אפי' יש עדים שזקפן עליו במלנה אפ"ה קנה המשלח אמנם העיקר נלע"ד דלק"מ דאין לדמות השליח קידושין לשליח מכר דבמכר עיקר השליחות הוא המעות והמקח וא"צ אמירה למי שהוא קונה א"כ פיון שבגוף המעות והמקח לא נעשה בו שינוי אין חוששין לאמירת השליח וקנה המשלח משא"כ בקידושין דבעינו מדאורייתא אמירה וכ"ש לפמ"ש לעיל דעיקר השליחות הוא האמירה בלא כסף א"כ פיון דשינה באמירתו וקדשה לעצמו בנודאי אינה מקודשת לראשון וממילא דגם הי' פשקבלה נתרצה לשני אם לא מטעמא דגזל.

פן נראה לענ"ד פשוט: והנה הב"ש פתב וקשקדש במעות המשלח היינו כשיש קפידא אם יחליף דאז הוי גזל בידו אבל דבר שאין קפידא ויש להשליח להחליף לא הוי גזל ואין משמעות כל הפוסקים פן לא כאן ולא בח"מ סי' קפ"ג וע"ש סעיף ב' וסעיף ג' ואף דלעיל סי' כ"ח סעיף י"ז אם קדשה בדבר שאין הבעל הבית מקפיד עליו ה"ז מקודשת הספק היינו משום דכיון שאין הבעל בית מקפיד עליו זכה בו מדין הפקר אבל כשנותן

לו מעות לקנות בכל מקום שהוא הוא של הבעל הבית ואין יכול להחליף ונדוקא בהפקיד מעות מותרים בענין דרשאי הנפקד להשתמש בהן יכול כמי להחליף כמ"ש הש"ך בח"מ סי' רצ"ב ס"ק ח' ואפשר דהב"ש מיירי שנתן לו המשלח רשות להוציאו ולהחליפו: שם אבל אם טעה השליח וכו' הקשה הב"ש דנחזי מה היה אומרת דאם אומרת שנתקדשה לראשון היא פתב באגודה בפ"ק דקדושין סי' י"ג בשם תשובת הר"א ז"ל וז"ל פטם אחת אמר השליח הרי את מקודשת לי ופסק דנאמנת לומר לא נתרצתי להתקדש לשליח עכ"ל ונראה דיש ליישב דבפ"ק דקדושין מיירי שהשליח אינו אומר שטעה אלא שבאמת היא פנונתו לקדשה לעצמו א"כ שפיר היה נאמנת לומר שלא הבינה ודעתה היה על הראשון דחזקת פנוני' מסייע לה דלא נתקדשה לשניהם ומספיקא אין לאוסרה פיון דאיכא פרי וחזקה אבל אם הוא אומר שטעה וכוננתו היה לראשון א"כ אם גם דעתה היא על ראשון הרי היא מקודשת לראשון פיון דליכא חזקת פנוני' איכא למיחוש שמה שניהם משקרים שהיא פנונתם לשליח פן נראה דעת המחמירים להצריכה גט משני והיא דנאמנת לומר שהבינה ומקודשת לשני כמ"ש התוס' והרא"ש אף שהוא נגד חזקת פנוני' היינו משום דמסתמא פן הוא ותו דנאמנים במיגו דיכול לקדשה בפנינו ודיעה הראשונה דס"ל דאין פאן בית מיחוש אע"ג דליכא חזקת פנוני' נאמנים פיון דליכא חזקה להפוך ממילא ע"א נאמן אפי' בדבר שבפירוהו אם לא משום לזות שפתיים פדאייתא בכחובות דף כ"ג וכמו שנתבאר לעיל ותו פיון דגבי השליח איכא חזקה דשע"ש דמסייע דעכ"פ אינה מקודשת לשליח וממילא דאין צריך הראשון לקדשה עוד הפעם דלענין זה היה נאמנה פדיון ע"א באיסורין כמ"ש הריב"ש סי' פ"ב וכנ"ל בסעיף ג' אף כפר פתבו האחרונים דאין בזה פלוגתא ושניהם הם מתשובת הר"ם ז"ל אלא דתשובה קמיינתא מיירי דאיכא הוכחה שפעשו מוכיחין שטעה ע"ש וכן נראה מדכתיב אין פאן בית מיחוש משמע דאין צריך הראשון לקדשה עוד הפעם כמ"ש הח"מ והיינו היכא דאיכא הוכחה דאל"ה אף דאיכא לפרושי מה שאמר לי היינו לעשות שליחותי כמ"ש הח"מ מ"מ פיון דליכא הוכחה שדעתו פן הו"ל ידים שאינם מוכיחות פדאייתא לעיל סי' כ"ז סעיף ד': שם ה"ז מנהג רמאות לכאורה משמע דלא הוי רמאות אלא פשנתן לו המשלח מעות והוא קדש משלו או שהבטיחו לעשות שליחותו אבל אם לא נתן לו המעות אלא שציינוהו שיתן מעות שלו אין זה רמאות פדקאמר גבי רב דיהיב לי רבה בר חנא זוזי וכן הוא הלשון הרמב"ם ובש"ע ח"מ סי' קפ"ג וכן משמע בסי' רס"ט סעיף נ"ו גבי מציאה דלא הזכירו דהוי רמאות ובהכי אתי שפיר היא דקאמר בר"פ האומר דקאמר ותנא דידן נמי הלך ברמאות והדר מקשי מאי שנא הכא דקתני האומר לחבירו וכו' משום דהוי מצי למימר דלהכי נקט במתני' חבירו משום דמתני' מיירי בלא מסר לו המעות אלא שאומר תן משלך ובהכי הוי רבותא דמקודשת לשני ולא לראשון כמ"ש התוס' שם אבל מדקתני הלך ברמאות ע"כ דנתן לו מעות דאל"ה לא הוי רמאות ועמ"ש בחידושינו דמשמע גם דעת רש"י פן אבל מלשון התוס' בד"ה לקדושי אתתא וכו' ומיירי דארצוי ארצי קמי' ושתק משמע דאף שלא הבטיחו ולא נתן לו המעות כמ"ש לעיל בר"ס זה אבל אינו מוכרח די"ל שנתרצה לו האב כמ"ש לעיל סעיף ד': סעיף י"א האומר לשלוחו וכו' ולכאורה משמע דשלוחו דוקא נקט פדמדייק הש"ס בר"פ האומר דף נ"ט דסמכי' דעתה' סבר עביד שליחותה' כו' ע"ש אבל אם אמר לחבירו דלא סמכי' דעתה' י"ל דלא אמרינו חזקה זו ולא

מצינו חזקה זו אלא היכא שמסר לידו פהאי דגיטין דף ס"ד שמסר לידו הגט ובעירובין דף ל"ג שמסר לידו העירוב וכן באינה שם שמנטל עליו לעשותו וכ"ש לפמ"ש לעיל דהא אמר ר' יוחנן דאסור בכל הנשים שבעולם משמע אפ"ל במקומות הרחוקי שידועה שלא הנה שם שלים חיישינן משום חזקה שלים עושה שליחותי' שמיינה שלים אחר אבל בחבירי דלא סמכי דעתיה עליו ולא מסר לו הפסוף קדושינן אלא שאמר שיקדשהו משלן לא חיישינן כולי האי שמיינה שלים אחר וצ"ע.

ולכאורה נראה דמשו' הכי לא נקיט הך דינא באשה שאמרה לשלוחה צא וקבל לי קדושינן דאסורה בכל הנשים משום דהוא מלתא דפשיטא הי' שמא עשה שליחותה וקדשה לאיזו איש במקום קרוב שהי' שם ועיקר הרבותא דר' יוחנן בשלם של המקדש שאסור בכל הנשים שבעולם אפ"ל במקום שלא הגיע שלים מחששא דחזקה זו שעשה שלים אחר מיהו בזה י"ל כפשטא דהרבותא הי' גבי שלים האיש משום דהוי כעין ספק ספיקא כמו שביבאר בסמוך: שם שחזקה שלים עושה שליחותו וכו' פתב הט"ז והביאו הב"ש בזה מתוך למה לא אמרינן שמא לא קידש ואת"ל קידש שמא לא זו הי' וכו' נראה פונתו דקש' ליה למה הוצרך לחזקה בלא חזקה נמי נחוש שמא עשה שליחותו ונהי דלדעת התוס' דטעמא משום קנסא אי לאו משום חזקה לא הוי קנסין ליה כמ"ש התוס' בגיטין דף ס"ד מ"מ לטעם הרמב"ן דמדינא הוא משום דכל קבוע כמחצה על מחצה.

קשה בלא חזקה נמי ואין לומר אשום דהוי מוקמינן קרובתי' בחזקת פנויה דהא פתב הרמב"ן דחזקה דקרובתי' אין מועילת לה. וע"ז ניחא ליה משום דהוי ס"ס אבל פיון דאיכא חזקה שלים עשה שליחותו הו"ל פנודאי פדאי'תא בי"ד סי' ק"י והב"ש פתב עליו וליתא דהוי ס"ס א' בגופו וא' בתערובת ולא מהני וכו': ונראה דס"ל להט"ז דדוקא ספק איסור בגופו שנתערב לא מהכי תערובות פיון דודאי אחד מהם הוי ספק איסור אבל הכא דאיכא לספוקי שמא לא נתערב פלל ספק איסור דיכול להיות שקדש אשה שאין לה קרובות פלל כגון שיש לאשה זו שרוצה לקדשה עתה בת אין לחוש שמא קדש השלם בהם ואסורה לו משום חמותו משום דהוי ס"ס ספק שמא לא קדש ואת"ל קדש שמא קדש אשה שאין לה אם ולא נתערב איסור חמותו בעולם אף נראה דא"צ לזה דבל"ז הוי ס"ס כמ"ש התוס' בגיטין דף ס"ד ד"ה אסור בכל הנשים וכו' דאינו בידו לקדש שמא לא נתרצה וכו' וא"כ הוי ס"ס חזקא שמא חזר בו בשליחותי' ואת"ל לא חזר בו שמא היא לא נתרצית לכה צ"ל משום חזקה דשלם עשה שליחותו והא דלא חשיב ס"ס שמא לא נתרצה ושמא לא זו היא היינו משום דהוי ספק א' בגוף וספק א' בתערובת.

אף לפמ"ש התוספות שם דמדינא מותר אף דאיכא חזקה שלים עשה שליחותו ע"כ צ"ל דחשיב להו ס"ס שמא לא נתרצית ושמא לא זו הנה אף דהוי ספק אחד בגוף וספק אחד בתערובת א"נ י"ל דס"ל דאיכא חזקה נגד חזקת שלים דהעמד הקרובת בחזקת פנויה דלא פסברת הרמב"ן וכיון דליכא חזקה ה"ל ס"ס שמא חזר בו ושמא לא נתרצה אף יותר כראה לענ"ד לפרש דברי התוס' שם שכתבו ועוד דאזלינן בתר רובא וכו': קשה דנהי דס"ל להתוס' דכל היכי דאין האיסור נזכר במקומו לא הוי ליה קבוע מדאורייתא עכ"פ מדברבנן אסורה כמשנה מפונרשת דף ס"ד ע"ב באומר קדשתי את בתי הגדולה

ואינו יודע אם גדולה שבגדולות דכולן אסורות והתם לא שינה לומר משום קנסא דהא מוקי שם הש"ס בהקפרו ולבסוף נתערבו ומאי קנסא שינה שם ועמ"ש בחידושינו שם ע"ז.

ע"כ פראה דמ"ש התוספות בתחילה שמה לא נתרצה גם בטעם זה לחוד לא סגי עכ"פ ספיקא הוי פיון דחזקה שע"ש שמה נתרצה אלא פנונתם מחמת שני הטעמים דהוי ס"ס קדא שמה לא נתרצה ועוד אפי' אם נתרצה שמה לא זו היא משום דאזלינן בטר רנבא דהיינו כמו שכתבו התוס' בנזיר דלא מיקרי קבוע פיון שאינה איסור קבוע ידוע במקומו ואף דקבוע בזה אסור מדרבנן פיון דאיכא נמי ספיקא שמה לא נתרצה הו"ל ספיקא דרבנן אבל אין לומר דס"ל לתוס' כמ"ש לעיל דהוי ס"ס בגופו משים דהוי ספק שמה לא נתערב שום איסור פנ"ל דהא כתבו שם דמהאי טעמא יתומה קטנה מותרת ולא חיישינן שמה קדשה אבי' ע"י השליח והתם הרי בנדאי נתערב ספק איסור ואפ"ה חשב' ליה ס"ס: שם ה"ז אסור בכל אשה וכו' הנה הרמב"ן ס"ל דחששא זו דאורייתא תא היא והא דאין כל קטנות יתומות נאסרות בזה כמו שהקשו התוס' היינו משום חזקת פנוי' דידה משמע לכאורה דס"ל דחזקת פנוי' עדיפא טפי מחזקות שליח וליחיותו ונדקא בשליח המקדש לא מהני חזקת פנויות דקרובותי'.

ולפ"ז הנה נ"מ טובא באשה שעשתה שליח קבלה לקדשה לכל מי שירצה ומת השליח מותרת להינשא משום דחזקת פנוי' עדיפא טפי מחזקת שליח עשה שליחורי'. אף נראה דזה אינו דמנ"ל דחזקת פנוי' עדיפא טפי דהא משמע בעירובין דף צ"א דברבנן חזקת שליח עשה שליחיותו מוציא מידי חזקה אחרת אלא דגם הרמב"ן ס"ל בהא פשיטת התוס' דכיון דחזקת פנוי' מסייע לה איכא נמי ספיקא דתערוב' שמה לא זו הי' לכה יתומות קטנות מותרת משא"כ שליח קבלה דאשה אכא דבהא פליג על התוס' דס"ל דבשליח המקדש אסור מדינא וכמ"ש לעיל ולא משום קנסא אף לכמ"ש לעיל די"ל דהוי ס"ס שמה חזר בו השליח ושמה לא נתרצה פנ"ל הכי נמי באשה איכא ס"ס שמה לא רצה לקדשה ולפ"ז כשאומרות הקרובות ברי שלא נתקדשו מהני כמ"ש הרמב"ן בפירוש ולא הבנתי מ"ש הר"ן דאינה נאמנת משים דה"ל דבר שבפירושה דהא איתא בר"פ האשה רבה דע"א נאמן אפי' בדבר שבפירושה היכא דלא איתחזק איסורא וכ"כ הר"ן בעצמו בקדושין דף ס"ג ע"ב והכא פיון דהוי ספק שמה לא זו היא הוי כפתי חתיכות שנתערבו דע"א נאמן אבל לפשיטת התוס' י"ל דלא מהני ברי דידה משום קנסא.

והנה הטעם שכתבו התוס' משום קנס פראה פנונתם דדמי למבטל איסור לכתחילה דנהי דמדינא שרי משום ספיקא דתערובות פנ"ל מ"מ הו"ל המקדש כמבטל איסור לכתחילה דקי"ל דאסור למבטל משום קנסא כדאיתא בפ' הגזקין דף נ"ג ע"ב ובי"ד סי' צ"ט.

ועיין בסמוך: שם ומותר באשה שאין לה קרובות וכו'. עיין בפרישה שנסתפק בשניות אם אסור באשה שקרובותי' שניות והט"ז פתב בפשיטות איסור ודייק מדמקשה בהש"ס פשיטא וכן הוא הגירסא בב"י אבל אינו בגירסא שלפנינו וסוגיא דנזיר שם.

והנה לכאורה הנה נראה דלפי טעם הרמב"ן ו"ל דס"ל דאסור מדינא די"ל דאף הרמב"ן ו"ל מודה דהוי ספק ספיקא ספק לא נתרצה וספק לא זו הנה אלא דה"ל ספק אחד בגוף

וספק אחד בתערובות וכיון דשגיות דרבנן היא הא קי"ל דבדרבנן מהני ס"ס כזה כמ"ש הש"כ בי"ד ס"ס ק"י.

עוד נראה דהא צריף להבין לפי טעמו של הרמב"ן ו"ל דנהי דחזקת פנויה דקרובותיה אין מועלת לה מ"מ נוקי היא עצמה בחזקת היתר עליו כדאיתא ביבמות דף למד ע"ב אשה בחזקת היתר לשוק קנימת וכו' וצ"ל דהכא שאני דאם נימא דיוכל לקדש אותה הרי אוסר אותה בקידושיו על כל העולם וכהו איכא חזקה להיפוך דנימא שיקדש השליח אחד מקרובותיה ולא תפסו הקידושין דידיה ומותרת לכל העולם על כן לא שייף הכא חזקת היתר משא"כ ביבמות שם דאם נימא דאסורה לו אסורה נמי לכל אדם ולפ"ז היינו דוקא בקרובות דאורייתא שאין הקידושין תופסין בהו אבל בשגיות דקידושין תופסין בהו נמצא דליכא חזקה להיפוך פשיקדש אותה שפיר איכא למימר דמוקמינן לאשה עצמה בחזקת היתר.

ובזה מיושב נמי הגירסא שהביא הב"י והט"ז דמקשי הש"ס פשיטא פיון דאיכא חזקת היתר נגד חזקת שליח עושה שליחותו פשיטא דספקא דרבנן לקולא פן נלע"ד נכון. אבל להטעם שפיתבו התוס' משום קנס כפר פתבנו דהיינו קנסא שקנסו חז"ל למבטל איסור לכתחילה א"כ הא קי"ל בי"ד סי' צ"ט דאפ"י אם ביטל איסור דרבנן אסור להמבטל אפי' בדיעבד ע"ש א"כ יש להחמיר אפי' בשגיות.

אף י"ל פיון דלא הנה מבטל ממש כמ"ש הר"ן דלא אסיק אדעתיה שגימות השליח י"ל דאין להחמיר בשגיות דרבנן. שם בהג"ה ויש חולקין בזה והאחרונים פתבו דהתו' לא פתבו פן אלא בשלחו לקדש אשה סתם דאיכא רובא: והנה לכאורה משמע מדברי התו' דמדינא מותרת משום שפא לא נתרצה אף כפר פתבנו דע"כ שני התירוצים שפיתבו התוס' שם תירץ אחד הוא פנ"ל וכן הדין נותן דכיון דהוי ספק אחד אפילו איקלימא דמדאוריית' מוקמינן לקרובותיה בחזקת פנויות מ"מ אסור מדרבנן פנ"ל מ"מ נ"מ מזה אם אמר לשליח שיקדש לו א' משלשה דבזה לא שייף קנס פיון שייחד לו ואיכא כמי רובא הנה ראוי להתיר לדעת התוספות אף לפמ"ש דטעם התוס' משום דהוי כמבטל איסור לכתחילה א"כ גם בזה יש להחמיר ונראה עוד דנ"מ מזה אם צנה לשליח לקדש בת פלוני ומת אביה והשליח דהיתומה אסורה לעולם עד שיגרשה המשלח דלא שייף טעמא דהתוס' וכן לטעם הרמב"ן כפר פתבנו דלא התיר מטעם חזקת פנוי' אלא משום דאיכא נמי טעמא דשפא לא זו הי' וצ"ע: סעיף י"ד אין לבטל אלא בפני השליח וכו' הוא מדברי המרדכי בפרק השולח בשם רבינו שמחה ונהביאו הב"י וז"ל א' שעשה לו שליח לקדש לו אשה ואח"כ חזר ובטל שליחותו בפני ב"ד שלא בפני שליח וכו'.

והנה מ"ש פעמים שיגיע לידה קודם שבפוטלו והיא סבורה שבטלו קודם לכן וכו' והוא לכאורה נגד משמעות הסוגיא בגיטין דף ל"ג ר"ל אמר מפני תקנות עגוננו' דס"ל כר"ש וכו' ואי נימא סברתו שתנוע' בזמן הביטול ה"נ איכא למיחוש בגט דאף שתשמע שבטל סברה שבפוטלו אחר שהגיע לידה ואיכא חשש ממזרות אע"כ דאין סברא שתטעה בזמן הביטול משום דאם יתנה לה ספק בזמן לא תנשא מספק ונראה שהוציא סברתו מירושלמי ר"פ השולח שהביא שם וז"ל ומ"ד שלא תבוא לידי ממזרת סבורה שלא ביטל והוא ביטל והיא הולכת ונישאת וכו' סבורה שבפוטל והוא לא ביטל ובא אחר וקדשה

תופסין בה קדושין והיא ממתנת ער שימות בעלה הראשון והיא הולכת ונישאת ונמצא בניה באין לידי ממזרת ומפרש דהא דקאמר סבורה שביטל והוא לא ביטל היינו שביטל אחר שהגיע לידה ותסבור שביטל קודם שהגיע לידה ובאמת ראיתי בקידושי רשב"א בר"פ השולח שפי' פן דברי הירושלמי מפני תקנות עגונות סבורה שביטל והוא לא ביטל והיינו שתטעה בזמן הביטול ולפי"ז הוא סותר סוגיות הש"ס דידן פנ"ל ואפשר דבקידושין נמי שינה חשש עגונות שיסמוך על הביטול וילך למדינת הים והיא תתעגן מספק שמה קדמו קידושין לביטול וצ"ע: סעיף ט"ו והוא אומר לא קדשתיה וכו' פתבו הח"מ והב"ש אף שהמשלם אינו טוען ברי מ"מ השליח שהוא פמותו אומר שחזר בו וביטל שליחותו וכו': נראה הטעם בזה שהשליח מהימן ליה טפי פדאמרנו בגיטין דף ס"ד גבי שליח דהא הימניה ע"ש.

שוב ראיתי בתשובת ריב"ש סי' פ"ב שכתב הטעם כמ"ש הח"מ והב"ש דשלוחו פמותו לכל דבר והביא שם ראיה זו משליח דהא הימניה והאריה בזה ע"ש ותו דיש לדמות להא דאמרנו בגיטין דף נ"ד ע"ב דכל פועל שהיה בידו ואמר לו בפעם הראשון שמצאו מהימן לו והכא נמי פינו שהיה בידו לחזור בשליחותו ואמר לו שחזר משליחותו מהימן ליה לגבי דידיה טפי מן האשה אע"ג דאיכא חזקה שלים עושה שליחותו: ולפי"ז נראה די"ל דכשהחזק השליח בעדים אסור בקרובותיה דנהי דהוא מהימן ליה משום שלוחו פמותו מ"מ הקרובות אסורת בו דכיון דלא הוי שליח דינה לא מהימן לגבי דידיהו יותר מן האשה וכיון דאיכא חזקה שע"ש אסורה בו פינו דליכא חזקת פנויה שהרי עכ"פ היא מקודשת לפני עדים אבל אם לא החזק בעדי' ממיל' דלגבי הקרובות שאין ידוע להם בבירור שעשת' שליח לא שינה חזק' שלים עושה שליחות אלא ע"פ המשלם ממילא דמהימן נמי השליח אבל אם החזק שליחותו האיסור, הוא משום הקרובות ועוד כראה לפמ"ש הדרשה בהחזק השליח דמקודשת לראשון היינו לעגנו שאם החזיר השליח וקדשה לעצמה בפעם שנית או אם בא אחר וקדשה אחר שמת השליח או גרשה אין קדושין תופסין משום חזקה דשליח עשה שליחותו אף שכתב רמ"א לעיל סעיף ג' בשם הריב"ש דאם לא היו עדים על הקדושין והאשה והשליח אומרי' שנתקדשה פראוי ובא אחר וקדשה צריכה גט היינו משום דהתם איכא חזקת פנויה שפותר לחזקת שליח עושה שליחותו משא"כ הכא דמירי שיש כאן עדים על הקידושין אלא שאינם יודעים למי נתקדשה א"ב לא שינה חזקה חזקה פנויה.

ועוד נראה דאם מכחשת אותו בפניו ואומר' לו לא קדשתני נאמנת מדרב המנונא משום דאין מעיזה בפני בעלה דאף בארוסה איתא לחזקה זו פדאיתא בגיטין דף פ"ח ע"ב וכיון שיש כאן עדים על הקידושין ונדאי קדשה לראשון אף נרא' דאפ"ה אסורה לראשון בלא גט מן השני מטעמא פינו דשלוחו פמותו מהימן ליה פנ"ל ומהאי טעמא מותר בקרובותיה בלא החזק השליח בעדים פנ"ל וכן נראה דהא דאמר דכלא החזק ואינה יודעת למי נתקדשה מקודשת לשני היינו שאינה צריכה גט מן הראשון דע"א נאמן באיסורין היכא דליכא חזקה דשליח עשה שליחותו פינו שאין עדים על השליחות אבל עכ"פ אסורה לשני דהא קיי"ל לקמן סי' ל"ז סעיף כ"ד באומרת נתקדשתי ואיני יודע למי ובא אחר ואמר אני קדשתיה נאמן ליתן גט ואינו נאמן לכנוס דשמה יצרו תקפו וכו"ז א"ש אפי' לדעת הפוסקים דש"ה צריף עדים דהכא מירי שאמר שעשאונו בפני עדים אלא שאין

העדים לפנינו והנה הפרישה כתב וז"ל ונראה נמי דמייבירי שהמשלם א"ל לשלם להלוות לו מעות או שהם מחולקים דהאיש אמר קדשתיה במעות שלי והאשה אומרת בסלע של המשלם עכ"ל ולענ"ד נראה דמייבירי דווקא שהמשלם אמר להשלם להלוות לו אבל אם הם מחולקים באיזה כסף קדשה יש להסתפק אם מקודשת לראשון דנהי דמהימנא במה שאמר שנתקדשה לראשון אבל במה שאומר השלים שנתקדשה במעות של עצמו יש לומר דפלגינן דיבוריה ואינה מקודשת בנודאי לראשון אם חזרה ונתקדשה לשלים או לאחר כנ"ל דאיכא למימר דמהימן השלים בהא ולא נתקדשה כלל ולא שיהי פאן חזקה דאין אשה מעיזה ואף דאיכא חזקה דשלים ע"ש מ"מ איכא חזקה פנויה פנגדה: שם בהג"ה ויש חולקין וכו' הוא דעת הרא"ש דס"ל דאף דלא הוחזק לא אמרינו פינן ששלוהו כמיתו מהימן טפי להתירו בקרובותיה אבל מה שכתב דבהחזוק אינה מקודשת לראשון צ"ע דנהי דס"ל דחזקה שלים ע"ש לא מהני לקולא שאין קדושין תופסין בשביל קדושי ראשון פינן דאיכא השלים שמכחיש את האשה מ"מ פינן דאיכא עדים על הקידושין נימא חזקה דאין אשה מעיזה ומסתמא קדשה לראשון ואפשר דס"ל לחלק פינן דלא נודע הקידושין מעולם אמרינו דשפיר מעיזה וצ"ע: שם בהג"ה שלים שאמר קדשתיה למשלם וכו' הוא מדברי הריב"ש פ"ב ונראה דהכא לאו מטעם חזקה שלים ע"ש דהא איכא חזקה פנויה פנגדה א"כ הו"ל שלים ע"ש בהכחשה דלאו פלוס הואאלא מטעם דשלוהו כמותו ומהימן ליה לגבי דידיה יותר מעד א' כנ"ל וכמ"ש הריב"ש שם: סימן ל"ו סעיף א' ומצוה שנתקדש ע"י עצמה וכו'.

כתב הח"מ אע"ג דאין אשה מצוה על פו"ר וכו' וכבר כתבנו בחידושינו בר"פ הא"מ דכינן דאם רצונה להינשא מ"ע להתקדש ע"י קידושי תורה זו היא מצותה כמו מצות הפרשת תרומה ושחיטה ושילוח הקן וכינצא בהן דמברכים עליהם אף דאינו אלא אם רצונו לאכול ע"ש באורח ועמ"ש הב"ש בס"ק א' דאם גלתה דעתה שרצונה להתקדש לפלוני יוכל לזפות לה שום אדם וכו' וכ"כ לקמן סי' ל"ז ס"ק ז' אפי' גילוי דעת שיהא תהא שלוהו מהני וכו' ע"ש וכבר כתבנו לעיל בר"ס ל"ה דכינן דמצונו בשליחות תרומה והתורם שלא מדעת בעלים אין תרומתו תרומה אע"ג דנודאי דעת בעלי לתרום מ"מ אמרינו דניחא ליה למיעבד המצוה בעצמו ודוקא בתורם משלו על של חבירו הוי תרומתו תרומה א"כ ה"נ גבי קידושין אמרינו דניחא לה להתקדש בעצמה וכן מוכח מסוגיא דף מ"ד בקטנה שנתקדשה שלא לדעת אבי' דאע"ג דשדכה דהיינו שנתרצה האב לקדשה לו אפ"ה אמרינו דלא חיישינן שפא נתרצה האב וכן משמע בסעיף ה' דש"ק אינו יוכל למנות שלים משום דה"ל מילי ולא אמרינו פינן דניחא לה להתקדש לפלוני א"צ מינוי שליחות כלל ותו דבקדושי כסף י"ל דלא ניחא לה שיהא פקדונה בי"ד אחר וכ"ש אם לא פירשה בכמה רצונה להתקדש או שאר תנאים שרוצים להתנות עמו.

וכן הדעת נוטה דאטו בכל שידוכין יקדש אותה ע"י אחר וכן לא יעשה ועמ"ש בזה בר"ס לע"ד ואפשר דהב"ש לא אמר אלא כשהיא אומרת בשעה ששמעה דניחא לה בקידושין וגם בזה צ"ע כמו שביבאר בסוף סי' זה ע"ש ועיין לקמן סי' ל"ז סעיף י"א מ"ש הב"ש עצמו שם ס"ק ט"ז דאפי' בגלה דעתו בעינן דוקא שגלה דעתו שיהיה שלוהו וניחא ליה בקבלתה וכן כתב הח"מ שם ועמ"ש שם: שם ואפי' שתק וכו' כתב בח"מ ס"ח ח' מכאן

משמע דאין ש"ק צריף שיאמר הן וכו' והב"ש פתב בס"ק ב' וז"ל ולמ"ש ב"ח צ"ל מ"ש בסע"ף ח' ושתקה וקבלה סתם היינו שלא אמרה שהיא שלוחה אבל מ"ע השיבה הן כו'.

ונראה פוננתו דהתם לא אמרינו אלא שלא השיבה לאשה שרצונה לעשות שליחותה אבל בשעת קדושין י"ל שהשיבה להמקדש הן. ובאמת בלשון הרא"ש פן הוא שלא אמרה לה שרצונה לעשותו שליחותה.

ואין לומר דא"כ מאי קמ"ל פיון שאמרה בשעת קדושין הן הרי חזינו דעשתה שליחותה ז"א דהא גופה קמ"ל דלא נימא דמה שאמרה הן היינו על קדושין דידה ולא על קדושי חברתה כמו שיבואר בסמוך אבל פבר פתבתי בחידושינו דף כ"ב דמדברי התו' שם ד"ה ואפ"י וכו' שכתבו דהחידוש הוא אפ"י היכא שקבלה קדושין מסתמא ע"ש משמע שלא אמרה הן בשעת קדושין ותו דהא יליף משם דקדשה בגזל דידה אינה מקודש' מדקתני במתניתין שם פירות שביעית ע"כ מייירי בלא אמרה הן דאי אמרה הן אפ"י בגזל דידה מקודשת פדאיתא לעיל סי' כ"ח סע"ף ב' ואף דיש לדחות דאפילו באמרה הן נהי דהנה מקודשת בגזל שלה מ"מ האחרות יכולין לומר שלא עשו או אותם שליח לקבל בתורת קדושין אלא ליחזק גזל שלהם מ"מ מסתמא דמתני' משמע דבגזל אין אחת מהן מקודשת ומ"ש הב"ש עוד גם י"ל שם עדיף טפי מדהיא מקודשת בנודאי אז אמרינו גם החברתה מקודשת וכו' ולא משמע הכי בפסגיא דהיכא דנעשית לה צרה גרע טפי ופז דכבר כתבנו בחידושינו שם דמשמע אפ"י אחותה שקיבלה הנה אחד מן האחיות דהיא אינה מקודשת אפ"י מהני הקדושין לגבי האחרות.

אף כראה די"ל דהטעם שצריף שיאמר השליח הן היינו משום דמצוה שיקדש אותה בעצמו ולגבי המקדש איכא נמי איסורא איכא למימר דלא ניחא לי' למיעבד שליחותה עד שיאמר בפירוש דמהאי טעמא אמרי' בעבירה גמורה דלא מהני שליחות פלל משום דדברי רב ודברי תלמוד וכו' תדע דהא הרמב"ם בפ"ב שם פתב דין זה גם בקדושי האב שצריף שיאמר הן והיינו משום דגם באב איכא נמי איסורא דאסור לקדש את בתו עד שתגדיל ותאמר בפלוני אני רוצה והיינו דלא פתבו דין זה בשליח קבלת הגט שצריף שיאמר השליח הן משונה דהתם ליכא איסורא וממילא דאין קושיא מהאי דסע"ף ח' דהתם בסוגיא דף נ"ב מייירי שאמר המקדש להמתקדשת בעצמה פולקם מקודשת לי אלא שהם אמרו לאחת מהן שהיא תקבל את הקדושין ובכה"ג נודאי ליכא איסורא דהרי הן עושין המצוה בעצמן ומה לי ששקבלת את הקדושין בעצמן או שלוחה ובכה"ג נודאי אין צ"ל הן ונראה ראי' לזה מלשון הרמב"ם בפ"ד מה"א דין ב' המקדש את האשה ונתן הקדושין מדעתה ביד חברתה ואמר לחברתה פשנתן הקדושין בידה ואת נמי וכו' והוא מ"ש בש"ע סע"ף ט' אשה שהיא שליח לקבל קדושין וכו' ויש לתמוה בלשון הרמב"ם ז"ל דלמה לא פתב בלשון הש"ע בסע"ף ט' שהי' שליח קבלה ממש ולכמ"ש דבשליח קבלה ממש פיון שצריף שתאמר הן בשביל קדושי השליחות איכא למימר כמי דמהני לגבי עצמה אפ"י אי אמר לה בלשון שאלה דהרי נתרצית לה לכך פתב הרמב"ם שאמר לאשה עצמה התקדשי לי אלא שאמרה לחברתה לקבל ובכה"ג לא בעינן לומר הן פיון שהיא מתקדשת בעצמה ובלשון הש"ע ס"ל בדוחק שאמרה הן במהירות קודם שגמר ואת.

וכן משמע בנדררי דף נ"ו ע"ב בבעני דר"פ באמר לה נאת לפי פי הר"ן ותוס' שם שעיקר הקידושין הי' על עצמה ואמר לחברתה נאת ונתן שתי פרוטות ליד הראשונה ע"ש: ונראה דהא דמשמע להו דהשליח צריך להשיב לשון קידושין יותר מפשמתקדשת בעצמה היינו דדקדקו הכי מלשון המשנת דגבי קידושין נקט בכל מקום הלשון האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה ולא אמר לקבל קדושיה כדאמר בר"פ האומר התקבל לי גיטי משמע ולכתחילה צריך שיאמר השליח הקידושין בפירוש וכן גבי אב נקט בכל מקום דמקדש את בתה וכן בלשון המתניתו בכתובות דף ע"ו ע"ב האב זכאי בקדושיה ומקבל את גיטה ולא נקט בקבלת קדושין כלשון ומקבל את גיטה והאי דאמר בדר"ח ע"ב הב"ע פגון שאמרה היא לשלוחה צאי וקבל לי קדושי מפלוני שאמר לי התקדשי לי וכו' היינו משום דהתם הנה האמיר' לעצמה כנ"ל ונראה עוד די"ל הטעם דבעינו שיאמר האב בעצמו בתי מקודשת או שיאמר הן הוא מדינא דאורייתא דהא אמרינו בקידושין דף ט' בשטר פיצד כו' בתה מקודשת לי וכו' ה"נ קרי' ביה פי יקח דכתיב את בתי נתתי וכו' אלא אמר רבא הילכתא ניהו וכבר כתבתי בחידושינו שם לתרץ קושיות המפרשים דלא מקשה הש"ס לעיל בבבביתא דף ה' ע"ב פיצד מכסף דלא דמי למכר שהמוכר אומר דהא עיקר הקנייה על קדושי האב מדכתיב את בתי נתתי וכו' כדמשמע מפירש"י ז"ל.

ותו אמרינו שם בדר"ד ע"ב ואי כתב רחמנא ויצא חנם ה"א היכא דיהבא איהי לדידיה וקדשתו הוי קידושין כתב רחמנא פי יקח ולא פי יקח וכו' ופי' התוס' שם בד"ה היכא דיהבא לדידיה וכו' דיהבה לדידיה לאו דוקא אלא ר"ל ואמרה ע"ש א"כ נהי דבכתיבת השטר הילכתא ניהו דהבעל כותב אפי' כשקדש ע"י אב אכל באמירה פיו דגבי האב לא כתיב פי יקח אלא את בתי נתתי מאן לימא לן דלא בעי אמירת האב ונראה דמזה יליף הרמב"ם גם בש"ק דהא קדושי אב נמי הוא מדין שליחות כדאיתא בגיטין דף כ"א ואב"מ שליח קבלה נמי אשכחן בע"כ שפן אב מקבל וכו' וכן השנוה הרמב"ם ז"ל השליח לאב בכתיבת השטר מדעת השליח כמו מדעת האב.

ונראה דברי הפרישה דמ"ש הרמב"ם וש"ע אם שתק קאי אדבתריה אם הי' עסוקין בא"ע כו' מדפרט הרמב"ם דין זה יותר משאר דיני הקידושין שכתב אח"ז שבכל הדברים של קידושין דין האיש עם שלוחה וכו' ותו דבפ"ט מהלכות א' דין חית כתב הנה מדבר ע"ק וקאן כתב סתם אם היו עסוקין באותו ענין משמע דאדלעיל קאי וקמ"ל דכי היכא דמהני עסוקין בא"ע לענין אמירת המקדש ה"כ מהני עסוקין בא"ע לענין אמירת השליח או האב וצ"ע: סעיף ח' ניש מי שאומר שאפ' אם כשאמרה לה קבלי וכו' כן הוכיחו תוס' והרא"ש דאל"כ מאי קמ"ל וצריך להבין דמשמע מלשון הסוגיא דאשה נעשית שליח לחברתה הוי רבותא אפילו במקום שאינה נעשית לה צרה מדקאמר ואפ' במקום שנעשית לה צרה ואין לומר דקמ"ל דאפ' לא אמרה הן דא"כ הו"ל לאשמועינן בכל ש"ק ומאי אריא אשה לחברתה ותו דכבר כתבנו דבענין זה דמייירי התם שאמר להאשה עצמה ואין השליח אלא לקבל בלבד לכ"ע א"צ שיאמר הן.

ועמ"ש בזה בחידושינו ולפי פשוטו נראה דכל אשה נאפ' שותקת בשעת קבלה ידועה שניתרצית במה שקיבלה ממנו אבל כשקדשה בדרך א' כדקתני במתניתו שקדש חמ"ש

גושים בכלכלה אחת כיוון שמקבלת הקידושין לעצמה אין הוכחה מזה שמקבלת גם בשביל חברה וכיון דמשפחת פמי בכה"ג במקום שאין נעשית לה צרה אפילו אי נימא דאין שליח קבלה יכול לקבל מיד שליח הולכה כגון שהוא שליח הולכה לקדש את עצמה למשלחה והוא מקדש לעצמו אשה אחרת שעשאתה לאשה זו שליח קבלה והוא נותן לו דבר אחד שיתקדשו בו שתיקהו א"כ אין ראיה שקיבלה גם בשביל חברה ובענין זה אין נעשית לה צרה וקמ"ל דאמרינו מסתמא קיבלה גם בשביל חברה והדר אמר דאפי' במקום שנעשית לה צרה אמרינו הכי אף מלשון הר"ן בנדורים שם שנתן לה שתי פרוטות משמע דדוקא שנתן לה שתי פרוטות אחד בשביל עצמה וא' בשביל חברה דאז הוי ראיה שקבלתה פרוטה שני בשביל חברה דלא הי' לה לקבל אלא פרוטה אחד אבל מסוגיא דקידושין דמייירי שקדשה בכלכלה של תאנים משמע דאפי' בדבר אחד ואפשר דהר"ן לאו דוקא קאמר שתי פרוטות.

וצ"ע: סעיף ט' וכשנתן הקדושין אמר לה ואת נמי וכו' כתב הב"ש בשם ב"ה אפי' לא אמר בפ"א רק אמר תכ"ד מקודשת השני' וכו' היינו דוקא לענין חזרה וכו' ולענ"ד נראה דנודאי אם אמר ואת נמי קודם שנתן לה מהני אפי' אחר פדי דיבור דפשיטא דמהני קודם נתינה אבל אם נתן לה ואח"כ אמר לא מהני אפי' תכ"ד דכיון שאמר לה בתחילה שמקדש אותה לפי הר"ן או חברה לפי הרמב"ם כבר זכתה בשתי הפרוטות בשביל עצמה או בשביל חברה ואין יכול לחזור שתתקדש בפרוטה אחת כמ"ש לעיל בסי' כ"ח דאפי' בכל מתנה אינו יכול לחזור לאחר הנתינה אפי' תכ"ד ועמ"ש לעיל בסי' ל"א סעיף ה' בדברי הב"ש שם בס"ק י"ג מ"ש בשם הר"י ע"ש: סעיף יו"ד יש מי שאומר וכו' נראה דנפקא ליה מהא דרב ושמואל בדרף ע"ט קדשה אביה בדרף וכו' דלא חיישינו דשליח שווי' לאביה כדס"ל לרב ושמואל בדרף מ"ה ועמ"ש בחידושי ליישוב זה דמייירי התם שלא היה בבית ביומא דמשלים שית ובתוך ששה אינה יכולה לעשות שליח במידי דלא מצי למיעבד השתא פדאיתא בנזיר דף י"ב ולעיל סי' ל"ה: סעיף י"א יש מי שאומר שצריכה גט מספק אף מדברי התוס' דף ע"ט ד"ה וקדשה אבי' וכו' משמע לה די דבקדשה אבי' לחוד אינה צריכה גט ולא חיישינו שמא נתרצה ע"ש ואפשר דהכא מייירי פשהיא אומרת אח"כ שנתרצית בקדושי אבי' ועיין לקמן סי' ל"ז סעי' י"א: סימן ל"ז סעיף א' וכן הוא זכאי במציאתה וכו' זהו לשון הרמב"ם וכ"כ הטור ועיין בב"י ובפרישה וב"ח שתמהו דמאי ענין זה לכאן והב"ח פתב דקמ"ל דאפי' אם הפסד קדושין יותר מפרוטה דהמותר הוא כמו מתנה ומציאה והב"ש פתב דיש ללמוד מזה דהנותן מתנה לקטנה או נערה הוא של אבי' ולא נהירא לי דהפסד קדושין לא דמי למתנה דכל הפסד הוא שייך לזכות הקידושין והיינו דאמרו בקדושין דף ד' השתא אבי' וקבל קדושי' שי' ואיהי תשקול פספא דעיקר הזכות של הקידושין הוא שייכול לפסוק דמי הקידושין כרצונו וכן כתבו התו' בשם הירושלמי בקדושי ביאה דעיקר הזכות הוא שייכול ליקח שקר ממי שנמסרה לביאה סרי דכל הפסד הוא בכלל הקידושין ונראה לענ"ד די"ל לענינו כאן לפמ"ש בחידושי פתובות דהא דסבירא לי לרש"י במציאתה משום איבה דמזונות שלא יזין אותה ולא פ"י כמ"ש התוס' משום איבה שלא ימסרנה למגנול ולמנפה שחין משים דמשמע ממתניתין שהדאפילו אם כבר היא ארוסה זוכה במציאתה ובזה לא שייך לומר שלא ימסרנה למגנול ולמנפה שחין שחרי כבר קדשה אע"כ הסכם משום מזונות

וכן יש לפרש הכי פנונת הרמ"בם והטור דארף דכבר קדשה מ"מ מציאתה שלו משום איבה דמזונות ובזה נראה פנונת הלבוש שפכתב בסימן זה הטעם דמציאתה שלו משום איבה דמזונות כפירוש רש"י ובח"מ סימן ר"ע כתב הטעם משום שלא ימסרנו למגנול כפירוש התוס' ולפמ"ש דהקא מיירי בארוסה את.

שפיר אף בעיקר הדין מתנה וצ"ע. והב"ש כתב דמדברי התוס' פנ"ש דף מ"ו משמע דאין ללמוד מציאה מפסד קדושין משום דטרחה להגביה משא"כ במתנה ע"ש.

ולענ"ד צ"ע די"ל דמתנה דומה לירושא דאין לאב זכיה בהם אפי' בפירות הגדילים לאחר הירושא פדאיתא בכתובות דף מ"ז והיינו דלא זכתה התורה לאב אלא שבח הפא מגופה כגון מכירתה וקידושין ומעשה ידיה אבל בממון הפאים לה ממקום אחר אין לאב זכיה בהן ומ"ש התוספות ללמוד מציאה מקידושין היינו משום דבא ע"י גופא דטרחה להגביה ודומה למעשה ידיה ובזה מוכן מ"ש התוס' דאין ללמוד מציאה מקידושין משום דטרחה להגביה ולכאורה לאו פללא הוא דבכל מציאה איפא טורח להגביה דמי לא פסקינו במציאה דלית ביה טורח דהא אמרינן בפ"ק דב"מ דף י"ב דקטנה יש לה חצר וזוכה במציאות שפחצרה וכיוצא בהן ולפמ"ש א"ש דהא אין ללמוד מציאה מקידושין אלא מטעמא שיש לה זכות דטורח גופא ועוד פתבתי בחידושי קדושין דף ד' דבעי למילף מעשה ידיה מקידושין אף דכתבו התוס' בכתובות דף מ"ו בד"ה ממונא מאיסורא וכו' דקדושין מקרי איסורא דאית ביה ממונא וא"כ איך גיליף מעשה ידיה דהוא ממונא מקידושין דהוא איסורא דאית ביה ממונא וכתבנו שם דמ"י נמי איפא ביה איסורא שיכול לכופה לעבודתה מה שאינו רשאי לכוף אפי' לבע"ח דאינו מחוייב להשפיר עצמו לשלם חובו ואקרי נמי אסורא דאית ביה ממונא ומה שרצו התוס' ללמוד מציאה מקידושין היינו נמי שיכול לכופה במציאה דאית ביה טרחה להגביה והיינו שפכתב התוס' דמהאי טעמא מציאה דאית ביה טרחה ליכא למילף מקדושין משום דטרחה להגביה אבל במתנה דהוא ממון גמור ליכא למילף מקדושין דאית ביה איסורא גם מ"ש הב"ש דמה שסיים התוספות שם דמה לקדושין שפן נפסד על ידה לאו פירכא גמורה היא צ"ע דנראה דהתו' לא כתב פן אלא לפי שיטתם דמיירי אפי' באינו ניוזנית אבל לפי פירש"י דהא דקאמר משום איבה היינו איבה דמזונות א"כ ע"כ מיירי בניזונות ממנו וכיון דבניזונות ממנו ממילא דמ"י שלו לא שייך פירכא דטרחה להגבי' שהרי הוא בכלל מ"י פדאיתא בב"מ דף י"ב א"כ הרי טורח הוא שלו אפילו במגבי' מציאה עם מלאכתה הא אפילו העדפה ע"י הדחק הוא דאב ע"כ צ"ל משום פירכא שהוא נפסד ע"י ואין להביא ראיה מכתובות אירוסין דהוי דאב די"ל דמתנת הפתובה הי' פן משום איבה.

מיהו אפשר דבמתנה נמי שייך משום איבה וצ"ע: שם ובמעשי ידי וכו' משמע אפי' באינו ניוזנית ממנו דומ' דקדושין ומציאתה אע"ג דאינו יכול לומר עשה עמי ואיני זונף פדאיתא בכתובות דף נ"ח ע"ב מ"מ העדפה הוי דאב פדאיתא שם דף מ"ג ובפ' החובל דף פ"ז ועיין בחידושי קדושין דף ד' שפכתב די"ל דאין ראיה מהה דכתובות דף מ"ג אלא דוקא פשהיא רוצה בכף שתה' ניוזנית ממעשי ידיה אבל אם העיכוב מחמת האב שאינו רוצה לזונה י"ל דאין לו העדפה.

גם אין ראיה מפרק החובל דשם מייירי בשבת שנותן החובל דלא טרחא בהו אכל בהעדפה ע"י טרחא ליכא למילף מקידושין דלא טרחא בהו וליכא למילף ממעשי ידי דקא עתונא מיניה וליכא למילף במה הצד מינייהו דאיכא למיפרך שפן נפסד ע"י כמ"ש התוס' בכתובות דף מ"ו פ"ב לענין מציאה וכ"ש לכופה למעשה ידיה בשביל ההעדפה פשאינו רוצה לזונה וצ"ע: שם בהג"ה י"א דאין קדושין תוספין בנפל וכו' עיין בב"ש שהוכיח פן מסוגיא דנדה דף כ"ג דמיבעיא שם לר"מ דאמר בהמה במעי אשה וכו' ואמר שם למימרא דחיי וכו' ומאי קא מקשי דילמא שפיר קא מיבעיא ליה לענין אם תפסי קדושין באחותה בעודנה חי אע"כ דקדושי נפל אינו פלום ותמה על פי רש"י שפירש בד"ה למימרא דחיי וכו' הא אחותה לא מיסתרא אלא בחי וכו' דמשמע ש"ל דקדושין תופסין בנפל א"כ למה לא אוקמי הבעיא שקידוש אחותה בעודנה חי וכתב ע"ז ואפשר רש"י ס"ל דאינו חי כלל.

ולכאורה הוא דחוק דמאי פסיקא ליה דלא הוי זמן פורתא פולי האי שייכול אביה לקדש אותה ואין הזמן מספיק לקדש גם את אחותה הא אי נימא דאינו חי כלל משבא לאויר העולם אינו במציאות נמי לצמצם שקידוש את הולד עצמו ונראה משום דהבעיא הוא אליבא דר"מ ור"מ ס"ל בקידושין דף ס"ב בהיתיה מעוברת ואמר אם תלד נקבה מקודש' פשילדה נקיבה א"כ שפיר משפחת קדושי הולד עצמה שקדש' פשהיתה מעוברת אכל לקדש את אחותה א"א לומר שקדש את אחותה בעודה מעוברת דא"כ פשיטא דתפסי קדושי אחותה דאפי' לר"מ דס"ל אדם ומקנה דבר שלא בא לעולם אין הקדושין חלין אלא לאחר שבא לעולם וכבר קדמו קדושי וע"כ צ"ל שקידוש את אחותה לאחר שנולדה וכיון דא"א לצמצם י"ל דכבר מת ולאחר מיתה פשיטא דתפסי קדושי אחותה ואין לומר שקדש את אחותו פשהיתה מעוברת ואמר לה שייחולו הקידושין פשתולד דגם בזה לא שייך למיבעיא אי תופסי קדושי אחותה דה"ל כמקדש שתי אחיות פאחת בעת הלידה פינון שאינו חי כלל משיצא לאויר העולם וקי"ל מקדש שתי אחיות פאחד אין הקידושין פלום ותו דכיון שקידוש את הולד בשעה שהיתה מעוברת לא גרע ממקדש סתם ונמצאו בה מומין דקיי"ל לקמן סימן ל"ט דאינה אלא קדושין מדבריהם או ספק קידושין וא"כ פשיטא דתפסי קדושי אחות' וליכא למיבעיא אלא אם מותר באחותה ודחוק לומר דקיבל בפירוש אפי' אם יהא בהמה.

ובזה א"ש הא דבעי רבי ירמיה לר"מ דוקא ולא בעי לרבנן דהלכתא פנומייהו דהא אמר רב ירמיה שם ע"ב הפל מודים גופו חישי ופניו אדם וכו' וכן אמר שם לעיל דמודים רבנן בקריו וקעפיו ולפמ"ש א"ש דכיון דאינו חי כלל משיצא לאויר העולם לא שייך כלל למיבעי שמצמצם וקדש בשעת לידה אכל לר"מ דס"ל אדם מקנה דשלב"ל שפיר מיבעיא ליה שקידשה פשהיתה מעוברת ובזה מכיון הלשון לר"מ דא' בהמ' במעי אשה וכו' דהיינו שקדש' פשהית' מעובר' פנ"ל כ"ז פתבנו לשיטת הב"ש בדעת רש"י אכל באמת הוא רחוק מן השכל לומר דפסיקא ליה שאינו חי אפי' שעה אחת משיצא לאויר העולם ולפ"ז משפחת שפיר הבעיא לענין תפיסת הקדושין באחותה כמ"ש הב"ש ונראה דהא בל"ז קשה דנ"מ למתסר באמה ואם אמה דאסורים אף לאחר מיתה ונהעיקר ב"ה דס"ל לרש"י הא דאמר למאי נ"מ לאיתסורי באחות' הם דברי ר' ירמיה פדי להביאו לידי גיחוד לפ"ז אין ראיה מזה דלא תפסי קדושין בנפל: סע"ף ה' קדשה אביה בבוקר וכו'

אין לפרש דונקא נקט הכי שקדושי אביה הי' תחלה אבל אם הי' קדושה עצמה בתחילה פינון דאיכא לאוקמא אחזקת פנויה שהיתה פנויה עד שקדושה אביה חוששין אף לקדושי אביה ז"א דאדרבא דבכה"ג גרע טפי דלגבי קדושי אביה איכא למימר שנתבגרה לאחר קדושי עצמה וקודם קדושי אביה וחזקת פנויה מסייע לבטל קדושי אבי' אף דגבי קדושי עצמה לא מהני חזקת פנוי' לבד מחמת חזקה ה"ה בוגרת לפנינו מ"מ לגבי קדושי אבי' מסייע חזקה פנוי' פינון דאיכא למימר שנתבגרה לאחר קדושי עצמה והיינו דבש"ס לא הונזר כל האי דבוקר וערב משמע דפליגי גם בהא דאל"כ מאי קאמר הש"ס שם ע"ב דברייתא דחוששין לקדושי שניהם דלא כרב הא איכא לאוקמא דברייתא זו מייירי שקדושה היא עצמה תחלה אע"כ צ"ל פנ"ל: שם ויש מי שאומר דאפי' אינו מכחישתו וכו' כתב הח"מ אפשר לומר אף דהיא מודה ואומרת בבירור שלא היתה בוגרת בשעה שקדושה אבי' אמרינן לאו כל כמינה דאסרה נפשה אבעלה וכו' ולכאורה לא משמע הכי מלשון התוס' ד"ה קדושה אביה וכו' וא"ת נפלגו בקדושה אביה גרידה וכו' ואי נימא דרב מייירי אפי' במודה שהיתה נערה לא הוי מקשי מידי דאם קדושה אביה לבד פשיטא שהיא נאמנת לשונו' על נפשה חתיכה דאיסורא אף מהא דקאמר בפסגיא שם ע"ב לא אידי ואידי פשמואל פאן במכחשתו וכו' ולא מוקי נמי אידי ואידי כרב' וברייתא דחוששין לשניהם היינו פשהיא מודה שהיתה בשעה שקדושה אביה משמע דאינה נאמנת לאסור עצמה על השני וצ"ע: שם ויש מי שאומר דונקא מכחישתו וכו'.

כתב הח"מ אפשר לומר דאם קדושה אביה לבד פינון שאינה מכחישתו צריכה גט מספק ומ"ש התוס' דמודה ושמואל בקדושה אביה לבד מייירי במכחישתו ואין דבריו מובנים דהא פתבו ההו' להדיא בד"ה ואי ס"ד וכו' דפלוגתיהו דרב ושמואל הוא באינו מכחישתו ואפשר דכוננתו דלדעת הרמ"ה דס"ל דפלוגתיהו דרב ושמואל במכחישתו.

אף נראה דלדעת הרמ"ה דלמסקנא פליגי רב ושמואל במכחישתו איכא לאוקמי באמת ברייתא דחוששין לקדושי שניהם באינו מכחישתו ולא פליגי הני תרי ברייתות אהדדי א"כ מדלא נקט בפרייתא דחוששין לשניהם קדושה אבי' לבד דהוי רבותא טפי כמו שהקשו התו' משמע דבקדושה אביה לבד א"צ גט משום דאיכא חזקת פנוי' ונהרי בוגרת לפנינו מיהו י"ל לפמ"ש לעיל סי' ל"ו סעיף י"א דלדעת העיטור דס"ל שם בקדושה אביה לבד והי' בוגרת חיישי' שפא נתרצה הבת דאין מקום לקוש' התו' דאי לא דקדושה את עצמה היתה צריכה גט מקדושי אבי' משום שפא נתרצה ואפשר דאפי' החולקים על העיטור דלא חיישינן שפא נתרצה הבת היינו בספק זה לבד אבל הכא דאיכא נמי ספק שפא היתה נערה לכ"ע צריכה גט וצ"ע: סעיף ו' ונמצאת לה סימנים וכו' כתב הח"מ דאם קדושה היא עצמה לבד תו' ניו ואח"כ נמצאת לה סימני בוגרת הוי ספק קדושי ופאין מועיל טענת פריא שלה וכו' והב"ש כתב דבזה לכ"ע לא חיישי' פינון דאית לה חזקת נערו' וחזקת פנוי' וכו' ונראה דהדין עמו דונדאי בתו' ניו חזקת נערו' ועדיפא מהרי בוגרת לפנינו כדקי"ל בכל דוכתי' דמוקמינן אחזקה אף שפכר יצאה מחזקתה לפנינו פדאיתא בכתובות דף י"ב ע"ב דמוקמי' אחזקת הגוף אע"פ שהי' בעולה לפנינו וכ"ש הכא דא כא ח"פ וראיה דהא כתב התוס' בד"ה קדושה אביה וכו' דאם קדושה אביה לבד פינון דאיכא חזקה דה"ה בוגרת לפנינו וחזקת פנוי' איו חוששין לקדושי האב וכ"ש חזקת נערה ועדיפא טפי מהרי בוגרת לפנינו פנ"ל וזה דמשמע מדמקשי הש"ס בהא

לימא רב וכו' משמע דעל שמואל לא קשה בהא דחושש לקדושי עצמה ולא מוקמינו אחזקת נערות נראה דהיינו משום דמייירי שקדשה אביה תחלה וא"כ ליכא חזקת פנוי' דממ"נ היא מקודשת מקדושי אביה ואדרבה איפא קצת חזקת פנוי' עד קדושי עצמה אלא דלאו חזקה אילימא היא פינו דממ"נ היא מקודשת לפנינו כמ"ש התו' וא"כ פינו דגם חזקת נערות לאו אילמא היא דה"ה בוגרת לפנינו שפיר קאמר שמואל דחוששין לקדושי שניהם ולפ"ז אפי', בקדשו שניהם אלא שהיא קדשה תחלה ואח"כ קדשה אביה י"ל דאין חוששין לקדושי עצמה פינו דאיפא חזקת נערות וגם חזקות פנוי' עד שקדשה אביה ואפשר דהח"מ לשיטתו אזיל שפתב לעיל לדעת הרמ"ה דמוקי פלוגתא דרב ושמואל במכחישתו ובהא דוקא איפא סברת התוס' דאם קדשה אביה לבד ביומא דמשלים שית פינו דאיפא חזקה דה"ה בוגרת לפנינו וגם היא טוענת פרי שהיתה בוגרת אז אין קידושי אביה פלוגתא בלא פרי דידה י"ל דחוששין לקידושי אביה לכוף מחמיר גם ה"כא אף דאיפא חזקת נערות וחזקת פנוי' אבל למאי דמשמע מלשון הח"מ דאפ"י אם אומרת פרי שהיתה נערה בשעת קידושי אביה אפ"ה צריכה גט קשה.

ואפשר דס"ל להח"מ דכיון שהיא קדשה א"ע ה"ל פאומרת פרי שהיא בוגרת ושוב אינה נאמנת לומר שהיתה נערה בשעה שנתקדשה אלא דלפ"ז קשה דא"כ נימא גם בקידושי שניהם ביומא דמשלים שית דהוי כמכחישתו וצ"ע: והנה התוס' פתבו וכן משמע דעת הרמב"ם דבתו' ניו חדשים לא מהני סימני בוגרת והקשו עליהם סוגיא דקאמר אילימא בתו' ששה חדשים בהא לימא רב וכו' וכבר כ' בחידושי דיש לפרש הא דקאמר תו' ש"ח היינו תו' ניו חדשים משראו בה סימני נערות אבל הוא לאחר ס"ח אחר י"ב שנים אבל לפי דברי הרשב"ץ שהביא הב"י והאחרונים דבכה"ג מחזיקין אותה בנערות משנת י"ב א"א לפרש הכי ונראה דיש לפרש ע"פ מ"ש הח"מ בסי' ד' ס"ק י"ב דלמ"ד שיפורא גרם ע"כ אמרינו נמי לענין ניו חדשים שבין נערות לבוגרות שיפורי קדים וסגי בד' חדשים שלמים וסוף חודש הראשון ותחילת חודש האחרון.

ונראה פשוט דנהי דבסוף חודש האחרון אמרינו לעולם שיפורא גרם אף לענין זמן הבוגרת כמו שהוכיח הח"מ שם מסוגיא דכתובות דף ל"ט מ"מ בחודש האחרון אין הכרח שתתבגר ביום ראשון דהא יליף לה מיוולדת לשבעה למקוטעין דבחודש האחרון יולדת לפעמים ביום א' ולפעמים לב' ימים כדמוכח מהא דקאמר בסוטה דמשה נולד מששה חדשים ניוח אחד ושמואל לב' ימים וה"ה בכל החודש וה"ה בבוגרת פן הוא לפעמים נתבגרה בתחילת חודש ולפעמים באמצע החודש ובזה החודש אזלינן בתר סימני בוגרת דכל החודש הוא בחזקת הבאת סיב והיינו דקאמר בתו' ששה חדשים ר"ל בתו' חודש הששי למ"ד שיפורא גרם אבל הרמב"ם ז"ל ס"ל דלא קיי"ל כמ"ד שיפורא גרם כדאיתא לקמן סימן קנ"ו.

וכן משמע מהא דמשני ביומא דמשלים שית משמע ששה חדשים שלמים דלמ"ד שיפורא גרם יומא דמשלים שית לא משכחת אלא בער"ח מ"מ לפי הס"ד יש לפרש הכי אליבא דע"ד שיפורא גרם ועיין בחידושי שפתב לשיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל כשנשלם ששה חדשים אזי יום האחרון נעשה בוגרת מתחלת היום והא דאמרינו ה"ה בוגרת לפנינו היינו כשאינו ידוע לנו סימני נערות מתי הביאה ומצאו אותה בסימני בוגרת ממילא אנו

יודעים ושהיא היום דמשלים שית ומחזקינו לה בבוגרת מתחלת היום ע"ש: סעיף ז ע"י שלוחו או ע"י עצמה או הנה הרא"ש פתב הטעם דמהני אפילו בקטנה אף דאין שליחות לקטן מ"מ ה"א פ"נן שהיא זכותה מהני מדין שליחות ולהראב"ד והרמב"ן הטעם משום דה"ל נתן מנה לפ"ב: ולכאורה הי' נ"ל דמלשון המשנה בר"פ הא"מ האיש מקדש את פתי פשהיא נערה בו ובשלוחו ולא נקט נמי לקדש ע"י עצמה ולשיטת הרא"ש ניקח שהיא בכלל ובשלוחו פ"נן דהטעם בקטנה נמי משום שליחות אבל לשיטת הרמב"ן קשה ולכאורה הי' נראה דהנינו דקאמר הש"ס שם באמת נערה אין קטנה לא והקשו התוס' שם בד"ה פשהיא נערה וכו' וא"ת ודילמא לרבנותא נקט נערה וכו' ש קטנה ולפ"מ ש אתי שפיר דה"ל לאשמענו ד"כול לקדשה בקטנה ע"י עצמה דהוי רבותא טפי מנערה דהיא בת שליחות אלא דלפ"ז צ"ל דמשני דמסייע לי' לרב דאסור לקדש וכו' דאפי' באומר לה צא וקבלי קידושיך איכא איסורא וזהו דלא כמ"ש בהגה בשם ת"ה דבאמר לה צאי וכו' ליכא איסורא ואפשר לומר פ"נן דלפי טעם הראב"ד והרמב"ן ו"ל אינו יכול לקדש בשטר כמו שיבואר ומתני' סתמא נקט האיש מקדש מיירי אפילו בקדושי שטר וזה לא שיני' בקטנה ע"י עצמה: אף מדברי הרמב"ן שהבי' הר"ן ו"ל בקידושין דף ט' דאף לפי שיטתו מהני באומר צאי וכו' אפי' בקדושי שטר וכן נראה לענ"ד מוכח מדברי הראב"ד שהביא הרשב"א בגיטין דף ס"ד ע"ב לתרץ קושני' התוס' שם בד"ה נערה המאורסה וכו' מהא דס"ד דאיירי פשיש לה אב וכו' ותירץ הראב"ד דמיירי שנתן לה האב רשות ועיין בקדושי קידושין דף מ"ג ע"ב בתוס' ד"ה נתן התם וכו' שפתי' לפרש דבריו דהא דמהני פשינתן לה רשות היינו משום דאמרין אומר אדם לבתו קטנה צאי וכו' וה"ה דמהני פשאומר לה לקבל את הגט ע"ש דמוכרח לפרש פ"נ הרי דמוכח דאף לשיטת הראב"ד מהני אפילו בשטר קדושין כמו בגט ובאמת הר"ן נתקשה בזה שם בטעמי' ע"ש ועיין בקדושי דף ט' שפתי' דיש ליתן טעם דשטר עדיף טפי אף דאין שליחות לקטן מ"מ בשטר שעדים חתומים עליו א"כ לשיטת הרא"ש וסייעתו שפסקו כאפ"י בב"מ דף י"ג דאמרין עדים בתחומין זכין לו א"כ פ"נן דהכא בעינו שיכתוב שטר קידושין מדעת האב כדמפורש מדברי ר"נ בין ע"י עצמה מדעתו אמרינו דעדיו בתחומין זכין לו ואף דלאפ"י בעינו דמטי לידה מ"מ פ"נן דעיקר זכית הקדושין הוא נעשה ע"י העדים ממילא מהני אפי' בקבלת הקטנה פ"נן דניחא ליה לאב בהכי הוי כמטי לידה ומתקדשת ע"י זכיות חתימת העדים ע"ש באורח: ועיין עוד בקדושינו שפתי' דמחלוקת הפוסקי' בזה אם הוא מטעם שליחות או מטעם דהוי כאילו אמר תן לפלוני תלי' במחלוקת הפוסקי' לעיל ס"ס למ"ד בהג"ה אמרה וכו' וכן הביא הרמ"א בח"מ סי' ש"פ סעיף א' בהג"ה האומר לחבירו זרוק מנה לים וכו' וכמ"ש לעיל שם והרא"ש שפתי' הטעם משום שליחות לטעמי' אג"ל דס"ל גבי זרוק לקבל וכו' דזרוק מנה לים לא מהני ועמ"ש שם די"ל דאפי' אי נימא דזרוק מנה לים לא מהני מ"מ באומר תן מנה לקטן מהני ודמי להא דאיתא בב"מ בפרק השואל דאם אמר שלח לי ביד בני חייב מיד בשמירתו ואפי' ביד קטן כמ"ש הכ"מ בפ"ג מה"ל שלוחים והוכחנו זה מדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ג מה"ל שאל' ע"ש ונראה לענ"ד דיש נ"מ בין אלו הטעמים דלטעם הרא"ש ו"ל שהיא מטעם שליחות אינו יכול האב לומר לבתו הנערה שתעשה שליח לקבל קדושי' כדקי"ל דאין שליח קבלה עושה שליח משום דה"ל מילי ומילי לא מימסרין לשליח אבל לטעם דה"ל פתן מנה לפלוני

יכולה הנערה לעשות שליח כמו בתן מנה לפלוני דיכול אותו פלוני, לעשות שליח דכיון דקי"ל בכל מקום שלוחו כמותו הוי כאלו מקבל הוא, ועוד נראה דנ"מ לטעם הרא"ש ז"ל שהוא מטעם שליחות צריך שיהא הנתינה לידה מדעתה ומרצונה כמו פל ש"ק אף דביעוד יכול האב ליעדה בע"כ כמ"ש התוס' בקידושין דף ה' בד"ה שפן ישנה בע"כ וכו' מ"מ לא למדנו מדין יעוד לכל מקלי דהתם לאו מטעם שליחות הוא כמ"ש הרא"ש שם שאינו אלא מחילת השיעבוד ע"ש אבל לטעמא דה"ל בתן מנה לפלוני י"ל דמהני נתינה אפי' בע"כ כמו ביעוד דקי"ל נתינה בע"כ הנה נתינה מיהא לפמ"ש התוס' בדרף מ"ו דה"מ בין היא בין אביה וכו' ולא הי' מתרצה אם הי' יודע דמעפכה וכו' י"ל דאפ"ל אם הוא מדין תן מנה לפלוני וכו' מ"מ אין מתרצה אלא פשקבלת מרצונה וצ"ע: שם בהג"ה וקדי להוציא נפשו מפלוגתא יחזיק האב יד הקטנה בשעה שמשקבלת הקידושין או יעמד אצלה וכו' לא זכיתי להבין מאי יועיל מה שהוא עומד אצלה להוציא נפשו מפלוגתא כיון דאין שליחות לקטן אף דמצינו בדין חצר דקונה בעומד בצד חצירו מ"מ בקטנה אפי' אי נימא דהוי כחצירו לא מהני כדאיתא בקידושין מ"ד ע"ב דהוי חצר המהלכת דלא קנה אלא בכפות ובתרומת הדשן לפנינו סימן רי"ג וכן העתיקו הב"ח ז"ל אבל כשעומד על גבה ותופס' זה לקבל הקידושין הוי כאילו הוא קבלו בעצמו וכו' משמע דבעינן קא שיתפוס בידה ואפשר דבכה"ג כיון שמתחיל בידה הנה ליה כעבד את שהוא משתמר על ידו ועמ"ש לקמן בסע"ף י"א יישוב קצת בזה וצ"ע: סע"ף ח מצנה שלא קדש בתו פשהיא קטנה וכו' הקשה הב"ח מהא דאמר בסנהדרין דף ע"ו מצנה לקדש את בתו מוה לפרקה וכבר פתבתי בזה בר"פ האיש מקדש אף יש לפרש דהתם מירי באמר לה צאי וקבלי קדושיך וכמ"ש הרמ"א בסע"ף ז' בהג"ה פן פן יש לפרש האי דנדה ר"פ התינוקת גבי רב חנינא דעשה מעשה השיא בתו בקטנותה וכמ"ש בחידושינו שם אבל האי דקדושין דף נ"א י"ב דלא שביק אינש מצנה דרמ"ל עליה ע"כ צריך לפרש כמ"ש הריטב"א שם דמדעת' ומרצונה שרי וכ"כ הב"ח: סע"ף ט האב שנתן רשות לשלוחו וכו' במתני' ס"פ עשרה יוחסין אם שלו קדמו וכו' ואם של שלוחו וכו' עיין בחידושינו שפתבנו דלכאורה הו' מלתא דשלוחו קדים ה"ל מלתא דפשיט' כיון דכבר היא מקודשת ע"י שלוחה וצ"ל דנקט אגב רישא אם שלו מדמו וקמ"ל דביטול את השליחות כדעביד הש"ס שם צריכותא ע"ש אפשר לומר דהא דנקיט בסיפא אם של שלוחה קדים היינו קדימה בזמן הקידושין דאף שקדשה עצמה תחילה שתהא מקודשת לאחר למד יום לא אמרינן דביטול את השליחות לגמרי אלא כיון דקידש אותה השלי' זון למד יום קדמו קדושי שליח וממילא בטלו קדושי עצמה אף לפמ"ש בסע"ף שאח"ז אי שונו' שליח אחרניא וכו' בעי' גט מתרוננייהו: היינו דחיישינן כיון שעשה של"ח אחר דלמא ביטול את הראשון נרא' דכ"ש פשהיא מקודשת עצמה לאחר למד יום דיש לחוש שפא ביטלה.

ונראה דתליא בפלוגתת הרמב"ם והרא"ש לקמן סימן מ' סע"ף ב' אם ש השני או גרשה תוה למד יום דלדעת הרא"ש שם הוי חזרה אף יש מקום בקדושין הראשונים לחול אחר למד יום אפ"ה אמרינן כיון שקדשה עצמה לאחר חזרה מן הראשון ה"נ הוי חזרה וילדעת האומרים ה' דלא הוי חזרה אלא קידושין אחרים הם ואם הקדושין הראשונים שלן לחול הם חלין א"כ ה"א נמי יש לומר דאם קידשה השליח תוה למד יום חלין קדושי השליח עיין בסמוך: שם ואם אינו ידוע וכו' עיין בחידושי דף ע"ט שכתבתי דאם קדשו שניהם

כְּאֶחָד יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם דְּמִי לְקַדֵּשׁ שְׂמֵי אֲחִיוֹת וְקוֹי"ל דְּלֹא הָיִי קִידוּשֵׁינִי מִשׁוּם דְּכָל שְׂאִינוּ
בְּזֶה אַחַר זֶה אֶפְיָלוּ בְּבֵת אַחַת אֵיכּוֹ אוֹ נִימָא דְדְמִי לְהָא דְאָמַר הַש"ס בְּדָף ג' א"א שְׂאִינוּ
מִעֲשֵׂר דְאֵיתָא לְחֻצְאִין וְה"נ מִשְׁפַּחַת בּוּזָא"ז פְּדֵאִיתָא בְּדָף ס' דְתַפְסִי קִדוּשֵׁי אַפִּי' מֵאָה
דְעֵבְדִי כְּשֶׁרְגִי דְלִיבְנָא וְצ"ע: סְעִיף יוֹד אֵי שׁוּי' שְׁלִיחַ אַחְרֵינָא וְכוּ' הַקְשָׁה הַב"ש דְהִקָּא
סְתָם כַּמ"ש הַטּוֹר בְּשֵׁם הַרְמ"ה וּבְסִימָן קַמ"א סְעִיף ד' דְסְתָם פְּדַעַת הָרָא"ש שְׁם דְלֹא
בִיטֵל שְׁלִיחַ הָרָאשׁוֹן וְכֵן יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל דַּעַת הַטּוֹר שְׁלֹא הִזְפִּיר פְּאֵן שְׁהָרָא"ש חוֹלֵק
עָלָיו וְלִכְאוּרָה הֵיךְ נֵרָא' יְהֵא דְמִסְפָּקָא לִיָּה הִקָּא הֵינּוּ מִשׁוּם דְהַשְׁלִיחַ הַשְּׁנִי עֲשֵׂה
שְׁלִיחוּתוֹ זִינָא לְמִימַר דְנִיחָא לִיָּה בְּשִׁלּוּחָא בְּתָרָא טְפִי אֲבָל הֵתָם דְכְּשֶׁקִיבֵל שְׁלִיחַ הָרָאשׁוֹן
הֵגֵט מִמִּילָא דְהַשְּׁנִי לֹא עֲשֵׂה שְׁלִיחוּתוֹ וּבְזֶה בְּנֻדָּאֵי לֹא עָלָה עַל דַּעַתוֹ לְבִטֵל שְׁלִיחַ הָרָאשׁוֹן
אִם לֹא יַעֲשֵׂה הַשְׁלִיחַ הַשְּׁנִי שְׁלִיחוּתוֹ אֲדָּ לַפְמ"ש הַב"ח אַפִּי' לֹא קִדֵּשׁ הַשְּׁנִי אֲלָא רֵאשׁוֹן
הָיִי סְפֵק קִידוּשֵׁינִי דְשְׂמָא שְׁלֵ שְׁלִיחוּתוֹ אֵי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ פֶּן וַע"כ צ"ל כַּמ"ש הַב"ש דְהֵתָם
גּוּף שְׁלִיחוּת אֶחָד הוּא אֲמָרִינֵן דְמִסְתַּמָּא הֵיךְ דַּעַתוֹ דְכָל מִי שְׁיִקְדִים בְּשִׁלּוּחָתוֹ מְקַיִים
אֲבָל הִקָּא דְהָיִי ב' שְׁלִיחוּת י"ל דְבִיטֵל וְכֵן מְוַכַּחַת לֹאמַר בְּדַעַת הָרָא"ש דְלִקְמָן ס' מ'
סְעִיף ב' דְבְּקִדוּשֵׁי הַשְּׁנִי פְּשִׁטָּא לִיָּה דְבְּטִלֵי קִדוּשֵׁי רֵאשׁוֹן וּבְסִימָן קַמ"א פְּשִׁטָּא לִיָּה
דְלֹא בְּטִלֵי בְּשִׁלּוּחַ הַשְּׁנִי ע"כ זֶל הֵינּוּ מִשׁוּם דְהֵתָם עֵיקַר הַשְׁלִיחוּת אֶחָד הוּא מִיָּהוּ הָא
דְהִקָּא זִי סְפֵק אִם בְּטִלֵי וְלִקְמָן ס' מ"ם פְּשִׁטָּא לִיָּה דְבְּטִלוּ' ע"כ צ"ל דְמַעֲשֵׂה עֲצֻמוֹ שְׂאִינוּ
וְצ"ע: סְעִיף י"א קִטְנָה אוֹ נַעֲרָה וְכוּ' אוֹ נִישְׂאָת עֵינֵן בַּב"ש שְׁתַּמָּה עַל הַש"ע שְׁפּוֹסֵק דְלֹא
הָיִי קִדוּשֵׁינִי אֶפְיָלוּ וְשְׂאָת וְדִלָּא פְּרַמְב"ן שְׁהִבִּיא הַרְשָׁב"א בְּתַשׁוּבָה וְכֵן פְּתַב הַרִיב"ש
סִימָן חַע"ע וְדִקִּי"ל פְּרַב הוֹנָא פִּינּוֹן דְרָבָא מְתַרְזֵן דְכָרִיו ע"ש וְלַעֲנֵד נִרְאָה וְאִין פְּאֵן מְקוֹם
קְוִשְׁי' פְּלֵל חֲדָא דִי"ל דְהִיכָא דְעַמְד הָאֵב בְּשַׁעַת נִישְׁוֹאִין שְׂתִיק בְּזֶה אֲמָרִינֵן הוֹאִיל וְנַעֲשֵׂה
בְּהַ מַעֲשֵׂה יְתוּמָה מְסַתְמָא נְתַרְצָה אֲבָל הַש"ע לֹא מִיָּרִי שְׁעַמְד הָאֵב בְּשַׁעַת קִדוּשֵׁינִי דְאִם
עַמְד שְׁם וְשְׂתַק וְאִם"כ נְתַרְצָה י"ל דְהָיִי קִדוּשֵׁינִי לְמַפְרַע דְמוֹכַחָא מְלֵתָא דְהָיִי נִיחָא לִי
בְּשַׁעַת קִידוּשֵׁינִי וְכ"כ מֵהֲרִי"ק וְהִבִּיאוּ הַלַּח"מ בַּפ"ג מֵה"א מְדַכְתַּב הַרְמַב"ם בֵּין וְאִין
אֲבִיָּה יְכוּלִין לַעֲכַב מִשְׁמַע דְאִם נְתַרְצָה אִם"כ מֵהֲנִי וְהֵינּוּ שְׁקַדֵּשׁ בְּפָנָיו א"כ שְׁפִיר קְאָמַר
וְאֶפְי' נִישְׂאָת פִּינּוֹן דְלֹא עַמְד שְׁם בְּשַׁע' נִישְׂאָת אַף שְׁנַתְרַצָּה בְּשַׁעַת שְׁשִׁמַּע שְׁנִישְׂאָת לֹא
מֵהֲנִי רִיצוּי לְמַפְרַע דַּעַת הַרְמַב"ם וְאֶפְי' אֵי נִימָא דַּעַת הַרַב ב"י אֵינוּ פֶּן דְאֶפְי' אִם מִיָּד
בְּשַׁעַת הַקִּדוּשֵׁינִי לֹא מֵהֲנִי אַפִּי' אִם נְתַרְצָה הָאֵב אִם"כ וַע"ז קִשִּׁי' לְהַב"ש דְאִם עַמְד
בְּשַׁעַת הַקִּדוּשֵׁינִי וּבְשַׁעַת נִשְׁוֹאִין נִימָא דְהָיִי פְּנַתְרַצ' זֹו דְמֵהֲנִי לַדַּעַת הַרְמַב"ם אַפִּי' לֹא
קִשִּׁי' מִיָּדִי דִי"ל דְלַרְב הוֹנָא דַס"ל דְהוֹאִיל דְנַעֲשֵׂה בְּהַ מַעֲשֵׂה יְתוּמָה בְּחֵי הָאֵב אֲמָרִינֵן
דְנַתְרַצָּה הֵינּוּ דְאֲמָרִינֵן דְכִינּוֹן שְׁעַמְד בְּשַׁעַת נִשְׁוֹאִין מְסַתְמָא נְתַרְצָה בְּשַׁעַת הַנִּשְׁוֹאִין וְס"ל
דְרִיצוּי אַחַר הַקִּדוּשֵׁינִי מֵהֲנִי פְּרַב רַבִּי וְכ"כ הַרִיב"ש בְּתַשׁוּבָה שְׁם דְרִיצוּי אֵינוּ אֲלָא
בְּשַׁעַת שְׁנִישְׂאָת אֵי נְמִי מִשׁוּם דְרַב הוֹנָא לְטַעֲמִי' דַס"ל דְחֻנְפָּה לְבַד קוֹנָה וְגוֹמַר אֲבָל לְמֵאִי
דַס"ל לְהַרְמַב"ם דְלֹא וְהֵי רִיצוּי אִם"כ מֵאִי יוֹעִיל מַה שְׁנַתְרַצָּה בְּשַׁעַת הַנִּשְׁוֹאִין אַפְתִּי
בְּמֵאִי תַתְקַדֵּשׁ פִּינּוֹן דְלֹא אֲמָרִינֵן שְׁנַתְרַצָּה לְמַפְרַע בְּשַׁעַת קִידוּשֵׁינִי וְאִין רֵאִי' מְדַבְרִי
הַרְמַב"ן שְׁהִבִּיא הַרְשָׁב"א דַס"ל כְּשִׁיטַת הַרְמ"ה דְרִיצוּי אִם"כ מֵהֲנִי לְהַתְקַדֵּשׁ מְשַׁעַת
שְׁמִיעָה וְהִיכָא דְנִישְׂאָת וּבַעַל י"ל פִּינּוֹן דְנַתְרַצָּה הָאֵב מְסַתְמָא פְּשִׁשְׁמַע מִן הַנִּשְׁוֹאִין וְשְׂתַק
יֵשׁ לְחוּשׁ לְקַדֵּשׁ אִם"כ בְּבִיָּה כַּמ"ש הַרְשָׁב"א שְׁם בְּתַשׁוּבָה וְתוֹ נִרְאָה דְאִין קְוִשְׁי' עַל
הַרַב ב"י פִּינּוֹן דְהַרְמַב"ם פְּסֵק לְהַדְי' דְלֹא פְּרַב הוֹנָא מְדַכְתַּב בַּפ"ח מֵה"ל תְּרוּמוֹת דִּין ט"ז

קטנה בת ישראל שנשאת לכהן וכו' אעפ"י שקדשה אבי אינה אוכלת בתרומה משמע
מלשון אעפ"י דכ"ש כשנתקדשה ע"י עצמה והיינו פסברת עולא בנתקדשה שלא לדעת
גרע טפי וגם מה שתמה הב"ש על מ"ש הב"י דהרא"ש לא גרס לי' ע"ש נראה דהיינו
מדכתב שם הרא"ש ומודה רב דאינו יורשה ולכך לא הביא רב אלפס וכו' דאי הוי גריס
ליה ה"ל להרי"ף להביאו פ"ן דס"ל לרב הונא דאוכלת בתרומה משום דנדאי נתרצה
א"כ אם מתה בעלה יורשה אע"כ דלא גריס לי' אף לפמ"ש י"ל דס"ל להרי"ף דדוקא
הונא ס"ל הכי דכיון דבשעת נשואין נתרצה מקודשת מטעם חופה קונה או למפרע משעת
קידושין פ"ב אבל למאי דקי"ל דאין חופה קונה וגם לא קי"ל פ"ב ושמואל דחיישי
שנתרצה למפרע לכך לא הביאו ועמ"ש בחידושי דף מ"ד ע"ב דמשמע פ"ן מלשון רש"י
בד"ה מעשה יתומה בחיי האב פגון שהשיאה וכו': ולא פירש פ"ן בקדשה ונשיאה שלא
לדעתו ע"ש: שם ואפי' מיאון אינה צריכה וכו' עיין בחידושי דלפמ"ש התוס' שם בד"ה
אלא דקדשה נפשה וכו' דרב ושמואל מוקי להאי מתניתין דריש יבמות וברייתא דושיון
בלא שדכה הרי דס"ל דעכ"פ צריכה מיאון אפי' היכא דאינה צריכה גט וא"כ נהי דקי"ל
דלא פ"ב ושמואל מהא דאמר רבינא דלא חיישינן לרב ושמואל בהא דצריכה גט אבל
בהא דצריכה מיאון אפי' בלא שדכה מנ"ל למיפסק דלא פ"ב ונראה הטעם דבלא
שידכה צריכה מיאון היינו משום דנראה מפירוש רש"י הואיל ונעשה בה מעשה יתומה
וכו' או הפקיר זכות שיש לו בה וכו' פי' פ"ן שסילק רשות ה"ל קידושין דרבנן כמו
יתומה קטנה א"כ נהי דבלא שדכה לא חיישינן שמה נתרצה אף ששמת פשטמע מ"מ
י"ל דהפקיר זכות שיש לו בה וממילא סגי במיאון כמו יתומה קטנה אף מדברי הרמב"ם
נראה דאינה צריכה אפי' מיאון שהרי כתב שאם גרשה מותרת לכהן וע"כ דלא הוי אפי'
קדושין דרבנן וכו' משמע מלשון הרי"ף דאין צריכה אפי' מיאון דכתב שלא.

הוי קדושין ונפקא ליה מקושית הש"ס מברייתא דושיון וכו' האי אלמנה היכי דמי וכו'
כמ"ש התוס' שם בד"ה אלא לאו דקדשה וכו' ואף דכתבו התוס' דלרב ושמואל איפא
לאוקמי בלא שדכה היינו לפי הס"ד אבל למא' דמשני אין הכרח אפי' לרב ושמואל
ולהכי סתם הש"ע פ"ב ומהא דהביא לקמן סע"ף י"ד דעת השאלות בקטנה שהלך
אביה למד"ה היינו פסברת התוס' דמחלקים בין אביה פ"ן להלך אביה למדינת הים ועיין
בחידושי: שם ואפילו נתרצה בפירוש וכו' פ"ב פתבנו דעת מהרי"ק דכשעמד שם בשעת
קידושין ושתק ואח"כ נתרצה מודה הרמב"ם דמהני למפרע ומ"ש הב"ש בס"ק י"ז
בשם.

הריב"ש דקדושין בפניו הוי ריצוי והמענין שם בתשובה יראה דלא כתב פ"ן אלא כשהאב
בעצמו הכניסה לחופה והיינו מ"ש הרמ"א לעיל סע"ף ז' בהג"ה בשמו לכך לא הביא
שם דעת הרמב"ם שכתב בפירוש בין בפניו ומ"ש הב"ש ומוכח דלא כהרא"ם מדס"ל
להרי"ף דמהני ריצוי בשעת קבלת קידושין ה"ה דמהני פשאר לה צאי וקבלי קידושין
יש לדחות לפמ"ש לעיל סע"ף ז' דכשאר לה צאי וכו' הוא מדין ש"ק כמ"ש הרא"ש
שם דניחא לי) שתתקדש בקבלתה ולא הוי אמירה זו פ"ן מנה לפלוני אבל בהך דרב
ושמואל ששמע האב ונתרצה י"ל דהוי פ"ן פ"ן מנה לפלוני דמתקדשת בהנאה זו
שקבל האב בנתינת דמקדש לבתו והוי פ"ן קבל בעצמו וכ"כ הח"מ ס"ק י"ט ודומה
להנאת מחילת מלנה וכו' ובזה אתי שפיר לשון הרמ"א בסע"ף ז' בהג"ה וכו' להוציא

נפשו מפלוגתא כו' או יעמוד אצלו פשקמקבלו וכו' משמע דהרא"ם מודה בזה וכן משמע מסוגנו דהא דאמר רבא א"ר נחמן אומר אדם לבתו הקטנה צאי וכו' מדלא הביא רבא ראי מדברי רב ושמואל ואין להקשות דא"כ מנ"ל להוכיח מדר"י ב"ר יהודא דלמא טעמא דר"י בר"י בייעוד הוא מדין תו מנה לפלוני יש לומר פיון דקי"ל דאין יעוד אלא מדעתה פדאמר שם בדרף י"ט משמע דהקדושין הוא מטעם ש"ק דאי מתו מנה לפלוני מה לנו לדעתה הא קי"ל נתינה בע"כ הוי נתינה כמ"ש לעיל בסעיף ז': אף ז"א לדעת התוס' בקדושין דף ה' ד"ה שפן ישנה בע"כ וכו'.

דלא בעינו בייעוד דעתה ועוד פראה דמוכח מדברי הרי"ף איפכא דהא לדעת הרי"ף ו"ל לפי קמא של הר"ן דאפי' נתרצה בשעת קידושין לא מהני צ"ל דהא דאמר רב שימי בפירוש אמר מר דלא ס"ל לדרב ושמואלהינו דאפי' נתרצה בפירוש לא מהני משום דס"ל דאי הוי מהני ריצוי בפירוש בנודאי הוי חיישיןו שפא נתרצה וע"כ צ"ל לשיטת' דהא דלא חיישיןו דלמא שליח שונו' היינו פדמשני מעיקרא דלא חציף לשונו' לאבוה שליחא אם פו קשה בקטנה שנתקדשה נהי דנימא דריצוי לא מהני מ"מ גיחוש דלמא שליח שונו' ואמר לה צאי וקבלי קדושיה וכן פתב הר"ן שהקשו על הרי"ף ו"ל ולכמ"ש י"ל דס"ל כרא"ם דצאי וקבלי לא מהני דהוי מטעם שליחות קבלה ואין שליחות לקטן ולהא לא חיישיןו דשפא אמר כל מי שימתן לבתו תהא מקודשת לו בהנאתי.

אף לפ"ז קשה הא דסיים הרי"ף דכולהו גאונים פתבו קטנה או ערה שקדשה עצמה אפי' נתרצה האב לא הוי קידושין דלמה לא גיחוש בנערה שפא עצמה אביה שליח אע"כ צ"ל דמייירי שקבלה שלא בתורת שליחות כמ"ש הב"ש בס"ק י"ח מ"מ מוכח מהכא לאו מטעם שליחות קבלה ואין הכרח דס"ל דלא כרא"ם: שם וי"א שאם נתרצה האב וכו' הנה הרא"ש פתב בהא דאמר רבינא אפי' למ"ד וכו' ונ"ל דגבי הפת אם נתרצה האב חיייל הקידושין ממילא למפרע דהוי פאילו אומר לבתו צאי וקבלי קדושיה אכל בבו אפי' אם נתרצה הבן אח"כ אינו מועיל דצריף שיעשה את אביו שליח עכ"ל נראה פנונתו דע"כ צ"ל דס"ל לרב דכשנתרצה האב הנה מקודשת למפרע משעת קידושין אכל אין לומר דמקדשת משעה ששמע ונתרצה האב דא"כ קשה הא דאמר אפי' למ"ד וכו' הא אפי' אי הוי אמרי' שפא נתרצה הבן מה יועיל ריצוי הבן אחר הקדושין פיון דצריף שליחות באמירת המקדש כדפירש"י לעיל דף ז' באומר הילף מנה והתקדשי לפלוני שצריף שיהא שלוחו כמ"ש לעיל בסי' כ"ט ע"ש א"כ נהי דכשהאב נתן הפוס משלו הו"ל פאומר הילף מנה ותתקדש בתף לבני מ"מ בעינו שיהא שליח הבן באמירה והאף היא שליחות במה שנתרצה אח"כ וע"כ צ"ל דמקודשת למפרע דאגלאי למילתא למפרע והוי פאילו עצמו שליח בשעת הקידושין ה"נ גבי בתו הו"ל פאילו אמר לה צאי וקבלי ובאמת צ"ע לדעת הרמ"ה דס"ל דאינו קידושין אלא בשעת שמיעה האף שייף גבי נתרצה הבן דבעינו שליחות בשעת קידושין פנ"ל ויותר קשה לדעת הי"א דאם נתאכלו המעות לא הוי קידושין הא בעובדא דנהו ביה תרי דשתי חמרא יהיב חד פסא לחבר' משמע ששטה את הכוס והרי נתאכלו הקידושין קודם ששמע הבן וע"כ צ"ל דהוי קדושין למפרע ועוד.

מוכח מהא דמקשה בדרף מ"ו מבריינתא דמאן ימאן משמע דרב מוקי לה בפיתה לשם אישות ואי נתרצה האב הוי קדושין למפרע ובקדושי ביאה לא שייך לומר שתתקדש בשעה ששמע וכת רצה ע"כ צ"ל דמקודשת למפרע משעת ביאה ונראה דס"ל להרמ"ה וסייעתו דארף דלרב דס"ל חיישינן שמה נתרצה והיינו דס"ל דמסתמא זכות הוא לו לקדש את בתו כמ"ש הר"ן וחישינן שמה נתרצה ממילא אמרי' ג"כ הו' קדושין למפרע משעת קדושין אבל למאי דקי"ל דלא חיישינן שמה נתרצה והיינו משום דלא שכיח שנתרצה ממילא אמרינן אפי' כששמעו שנתרצו דאינה מקודשת למפרע פיון דמסתמא לא ניחא לי' בשעת קדושין ולפ"ז מ"ש הב"ש בס"ק י"ח דהרא"ש והר"ן דחולקי' על הרמ"ה וס"ל דמקודשת למפרע בשעת קדושין אינו מוכרח דמשמע איפכא דהרי לא פתבו דין זה דמקודשת למפרע אלא אליבא דרב גבי הא דאמר רבינא ואפי' למ"ד וכו' והיינו דמוכרח לפרש פן אליבא דרב פנ"ל אבל הרא"ש במסקנת דבריו שחולק על הרי"ף ונ"ל אבל אי ברי לן דנתרצה מייד כששמע לכ"ע הווינן קדושין עכ"ל.

משמע דאינה מקודשת אלא משעת שמיעה ועיין בחידושי שפתבתי דמוכרח כשיטת הרמ"ה ו"ל מבריינתא דמייתי הש"ס בדרף מ"ו מהר' ימהרנה לו לאשה שצריכה הימנו קדושין וכו' ומפרש אביי בפיתה לשם אישות צריכה קדושין אחרים מדעת אבי' ואי נימא דכשנתרצה האב אמרינן מוכיח סופו על תחילתו דבשעת קדושין נמי נתרצה למה צריכה קדושין אחרים אע"כ דלא אמרינן דנתרצה למפרע אלא משעת שמיעה כמ"ש הרמ"ה.

ונה דוקא בקדושי פסוף אבל בקדושי ביאה לא שייך זה וכן נראה דעת רש"י ו"ל שפתב בד"ה בפ"י וכו' ודקאמר אפי' למ"ד וכו' לרנוחא דמילתא פי היכי דליקבלו מיני' קאמר הכי וכו' ולא פירש דהוצרך לומר פן משום דמיירי שיהבן נתרצה באמת שאם הי' מוחה פשיטא דאפי' רב מודה דבין היא ובין אבי' יכולין לעכב וכיון ששמענו שנתרצה איכא למיחוש שהי' מרוצה גם בשעת קדושין לכה הוצרך לומר דשמה נתרצה הבן לא אמרי' וכ"ש לפי דעת הי"א שהביא הרמ"א בהג"ה דאם שמע האב ושתק ולא מיחה מייד הוי כאלו נתרצה א"כ אפי' אם שתק הבן אי הוי אמרינן דחיישינן שמה נתרצה הבן הי' חיישי' לרצו' בשעת קדושין אע"כ דכיון דלא ס"ל לרבינא פרב ושמואל ולא חיישי' שמה נתרצה ה"ה דלא חיישינן בנתרצו לפנינו שהי' מרוצה בשעת קדושין ואף דס"ל להרמ"ה דבשתק ואח"כ נתרצה אמרינן דהוי קדושין משעת שמיעה מ"מ לגבי הבן לא שייך זה דבעינן שיהא שלוחו בשעת קדושין פנ"ל עוד נראה לענ"ד דטעמא דהרמ"ה שאינו מקודשת אלא משעת שמיעה לפמ"ש לעיל דהכא לאו מטעם שליחות קבלה אלא מדין תן מנה לפלוני דהוא מטעם הנאת עצמו א"כ לפמ"ש הח"מ לעיל סי' כ"ט ס"ק ד' אם לאחר זמן בא אבי' ואמר לה הרי את מקודשת לי במנה זו שנתתי על פיך הודעה זו הוי כמתן מעות דבאותה שעה הי' נהנית שנתקנים דיבורה וכו' ע"ש א"כ ה"נ באותה שעה ששמע האב שנותן לבתו הוא שעת קבלת הקדושין בהנאתו ואיך נאמר שתתקדש למפרע שהוא קודם קבלת הקדושין בהנאתו: שם ואפי' לא נתרצה מייד כששמע וכו' מלשון זה משמע דס"ל להרמ"ה דהוי קדושי ונדאי משעת שמיעה ואמרינן הוכיח סופו על תחילתו דשתיקתו הוי הודאה וכן משמע קצת ממ"ש הריב"ש סימן תע"ט דהא דס"ל לרב הווא בנתקדשה שלא לדעת ונישאת שלא לדעת דאוכל תרומה משום שצעשית בה

מעשה יתומה בתיי האב היינו שניתרצה בשעה שנישאת כנ"ל וע"כ צ"ל דהקידושין הם למפרע משעה שקידש דאמרינו הוכיח סופו על תחילתו דאל"ה במה נתקדשה מיהו יש לדחות זה דרב הונא לטעמיה דס"ל חופה קונה וגומר כנ"ל וכן משמע קצת מדס"ל לרב בשתק ואח"כ מיקה יכול האב לעכב ואמרינו דהוכיח שע"ח דשתיקתו לא הוי הודאה ה"נ י"ל לדין איפכא בנתרצה לבסוף אף נראה דלא הוי אלא קדושי ספק משעת שמיעה דקי"ל בקולין דף ל"ט ובכמה דנכתא בשתק ובלבסוף צונח הוי ספק אי אמרינו הוכיח סע"ת דשתיקתו הוי הודאה ועוד נראה דמוכח הכי מדמשני בדרף מ"ו צריכה קדושין מדעת אביה וע"כ לרב דס"ל דתנישנין שמה נתרצה האב בשעת קידושין דלא מהני אם נתרצה אח"כ להיות פנוי קדושין אצא צריף פעם אחרת לדעת אביה וה"ה לדין בשתק ובלבסוף נתרצה לא הוי קדושי ונדאי משעת שתיקה אלא ספק קידושין: שם אלא שתק ולא מיקה וכו' שאם מיקה אפילו נתרצה אח"כ לא מהני וכ"כ הרשב"א בקידושין שם בשם תוספות והוא חולק עליהם וס"ל דדמי לעל מנת שירצה אבא דאפילו מיקה אם חזר ונתרצה מהני ע"ש שהוכיח כן מדאמר שמואל צריכה גט ומיאון סתמ': ולכאורה קשה אף אפשר לומר כן אליבא דשמואל דהא אמרינו בגיטין דף כ"ה בע"מ שירצה אבא הוא מטעם דאמרינו יש בריה ושמואל לא לית ליה בריה כמ"ש התוספות בעירובין דף ל"ו ע"ב ואף דבפרק כל הגט פתבו תוספות דיש לחלק בין היכא שמברר דבריו ומתנה בפירוש מ"מ הא הכא לא בירר דבריו וקידש סתם ועמ"ש בזה לקמן סימן ל"ח סעיף חית וע"כ טעמא דשמואל משום דאמרינו דמסתמא נתרצה בשעת קידושין כמו שנתרצה עכשיו משא"כ במיקה בנתיים דלא שייך איגלאי מילתא למפרע כיון דמיקה בנתיים ועוד נראה דס"ל להתוס' דהכא שאני דע"כ צ"ל דהוי פאלו מתנה עם האב בשעת קדושין שתהא מקודשת כשירצה וכיון דמיקה מבטל הקדושין לגמרי ולא דמי לע"מ שירצה אבא דכיון שהקדושין הם ע"י עצמו אלא שמתנה על רצון אביו א"כ אף שמיקה אביו אין האב יכול לבטל הקדושין שלו אבל הכא כשמתנה האב ביטל הקידושין לגמרי ולא מהני אף שיתפייס אח"כ כיון דכבר ביטל מיהו נראה בהלכה אבי למה"י לדעת בה"ג שתקנו לה חז"ל קידושין כמו יתומה אף דכשפא האב ומיקה יכול לבטל הקידושין כמו שיבואר לקמן סעיף י"ד מ"מ כשחזר ונתרצה יש לדמות לע"מ שירצה אבא כיון דהעיקר הקידושין בדידה תלי אלא דתקנות חז"ל הי' כן שהאב יכול למחות וכשחזר ונתרצה נתקיימו קדושין שלה ועמ"ש שם בזה: שם ואפ"ל נתאכלו המעות כו' פתב הח"מ דדומה להנאת מחילת מלנה כף הוא דעת הרמ"ה בעל סברא זו וכו' נראה פנונתו דהרמ"ה לשיטתו אזיל דס"ל דקטן שלנה מן אחרים חייב לשלם כשיגדל פדאיתא בח"מ סימן רל"ה סעיף ט"ו אבל לדעת הר"ר יונה והרא"ש שחולקים שם לא שייך מחילת מלנה בקטנה ותו דז"א לדעת הרמב"ם לעיל סימן כ"ח סעיף י"ד דאין יוכל לקדש בהנאת מחילת מלנה וצ"ל כמ"ש מהרי"ק דהכא שאני כיון שנתן המעות מתחילה לשם קידושין ולא דמי לקדשה בתמרי בסימן ל"א סעיף ה' ועשה לי שיריים בסימן כ"ח דהתם לא גמר דיבורא כמ"ש שם: שם אבל אם מחתה היא או אביה וכו' משמע דאפילו אם שמע האב ושתק והיא מיקתו אחר שמיעתו לא הנה קדושין אפ"ל אם נתרצה אח"כ ולא אמרינו כיון דס"ל להרמ"ה דאיגלאי מילתא למפרע דשתיקתו הוי הודאה שוב אינה יכולה למחות אלא אמרינו בזה דהשתא הוא דנתרצה דלא הנה שתיקתו

הודעה נגד רצונה וכן משמע מלשון היא או אביה דהיא דומיא דאבי ותו דאי קודם
שמיצה הול"ל דהמקדש עצמו נמי יוכל לבטל הקידושין דהא הנה פמקדש לאחר למד
יום כמ"ש הב"ש בס"ק י"ח פיון דלא חלו עדיין הקידושין וע"כ מייבירי לאחר שמיצה
ואפ"ה יכולה היא למחות אכל אליבא דרב צ"ל דהא דאמר דהיא יכולה לעכב ופירש"י
קודם שנתרצה האב היינו קודם שמיצה אכל אחר ששמע ושתק הא אמר רב לעיל דבעינו
גט ומיאון הרי דמיאון לחוד לא מהני והתם לא מייבירי שפבר שמענו שנתרצה דא"כ לא
הוי פליג עולא כדס"ל להרמ"ה דלאחר שנתרצה הכר מודים דצריכה גט אע"כ דהא
דאמר דהיא יכולה לעכב היינו קודם ששמע האב וקמ"ל דאע"ג דלרב הוי קדושין למפרע
משעת קדושין כמו שהוכרחנו לעיל בדברי הרא"ש ו"ל והמקדש אינו יכול לחזור בו
שקדושין למפרע ואפ"ה היא יכולה לחזור בה ונראה דלדעת הרמ"ה אם שמע האב
ושתק ולא שמענו שנתרצה עדיין לא הוי חשש קדושין ומותר הוא באחותה ולא חיישינו
שמה יתרצה אח"כ פוגם הי' לא תמאן קודם שיתרצה ואז יחולו הקדושין למפרע משעת
ששמע ונימא דאע"ג דלא חיישינו שמה נתרצה אפ"ה ניהוש שמה יתרצה דלשמה מת
לא חיישינו לשמה מות חיישינו והוי כמו המקדש ע"מ שיצאה אבי דהקדושין תלוין
שמה ירצה האב כדאיתא לקמן סי' ל"ח סעיף ח' דהכא שאני דהא בהו מלתא פליג עולא
על רב וס"ל דאינה צריכה לא גט ולא מיאון והטעם משום דאפ"ה אם יתרצה אינו אלא
ספק אם אמרינו הוכיח סופו על תחילתו או לא כנ"ל ותו דכי היכא דאמרינו מסתמא לא
נתרצה ה"נ אמרינו מסתמא לא יתרצה שתתקדש בלא דעתו והנה הב"י פתב לפרש דברי
הרמב"ם דכתב דהיא יכולה לעכב היינו אפ"ה נתרצה האב בשעת קידושין אפ"ה יכולה
הי' לעכב אח"כ כמ"ש התוס' ולענ"ד שא דהא צריף להבין לדעת התוס' דיכולה לעכב
אחר שנתרצה האב א"נ איף משפחת לה הא דאמר רב לעיל צריכה גט ומיאון הא במיאון
לבד סגי פיון דהיא יכולה לעכב ע"כ צ"ל אף לדעת התוס' נהי דיכולה לעכב אפ"ה אחר
ריצוי האב היינו כשלא נתרצה גם היא אכל אם נתרצית גם היא אחר ריצוי האב נתקיימו
הקידושין ושוב אינה יכולה למחות וצריכה גט ומיאון אחר ששתק האב והי' נתרצית
דאיניש רב לשמ' נתרצה אב משעה ששמע וכיון דגם הי' נתרצית אח"כ צריכה גט ומיאון
אכל למאי דמפרש הב"י בדברי הרמב"ם שעמד האב בשעת קדושין ונתרצה דס"ל
דאפ"ה יכולה לעכב הרי דס"ל דאפ"ה לאחר שנתרצו שניהם יכולים לעכב א"כ לא
משפחת להא דרב ושמואל דאמרו צריכה גט ומיאון דהא אפ"ה אחר ריצוי שניהם סגי
במיאון דידה וכיון דלרב ס"ל דמהני ריצוי שניהם מנ"ל להרמב"ם לפסוק בהא דלא
פנותי וע"כ צריף לפרש דברי הרמב"ם כ מ"ש מהרי"ק דבשעמד האב בשעת קדושין
ושתק מהני אם נתרצה אח"כ והטעם משום דסופו מוכיח על תחילתו שנתרצה בשעת
קידושין אכל אם הי' מעכבת קודם שנתרצה לא מהני ריצוי האב כמ"ש בשיטת הרמ"ה
ונראה טעמא דרש"י ו"ל לא ניחא לפרש כפי' התוס' שיועיל מחאתה אחר ריצוי האב
משום דס"ל כסברת הריב"ש שהביא הרמ"א דאם לא שמע האב ושתקה ולא מיחתה
גדלו הקידושין עמה וכתב שם בתשובה הטעם משום דשתיקה דידה עדיפא משתיקה
דאב פיון שהי' נתקדשה מדעתו כל זמן שאינה חוזרת בפ"ה הוי ריצוי ע"ש א"כ
כשנתרצה האב ושתקה שעה אחת הו"ל כאילו נתרצה גם הי' אחר ריצוי האב דבזה
נודאי אינה יכולה לעכב כדמוכח מהא דבעי רב גט ומיאון כנ"ל: שם בהג"ה וי"א דאם

שְׁמַע הָאֵב וְשִׁתְק וְכו' לְכַאוּרָה נִרְאָה דְלִדְעָתָם הָא דְפִלְיָגוּ רַב וְשִׁמוּאֵל וְעוֹלָא הֵינּוּ קוּנְדָם
שְׁשִׁמַע הָאֵב דְהָא פְּשִׁשְׁמַע וּמִיחָה ס"ל לְרַב עֲצָמוּ דְהָאֵב יְכוּל לְעַפְבּ וּכְשִׁשְׁמַע וְשִׁתְק אִפִּי
רַבִּינָא מוּדָה וְכִי פְּלִיגוּ בְּשִׁאִין הָאֵב לְפִנְיֵנוּ דַס"ל לְרַב וְשִׁמוּאֵל דְאֶמְרִינָן מְסַתְמָא נִיחָא
לִיָּה לְאֵב בְּקִידוּשִׁין אֶלְא דַלְפ"ז קִשָּׁה טוּבָא דַא"כ לְמָה ס"ל לְרַב דְצָרִיכָה גִט וּמִיָּאוּן הָא
בְּמִיָּאוּן לְבַד סְגִי פְּדָאֵמֵר רַב בֵּין הִי וּבֵין אִבִּי יְכוּלִין לְעַפְבּ ע"כ צ"ל דְגַם י"א אֱלוּ מוּדִים
דְקוּנְדָם שְׁמִיעָה יְכוּלָה הִיא לְעַפְבּ וְאִינָה צָרִיכָה גִט אֶלְא דַס"ל לְרַב דְחִיִּישִׁינָן שְׁמָא שְׁמַע
הָאֵב וְנִתְרַצָּה אֶבְל הִיכָא דִידוּע לְנוּ שְׁמִיָּאנָה מִיָּד אַחַר הַקִּידוּשִׁין בְּעִנְיָן שִׁא"א לְחוּשׁ
שְׁשִׁמַע הָאֵב בְּהָא ס"ל לְרַב דִּיכוּלָה לְעַפְבּ.

עוּד י"ל לַפּמ"ש הַרִיב"ש בְּתִשְׁבָּה סִי קצ"ג דְבִהֲלָף אִבִּי לְמַדִּינַת הֵיָם וְשְׁמַע שְׁם וְשִׁתְק
בְּזָה בְּנוּדָאי לָא הֵוִי שְׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה דְסָבֵר מַה יוֹעִיל אֲמִירַתִּי וְהוֹכִיחַ פֶּן מְדַקְדָּמֵר שְׁמָא
יָבֵא אִבִּי וְיִמְחָה מְשִׁמַע דַא"צ לְמַחוּת עַד שְׁיָבוּא לְבֵיתוֹ א"כ י"ל דְפִלְגְּתִיָּהוּ דְרַב וְשִׁמוּאֵל
דַס"ל צָרִיכָה גִט וּמִיָּאוּן הֵינּוּ פְּשִׁהֲנִי בְּמַדִּינַת הֵיָם דְלֹא מְהִנִּי שְׁתִּיקָתוֹ לְמִיָּהוּ כְּהוּדָאָה
אֶלְא דַס"ל חִיִּישִׁינָן שְׁמָא נִתְרַצָּה אֶבְל קוּנְדָם שְׁשִׁמַע אִינָה צָרִיכָה אֶלְא לְעַפְבּ וְכ"כ
הַרְשָׁפִי"א בְּחִידוּשִׁיו דְפִלְגְּתִיָּהוּ דְרַב וְשִׁמוּאֵל מִיָּרִי בְּהֲלָף לְמַה"י וְהוֹכִיחַ פֶּן מְדַלָּא אֵמֵר
וְאֶבִּי פֶּאן פְּדַקְדָּמֵר לְקַמְן ע"ש וְנָהוּ הַהִיפּוּף מִן הִי"א שְׁהִבִּיא הַרְמִ"א לְקַמְן סְעִיף י"ד
דַס"ל דְפִלְגְּתִיָּהוּ דְרַב וְשִׁמוּאֵל הוּא כְּשִׁאֲבִי פֶּאן אֶבְל בְּמַה"י חֲמוּר טְפִי כְּמוֹ שְׁיָבוּאֵר
שְׁם וְלֹא תִקְשָׁה עַל הִי"א אֱלוּ מְהָא דְאֵמֵר לְקַמְן בְּקִדְשָׁה עֲצָמָה וְנִיָּשְׁאִית שְׁלֹא לְדַעַת אִבִּי
וְאֶבִּי פֶּאן וְשִׁתִּיק דְאֶמְרִינָן מְרַתַח רַתַח דְהֶתֵם מִיָּרִי לְעִנְיָן שְׁתִּאֲכַל בְּתִרוּמָה דְבַעֲיָנוּ
קִידוּשִׁי וְנוּדָאי אֶבְל לְחוּשׁ חוּשְׁשִׁין שְׁמָא שְׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה אִפִּי לְדִידָן אִי נְמִי דַס"ל פִּינוּ
דְאֵמֵר עוֹלָא נִרְאִין דְבָרִי הַסְלִמוּד הֵינּוּ אֶף בְּהָא דַס"ל לְר' יְרִמְיָהּ בְּנִיָּשְׁאִית שְׁלֹא לְדַעַת
אִבִּי וְאֶבִּי פֶּאן דְמַדְשִׁתִּיק אֲתַנּוּחָא אֲתַנּוּחַ לִי וְכִבְרַתְּבוּ לְעִיל דְמִשְׁמַע מְדַבְרִי רִשִׁי"ז ל'
בַד"ה בְּפִי אֵמֵר מֵר וְכו' דְאֶפִּי לְדַעַת הִי"א אֱלוּ אִין חֲשִׁשׁ קִידוּשִׁין אֶלְא מְשַׁעָה שְׁשִׁתְק
כַפְנ"ל: שְׁם וְנִתְגַדְלָה הַבַּת וְכו' לְכַאוּרָה הַטַעַם הוּא כַמ"ש הַב"ש בְּשֵׁם מְהִרִי"ק כְּשֵׁם אֵם
נִתְרַצָּה אֶב חֲלִין הַקִּידוּשִׁין פֶּן חֲלִין הַקִּידוּשִׁין כְּשִׁגְדָלָה ע"ש וּלְפ"ז לְדַעַת הַרִי"ף וְהַרְמָב"ם
דַס"ל לָא מְהִנִּי רִיצוּי אַח"כ ה"נ לָא מְהִנִּי רִיצוּי אַחַר שְׁגָדָלָה וְכ"ש שְׁתִּיקָה אֶף הַמְהִרִי"ק
כְּתַב שְׁם לְדַעַת הַרִי"ף וְהַרְמָב"ם יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִי אֶמְרִינָן דְכְּשִׁגְדָלָה גְדָלוּ הַקִּידוּשִׁין עֲמָה
כְּדִאיָתָא בִּיבְמוֹת דָּף ק"י וְכֵן מְשִׁמַע מְלִשׁוֹן הַרְמִ"א בַּהַג"ה.

אֶף כְּכַר כְּתַב הַמ"מ לְפָרֵשׁ דְבָרִי הַרְמָב"ם שְׁכַתְבּ בַּפ"ד מְה"א דְקִידוּשִׁי הַקְטָנָה תְלוּיָן וְכֵן
מ"ש שְׁם דִין ט"ז בְּקִידוּשׁ חֲצִי שְׁפָחָה וְחֲצִי בַת חוּרִין וְנִשְׁתַּחֲרָרָה שְׁנַגְמָרוּ קִידוּשִׁיָּהּ
כְּקִידוּשִׁי קְטָנָה שְׁגָדָלָה מִיָּרִי הַפֶּל בְּבַעַל לְאַחַר שְׁגָדָלָה וְנִשְׁתַּחֲרָרָה ע"ש וְעוּד נִרְאָה דְאֶפִּי
לְדַעַת הַרְמ"ה דְמְהִנִּי רִיצוּי אֶב לִיכָא לְמִילָף מִיָּנִיָּה בְּקִטְנָה לְאַחַר שְׁגָדָלָה דְרִיצוּי אֶב שְׁאִנִּי
דְהוּי כְּמוֹ הַמְקַדְשׁ לְאַחַר לְמַד יוֹם שְׁהָרִי יוֹכַל הָאֵב לְקַדְשָׁה גַם עֲתָה מִשִׁא"כ בְּקִטְנָה לְאַחַר
שְׁגָדָלָה ה"ל כְּמַקְדָּשׁ דְבָר שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם וְלֹא מְהִנִּי אֲמִירַתוֹ כְּמוֹ מְקַדְשׁ לְאַחַר שְׁיָמוּת
בְּעָלָה אוֹ לְאַחַר שְׁנִשְׁתַּחֲרָרָה אוֹ לְאַחַר שְׁתַּלְד דְלֹא אֶמְרִינָן פִּינוּ דְהַקִּידוּשִׁין קִיָּמָן וְלֹא
מִחֲתָה נִגְמָרוּ הַקִּידוּשִׁין לְאַחַר זְמַן מְשׁוּם דְבִשְׁעַת הָאֲמִירָה הוּי דְבָר שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם
בְּטָלָה הָאֲמִירָה וְה"נ בְּקִטְנָה וְעַמ"ש לְעִיל סִימָן כ"ח דְהָא בְּעֲשָׂה שִׁירִים וְכו' דְלֹא מְהִנִּי
אֲמִירָה כְּמַקְדָּשׁ לְאַחַר לְמַד יוֹם הַטַעַם הוּא נְמִי מְשׁוּם דְבִשְׁעַת אֲמִירָה ה"ל דָּב שְׁלַב"ל
מִיָּהוּ בְּחֲצִיָּהּ שְׁפָחָה וְחֲצִיָּהּ בַת חוּרִין דְמְסַתְפֵּק רַב חֲסָדָא בְּגִיטִין דָּף מ"ג אִי גְמָרוּ קִידוּשִׁין

או לא ומדמה לה הרמב"ם ז"ל שם לקדושי קטנה שגדלה ע"ש י"ל דהוי כמקנ' דבר שלב"ל עם דבר שפא לעולם פדאימא בח"מ סימן ר"ג די"א דקנה הכל וכן י"ל דר"ג ביבמות שם ס"ל דאדם מקנה דבר שלא פא לעולם אבל למאי דקי"ל דא"א מקנה דבר שלב"ל א"כ לאחר שגדלו הו"ל דשלב"ל אף לדעת הרמב"ם ס"ס מ"ם דבהנפר ענברה הוי ס"ק ודמי לה דרבה ורב יוסף דפליגו באגם ובשחת ע"ש י"ל דה"נ לאחר שגדלה פינון דלאו מחוסר מעשה ה"ל פהנפר ענברה וכן משמע מלשון ביבמות דקדושין גדלו עמה ועיין במל"מ בפ"ד מהלכות אישות שנסתפק בקטן שקידש לאחר שיגדיל ועיין מ"ש לקמן בסימן מ"ג וצ"ע: שם וי"א דבעינן שבעל אחר שגדלה וכו' ז"ל הב"ש כתב בתשוב' הרשב"א דאין אסור מה שהיא אצלו וכו' ואף אם בעיל סתם מסתמא אקדש אותה בביאה דאם לא יתכונן לקדושין אז הנה פביאת זנות וכו' ונראה לענ"ד ליתן טעם לדבריו לפמ"ש לעיל בסימן כ"ו דאיסור פלגש להדיוט הוא כמ"ש המ"מ בריש ה"א מדכתי' פי יקח איש אשה שפצנה לקדשה ואף הראב"ד מודה דהיכא דלקחה בתורת אישות הוא באיסור עשה דכי יקח שלא יביא עליה עד שיקדש אותה והוכחנו שם דהיכא דא"א לקדש לית ביה איסור עשה.

א"כ כל זמן שהיא קטנה פינון שא"א לקדשה אין איסור אם תהיה אצלו אבל כשנתגדלה ואפשר לקדשה חל עליו עשה דכי יקח והוי בעילת זנות אם לא יקדשה לקמן. ועמ"ש לקמן: סעיף י"ב קטנה שקדשה עצמה וכו' הטור מסיים בזה והוי קידושין כל זמן שלא שדכה עם אחר וטרח לחזור לשדכה לשני וכתב הח"מ דהא מעונבדא דההוא דאמר לקריבא וכו' ולא כמ"ש הב"ח דריש דברי הרמ"ה גלמדי' ממוקום אחר מהנהו פי תרי דשתי חמרא וכו' עכ"ל הח"מ.

ע"ש ולא ירדתי לסוף דעתו דלפמ"ש הח"מ בעצמו לעיל ס"ק י"ז בהא דאמר ואפי' שדכה דהא דלא אמרינו דהוי גילוי דעת משום דאף שנתרצה בשדוכין לא נתרצה בקידושין של עכשיו דאולי לא יתרצה עד שימתן כסף הקידושין לידו ונקא באשר התורה זכתה לו ואין רצונו שתקבל היא הקידושין בלא רשותו עד שיגלה דעתו דניחא ליה בקבלתה עכ"ל וכן כתב הב"ש בס"ק ט"ז בשם הריב"ש ולפ"ז צ"ל ע"כ דהכא מייירי דגילוי דעתו דניחא לי בקבלתה א"כ אין לומר דראיות הרמ"ה מעונבדא דההוא דאמר לקריבאי דהא שם לא גלה דעתו דניחא לי בקבלתה וע"כ צ"ל דס"ל לאפיי ורבא פרב ושמואל אע"כ צ"ל דראי' הרמ"ה הא מהא דאמר לעיל דארצוי ארצוי כמ"ש הב"ח והיינו דגלה דעתו שיהי' שלוחו ובזה מוכן מ"ש הב"י אינו נוח לי דלפמ"ש דעיקר הראי' הוא מארצוי ארצוי ולא מעונבדא דההוא דאמר לקריבאי א"כ אין ללמוד מההוא דאמר לקריבאי שום דבר די"ל דהיכא דגלה דעתו שיהי' שלוחו אע"פ ששדכ' עם אחר לא נתבטל בז' השליחו' דדוק' בהלף הוא וקדש' לאחר אמרינו דבטיטל השליחות כדלעיל בסעיף ט' אבל בשדך אפי' טרח משמע דלא הוי בטיטל השליחות דאפי' בשונו' שליח אחריןא כתב לעיל דהוי ספק ואיכא למימר איפכא דכיון דלא קיי"ל פרב ושמואל ואין החשש אלא משום גילוי דעת פי הדר ביה וגלה דעתו לאינש אחריןא בטיטל גילוי דעת הראשון אפי' לא טרח אף הנראה עיקר בדעת הרמ"ה דמוציא דבריו מהאי עונבדא דאמר לקריבאי כמ"ש הח"מ וס"ל דגילוי דעת סתם אפי' לא גילה דעתו דניחא ליה בקבלתה נמי מהני ורצונין בזה ליישב קושני' הרי"ף דלא ניחא ליה לאוקמי דאפיי ורבא דלא

פְּהִלְכָתָא אֱלָא דְבַגְלוּי דַּעַת מוֹדָה רְבִינָא וְהָא דְאִמְרִינּוּ לְעִיל דְלָא קִי"ל כְּרַב וּשְׂמוּאֵל אִפִּי בְּשִׁדְפָה הֵינּוּ כַּמ"ש הַב"ח דְשִׁדְכָה דְהֵתָם מִיִּירִי שְׁהַמְקַדְּשׁ שְׁדָה בְּאֲבִי' אֲבָל הָאֵב לֹא גִילָה דַּעַתוֹ אִף הַב"י לֹא נִיחָא לִיה לְפָרֵשׁ הֵכִי דְסִתָּם שְׁדָכָה מִשְׁמַע שְׁנִתְרַצָּה גַם הָאֵב לְקַדְּשָׁה לֹו וְע"כ צ"ל כַּנ"ל דְגִילּוּי דַּעַתוֹ מְהֵנִי הֵינּוּ דְגִלָּה דַּעַתוֹ דְנִיחָא לִיה בְּקַבְּלָתָהּ וְנִפְקָא מְהָא דְאִמְרַר דְלִמָּא אַרְצוּי אַרְצֵי וּמָה שְׁדַקְדַּק הַב"ש דְבִסִּי ל"ה.

סְעִיף ד' יֵשׁ מִי שְׂאוּמֵר וְכו' מִשְׁמַע דְהָנִי וְנִדְאִי קַדוּשִׁין וּלְפַמ"ש דְהַרְמ"ה מִיִּירִי הָאֵב שְׁלֹא גִלָּה דַּעַתוֹ דְנִיחָא לִיה בְּקַבְּלָתָהּ לְק"מ דְהֵתָם מִיִּירִי שְׁהַשְׁדָּכֵן קַדְּשׁ בְּמַעוֹת שְׁלוֹ דְהָנִי כְּמוֹ תוֹרָם מִשְׁלוֹ עַל שְׁל חֲבִירוֹ כַּמ"ש בְּרַס"י ל"ה וְתוּ פִינּוּ דְאַרְצֵי קַמִּי מִשְׁמַע דְנִיחָא לִי שְׁיָהָא שְׁלוּחוֹ אִף לְפַמ"ש הַח"מ וְהַב"ש דְהָאֵב מִיִּירִי דְגִלָּה דַּעַתוֹ דְנִיחָא לִיה בְּקַבְּלָתָהּ צ"ל דְהָאֵב שְׁאֵנִי דְאִין דְרָף לְעֲשׂוֹת בְּתוֹ לְשִׁלִּיחַ כַּמ"ש הַב"ש: סְעִיף י"ג נִתְקַדְּשָׁה לְדַעַת אֲבִי' אֵינָם גְּשׁוּאִין וְכו' נִרְאָה דְהִלְשׁוֹן אֵינָם גְּשׁוּאִין דְכוֹלָל בֵּין שְׁאֲבִי' כָּאֵן וּבֵין שְׁאֲבִי' בְּמִדְיִנְתָּהֶם אֵינּוּ מְדוּקְדָּק דְכְּשִׁאֲבִי' בְּמַה"י הֵוּ גְּשׁוּאִין גְּמוּרִים וּמְבָרְכִי' בְּרַכְתָּ גְּשׁוּאִין לְכַתְּחִילָה וְחִיִּיב בְּשִׁאֲרָה פְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ וּבְכָל חִיּוּבֵי הַבְּעַל וְכֵן הִי חִיִּיבָת בְּכָל הַדְּבָרִי שְׁהֵאֲשָׁה מְחֻנְיָת לְבַעֲלָהּ מִטַּעַם דְאִמְרִינּוּ שְׁמִסְתַּמָּא הִיא נִתְרַצָּה תַּדַּע דְלִרְב דַּס"ל דְאִוְכָלַת בְּתַרוּמָה וְלֹא חִיִּישִׁינּוּ שְׁמָא לֹא יִשְׁמַע הָאֵב כָּל דְאִף דַּס"ל לִרְב גַּבִּי קַדְּשָׁה שְׁלֹא לְדַעַת דְחִיִּישִׁינּוּ שְׁמָא נִתְרַצָּה הֵינּוּ דְחִיִּישִׁינּוּ שְׁמָא יִשְׁמַע וְנִתְרַצָּה וְתֵהָא מְקוּדְשָׁת לְמַפְרַע אֲבָל אִם לֹא יִשְׁמַע כָּל הָאֵב מַה"ת גִּימָא שְׁהִי גְּשׁוּאָה שְׁתֹּאכַל בְּתַרוּמָה וְע"כ צ"ל כַּמ"ש הָרֵא"ש דְכִינּוּ שְׁנִתְקַדְּשָׁה מְסִתַּמָּא נִיחָא לִיה לְאֵב דְזָכוֹת הוּא לֹו וְזָכוֹן לְאֵדָם שְׁלֹא בְּפָנָיו וְכ"ש לִר"ת דַּס"ל דָּאֵם מִת הָאֵב אַחַר שְׁקַדְּשָׁה תְקַנּוּ גְּשׁוּאִין לְקַטְנָה ה"נ י"ל בְּהִלָּף הָאֵב אַחַר שְׁקַדְּשָׁה דְחִינּוּ לָה גְּשׁוּאִין כְּמוֹ שְׁיִבְנָאֵר בְּסִמּוּף אֱלָא דְלַעֲנִין תְּרוּמָה חִיִּישׁ רַב אִסִּי שְׁמָא יָבֵא אֲבִי' וְיִמְחָה אֲבָל כְּשִׁאֲבִי' כָּאֵן נִר' דְלִרְב הוּנָא דַּס"ד מְרַתַּח רַתַּח לֹא הָנִי גְּשׁוּאִין כָּל לֹא מְשׁוּם שְׁמָא נִתְרַצָּה וְלֹא גְּשׁוּאָה מְדַרְבְּנָן דְלֹא תְקַנּוּ גְּשׁוּאִין כְּשִׁאֲבִי' כָּאֵן: שְׁם וְאִם מְתָה אֵינּוּ יוֹרְשָׁה וְכו' עֵינּוּ בְּב"ש שְׁפַתְבֹּ אוֹ מִזְאוֹן בְּקַטְנָה וְט"ס הוּא פִינּוּ שְׁקַדְּשָׁה הָאֵב וְהָנִי קַדוּשִׁי וְנִדְאִי וְאִין קַדוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּאַחוּתָהּ וְאֵינּוּ עֲנִין לְמִזְאוֹן בְּזָה וְהִנֵּה הַתּוֹס' לֹא הַזְכִּירוּ אֱלָא נְכִסֵּי מְלוֹג וְיֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּנְכִסֵּי צֹאן בְּרִזָּל פִּינּוּ דְאִמְרַר הַטַּעַם מְשׁוּם דְאִוְקִי מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִי' וְגַבִּי שׁוּמְרַת יָבֵם שְׁמִתָּה לְקַמְן סִי' ק"ס סְעִיף ז' דְקִי"ל כַּב"ה דְאִמְרַר נְכִסִּים בְּחֻזְקַתּוֹ וְכֵן גַּבִּי נִפְל הַבֵּית וְכו' בְּב"ב דָּף קַמ"ט קִי"ל כְּבַר קַפְרָא דְאִמְרַר יַחְלֻקוּ א"כ י"ל בְּנְכִסֵּי צ"ב הָנִי בְּחֻזְקַת שְׁנִיָּהֶם.

אִף הַב"ש כְּתִב דְאִין יוֹרֵשׁ כָּל נְכִסֵּי צֹאן בְּרִזָּל וְכֵן מִשְׁמַע מְדַבְּרִי הָרִיטְב"א וְכ"ח שְׁפַתְבוּ דְאֵינּוּ חִיִּיב בְּקַבּוּרָתָהּ. בּוּסִי' ק"ס שְׁם כְּתִבוּ הַפּוֹסְקִי' דִּיּוֹרְשֵׁי הַבְּעַל חִיִּיבִי' בְּקַבּוּרָתָהּ צ"ל הַטַּעַם מְשׁוּם דְבְּאַמְתָּהּ הָאֵב כְּתִב הָרֵא"ש דְאִיכָּא לְמִיזָל בְּתַר רַבָּא שְׁרׁוּב פְּעָמִים אֵין הָאֵב מוֹחָה וְרַב ס"ל דְהוֹלְכִין בְּמִמּוֹן אַחַר הָרׁוּב וְע' בְּחִדְוִישֵׁי שְׁפַתְבְּתִי דְאִפִּי' לְמֵאִי דְקִי"ל דְאִין הוֹלְכִין בְּמִמּוֹן אַחַר הָרׁוּב הַכ"מ בְּפָנָיו אֲבָל כְּשִׁלָּא בְּפָנָיו אוֹ שְׁמַת לֹא טַעֲנִינּוּ לִיתְמִי מִלַּת' דְלֹא שְׁכִיחַ' כְּדֵאִי' בַּח"מ סִי' ק"ח אֱלָא דְהָאֵב שְׁאֵנִי פִינּוּ דְמְמוּנָא דְאֵב הוּא אִמְרִי' מְסִתַּמָּא יְמָחָה לְטוֹבָתוֹ לְהַפְקִיעַ יְרוּשָׁת הַבְּעַל א"כ גַּם בְּנְכִסֵּי צ"ב אִיכָּא לְמִימַר הֵכִי דְמְסִתַּמָּא יְמָחָה וְהָא דְאִמְרַר דְאִוְקִי מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִי' כַּר' דְלֹא אֲתִי לְאַפּוּקִי אֱלָא פִּירוֹת נְכִסֵּי מְלוֹג שְׁאֲכַל אוֹ נְכִסֵּי צ"ב שְׁבִלוּ שְׁהֵם תַּחַת יָדוֹ מִמֵּשׁ עוֹד כְּתִב הָרִיטְב"א וְהִבִּיאֻ הַב"ח וְח"מ וְה"ה דְאִין כְּתוּבָה דְמִן הַגְּשׁוּאִין מִיִּנְי' וְכו'.

ולא ידעתי פנונתו דאי במתה הי' הא מלתא דפשיטא דממ"נ אם ימחה האב בנישואין
הרי ממילא בטלה הכתובה ואם לא ימחה הוא יורשה ואם פנונתו שאם מת הוא או גירשה
צ"ע דכיון דתקינו לה נישואין פנ"ל האיה דדור עמה בלא כתובה הא לא סמכה דעתה
והוי בעילת זכות מכ"ש פשמת היא וקי"ל דלא טענינן ליתמי מילתא דלא שכיחא אלא
דלעגנו ירושה פכר כתבנו הטעם משום דאמרין מסתמא שימחה פינון שהיא לטובת האב
משא"כ לעגנו כתובה מה"ת נימא שימחה פינון שהיא לגרועותא דידה וצ"ע: סעיף י"ד
קטנה שהלה אבי' למדינת הים וכו' לכאורה נראה דמוכח בכה"ג מהא דנתקדשה לדעת
אבי' וכו' דס"ל לרב דאוקלת בתרומה ולא חיישינן שמה לא ישמע האב לעולם כמ"ש
לעיל בסעי' י"ג וקרא"ש פתב בזה גבי הא דאמר רבינא אפי' למ"ד וכו' וז"ל פדאמר
לקמן גבי נתקדשה לדעת והלה אבי' למה"י ועמדה ונישאת אמר רב אוקלת בתרומה עד
שיבא אבי' וימחה ואם נתרצה הוי חופה למפרע וכו' ואינו מוכן דלמה לא נישואין שמה
לא ישמע האב פלל ולדעת בה"ג ניקח דאפי' לא ישמע פלל תקינו רבנן נישואין ואף
דיתומה קטנה אינה אוקלת אלא בתרומה דרבנן מ"מ הכא דמתקדשה ע"י אבי' ואוקלת
בתרומה מדאורייתא אלא מדרבנן אסורה וכיון דהוי נישואין מדרבנן הם אמרו והם אמרו
שמתרת לאכול אפי' בתרומה דאורייתא ולכאורה לדעת הי"א צ"ל כמ"ש הרא"ש לדעת
הרי"ף בסוף דבריו וז"ל והא דאמרין גבי חופה דאם לא מיחה האב דהוי חופה יש לחלק
לפי דברי רב אלפס דשאני החם דנתקדשה לדעת הילכך הוי פאילו נתן לה רשות
שתכנס לחופה וכו' ואפשר דאפי' לדעת הי"א דלא תקנו נישואין פשאבי' קנים והלה
למדינת הים אבל פשכר קדשה פינון דאיכא למיחוש שתתפתה עליו תקנו לה נישואין
פנ"ל בסעי' י"ג: שם והשיאוה אחי' ואמה וכו' פתב הב"ש דהוי קידושין כמו בקדש
ונישאת ע"י אמה אחר מות אביה כמ"ש בסי' מ"ג וסי' קנ"ה ושם איתא דירשה ומטמא
לה וכו' משמע דס"ל גם הכא יורשה ומטמא לה ולא נהירא דכיון דאם יבא האב וימחה,
עקר הקדושין פדאי' בירוש' קדש שלא לדע' ונשא' שלא לדעת זה הי' מעשה וכו' אביה
ועקר קדושי' ונהביאו הריב"ש בתשובה סי' קצ"ג והב"ש בס"ק ל"ב א"כ ממילא דאינו
יורשה ואינו מטמא לה פדאמר ומודה רב שאינו יורשה שמה יבא אביה ימחה ה"נ הכא:
שם אפי' בא האב ומיחה וכו' וכן הוא הריב"ש ולא זכיתי להבין מנ"ל האי דינא דרשות
ביד נערה או קטנה ליחז את עצמה לאדם בלתי רצון האב ואינו יוכל למחות בידו וקלא
התורה אמרה שאם פיתה אותה לשום אדם הקנס לאבי' ואמרה אל תחלל את בתך
להזנותה וכמ"ש הרמב"ם ספ"ב מהלכות נערה שלא יאמר האב הואיל ולא חייבה התורה
וכו' הריני שוכר את בתי וכו' לפמ"ש לעיל בר"ס כ"ו דמשמע מהא דאמר בכתובות דף
מ"ם דאי בעי מסר לה דמנמל ולמנפה שחין היינו שאפי' אם לא יוכל האב לקדשה יוכל
ליחדה לשום אדם בתורת פלגש ע"ש ונהי דלא הוי זנות מ"מ יוכל האב למחות ע"ז פל'
זמן שהיא ברשותו וצ"ע: שם עד שתגדיל ויגמרו קדושין וכו'.

פתב הב"ש היינו דוקא פבעל. ולענ"ד נראה דלדעת הרמ"ה לעיל דס"ל פשנתרצה האב
חיליו הקדושין ה"נ י"ל אפי' לא בעל דמה בכך דעירער האב מ"מ פשנתיגדלה והיא
מרוצה אליו חלין הקדושין כמ"ש הב"ש לעיל בס"ק כ"ב בשם מהרי"ק וכ"ש לפמ"ש
לעיל בסעיף י"א דאפילו לדעת התוס' דס"ל דלא מהני ריצוי האב אחר שמחה מ"מ
ישאל דבקדושי קטנה לדעת בה"ג מהני אם חזר האב ונתרצה וכיון שכתב מהרי"ק ז"ל

בתשובה שם דכשנתגדלה דמי לנתרצה האב א"כ ממילא פשנתגדלה ולא מיחתה אפי
מיחה האב בתחילה ה"ל כמו נתרצה אב לאחר שמיקחה דמהני: שם וצריכה גט מתרוננייהו
וכו' עיין בח"מ שפמה בזה למה צריכה גנו מראשון הא אפי' לסברא ראשונה אינה
מקודשת רק למיאון וכו' נדאי דקמא לא הוי קדושין רק למיאון לדעת בה"ג וכו' ניותר
ס"ל להקשו' דאפי' מיאון אינה צריכה פשמחה האב כמ"ש הב"ש ל"ב.

ולכאורה הנה נראה דס"ל דיש לדמות דין זה למה דאיתא בסי' מ"ם סעיף ב' בא שני
וקדשה בתוך למ"ד יום ומת השני או גרשה תוך למ"ד חזרו קדושי ראשון והטעם שם
משום דבקדושי שני לא בטלו קדושי ראשון אם אפשר שיחולו א"כ ה"ל י"י.

דאע"ג דקדשה האב לאחר לא נתבטלו קדושין דידה אם אפשר שיחולו וכיון דנתגרשה
מקדושי האב ממילא חלין קדושין דידה מיהו אפתי הוי סגי' במיאון אף נראה דז"א
דדוקא התם שקדשה הראשון לאחר למ"ד יום לא הוי קדושי השני חזרה לגבי הראשון
כיון דעדיין לא הגיע זמן הקדושין הראשונים משא"כ פשכבר חלו הקדושין דידה ה"ל
לקדושי האב חזרה תדע דהא קי"ל בקדושי קטנה תומה שאם קבלה קדושין מאחר הו
הו מיאני' נאפי' גרשה השכי' א"צ לחזור ולמאן בראשון.

ותו קשה דחוקרא זו שכתב הרמ"א להצריכה גט מן הראשון אתא לידי קולא שיאמרו
אין קדושין תופסין באחותה וה"ל למימר דצריכה מראשון גט ומיאון ודוחק לומר דמה
שצריכה גט מהשני הוי הוכחה שלא יאמרו אין קדושין תופסין ואם מת השני באמת
צריכה גט ומיאון אלא העיקר נ"ל דמייירי הכא שפכר נתגדלה כדמשמע מלשון הרמ"א
שאם קדשה האב קודם שתגדיל משמע דעכשיו כבר נתגדלה וכבר פתבתי בסמוך דאם
נתגדלה ולא מחסה אף שמיקחה האב בתחילה נתקיימו קדושין א"כ ה"נ לאחר שגרשה
אותו וקידש האב לא מיחתה חזרו ונתקיימו קדושין הראשונים ולא סגי' במיאון
כיון שפכר נתגדלה דאין מיאון בגדולה וצריכה גט גם מן הראשון: שם ויש מחמירים
עוד וכו': נראה לי טעמם כיון דשמעין ליה לרב דס"ל בנתקדשה לדעת והלף למדינת
הים דאוקלת בתרומה משום דמסתמא נתרצה וס"ל לרב הונא דכשאבי' פאן אינו אוכלת
אפילו שתק דאמרינן מסתמא מרתח רתח וכ"ש לפמ"ש לעיל דהיא דאבי' פאן דאמר
רב דצריכה גט ומיאון היינו דוקא לאחר ששמע האב אבל קודם שמיעה ס"ל לרב דהי'
?כולה לעכב ואינה צריכה גט לכ"ע וגבי הלף למה"י אע"ג דלא שמע ולא ישמע לעולם
אפ"ה אוכלת בתרומה ולא ס"ל לחלק כיון דכבר נתקדשה לדעת פנ"ל הרי מוכח להדי'
דכשהלף למה"י עדיפא טובא לרב א"כ מנ"ל לדידן נהי דלא קי"ל פרב פשאבי' פאן אבל
פשהלף למה"י מנ"ל למיפסק דלא פרב ועוד י"ל דהוכחת המחמירי' משום דס"ל פשיטת
הי"א דלא תקנו חז"ל קדושין לקטנה שהלף אבי' למה"י וכמו שהוכיח הרא"ש מדלא
משגי' אליבא דעולא מתני' דריש יבמות פשהלף אבי' למה"י ע"ש יקשי' להו דלמה באמת
לא תקינו לה קדושין כמו שתקנו ליתומה אע"כ דבהלף אבי' למה"י עדיפא טפי דהוי
חשש חידושין דאורייתא וצריכה גט אפי' בלא שיצה האב ולא מתוקמי מתני' דריש
יבמות בהכי'.

ועיין בב"ש שכתב וליש חולקים שהביא בהג"ה בסעי' ז' ליתא דין זה פראה דנודאי נ"מ
לדין זה פשהי' נערה דנודאי מודה הרא"ם דבנערה יוכל לומר לה צאי וקבלי קדושין

פינון דגיש לה יד וכן בקטנה פשקדשה אחי ואמה דנודאי מהני פשאומר האב להם צאו וקבלו קדושין אלא פנונתו בדין זה שפתי הרמ"א ששקדשה קטנה את עצמה והוא לשיטתו שפתי לעיל בס"ק י"ז ומזה ג"כ מוכח להרי"ף וכו'.

אף פבר פתבנו שם דאינו מוכרח ע"ש: שם ויכול למחות וכו' פתבו הח"מ והב"ש דאפילו בלא מיחה הון דשינתה משליסטה וכו' ואינו מוכרח די"ל דנהי דהשליחות של האם בטלה מ"מ לא גרע מאלו קדשו הבנות את עצמן דאם נתרצה או שתק פששמע י"ל דהוכיח סופו על תחילתו דניחא לי בקדושיעצמן וכ"ש בהשיאה א"ע פינו דנעשה להן מעשה יתומה בחיי האב ושתק מסתמא ניחא לי וצ"ע: סעיף ט"ו או שאמר אחת מבנותיה וכו' לכאורה נראה דאם אין שם אלא גדולה וקטנה ואמר לו אחת מבנותיה הרי שגילה המקדש דעתו שרוצה בבוגרת כמו בקטנה א"כ איכא לאיסתפוקי דשפא גם האב הי דעתו פן איזה שתהי' ואף הבוגרת בכלל ונדקא פשאומר בתה סתם או שאמר אחת מבנותיה ויש לו פמת בנות קטנות איכא למימר מסתמא דעת שניהם הי על אותה דמצנה רמי' עלי' משא"כ פשאין לו אלא גדולה וקטנה וקצת משמע פן מלשון רש"י ז"ל דבדף נ"א בד"ה המקדש את בתו סתם מפרש שאמר אחת מבנותיה מקודשת לי ובדף ס"ד ע"ב פירש"י בתי מקודשת לה וכו' יש לומר דהיינו בדף נ"א דפירש פן לדעת המקשה שם דסבר שיש שם קטנות הרבה דהיכא לאוקמי באמר אחת מבנותיה ובדף ס"ד במתני' פירוש פן לפי המסקנא דאין שם אלא גדולה וקטנה וע"כ צ"ל פשלא אמר אחת מבנותיה דא"כ גילה בדעתו דגם הבוגרת בכלל פן הי נלענ"ד לפרש דעת רש"י ז"ל אבל מסתימות לשון הפוסקים משמע דאין סילוק וכן מבואר בלשון הטור שפתי ג"כ או שאמר אחת מבנותיה וכו' וסיים והוי קדושי הקטנה ונדאי.

אלמא דאפי' בקטנה אחת אין הבוגרת בכלל. וכן מוכח ממ"ש הטור אח"ז ועוד הנה אומר ר"ת אפשר לומר דאפי' לא אמר לו בתה הגדולה אלא א"ל בתה סתם דעתו על הגדולה וכו' משמע דאדלעיל קאי דאפי' הגדולה בוגרת אפ"ה דעתו עליו משום דלא יעשה כן במקומינו וכו' וכן הבינו הב"ח והב"ש כמו שביבאר א"כ צ"ל דס"ל דמתני' המקדש בתו סתם אין הבוגרת בכלל מייירי באומר אחת מבנותיה וכ"כ הב"ח שם להדיא וכן נשמע מדברי הבי"ש כמו שביבאר אע"ג דמוקי למתני' פשאין שם אלא גדולה וקטנה: ונראה לענ"ד די"ל לדעת הטור פשיטת הר"ת דנפקא לי' דאפי' בבוגרת עדיפא סברא דלא יעשה כן וגו' יותר מסברא דמצנה רמי' עלי' משום דצריה להבין מה שהבי' הבי"ש בשם תשובת הגאונים רב סעדי' גאון תמה על מי שעלה בדעתו לומר דבאומר בתה מקודשת לי שלא קדש אלא אותה ששידך שהרי בפירוש אמרו שמחלוקת אביי ורבא הוא באומר אחת מבנותיה אבל באומר בתה מקודשת לי אפשר דמודה שתפסו הקדושין בשתייהן וכו' נראה להבין דבריו משום דטעמא דר"ת דסבר דבאומר בתה חיישינו שהנה דעתו על אחת מהן וכיון שאינו ידוע איזה מהן מודה רבא דהוי קדושין ולפ"ז י"ל דקשי' לי' לר"ת דמאי מקשי הש"ס על רבא מהה מתני' דהמקדש בתו סתם וכו' ולא מוקי לה באומר בתה מקודשת לי ואין לומר משום דבכה"ג פשיטא לי' להש"ס דהוי קדושין וקשה מאי למימרא ז"א דאפתי קשה למאי דמוקי לה דשונ' שליח לא הוי צריה לדחוקי מאי בוגרת בוגרת דעלמא דהוי מצי לאוקמי באומר בתה מקודשת לי ונאפי' יש לו הרבה

קטנות צריכות גט ע"כ צ"ל דבאומר בתה מקודשת לי מסתמא דעתו על הגדולה משום
דלא יעשה כן הרי מוכח דאפי' בבוגרת אמרינו מסתמא דעתו על הגדולה.

וע"ז השיב עליו רב סעדי' דליכא להוכיח מזה דדעתו על הגדולה ונדאי אלא דגם הגדולה
נכנסת בספק והיינו דכתב אבל באומר בתה וכו' דמודה שתפסו הקדושין בשתייהן וכו'
אף לפ"ז לא מצאנו מי שחולק על ר"ת בהיפוף דבריו לומר דבוגרת וקטנות אין הבוגרת
צריכה גט ולר"ת היי בוגרת קדושי ונדאי ואין הקטנות צריכה גט ויש לתמוה על הש"ע
דמנ"ל דבבתה סתם אין הבוגרת צריכה גט פיון דלר"ת הבוגרת מקדשת בנדאי ולא
מצינו חולק עליו אלא דלא הוי נדאי קדושין אבל מנ"ל דאפי' ספק לא הוי וכ"ש דקשה
על הטור דסתם בתחלה המקדש בתו סתם אין הבוגרת בכלל ואח"כ הבי' דעת ר"ת
דאפי' לא שדיק ולא אמר לו בתה הגדולה מסתמא דעתו על הגדולה אלא שלא סמך עליו
למעשה: אמנם הנראה לפענ"ד בדעת הטור וש"ע דלא כב"ח וב"ש דאף דס"ל להטור
דבשדך אפי' בבוגרת דעתו עליו כדמשמע מלשון וכן אם שדך בתו הגדולה וכו' ונעשה
אותו שליח וכו' דקאי אדלעיל דמייירי בבוגרת כמ"ש הב"י אבל מ"ש נעוד הי' אומר
ר"ת לא קאי על הבוגרת והטעם שהרי כתב הב"י גבי שידוך ס"ל להטור דסברא
דשארית ישראל דאיכא עברה עדיפא טפי ממצוה דרמ' עליו ע"ש אע"ג דבעובדא
דהוא דאמר לקריבאי וכו' בדרף מ"ד ע"ב לא קי"ל פאב"י אלא פרבא דלא סמכינן
אסברא דשארית ישראל מ"מ ה"א מדחזינין דמהני סברת מצוה דרמ' עלי' כ"ש דמהני
סברא דשארית ישראל אפי' להפקיע סברת מצות דרמ' עליו אף כל זה בשידך דאיכא
אסורא דשארית ישראל אבל בלא שידוך אע"ג דאיכא סברא דלא יעשה כן פיון דליכא
אסורא בזה מה"ת נימא דאלימא להפקיע סברא דמצוה רמי' עלי' ותו דא"כ ע"כ ניצטרף
לומר דמתני' המקדש בתו סתם אין הבוגרת בכלל מייירי באומר אחת מבנותיה וע"כ
היינו דכיון דאמר אחת מבנותיה ותלה בדעת האב אמרינו דאלימא לי' לאב מצוה דרמ'
עלי' יותר מלא יעשה כן ובאומר בתה מקודשת לי נימא איפכא דאלימא לא יעשה כן
מסברא דמצוה רמי' עלי' ולכך כ' הטור ש"ע בפשיטות המקדשו בתו סתם אין הבוגרת
בכלל דלא נחלק בזה הר"ת.

ומעתה יש לתמוה על הב"ח שכתב דלר"ת צריף לפרש מתני' דהמקדש בתו סתם אין
הבוגרת בכלל היינו דוקא באומר אחת מבנותיה אבל באומר בתה מקודשת לי הבוגרת
מקודשת קדושי ונדאי וזה לא עלה על דעת ר"ת כמו שהוכחנו מלשון הטור ש"ע וכן יש
לתמוה על הב"ש שכתב בס"ק ל"ח בתו סתם היינו שאמר בתה מקודשת לי לאפוקי
דעת ר"ת וכו' ולפמ"ש לא נחלק הר"ת בזה לפ"ז י"ל דנפקי ליה לר"ת הך סברא דלא
יעשה וגו' עדיפא להוציא הקטנה מידי ספק משום דקש' לי' דמאי מקשי על רבא דלמא
מודה רבא באומר בתה כסברת ר"ס גאון פנ"ל ע"כ צ"ל דכיון דאין הבוגרת ברשותו
לא שייך לומר קטנות בכלל דמסתמא פיון על הגדולה שפקטנות משום לא יעשה וגו'
וע"כ צ"ל שאין שם אלא קטנה אחת ומייירי דבוגרת שונו' שליח דאל"כ מה למימרא
לפ"ז נראה לפרש גם דעת רש"י כן דלעיל בדרף נ"א בדעת המקשה שהי' שם קטנות
הרבה ע"כ צ"ל אחת מבנותיה דאל"כ לא שייך לומר דכל הקטנות בכלל אלא הגדולה
שבקטנות וכמ"ש דמוכח הכי דאל"כ לא הוי מקשה על רבא דילמא מודה רבא בבתה
מקודשת לי כסברת ר"ס גאון אבל לפי המסקנא שאין שם אלא גדולה וקטנה שפיר

פירש"י ב"ד ד' דמיירי אפי' באומר בתר' מקודשת לי ולפ"ז נראה עוד דבשידוך דס"ל לר"ת דבוגרת הוי קדושי נהי דחלקו עליו דלא הוי קדושי ונדאי מ"מ מודה דהוי קדושי ספק דעכ"פ לא גרע סברא דשארית ישראל מסברא דמצנה רמי' עלי' וכן נראה מלשון הש"ע שכתב בסעיף שאח"ז מי שיש לו ב' בנות אפי' שתייהן קטנות וכו' מדנקיט לשון אפי' שתייהן קטנות משמע דמיירי נמי בפשהאחת בוגרת ונתנה לו רשות לקדשה צריכה גט והיגו משום דמיירי שם בפשה דבהא מודים החולקים על ר"ת דאף הבוגרת הנה בכלל ספק: שם אבל אמרה מפלוני וכו' עיין בחידושי שפתתאי ראי' מפונרשת מהא דאוקמי בסוג' דף נ"א מתני' מעשה בחמש כשי' וכו' ואמר אחת מכם מקודשת לי וכו' ולא אמרינן דמצנה דרמ' עלי' לקדש את עצמה דונדאי מצנה עלי' לקדש את עצמה כדאימא בר"פ הא"מ יותר מן האב דאינו אלא מדברי קבלה דכתיב ואת בנותיכם תנו לאנשים ואפ"ה אמרינן דכולן צריכות גט משום דדמי לעשה שליח להתקדש לפלוני ולפ"ז קשה לכאורה על הרמ"ה דסבר למימר בתחלה דהיכא דעשה בוגרת שלנה לפלוני אין הקטנות צריכות גט דא"כ בהה' מעשה דחמש נשים למה המקבלת צריכה גט.

ואין לדחות דסתם שאני שיכולה לקיים את השליחות אח"כ שיקדש גם את חברותי ולא מי כל כף לפלוני שא"א לקיים את שליחותו לקדש את אחותה אח"כ ז"א דמשמע אפילו אותה שקבלה הנה אחת מן האחות דהא סתמא קאמר וקיבלה אחת מהן ואפ"ה קאמר דאין אחת מהן צריכה גט ולא אמרינן דמסתמא דעתה על חברתה.

אף נראה דיש לחלק בין היכא שקבל את השליחות על עצמו ואמר הן בזה סבר הרמ"ה מסתמא עשה שליחותו אבל במעשה דחמש נשים מיירי שלא אמרה הן לכך הוי ספק ובזה ישבתי הא דקאמר שם ב"ב ושל"מ ממתיני' דאשה נעשית שליח לחברתה אפי' במקום שנעשה לה צרה ופירשו התוספות שלא אמרה הן ולפ"ז מוכח דאפי' היכא דאמרה בוגרת לפלוני ולא אמרה שהכסף קדושין יהי' שלו דאיכא נמי סברא דלא שביק איניש מידי דאית ליה הנאה מיניה אפ"ה גם הבוגרת הוי ספק מקודשת דהא בהה' עובדא דחמש נשים לא אמרה שהכסף קדושין יהיה שלה כמו שהוכחנו שם באריכות ע"ש.

ועיין בב"ש בס"ק ל"ט שכתב בזה ואפשר אפי' לא אמרה שהכסף יהי' שלו וכו' ולכמ"ש מוכח פן מהסוגיא. ועוד נראה דאם יש לו כמה בוגרת שנתנו לו רשות ואחת מהן אמרה שיקדש אותה לפלוני אין האחרות צריכה גט דכיון דלא שייה מצנה דרמ' עלי' ממילא אמרינן דמסתמא עשה שליחותו וקדש אותה לפלוני דמוכח פן ממ"ש בח"מ סי' קפ"ג בשעשה שליח לקנות לו קרקע ידועה וכמ"ש הב"ש ועיין מ"ש הש"כ בח"מ סי' צ"א ס"ק י"ב דחנוני מהימן משום חזקה דשליח עשה שליחותו ונראה עוד דאפי' אם הי' לא אמרה שהכסף קדושין יהי' שלו.

והאחרות אמרו שהכסף קדושין יהי' שלו אפ"ה אמרינן דעשה שליחותו פדמוכח בח"מ סי' רס"ט במציאה אם אמר זכה לי והגבי' סתם אינו נאמן לומר שהגבי' בשביל עצמו הרי דאפי' בדבר דאית לי הנאה מיני' אפ"ה אמרינן חזקה דעשה שליחותו ועוד מוכח משם דאפי' לא אמר הן על השליחות אפ"ה כיון שעשה שליחותו בסתם אמרינן דזכה המשלח.

מ"מ צ"ע פיון דקי"ל בגיטין דף ס"ד דלקולא באיסור א"א לא אמרינו חזקה שלית עושה שליחותו א"כ מנ"ל להקל וצ"ע: ועוד פתבנו בחידושנו שם דהא דפירש"י דשמך שליח לקדשה לכל הבא היינו ליישב קושית הריטב"א דהא דאמרינו דלא שביק אינש מצנה דרמא עלי' אע"פ דאיכא מצנה שלא לקדש את הקטנה פדלעיל סעיף ח' משום דכיון דגם הבוגרת לא אמרה בפלוני אני רוצה אין חילוק בזה בין גדולה לקטנה א"כ היכא דאחת מהן אמרה לפלוני ושאר בוגרת לא אמרה לפלוני ממילא איכא למימר דלדידה איכא אפטר שזה הטעם של הרמ"ה דאמרה לפלוני מסתמא לדידה איכא חזקה משהו דבקטנה איכא איסורא משא"כ בדידה שאמרה רוצה אני בפלוני: סעיף ט"ז מי שיש לו שתי בנות וכו' הנה דעת ר"ת ז"ל אם שידך אחת מהן אמרי' מסתמא לזו נתפוננו כמ"ש התוס' משמע פן דעת הרא"ש והטור והיינו משום סברא דשארית ישראל וכו' וכמ"ש הב"י וכבר פתבנו דאע"ג דמשמע מסוגיא דף מ"ה ע"ב בעובדא דהוא דאמר לקריבאי דרבא לית ליה האי סברא דשארית ישראל כדקאמר איכא בינייהו דלא טרח וכו' מ"מ ס"ל לר"ת דהכא עדיף טפי פיון דחזינו דמשום סברא דלא שביק אינש מצנה דרמך' עלי' אמרי' דמסתמ' אין דעתו על הבוגרת ה"ה נמי דאמרינו מסבר דשארית ישראל לא יעשו עולה וכן משמע מלשון הספר יראים שהביא הרשב"א ז"ל ונאפילו שדך ושהה לאחר שידוכין חודש ובא וקדש סתם ואמר אחת מבנותיה מקודשת לי כולן צריכות גט.

וראיה קצת דאמר עולא קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אפילו מיאון אינה צריכה ואע"ג דשדך וכו' מדכתב ראה קצת ולא כתב ראי' גמורה מדלא מהני התם שדפה אפי' להחמיר כ"ש דלא מהני הכא להקל ע"כ צ"ל היינו משום דיש לדחות דהכא עדיף טפי מדחזינו שסמכו אסברא דלא שביק אינש וכו' פנ"ל דהא לעיל גבי קטנה שקדשה את עצמה דס"ל לרב ושמואל חיישינו שמא נתרצה האב כתב הר"ן הטעם משום פל אדם רוצה להשיא את בתו ומצנה רמי' עלי' וכו' וקי"ל דלא פנותייהו א"כ ה"נ י"ל דה"ה בשדפה אין ראי' משם לפ"ז נראה בזמן הזה פשוטהגין לקדש תחת החופה אם אמר בתך סתם פיון שמכינה להכניסה לחופה דמבואר לעיל בסעיף ז' בהג"ה דעדיף יותר מאם אמר לה צאי וקבלי קידושין ויכולה היא להתקדש בעצמה ואפי' פשוט לחין הבנות קטנות למקום אחר ואין האב אצלן וכו' ואף דקי"ל התם בשדפה אין חשש שמא נתרצה האב מ"מ פשוטנה להכניסה לחופה מהני קבלתה והוי קידושין גמורים בלא שום חשש כ"ש דמהני הכי אם הכניסה לחופה בנשואין פראוי אף שאמר לו בלשון הקדושין בתך מקודשת לי אין להסתפק אפי' ביש לו שאר בנות דמסתמא לדידה איכא חזקה ואפי' החולקין על ר"ת מודים בזה ולא פליגי עליו אלא בשדך פיון דלא מהני גבי קטנה שקדשה את עצמה כמ"ש בספר יראים פנ"ל אבל פשוטנה להכניסה לחופה דמהני התם כ"ש הכא ותו דלפמ"ש הב"ש בס"ק מ"ם דעסוקין באותו ענין מהני ע"ש וכן משמע מלשון הספר יראים שכתבנו לעיל שכתב ואפי' שדך ושהה לאחר שידוכין חודש משמע דבעסוקין באותו ענין מודה וכיון דהך קדושין המה תחת החופה אין עוסקין בא"ע יותר מזה וכ"כ בתשובת מבי"ט בכה"ג דמדבר בעסקי קדושין מהני לכ"ע ז"ל ומ"ש שפך העלו וכו' שאפי' היתה אחת מהן משודכת והיה עסוקין בהן כולן צריכות גט לאו דוקא היו עסוקין בהן בשעת קידושין אלא על השידוכין ואמר כף מפני שבתוס' שמביאין ממונן ראה הזכירו עסוקים בגדולה נקט הכא והיה עסוקין בה עכ"ל ונראה דה"ה בדין זה שהכניסה

לחנופה פדי לקדשה וגם כפר כתבו הפתובה פדי לקרותה בשמה דאמר לה להדא בתולתא פלוגית אין לה מדבר בעסקי קדושין יותר מזה עוד נראה דלפי דעת הר"ח שהביא הטוש"ע לעיל סימן כ"ו סעיף ב' דחנופה הוי ספק קדושין וכ"כ הרשב"א בתשובה ס' א' ורי"ט דאם מסרה האב לחנופה יש לחוש ולהתמיר דאפשר לומר שחנופה קונה פקדושין מדרב הונא וכו' ואין להקל נגד הר"ת מפני שהוא רב ומובהק וכ"ש בדבר שבפערונה עכ"ל א"כ פינון שהכניסה לחנופה ממילא אחותה אסורה לחתן משום ספק איסור אחות אישה איה יעלה על הדעת שלא ניתפונן לזו שהכניסה לחנופה שהיא מוכנת ומותרת לו ויקדש אחותה שהיא ספק איסור אחות אישה וכ"ש למאי דקי"ל בסעיף י"ז כר' יוסי דלא מחית אינש נפש' לספיקא ועוד נראה פינון דקי"ל בעונדא דהוא דאמר לקריבאי פרכא דאמר חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה א"כ הכא פינון דטרח בסעודת גשואין ואם יקדש את אחותה שלא נכנסה לחנופה הוא מפסיד סעודתו וסמכינן אהזקה זו דבונדאי פנון לאחותה שבכניסה לחנופה וכ"כ בתשובת הרשב"א שם וז"ל וכן אם עשה סעודה דחזקה א"א טורח בסעודה ומפסידה כדאי בקדושין פ' האיש מקדש בו ובשלוהו עכ"ל ועוד נראה לפמ"ש לעיל בלשון רש"י ז"ל בד"ה דשני' שליח לקדשה לכל הבא וכו' דבא ליישב קושני' הריטב"א אהא דקאמר מצוה דרמיא עליה דהא איכא אסור' דאסור לקדש את בתו הקטנה ולא ניחא ליה מ"ש הריטב"א שם דאפשר דכשיש בה דעת ונתרצית בדבר ליכא אסורא וכו' דנהי דהדין פן כמו שהכריח הב"ח מפמה סוגיא וכמבואר לעיל בסעיף חית מ"מ דוחק גדול לאוקמי מתניתן בקטנה שיש בה דעת וכולם נתרצו להתקדש לזה המקדש לכה פירש"י שגם הבוגרת עשאה אותו שליח לכל הבא וא"כ גם בדידה איכא אסורא א"כ ממילא בכה"ג שהכניסה לחנופה אין לחוש שפינון לשאר קטנות שלא נתרצו לזה.

מכל הלין טעמא נראה דאפ"י החולקים על ר"ת מודים בכה"ג וכ"ש לדעת הפרישה נאמן האב לומר לזו פנונתי ועיין בסמוך והארכתי בזה בתשובה: שם ואמר בתה סתם וכו' עיין בטור שכתב בשם השאלתות ראובן היו לו ד' בנות ונתן לו שמעון קדושין סתם על אחת מבנותיו וכו' בתו הגדולה אינה ברשותו ואינה מקודשת ואותן שהם קטנות וברשותו לקדשן נאמן לומר לזו נתפונתי ועלי' קבלת הקדושין ואם אינו יודע ששכח פולן צריכות גט עכ"ל.

וכתב הב"י עליו ודבריו תמוהים הם דגרסינן וכו' ואע"פ שאמר האב וכו' הי' לנו להאמין למקדש פשיאמר לזו נתפונתי וזו לא שמענו וכו' עכ"ל ולכאורה הי' נראה דיש ליישב קושיתו דהאב נאמן משום דקי"ל דעד א' נאמן באיסורין אפ"י בדבר שבפערונה היכא דליכא חזקה אבל המקדש אינו נאמן משום די"ל יצרו תקפו כדאי תא בדר' ס"ג ע"ב אע"ג דהתם קי"ל כר' אסי דנאמן לומר אני קדשתי אף לכנס היינו משום סברא דלא חציף אינש אבל הכא דאין האב יודע מחשבתו דעי להאי דלקמן סעיף כ"ד באומרת נתקדשתי דמודה ר' אסי דחיישינן ליצרו תקפו אף אפתי לא מתרצי דמאי בכך שנתפונן פן האב שעא המקדש לא נתפונן פן ואיך תהי' זו מקודשת לי בונדאי ודוחק לומר דמייירי שגם המקדש אומר שלזו נתפונן וכינון דהאב נאמן שאין האחרות מקודשת אפ"י אם המקדש נתפונן להם האב לא נתפונן להם ממילא נאמן המקדש לומר שדעתו הי' על זו במיגו דאי בעי הדר מקדש לה ותו קשה דהא כתב הגמ"י בשם הרא"ם דאפ"י אם נתפונן לכה

ה"ל דברי שפלב וקי"ל דברי שפלב אינו דברי וביד"מ כ' ונ"ל נר' דמיירי שהמקדש תלה הדב' בדעת האב שכל שיחפון ביה האב אחת מבנותיו תהי' מקודשת לו וכו' וכת' דבעי' שיהא דעתו עלי' בשע' קדושין דאז הוי דוקא נמסר לביאה וכו' ע"ש ובאמת פן משמע בלשון השאלות נאמן לומר לזו נתפונתי ועלי' קבלתי הקדושין ונר' הטעם כמ"ש בחידושי דאם לא הי' פוננתו בשעת קדושין אלא על אותה שירצה אח"כ ה"ל תולה בדעת עצמו וק"ל בדאורייתא אין ברירה ולא דמי למקדש ע"מ שירצה הבא דרצה האב מקודשת דהתם ה"ל תולה בדעת האחרים כדאיתא בגיטין דף כ"ה ע"ב משא"כ אם נתפונן בשעת קדושין פינון שהמקדש תלה בדעתו הרי הוברר הדבר בשעת קדושין ובדרישה וב"ח הוסיפו ע"ז דכל מקדש סתם דעתו פן על אותה שירצה האב והוי פאומר בפרוש שפומה על דעת רצון אב.

ועיין בחידושי שפתתתי דמשמע פן מלשון הש"ס בדרף נ"א ע"ב דיקא נמי דקתני ואינו יודע ולא קתני ואינו ידוע ע"ש דהיינו דלשון אינו ידוע משמע שאם אמר האב שידוע על איזו נתפונן נאמן אלא דמיירי ששכח על איזה ניתפונן ויזה מודה רבא דהוי כמו הנפרו וילבסוף נתערבו וע"ש שפתתנו דע"כ לר"א דס"ל יש ברירה אפי' בתולה בדעת עצמו א"כ אם לא הי' בדעת האב בשעת קדושין איזה מהן קודם נימא דכל שרוצה האב עתה הוברר הדבר למפרע דאותה קודש וע"כ צ"ל דמיירי שפונן בתחלה לאחת מהן ושכח והא דמוקי למתני' שהנפרו וילבסוף נתערבו דמשמע הנפרו ממש היינו משום דלר' יוסי דפליג שם וס"ל דאין ברירה כדאיתא בגיטין דף כ"ה אין הכרח מזה דמתפונן בשעת קדושין לאחת מהן ולפ"ז מוכח דהשאלות מיירי שהבוגרת לא עשאה אותו שליח אבל אם עשאה אותו שליח נאמן האב לומר שעלי' נתפונן דאל"כ קשה מאי מקשי הש"ס ממתני' דהמקדש את בתו סתם איז הבוגרת בכלל לרבא ונדחק לומר בוגרת דעלמא ה"ל לשנוי' דמיירי שהאב אומר שנתפונן לאחת מהן וה"ל קדושין המסורי' לביאה והיינו דקאמר דהבוגרת אינה בכלל ואינו נאמן לומר שעלי' ניתפונן אבל אם אומר שנתפונן על אחת מן הקטנות נאמן אע"כ צ"ל דס"ל להש"ס דהוא מלתא דפשיטא וקשה מאי למימרא וע"כ צ"ל דשנוי' שליח א"כ א"א לאוקמי בהכי דא"כ אף הבוגרת צריכה גט פינון שנתפונן לה ולא מצוי לאוקמי שנתפונן ושכח על איזה מהן נתפונן דאז אמרינו דמסתמא לא פינון על הבוגרת משום מצוה דרמז' עלי' דא"כ ה"ל למיתני ואינו יודע איזו מהן קדש פדנקט בסיפא וכ"כ הב"ח דבאומר נתפונן נאמן אף על הבוגרת כשעשו אותו שליח אבל הב"ש כתב בשם הפרישה דאם אמר דכוננתו על הבוגרת דעשאה אותו שליח אינו נאמן קשה פנ"ל: אף עינתתי בפרישה ונ"ל אינו נאמן לפטור האחרות מגט דנודאי דעתו לא היתה עלי' נראה פשוט מדכתב איפו נאמן לפטור האחרות מגט ולא כתב דהיא אינה צריכה גט כמ"ש השאלות דהגדולה אינה מקודשת והוא מטעם שכ' דנודאי דעתו לא היתה עלי' משמע דמיירי שהגדולה לא עשאה אותו שליח א"כ אפי' היתה דעתו עלי' פשיטא דאינה צריכה גט להכי מפרש דברי השאלות דאם אמר האב שפוננתו היתה על הגדולה שלא עשאה אותו שליח ורוצה לפטור האחרות מגט אינו נאמן פינון דלא עשתה אותו שליח נודאי משקר אבל אם עשאה אותו שליח יש לומר דנאמן האב כמו שהוכחנו מיהו אפתי י"ל דאם עשאה אותו שליח נהי דהיא צריכה גט די"ל דנאמן שהיתה דעתו עלי' מ"מ פינון דאיכא סברא דמצוה דרמז' עליה אינו נאמן

לפטור את האחרות מגט דדמי קצת לחזקה שאין ע"א נאמן במקום חזקה בדבר שבערוה דקי"ל כרבא בקידושין דף ס"ו ע"א ואפ"ה לא עצי לאוקמי מתניתן דהמקדש בתו סתם בהכי פנ"ל משום דעכ"פ הבוגרת בכלל להצריכה גט.

אמנם בעיקר הדין דס"ל להפרישה וב"ח דהשאילתות ס"ל דלעולם המקדש תולה בדעת האב ונאמן לומר שפוננתו היה על אחת מהן לא משמע פן מדברי התוס' בדף נ"ב בד"ה והלקתא וכו' מעשה בא לפני ר"ת וכו' דמסתמא אותו עשיר אמר שפוננתו היה על זו וכן משמע מלשון הפוסקים החולקים על ר"ת.

ונראה לע"ד די"ל דהשאילתות אינו חולק עליהם ולא אמר השאלתות דתלה בדעת האב אלא פשאומר אחת בנותיה דמשמעות דבריו הוא אותה שירצה האב ליתן לו ולא הנה דברים שבלב לכן אם אמר שפוננתו היה על א' מהן נאמן אבל בעובדא דר"ת פשאומר בתה מקודשת לי אפי' אמר שתלה בדעת האב ה"ל דברים שבלב וכ"כ בספ"י בקידושין שם דלשון אתא מבנותיה משמע דתלה בדעת האב ועיין מ"ש בחידושינו שם: סעיף י"ז וכולן ברשות שלו לקדשן וכו' כתב הב"ש לאפוקי אם א' מהן בוגרת אינה בכלל אפי' שונית' שליח וכן הוא ו אינו מוכרח דאין הבוגרת בכלל הספק אלא דהכא דבעי למימר דאין הקטנו' בכלל ספק הוצרך לומר דכולן ברשותו אבל אם הגדולה הי' בוגרות הני היא והגדולה שאחרי' בספק וכן מ"ש הטור לעיל בשם הר"ת דכשאומר בתה הגדולה דדעתו על הגדולה דוקא בשאין לו בנות אלא מאשה אחת היינו משום דבשתי פתי בנות לא הני בוגרת ונדאי אלא בספק ונראה עוד די"ל דאם יש בוגרת פיון דגדולה לאו ברירא וכ"ש אם לא עשאה אותו שליח דע"כ דגדולה לאו דוקא ממילא צריכות גט כל הבנות של פת הראשון וגדולה של פת שניה כדס"ל לר"מ וכן אם שתי בנות הראשונות תאומות פגון שלא קידש אלא גדולה אחת פיון דע"כ נחית לספיקא פולן צריכות גט ובזה מיושב מה שהקשה הב"ח על הטוש"ע דלא הני צריכא הך דינא דבסעיף י"ח דכולן מותר' חוץ מן הקטנה שפקטנות דנשמע מרישא וכ"ש הוא פדקאמר בש"ס ותו יש לדקדק מה שהאריך ואינו יודע אם גדולה שבגדולות או גדולה וכו' דכ"ז אריכות במתניתין הוא לר"מ לפרש איזהו צריכה גט אבל למאי דקי"ל כר' יוסי לא הני צ"ל אלא פולן מותרת חוץ וכו': ולפמ"ש דהא דנקט וכולן ברשות שלו לאשמעינן דהיכא דאיכ' בוגרת כל הני נכנסות בספק וצריכות גט א"ש דהוצרך לפרש אותם לדיוקא.

וממילא דא"ש דהוצרך להביא הך דבסעיף י"ח לפרש אותן הנכנסו' בספק וכ"מ אם שתי קטנות תאומות פיון דנחות לספיקא פנ"ל פולן צריכות גט פדעביד בש"ס שם צריכותא גם מ"ש הב"ש דלא מצינו חולק על ר"ת באומר בתו הגדולה פת אחת דדעתו על הבוגרת משום דאמצעית בשמה קרי לה.

עיין בחידושי שפתבתי דלא משמע פן אלשון רש"י בדף נ"א ע"ב בד"ה פולן אסורות וכו' ומלשון הרא"ש בפדרים שפי' דכולן אסורו' אפי' אמצעית והיינו משום דס"ל דלית הלקתא פאפני אלא פרב דאמר מוחלפת השיטה כמ"ש הרא"ש בפסקיו שם וכן משמע מדפסיק הרמב"ם פרב.

אף פתבנו שם דיש ליישב דבריהם דרב ואפני לא פליגו ע"ש גם מ"ש הח"א והב"ש דהיכא דאמרה הבוגרת לפלוני ודאי היתה פוננתה על הבוגרת אינה מוכרח דנראה דהא

דאָמער ר' יוסי לאַ מַחֲנֵת אֵינֶשׁ נִפְשֵׁי לִסְפִיקָא הֵינּוּ דוּק' בִּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם דְּדַעְתּוֹ עַל דְּבַר הַבְּרוּר בִּלְשׁוֹן גְּדוּלָה וְאָבֵל הֵיכָא דְאִיפָא סְפִיקָא דְדִינָא פֶּגוּן הֵיכָא דְאִיפָא בּוֹגְרַת דְאִיפָא לְמִימַר דְסִבְרָה דְמִצְוָה רַמִּי' עֲלֵי' עֲדִיפָא מְחֻזָּקַת שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ וְאִין הַבּוֹגְרַת בְּכָלֵל צָרִיכוֹת פּוֹלֵן גֵּט וּרְאָל' קֶצֶת מְהֵא דְקֶאָמַר בְּדָף נ"א סִיפָא קוּשְׁיָא לְאַבְיֵי דְהֵיכָא דְאָמַר אַחַת מִפְּסֵם אֵין הָאֲחֵרוֹת צָרִיכוֹת גֵּט וּמֵאֵי קוּשְׁיָא דִּילְמָא פִּינּוֹן דְהֵאֲחִיוֹת עכ"פ פֶּל אַחַת הֵיךָ בְּסִפְק אִיסוּר אַחוֹת אִשָּׁה לָא מַחֲיַת אֵינֶשׁ לִסְפִיקָא וּמְסַתְמָא פִּנּוֹן עַל הַנְּכָרִיוֹת שְׁהֵם מוֹתְרַת לֹא ע"כ דְבִסְפִיקָא דְדִינָא לָא אָמְרִינּוּ הֵכִי וַיֵּשׁ לְדַחּוֹת דְהֵתֵם דְקֶאָמַר אַחַת מִפְּסֵם הֵינּוּ אוֹתָהּ שְׁתַּתְרַצ' לֹא א"כ לֹא שְׁיִיף לֹא מַחֲיַת אֵינֶשׁ לִסְפִיקָא דְשְׁמָא סְבַר שְׁאֵם תַּרְצ' לֹא אַחַת מִן הָאֲחִיוֹת וְתִקְבַּל הַפְּלִפְלָה בְּשָׁבִיל עֲצֻמָּה וְהוּי דְבַר בְּרוּר אִף זֶה דוֹחֵק וצ"ע: סְעִיף י"ט אַרְבָּעָה גִיטִין וְחִלְצָה וכו'.

בְּרֵאָה דְלִמ"ד לְקַמֵּן בְּסִי' ק"ע סְעִיף ה' דְחִלְצָה פְּסוּלָה צָרִיכָה לְחַזוֹר עַל כָּל הָאֲחִים צָרִיכָה תְּחִלָּה חִלְצָה מֵאַחַת מֵהֵן וְאַח"כ ד' גִּיטִין אָבֵל אִם נִתְּנוּ ד' גִּיטִין בְּתַחֲלָה פִּינּוֹן דְהוּי חִלְצָה פְּסוּלָה צָרִיכָה חִלְצָה מִכָּל אֶחָד מֵהֵן וְאַפְּשָׁר כְּשִׁפְתוֹב בְּגֵט בִּלְשׁוֹן אַרוּסַת אִם הֵיךָ יִבְמַתּוּ לֹא נִפְסְלָה עָלָיו וצ"ע: סְעִיף כ' בַּהֲג"ה וי"א דָּאֵם הֶחֱתַן עוֹמֵד לְפָנָיו בְּתַחֲלָה וכו' פְּתַב הַח"מ וּמֵיִרֵי דְבָאוּ שְׁנַיִם אָבֵל אִם זֶה שְׁעוֹמֵד לְפָנָיו לְבַדּוֹ אוֹמַר אֲנִי הוּא מַה בְּכַף דְאֵינוּ נֶאֱמָן דְהָא בְּאַחַד נֶאֱמָן לֹא מֵאֵבִי הוּא וכו' וְהוּא דְחוּק מְאוּד כְּמַבְוֹאָר בְּחִידוּשֵׁי בְּאַרְיִכוֹת ע"ש.

גַּם מֵיֵשׁ הַב"ש דִּי"ל דְאֵיִרֵי הֶחֱתַן עוֹמֵד לְפָנָיו וְלֹא אָמַר אֲנִי קְדוּשְׁתִּי אֲזַ אֵינוּ נֶאֱמָן לֹא מֵאֵבִי אֲנִי קְדוּשְׁתִּי אֲלֵא דְלֹא תִימָא דְאֵב נֶאֱמָן לֹא מֵאֵבִי מִכִּירוֹ קמ"ל עכ"ל גַּם ע"ז הַשְּׁבִתִּי שֵׁם וְתוֹ דְאֵין הַדִּין כֵּן דְכָלֵל שְׁשִׁתֵּק וְלֹא אָמַר אֵינוּ יוֹדֵעַ לֹא הוּי כְּחֻזְר וּמֵגִיד כְּדֵאִית' בַּח"מ ס' כ"ט וְאִם בְּאֵינוּ לִיִּישׁב דְבָרֵי הַרְמ"א הֵיךָ אֲפָשָׁר לֹא מֵאֵבִי שְׁזָה שְׁעוֹמֵד לְפָנָיו אֵין עֲכָשְׁוֹ לְפָנָיו וְהָאֵב אוֹמַר שְׁנֹזְפַר שְׁזָה שְׁעֵמֵד לְפָנָיו הוּא הַמְקַדֵּשׁ ונ"מ אִם יָמוּת זֶה שְׁעֵמֵד לְפָנָיו לֹא תֵהִי מוֹתְרַת לְכָל.

אִף כְּבָר פְּתַבְתִּי שְׁאֵין זֶה בְּמִשְׁמַעוֹת הַפְּתוּב אֶת בְּתִי נְתַתִּי לְאִישׁ הֵזָה דְמִשְׁמַע שְׁהַבְּעַל הוּא לְפָנָיו וְתוֹ דצ"ל דְדוֹקָא שְׁאֵינוּ נוֹתֵן אֲמַתְלָא אָבֵל אִם נוֹתֵן אֲמַתְלָא לְדְבָרֵיו מֵהֵי אִף שְׁאֵמַר בְּתַחֲלָה אֵינוּ יוֹדֵעַ כְּדֵאִיתָא בַּח"מ ס' כ"ט שְׁאֵפִי אָמְרוּ הַעֲדִים אֵין אָנוּ יוֹדְעִים נֶאֱמָנִים אַח"כ לֹא מֵאֵבִי שְׁנֹתְנוּ אֲמַתְלָא וכו"כ הַרִיטְב"א דָּאֵם הָאֵב אוֹמַר נִזְכַּרְתִּי נֶאֱמָן ע"ש.

וְנִרְאָה דְמִשְׁמַע כֵּן מִדְאָמַר בְּסוּגְיָא שֵׁם פִּינּוֹן דְאִיפָא אַחַר בְּהַדִּי אַרְתוּמִי מְרַתַת וכו' וּמְסַתְמָא מֵיִרֵי אִף שְׁבָאוּ זֶה אַחַר זֶה אִף שְׁאֵמַר הָאֵב לְרֵאשׁוֹן שְׁאֵינוּ מִכִּירוֹ אַפ"ה מְרַתַת הַשְּׁנִי שְׁמָא יֵאמַר הָאֵב נִזְכַּרְתִּי שְׁקִידֵשׁ הָרֵאשׁוֹן וְכֵן הָרֵאשׁוֹן אִף שְׁאֵמַר קוֹדֵם שְׁבָא הַשְּׁנִי מ"מ פִּינּוֹן שְׁעוֹמֵד בְּדִבּוּרוֹ לְאַחַר שְׁבָא הַשְּׁנִי אִף שְׁכַבְר אָמַר הָאֵב שְׁאֵינוּ מִכִּירוֹ גַּם לְשָׁנִי אַפ"ה מְרַתַת שְׁמָא יֵאמַר נִזְכַּרְתִּי.

וְלוּלִי דְבָרֵיהֶם נִלְאָה עֵינְקָר כַּמ"ש בְּחִידוּשֵׁי שֵׁם דְלֹא כְּתוּבוֹ הַתּוֹס' כֵּן אֲלֵא כְּשִׁלָּא אָמַר הָאֵב בְּתַחֲלָה שְׁאֵינוּ יוֹדֵעַ אֲלֵא אָמַר סְתָם אֶת בְּתִי נְתַתִּי לְאִישׁ דְמֵן הַסְתָּם אָמְרִינּוּ שְׁיִוְדֵעַ לְמִי קִדְשׁ אֲלֵא מִי שְׁלֵא פִירֵשׁ אֵי הוּא וְכִינּוֹן שְׁזָה עוֹמֵד לְפָנָיו הוּי כְּאוֹמַר בַּפ' שְׁקִדְשָׁה לְאַחַר וְלֹא לְזָה מִדְלָא אָמַר לְאִישׁ הֵזָה וְאֵינוּ בְּאֵמָן שׁוּב לֹא מֵאֵבִי שְׁבַתְחֵל' שְׁכַח לְמִי קְדוּשָׁה וְאַח"כ נִזְכַּר דְאֵין דְרָף לְשִׁפְנוֹס אֲלֵא בְּאוֹמַר כֵּן תוֹף כ"ד דְנֶאֱמָן בְּזָה אֲפִילוֹ לְחַזוֹר מִדְּבִירוֹ

וממילא דאינו נאמן לומר אני קדשתי כיון שהאב מכחישו בתחילה: שם ואח"כ אמר שפכירו וכו' עיין בט"ז שהקשה ממ"ש רמ"א בסעיף ט"ז אפילו חזר תכ"ד ואמר בתהו פלונית אינו מועיל ולמה יהיה הכא נאמן בתוך כ"ד ותיגרין דכאן שאמר קדשתי בתי אין כאן סיוע עדיין וכו' וא"כ ה"ה לעיל, פשאומר מקודשת לי ותכ"ד סיים פלונית ה"כ דמהני וכו' עכ"ל הט"ז ועיין לעיל בסי' ל"א שפכתב הב"ש בס"ק י"ג בשם הר"י ונו"ל היכא דמפסיק בין דיבור ב"ז וכו' וכו' אפי' תוך כ"ד חיישינן שפא חזר וכו' וכ"כ עוד הב"ש שם בס"ק ט"ו ע"ש הרי דליתא לדין זה דאם אמר מקודשת לי בתהו ולא אמר מיד פלונית אפי' אמר תוך כ"ד לא מהני דחיישינן שפא חזר בו ומה שהקשה הט"ז מהכא דמהני תוך כ"ד דבריו אינם מוכנים לי דהתם מיירי בדיבור שהוא מקדש בה דאין יוכל לבטל את הדיבור אבל בהודאה שכתב קדש פשיטא שיוכל לחזור בו ולהכחיש דיבורו תוך כ"ד וממילא נאמן במיגו לומר נזפרתי וכ"כ הב"ש בס"ק נ"א: סעיף כ"א יש מי שאומר שאינו נאמן אפי' להצריכה גט פתב הפרישה ונ"מ דאם בא אחר ואמר אני קדשתי והאב אינו מכחישו או שהוא בעצמו נזפר למי קדשה מותרת לעלמא וכו' ע"ש משמע ממ"ש או שהאב עצמו נזפר היינו אפי' אם אותו שנזפר אינו לפנינו פגון שמת מותרת לעלמא ולפי ענ"ד צ"ע בזה דמאי עדיפתא דאב מע"א אחר שאמר אני קדשתי או שמכחיש את זה שאמר שקדשה דקי"ל ע"א בהכחשה לאו פלוגיה הוא וממילא דקינימה באיסורא וכ"ש אם פבר בגרה אף מ"ש אם בא אחר ואמר אני קדשתי והאב אינו מכחישו שפיר מותרת לו בלא גט מן הראשון כיון דהאב מכחיש לראשון ה"ל תרי לגבי חד אף לפמ"ש הח"מ בס"ק מ"ב וז"ל אפשר דעד א' לא מהני בדין המזכיר למעלה בסעיף כ"ב פשבאו שנים וכל אחד אומר אני קדשתי דאף דיש לאחד עד המסייע לו אינו נאמן בדבר שבערוה וכו' עכ"ל א"כ גם האב לא עדיף משאר עד המסייע אף דברי הח"מ שם צ"ע דמה בכך דהוי דבר שבערוה הא קי"ל בסי' י"ז סעי' ל"ז דב' פסולים לגבי חד פסול נאמנים א"כ אע"ג דהוי נוגע מ"מ עדיפא תרי מחד שהוא ג"כ נוגע וכן משמע מדברי הח"מ עצמו שכתב בס"ק ל"ה ומיירי דבאו שנים וכו' דמשמע דאי לא שעמד בפניו תחלה נאמן האב לסייע לאחד ונראה דה"ה לע"א המסייע דלא מצינו בזה עדיפתא דאבי' וצ"ע: סעיף כ"ב שניהם נותני' גט וכו' עיין בחידושי שפכתבתי דמזה ראי' לדעת הרא"ש וטוש"ע לעיל סי' י"ז סעיף ט' עד אחד אומר מת ועד א' אומר נהרג תנשא והטעם כיון דעכ"פ איכא עד א' מהני וכמ"ש הב"ש שם.

עוד כתבנו שם דדוקא שאמר האב קדשתי את בתי ואיני יודע וכו' אבל בלא עדות האב ובאו שנים כ"א אומר אני קדשתי כיון שמכחישו את עצמן בתקירות אין כאן אלא עד אחד ואינו נאמן לאונסרה וכן מוכח מסוגיא דף ס"ה ע"ב גבי שנים שבאו ממה"י כמבואר בחידושי שם.

שם בהג"ה וצריך קידושין פשכונסה וכו' נראה הטעם משום דהני טעמא דאמר בגמ' דלא חציף אינש ומירתת אינו אלא מדרבנן לאפוקי מחששא דיצרו תקפו דחששא זו אינו אלא מדרבנן ולהכי באמרה קדשתי את עצמי וכו' אם פונסה אין מוציאין מידו כדלקמן בסעיף כ"ד אבל מדאורייתא הוי ע"א בהכחשה ואין להתירה לאחד אלא בשביל שחבירו גרשה וממילא דצריכה קדושין אחרים כיון דהקדושין הראשונים הוי ספיקא דאורייתא ומיושב קוש'י' הב"ש בס"ק מ"ז ועיין בחידושי: סעיף כ"ג אינו נאמן לאונסרה

עָלְיוּ וְכוּ' כ' הַרִי"ו בְּשֵׁם הַר"מ לְרַבֵּינוּ וְהִבְיָאוּ הַב"י וְנ"ל אֲבָל אִם הִבִּיא עֲדִים שֶׁהִיא קִדְשָׁה אַע"פ שֶׁהָאֵב מִכְחִישׁ לְאַחֲרוֹן לְאוּ כָּל הַיָּמִינוּ וְנִתְצָא מִזֶּה וּמִזֶּה בְּגֹט וּמִתְּרַת לְעֵלְמָא עַכ"ל וְלִכְאוּרָה הוּא מְלִתָּא דְפְּשִׁיטָא כַּמ"ש הַח"מ וְעוֹד דְּמִשְׁמַע דָּאִם הִבִּיא הַשְּׁנִי עִמּוֹ עַד א' הַמְּסִינֵעַ לוֹ אֵינוֹ יוֹכֵל לְאַנְסְרָה עָלָיו וּמ"ש מֵהָאֵי דְסִי' י"ז סְעִיף ל"ז דָּאִם אֲשֶׁה אַחַת אוֹ הִי עֲצָמָה אוֹמְרַת מַת וְנִשְׁאֵת וְאַח"כּ בָּאוּ שְׁתֵּי נָשִׁים וְאוֹמְרַת לֹא מַת תְּצָא וְה"ה בְּשִׂאֲרָאִיסוּרֵי שַׁע"א נֶאֱמָן פְּדֵאִיתָא בְּסוּטָה פ' וַי"ו עַד אוֹמַר נְטַמְאֵתִי וְכוּ' וּבפ' ט' גְּבִי עֲגָלָה עֲרוּפָה עַד א' אוֹמַר רְאִיתִי וְכוּ' וְנִרְאָה מִשּׁוּם דְּרוּצָה לֹא מַר אַע"פ שֶׁהָאֵב מִכְחִישׁ לְאַחֲרוֹן א"כ ה"ל שְׁנַיִם נֶגֶד שְׁנַיִם וְכִינּוּן שֶׁכָּבֵר הַתִּירוּקָה לֹא תְצָא מִהַתִּירוּקָה הִרְאִישׁוֹן פְּדֵאִיתָא שֵׁם בַּהֲג"ה וְגַם זֶה צ"ע לְדַעַת הַרְמַב"ן וְהַרְשֵׁב"א שֶׁהִבִּיא הַח"מ וּב"ש שֵׁם וְנַר' דְּלפ"ז י"ל דַּמ"ש רִי"ו דָּאִם הִבִּיא עֲדִים שֶׁהוּא קִדְשָׁה אַע"פ שֶׁהָאֵב מִכְחִישׁ לְאַחֲרוֹן הִינּוּ אִפִּי עֲדִים פְּסוּלִים כַּדְּקִי"ל דְּבַפְּסוּלִים הוֹלְכִין אַחַר הָרוּב דִּיעוֹת א"כ אִף שֶׁהָאֵב מִכְחִישׁ ה"ל תְּלִתָּא לְגַבֵּי תְּרֵי תְצָא וְצ"ע גַּם מ"ש וְנִתְצָא מִזֶּה וּמִזֶּה בְּגֹט וְכוּ' וְהִינּוּ מִשּׁוּם דַּה"ל פְּסוּטָה דְּאִסוּרָה לְבַעַל וְלְבוּעֵל צ"ע דֵּהָא אֲנוּסָה הִי פְּדֵאִיתָא לְקַמְן סִי' קַע"ח סְעִיף ג' בַּהֲג"ה גְּדוּלָה שְׁזִינְתָה בְּשׁוּגַג שֶׁסְּבָרָה שֶׁבַעֲלָה הוּא וְהוּא אַחַר מִתְּרַת לְבַעֲלָה יִשְׂרָאֵל וְעִינּוּ מ"ש הַב"ש בְּסִי' י"א ס"ק ג' דְּאִפִּי אִם הַבוּעֵל הוּא מְזִיד פִּינּוּן שֶׁהוּא אֲנוּסָה מִתְּרַת אִפִּי לְבוּעֵל וְכִינּוּן דֵּהָא אֲנוּסָה הִי לְמָה תְּצָא מִזֶּה וּמִזֶּה הַל"ל דְּאִתְּד נוֹתָן גֹּט וְצ"ע: שֵׁם וַי"א דְּאִפִּי לֹא פְּנִסָה מִמֶּשׁ וְכוּ' הוּא מְדַבְּרֵי הַרְשֵׁב"א בְּחִידוּשָׁיו וְעִינּוּ בְּחִידוּשֵׁינוּ שֶׁכְּתִבְנוּ דִּישׁ לְדַמּוֹת זֶה לְעַד אִתְּד אוֹמַר מַת וְהַתִּירוּקָה עַל פִּי וְאַח"כּ בָּא ע"א וְאָמַר לֹא מַת דְּלֹא תִנְשָׂא לְכַתְּחִילָה מִשּׁוּם לְזוֹת שֶׁפְּתִים פְּדֵאִיתָא בְּכַתְּבוֹת דִּף כ"ב ע"ב וְלַעֲיֵל סִימֵן י"ז סְעִיף ל"ז וְע"ש בַּב"ש בַּס"ק ק"י וְכֵן הוּא בְּסִימֵן מ"ז סְעִיף ג' ע"א אוֹמַר נִתְקַדְּשָׁה וְכוּ' ע"ש וְהִיא אֲפִשֶׁר לֹא מַר דַּמ"ש הַרְשֵׁב"א הֵכָא דְכְּנִסָה לְאוּ דוֹקָא הִינּוּ דְּלֹא דוֹקָא שֶׁכְּנִסָה קוֹדֵם שֶׁבָּא הַשְּׁנִי אֶלָּא אִפִּי אִם כְּנִסָה אַחַר שֶׁבָּא הַשְּׁנִי פִינּוּן שֶׁהַתִּירוּקָה בְּתַחֲחִילָה עוֹמְדַת בְּהַתִּירוּקָה וְלֹא תְצָא מִמֶּנּוּ פְּדֵאִי בְּסִי' י"ז שֵׁם אֲבָל לְכַתְּחִילָה יֵשׁ לֹא מַר דְּלֹא תִנְשָׂא לוֹ אִף מְדַמְדָּמָה לֵה הַרְשֵׁב"א שֵׁם לְאוֹמְרַת נִשְׁבִּיתִי וְטַהוֹר' אֲנִי וְאַח"כּ בָּאוּ עֲדִים שֶׁנִּשְׁבִּיתִי מִשְׁמַע דַּס"ל דְּמִתְּרַת הֵכָא לְכַתְּחִילָה וְאֲפִשֶׁר לֹא מַר דֵּהָא שֶׁאֲנִי פִינּוּן שֶׁהַשְּׁנִי נוֹגַע בְּדָבָר וְרוּצָה לְכַנְסָה לִיכָּא לְזוֹת שֶׁפְּתִים וְלפ"ז י"ל דֵּהָא דְנִקְיֵט בְּבְרִייתָא כְּנִסָה וְאַח"כּ בָּא הַשְּׁנִי הוּא לְרַבּוּתָא דְאִף דְּבַכָּה"ג אֵין הַשְּׁנִי נוֹגַע שֶׁהִרִי אִסוּרָה לוֹ מִטַּעַם סוּטָה כַּמ"ש רִי"ו פְּנ"ל אַפ"ה אֵינוֹ נֶאֱמָן לְאַנְסְרָה אִף לַפְּמ"ש לְעֵיל דְּכִינּוּן דֵּהִיא אֲנוּסָה מִתְּרַת לְשְׁנֵי צ"ל דְּלֹא דוֹקָא כְּנִסָה כַּמ"ש הַרְשֵׁב"א: סְעִיף כ"ד נֶאֱמָן לִיתָן לֵה גֹט וְכוּ' פְּתַב הַר"ן אֵהָא דְאָמַר רַב נֶאֱמָן לִיתָן גֹּט וְכוּ' שֶׁאֵין אָדָם חוּטָא וְלֹא לוֹ וְאַעֲפ"י שֶׁהוּא לִישָׂא אוֹתָהּ הִי מִתְּפוּנָן תְּחִלָּה אַפ"ה פִּינּוּן שֶׁהוּא רוּאָה שֶׁאֲנוּ אוֹסְרִים אוֹתָהּ עָלָיו אִם אֵיתָא שְׁלֵא קִדְשָׁה הִיא מוֹדָה בְּדָבָר עַכ"ל לְכַאוּרָה מִשְׁמַע מִזֶּה דָּאִם לֹא גְרָשָׁה אֶלָּא שֶׁאָמַר אֲנִי קִדְשָׁתִי וְאַח"כּ מַת אֵינוֹ נֶאֱמָן לְהַתִּירוּקָה דִּישׁ לֹא מַר לִישָׂא אוֹתָהּ הִי מִתְּפוּנָן אִף כְּבָר פְּתַבְתִּי בְּחִידוּשֵׁי דְלִשׁוֹן נֶאֱמָן לִיתָן גֹּט מִשְׁמַע דְּאִפִּי אִם לֹא נָתַן גֹּט נֶאֱמָן מְדָלָא אָמַר אִם נָתַן גֹּט וְתוֹ דְּאִפִּילוּ אִם נָתַן גֹּט יֵשׁ לֹא מַר דְּאֵין רוּצָה לְחַזוֹר מְדַבְּרֵי הַרְאִישׁוֹנִים פְּדֵאִיתָא בְּכַה"ג בַּח"מ סִימֵן כ"ח בְּהַעֲיֵד שְׁלֵא בְּפָנָיו דְּלַכְמָה פּוֹסְקִים אֵינוֹ נֶאֱמָן אַח"כּ לְהַעֲיֵד בְּפָנָיו מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ רוּצָה לְחַזוֹר מְדַבְּרֵי הַרְאִישׁוֹנִים אֶלָּא הָעֵיקָר הוּא פִּינּוּן דְּמִסְתַּמָּא יוֹדַע דְּאֵין נֶאֱמָן לְכַנְסָה אֲמַרִינוּ דְּמִסְתַּמָּא לֹא.

נִתְּכַנֵּן לִישָׁא אוֹתָהּ וצ"ע: שָׁם וְאִם כְּנֶסֶה אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ הוּא מְדַבְּרִי הַרְשָׁב"א וְלִכְאוּרָה לְפִי דַעַת הַתּוֹס' שֶׁהֵבִיאוּ הַב"ש בְּסִימָן י"ב ס"ק ג' בְּעַד הַמַּעֲיֵד שְׁמַת בְּעֵלָה אִם כְּנֶס יוֹצִיא כִּינּוֹן דְּאִיכָּא חֲשֵׁשׁ אֶשֶׁת אִישׁ א"כ ה"נ כִּינּוֹן דְּאִיכָּא חֲשֵׁשׁ אִיסוּר א"א אִפִּי אִם כְּנֶס יוֹצִיא אִף קָשָׁה דְּהָא הַרְשָׁב"א ס"ל שָׁם כְּדַעַת הַתּוֹס' כַּמ"ש הַב"ש שָׁם ע"כ צ"ל דַּס"ל לְהַרְשָׁב"א דְּהָכָא קִיל טְפִי כִּינּוֹן דְּלִיכָּא חֲזָקָת א"א אִף דְּחִיּוּשֵׁינּוּ לִיְצִירוֹ תְּקִפוֹ מ"מ בְּדַעֲבַד אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא מ"מ נִרְאָת דָּאִם אַחַר שְׁכַנְסָה בָּא אַחַר וְאָמַר אֲנִי קַדְשָׁתִי לָא אֲמַרִּינּוּ דְּרֵאשׁוֹן הָוִי כְּשֵׁנִים כְּדַקְתָּנִי בְּבִרְיָתָא גְּבִי קַדְשָׁתָא אֶת בְּתִי וְכוּ' דְּדוֹקָא הָתָם דְּמִתְרַת לְכַנּוֹס לְכַתְּחִילָה אֲבָל הָכָא כִּינּוֹן דְּלֵא הַתִּירוּהָ לוֹ י"ל דְּלֵא הָוִי כְּשֵׁנִים גַּם לֵא נִתְּבָאֵר בְּדַבְּרֵי הַרְשָׁב"א אִם מַת לְאַחַר שְׁכַנְסָה אִי מְוַתְרַת לְעֵלְמָא מ"מ מִשְׁמַע דְּמִתְרַת כִּינּוֹן דְּהִיא אֵינָהּ יוֹדַעַת וְאֵין אוֹסְרִין אוֹתוֹ עָלָיו מִשְׁמַע דַּה"ה דְּמִתְרַת לְעֵלְמָא כְּשְׁמַת.

וצ"ע: שָׁם בַּהֲג"ה וְאִם יֵשׁ עַד אֶחָד וְכוּ' הַטַּעַם פְּשוֹט מִשׁוּם דַּע"א נֶאֱמָן בְּאִיסוּרֵין: וְלִכְאוּרָה נִרְאָה דַּה"ה דָּאִם נִתְּקַדְשָׁה ע"י שְׁלִיחַ וְהַשְׁלִיחַ אֵינּוּ יוֹדַע לְמִי קַדְשָׁה דְּמִרְתַּת שְׁמָא יִפִּיר הַשְׁלִיחַ אוֹתוֹ דְּאֵין סְבָרָא לֹאמַר דְּדוֹקָא נִגְדַּד הָאֵב לֵא חֲצִיף מִיָּהוּ מְדַקְאֵמַר שֵׁישׁ ע"א שֶׁהוּא קַדְשָׁה מִשְׁמַע אֲבָל אִם הָעַד מַעֲיֵד שְׁנַתְּקַדְשָׁה לְאַחַד וְאֵינּוּ מִפִּירוֹ אֵינּוּ נֶאֱמָן וְלֵא אֲמַרִּינּוּ דְּמִרְתַּת שְׁמָא יִפִּירוֹ מִשְׁמַע דְּדוֹקָא נִגְדַּד הָאֵב לֵא חֲצִיף אֲבָל נִגְדַּד אַחַר חֲצִיף וְהָא דְּקָאֵמַר שָׁם כִּינּוֹן דְּאִיכָּא.

אַחַר מִירְתַּת הֵינּוּ שְׁמָא יִפִּיר הָאֵב אֶת אַחַר וְעֵינּוּ בַּב"ש שְׁכַתְּבַד דָּאִם שְׁנֵים בָּאִים וְכָל א' אוֹמַר אֲנִי קַדְשָׁתִי א' נוֹתֵן גִּט וּא' כּוֹנֵס וּבְאֵמַת זֶה אֵינּוּ מְבִנְיָר בְּסוּגִיָּא אֲלֵא בָּאֵב שְׁאֵמַר קַדְשָׁתִי אֶת בְּתִי דְּשִׁינָה בִּי מִירְתַּת אֲבָל גְּבִי עֲצָמָה דִּי"ל שְׁסָבַר דְּהִיא תַּחֲפָה עָלָיו וְכַדְמִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַתּוֹס' דְּעֵיקַר טַעְמָא בְּשֵׁנִים הוּא מִשׁוּם מִירְתַּת וְלֵא מִשׁוּם חֲבִירוֹ נוֹתֵן גִּט.

וְעֵינּוּ בְּחִידוּשֵׁי שְׁכַתְּבַתִּי דְּמוּכַח כֵּן דַּאֲל"כ קִשִּׁי עַל רַב דַּה"ל לְמַתְנֵי בְּמַתְנֵי בְּאוּמְרַת נִתְּקַדְשָׁתִי ע"ש מִיָּהוּ אִפִּי רַש"י בַּד"ה נֶאֱמָן וְכוּ' דִּיּוֹדַע הוּא שְׁתַּהֲא מְחַפָּה עָלָיו וְתַתְּרָצָה כּוּ וְתַכְחִישׁ אֶת כָּל הַבָּא לֹאמַר אֲנִי הוּא עַכ"ל מִשְׁמַע דְּנִקָּא כְּשִׁיבָא הַשְּׁנֵי לְאַחַר שְׁתַּנְּשָׂא כִּינּוֹן שֶׁהִיא תַּתְּרָצָה לוֹ וְתַכְחִישׁ אוֹתוֹ מִשְׁמַע אֲבָל קוֹדֵם שְׁתַּנְּשָׂא מִירְתַּת שְׁמָא תִּפִּיר אֶת הַשְּׁנֵי: סְעִיף כ"ה קַדְשָׁתִי וְגַרְשָׁתִי נֶאֱמָן וְכוּ' נִרְאָה הַטַּעַם בְּזֶה דְּנֶאֱמָן לְפִנְסָלָה עַל הַכְּהֻנָּה בְּאוּמַר גְּרַשְׁתִּי אִף דְּלֵא הֵימְנִי הַתּוֹרָה אֲלֵא לְעֵנִן נִשׁוּאִין מ"מ כִּינּוֹן דְּמַהִימֵן לֹאמַר קַדְשָׁתִי כְּבָר שְׁאֵסְרָה לְכָל הָעוֹלָם אִף דְּמַהִימֵן לְהַתִּירָה לְעֵלְמָא כְּשִׁאֵמַר תַּכ"ד גְּרַשְׁתִּי מ"מ לְגְּבִי הַפְּהֵן מְמִילָא הִי בְּאִיסוּר דָּאִם לֵא נֶאֱמָן לוֹ לֹאמַר שְׁגִירְשָׁה מְמִילָא אִיסוּרָה לוֹ בְּאִיסוּר א"א וְאִף אִם אֲמַר שְׁקַדְשָׁה לְפִלוֹנִי וּמַת אוֹתוֹ פְּלוֹנִי אִפ"ה אִיסוּרָה לְכַהֵן מִשׁוּם דְּמַהִימֵן בְּמִיגוֹ דָּאִי בְּעִי הִי אוֹמַר קַדְשָׁתִי וְגַרְשָׁתִי וּא"י לְמִי דָּאֵז בְּנוֹדָאִי הֵינָהּ אִיסוּרָה לְכַהֵן לְעוֹלָם וּבְזֶה מִיּוֹשֵׁב מַה שֶׁהַקְּשָׁה הַח"מ ס"ק מ"ה ע"ש.

אֲבָל אַחַר הַזְּמַן אִם אֲמַר גְּרַשְׁתִּי אֵינּוּ נֶאֱמָן אִפִּי לְהַתִּירָה לְעֵלְמָא וְאִם אוֹמַר שְׁקַדְשָׁה לְפִלוֹנִי וְלְאַחַר זְמַן א' שְׁגִירְשָׁה וּמַת אוֹתוֹ פְּלוֹנִי בְּזֶה בְּאֵמַת מְוַתְרַת אִפִּי לְכַהֵן דְּלֵא מַהִימֵן לְפִנְסָלָה וְדַבְּרֵי הַח"מ בְּזֶה בַּס"ק נ"ב אֵינָם מוּבָנִים וצ"ע: סְעִיף כ"ו אִם אַחַר שְׁבַגְגָּה וְכוּ' עֵינּוּ בְּחִידוּשֵׁי דָּף ס"ג ע"ב שְׁכַתְּבַתִּי דְּמִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן מַתְנֵי דְּקַתְנֵי וְהָרִי הִיא קַטְנָה וְהָרִי הִיא גְּדוּלָה מִשׁוּם דְּקִי"ל דְּהָאֵב נֶאֱמָן עַל הַשְּׁנֵים א"כ כְּשִׁאֵינּוּ יְדוּעַ שֶׁהִיא גְּדוּלָה אֲלֵא

ע"פ האב ושהוא אומר פן קדושתיה וגרשתייה והיא גדולה נאמן במיגו דאי בעי אומר הוא קטנה להכי נקט ונהרי היא גדולה פלומר שיודועה לנו ושהיא גדולה אע"ג דהוי מגו במקום חזק' והיינו חזקת היתר לכהונה אפ"ה אמרינו מיגו במקום חזקה זו כמו שהוכחנו בחידושינו דף ס"ד ע"ב ע"ש ועיין בסמוך מה שכת' בשם הר"ן ועיין עוד בחידושי דף ס"ה ע"ב בתוס' ד"ה נטמא טהרותיה וכו' ועתה בענין זה יש ג' דינים וכו' ובדבר שאינו בידו עתה וכו' שפתבתי דלרבא דקי"ל פנותיה דדבר שהי' בידו אף שעתה אינו בידו נאמן עליו ע"א לאסור ע"כ צ"ל דהא דאין אב נאמן משפגרה היינו דמיירי שפבר בגרה ולא אמר שנתקדשה דהוי כמו אשכחיה בפעם ראשון ולא אמר ליה כדס"ל לרבא בגיטין דף נ"ד ע"ב אבל אם אמר מיד כשפגרה כיון שהי' בתחילה בידו נאמן גם עתה והיינו דקאמר ונהרי היא גדולה מפבר ולא אמר עד עתה וצ"ע: סעיף כ"ז קדושי ראשון הי' בפסולי עדות וכו' הנה לבוש כתב הטעם לנאמנות בפסולי עדות מפח מיגו דאיבעי אומר קדושת' לזה כיון דלא אמר תחלה רק קדושת' סתם ולא נהירא דאפתי אסורה לזה.

המקדש השני כיון דהוא יודע בעצמו שלא קדשה במאי יאמן לאב הא לגביל' ליפא מיגו והנראה לענ"ד דבאמת כשאומר האב קדושת' סתם דנאמן אח"כ לפרש למי קדשה כמ"ש התוס' בכתובות שראה פשוט דאפי' אם אומר לאחר זמן שקדשה לאדם שמת אחר שקדשה ג"כ נאמן כיון שהוא מפרש דבריו הראשונים מה לי אם חי או פבר מת ולפ"ז קשה למה אינו נאמן לומר אחר זמן גרשתי' במגו שהי' אומר שקדשה לאדם שמת פבר אף נראה דהוי מיגו במקום חזקת א"א כמ"ש הט"ז בזה דלא אמרינו מגו במקום חזקת א"א ומהאי טעמא פתבתי בחידושי ליישב קוש' הר"ן דאינו נאמן לומר שנתבית או נבעלה לפסולי' במגו דקדושת' וגרשתי' משום דהוי מיגו במקום חזקה ע"ש ולפ"ז אתי שפיר דהיכא דאומר שהקדושין הנה בתחילה בפסולי עדות נאמן במגו שהי' אומר שקדשה לאדם שמת אח"כ ובזה שפיר הוי מגו מעל' דחזקת פנוי' מסייע לה דלא היתה א"א מעולם.

ומ"ש הט"ז דטעם הרשב"א הוא משום דהוי אמתלא צ"ע דהא קי"ל דבעינן אמתלא הנפקת לב"ד כדאיתא לקמן סי' מ"ז סעיף ד' ואם נתנה אמתלא וכו' וראינו בדברים ממש וכו' וכן פתבנו בחידושי פתובות דף כ"ב דמשמע פן מלשון הש"ס שם ומעשה נמי באשה אחת וכו' אמרה להם בתחילה וכו' ואמרו אם נתנה אמתלא וכו' משמע דאפי' שאמרה הטעם צריף שיהיה נזכר לב"ד שיש בו ממש א"כ הכא שאמר שקדשה בפסולי עדים מסתמא אינו נזכר לב"ד שיש בו ממש ולפמ"ש דיש לו מיגו אף שפתבנו שם בחידושינו דאף שיש לו מיגו בענין אמתלא היינו כשמתקשת לגמרי דברים הראשונים אבל הכא שאמר שהקדושין הנה בפסולי עדות ואינו מכחיש לגמרי דבריו הראשונים שפיר מהימן במיגו ועיין עוד שם מ"ש דיש להסתפק אי מהימן לומר שהקדושין הנה על תנאי ולא נתקיים התנאי ע"ש וצ"ע: סימן ל"ח סעיף א המקדש על תנאי וכו' כ' הר"ן בפ' האומר דאם נאנס פליגי בי' בירושלמי ר' יוחנן וריש לקיש ר"י אמר אונסא פמאן דלא עביד ור"ל אמר אונסא פמאן דעביד וקי"ל כר"י ועיין בש"ס בח"מ סי' כ"א שכ' דיש גורסין פמאן דלא עביד ומכריע כדברי הר"ן בסוגי' דנדרים וכ' הטעם דיכולה לומר מה לי לאונסיה וכ"כ הח"מ והב"ש ע"ש ולענ"ד נראה דהדבר מוכרח מהאי דלקמן בסי' קמ"ג ס"ד ע"מ שתתנו לי ר' וזו מפאן עד שלשים יום ונתנה לו בתוף למ"ד בע"כ וכו'

והוא מסוגל דגיטין דף ע"ה מתקנתו של היכל וכו' דפליגי בה אם נתינה בע"כ הוי נתינה ונהרי פשהיא רוצה ליתן לו והוא אינו רוצה לקבל אין להאונס גדול מזה ואפ"ה אי לא הוי נתינה אינו גט ונראה דה"ה בקדושין פן דאפ"ה אם המניעה ממנה פגון שאמר לה ע"מ שאתן לה ר' זוז בתוך למד יום והיא הטמינה א"ע אע"ג דלא שינה בזה סברת הש"ך והח"מ דהיא אומרת מה לי לאונסה פיון שהעפוב הוא ממנה ואפ"ה משמע מתקנתו של היכל דכיון שלא נתקיים התנאי לא הוי קדושין ובהא ניחא שלא הביאו הראשונים דין זה דכ"ש הוא מהאי דלקמן בסי' קמ"ג פנ"ל ואין להקשות על ר"ל מתקנתו של היכל דטעמא דר"ל הוא דס"ל דמה שאמר ע"מ שאתן לה היינו ע"מ שארצה ליתן לה ולא כי"ל פנותיה בהא.

ופשוט דמירי שלא ידעו שיבא האונס אבל אם ידעו שא"א לקיימו בסופו היינו מדתנן דס"פ השובר את הפועלים דאינו אלא כמפליג בדברים ואין קושיא ממתני' זו על ריש לקיש דתיפוק לי' שהוא אונס דיש לומר דידע בתחלה שהי' אונס גרע טפי פיון שיזע והתנה עליו.

סעיף ב' ושינה' הו' שלו קודם ללאו וכו' הנה התוס' כ' בקדושין דף ס"ב בד"ה בשלמא לרחב"ג וכו' וי"ל דאם לא שכב חשיב הו' דמה שאנו רוצים שתעשה חשיב הו' דומ' דאם יעברו וכו' ועיין בחידושינו שכ' דאין סברא זו מוכרחת אלא אליבא דר"מ שם כ' התוס' פן מתרי טעמא דהא אמרינן בשבועות ס"פ שבועות העדות דבאיסורא לא בעינן כל דיני תנאי אלא דסוטה איסורא דאית ביה ממונא הוא ופירש"י משום הפתובה והיינו לר"מ דס"ל פתובה דאורייתא אבל לפי מאי דקי"ל פתובה מדרבנן אין הכרח לסברא זו ועוד דכיון דהוי תנאי לשעבר ה"ל כמעכשיו ועיין במל"מ ב"פ ו' מה"א ואין קושיא אלא אליבא דר"מ דס"ל שהשבוע' הי' אף שלא אטמא דהיינו שלא תזנה אח"פ ע"ש אבל למאי דקי"ל פרבנן דר"מ אין הכרח לסברא זו והיינו דמקשה רבא לשמואל בגיטין דף ע"ה דה"ל לאו קודם להו' גבי אם לא מתי יהי' גט' אע"ג דהוא רוצ' שלא ימות כמו שהקשה הט"ז ב"ד בהקדמתו מ"מ לפי מאי דקי"ל אליבא דהלכתא אין הכרח לסברא זו ולכך תיקון גבי שכבי מרע לחזור ולומר אם לא מתי דממ"נ הוי הו' קודם ללאו אף לפמ"ש הח"מ בס"ק ב' דאם סיים דבריו בהו' לא מהני אפי' אם הקדים בתחילה הו' ללאו ע"כ צ"ל דפשיטא ליה לרבא דלא כסברת התו' דאל"כ פיון שסיים באם לא מתי שרצונו בזה הרי סיים בהו'.

אף לכאורה יש להוכיח כסברת התו' מהא דאמר שם בשלמא לר"א היינו דכתב אז תנקי מאלתו וכו' והיינו לפירש"י שהתנאי הי' אם לא ילה אכל משפחתו לא יקח אשה מבנות פנען הרי הקדים לאו להו' וצ"ל ע"כ פיון שרצונו בזה שלא יקח מבנות פנען ה"ל הו' אף יש לדחות דהתם קיום השבועה מקרי הו' שאם לא ילה יחול עליו השבועה ועמ"ש לקמן בזה: שם ושינה' התנאי קודם למעשה וכו' פירש"י במתני' דף ס"א מדלא אמר תנו להם אם יעברו משמע דאם אמר הכי לא אתי תנאי ומבטל מעשה דמתנה דקדמי' וכו' ולכאורה משמע דלפ"ז אם הקדים המעשה לתנאי בכפילא פגון שאמר אם תתן תהי' מקודשת ולא תהי' מקודשת אם לא תתן הוי תנאי שפיר דלא שינה לומר דלא אתי תנאי ומבטל המעשה דא"כ כ"ש דאינה מקודשת מיהו מדברי התו' בד"ה חנקי פתיב וכו' וקשה דא"כ ה"ל

מעשה קודם לתנאי וכו' משמע דס"ל דאפי' בלאו דהיינו את' פי שטית בעינו נמי התנאי קודם וצ"ל דס"ל פיון דאמר ר"מ במתני' פל שאינו פתנאי בני גד ובני ראובן וכו' משמע דבעינו דוקא פתנאי ב"ג וב"ר ממש ועיין בחדושי שפתבתי די"ל דאין ראיה ממה שהקדים משה התנאי גם בלאו שאמר ואם לא יעברו וגו' ונאחזו ולא אמר ונאחזו בתוככם אם לא יעברו היינו משום שהתנה שאם לא יעברו יתן להם חלק בארץ פנעו כדאמר שם בתחילת הסוגיא ואם הי' אומר המעשה קודם לתנאי דהיינו ונאחזו בתוככם אם לא יעברו וגו' הא פיון דהמעשה של ונאחזו בתוככם בארץ פנעו הוא קודם לתנאי אם לא יעברו אפי' אם יעברו ויטלו בארץ גלעד אפ"ה יתן להם חלק בארץ פנעו משא"כ גבי סוטה פיון דכבר אמר הנקי וחקי ביחד דזה סותר את זה ואפשר דס"ל להתוס' דאפ"ה פיון דהנקי ומנאי ב' דברים הם צריך להקדים בכל אחד התנאי קודם כמו שמצינו בהגני קראי דמיימי שם אם תטיב ואם לא תטיב וכן אם בחוקתי תלכו וגו' וכן אם תאבו ושמעתם וגו' והיינו משום דבכולהו הני ההן והלאו שני דברים אבל אם אינו ענין אחד כמו אם תתן לי תהי' מקודשת ולא תהיה מקודשת אם לא תתן לי י"ל דמהני.

שוב ראיתי במשנה למלך שנסתפק בזה ולענ"ד נראה כמ"ש וצ"ע ועיין מהרש"א מ"ש בתוס' ד"ה בשלמא לר"מ היינו דכתיב וכו' דלפירש"י אף שבתחילת התנאי הקדים מעשה לתנאי ובכפילא הקדים תנאי למעשה מהני התנאי ועמ"ש בחדושי דאין דבריו מוכרחים ועמ"ש עוד שם דכל היכא דליכא קום ועשה אלא מתנה בדבר שהוא שב ואל תעשה כמו באברהם שהתנה עם אליעזר שלא יקח אשה מבנות פנעו אלא אם לא יתנו לו ממשפחתו לא בעינו תנאי קודם אלא בכפילא שהוא המעשה שיקח מבנות פנעו אף שלא הי' רצונו בזה ע"ש.

עוד נראה דלפי טעם רש"י ז"ל אם הקדים המעשה לתנאי אעפ"י א שחזר והקדים התנאי למעשה לא מהני דלא אתי התנאי ומבטל המעשה דקדים ולא דמי להאי דגיטין דף ע"ה דאם הקדים הלאו להן מהני פשחזר הלאו כמ"ש בהג"ה משום דהכא לא אתי הדיבור ומבטל מעשה דקדים וכן נראה מלשון הרמב"ם בפ"ו מה"א דין ד' שכ' אבל אם אמר לה הרי את מקודשת לי בדינר זה ונתן הדינר בידה והשלים התנאי ואמר אם תתנו לי מאתים וזו תהיה מקודשת ואם לא תתנו לי לא תהיה מקודשת הרי התנאי בטל וכו' עכ"ל הרי דאע"ג דאמר אח"כ התנאי קודם למעשה כדינא אפ"ה פיון שהקדים המעשה בטל התנאי אף דיש לחלק דהתם מעשה גמור היה שנתן לידה כמ"ש הטור דזהו שיטת הרמב"ם דבעינו מעשה גמור אלא פיון דלפי פירושו במתני' בב"מ דף צ"ד דכל תנאי שיש מעשה בתחילתו תנאי בטל היינו אפי' תנאי גמור פראוי גילף מיניה לשיטת שאר פוסקים דיש מעשה בתחילתו היינו אפי' בדיבור פשהזכיר המעשה קודם ה"נ אפי' התנה אח"כ בתנאי גמור פראוי לא מהני מיהו י"ל לפמ"ש המפרשים בדעת הרמב"ם דאע"ג דרבא ס"ל בגיטין דף ע"ה דאפי' בדיבור בעלמא אם הקדים המעשה לתנאי רק בדיבור לא מהני לא קי"ל כנותני' אלא פשעשה מעשה כדמפורש במתני' שם פנ"ל דמשמע מעשה ממש מדקתני שיש מעשה בתחילתו דכל תנאי יש בו מעשה הל"ל פל תנאי שהמעשה בתחילתו משמע דמעשה ממש קאמר ועמ"ש לקמן בזה ולכאורה קשה על רבא מהו מתני' דמשמע דבעינו מעשה ממש וע"כ צ"ל דמתני' מייירי לאחר שעשה מעשה ממש התנה בתנאי גמור בכפילא וכל דיני התנאי פראוי ואפ"ה לא מהני פשעשה מעשה ממש

אָבֵל אִם לֹא הַקָּדִים הַמַּעֲשֵׂה לְתַנְאֵי אֵלָא בְּדִיבּוּר בְּזַה אִם הַתְּנָה אַח"כּ תַּנְאֵי גְמוּר בְּכַפִּילָא וְתַנְאֵי קוּדְם לְמַעֲשֵׂה בְּדִינָא בְּיִטְל דִּיבּוּר מַעֲשֵׂה הִרְאִישׁוֹן דְּאֵתִי תַנְאֵי גְמוּר וּמְבַטֵּל דִּיבּוּר הַמַּעֲשֵׂה הִרְאִישׁוֹן וּבְזַה מְתוּרְץ מַה שְּׁהַקְשׁוּ הַתּוֹ בְּד"ה כָּל תַּנְאֵי וְכוּ' פִּי' בַקּוּ' וְכוּ' וְקִשְׁיָה דְהָא אָמַר בַּס"פ הַשּׁוֹכֵר וְכוּ' וּלְפַמ"ש א"ש דְּאִינוּ עֲנִין זֶה לְזֶה דְהֵתֵם מִיִּירֵי שְׁהַתְּנָה אַחַר שְׁעֵשֶׂה הַמַּעֲשֵׂה בְּתַנְאֵי קוּדְם לְמַעֲשֵׂה אִינוּ עֲנִין לַמ"ש רַש"י וְכוּ' דְמִיִּירֵי בְּדִיבּוּר הַמַּעֲשֵׂה קוּדְם לְתַנְאֵי וְלֹא חִזַּר וְאָמַר הַמַּעֲשֵׂה אַחַר הַתַּנְאֵי דְבָהָא מוֹדָה ר' תַּנְיָנָא וְעֵינִין בְּחִידוּשֵׁי שְׁפַתְבָּתִי הִכְרַח לְזֶה דַּר"ח מוֹדָה בְּדִיבּוּר וּבְאַמַּת הִי אֶפְשָׁר לֹאמַר דְּגַם הֶרְמַב"ם ס"ל דְּבַעֲיָנִין בְּדִיבּוּר תַּנְאֵי קוּדְם לְמַעֲשֵׂה כְּמַשְׁמַעוֹת דְּבָרֵינוּ פִּיצַד הָאוּמַר לְאִשָּׁה אִם תִּתְּנוּ לִי מְאִתֵּינִים זֹזוּ וְכוּ' וּמ"ש אַח"כּ בְּדִין דְּאָבֵל אִם אָמַר לָהּ הֲרִי אֶתְּ מְקוֹדְשָׁתְךָ לִי בְּדִינָךְ זֶה וְנָתַן לָהּ הַדִּינָר בְּיָדָהּ וְכוּ' וְסִיגִים מְפָנִי שְׁהַקָּדִים הַמַּעֲשֵׂה וְנָתַן בְּיָדָהּ וְכוּ' הִינְנוּ דְנֹקֵט דִּינָא דְמִתְנִי' דְאַפִּי' אִם אָמַר אַח"כּ תַּנְאֵי גְמוּר בְּכַפִּילָא בְּדִינָא אַפ"ה לֹא מְהִנִּי מְפָנִי שְׁעֵשֶׂה מַעֲשֵׂה מְמַשׁ וְדִינִיק הִכִּי מִמִּתְנִי' דַּע"כּ לֹא מִיִּירֵי מִתְנִי' שְׁעֵשֶׂה מַעֲשֵׂה בְּתַחֲלָה בְּלֹא דִיבּוּר כָּלֵל דְּפִשִׁיטָא דְבְּזַה אִין הַמַּעֲשֵׂה כְּלוּם דְּאִינוּ אֵלָא פְּקֻדוֹן בְּעֶלְמָא כַּמ"ש הַפְּרִישָׁה דַּע"כּ מִיִּירֵי שֶׁהִי הַדִּיבּוּר עִם הַמַּעֲשֵׂה כְּגוֹן שְׁאָמַר הָאִמ"ל תְּחִילָה וְאַפ"ה הַנְּצַרְדָּה ג"כ לְמַעֲשֵׂה מְמַשׁ מִשׁוּם שְׁהַתְּנָה אַח"כּ תַּנְאֵי גְמוּר וְהִי מְבַטֵּל דִּיבּוּר הִרְאִישׁוֹן שֶׁם לֹא הִי עִמּוֹ הַמַּעֲשֵׂה מְמַשׁ אֵלָא מְדַלָּא הַזְכִּיר הֶרְמַב"ם דִּין זֶה דְּלֹא מְהִנִּי בְּדִיבּוּר מַעֲשֵׂה קוּדְם לְתַנְאֵי יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּדִבְרֵינוּ אִי ס"ל כְּרַבָּא כְּמַשְׁמַעוֹת לְשׁוֹנוֹ בְּתַחֲלִילָה פִּיצַד וְכוּ' כַּנ"ל אִין לֹא ס"ל כְּרַבָּא מְדַלָּא הַזְכִּיר אַח"כּ בְּפִרְטוֹת בְּסִיף דְּבָרֵינוּ וְיֵשׁ עוֹד לְהַסְתַּפֵּק בְּדִבְרֵי הֶרְמַב"ם וְכוּ' דְבַתְּחִילָת דְּבָרֵינוּ מְשַׁמַּע דְּבַעֲיָנִין שְׁיֵאמַר גַּם כְּפֹל הַתַּנְאֵי קוּדְם הַנְּתִינָה שְׁכ' בְּדִין ג' וְאַחַר שְׁהַתְּנָה הַתְּנָה תַּנְאֵי זֶה נָתַן לָהּ דִּינָר וְכוּ' וּמִלְשׁוֹנוֹ בְּדִין דְּאָבֵל אִם אָמַר הָאִמ"ל בְּזַה הַדִּינָר בְּיָדָהּ וְנָתַן הַדִּינָר בְּיָדָהּ וְהַשְּׁלִים הַתַּנְאֵי וְכוּ' מְשַׁמַּע דָּאִם הִי אֹמַר הַתַּנְאֵי בְּתַחֲלִילָה אַף שְׁאוּמַר הַכְּפֹל אַח"כּ מְהִנִּי וּלְפַמ"ש דְּהִיכָא דְהַתְּנָה אַח"כּ תַּנְאֵי גְמוּר וְחִזַּר וְאָמַר אִם תִּתְּנוּ לִי מְאִתִּים זֹזוּ הֲרִי אֶתְּ מְקוֹדְשָׁתְךָ לִי אִם לֹא הִי מַעֲשֵׂה גְמוּר אֵתִי הַתַּנְאֵי וּמְבַטֵּל הַמַּעֲשֵׂה הִרְאִישׁוֹן הִינְנוּ דְנֹקֵט שְׁנָתָן מִיָּדוֹ לִיָּדָהּ קוּדְם שְׁהַתְּנָה הַתַּנְאֵי מ"מ יֵצֵא לָנוּ דְלִפִּי דַעַת רַבִּי הַפּוֹסְקִים דְקִי"ל כְּרַבָּא דְאַף בְּדִיבּוּר בְּעֵינֵינוּ תַּנְאֵי קוּדְם לְמַעֲשֵׂה מ"מ לָאוּ הִינְנוּ דִינָא דְמִתְנִי' דַּס"פ הַפּוֹעֲלִים וְכֵן מְשַׁמַּע מְדַלָּא הִבִּיא רַבָּא מִתְנִי' זֹו מְשַׁמַּע דְּחִידוּשׁ הַדְּבָר מִדַּעַתוֹ וְהִינְנוּ ע"כּ כַּנ"ל דְּמִתְנִי' מִיִּירֵי שְׁהַתְּנָה אַח"כּ תַּנְאֵי גְמוּר בְּדִינָא אֵלָא שְׁהַקָּדִים מַעֲשֵׂה מְמַשׁ בְּתַחֲלִילָתוֹ כַּנ"ל אָבֵל בְּדִיבּוּר בְּעֶלְמָא מְהִנִּי כְּשִׁחִזַּר וְהַתְּנָה תַּנְאֵי גְמוּר בְּדִינָא וְכֵן מְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן הַש"ע בְּסִדְרָה גַּט סַעִי' צ"ט אִם נָתַנוּ לָהּ עַל תַּנְאֵי וְאָמַר בְּתַחֲלִילָה הֲרִי זֶה גִּיטָף וְהֲרִי אֶתְּ מְגוֹרְשָׁתְךָ בּוֹ מְמַנִּי וְכוּ' ע"מ שְׁלֹא בָּאֵת וְכוּ' הֲרִי דַס"ל דָּאִם הַתְּנָה תַּנְאֵי גְמוּר בְּדִינָא אַף שְׁהַקָּדִים בְּדִיבּוּר הַמַּעֲשֵׂה מְהִנִּי וְעֵינִין בַּמ"מ שֶׁם שְׁכ' דִּישׁ לְחַלֵּק אִם דִּיבּוּר הַמַּעֲשֵׂה הִרְאִישׁוֹן דְּבוּק עִם הַתַּנְאֵי ע"ש: וּמַה שְּׁהַקְשָׁה הַטּוֹר עַל הֶרְמַב"ם דְּבַקְדוּשִׁין תּוֹף כְּדִיבּוּר לָאוּ בְּדִיבּוּר דְּמִי כְּבָר הַשִּׁיב הַב"י פִּינּוֹן דְּדְּבָרִים אֲחָדִים הֵם בְּלִי הַפְּסֵק עֲדִיף מִתַּכ"ד וְהַט"ז פִּיקְפֵּק בְּחֻלּוּק זֶה וְלַעֲנַד דְּבָרֵי הַב"י נְכוּנִים דְּהֲרִי בַסִּי' ל"א מְפוֹרָשׁ כֵּן בְּדִבְרֵי הַרִי"ו שְׁהִבִּיא הַב"ש בַּס"ק י"ג גְּבִי הַתְּקַדְשִׁי לִי בְּתַמְרָה זֹו וְכוּ' וְכוּ' לְהִיכ' דְּמַפְסִיק בֵּין דִּיבּוּר בְּזוֹ וּבְזוֹ אִפִּי' תַּכ"ד חִיזִישִׁינּוּ שְׁמָא חִזַּר וְכוּ' עַכ"ל הֲרִי דְכָשָׁאמַר בְּדְּבָרִים אֲחָדִים מְהִנִּי אִפִּי' בְּקְדוּשִׁין וּמ"ש בְּקְדוּשִׁין דַּתַּכ"ד לָאוּ בְּדִיבּוּר דְּמִי הִינְנוּ כְּשֶׁמַּפְסִיק מְעַט כַּמ"ש הַרִי"ו כַּנ"ל: וּמ"ש עוֹד הַט"ז הִבִּיא הַב"ש וְכוּ' לְכֵן בְּעֶלְמָא מִי

שְׁנוֹתַן מִתְּנֵה לְאַחַד וְאַחַר הַנְּתִינָה אִפִּי תַכ"ד אָמַר עַל תְּנָאֵי פָּה וְכָף לֹא מְהֵנִי הַתְּנָאֵי פִּינּוּן שְׁקוּדָם לְזֶה זָכָה בְּסֵתָם עַכ"ל וּמִשְׁמַע מְדַבְּרָיו דְּאַפִּי אִם חוּזַר לְגַמְרֵי לְאַחַר הַנְּתִינָה מִיַּד תַּכ"ד לֹא מְהֵנִי מִמָּה שֶׁהֵבִיא שָׁם רֵאִי לְזֶה מְהֵא דְאָמַר בַּב"מ דָּף יו"ד תְּחִלָּה בְּסִיפָא לְמָה לִי כּו' וּפִירֵשׁ"י דְאַפִּי לֹא אָמַר תְּחִלָּה בְּפִירוּשׁ מְסֻתְמָא תְּחִלָּה קְאָמַר דְּמִי מְצִי לְמִימַר אָנִי זֹכָה בְּהַ עֲכָשְׁיוֹ וְהֵלֵא אֵינּוּ בְּיָדוֹ עַכ"ל וְאִס"ד דַּתַּכ"ד מְהֵנִי אִפִּי אַחַר הַנְּתִינָה לֹא הִי מִקְשָׁה מִיַּד דְּנוֹדָאֵי הֵינּוּ אוֹמְרִים שְׁרוּצָ' לְזַפּוֹת אַחַר הַנְּתִינָה דְהֵינּוּ תַכ"ד וְכו' ע"ש אָף כִּי דְבָרֵי צ"ע דְּפִשְׁטָא בְּמַצִּיאָה שְׁלֵא זָכָה מְעוּלָם אֵינּוּ יָכוֹל לְזַפּוֹת בּוּ פִשְׁאֵינּוּ בְּיָדוֹ וְאִין זֶה רֵאִי לְמִתְנָה שְׁהִיְתָה שְׁלוֹ וּנְתַנָּה לְחַבְרֵוֹ שְׁאֵינּוּ יָכוֹל לְחַזֵּר בּוּ תַכ"ד אָף כְּבָר פְּתַבְנוּ לְעֵיל בַּס' כ"ח ס"ג דְּמוּכַח הֵכִי מְדַאֲמְרֵינּוּ בְּהַקְדָּשׁ דְּאֵינּוּ יָכוֹל לְחַזֵּר בּוּ תַכ"ד וְכַתְּבוּ הַתּו' בְּמִנְחוּ' דָּף פ"א ע"ב בַּד"ה תּוֹדָה וְכו' הַטַּע' מִשּׁוּם דְּאֲמִירְתּוֹ לְגָבוּ' כְּמִסִּירְתּוֹ לְהַדְיוּט דְּמִי מִשְׁמַע דְּמִסִּירָה לְהַדְיוּט שׁוּב אֵינּוּ יָכוֹל לְחַזֵּר אִפִּי תַכ"ד אֲלֵא כְּשֵׁלֵא הַפְּסִיק דְּיַבּוּרוֹ פְּנ"ל לַפ"ז צ"ל מ"ש בַּש"ע ח"ה ס' קצ"ח ס"ז בְּשֶׁאֲרַ דְּרַכִּי הַקְּנִיָּה אִין שׁוּם אָחַד מְהֵם יָכוֹל לְחַזֵּר בּוּ אַחַר כְּדִי דְּיַבּוּר הֵינּוּ לְעַנְגּוֹן כְּסָף וְקַנְגָן אַג"ק וְכִינְצָא בְּהַ חוּץ מִמְשִׁיכָה: וְהִנֵּה הֵר"ן הַקְּשָׁה מְהֵא דְאֲמִירְנּוּ בְּגִיטִין כְּתָבוּ גַט לְאַשְׁתֵּי אִם לֹא בְּאִתֵּי וְכו' דַּה"ל מְעַשֶּׂה קוּדָם לְתַנָּאֵי וְתִירָץ דַּע"י שְׁלִיחַ לֹא בְּעֵינּוּ דִּינֵי תְּנָאֵי שְׁלֵא הַתְּרַצָּה אֲלֵא בְּתַנָּאֵי זֶה וְלְכַאוּרָה קְשָׁה עוֹד דַּר' יוֹסִי אָמַר שָׁם כְּזֶה גַט וְרַבִּי יוֹסִי ס"ל בְּדָף ס"ו שָׁם אוֹמַר אֲמַרוּ פְּסוּל מִשּׁוּם דְּמִילֵי לֹא מְמַסְרֵי לְשְׁלִיחַ א"כ פִּינּוּן שְׁאֵינּוּ יָכוֹל לְקַיֵּים הָאֲמִירָה לְסוּפֵר וְעַדִּים ע"י שְׁלִיחַ הַאִיף יָכוֹל לְהַתְּנוֹת בְּהַ תְּנָאֵי כְּמוֹ בְּחִלְצָה וְצ"ל כְּסִבְרַת הֵר"ן דַּע"י שְׁלִיחַ לֹא בְּעֵינּוּ דִּינֵי תְּנָאֵי אֲלֵא דְקְשָׁה לְכַאוּרָה לְפִי מֵאֵי דְפִירֵשׁ"י בְּכַתְּנֻבוֹת דָּף ע"ד ד"ה ע"י שְׁלִיחַ וְכו' כִּי הַתָּם שְׁהֵרֵי מִשָּׁה צָנָה לִיהוֹשֻׁעַ לְתַת לְהֵם אֵת הָאֲרָץ שְׁהִי שְׁלוּחוֹ שְׁל מִשָּׁה וּנְתַנָּה לְהֵם וְכו' הֵרֵי דַּע"פ שְׁמִשָּׁה הַתְּנָה עִם יְהוֹשֻׁעַ שְׁהוּא שְׁלוּחוֹ אַפ"ה בְּעֵינּוּ דִּינֵי תְּנָאֵי וַיֵּשׁ לְיִשְׂרָאֵל דְּהַתְּנָאֵי הִנֵּה בְּשִׁבִיל כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי הֵם נִתְּרַצּוּ עַל חֲלֻקָּה זֹו שְׁאָמַר מִשָּׁה וְהֵנִי כְּאֵלוֹ הַתְּנוּ הֵם בְּעַצְמָם תְּנָאֵי זֶה.

תַּדַּע דַּאֲל"כ פִּינּוּן שְׁמַת מִשָּׁה בְּטַל הַשְּׁלִיחוֹת כַּמ"ש בְּחִידוּשֵׁינוּ שָׁם ע"ש וְעוֹד קְשָׁה דְּבַתְּנָאֵי אַבְרָהָם שְׁהַתְּנָה עִם אֲלִיעֶזֶר אֲשֶׁר לָקַח אִשָּׁה וְגו' הֵרֵי הִנֵּה תְּנָאֵי עִם אֲלִיעֶזֶר שְׁהוּא שְׁלוּחוֹ וְאַפ"ה בַּע"י דִּינֵי תְּנָאֵי וְכ"ש לַפּמ"ש בְּסִימָן ל"ה דְּאַבְרָהָם עֲצָמוֹ הִנֵּה שְׁלוּחוֹ שְׁל יִצְחָק א"כ נִימָא שְׁלֵא הַתְּרַצָּה אַבְרָהָם א"ע לְהִיּוֹת שְׁלוּחוֹ שְׁל יִצְחָק אֲלֵא בְּעַנְגּוֹן זֶה וְלָמָּה הִנְצָרְכוּ דִּינֵי תְּנָאֵי וְצ"ל דְּהַתְּנָאֵי לֹא הִי אֲלֵא עַל קִיּוּם הַשְּׁבוּעָה וְלֹא עַל עַנְגּוֹן הַשְּׁלִיחוֹת כָּלָל וְאֵע"ג דְּשְׁבוּעָה הִי אִיסוּרָא וְאַמְרֵינּוּ בְּשְׁבוּעוֹת דְּבַאסוּרָא מוֹדָה ר"מ דְּלֹא בְּעֵינּוּ דִּינֵי תְּנָאֵי מ"מ פִּינּוּן דְּהַשְּׁבוּעָה הִי בְּעַסְקֵי קְדוּשִׁין הֵנִי אִיסוּרָא דְאִית בִּי מְמוֹנָא וְעֵינּוּ בְּחִידוּשֵׁי כְּתוּבָה שְׁכ' תִּירָץ אַחַר לְקוּשְׁנֵי הֵר"ן דְּכִינּוּ דְּעִיקָר הַצִּיּוּי לְסוּפֵר אֵינּוּ אֲלֵא מִילֵי לֹא בְּעֵינּוּ דִּינֵי תְּנָאֵי וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּנִזִּיר דְּהִיכָא דְאִין בּוּ מְעַשֶּׂה אֲלֵא בְּדִיבּוּר לֹא בְּעֵינּוּ דִּינֵי תְּנָאֵי וְנִרְאָה לְדַקְדָּק כֵּן מְלִישְׁנָא דְמִתְנִי' ס"פ הַשּׁוֹכֵר אֵת הַפּוּעֵלִים כָּל תְּנָאֵי שְׁיֵשׁ מְעַשֶּׂה בְּתַחֲלִיתוֹ מְדַקְתְּנֵי שְׁיֵשׁ בּוּ מְעַשֶּׂה וְלֹא קִתְּנֵי שְׁהַמְעַשֶּׂה בְּתַחֲלִיתוֹ מִשְׁמַע דְּאִתִּי לְאַפּוּקֵי תְּנָאֵי שְׁאִין בּוּ מְעַשֶּׂה אֲלֵא בְּדִיבּוּר וְעַמ"ש לְעֵיל בְּזֶה: שָׁם דְּבָר שְׁאֲפָשֶׁר לְקִיּוּמוֹ וְכו' יֵשׁ סְפָרִים גּוֹרְסִין בְּטוֹר וְשִׁיּוּכֵל לְקִיּוּמוֹ ע"י שְׁלִיחַ וְהַרְמַב"ם הַשְּׁמִיטוֹ וְגַם הַב"י כ' דְּזֶה לֹא שְׁיִידָּ גַבֵּי קְדוּשִׁין דְּאַפִּי בְּקְדוּשֵׁי בִיאָה אִיתְּקַשׁ הַנּוּיּוֹת לְהַדְדֵי וְלְכַאוּרָה הִי נִרְאָה לַפּמ"ש הַתּוֹס' בַּב"מ דָּף יו"ד ע"ב ד"ה דְאָמַר וְכו' דְכֵהֵן שְׁאָמַר לְיִשְׂרָאֵל קִדְשׁ לִי גְרוּשָׁה

דאי הקדושין תופסין משו' דאי שלים לדבר עבירה א"כ משפחת בכהן שקידש גרושה ע"ת פיון דאינו יוכל לקיים המעשה ע"י שלים ולא שיניך בזה לומר דמתקשו הניית להדדי דדוקא בעיקר הקדושין דיכול לקדשה בכסף ע"י שלים אבל בכ"ה דאי אפי' בקדושי כסף י"ל דלא מהני ועמ"ש לקמן בסעי' כ"ד בזה ואפי' אי נימא דכיון דהוקשו הניית להדדי דמהני תנאי בביאה תו לא בעינו פלל בענין קדושין שיוכל לקיימו ע"י שלים מ"מ משפחת בגירושין כגון בגירש את האנוסה או שנשבע שלא לגרש וכן במקח וממכר שהוא באיסור בענין דמהני כדאי' בח"מ סי' ר"ח מ"מ אינו יוכל לעשות ע"י שלים וממילא נ"מ שאין יוכל להתנות בו שום תנאי וכן יש להסתפק בקטנה שאמר לה אבי צאי וקבלי קדושיך אם יכולה להתנות אינה תנאי בקדושין פיון שאין יכולה לעשות ע"י שלים דאין שליחות לקטן או נימא פיון דעיקר הדבר יכולה להתקיים ע"י שלים מהני עוד נראה דמשפחת בתנאי שהתנה בשעת חופה על הנשואין והיינו שאמרו שם ביבמות ר"פ ב"ש דאין תנאי בנשואין משום דחופה א"א לעשות ע"י שלים ולא שיניך בזה דאיתקשו הניית להדדי דנשואין מלתא אחריתא היא כמ"ש בקדושין פתובות דף ע"ג בתוס' ד"ה לא תימא וכו' וצ"ע: ועיין בכ"מ שפכת דלהרמב"ם לא ס"ל פהאי שינויא בכתובות דף ע"ד דטעמא דאין תנאי בחליצה הוא משום דאינו יוכל לקיים ע"י שלים אלא פיון דעביד מעשה אחולי' אחלי לתנאי והלח"מ השיב עליו דהא פתבו התוספות שם בד"ה אלמא וכו' דס"ד שצריך להזכיר תנאי בשעת גמר הקנין או המכר והרי קי"ל בכל דבר דא"צ להזכיר התנאי בשעת גמר.

ואפשר דס"ל להכ"מ דכי היכא דאמרינו בקידוש ובעל פיון דהוי שני דברים ולא חזר והתנה בשעת הביאה אמרינו פיון דעביד מעשה אתולי אחלי ה"נ בחליצה הוי שני דברים דבעי' בתחילה אמרה מאן יבמי וגו' והוא אומר לא חפצתי לקחתה ואח"כ חולצת וכיון דעביד מעשה ולא חזר והתנה בשעת חליצה מחל התנאי אבל בכל מקום דהוי דבר אחד לא בעינו תנאי בשעת גמר ונראה דמוכרח לומר כן דהא איתא בבבב"תא ביבמות דף ק"ו ת"ר חליצה מוטעת פשירה גט מוטעה פסול ואי נימא דבשינוי קמא בעינו פל תנאי בשעת גמר הקנין א"כ מה בין גט לחליצה וע"כ צ"ל פנ"ל ועמ"ש לקמן בסעיף ג' בזה: ומה שהקשה הל"ח על הרמב"ם דהא במקדש ע"ת ובעל א"צ גט אלא בספק ובחליצה קי"ל דהוי נודאי חליצה ומותרת לשוק אין זה קושני' על הכ"מ דס"ל דהא דצריכה גט מספק היינו משום דאנו מסופקים בטעם הבבב"תא דחליצה מוטעת פשירה אם הטעם הוא פשינוי' קמא ומשום אחולי' אחלי וממילא דגם בביאה שיניך זה וצריכה גנו ממנו או הטעם הוא פשינוי' בתרא משו' דלא דמי לתנאי ב"ג משא"כ.

בביאה דאיתקשו הניית להדדי ומהני תנאי לכך לא כ' הרמב"ם שצריך להיות בדבר שיוכל לעשות ע"י שלים דדלמא קי"ל פשינוי קמא ומהני בי' תנאי פשהתנה בגמר הקנין ועיין בקדושין פתובות דף ע"ד מ"ש ליישב פמה קושניא דמשמע מכמה סוגי' דלא בעינו שיוכל לקיימו ע"י שלים כגון בפדיון הבן דמהני בי' תנאי ע"מ להחזיר אף שאינו יוכל להיות ע"י שלים עפ"י מ"ש התוס' בנזיר דמהני ביה תנאי פיון שאינו אף קשה ממה שאמרו מאברהם אז תנקי מאלתי וגו' לכפול את התנאי וכתבנו לעיל דלפמ"ש הר"ן ושאר פוסקי' דבשלים לא בעינו דיני תנאי ע"כ צ"ל דהתנאי הנה על קיום השבועה פנ"ל ואמאי הא א"א לעשות ע"י שלים והכא ליכא לשינוי' כמ"ש התוס' דבדיבור לא בעינו

דיני תנאי דא"כ למה הנצרך לתנאי כפול דנדאי יותר סברא הוא דבעינו שייכול לעשות ע"י שליח מכפילת התנאי דהא לדעת הפוסקים דבמעכשיו לא בעינו ת"כ ואפ"ה בעינו שיוכל לקיים ע"י שליח כדאיתא לקמן סעי' ג' וכן קשה מסוטה דמשמע דעיקר השבועה הי' מה שאמרה אמן אמן אמן על השבועה אמן על האלה דמזה ילפינו דאמן פמוציא שבועה מפ' דמי ושבועה א"א להיות ע"י שליח ואפ"ה מהני בי' תנאי ולולי דבריהם ז"ל נלענ"ד לפמ"ש התו' דלפי הס"ד דבעינו שיהי' התנאי בשעת גמר הקנן קשה מתנאי ב"ב ובג' ראובן שהרי לאחר התנאי שהתנה עמהם כתב ויתן להם משה וגו' הרי דלא הזכיר התנאי בשעת גמר הקנן ונראה דהיינו דקאמר שם בר בי רב שפיר קאמרתי י"ל דנדאי סברא שלף אמת בדבר שאינו יוכל לעשותו ע"י שליח כיון דליכא למילף מתנאי ב"ג בעינו תנאי בשעת גמר הקנן אבל באמת כל תנאי שיוכל לעשות ע"י שליח ילפינו מתב"ג ובג' ראובן דאפי' התנאי קודם גמר הקנן התנאי קיים לכך בחליצה לא מהני בי' תנאי אלא בשעת גמר החליצה והיינו דהקשה לו דגם במקדש ע"ת ובעל כיון דביאה אינו יוכל לעשות ע"י שליח ואפ"ה אמרת מהני בי' תנאי ולא אמרינו דמחיל לתנאי והשיב לו דגמרינו הנונית להדדי הרי דמתורצים כל הקושאי הנ"ל דהיכא דהתנאי הוא בשעת גמר מהני אפילו אינו יוכל לקיים ע"י שליח: ובזה מיןש' נמי קוש' התוס' שם בד"ה תנאי וכו' וקשה דבפרק ר"ג מסיק רבינא לכ"ע יש תנאי בחליצה וזהו תימא וכו'.

ולפמ"ש א"ש דהיכא דמתנה בשעת חליצה ממש באמת מהני אף דאינו יוכל לקיים ע"י שליח כדמוכח מכמה סוגיות כנ"ל ומתנאי שהתנה אברהם עם אליעזר כנ"ל: סעיף ג' אינו צריך לכפול תנאי וכו' כ' ה"ה דמעם הגאונים דמשמע הכי מסתימת לשון המשניות דהרי זה גיטף ע"מ וכו' ואין זה מוכרח כ"כ דהא במתני' ב"ב ס' האומר לאשה האמ"ל ע"מ וכו' ובגיטין דף ע"ד הרי זה גיטף וכו' ס"ל לרב יהודא לכשייתן ואפ"ה קתני מעשה קודם לתנאי ע"כ דלאו דוקא אף הא קשי' לי טובא על הגאונים זיל דהא ביבמות דף נ"ג אמר רבינא דכ"ע יש תנאי בחליצה והכא בת"כ קמפלגי מר סבר בעינו ת"כ וכו' וכיון דכל חליצה הוא במעכשיו ואפ"ה בעינו ת"כ ודחוק גדול לומר דרבי ורבנן פליגי בהך סברא אם בעינו במעכשיו ת"כ ופסקו כרבנן דמגלן לפרש הכי דילמא טעמא דרבנן כדאי בכתובות דף ע"ד כנ"ל גם דחוק לומר דס"ל כמ"ש התו' שם בשם ר"י ור"ת דהא דקאמר דכ"ע יש תנאי בחליצה היינו לענין שייכול אח"כ לקדש בזיקת יבמין ע"ש וה"נ ס"ל דבמעכשיו אע"ג דלא בעינו ת"כ מ"מ לענין זיקת יבמין בעינו ת"כ וצ"ע: והנה ה"ה בפרק ט' מה"ג הביא קוש' הרמב"ן על הגאונים מהא דאתקין שמואל בגיטא דשכיב מרע דאם לא מתי וכו' דע"כ מייירי במעכשיו דאם באם מתי לחוד ה"ל גט לאחר מיתה כדאי במתני' שם ואפ"ה בעינו ת"כ ושאר דיני תנאי והניח בצ"ע ולענ"ד נראה דיש ליישב דס"ל פדעת הר"ח ור"ת שכתבו התוס' בגיטין דף ע"ג ע"ב בד"ה אמר רבא וכו' וז"ל ונראה לר"ת כמ"ש בפר"ח נעשה כפ"ה מעת שאני בעולם פלומר מהיו דקאמ' היינו מחיים שעה א' סמוך למיתתו וכו' וכן ר' יוסי דאמר מגורשת ואינה מגורשת וכו' הרי לפי מאי דקי"ל כרבנן שם דס"ל מגורשת ואינה מגורשת ע"כ צ"ל דמספקא להו באומר מהיום אם מת יאי אמרינו דהיינו מעת שאני בעולם דהיינו שעה אחת קודם למיתתו נמצא שפיר איכא לאוקמי מלתא דשמואל במהיום אם מתי.

נמצא אם פוננתו שעה אחת סמוך למיתתו הוי גט מעלל' אלא שצריך כל דיני תנאי פיון דלא הוי מעכשיו והא דלא תיקון שמואל בש"מ לומר בפירוש לשון מעכשיו י"ל שלא רצה לתקן פן כמ"ש הרמב"ם שם ח"לולא רצה לגרשה מעכשיו כדי שלא תטרון דעתו ומהאי טעמא כ' התו' דנעשה כמי שאמר מעת שאני בעולם דניחא לי לרחק זמן הגירושין כל זמן שיוכל ועוד נראה לפמ"ש התו' בגיטין דף ע"ב בד"ה מהיום אם עתו וכו' כ' ר"ת מהיום אם מתי אם מת בו ביום וכו' דשמא הי' פוננתו לסוף היום נמצא דאיכא נמי לספוקי שמא מסוף היום קאמר וכיון דלא הוי מעכשיו ממש בעינן כל דיני תנאי אמןם להרמב"ם שיטה אחרת בזה דס"ל דאם כופל התנאי אם מתו ואם לא מתו ה"ל כמעכשיו כמ"ש המ"מ שם ואם אמר אם מתו לבד אמרינן דאם פלאחר דמי פדאי' בסוגי' דף ע"ב דאם מתי שתי לשונות במשמע וכו' ומפרש מלתא דשמואל בלא אמר מהיום ולפ"ז מוכרח פדעת הגאונים פיון דע"כ מתני' דאם מת הוי גט מיירי בלא פפל התנאי ע"כ סיפא דמתני' מהיום אם מתו וכו' מיירי כמי בלא פפל התנאי ואפ"ה מהני ודחוק לאוקמי מתני' דלא כר"מ דלא בעינן ת"כ ותו דהא ר' נרנן דפליגי שם בדרף ע"ד בע"מ אי הוי כמעכשיו ע"כ לא מיירי בת"כ דא"כ אפי' בלא מעכשיו מהני לשיטת הרמב"ם ואפ"ה מהני בע"מ אף דרבי ס"ל כר"מ פדאוקמי רבינא ביבמות דף נ"ג ביש תנאי בתליצה דר' ס"ל דבעינן ת"כ ע"ש תת ויבואר עד שיטתו בסמוך: שם ולא להקדים תנאי למעשה וכו' כ' הב"ש ומיהו הן קודם ללאו לא נשמע אין צריך וכו' משמע דס"ל דאע"ג דלא בעינן ת"כ מ"מ אם פפל את התנאי ולא סמוך על הפלל הן אתה שומע לאו גרע טפי וכן משמע מדברי הרמב"ן שהביא ה"ה שדעתו פדעת הרי"ף דבדיני ממונות א"צ ת"כ ועוד דקדק אי בעי בדיני מגוונות הן קודם ללאו וכו' משמע ג"כ פדברי הב"ש וכן משמע קצת מלשון רש"י במתני' שם דבתחלה כ' כל דיני תנאי נאח"פ כ' דר"ח אתנאי פפול בלחודי' פליג וכו' משמע דבלאו קודם להן מודם מהני: שם אבל צריך להתנות פדבר שאפשר לקיימו וכו' כ' הפרישה דזה מבואר בפרייתא דהמגרש ה"ז גיטף ע"מ שתעלי לרקיע ה"ז גט וכל האומר ע"מ פאומר מעכשיו דמי פדבסמוך עכ"ל ולכאורה אין עזה החרח דרב דאמר שם הלכה כר' יהודה פן תימא היינו אפי' בתנאי ע"מ דדלקא ר"י פן תימא ס"ל דע"מ לאו פאומר מעכשיו דמי וכן במתני' ר"פ השוכר את הפועלים דדייק שם מינה דהלכה כר"י ב"ת מיירי.

בתנאי אם דהא תני התם במתני' כל תנאי שיש מעשה בתחלתו וכו'. והיינו דוקא בתנאי אם א"כ י"ל דה"ה הא דתני כל תנאי שאפשר לקיימו וכו' ומיירי בתנאי אם מיהו מהא דפליגי אביי ורבא בע"מ שתאכל חזיר מוכח שפיר דהא רבא ס"ל ע"מ כמעכשיו דמי גבי הילף אתרוג זה ע"מ ש תחזירהו לי וכו' ועוד נראה דמוכח מפרייתא דגיטין שם ה"ז גיטף ע"מ שתבעל לפלוני דדייק מינה הא ע"מ שתבעל לאבא וכו' מיירי כמעכשיו דאי בתנאי אם פיון דאינה מגורשת אלא בשעת ביאה אסורה לו דאפתי הוי א"א בשעת ביאה והוי כמו לאבא ולאביה ואפ"ה בעינן שאפשר לקיימו גם י"ל דלשון המתני' כל שאפשר לקיימו בסופו והתנה עליו בתחילתו דלשון בתחילתו מיותר משמע דאתי לאשמעין דאפילו בתנאי ע"מ פשנתקנים התנאי בסופו נתקיים המעשה למפרע בתחילתו אף נראה דדחוק לפרש המשנה דלא תנא אלא לדיוקי הא א"א תנאו בטל וגם לישנא דרנב"י שם מתני' נמי דיקא לא משמע הכי דהיינו גופא דמתני' ונרא' פשטא דמתני' שאם בשעת

התנאי לא הי' אפֿשר לקיימו וכשִׁיגיע זמן התנאי אפֿשר לעשותו לא אמרי' פֿינן דבתחילה הי' א"א תנאו בטל לגמרי אלא פֿינן דבסופו אפֿשר לקיימו התנאי קיים וכמ"ש הב"ח לקמן בסעיף ד' בדעת הטור בע"מ שתפֿעלי לפֿלוני אע"ג דא"א לקיימו בְּחיי המקדש מ"מ יכולה לקיימו פֿשימות המקדש וכן פֿיוצא בה וְהיינו דמדַיִק רבינא הא א"א לקיימו תנאו בטל וצ"ע: שם בהג"ה וי"א דאפֿי לא פֿירש וכו' פֿתב הח"מ ועכ"פ צ"ל תנאי קודם למעשה וכו' דהא חזינו שלא התנה תנאי ב"ג וב"ר וכו' והב"ש פֿתב בפֿשו דאם הקדים הלאו לא מהני מ"ש כתב"ג עכ"ל ואין מן־כרח די"ל דדוקא בהזכיר המעשה קודם פֿתב הח"מ פֿן דס"ל דאפֿי אח"כ התנה תנאי גמור בתנאי קודם למעשה לא מהני כמ"ש לעיל דמשמע פֿן מדעת רש"י פֿמו שנסתפק המל"מ בזה אכל בהקדים הלאו דמפורש דמהני אם חזר והקדים הֵהוּן ללא פֿדא תקין רבא בגיטא דש"מ י"ל פֿינן דאמר כתב"ג וב"ר הני פֿאלו חזר ואמר הֵהוּן קודם ללאו ולפ"ז לפמ"ש לעיל דמהני גם במעשה קודם לתנאי פֿשחזר והתנה תנאי גמור ליתא לדברי הח"מ.

גם מ"ש הב"ש בפֿשם הד"מ דמפורש פֿן בתשובת הרא"ש שֶׁהביא הטור בח"ה סימן רמ"א צ"ע דז"ל שם או אם פֿתוב בפֿשטר ותנאי' הֵלְלוּ נַעֲשׂוּ פֿדין התנאים המקיימים או כתב"ג וב"ר אז התנאי קיים וכו' י"ל דהיינו משום שאנו אומרים דמסתמא התנה פֿה בפֿירוש פֿכל דיני תנאי וכדאיתא בח"מ סי' ר"נ סעיף י"ז אם פֿתב בפֿשטר דנעשה בְּכָל אֶפְסוֹן המועיל מהני: סעיף ד' בהג"ה בפֿעינן ג"כ שִׁיְהִיָּה התנאי בְּדָבָר אֶחָד וכו'.

הנה בגיטין דף ע"ה א"ר אדא בר אהבה מפֿדי פֿל תנאי מהיכא גמרינן מתב"ג וב"ר מה התם תנאי בְּדָבָר אֶחָד ומעשה בְּדָבָר אַחֵר וכו' אלא שֶׁהרא"ש פֿתב בפֿרק י"ג מדאמר רבא גבי מתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה ואם לא החזירו לא יצא ע"כ פֿליג על רב אדא בר אהבה וקי"ל פֿנותיה אף לפמ"ש התוס' דהתם טעמא משום דקיי"ל ע"מ פֿמעכשיו דמי ואין התנאי סותר למעשה ולפ"ז אין הכרח דרבא פֿליג על רב אדא בר אהבה אף דקאמר רבא בגיטין שם דטעמא משום דהני תנאי קודם למעשה חד מתרי טעמא נקט דהא ודאי רבא ס"ל להלקתא דע"מ פֿמעכשיו והני מצוי לשנויי פֿרב אשי דהא ברייתא אף לדידיה לא אתי אליבא דכ"ע דהא רחב"ג פֿליג בתנאי קודם למעשה וכן אבני דאמר שם משום דלא פֿפליה לתנאיה ונדאי לא פֿליג ע"ת קודם למעשה דהוא ממתניתן דס"פ השו"ב אלא דחזא מתרי ותלת טעמא נקט ואין מזה הכרח לדחות דברי רב אדא בר אהבה ולכאורה הנה נראה דמשמע ממתניתן שם דף ע"ב זה גיטא אם מתי וכו' ולא אמר פֿלום דזה הנה מעשה ותנאי בְּדָבָר אֶחָד דאין גט לאח"מ ולא אמרינן דהתנאי בטל והמעשה קיים אָמְנָם לאחר העיון נראה דהיינו דמקשי הש"ס שם אלמא אם מתי פֿלאחר מיתה דמי ונהדר תני מהיום וכו' אמר אבני אם מתי שתי לשונות במשמע וכו' לכאורה אינו מוכן דמאי קשיא ליה הא פֿשיטא דאם תנאה הנה פֿמו אם תתן לי מאתים וזו ומאי האי אבני דאם שתי לשונות במשמע ולא מציינו בשום מקום לפֿרש אם פֿלשון לאחר ונראה דהיינו דקשיא ליה להש"ס דע"כ אם מתי לא מטעם תנאה הני פֿמו אם תתן לי מאתים וזו דכיון דאין גט לאחר מיתה ה"ל תנאי ומעשה בְּדָבָר אֶחָד והתנאי בטל ולְהוּי גיטא מעכשיו אלא ע"כ דאם לאו הנאה היא אלא לאחר משמע וא"כ סיפא נמי וע"ז משכי אבני פֿינן דאם שתי לשונות במשמע פֿינן דהני תנאי ומעשה בְּדָבָר אֶחָד אמרי' דלאו תנאי הוא אלא לאחר משמע ולפ"ז נראה דלא קשיא מזה על רב אדא בר אהבה

דאף לפי הס"ד בְּבְרִייתָא דע"מ שְׁתַּחֲזִירִי לִי אֶת הַנִּינֵיר דע"מ לָאוּ כְּמַעֲכָשִׁי דְּמִי מ"מ לָא דְּמִי לְתַנְאִי אִם דָּאֵם יֵישׁ לְפָרְשׁוֹ לְשׁוֹן לְאַחַר מִשְׁא"כ בע"מ ולפ"ז א"ש דְּלָא הִזְפִּירוּ הַפּוֹסְקִים מִיְלָתָא דְּרַב אַדָּא בַר אֶהֱבָה מִשׁוּם דְּלִמְאִי דְּקִי"ל דע"מ כְּמַעֲכָשִׁי דְּמִי אִין נ"מ בְּזָה דָּאֵם אָמַר אִם פִּינֵן דִּהִתְנַאי וְהַמְעָשָׂה בְּדָבָר אֶחָד הָא אֲמַרִּינֵן דָּאֵם לְאַחַר כְּמַשְׁמַע כְּמוֹ בָּאֵם מִתִּי וּמִמִּילָא הַמְעָשָׂה בְּטַל וְאַפְשָׁר דְּזָה כְּוֹנֵת הַח"מ שְׁפַתְבּ וְז"ל וְגַם צָרִיךְ לְדַקְדַּק דְּבַגְט אָה אָמַר ה"ז גִּיטִיךְ וְהַנִּינֵיר שְׁלִי אִינוּ גִט כְּלָל א"כ אִם אָמַר בְּגִט וּבְקִדּוּשֵׁי שְׁטָר אִם תַּחֲזִיר לִי הַנִּינֵיר מְקַוְדָּשֶׁת אוּ מְגֻנְרָשֶׁת דְּלָאוּ מִיַּדִּי יִהְיֶה לָּהּ וְלָמָּה פָּסִיק כְּאִן דְּלַחוּמְרָא מְקַרִי תְנַאי וְכִי עֲדִיף לְשׁוֹן תְּנַאי מְאִילוּ אָמַר סֵתָם בְּלֵא שׁוּם תְּנַאי דְּלָא מְהִי כְּלָל עכ"ל וְלִכְאוּרָה דְּבָרֵיו תְּמוּהִים כַּמ"ש הַב"ש דְּהָא ס"ל דִּהִתְנַאי בְּטַל כְּדָאֵמַר רַב אַדָּא ב"א וּלְפַמ"ש אִין רְאֵיהּ מְדַבְּרֵי רַב אַדָּא דְּמִינֵירִי בַע"מ כְּנ"ל אֲבָל בְּתַנְאִי אִם פִּינֵן דִּישׁ לְפָרְשׁוֹ לְאַחַר כְּדָאֵמַר אַבְיִי לָא הָוִי קִידּוּשִׁין מִיְהוּ אִין זָה קִוְשָׁיָא עַל הַטּוֹר שְׁפַתְבּ כְּדָאֵמַר אִם הַדִּינָר שְׁאֵנִי מְקַדְשָׁךְ בּוֹ שְׁלִי תִּהְיֶה מְקַוְדָּשֶׁת וְכוּ' דְּבַלְשׁוֹן זָה אִינוּ סוּבַל כְּלָל לְפָרְשׁ דְּכְוֹנֵתוֹ דָּאֵם הַדִּינָר שְׁלִי הִינְנוּ לְאַחַר שְׁתַּחֲזִירִי וְשִׁפִּיר הָוִי מַעְשָׂה וְתַנְאִי בְּדָבָר אֶחָד דְּמַשְׁמַע שְׁלֵא יֵצֵא מְרֻשׁוֹתוֹ כְּלָל לְכַף הַתְּנַאי בְּטַל אֲבָל אִם אָמַר אִם תַּחֲזִירִי לִי הַדִּינָר מַשְׁמַע לְאַחַר שְׁתַּחֲזִיר כְּמוֹ בָּאֵם מִתִּי אִינְהּ מְקַוְדָּשֶׁת וְאַפְשָׁר דָּאֵף כְּוֹנֵת רַמ"א כּוּ.

אָף הָא קִשְׁיָא לִי הָא דָּא' שָׁם בְּדָף ע"ד ע"ב וְלַרְבִּי יְהוּדָא דְּאָמַר בַּע"מ פְּלִיגִי אַדְמַפְלָגִי בְּמַהִיּוּם וְכוּ' לִיפְלָגוּ בַע"מ וְכוּ' דְּלִכְאוּרָה מַשְׁמַע דְּמִיפְלָגִי בַע"מ שְׁיָמוּת דְּלַרְבֵּן אִינוּ גִט כְּלוּם וּלְפַמ"ש דְּבַע"מ פִּינֵן דְּאִינוּ כְּמַשְׁמַע לְשׁוֹן לְאַחַר ה"ל תְּנַאי וּמַעְשָׂה בְּדָבָר אֶחָד וּבְטַל הַתְּנַאי א"כ אָף לַרְבֵּן הַגִּט כְּשֵׁר וְאִין לֹמַר דְּאֶכְתִּי לִיפְלָגוּ דְּלַרְבֵּן פִּינֵן דִּהִתְנַאי בְּטַל אַפִּי אִם לָא עַת הָוִי גִט וְלַרְבִּי אִם לָא מַת בְּטַל הַגִּט דְּכִינֵן דְּהָוִי כְּמַעֲכָשִׁי הַתְּנַאי קִיָּים ז"א דָּא"כ מֵאִי מְשַׁנֵּי כַּח דְּהִיִּתְרָא עֲדִיף דְּהָא בַע"מ לַרְבֵּן נְמִי הָוִי כַּח דְּהִיִּתְרָא דְּהָוִי גִט אַפִּי אִם לָא יָמוּת וְצ"ל דְּקִוְשִׁית הַש"ס דְּלִיפְלָגוּ בַע"מ בְּשָׂאָר תְּנָאִים דְּלָא הָוִי תְּנַאי וּמַעְשָׂה בְּדָבָר א' וְכֵן נִרְאֶה לַעֲנ"ד לְפָרְשׁ לְשִׁיטַת הַרְמְב"ם ז"ל דְּכָבָר כְּתַבְתִּי לַעֲיִל דְּלַהֲרַמְב"ם בַּפ"ט מַה"ג שִׁיטָה אַחֲרַת בְּזָה בְּגִט ש"מ דָּאֵם כְּפַל הַתְּנַאי כְּדִינָא אַפִּי אָמַר אִם וְלָא אָמַר מַעֲכָשִׁי הַתְּנַאי קִיָּים וְאִם מַת הָוִי גִט כַּמ"ש הַמ"מ שָׁם וְעֵינֵן בַּח"מ שְׁכ' הַטַּעַם כְּשִׁמְתָנְהָ ת"כ כְּדִינָא אִין מַשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן לְאַחַר וּס"ל דְּכִשְׁהֲגִט וּמִיִּתָּהּ בָּאִין כָּא' הָוִי גִט כְּדָאֵמַרִּינֵן גִּטוֹ וְיָדוּ בָּאִין כ"א וְהוּא דֹחֵק גְּדוּל וְאִין הַדְּמִיוֹן עוֹלָה יָפָה וְתוֹ דָּא"כ מְנַלֵּן לֹמַר דָּאֵם מַשְׁמַע לְשׁוֹן לְאַחַר יוֹתֵר מִשְׂאָר תְּנָאִים פִּינֵן דְּאִין הַתְּנַאי סוֹתֵר לְמַעְשָׂה וְתוֹ דָּא"כ בְּהָךְ דְּרַב אַדָּא ב"א בַע"מ שְׁתַּחֲזִיר לִי אֶת הַנִּינֵיר דְּהוּא תְּנַאי וּמַעְשָׂה בְּדָבָר אֶחָד נְמִי נִימָא דְּהַגִּט וְהַחֲזִירָה בָּאִין כ"א וְנִלְעַנ"ד דַּס"ל לְהַרְמְב"ם פִּינֵן דְּאֲמַרִּינֵן בְּגִיטִין דָּף ע"ב ע"ב ש"מ גִּיטוֹ כְּמַתְנָתוֹ אֲלָא שְׁלֵא יֵאמְרוּ יֵישׁ גִּט לְאַחַר מִיִּתָּהּ וְכֵן כְּתַב הַרְמְב"ם שָׁם בַּפ"ג מַה"ג א"כ פִּינֵן דְּכִשְׁכּוּפַל הַתְּנַאי אִין מַשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן לְאַחַר כַּמ"ש הַמ"מ אַפִּי אִי אֲמַרִּינֵן דִּהִתְנַאי בְּטַל מִשׁוּם דְּהָוִי תְּנַאי וּמַעְשָׁ' בְּדָבָר אֶחָד מ"מ כְּשִׁעְמַד פִּינֵן דְּמִדִּינָ' אֲפִילוּ בְּלֵא תְנַאי חוּזֵר אֲלָא מִשׁוּם גְּזִירָה שְׂמָא יֵאמְרוּ כו' אֲפִקְעִינְהוּ רַבְּנָן לְקִידּוּשִׁין אֲבָל בְּהַתְנָה ת"כ אַע"ג דְּהָוִי בְּדָבָר אֶחָד מ"מ לָא שְׁיִיךְ בְּזָה גְּזִירָה שְׂמָא יֵאמְרוּ פִּינֵן דַּעכ"פ הַתְנָה תְּנַאי גְּמוּר מִמִּילָא כְּשִׁלָּא מַת אִין הַגִּט כְּלוּם וּלְפ"ז אִין נ"מ בַּע"מ אִם יָמוּת בֵּין רַבִּי לַרְבֵּן פִּינֵן דָּאֵף לַרְבֵּן הַתְּנַאי בְּטַל כַּמ"ש דַּע"מ אִינוּ כְּמַשְׁמַע לְשׁוֹן לְאַחַר וְה"ל תְּנַאי וּמַעְשָׂה בְּדָבָר אֶחָד מ"מ פִּינֵן דְּלָא שְׁיִיךְ בְּזָה גְּזִירָה שְׂמָא יֵאמְרוּ וְכוּ' מִמִּילָא כְּשִׁעְמַד אִין הַגִּט כְּלוּם וְע"כ

הא דפרידו וליפלוגו בע"מ היינו בתנאי אחר ונפיר משני דכח דהתירא עדיף ועיין בח"מ שכתב דע"כ מייירי הכא בקדושי שטר אכל בקדושי פסוף בל"ז לא הויקדושיין משום דדומה לחליפין ועיין בב"ש שתמה עליו ונרא' דס"ל דאפי' לדעת האומרים דהתנאי בטל וא"צ להחזיר אפ"ה י"ל דדומה לחליפין דהא בחליפין גופא אמרו בנדריים דאי בעי תפיס הסודר ולא מפקינן מינן' וכן שאר חליפין דלא דקרי א"כ ה"נ פינו דדעתו הי' שתחזיר לו דומה לחליפין: שם בהג"ה אכל התנה עמה וכו' כ' הח"מ אף שיש פאן איסור פנוי' ע"מ אין זה דבר שא"א שהרבה פרוצים תמצא וכו'.

ע"ש והוא מסברת התוס' בגיטין דף פ"ד ד"ה ע"מ שתבעלי וכו'. ולא פירשו כמו שפירש"י שם בד"ה אמר לה רבא וכו' ושתבעלי לפלוני נמי אפשר וכו' ואם אינו רוצה לבועלה באיסור ישאנה ויבעל בהיתר וכו' משום דלפמ"ש הח"מ דמייירי באם והיינו לאחר שתבעל א"כ א"א לקיים ע"י נישואין פיון דכבר תתקדש לאחר בטלו קדושיין הראשונים ונראה די"ל טעמא דרש"י ז"ל משום דע"כ צ"ל פן לאביי דס"ל באכילת חזיר דהוי דבר שא"א לקיימו משום איסורא דידה א"כ בע"מ שתבעל לפלוני נהי דנימא סברת הח"מ דהמצא הרבה פרוצים מ"מ הא איכא איסורא דידה אכל י"ל דמודה רש"י ז"ל למאי דקי"ל פרבא דלא חיישינן לאיסורא דידה ממילא דבאיסורא דידה חיישינן להרבה פרוצים באיסור פנוי' וקצת משמע פן מדחיישינן בע"מ שלא תבעלי לפלוני שמה יבא עלי' באונס כמ"ש שם הפהרש"א ואלא אמרינן דאיכא איסור פנוי' כמו בע"מ שלא תבעלי לאבא ולאביו צ"ל דאיסור פנוי' קילא ליה לאינשי וחישינן מיהו יש לדחות לפמ"ש הרמב"ם בה"ל נערה דבפנוי' פשהיא מכינה א"ע לזנות איכא לאו דלא תהי קדישה ולא באונס ע"ש.

ולפ"ז הא דכ' הרמ"א לאסור לה היינו לאבי' או לבנה אכל אם אמר אם תבעלי לאבא וכו' פיון דע"כ דעתו שתתקדש לאחר שהתבעל אין חילוק בין אחר לאביו פן הוא לשון הרמב"ם בפ"ו מה"א שתבעל לאבי' או לאחי' או לבנה ולא הזכיר לאביו משום דאין חילוק בזה בין אביו לאחר פנ"ל אף אי נימא לפירש"י דאיסור פנוי' הוי ג"כ דבר שא"א לקיימו אלא שיכולה שתינשא לו יש לומר דאף דקדושי שני קודמין פיון שפוננתו הנה לאחר שתבעל יחולו הקדושיין מ"מ יכולה לקיימו ע"י שתנשא לאחר ויגרש אותה כדאימא לקמן סי' מ"ם די"א דאם מת השני ויגרשה חלו קדושי ראשון וכ"ש דאם פנונתה הי' ע"ז דה"ל קיום התנאי פשתנשא לאחר ויגרשה יחולו קדושי ראשון לפ"ז אם אמר אם תבעל לאבא א"א לקיימו דבזנות איכא איסור פנוי' ואם תנשא לו אסורה לו משום אשת אביו ועיין עוד בח"מ שכתב דאפי' בע"מ שתבעל לאביו יכולה לקיימו אם לא תגיד לו והב"ש כ' ע"ז דמ"מ אין בינה שמה יודע לו ולא נהירא דמשום זה יהי תנאי שא"א לקיימו פיון דאפשר לקיימו פשלא יודע לו ויגדולה מזה פתב הב"ח ונהביאו הב"ש עצמו דיכולה לקיימה לאחר מיתת המקדש אע"ג דאין בינה שימות המקדש קודם אותו פלוני שהתנה עליו: סע"ף ד' שלא יהא לה שאר וקסות וכו' פתב הב"ש ע"כ מייירי בפסל התנאי ואין לומר דבפסל התנאי איך תתקדש וכו' עיין בתוס' פתובות דף נ"ו דמתרצי' קוש' זו וכו' משמע דס"ל דקושית התו' דוקא מחמת שפסל התנאי ואמר בפירושו אם יהי לה עלי עונה לא תהי מקודשת וכ"כ בספ"י שם אלא דלפ"ז מה שתירצו התו' שם דהטעם הוא משום דלא דמי לתב"ג וב"ר א"כ לפי דעת הגאונים בסע"ף ג' דבתנאי ע"מ א"צ לכפול

תנאו משמע דלח ילפינן זה מתב"ג א"כ י"ל דאפי' במתנה על מ"ש בתורה הוי תנאי וְהָא דְאָמַר ר' יְהוּדָה דְּבִעוּנָה אִפִּי בְּאוֹמַר ע"מ תנאו בטל היינו כשלא כפל לתנאי ומתני' דס"פ השוכר כל המתנה על מ"ש בתורה וכו' דמשמע דמייירי בת"כ מייירי בלא אמר ע"מ דילפינן מתב"ג אלא דלפ"ז קשה דמא מקשה הש"ס בגיטין דף פ"ד בע"מ שתאכלי בשר חזיר וכו' ותיפוק לי' דה"ל מתנה על ע"ש בתורה ומאי קושני' דלמא מייירי בפפל תנאי ודוחק לומר דאפי' בדבר שא"א לקיימו מהני פשאמר ע"מ וכפל תנאו ותו דה"ל למימר שם כנה גט למעוטי כפל תנאו אף לפמ"ש בחידושי פתובת שם דפשטות דברי תוס' לא משמ' הכי דאפי' ובלא כפל תנאו הקשו פיון דאמר ע"מ פן ולא נתקני' האיך תהי' מקודשת כמו שהקשו שם מנזירות ע"ש ואפ"ה תירצו דבעינן דומיל' דתב"ג "ר וע"כ צ"ל דאע"ג דלענין שאר דינו תנאי לא ילפינן מתב"ג בע"מ אכל לענין מתנה על מ"ש בתורה ואינו יוכל לקיימו ילפינן מתב"ג אפי' בע"מ ע"ש וכן משמע מסתימת לשון הפוסקי' שלא חילקו בזה עוד כתב הב"ש ואם מתנה שתפטרנו מן העונה כתבו התוס' שם דהוי תנאי עכ"ל ובאמת מסתימת לשון הפוסקים לא משמע פן מדלא חילקו בזה ונראה דמדברי התוס' אין ראי' כמ"ש בחידושי שם ה' התוס' וס' בעצמם כתבו דלא מהני מחילה והכי קי"ל דבעונה אעפ"י שמוחלת יכולה לחזור אלא פיון דהוא מטעם שעשו חז"ל חזוק לדברי תורה שלא יועיל בו מחילה א"כ כשמתנה שתמחול לו ה"ל כמו במתנה במידי דרבנן אכל לפי מאי דקי"ל כר' יהודה דרבנן עשו חזוק יותר משל תורה כמ"ש בהג"ה ממילא לא מהני אפי' ע"מ שתפטרנו דה"ל מתנה על מה שתקנו רבנן דלא מהני מחילה.

ותו דהתוספות כתב שם עוד תירוץ אחר ע"ש: שם בכג"ה דכל המתנה על מ"ש בתורה וכו' כתב הפרישה וז"ל ה' דאמר בע"מ שתאכלי בשר חזיר דהיא מקודשת דשאני הת' וכו' משא"כ במחילת עונה שעיקר אישות הוא וכו' עכ"ל ולכאורה אינו מוכן דהוא קושני' הש"ס בסוגיא דגיטין דף פ"ד ע"ב ותיפוק לי' דמתנה על מ"ש בתורה וכו' ומשני רבינא פי אמרינן מתנה על מ"ש בתורה תנאו בטל כגון שאר פסות ועונה דנודאי קא עק' וכו' נראה דמפרש דבתנאי עונה שהוא סתירה למעשה קדושין עצמה וכן ע"מ שאין ליה עלי אונאה שהוא סתירה למכירה עצמה וכן במלוה ע"מ שלא תשמיטנו שביעית שהוא בהלואה עצמה ה"ל עוקר דלא שייך לומר שהתחייב בשאר פסות ועונה ולא ההקדש דאם אין קדושין אין חיוב שאר פסות ועונה וכן באונאה לא שייך לומר שיהי' באונאה ולא יהי' במכירה דאם אין מכירה אין אונאה וכן בשמיטה א"א לומר שישמיט ולא יהי' הלואה אכל בבשר חזיר פיון דהוא מילתא אחריתא ואינו ענין לקדושין כלל שפיר אמרינן דאינו עוקר דלא תאכל ולא תתקדש אלא דקשיא לי' להפרישה דהכא ה"ל נמי כמתנה בדבר אחר דהא אם מקדש אותה ע"מ שלא תנשא לו משמע בפשיטות דהוי קדושין שאינו מחויב לישא אותה וכיון דאין חיוב שאר פסות אלא בנשואה ה"ל כמתנה בדבר אחר ע"כ כ' פיון דעונה עיקר אישות הוא ה"ל כקדושין עצמן אף קשה דלא שייך אלא בעונה אכל בתנאי שאר פסות וכו' ע"מ לא שייך לומר דהם עיקר אישות אכל העיקר נ"ל בפשיטות הסוג' דבאמר ע"מ שאין ליה עלי שאר פסות הוי כאומר אין ליה עלי דין שאר פסות והוא עקירת דין הורה שאמרה שיש ליה עליו שכו"ע וה"ה בע"מ שלא יהא עליה איסור אכילת חזיר הוי עוקר אכל הוא לא אמר פן אלא אמר שתעביר על האיסור

שפיר אַמרינן דלא תעביר ולא תתקדש וּבְאֵמֶת אִם אָמַר ע"מ שְׁלֵא אֶתְּנֵן שְׁאָר וּכְסוּת מוֹדָה ר"מ דְּהוּי תְּנָאֵי וְלֹא יַעֲבֹר וְלֹא הִתְקַדֵּשׁ וְכֵן בְּעוֹנָה לר' יְהוּדָה אִם אָמַר ע"מ שְׁיַעֲבֹר עַל מְצוֹת עוֹנָה אַמְרִינן לֹא יַעֲבֹר וְלֹא הִתְקַדֵּשׁ וְאַף דְּאִין בְּאַרוּס' חַיִּיב שְׁאָר וּכְסוּת וְעוֹנָה מ"מ פִּינָן שְׁהוּא אֹמֵר שְׁלֵא יְהִי עָלָיו דִּין שְׁאָר פְּסוּת וְעוֹנָה פְּשִׁיט' אוֹתָהּ הָרִי הוּא מִתְּנָה לַעֲקוּר דְּכָרִי תוֹרָה פִּן נִלְעַנ"ד בְּרוּר בְּפִשְׁטוּת הַסּוּגְיָא וְכֵן נִלְעַנ"ד לְדַקְדָּק מְלִשׁוֹן הַתּוֹס' בְּב"מ דָּף כ"א ע"ב בְּד"ה אָבֵל הֵכָא וְכו' וּבפ"ק דְּשַׁבּוּעוֹת דְּפָרִיזָה לְשִׁמּוּאֵל מְאוּנָאָה לְשִׁבְיעִית וְכו' וְלֹא הִקְשׁוּ לְפִי הָאֵמֶת דְּאָמַר הֵתָם אֲלִיבָא דְשִׁמּוּאֵל ע"מ שְׁלֵא תִשְׁמִיטְנוּ בְּשִׁבְיעִית אִין שְׁבִיעִית מְשֻׁמְטוּ ע"כ דְּלֹא ס"ל כר"ע וּלפ"מ ש"א ש"ד דִּי"ל דְּשִׁלָּא תִשְׁמִיטְנוּ בְּשִׁבְיעִית.

הוּי פְּאוּמַר ע"מ שְׁתֵּאכֹל בְּשׂוּר חֲזִיר פִּינָן דְּלֹא אָמַר שְׁלֵא יְהִי לָךְ עָלֵי דִין שְׁבִיעִית לְכָף הַתְּנָאֵי קִיָּים אָבֵל עַל הַמְקַשָּׁה שְׁם דְּהוּי סָבַר דְּאַפְּי' אִם אָמַר שְׁלֵא תִשְׁמִיטְנוּ שְׁבִיעִית יְהִי הַתְּנָאֵי קִיָּים שְׁפִיר הִקְשָׁה דְּכִינָן דְּנֻדָּי הַתְּנָה עַל מָה שְׁפִתְבּ בַּתּוֹרָה וְהוֹצֵרְכוּ לְחִלְקֵי מְשׁוּם דְּלֹא יִדַע דְּקַעֲקַר דְּאִימַר יִפְרַע קוֹדֵם שְׁבִיעִית לִפ"ז נִרְאָה בְּאוּמַר ע"מ שְׁתַּפְּטְרוּנוּ מִן הָעוֹנָה הוּי תְּנָאֵי שְׁלֵא תִפְטִירְהוּ וְלֹא תִתְקַדֵּשׁ וְצ"ע: שְׁם וי"א דְּכָל מָאי דְּתַקְנוּ רַבָּנָן וְכו'.

פְּתַב הַב"ש וְאִינוּ יוֹדַע לְמָה דַּעַת הַג"מ נִגְדַּד כָּל הַפּוֹסְקִים וְכו' ע"ש וּבְאֵמֶת הַרְמַב"ם בְּפָרָק י"ב וְה"א פְּתַב בְּפִירוּשׁ וְנ"ל הַתְּנָה עִמָּה אַחַר שְׁנִשְׁאָה שְׁלֵא יִירָשְׁנָה תְּנָאֵי בְּטַל אַעפ"י דִּירְוֹשֶׁת הַבַּעַל מְדַבְּרִי סוֹפְרִים עָשׂוּ חִזְיוֹק לְדַבְּרֵיהֶם וְכו' וְהָא דְּמַהֲנִי קוֹדֵם הַנְּשׂוּאִין עַמ"ש בַּס"ס ס"ט מְשֻׁם דְּקִי"ל פְּרַבִּי יוֹסִי דְּבַתְחַלַּת חֲנוּפָה לֹא עָשׂוּ חִזְיוֹק וּמִמִּילָא מ"ש הַב"ש דַּלְדַּעַת הַג"מ אִם שְׁאָר וּכְסוּת תִּיקוּן חֲזו"ל הוּא אִינוּ יוֹכֵל לְהַתְּנוֹת וְכו' גַּם זֶה אִינוּ דְּכִינָן דְּמִתְּנָה בְּשַׁעַת קִידוּשִׁין לֹא עָשׂוּ חִזְיוֹק וְעוֹד פְּתַבְנוּ שְׁם דְּעִיקַר שְׁאָר וּכְסוּת פְּדִי קִיּוּם הַנְּפִשׁ לְכוּלֵי עֲלָמָא דְּאוּרִייתָא כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּכַתּוּבּוֹת דָּף מ"ח לְכָף לֹא הוֹצֵרְכוּ לַעֲשׂוֹת בּוּ חִזְיוֹק גַּם מ"ש אַע"ג דְּהֵאֲשָׁה יְכוּלָה לְמַחֲלוּל עַל הָעוֹנָה וְכו' הִיָּינוּ כַּמ"ש שְׁם פְּדָאָמַר בְּכַתּוּבּוֹת דָּף ס"א בְּרִשׁוֹת פְּמָה דְּבַעֲי' אָבֵל יְכוּלָה לְחַזֹּר בּוּ בְּכָל שַׁעָה פְּנ"ל: סְעִיף ח' לֹא רָצָה אוּ שְׁשַׁתַּק וְכו' זֶהוּ לְשׁוֹן הַרְמַב"ם בַּפ"ז מַה"א וְכַתּוּב הַר"ן דְּמְשַׁמַּע מְדַבְּרִי דַּס"ל דְּהַפֵּל תְּלוּי בְּשַׁעַת שְׁמִיעָה וּכְבָר פְּתַבְנוּ בְּחִזְיוֹשִׁינוּ בְּאַרְיִכוֹת דַּס"ל לְהַרְמַב"ם פְּשִׁינוּיָא דְּרַב יוֹסֵף דְּמוֹקֵי כּוּלָהּ מַהֲנִיתָן בְּחַד טַעְמָא אֲלֵא דְּמִפְּרַשׁ מִתְּנִיתָן דְּמִיָּירִ בְּאָמַר בְּפִירוּשׁ ע"מ שְׁלֵא יִמְחָה וְהַטַּעַם דְּלִמָּאי דְּבַעֲי' לְאוּקְמִי בְּשִׁנוּיָא קַמָּא מִתְּנִיתָן בְּתַרִי טַעְמִי ע"כ צ"ל דְּסִיפָא מִיָּירִ בְּאָמַר בְּפִירוּשׁ ע"מ שְׁלֵא יִמְחָה ה"נ מוֹקֵי לָהּ רַב יוֹסֵף וְתוּ דְּבַפְּרָק הַמְדִיר פְּלִיגֵי תְּנָאִים בְּלִשׁוֹן ע"מ שְׁיִרְצָה אִי הוּי כַּע"מ שְׁיִאמַר הֵן אוּ הוּי כַּע"מ שְׁיִשְׁתַּוּק אָבֵל ע"מ שְׁיִמְחָה לֹא ס"ל לְשׁוּם תְּנָא וְע"כ דְּרַב יוֹסֵף מְפָרַשׁ בְּאָמַר בְּפִירוּשׁ ע"מ שְׁלֵא יִמְחָה וּמ"ש הַרְמַב"ם דְּסַתָּם ע"מ שְׁיִרְצָה הוּא שְׁיִאמַר הֵן הִיָּינוּ מְשׁוּם דְּמְשַׁמַּע הָכִי מְסַתְּמָא דְּלִשְׁנָא כַּמ"ש הַרְשֵׁב"א פְּדַבְּעִי לְאוּקְמִי בַּתְּחִלָּה דְּקָאָמַר מָאי ע"מ שְׁיִרְצָה אָבִי אִילִימָא עַד דְּאָמַר אָבָא אִין וְכו' וְס"ל לְהַרְמַב"ם דְּנֻדָּי הָא דְּאָמַר בְּמִתְּנִיתָן וְאִם לֹא אִינָה מְקוֹדֶשֶׁת מְשַׁמַּע דְּאִינָה מְקוֹדֶשֶׁת כְּלָל וְהִיָּינוּ מְשׁוּם דְּהַפֵּל תְּלוּי' בְּשִׁמְיִטָּה רִאשׁוֹנָה בֵּין לְפִי הַס"ד דְּמִיָּירִ בְּאוּמַר אִין וּבֵין לְשִׁנוּי' דְּרַב יוֹסֵף אֲלֵא דְּלִפִּי שְׁיִנוּיָא קַמָּא דְּמוֹקֵי בְּתַרִי טַעְמָא ע"כ צ"ל דְּלֹא אֲזַלִּינָן בְּתַר שַׁעַת שְׁמִיעָה וְכִינָן דְּרַב יוֹסֵף מְסִיק הָכִי קִי"ל פְּנוּתָהּ דְּאֲזַלִּינָן הַפֵּל בְּתַר שַׁעַת שְׁמִיעָה אִם לֹא שְׁהַתְּנָה בְּפִירוּשׁ שְׁיִהִיָּה לּוֹ רִשׁוֹת לְמַחֲוֹת עַד לְמַד יוֹם כְּמוֹ שְׁפִיאַר הַרְמַב"ם ז"ל דְּכָרִי בְּפִירוּשׁ הַמְשַׁנְיֹת ע"ש וּלפ"ז אִין אָנוּ צְרִיכִים

לחילוק הכ"מ שהביא הב"ש בס"ק י"ז בין ע"מ שישתוק ובין ע"מ שלא ימחה בעסוקין
באותו ענין ולפמ"ש אין הכרח לזה ומסתמא צריך שימחה מיד פששמע וכ"ז מבואר
בחדושונו באריכות ע"ש: סעיף ט לא מיקח או שמת וכו'.

לשיטת הרמב"ם צ"ל היינו אע"פ שמת קודם ששמע לא חיישינו דלמא אם היה שמע
היה מוחה והוא מוכרח ומתניתין דתני מת האב ע"כ מייירי קודם שמיקטה לשיטתו דאי
שמע ושחק פבר נתקיימו הקדושים ולשיטת שאר הפוסקים יבואר לקמן סעיף יו"ד: שם
וי"א דהאומר ע"מ שירצה וכו' זהו דעת הראב"ד דס"ל דהלכה פרב יוסף וס"ל דרב
יוסף משמע ליה הכי מסתמא דלישנא דמתניתין והינו פפי מאי דאמר בפסוגיא שם שמע
מיניה מדרבי ינאי ולא מוקמינן בתרי תנאי ובחד טעמא וכו' דהינו דפליגי במשמעות
הלשון ע"מ שירצה כפירש"י שם ומ"ש הב"ש בשם ס' ב"ה שהקשה מסוגיא דפרק
המדיר דפליגי שם אם ע"מ שירצה פירושו ע"מ שישתוק או פירושו ע"מ שיאמר הן ולא
מצינו מי שסובר ע"מ שלא ימחה.

ואפשר לפמ"ש הפוסקים דלא קי"ל ברבה וכו' עכ"ל ונראה דלא מתרצי בהכי דס"ל
לרב יוסף סתם אם ירצה היינו ע"ג שלא ימחה פיון דבברייתא דבפרק המדיר דאמר רבי
שמעון אם רצה האב מקודשת היינו ע"כ ע"מ שישתוק א"כ מנלן דתנא דמתניתין לא
ס"ל כר"ש פיון דלא מצינו פלוגתא בהא דנימא מתניתין מייירי בפירוש ע"מ שלא ימחה
ובאמת קושיא זו קשה ג"כ על ר"ל דמדניק מדלא אוקמי רבי ינאי מתניתין בתרי תנאים
דהא ה"ל תלתא תנאים ובזה לא שינה תירץ הב"ש דדילמא רבי ינאי ס"ל ברבה שם
דלא מוקי פלוגתיהו בטעות אשה אחת אף באמת אין זה קושיא דונדאי איכא למימר
דמאן דאמר התם ע"מ שישתוק היינו ע"מ שלא ימחה אלא דלא ניחא ליה להש"ס
לאוקמי בהכי דא"כ אמאי אמר אעפ"י שלא רצה האב מקודשת דהינו ששחק הא איכא
למחוש שפא ימחה לבסוף דאין לומר מקודשת מספק דא"כ אמאי אמר כ' שמעון ואם
לאו אינה מקודשת הא איכא למחוש שפא יאמר אח"כ הן כמ"ש הטור בשם הרמ"ה
אבל באמת אין מזה קושיא דאיכא לאוקמי שמת האב וכ"ש לרב יוסף דאיכא לאוקמי
ברייתא דהתם פמי כגון שאמר ע"מ שירצה תוף למ"ד יום ועמ"ש בחדושי על זה:
סעיף יו"ד אעפ"י שאמר בתחילה אינו רוצה וכו', כ"כ הטור בשם הרמ"ה ונראה דהוכיח
פן מדמוקי סיפא דמתני' בע"מ שנא ימחה ולא מוקי בע"מ שיאמר הן אע"כ משום דא"כ
מאי מועיל שפמלמדין אותו שימחה אפתי הוי ספק שפא יאמר אח"כ הן מיהו זה הוא לפי
הגרסא שהביא הרשב"א דמוקי רישא והמציעתא בע"מ שישתק אבל לפי הגרסא
שלקנינו דמוקי המציעתא וסיפא בחד גוונא כמ"ש הפהרש"א אין מזה הכרח פיון דליכא
לאוקמי מציעתא בע"מ שיאמר הן ומה שהקשה הב"ח על הרמ"ה שהביא הטור שפכתב
דחולצת ואמאי הא שפא לא יאמר הן ואתה מצריכו פרוז לכהונה נראה פירושו שפמלמדין
את האב לומר הן ואח"כ חולצה אעפ"י שנפסלת מן הפהונה פיון דאין לו תקנה אחרת
וכה"ג כ' הב"י בס"ק ג' בשם הרי"ף דמסתפק אם יש תקנה בנודרת שלא תנשא לכהן:
שם בהג"ה ומיהו אם לא הי' בביתו וכו' כת' הח"מ דלא דמי למ"ש בתשובת הריב"ש
דהתם מייירי בבתו שהיא ברשותו וא"צ לגלות דעתו שלא במקומו וכו' ולענ"ד נראה
דס"ל להרמ"א דהאי שמיצה דאב בין ע"מ שישתוק ובין ע"מ שימחה היינו שידיעו לאב
שבנו תלה הקדושים ברצונו דאל"ה מה יש לו לאב למחות בקדושי בנו וזה היה פנונת

בנו להודיע לאביו שתלה הקדושין ברכונו וניש בידו למחות ולפ"ז שפיר יליף הרמ"א מתשובת הריב"ש דכיון דתלה הבן הקדושין ברכונו האב הדר ה"ל כמו בתו: שם את האב עד שלא שמע כ' הב"ש דלפי המסקנא דמוקי מציעתא בע"מ שלא ימחה י"ל דאם לא שמע קודם שמת איכא למיחש שפא היא מוחה.

ועיין בחידושי שהשבתי ע"ז דהוי מצי לאוקמי מקודשת דרישא ומציעתא היינו קדושי ספק כמ"ש המהרש"א ז"ל ע"ש. אף מתירוץ דרב יוסף דמפרש רישא בלא ימחה עד למד יום א"כ ע"כ הא דאמר ברישא רצה האב מקודשת היינו שלא ימחה עד למד יום ק קשה דה"ל לאשמעינו רבותא טפי דאפי' בלא שמע האב עד למד יום נמי מקודשת משמע דחיישינו דלמא אם היה שמע הי' מוחה וצ"ל דרצה לאו דקא דכיון דמפרש ע"מ שירצה ע"מ שלא ימחה ה"נ רצה האב דתני היינו שלא ימחה דאפי' לא שמע הוא בכלל וצ"ע.

סעיף י"ב ואם אין עדים מקודשת מספק הנה במתני' תני ואם לאו אינה מקודשת ולכאורה הוא מלתא דפשיטא פיון שלא קיים התנאי ועיין בחידושי מיהו נראה די"ל דטובא קמ"ל דאם לא עשה עמה אינה מקודשת ולא חיישינו שפא עשה או דיבור כדחיישינו במתני' דלעיל בע"מ שיש לי מנה פדאי' בסעי' י"ד והיינו דלא תני שם ואם לאו אינה מקודשת אבל הכא פיון שהוא בקום ועשה לא חיישינו פדעת הר"ן שהביא הרמ"א בס"ס זה ובזה אתי שפיר הגירסא שהביא הריטב"א ז"ל שם בסוגיא דף ס"ג דיקא נמי דקתני ואם לאו אינה מקודשת דאי נימא פשמקדשה בשכר העש' או הדיבור פשיטא דצריף עדים בשעת גתינת הקדושין ומאי קמ"ל הא דקתני ואם לאו אינה מקודשת דלא נחוש לקדושין פיון שאין עידי הקדושין לפנינו אבל לדעת הטוש"ע דכתב דאם אין ערים מקודשת מספק ע"כ צ"ל הא דקתני במתני' ואם לאו אינה מקודשת היינו פשה הוא מודה שלא עשה ופשה דיקבור דבזה כ"ע מודה דלא חיישינו בקום ועשה שפא עשה משא"כ בע"מ שיש לי מנה דאפי' מודה שאין לו לא מהני כמו שייבאר וזהו שלא פדעת הרא"ש בדרף ס' ע"ב דבתנאי שאעשה עמה פפועל חיישינו שפא עשה אפי' הוא מודה ודבריו צ"ע גדול כמו שייבאר בס"ס זה: עוד כר' דטובא קמ"ל דאם לא עשה אינה מקודשת ולא חיישינו שפא אחר זמן יעשה עמה או ידבר כדחיישינו לקמן סימן קמ"ג סעיף י"ט בע"מ שלא תבעלי לפלוגי דאפי' למ"ד גתינה בע"כ לאו שמה גתינה מ"מ בכה"ג שאמר ע"מ שאעשה עמה יוכל לקיים תנאו לעשות עמה או לדבר עלי' בלי ידיעתה וקמ"ל דאינה מקודשת אם תבעה אותו דמיד שתבעה אותו ולא עשה פבר עבר על התנא כמ"ש לקמן בע"מ שאמתו לה מנה ובזה מוכן נמי גירסת הריטב"א דיקא נמי דקתני וכו' פנ"ל דאי נימא שפמקדשה בשכר עשי' פשיטא דכל זמן שלא עשה יכולה לחזור בה מן הקדושין וליכא למיחוש למידי.

ועיין עוד בחידושי שם שכ' דיש להסתפק בתנאי ע"מ שאעשה או אדבר אם יכולה למחול על התנאי ולומר פאלו קיימת וכן אם יוכל לעשות ע"י שליח די"ל דקמ"ל דבתנאי פזה שהוא בגופו צריף לעשות בעצמו ולא ע"י שליח וצ"ע: סעיף י"ג בשכר שאעשה עמה פפועל וכו' כתב הב"ש בשם תוס' רי"ד דאייני בחזר ואמר לה אחר שעשה עמה התקדשי לי וכו'.

ועיין בס"ח סעיף ט"ו שכתבנו שם דאי הוי מהני האמירה שאמר בתחילה לא ה"ל מלו' פלל פינו' שגמר דיבורו קודם שנעשה מלוה אלא דהאמירה שבתחילה לאו פלום הי' דאינו יוכל לקדש בדבר שלא בא לעולם ובפ"ז צ"ל בהא דאמר בברייתא דף ס"ג בשכר שארכיבך על החמור מקודשת צ"ל שחזור ואמר לה הרי את מקודשת לי קודם גמר הרכיבה.

דאם אמר לאחר הגמר כבר ה"ל מלוה ואפשר דמהני אמירה ראשונה שאין צריכה לומר הן דלא"ה ה"ה פשטיקה לאחר מתן מעות וצ"ע: סעיף י"ד אפי' הוא אומר אין בידי וכו' לכאורה ק' למה אינו נאמן לבטל הקדושים במגו דאי בעי פטר לה בגיטא כדאמרינן בדרף ס"ד גבי יש לי בנים וכו' ודוחק לומר דמייירי ה"א במחוזק לן דיש ביזו מנה דהוי מגו במקום חזקה כדאמר ה"ה במחוזק לן באחי דלא אתי מיגו ועקרה חזקה לגמרי וכ"ש דקשה מ"ש ה"ר"ן ונהביאו הב"י וז"ל ומיהו כל שבידו חזקה שהוא שלו ומקודשת קדושי ונדאי ואע"פ שאין לנו עדים שהוא שלו עכ"ל משמע דאפי' אם הוא אומר שאינו שלו ואמאי נהי דאמרינן דלא אתי מיגו ועקרה חזקה לגמרי היינו לחומרא אבל להיות קדושי ונדאי הוא בעי' דלא אפשיטא הי' בריש ב"ב אי אמרינן מגו במקום חזקה ולכאורה נר' דתלי' בפלוגתת הפוסקים בח"מ סי' צ"ט אי אמרינן מגו במקום חזקה זו דכל מה שנמצא ביז אדם בחזקת שהוא שלו ותו דאפתי קשה ה"א דאמר בסעיף שאח"ז והוא מן התוספתא דאפי' אם אומר אותו פלוני אין לי ביזו חיישינן שפא עשו קנוניא ביניהם ואמאי להימן במיגו דנהי דאין להקשות דנימא חזקה מה שביז חבירו הוא של חבירו דלא אמרינן כן אלא בדבר המסויים שיש ביז אדם אמרינן חזקה שהוא שלו אבל לא אמרינן דהוי חזקה שאין ביזו עוד פקדון של אחרים מ"מ קשה דהא המקדש נאמן שאין לו ביז חבירו במיגו דאי בעי פטר לה בגיטא ונראה דהטעם הוא משום דכינן דכבר אמר ע"מ שיש לי מנה ביז חבירו פי הדר אמר שאין לו אינו יוכל לחזור מדיבורו הראשון אע"ג דאית לי' מיגו וכן הוא משמעות הלשון ה"ר"ן שהבי' הב"י וז"ל דכינן דקידש מתחילה אדעתו דהכי רגלים לדבר שהי' לו דאל"כ למה קידש והשתא הוא דבעי למיהדר ביה ואסיקנא דחיישינן עכ"ל וכה"ג אמרינן בכתובות דף י"ח ע"ב בעדים דאינן חוזרים ומגידיים אפי' יש להן מיגו ע"ש בתוס' ד"ה אין נאמנים ומ"מ בהאי דינא שכתב ה"ר"ן דאם יש ביזו מנה הוי ונדאי קדושים משום חזקה כנ"ל קשה למה לא יאמין במיגו שנה הפנה אינה שלו דבזה אינו מכחיש דבריו הראשונים דיוכל להיות דכוננתו הי' על מנה שיש לו במקום אחר וכינן דנאמן לומר שנה הפנה שהי' ביזו אינו שלו תו לא הוי ונדאי קדושים ותו נראה דאפי' בלא מיגו אם הוא מודה לחבירו שנה הפנה שביזו הוא של חבירו דקי"ל דהודאות בע"ד כמאה עדים דמי עדיף טפי מחזקה דמה שביז אדם הוא שלו כמו שיבואר בסמוך ובאמת בדברי ה"ר"ן אינו מפורש דהוי ונדאי קדושים כשהוא אומר שאינו שלו דיש לפרש דבריו דמייירי כשהוא אומר שהוא שלו אלא דאין עדים על זה הוא מהימן מטעם חזקה ולפ"ז י"ל דמ"ש הטור דבעינן עדים שים לו ולא כתב מטעם חזקה היינו משום דכתב ואפי' הוא אומר שאין לו ובזה לא מהני חזקה כנ"ל: אף לפ"ז כשאינו מכחיש דבריו הראשונים פגון שהתנה בתנאי להבא אפי' בתנאי שהוא שב ואל תעשה אם אמר אח"כ שעבר על התנאי הוא נאמן במיגו דאי בעי פטר לה בגיטא וזהו דלא כמ"ש בב"ש בססי' זה.

ואפֿשר דס"ל דאין זױ מיגו דאי הוי אָמר שְׁגִירָשָׁה הִיָּה נְאָסֵר בְּקִרְבּוֹתֶיהָ. אַף הַתּוֹסֵס
כְּתוּבוֹ בְּב"ב דָּף קל"ד דאע"ג דאם הִיָּה מְגֵרָשָׁה הִיא פּוֹסְלָה מִן הַכֶּהֱנֻנָּה אַפ"ה אֲמָרִינוּ מִיגו
לְפִנְיֹתָהּ מִיָּבָם וְתִלְיָא בְּפִלּוּגְתָּא אִי אֲמָרִינוּ מִיגו לְחֻצֵי טַעֲנָה כַּמ"ש בְּחִידוּשֵׁינוּ דָּף ס"ד
בְּסוּגְיָא דְנִשְׁבִּיתָ וּפְדִיתִי וְע"ש שְׁהוֹכַחְנוּ דְהִיכָא דְהוּי מְצִי לְמִיטְעֵן גַּם טַעֲנָה זֹו לְכ"ע
אֲמָרִינוּ מִיגו לְחֻצֵי טַעֲנָה ה"נ אַף שְׁיִפְטֵרְנָה בְּגִט יָכוֹל לֹוּמֵר שְׁעֵבֵר ג"כ עַל הַתְּנָאִי מִיְהוּ
בְּזָה י"ל דְכִינּוּן שְׁיִתּוּן גִּט מְמִילָא אָסוּר בְּקִרְבּוֹתֶיהָ אַפ"ה הוּא מְכַחֵישׁ הַקְדוּשִׁין כְּדֵאִיתָא
לְקַמֵּן בְּסִי' מ"ח ס"ו וְתוּ פִינּוּן דְבִידּוֹ לְגֵרָשָׁה עֲדִיף טְפִי מְמִיגו דְקו"ל בְּכ"מ דַּע"א כְּשֵׁהוּא
בִּידּוֹ נְאָמֵן כְּדֵאִיתָא בְּגִיטִין דָּף נ"ד.

וְנִרְאָה לַע"ד דְזֵהוּ פְּוֹנֵת הַרְמַב"ם שְׁכַתְבֵּם בְּפ"ז בַּע"מ שְׁיִישׁ לִי ר' זֵוּ וְכו' וְהוּא אָמַר אִין
לִי כְּדִי לְקַלְקְלָהּ וְכו' לְכֹאזְרָה אִינוּ מוּבָן דְמָה הֵנְצֵרָה לְתַת טַעַם כְּדִי לְקַלְקְלָהּ וּלְפַמ"ש
הוּא נְכוּן מְשׁוּם דְהִיָּה רְאוּיָה לְהִיּוֹת נְאָמֵן לְבַטֵּל הַקְדוּשִׁין בְּמִינוּ דְאִי בְּעֵי מְגֵרָשָׁה אֵלָא
דְהַרְמַב"ם לְשִׁיטְתוֹ אֲזִיל שְׁכַתְבֵּם בְּפָרְק י"ב מֵה"ג בְּבַעַל שְׁאָמַר גְּרִישְׁתִּי אִינוּ נְאָמֵן שְׁמָא
יִתְפַּוּוּן לְקַלְקְלָהּ וְהִינּוּ דַמְש"ה אִינוּ נְאָמֵן בְּמִיגו דְאִי בְּעֵי מְגֵרָשׁ לָהּ וְנִרְאָה דְהִינּוּ טַעֲמָא
שְׁכַתְבֵּם בְּפ"ם בַּע"מ שְׁיִישׁ לֹוּ בֵּית פּוֹר עֶפְרָה בְּמִקּוּם פְּלוּנִי וְאִין לֹוּ חִיּוּשִׁין שְׁמָא יֵשׁ לֹוּ
וּמִתְפַּוּוּן לְקַלְקְלָהּ אַע"ג דְאִיכָּא חֲזָקָה שְׁאִין לֹוּ שְׁם כַּמ"ש הֵרָא"ש וְהִבִּיאֹו הַטּוֹר מ"מ
חִיּוּשִׁין שְׁמָא יֵשׁ לֹוּ עֲדִים שְׁקֵנָה בְּאוֹתוֹ מִקּוּם בֵּית פּוֹר עֶפְרָה וְהוּא מִתְפַּוּוּן לְקַלְקְלָהּ
וְהֵרָא"ש לִית לִית הֵךְ סְבָרָא וְכַמ"ש הֵרָשַׁב"ם דְטַעֲמָא דְבַעַל שְׁאָמַר גְּרִישְׁתִּי אֵת אֲשִׁתִּי
אִינוּ נְאָמֵן הוּא מְשׁוּם דְקָלָא אִית לִיה וּלְדִידִיהָ שְׁיִיף הֵכָא מִיגו דְאִי בְּעֵי פִטְרָה לָהּ בְּגִיטָא
וַצ"ע: סְעִיף טו אִם יָדוּעַ בְּעֲדִים וְכו' מְשַׁמַּע דְבַעֲינּוּ שְׁיִישׁ לֹוּ פְקִדוֹן בִּידּוֹ חֲבִירוֹ אֲבָל אִם
חֲבִירוֹ חִיִּיב לֹוּ מְנָה לָא מְהֵנִי כִי הִיכָא דְאֲמָרִינוּ בַּע"מ שְׁיִישׁ לִי מְנָה דְאַפ"ה הוּא מְשַׁוְעָבֵד
לְאַחֲרִים הוּי קְדוּשִׁין ה"נ אִיפְכָּא אִם הוּא יֵשׁ לֹוּ חוּב עַל אַחֲרִים אִין בְּזָה קִיּוּם הַתְּנָאִי
מִיְהוּ בְּיֵשׁ לֹוּ עֶסְקָא אֲצֵל.

חֲבִירוֹ י"ל דְהוּי כְּמוֹ פְקִדוֹן כְּדֵאֲמָרִינוּ בְּסִמּוּף בְּסְעִיף י"ח בַּע"מ שְׁאָרְאָה מְשׁוּם דְנִקְרָא
שְׁם בְּעֲלִים עֲלִיו כְּמוֹ שְׁיִבְנָאָר שְׁם בְּס"ד: שְׁם שְׁיִישׁ לֹוּ מְנָה בִּידּוֹ פְלוּנִי וְכו' כְּתַב הַח"מ
נְאִם אוֹתוֹ פְלוּנִי מוֹדָה לְפִנְיֵנוּ נִרְאָה דְהוֹדְעָתוֹ הוּי כְּעֲדִים וּמִיְהוּ י"ל דְאִין הָאֲשָׁה סוּמְכַת
וְכו' וְהַב"ש בְּס"ק ל"א כְּתַב אִם אָמַר ע"מ שְׁיִישׁ לִי מְנָה בִּידּוֹ פְלוּנִי לָא מְהֵנִי הוֹדְעָת פְלוּנִי
כִי אַע"פ דְמְהֵנִי הוֹדְעָתוֹ לְחִיִּיב אֵת עֲצָמוֹ מְכָאן וְלִהְבָּא מ"מ אִינוּ יָדוּעַ אִם הִיא אֲצֵלוֹ בְּשַׁעַת
הוֹדְעָתוֹ עַכ"ל וְלַעֲנֵן דְנִרְאָה דְדַבְּרִי הַח"מ נְכוּנִים דְכִינּוּן דְהוֹדְעָת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֲדִים
דְמִי מְקָרָא נְפָקָא כַּדְפִירֵשׁ"י בְּקְדוּשִׁין דָּף ס"ה ע"ב בַּד"ה הוֹדְעָת בַּע"ד וְכו' מְדַכְתִּיב כִּי
הוּא זֵה וְכו' אִין לְחַלְקֵן דְנוּדְאִי דְנְאָמֵן אַפ"ה לְמַפְרַע שְׁהַפְקִידוֹ בִּידּוֹ כְּאִילוֹ הִיא עֲדִים עַל זֵה
תַּדְעָה דְהָא קָרָא כִי הוּא זֵה כְּתִיב גְּבִי מוֹדָה בְּמִקְצַת הַטַּעֲנָה וְהִינּוּ הוֹדְעָה לְשַׁעֲבֵר כְּדֵאִי
בְּרִישׁ ב"מ דָּף ה' חֲדָא מְתָה בְּפִשְׁעָה ע"ש וְתוּ דְאֲמָרִינוּ בְּכָרִיתוֹת בַּר"פ אָמְרוּ לֹוּ דְאֲדָם
נְאָמֵן עַל עֲצָמוֹ יוֹתֵר מְמָאָה עֲדִים אֵלָא דִי"ל דְאִין דְעַתָּה סוּמְכַת עֲלִיו וְכַמ"ש הַח"מ: סְעִיף
ט"ז שְׁיִישׁ לִי מְנָה בִּידּוֹ וְכו' כְּתַב הַב"ש הִינּוּ שְׁיִישׁ לֹוּ בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין דְנוּקָא וְכו' וְאִינוּ
מְוַכְרַח דְאֲפֿשֵׁר פִּינּוּן שְׁאָמַר ע"מ שְׁיִיאֲמַר פְלוּנִי שְׁהוּא לְהִבָּא קָאִי נְמִי שְׁיִישׁ לִי עַל שַׁעַת
הָאֲמִירָה וְכֵן אִם אָמַר ע"מ שְׁאָבְרָר בְּעֲדִים שְׁיִישׁ לִי מְנָה יֵשׁ לֹוּמֵר דְקָאִי עַל שַׁעַת אֲמִירַת
עֲדִים וְלָא דְמִי לְמ"ש הַב"י בְּשֵׁם הַרִי"ו דְאִם אָמַר ע"מ שְׁאָרְאָה מְנָה שְׁיִישׁ לִי דְאִית לִיה
הַשְׁתָּא מְשַׁמַּע וְלָא הוּי קְדוּשִׁין אֵלָא א"כ שְׁהֵרָאָה לָהּ מְפַעוֹת שְׁהִיא לֹוּ בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין

דְּהַתָּם שְׂאֵנִי דְלֵא הֵוִי צ"ל שְׂיֵישׁ לִי דְמִמִּילָא מְשַׁמַּע מְנָה שְׁלוֹ כְּדִלְקָמֵן סַעִי י"ח וְעַכ"פ לֵא הו"ל לְמִימַר אֱלָא ע"מ שְׂאֲרֵאָה מְנָה שְׁלִי וּמְדַקְאָמַר שְׂיֵישׁ לִי מְשַׁמַּע דְאִית לִי הַשְׁתָּא וּמ"ש הַלְבוּשׁ דָּאם, אָמַר לְפִלוֹנִי שְׂיֵישׁ בְּיָדוֹ וְנֶאֱפִי' אִין לוֹ בְּיָדוֹ הֵוִי קְדוּשִׁין מְשַׁמַּע דְאָפִי' לֵא הוּדָה הוּדָאָה גְמוּרָה אוֹ אַתָּם עַדִי וְיָכוֹל לוֹמַר שְׁלֵא לְהַשְׁבִּיעַ נְמִי מְהֵנִי פִינֵן שְׁקִינִים הַתְּנַאי בְּאַמִּירָה צ"ע דַּמ"ש מַע"מ שְׂאֲרֵאָה מְנָה דְאָמְרִינ' לֵא נְתַפְּוּנָה זוֹ אֱלָא לְרֵאוֹת מְנָה מְשַׁלוֹ ה"נ י"ל שְׁלֵא נְתַפְּוּנָה אֱלָא לְרֵאוֹת מְשַׁלוֹ וּמַה שְׂאָמַר שְׂיֵישׁ אֹתוֹ פְּלוֹנִי הֵינְנוּ דְאִינ' סוּמְכַת עַל עַדִים שְׂאָמְרוּ שְׂיֵישׁ לוֹ בְּיַד פְּלוֹנִי עַד שְׂיוּדָה פְּלוֹנִי בְּעַצְמוֹ: סְעִיף י"ח בַּהַג"ה וִי"א דְאָפִי' אִם הִגִּיעַ מְחַלְקוֹ וְכו' הוּא מְדַבְּרִי הֶר"ן שְׁכ' פִינֵן שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַן הָעֶסֶק וְרַוּוּחָא לְקַרְנָא מְשַׁתְּעַבַּד לֵא חֲשִׁיבָא כְּשֵׁלּוֹ דִיקְדָק הַב"ש כְּזֶה דְבַהֲגִיעַ הַזְמַן הֵוִי כְּאִילוֹ הִי' בְּיָדוֹ גְרָאָה דְקִשְׂיָא לִי לְהַרְמ"א דְאִי גִימָא דְנִוְקָא לֵא הִגִּיעַ זְמַן הָעֶסֶק קִשְׂיָא דְהָא יוֹכַל לְחַזֹּר בּוֹ כְּדֵאִיתָא בַח"מ בְּסִי' קַע"ו סְעִיף כ"ג וּמ"ש הַב"ש דְמִיָּרִי הֶכָא כְּשִׁקִּיבַל עִם אַחַר וְהוּא דוֹסַק גְּדוּל וְתוֹ קִשְׂיָא דְמֵאִי בְּכַף דְרַוּוּחָא לְקַרְנָא מְשַׁתְּעַבַּד דְהָא אִפִּי' בְּמְנָה הַמְשׁוֹעַבְּדַת לַב"ח הֵוִי קְדוּשִׁין וּמֵאִי אֲוִלְמִי' דְהָאִי שְׂיַעֲבֻדָּא טְפִי דְלַכְאוּרָה הֶכָא עַדִיף טְפִי דְאִינוּ אֱלָא מְשׁוֹעַבַּד מְסַפֵּק שְׂמָא יַפְסִיד הֶקְרָן וְהַעֲיָקַר בְּזֶה דְנֻדְאִי צְרִיף לִיתָן טַעַם פִינֵן דְכָל עֵיֶסְקָא הוּא פְּלִגָּא מְלִוָּה וּפְלִגָּא פְּקֻדוֹן וְכִינֵן דְבִישׁ לוֹ מְנָה אֲפִילוֹ לְוָה מְנָה זוֹ מֵאַחֲרִים וּמְשׁוֹעַבְּדַת לְהֵם אַפ"ה הֵוִי קְדוּשִׁין פִינֵן דְהָא בְּיָדוֹ א"כ ה"נ גִּימָא דְבְּכַלְגָּא מְלִוָּה הֵוִי שְׁלוֹ וְנֶאֱפִי' אִם אִין שְׁם רַוּוּחַ פְּלִל אֱלָא דְהַטַּעַם הוּא דְעַסְקָא בְּרִשׁוֹת אִרִי' קִיָּמָא אִפִּי' פְּלִגָּא דְמְלִוָּה דְמֵהָאִי טַעֲמָא אִין בַּעַל חוּב גּוֹבָה מְמַנּוּ כְּדֵאִית' בַּב"מ דָּף ק"ד ע"ב דְלֶהֱכִי קָרִי לִיהַ עַסְקָא וְכו' ע"ש וְהוֹי כְּאִילוֹ מְשׁוֹעַבַּד לוֹ מַעֲכָשְׁוֹ דְלֵא הֵוִי שְׁלוֹ כַּמ"ש רִי"ו בְּשֵׁם הַרְמ"ה וְה"ה אִם יֵשׁ שְׁם רִיּוּחַ פִינֵן דְרַוּוּחָא לְקַרְנָא הֵוִי כְּאִילוֹ קְנוֹי הַרְיּוּחַ לְבַעַל הַמַּעֲוֹת מַעֲכָשְׁוֹ וְאִינוּ בְּחֻזְקַת שְׁלוֹ דָּאם יְהִי הַפְּסֻד אַה"כ בְּקֶרֶן יְהִי זֶה הַרְיּוּחַ בְּמִקּוּם הֶקְרָן וְזֶהוּ שְׂאָמְרוּ רַוּוּחָא לְקַרְנָא מְשַׁתְּעַבַּד שְׁהַרְוּוּחַ מְשׁוֹעַבַּד לְהִיּוֹת בְּמִקּוּם הֶקְרָן מַעֲכָשְׁוֹ לְבַעַל הַמַּעֲוֹת וְכִינֵן שְׁכֵן הוּא כָּל הָעֶסֶק נִקְרָא עַל שְׁם בַּעַל הַמַּעֲוֹת עַד הַחֲלֻקָּה אַף שְׂיָכוֹל לְחַזֹּר מִן הָעֶסֶק מ"מ כָּל זְמַן שְׁלֵא חֲזַר בּוֹ וְרוּצָה לְהַתְּעַסֵּק אִינוּ נִקְרָא שְׂמֹ עֲלֵיו וְכו"ג אִיתָא בַּב"מ דָּף יו"ד כְּפִיָּה דְלֵא הִדַּר בִּיהַ וְכו' וּמ"ש הֶר"ן דְכִינֵן שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַן הָעֶסֶק וְכו' רְצוּנוֹ דְכִינֵן דְכָל שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַן הָעֶסֶק דְהֵינְנוּ שְׂרוּצִים לְחַלּוֹק רַוּוּחָא לְקַרְנָא מְשַׁתְּעַבַּד לְכַף לֵא חֲשִׁיבָא כְּשֵׁלּוֹ עַד הַחֲלֻקָּה כְּמוֹ הֶקְרָן עַצְמוֹ וְיֹתֵר מְזֶה כְּתַבְּנוּ בְּחִידוּשֵׁינוּ דְבְּדִין זֶה שְׂאָמַר עַל מְנַת שְׂאֲרֵאָה דְלֵא נְתַפְּוּנָה זוֹ אֱלָא לְרֵאוֹת מְשַׁלוֹ וְהֵינְנוּ דְכְּשֵׁהוּא בְּיָדוֹ הוּא בְּחֻזְקַתוֹ אֲבָל כְּשֵׂישׁ לוֹ עַסֵּק מְאָדָּם אַחַר אִפִּי' אִם עַדִים מְעִידִים שְׂיֵישׁ לוֹ מְנָה מְשַׁלוֹ זוּלַת הָעֶסֶק.

מ"מ פִינֵן שְׂאֲמָרָה שְׂיֵישׁ לֵא אִין הָאֲשֵׁה סוּמְכַת דְעַתָּה עַל זֶה וְסוּבְרַת שְׂמָא הוּא מִן הָעֶסֶק כְּדֵאִיתָא בַח"מ בְּסִי' צ"ט דָּאם יֵשׁ לוֹ עַסֵּק מִן אַחֲרִים אֲזַלָּא לִיהַ חֻזַּק תּוֹ דְעַה שְׂבִיָּדוֹ הוּא שְׁלוֹ וְזֶה לֵא הִי' פְּוּנְתָה אֱלָא שְׂתַדַּע הִי' בְּעַצְמָה שְׂאִינוּ מִן הָעֶסֶק: שְׁם בַּהַגְה"ה לֵא הִי' לוֹ בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין וְכו' י"א דְמִקְוִדְשַׁת וְכו' זֶהוּ דְעַת הַרְמ"ה וְהָרָא"ש חוּלְק ע"ז וְס"ל דְצְרִיף שְׂיֵיָה' לוֹ בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין דַּל"כ מַה גְּבוּל יֵשׁ לוֹ לְעוֹלָם יֵאמַר עַדִין יֵשׁ לִי זְמַן לְהִרְאוּתָהּ.

וְצְרִיף לְהַבִּין דְבְּרִיו דְהָא בְּאוּמַר ע"מ שְׂאָמַן לְוֹ מְאֵתִיָּים זֶוּז מְשַׁמַּע בְּפְשִׁיטוֹת דַּא"צ לִיתָן לְוֹ דוּקָא מְאֵתִים זֶוּז שְׁהִי לוֹ בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין א"כ ה"נ אִין גְּבוּל לְדָבָר דְנָהִי דָּאם אוּמַר שְׂעִדִין רוּצָה לְקִיָּמוֹ כּוֹתֵבִין עֲלֵיו אֲגָרַת מְרַד לְאַחַר י"ב חוּדָשׁ כְּדֵאִיתָא לְקַמֵּן סְעִיף ל"ו מ"מ הָא יוֹכַל לוֹמַר שְׂאִין לוֹ עַתָּה וְיִקְיָים תְּנַאי כְּשִׂיָה' לוֹ וְנֶאֱפִי' הַאֲמְרִינֵן דְמֵהֵנִי אִפִּי' בְּלֵא

הי' לו אותו מנה בשעת קידושין ולא אמרינו דדעתו ליתן לה מיד משום דא"כ אין גבול לדבר ונראה דבאומר ע"מ שאתן לה מאתים וזו אין חוששת כל כך שאם ידחה אותה ויאמר שאין לו רוצה לקיים תנאי פשיה' לו דכינן דקי"ל לקמן בר"ס נ"א דאיש ואשה שפסקו ביניהם כמה יתן לה עמדו וקידשו הו' הן הדברים הנזקנים באמירה א"כ כשיאמר שהוא רוצה בקידושין יכולה לתובעו שיתן לה מאתים וזו שפסק לה וב"ד יגבה ממנו בע"כ אפי' מגלימא דעל פתפאי וממילא מתקיים התנאי ונראה דמה"ט פתבו דהזמן הוא י"ב חודש משום שהי' יוכל לומר שלא נתחייב ליתן לה אע"מ לכונסה אבל פשיגיע י"ב חודש שהוא זמן שמחוייב לכונסה יכול לתובעו בב"ד שישאנה ויתן לה מה שהתחייב ליתן לה ואם יאמר שאינו רוצה לקיים תנאי ממילא יבטלו הקדושין כדאיתא לקמן בסעיף ל"ו אבל בע"מ שאראף פינן שאין עליו שום חיוב שלא אמר ליתן לה כלום שפיר כתב הרא"ש דאין גבול לדבר דיכול לומר שאין לו וכשיהי' לו יראה לה פן נר' לענ"ד ליישב דעת הרא"ש ומהרש"ל פתב ליישב דעת הרמ"ה דיש גבול לדבר דדעתה הי' כשתתבענו ולא יתן לה נתבטלו הקדושין בין יהי' לו ובין לא יהי' לו ובאמת היינו טעמא סעיף ל"ו כשיאמר שאינו רוצה לקיים תנאו דבטלו הקדושין ולא אמרינו שיוכל לחזור בו ולומר שרוצה לקיים תנאי כמו בתנאי ע"מ שירצה אבא כמו שהקשה הב"י שם משום דדעתו הי' פשיה' בידו לקיים התנאי ויאמר שאינו רוצה לקיימו נתבטלו הקדושין ה"נ הכא אמרינו דהי' דעתה בין שיהי' בידו ובין שלא הי' בידו אם תתבע אותו להראות לה ולא יראנה נתבטלו הקדושין: סעיף י"ט על מנת שיש לי בית פור עפר כו' יש להסתפק פינן דקי"ל בפ' בית כור דאם אמר לו בית כורסתם אני מוכר לה ונמצא פחות עד רובע לסאה הגיע והמקח קיים ואי נימא גבי קדושי אשה גמי פן הוא ועיין בחידושי שפתבתי דתלי בפלוגמת הרמב"ם והרשב"א לקמן אם מהני מחילה בתנאי ועיין לעיל רס"י ל"א שכתבנו בקדשה בחפץ ואמר לה שהוא שוה חמשין והטעה אותה בפחות משות יש להסתפק אי נימא דהוי מחילה ע"ש וכה"ג יש להסתפק בקדשה בבית כור עצמו וצ"ע: סעיף כ"א או שלקח באריסות וכו' היינו אפי' באריסות בתי אבות וכבר כתבנו לעיל ובחידושי דמשמע מברייתא דלא נתפונה זו אלא לראות משלו היינו במקום שתדע בעצמה שהי' שלו מחמת חזקה דמה שבידו הוא שלו או בקרקע שמוחזק בה אבל באריסות בתי אבות אפי' אם קנה בית כור עפר שהי' ארוס בה מ"מ פינן דקי"ל דאין לארוס חזקה אפי' החזיק בה ג' שנים כדאיתא בח"מ סי' קמ"ט אינה יכולה לידע בעצמה שהוא שלו וצ"ע: ושם בהג"ה ובלבד שיהי' לו בכדי בית כור וכו' כ' הח"מ דהיינו א שיהי' לו יותר מבית כור פשיעור המס ולכאורה הי' אפשר לומר דאם בית כור שלו הוא עידיית ושנה יותר משא' שדו' פשיעור המס גמי מהני ואפשר דס"ל להח"מ דבכה"ג פינן דבעל המס יש לו קנן בגוף הקרקע כדאמרינו בב"ב פ' חזקת הבתים דארעא לכרגא דמלפא מישתעבד עדיף טפי משאר שעבוד בעל חוב דלעיל סעיף י"ח ח"כ מה בכך שהוא עידיית מ"מ אין לו שיעור בית כור וכדאמרי' בריש ב"ק דף ז' דאיכא דניחא לי' בדבורית טפי פורתא: סעיף כ"ד פגון שהי' מכוסה וכו' הרשב"א בתשובה דקדק פן מלשון המתני' דקתני' ונמצא של דבש וכו' משמע דלא ידעה ודחה די"ל דלרבנותא דר"ש נקט הכי ועיין בחידושי שכתבנו דה"ל להביא ראיה מסיפא דקתני ע"מ שאני פהו ונמצא לוי משמע דאם ידעה שהוא לוי הוי קידושין ובסיפא לא פליג ר"ש כדאמרו בסוגיא שם ונראה

דבסיפא יש לדחות דכיון דאמר בלשון ע"מ שהוא תנאי י"ל כיון שידעו שאינו כהן ה"ל כמתנה על דבר שא"א לקיימו דאמרינו לעיל דהתנאי בטל והמעשה קיים משא"כ ברישא דלא אמר בלשון תנאי אמן הנלע"ד דכל הני ע"מ שהוא כהן וכיוצא בהן לא הנה תנאי ממש ואפי' הפוסקים הסוברים דבע"מ ומעכשיו בעינו תנאי כפול וכל דיני תנאי מ"מ בהני תנאים שהוא מכיר בהן ומטעה אותה אינו אלא כמפליגה בדברים ולא מטעם תנאי הקדושין בטלים אלא מטעם שהטעה אותה וכה"ג כתבו התוספות בכתובות דף כ"ו בד"ה ה"ז מקודשת וכו' ולא דמי לתנאי סוטה שהכהן מתנה והוא אינו יודע אם נטמאה אם לא אבל הכא שהבעל אומר כן והוא בעצמו יודע שאינו כן אינו מדין תנאי אלא מדין מקח טעות וכן משמע מלשון הרמב"ם והש"ע שפלו' יחד דין אם הטעה אותה בכוס דבש ודין ע"מ שאני כהן משמע דטעם אחד להן ובה נראה לענ"ד דמתוך מה שהקשה הר"ן במתני' דאפי' אם אומרת בלבי הנה להתקדש וכו' ואמאי הא יכולה למחול התנאי ותיקוצו דחוק ונהיאו הב"ש בס"ק נ"ז ולפמ"ש י"ל דלא מהני מחילה אלא בתנאי דממילא הקדושין קיימין אבל בקדושי טעות דלאו כלום הוא לא שייך ביה מחילה וכ"ש לפמ"ש לקמן דמקודשת בשעת מחילה בקדושין הראשונים כיון שנתנו לשם קידושין א"כ ממילא בקדושי טעות הוי כאילו לא ניתנו לשם קידושין וצריך לקדשה מקדש כמ"ש הב"ש בסי' ל"ט בס"ק ב' וקצת ראיה מהא דמתני' במתניתן ע"מ שאני נתין ונמצא ממזר וכו' ולפמ"ש לעיל בקדושי עבירה שאינו יוכל לקדש ע"י שליח דאין שליח לדבר עבירה התנאי אי בטל ומעשה קיים וצ"ל דהכא לא בעי דיני תנאי דאינו אלא מדין מקח טעות כנ"ל ואף שכתבנו בחידושנו די"ל דמייירי שהיא פסולה או גיורת מ"מ סתמא דמתניתן לא משמע כן ונראה דמטעם זה אמרו בירושלמי דבכל הני תנאים איכא קצת קפידיא אבל היכא דליכא שום קפידיא מודים רבנן ולכאורה אין בזה טעם כיון דהתנה בפירוש כן אבל לפמ"ש דאינו מדין תנאי כיון שהוא מכיר בו אלא מדין טעות א"כ במקום דליכא קפידיא אין כאן טעות כיון דלא איכפת לה ולפ"ז י"ל מה שדקדקו על הרמב"ם בע"מ שיש לי מנה במקום פלוני ויש לו במקום אחר דהוי ספק קדושין דמאי קפידיא בזה י"ל כיון דהתם אפשר שהוא עצמו מסופק כמ"ש הר"י בשם הרמ"ה שפא הנה לו ונגנבו או נאבדו א"כ הוי תנאי ממש ולא בעינו ביה קפידיא מיהו מה שהביא ראיה מירושלמי דבעינו קפידיא אינו מוכרח די"ל דהירושלמי אמר הכי אליבא דר"ש כדאמר התם דמודה ר"ש בסיפא אבל לרבנן דס"ל אפילו הטעה לשבח אינה מקודשת י"ל דלא בעינו קפידיא וצ"ע: שם בכל אלו והדומה להם וכו' שם במשנה התקדשי לי בדינר זה של פסך ונמצא של זהב וכו' ועיין שם במהרש"א מ"ש בשם תוספות ישנים דדינר זהב דמתניתן היינו מטבע של זהב והוא שנה כפי דינר פסך אלא דהנהב חשיב טפי אבל בדינר זהב ממש כיון דשם מטבע אחת היא כדאיתא בשבועות דף ל"ח ע"ב ואיכא בו שבח ממון הרבה יותר משל פסך י"ל דלא פליגי רבנן ולא דמי לזין ודבש דס"ל לרבנן דאיכא דניחא לה בהכי אע"ג דלא חשיב כ"כ וכן משמע מדברי התוס' שם בד"ה איכא דניחא וכו' וכמ"ש מהרש"ל ועמ"ש בחידושנו שם דמשמ' מהא דאמר ומאי נמצא דקא צייר בבלייתא וכו' ודוקא שאמר לה דינר זה של פסך והנה מכוסה אבל אם אמר לה סתם בדינר של פסך אין הפוננה דוקא על פסך אלא על הסכום של דינר פסך ובאיזה

מטבע שיהיה שם מטבע אחת היא ומדברי הב"ח לא משמע פן וצ"ע להקל בספק איסור א"א: שם ואפילו אומרת בלבי הנה להתקדש וכו'.

ענין בחידושי שפתבתי שם דע"כ מייגרי מתנייתו דגלי דעתה לפני עדים בתחלה קודם הקדושין שהיא מרוצה להתקדש לו בלי שום תנאי דאל"ה פשיטא דאינו מועיל מה שאומרת בלבי הי' וכו' פנין שאין העדים יודעים ה"ל מקדש בלא עדים וכן מוכח מסוגיא שם האי דבעי למיסק לארעא דישראל וכו' ושם מייגרי דגלי דעתה לפני עדים כמ"ש הרא"ש בפרק אלמנה ניוזנית ולפ"ז מ"ש הטור אבל אם אמרה פן בשעת קדושין וכו' היינו שאמרה פן בפני עדים כדי שידעו שהי' מקודשת וכן מ"ש דדוקא ששמע הבעל ושתק היינו כדי שידע הבעל שהיא מקודשת בלי טעות אף מה שהקשה הב"י דכי אמרה פן בשעת קדושין מאי הוי הא פנין שהבעל לא קידש אלא ע"מ פך וכו' ותו מאי ושתק דקאמר וכו' ותירץ פנין ששתק מוכח מילתא ונדאי שהספיק לדברי' וקידש בלא תנאי עכ"ל ו לא ידענא מאי ליה דהא כתב הרשב"א גבי כוס זה של יין דדוקא שהי' מכוסה אבל מכירה בו אע"פ שאמר יין ונמצא שהוא דבש מקודשת א"כ מה בכך שאמר הבעל שהוא יין הא הוא מכיר בו שהוא דבש ומה גרע היפירא דידי' מהיפירה דידה תדע דהא אמר ר"ש אם הטעה לשבח מקודשת אע"ג דשבחא דידה גריעות' הנה לגבי דידיה מ"מ פנין שהוא הפיר בו שהוא משונבח הרי סבור וקבל ואפשר לדחוק דכוננת הב"י הוא אם המקדש ג"כ אינו מכיר.

אף באמת מה שתיירץ דכיון ששתק הספיק לדבריו משמע דס"ל הכי בכל תנאי שמתנה אם הנה אומרת שהנה מרוצה להתקדש בלא תנאי ושתק מסתמא הספיק לדברי' צ"ע דהא לעיל בסימן כ"ח סעיף ג' באומר לה פנסי סלע זו שאני חייב לה ואח"כ אמר התקדשי לי בו אמרינו דסמכה אדכיבורו קמא וכן בס"ס כ"ט גבי הבא מיהבא אמר דאדיבורה קמא קא סמכה א"כ ה"נ י"ל דאדיבורי' קמא קא סמך בתנאי שהיא לטובתו וצ"ע: שם ל"ש אמרה לשליח וכו'.

ענין בחידושינו שכ' דמשמע מלשון הש"ס ומאי נמצא דקא צייר בבלייתא וכו' דוקא שהי' מכוסה אבל אם הי' מגולה הי' חשש קדושין דכיון דידע דלא הוי שליח קבל' על דינר זה דלמא שונו' שליח הולכה כדאמרינו בכה"ג בגיטין דף ס"ג אדם יודע שאין שליחות לקטן ומשוני' שליח הולכה אבל פשהי' מכוס' הרי לא נתפונן השליח להיות שליח הולכה פנין שלא ידע מה בתוכו א וסבר שהוא שליח קבלה וצ"ע לדינא: שם וכן אם היא הטעתו וכו' משמע דהיינו שאמרה לא קדשני ע"מ שאני פהנת אבל אם הוא אומר ע"מ שאת פהנת הני תנאי גמור פנין שהוא לא ידע אע"ג דהוי תנאי לשעבר פבר פתבנו לעיל דהו תנאי גמור כמו בסוטה שמתנה הפהן אם לא שטית וגו' ולפמ"ש לעי בתנאי פזה י"ל בעינין שיהי' שום קפידא בדבר פנין שהתנה בפירוש לפ"ז לדעת הפוסקים דבעינין בע"מ ת"כ ושאר דיני תנאי אם לא כפל בטל התנאי מכ"ש באומר אם את פהנת וצ"ע שלא הזכירו הפוסקים: סעיף ל' ע"מ שאני עשיר וכו' ענין בחידושינו שכתבנו דהא דאמר לעיל ע"מ שאני עשיר ונמצא עני יש לפרש כגון שהי' מעיר אחרת ואמר שהוא מוחזק בעירו לעשיר ואח"כ נודע שהוא מוחזק בעירו לעני ואפ"י אם הוא בטעות דינש מתעשר ואין כל וגו' אזלינו בטר חזקה עוד יש לפרש שבשפת קדושין הי' מוחזק

לְעֹשֶׂיר וְאֵת"כ נֹדַע בְּעִירוֹ לְמַפְרַע שְׁהִי עֲנִי בְּשַׁעַת קִדּוּשֵׁינוּ וְהָא דְלֹא חִיְיִשֵּׁינוּ שְׁמָא יֵשׁ לֹו עֲוֹשֶׂר רַב טְמוֹן פִּי הֵיכָא דְחִיְיִשֵּׁינוּ בְּאָמַר, ע"מ שְׁיֵשׁ לִי מְנָה וְאִין לֹו שְׁמָא יֵשׁ לֹו מְנָה טְמוֹן הֵינּוּ מִשּׁוֹם דְּהֵתָם לִיכָא חֲזָקָה אֲבָל הֵכָא דְבְּמִוּחָזֵק בְּעֲנִי לֹא חִיְיִשֵּׁינוּ שְׁמָא יֵשׁ לֹו נֶגְדַּח חֲזָקָה וְהֵינּוּ דְקִתְנִי וְנִמְצָא עֲנִי וְלֹא קִתְנִי וְנִמְצָא שְׁאִינוּ עֲשִׂיר דְּכָל זְמַן שְׁאִינוּ מְוִחָזֵק בְּעֲנִי הָוֵי סְפֵק קִדּוּשֵׁינוּ שְׁמָא יֵשׁ לֹו עֲוֹשֶׂר טְמוֹן פִּינוּ שְׁאִינוּ נֶגְדַּח חֲזָקָה.

אָף לַפ"ז צ"ל דְּהָא דְאָמַר לְעִיל ע"מ שְׁיֵשׁ לִי מְנָה וְאִין לֹו הָוֵי סְפֵק קִדּוּשֵׁינוּ הֵינּוּ דְּוִקָא בְּמְנָה שְׁהוּא סָף מוּעָט אֲבָל אִם אָמַר סָף עֲצוּם וְרַב שְׁמִוּחָזֵק לְכָל הָעוֹלָם שְׁאִין לֹו לֹא חִיְיִשֵּׁינוּ וְצ"ע: סְעִיף ל"א שְׁמָא הִרְהַר תְּשׁוּבָה בְּלַבּוֹ.

כְּתַב הַב"ש דָּאָם אָמַר שְׁהִרְהַר תְּשׁוּבָה נְאָמֵן כְּמוֹ אִם אָמַר קִיְמַתִּי תְּנַאי וְהִיא אֵינָה יְכוּלָה לְהִתְחַיֵּשׁוּ וְלִקְאוּרָה צ"ע דְּהָא בַע"מ שְׁיֵשׁ לִי מְנָה אִינוּ נְאָמֵן לֹוּמַר שְׁקִיָּים הַתְּנַאי וְהִי לֹו בְּשַׁעַת קִדּוּשֵׁינוּ וְה"נ נִימָא דְאִינוּ נְאָמֵן שְׁהִרְהַר בְּתְשׁוּבָה בְּשַׁעַת קִדּוּשֵׁינוּ אֲלֵא דִי"ל דָּאָם נִימָא כֹּן קָשָׁה יוֹתֵר דְּלָמָּה נִיחּוּשׁ כְּלָל שְׁמָא הִרְהַר בְּתְשׁוּבָה דְּהָא לְעִיל גְּבִי ע"מ שְׁאִינוּ עֲשִׂיר לֹא חִיְיִשֵּׁינוּ שְׁמָא יֵשׁ לֹו עֲוֹשֶׂר טְמוֹן כְּמ"ש לְעִיל פִּינוּ שְׁהוּא מְוִחָזֵק בְּעֲנִי וְלָמָּה נִיחּוּשׁ הֵכָא טְפִי נֶגְדַּח חֲזָקָה וְע"כ צ"ל דְּהֵכָא שְׁאִינוּ פִּינוּ שְׁבִידוּ לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה א"כ י"ל נְמִי דְנִנְאָמֵן פִּינוּ דְקִי"ל גְּבִי עַד אֲחַד דְאִינוּ נְאָמֵן הֵיכָא דְאִיתְחַזֵּק אִיסוּרָא אַפ"ה הֵיכָא שְׁבִידוּ נְאָמֵן מִיַּד כְּלָלִישׁ אָמַר לֹו בְּפַעַם הִרְאִישׁוֹן פְּדִאִיתָא בְּגִיטִין דְּף נ"ד ע"ב וְכַמ"ש הַתּוֹ בְּרִישׁ דְּגִיטִין דְּיִלְפִינוּ מְנַדָּה דְּהֵאָמִינָה הַתּוֹרָה עַל הַטְּבִילָה פִּינוּ דְּבִיזָה לְטְבִיל ה"נ יֵשׁ לְהֵאָמִינוּ הֵכָא פִּינוּ דְּבִידוּ לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה אַפִּי נֶגְדַּח חֲזָקָה אֲלֵא דִי"ל דְּלֹא דְמִי לְשִׁאָר עַד אֲחַד פִּינוּ דְּמִוּחָזֵק לֹו בְּרִשָּׁע אִינוּ נְאָמֵן ע"ז שְׁעֲשֵׂה תְּשׁוּבָה פִּינוּ דְּהוּא פְּסוּל לְעַדוּת לְכָל מִיָּלִי ה"נ אִינוּ נְאָמֵן לְהַחְזִירוּ בְּנִדְאֵי קִדּוּשֵׁינוּ.

מִיָּהוּ י"ל הֵיכָא דְבִידוּ שְׁאִינוּ וְעִיָּין בְּש"ף סִי קִי"ט מ"מ נִרְאִי הֵיכָא שְׁעֲשֵׂה תְּשׁוּבָה לְפִנְיֵינוּ וְאוּמַר שְׁבִשַׁעַת קִדּוּשֵׁינוּ כְּבָר הִרְהִי בְּתְשׁוּבָה י"ל דְנִנְאָמֵן פִּינוּ שְׁהִי בִידוּ כַּנ"ל וְכַמ"ש הַב"ש בְּאוּמַר ע"מ שְׁאִינוּ רִשָּׁע אִין לְהֵאָמִינוּ מִשּׁוֹם דְאִין אֲדָם מְשִׁים עֲצָמוּ רִשָּׁע א"כ לַכַּמ"ש דְּהֵכָא הָוֵי בִידוּ א"כ הָא מְשַׁמַּע בְּגִיטִין דְּף נ"ד ע"ב דְּהַתּוֹרָה הֵאָמִינֵי לַכ"ג בִּיה"כ לֹוּמַר שְׁפִיגָל וְדוּחַק לֹוּמַר דְּמִיָּירִי שְׁהִי שׁוּגַג וְכֹן בְּדָף נ"ג שְׁם גְּבִי מְנַסֵּף דְאָמַר חֲזָקָה דְּבִשׁוּגַג פְּטוּר כְּדִי שְׁיִוּדִיעַ וּפְרִיָּה א"ה מְזִיד נְמִי מְשַׁמַּע דְּגַם בְּמִזִּיד שְׁיִיָּהּ שְׁיִוּדִיעַ וְע"כ צ"ל דְנִנְאָמֵן מִשּׁוֹם שְׁהִי בִידוּ מ"מ נִרְאָה הֵיכָא דְהוּא אוּמַר דְּכָבֵר עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה י"ל דְנִנְאָמֵן כְּדִמְשַׁמַּע בְּרִישׁ ב"מ בְּתוֹס' ד"ה אִם יִרְצָה לֹוּמַר מְזִיד הֵייתִי אֲבָל הֵכָא עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה וְכו' אָף בַּח"מ סִי מ"ו גְּבִי אֲנוּסִים הֵינּוּ מִחַמַּת מְמוֹן אִינָם נְאָמְנִים אַפִּי אוּמַרִים שְׁעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה וְיֵשׁ לְחַלֵּק בְּזָה וְצ"ע: סְעִיף לַד אַע"פ שְׁחֲזָרוּ בְּתוֹף כ"ד וְכו' לְשׁוֹן הַש"ס בְּנִדְרִים דְּף פ"ז בַּר מְמַקְדָּשׁ וְכָבֵר כְּתַבְנוּ לְעִיל סִי כ"ח וְרַס"י זָה סְעִיף ב' כְּמ"ש הַט"ז שְׁם דְּמָה שְׁהוּא אִינוּ חוּזֵר אִין חִידוּשׁ דְאִפִּי בְּמִכָּר וּמִתְנָה הַדִּין כֹּן שְׁאֲחַר הַמְסִירָה לִיד חֲבִירוֹ אִין שׁוּם א' מִהֵן יוּכַל לְחַזֵּר דְּלֹא אֲתִי דִיבּוּר וּמְבַטֵּל מַעֲשֵׂה כְּדִמְשַׁמַּע מְהָא דְכ' הַתּוֹס' בְּמִנְחוֹת דְּף פ"א ע"ב ד"ה תּוֹדָה וְכו' דְּהַטְעַם דְאִינוּ יוּכַל לְחַזֵּר בְּהַקְדָּשׁ תּוֹף כְּדִי דִיבּוּר מִשּׁוֹם דְאָמְרִינוּ אֲמִירָתוֹ לְגְבוּהַ כְּמִסִּירָתוֹ לְהַדְיוּט אֲלֵא הַחִידוּשׁ הוּא מִשּׁוֹם דְּבִקִּדּוּשֵׁינוּ וְגִירוּשֵׁינוּ בְּעִיָּין אֲמִירָה דִידִיָּה וְלֹא אֲמִירָתוֹ דִיּוּכַל לְחַזֵּר מִן הֵאָמִירָה בְּתוֹף כ"ד וְעַל זָה אָמַר חוּץ מְמַקְדָּשׁ וְהֵינּוּ דְכְּתַב הַטּוֹש"ע לְקַמֵּן סִי מ"ט וְאָמַר שְׁהַמְעוֹת יְהִי מִתְנָה וְכו' ע"ש וְלְשׁוֹן הַש"ס

בב"ב דף קכ"ט ע"ב בר מע"ז וקדושים והוא כולל בין שחזור הוא ובין שחזרה הי' משמע
מזה דכי היכא דבחזרה דינדה לא מהני כלל אפי' מדין תורה דהא בדידה לא בעינו אמירה
ה"נ בחזרה דינדה ותו דלפמ"ש לעיל בסי', כ"ז דבנתן ולא אמר מקודשת מדרבנן ע"כ
צ"ל דהא דאמר בר ממקדש, דהוי קדושי דאורייתא דמדרבנן בל"ז ה"ל כמכר ומתנה
ודלא כרשב"ם: סעיף ל"ה וחסר אחד כמה ימים ובטול וכו' זהו לשון הרמב"ם בפ"ז
וכ' המ"מ דנפקא ליה מהא דאמר בפ' המדיר דף ע"ג לא תימא טעמא דרב פיון שפנסה
אחולי אהל' לתנאי וכו' והר"ן בפ' המדיר והביאו הב"י וכתב עליו וא"ת והיכא מצי
מחיל לתנאי וכו' י"ל פיון של הנאתו התנה אין דעתו שיתבטלו הקדושים מיד אלא הדבר
תלוי עד שיגיע וכו' ובל שלא הקפיד בהם מקודשת וכו' ע"ש דעת הרמב"ם דשיבטל התנאי
בעדים ולכאורה הנה נראה דלמאי דקי"ל סי' קל"א באומר לסופר כתוב ולאיהו שארצה
אגרש הוי ספק גירושין והטעם אמרינן בר"פ כל הגט משום דבדאורייתא אין ברירה
ואמרינן שם דלא דמי למקדש ע"מ שינצח אפא דהתם תולה בדעת אחרים אמרינן דינש
ברירה א"כ האיך נימא דהכא הוי מקודשת ונדאי משום דתלה בדעתו שאם יבטלו התנאי
תהי' מקודשת הא ה"ל תולה בדעת עצמו ואין ראי' מדברי רב דרב לטעמין' דס"ל יש
ברירה כדאית' בביצה דף כ"ז ע"ב ולא קי"ל פנותי' בהא אף נראה דלפי מאי דאית' לעיל
בסי' ל"ז סעיף י"א דעת הרמ"ה דאם נתרצה האב כששמע הוי קדושים משעת שמיעה
אפי' נתאכל המעות קודם שמיעה וע"ש בח"מ וב"ש שכ' דבתשובת מהרי"ק אביא כמה
ראיות ולדבריו דמצינו פיוצא בזה שהקדושים חלין אף לאחר שנתאכלו ע"ש א"ב י"ל
דאף דאין ברירה להיות חלין הקדושים למכרע משעת קדושים מ"מ הנה מתקדשת באותו
שעה שביטל בקדושי כסף שקבלה בתחלה ולא הוי מצות פיון שנתן בתחלה לשם קדושים
והוי כמקדש לאחר למ"ד יום דמהני אפי' נתאכלו המעות ה"נ הי' בדעתה מתחלה
שתקדש בשעה שימחול התנאי ובזה אין צריך לברירה ונראה דמטעם זה ס"ל
להראב"ד ז"ל דבעינו עדים בשעת ביטול התנאי משום דלפמ"ש הקדושים הם חלין
בשעת ביטול בעינו שיקדש בפני עדים ונראה דאף הרמב"ם ס"ל כמ"ש אלא ס"ל
דביטול התנאי הוי כמו קיום התנאי וא"צ עדים בשעת קיום התנאי ובזה מיושב מ"ש
הר"ן דאם הקפיד פ"א נתבטלו הקדושים מיד ואינו מועיל מחילה אח"כ וע"כ צ"ל כן
מדקתני במתני' אינה מקודשת לא חיישינן שפא ימחול הוא או הי' התנאי אע"כ משום
דהקפיד פ"א כבר נתבטלו הקדושים והיינו משום דלפמ"ש דאין הקדושים חלין אלא
בשעת הביטול א"כ פיון שהקפיד קודם חלות הקדושים כבר נתבטלו הקדושים מיהו
מלשון הר"מ נרבוני שהביא הטור משמע שהי' מקודשת למכרע דהא כתב דממ"נ יש
לה פתובה דאם מחלה הרי נשואים גמורים ואם לא מחלה באותו שעה הרי עדיין יכולה
למחול וכו' משמע דאפי' לאחר גירושין ומיתת הבעל יכולה למחול וע"כ צ"ל
דכשמוחלת הוי קדושים למכרע משעה שקדשה אף י"ל דהר"ם נרבוני מירי בתנאי
שאמן לה מאתים וזו כמ"ש שם בתחלת דבריו ובזה שפיר מקודשת למכרע דאף
הרשב"א מודה בזה דהוי פאומרת הרניי פאילו התקבלתי גם בתשובות הרא"ש שהביא
הטור כתב דאפי' אם הקדושים הם בשעת ביטול לא דין מקדש במלנה משום דבתחלה
ניתנו המעות לשם קדושים אלא דמלשונו שם משמע דס"ל דמקודשת למכרע וצ"ע: שם
לפיכך המקדש על תנאי ובעל סתם וכו' הוא מדברי הרמב"ם ז"ל ומשמע דס"ל דאפי'

בעל מיד אחר קדושים אפ"ה אַמְרִינֵן דְּמַחֵל הַתְּנַאי בְּשַׁעַת בִּיאָה וּכ"כ הַט"ז וְדָלָא כַּמ"ש בְּדְרִישָׁה וְהוּא כְּשִׁיטַת הָרִי"ף רַבּוּ ו"ל דָּאִין הִלְכָה פְּרָבָה וְאַפְּי' בְּטַעוֹת אִשָּׁה אַחַת אַמְרִינֵן דְּמַחֵלִי הַתְּנַאי וְהוּא מְטַעַם דְּאַמְרִינֵן דַּא"א עוֹשָׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְכוּת אַע"ג דְּאַפְתִּי הָוִי בִּיאַת זְנוּת מְדַרְבְּנֵן כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י בְּכַתְּנֻבוֹת דְּרַף ז' ע"ב בַּד"ה וְאַסְר לְנוּ וְכו' וְאַף אַרוֹסָה לֹא הִתִּירָה עַד שְׁתַּכְּנַס לְחֻנְפָּה וְכו' מ"מ לֹא הָוִי פֶּל כֶּה בִּיאַת זְנוּת כְּמוֹ בְּפָנוּי' דְּהוּא זְנוּת גְּמוּר מְדַאוּרְיִת' וְע"כ צ"ל כֹּן דְּאַפְי' בְּנִשְׂוֹאִין גְּמוּרִים פִּינֵן דָּאִין לֵה פְּתוּבָה ה"ל בִּיאַת זְנוּת כַּמ"ש הָר"ן דְּכָל הַפּוֹחַת לְבַתּוּלָה מְמַאֲתִים וְלֹאֲלֻמְנָה מְמָנָה ה"ז בּוֹעֵל בְּעִילַת זְנוּת וְחִירָץ דְּהִקָּא לָאוּ בְּעִילַת זְכוּת מִמֶּשׁ הוּא וְע"ש אֶלָּא דְּמִלְשׁוֹן הָרַא"ש וְהַטּוֹר ר"ס ל"ט מִשְׁמַע דְּלָאוּ מְטַעַם מְחִילָה חֵלוּ קְדוּשֵׁי פְּסָף אֶלָּא מְטַעַם דְּמִקְדָּשׁ אוֹתָהּ בְּבִיאָה עֲצָמוּ וְכו"מ כַּמ"ש הָרַא"ש וְהַטּוֹר דְּבַעֲיָנֵן שְׁתִּינְיָחַד בְּפָנֵי עֵדִים דָּאִין קְדוּשֵׁין בְּלֹא עֵדִים מִשָּׂא"כ לְטַעַם מְחִילָה דְּחֵלוּ קְדוּשֵׁין פְּסָף מְהַנִּי אַפְי' לְבִינּוּ וְלְכַאוּרָה הִי נַר'.

דָּאִין נ"מ מְנָה דַּעכ"פ בְּעֵינֵן עֵדִים עַל הַיְחוד דַּמְמ"נ אַם אוֹמֵר הַבַּעַל שְׁמַחֵל הָרִי אַף הָרַא"ש מוֹדָה דְּמַחֵילָה. מְהַנִּי אַפְי' בִּינּוּ לְבִינָה וְאַם אָמַר שְׁלֹא מַחֵל הָא אַף לְדַעַת הָרִי"ף וְהַרְמַב"ם ו"ל אִינוּ אֶלָּא סָפֵק מְחִילָה וְאַם אִין עֵדִים עַל הַיְחוד נֶאֱמָן הַבַּעַל בְּמִיגוֹ שְׁהִי אוֹמֵר שְׁלֹא נִתְיָחַד עֲמָה וְא"ל דְּהָוִי מִיגוֹ בְּמִקּוּם חֻזְקָה דַּא"א עוֹשָׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וּמַחֵל ז"א חֻזְא דְּלֹא הָוִי חֻזְקָה גְּמוּרָה דָּאִינוּ אֶלָּא סָפֵק: וְתוּ דְּכַבֵּר כ' בְּחֻזְשֵׁי פְּתוּבוֹת דְּרַף י"ט וּבְכַמְהָ דְּנוֹכְתָא דְּאַפְי' מִיגוֹ בְּמִקּוּם עֵדִים הִיכָא דְּהָוִי מִיגוֹ בְּעִיקָר הַעֲדִים פְּגוּן דָּאִין הַעֲדִים יְדוּעִים לְנוּ אֶלָּא מִפְּיוֹ אַמְרִינֵן שְׁפִיר מִגוֹ וְכו"כ הַש"ף בַּח"מ ס' מ"ו א"כ הִיכָא דָּאִין עֵדִים עַל הַיְחוד וְאִין הַחֻזְקָה יְדוּעָה לְכוּ אֶלָּא שְׁפִיר פְּשִׁטָּא דְּאַמְרִינֵן בִּי מִגוֹ מ"מ נִרְאָה דַּנ"מ הִיכָא דְּהוֹדָאָה לְפָנֵי עֵדִים שְׁבָא עֲלִי וְלֹאֲחַר זְמַן שְׁתַּמְצָא שְׁלֹא נִתְקַיֵּים הַתְּנַאי אוֹמֵר דְּלֹא מַחֵל דָּאִין לְהַאֲמִינוּ מְטַעַם מִינּוּ דְּקו"ל דְּלֹא אַמְרִינֵן מִיגוֹ לְמַפְרַע מ"מ פְּרָאָה לַענ"ד דָּאִין הַכְּרַע מְדַבְּרִי הָרַא"ש דְּפִלִּיג עַל הָרִי"ף שְׁהָרִי הִבִּיא מְתַחֲלָה דְּבָרֵי הָרִי"ף דְּהַטַּעַם הוּא מְשׁוּם אַחְוִלִי וְאַפְּשׁ' דַּמ"ש לְבַסּוּף דְּמִקְדָּשׁ בִּיאָה כְּשִׁמְתִּיחַד לְפָנֵי עֵדִים מִיָּרִי בְּשָׂאָר קְדוּשֵׁי טַעוֹת אוּ בְּקְדוּשֵׁי קְטָנוֹת אֶבֶל לְשׁוֹן הַטּוֹר לְקַמֵּן בַּר"ס ל"ט א"א לִינִישׁב כֹּן שְׁכ' בְּפִירוּשׁ בְּקַדְשָׁה עַל תְּנַאי שְׁצָרִיף לִינִיחַד בְּפָנֵי עֵדִים מִשְׁמַע דְּלָאוּ מְטַעַם אַחֻל הוּא וְנִרְאָה לַענ"ד דַּס"ל לְהַטּוֹר דְּכָל הִיכָא שְׁהַקְפִּיד סְמוּךְ בְּבִיאָה לֹא שְׁיָיָה טַעְמָא דְּאַחְוִלִי אֶלָּא אַמְרִינֵן שְׁמַקְדָּשָׁה בְּשַׁעַת בִּיאָה אַפְי' הַתְּנָה קוֹנְדָם הַבִּיאָה כְּמוֹ שְׁהוֹכִיחוּ הַתּוֹס' בְּכַתְּנֻבוֹת דְּרַף ע"ג ד"ה אֶלָּא טַעְמָא וְכו' מְבַרְיָתָא דַּע"מ שְׁיָרְצָה אַבִּי (וְכו"ש דַּא"ש לַפְמ"ש לְעִיל דְּבַקְדָּשׁ עַל תַּכָּא וְאַח"כ מַחֵל אִין הַקְדוּשֵׁין חֲלִין אֶלָּא בְּשַׁעַת מְחִילָה) וְאַם הַקְפִּיד פַּעַם אַחַת תּוּ לֹא מְהַנִּי מְחִילָה כַּמ"ש הָר"ן א"כ אַם בְּעַל לְאַחַר שְׁהַקְפִּיד לִיכָא לְמִימַר מְטַעַם מְחִילָה אֶלָּא מְטַעַם קְדוּשֵׁין וּמ"ש הַטּוֹר בַּסִּי זָה מִיָּרִי בְּכַנְס אוּ בְּעַל לְאַחַר זְמַן וְלֹא הַקְפִּידוּ קוֹנְדָם דְּבִזָּה שְׁיָיָה שְׁפִיר טַעַמ' דְּמַחֲלָה וְנ' עוֹד דַּס"ל לְהַטּוֹר שְׁנִתְיָחַד לְפָנֵי עֵדִים מְסַתְמָא אַמְרִינֵן דַּעַתּוֹ לְבַעַל לְשֵׁם קְדוּשֵׁין פִּינֵן דְּמַחֲלָה עַכ"פ אִיכָא אִיסוּרָא דְּרַבְּנֵן דְּבַעֲלַת אַרוֹסָה כְּמוֹ שְׁפִי רַש"י כַּנ"ל יוֹתֵר י"ל שְׁמַקְדָּשָׁה בְּבִיאָה דְּבִזָּה לִיכָא אִיסוּרָא כְּלָל אֶבֶל כְּשִׁמְתִּיחַד עֲמָה שְׁלֹא בְּפָנֵי עֵדִים דְּלֹא שְׁיָיָה קְדוּשֵׁי בִיאָה בְּלֹא עֵדִים אַמְרִינֵן דְּמַחֵל הַתְּנַאי כָּל שְׁלֹא הַקְפִּיד תַּחֲלָה וְעַמ"ש הַב"ש בְּנֶשֶׁם הַתּוֹס' דָּאִם הַתְּנָה אוֹתוֹ תְּנַאי בְּשַׁעַת בִּיאָה מ"מ צָרִיכָה מְמַנּוּ גַט וְאַמְרִינֵן שְׁלֹא הַתְּנָה אֶלָּא לַעֲנֵן פְּתוּבָה וְלַפ"ז אַם

התנה בפירושו על הגט א"צ גט אבל לדעת הש"ג דאפי' התנה כן בפירושו אמרינו דבשעת הביאה פוננתו לקדש אפי' לא נתקיים' התנאי עכ"ל הב"ש.

כבר כתבנו בחידושי פתיבות בתוס' ד"ה אלא טעמא וכו' דונדאי מוכח מברייתא דהריגי בועליה ע"מ שירצה אפא כדברי הש"ג דהתם לא שינה טעמא דכתובה דארוסה לית לי כתובה וכמו שהוכחנו שם אלא פוננת התוס' דהיכא דהתנה בשעת קידושין וחסר והתנה בשעת ביאה א"כ הוי אמינא דהתנאי השני ע"כ ה"י מטעם זה דלא נימא שקדשה בביאה ע"ז כתבו התוס' דאיפא למימר דהתנה משום כתובה ועוד כתב שם דלא שינה לומר דהתנה משום כתובה אלא בתנאה נדרים די"ל דהתנה בשביל נדרים שנדרה לאחר הקידושין והתנה על הכתובה משא"כ בתנאי דלא שינה אלא לפני ארוסין דאפי' אם לא חזר והתנה אין לה כתובה ליפא למימר הכי וצ"ע.

ומ"ש עוד הב"ש דהיכא דידע דלא נתקיים התנאי ואח"כ פנס דפליגו בזה רש"י ותוס' אם יש לה כתובה צ"ע דמשמע בדרך ה' ע"ב דהיכא דראה ונתפייס בונדאי אית לה כתובה א"כ לפי דעת הריף והרמב"ם ו"ל דס"ל דלמסקנא טעמא דרב משום דאחולי אחיל לתנאי היכא דכנס ובעיל יש לה כתובה והיכא דכנס ולא בעיל אפי' לפי רש"י ו"ל אין לה כתובה כמפורש במתני' ומיהו היכא דלא ידע לפמ"ש הר"ן דאפי' בכנס ובעיל אינה אלא מקודשת מספק א"כ אספיקא לא מפיקנא ממונא כדאמר בסוגי' שם סעיף ל"ו ואח"כ אמר שאינו רוצה לקיים תנאו וכו' זהו מדברי הטור בשם הר"מ גרבוני והב"י הקשה מאם אמר ע"מ שירצה אפא דאפי' אם מיחה אביו יוכל לחזור ולומר הן.

ולכאורה ה"י נראה דס"ל להר"מ פדעת העיטור שכ' הרמ"ה בר"ס קמ"ג בהג"ה וס"א דאפי' בתנאי דמעכשיו יוכל לבטל הגט ע"ש וכן נר' מדברי תשובת הרא"ש שהביא הטוש"ע בסעיף שאח"ז שיוכל להוסיף או לגרוע וה"ה דיכול לבטל הקידושין וכ"כ הב"ש בס"ס קמ"ד ס"ק ט"ו בדעת הרא"ש וכן לשיטת הרמב"ם שהביאו שם יכולין שניהם לבטל א"כ אף אם נימא דה"י דעתו בשעת התנאי דכל אימת שירצה לקיים התנאי יהי הקידושין מ"מ בשעה שחזר בו ואינו רוצה לקיים התנאי ומבטל הקידושין שוב אינו יכול לחזור בו כמו בשאר תנאים כשבטל הקידושין שוב אינו יכול לקיים התנאי אלא דלפ"ז לדעת החולקים שהביא הטוש"ע בר"ס קמ"ג והב"ש ס"ס קמ"ד דאפי' בריצוי שניהם א"י לבטל הגט או הקידושין ניתא לדין זה א"כ אפתי קשה על מה שסתם פאן דקדושין בטלים וא"צ גט ותו דאפתי אם אמר שרוצה בקדושין ואינו רוצה לקיים התנאי י"ל דאין זה ביטול הקידושין פינון שהוא אמר בפירושו שרוצה בקדושין אע"פ שאינו רוצה לקיים התנאי יש לחוש שמה שחזר אח"כ ויאמר שרוצה לקיים התנאי אף העיקר נר' דהכא שאני דהא אפי' בע"מ שאראך דעת הרא"ש לעיל בסעיף י"ח דמסתמא דעתו שיראה לה מיד אלא דלדעת הרמ"ה שם אמרי' דדעתו בשעה שמתבע אותו כמו שיבואר בסמוך א"כ בונדאי כשה"י תובעת אותו והוא אומר שאינה רוצה לקיים ורוצה לפטור ממון שאינה יכולה לתבוע אותו ליתן לה הממון שהתנה נודאי דדעתה מתחלה ה"י כשהוא אומר שאינו רוצה לקיים התנאי נתבטלו הקידושין: שם א"י לכופו פל"ב חודש וכו' כבר כתבנו לעיל סעיף י"ח דבתנאי דע"מ שאראך אמרינו דדעתו שפול זמן שמתבע אותו ולא יראה לה נתבטלו הקידושין והכא בע"מ שאאתן משמע דלא נתבטלו

הקידושין לעולם אלא כותבין עליו אגרת מרד היינו משום דהכא כל זמן שאינו מבטל הקדושין הוא מחויב ליתן לה מדרב גידל כדאיתא לקמן רס"י נ"א דהוה הוה הדברים הנקנים באמירה א"כ יכולה לתובעו בב"ד ולגבות ממנו כל מה שנתחייב ליתן לה והב"ד יגבו ממנו אפי' מגלימא דעל פתפיל.

תדע דהא אפי' בכנסה סתם אמרי' דמחלה לתנאי צריף לשלם כמ"ש הר"ן ונהביאו הח"מ והב"ש א"כ שפיר י"ל דדעתה בתחלה סומכת על זה ואם ירצה לפטור יצטרף לבטל הקדושין אלא פיון דקי"ל דיוכל לומר שלא פסק לה אלא ע"מ לכונסה להכי הוי זמן י"ב חודש אינה יכולה לתובעה אבל אחר י"ב חודש יכולה לתובעו המעות ויכניס אותה אבל בתנאי דע"מ שאראף פיון שאין פאן חיוב ממון ליתן לה יכול לומר שיקיים תנאו פשיהי' לו ואינה יכולה לכופו בב"ד שיראה לה וכיון דאין לדבר סוף מסתמא דעתו דכל זמן שתבע אותו ולא יראה לה נתבטלו הקדושין: ובזה נראה לענ"ד להבין מ"ש ואם מת קודם שיקיים התנאי אפי' חליצה לא בעי וכו' ובח"ה בסי' רמ"א סי' ז' כ' הרמ"א האומר לחבירו שדה זו נתונה לה ע"מ שתתן לי ר' זו ומת בניהו נותנין לו והמתנה קיימת ולכמ"ש א"ש דהכא שאני דע"כ הי' פנונתו שיתן בחייו והיינו כמ"ש שיצטרף לאחר י"ב חודש לשלם או לבטל הקדושין משא"כ גבי יורשין שאינה יכולה לתבוע ליורשי' דיכולין לומר שאם הי' אביהם חי הי' מבטל הקדושין והם אינם יכולין לבטל קדושי אביהם דאעפ"י שאמרו אין אנו רוצים אינו מועיל שיכולין אח"כ לחזור בהו כמו בע"מ שירצה אבא דאסורה לינשא משום שמה יאמר עוד הו דדוקא הוא עצמו יכול לבטל הקדושין כמ"ש הב"י ונהביאו הב"ש בס"ק ס' וכן מוכח ממ"ש בסי' נ"ז סי"א דמנכר לומר פן וכיון דאין לדבר סוף ע"כ דעתה בחייו כמו בע"מ שאראף לה: שם אבל פנסה מקודשת מיד וכו' פתבו הב"ח והח"מ דלפמ"ש לעיל שמה בטיול התנאי ה"נ הוי ספק קדושין ובאמת דין זה מפורש בירושלמי ונהביאו הר"ן בפ' האומר הגע עצמה שכנסה וכו' אתא עובדא קמי' דר' אבהו וכו' וכמ"ש הר"ן שם והב"ש כ' דהכא שאני דשם אינו יודע אם נתקיים התנאי י"ל שמה סמוך על תנאי הראשון משא"כ בידעה שלא נתן לה ואין דבריו מובנים דאפתי י"ל אתנאי קא סמיה שיתן לה אח"כ ואין לומר דדוקא בתנאי לשעבר כגון ע"ו שאין עלי' נדרים אז אמרי' דאתנאי קא סמיה כדפירש"י בכתובות דף ע"ג בד"ה דאיכא תנאה וכו' וסבר הוא שנתקיים תנאה דהואיל ומינסבא ליה אין עלי' נדר וכו' אבל בתנאי להבא ליכא למימר הכי דמנא ידעה אם יקיים התנאי וליכא למימר אתנאי קא סמיה אף ז"א דא"כ מאי מקשי הש"ס שם ע"ב על רבה דאמר שם בטעות אשה אחת דברי הפל אינה צריכה הימנו גט.

אמתני' דע"מ שירצה אבא דלמא התם שאני פיון דהוי תנאי להבא לא שיהו לומר אתנאי קא סמיה דמנא ידע אם ירצה האב אע"כ דרב סתמא קאמר המקדש על תנאי משמע בכל תנאים וה"ה הא דאמר ר' אליעזר המקדש על תנאי ובעל וכו' בכל תנאים מניירי דהוי ספק קדושין.

ואפשר דהכא שאני פיון דאפי' אם מחלה התנאי חייב לשלם לה כמו"ש הר"ן לכה הוי סברא טפי דמחלה לה תנאי לענין קידושין ועדיין צ"ע: סע"ף ל"ז נתרצו שניהם להאריף הזמן וכו' פירוש פיון דכחול למחול התנאי הוי פאלו אמרה הריני מוחל לה התנאי ע"מ

שְׁתַּחֲוִיִּים הַתְּנַאי הַשְּׁנִי וְכִיּוֹן שְׁנַתְקִינִים הַתְּנַאי הַשְּׁנִי הוּי מְחִילָה לְמַפְרַע וְהַט"ו הַקְּשָׁה ע"ז מ"מ ש"ש הַב"י ב"ד ס"א רַכ"ח הוּבָאָה בַש"ע שֶׁם בְּסַעֲיָף ל"ט הַנְּשַׁבֵּעַ לְפָרוּעַ לְחַבְרִירוֹ לְזִמְן פְּלוּנִי יוּכַל לְהַתִּירוֹ שְׂיֵאמַר הַרְיֵנִי פְּאֵלוֹ הַתְּקַבְּלָתִי אֲבָל ל הָאֲרִיכוּ וְשִׁיעֲמוּד בְּחִיּוּבוֹ לְאוֹ כָּל הַיָּמִינוּ אַא"כ הַתְּנָה שְׂיִוְכַל לְהָאֲרִיכוּ וְכַתֵּב שֶׁם הַב"י תִּיקוּן לְזָה שְׂלֵא יַעֲבֹר עַל הַשְּׂבוּעָה שְׂיֵאמַר לוֹ הַרְיֵנִי פְּאֵלוֹ הַתְּקַבְּלָתִי ע"מ שְׁתַּשְׁבַּע לְפָרוּעַ לִי לְזִמְן פְּלוּנִי וְהוּא יַשְׁבַּע לוֹ עַכ"ל הַב"י שֶׁם וְתוֹכֵן קִוְשִׁיתוֹ דְּלָמָּה הֲצָרִיכוּ לִישְׁבַּע שְׂבוּעָה אַחֲרַת הַל"ל הַרְיֵנִי פְּאֵלוֹ הַתְּקַבְּלָתִי ע"מ שְׁתַּשְׁלֵם לִי לְזִמְן פְּלוּנִי וְהוּי סְגִיָּא בְּהַכִּי דָּאֵם לֹא יִשְׁלַם לוֹ לְזִמְן פְּלוּנִי נִתְבַּטַּל הַמְּחִילָה וְחָלָה שְׂבוּעָה רֵאשׁוּנָה כְּמוֹ הַכָּא דַּא"צ קְדוּשִׁין אַחֲרִים אֲף לַעֲנִיד נִרְאָה דְּלִק"מ דְּהַתָּם הִכְרַח הוּא לְשְׂבוּעָה אַחֲרַת מְשׁוּם דְּקִי"ל בִּי"ד ס"ס רִי"ג אָמַר קוֹנָם עֵינִי בְּשִׁינָה הַיּוֹם אִם אֵישׁן לְמַחֵר לֹא יֵישׁן הַיּוֹם שְׂמָא יִשְׁכַּח וְיִישׁן לְמַחֵר אֲבָל אִם אִמְרַת קוֹנָם עֵינִי בְּשִׁינָה לְמַחֵר וְכו' וְהַטְעַם הוּא מְשׁוּם דְּבַתְּנַאי לֹא זְהִיר אֵינְשָׁא בְּאִיסוּרָא מְזַהַר זְהִיר א"כ אִם יֵאמַר הַרְיֵנִי מוּחַל ע"מ שְׁתַּשְׁלֵם לְזִמְן פְּלוּנִי לֹא הוּעִיל בְּזָה בְּלוּם דְּאִפְתִּי מְנוּטָל עָלָיו הַחִיּוּב לְשִׁלְּם בְּזִמְן הַרֵאשׁוֹן דְּמֵאֵי שְׂאֵמַר ע"מ שְׂיִשְׁלַם לְזִמְן הַשְּׁנִי אֵינּוּ אֵלֵא תְּנַאי וּבַתְּנַאי לֹא זְהִיר אֵינְשָׁא לְכַף צָרִיף לְזִמְרָה ע"מ שְׁתַּשְׁבַּע וְהוּא כְּשִׁבַע מִיָּד וְכִבֵּר קִינִים הַתְּנַאי וּמִמֵּילָא יִשְׁלַם לְזִמְן פְּלוּנִי דְּבְּאִיסוּרָא מְזַהַר זְהִיר וְאִפְשָׁר דַּס"ל לַהֲט"ז דְּהַכָּא עֲדִיף טְפִי פִינּוֹן דְּקִי"ל בַּח"מ ס"א ע"ג דְּהַנְּשַׁבֵּעַ לְשִׁלְּם לְזִמְן פְּלוּנִי אַע"פ שְׁעֵבַר עַל הַזִּמְן עֲדִינּוֹן הַשְּׂבוּעָה חָל עָלָיו לְשִׁלְּם א"כ פִּינּוֹן דָּאֵם לֹא יִקְיִים הַתְּנַאי עֲדִינּוֹן יַחּוּל עָלָיו הָאִיסוּר מִיְזַהַר זְהִיר וְדוּקָא בְּשִׁלְּא אֵישׁן הַיּוֹם שְׂכָבָר עֲבַר זִמְן הָאִיסוּר אִם לֹא יִקְיִים הַתְּנַאי אֵלֵא דַּז"א דִּי"ל פִּינּוֹן דָּאֵם יִקְיִים אֵינּוּ אֵלֵא קִיּוֹם הַתְּנַאי וְלֹא קִיּוֹם הַשְּׂבוּעָה לֹא.

מִיְזַהַר זְהִיר בִּי וְעוֹד נִרְאָה דְּאִפִּי לְמ"ד דְּבַתְּנַאי מִיְזַהַר זְהִיר מוּדָה הַכָּא וְדוּקָא בַתְּנַאי שְׂהוּא שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה שְׂהוּא בְּיָדוֹ כְּדָאֵמַר בַּר"פ הַמְּגַרְשׁ דָּף פ"ד הַתָּם בְּדִידִין קִיִּימָא דְּאֵי בְּעֵי מְבָרִיז נְפִשָׁה בְּסִלְוָתָא וְלֹא נְאִים וְכו' מְשֵׁא"כ בְּקוּם וְעֵשָׂה דְּאִיפָּא לְמִיחֻשׁ שְׂמָא יְמוּת אוֹ יַפְסִיד אֶת מְעוּתֵי וְיַעֲנִי אוֹ יֵאָנֵס וְלֹא יוּכַל לְקִיִּים תְּנַאי נִמְצָא עוֹבֵר עַל שְׂבוּעָתוֹ וְכִבֵּר כְּתֵב לְעֵיל בַּר"ס זֶה דְּבַכָּה"ג אֲוֹנָסָא כְּמֵאן דְּלֹא עֲבִיד וְכו' ג כְּתֵב הַב"ש בְּסִי' קַמ"ג ס"ק ה' דַּע"מ שְׁתַּתֵּן הוּי כְּתַנַּאי שְׂאֵ נֹו בְּיָדָה שְׂמָא תַּפְסִיד כָּל אֲשֶׁר לָהּ א"כ הִי מְחֻיָּב לְשִׁלְּם בְּזִמְנוֹ אֲבָל כְּשִׁמוּחַל לְגַמְרֵי ע"מ שְׂיִשְׁבַּע הַרִי קִיִּים אֶת הַשְּׂבוּעָה רֵאשׁוּנָה מִיָּד שְׂנִשְׁבַּע וְאִם יְמוּת אוֹ יֵאָנֵס אַח"כ שְׂלֵא יוּכַל לְקִיִּים שְׂבוּעָתוֹ שְׁנִי' ה"ל אֲוֹנָס רַחֲמָנָא פְּטָרִי: סַעֲיָף ל"ט ה"ז מְקוֹדְשֵׁת מְסַפֵּק וְכו'.

זֶהוּ מִדְּבָרֵי הַרְמַב"ם בְּפָרָק ז' וְכַתֵּב הַמ"מ דְּמַפְרָשׁ הָא דְּאֵמַר אַבְיֵי בַר"פ הַמְּגַרְשׁ אַת"ל אֵימָא לְדַרְבֵּי אַבָּא בָּא רְאוּבֵן וְקִדְשָׁה וְכו' הִיָּינוּ אִם אֵימָא לְסַפִּיקָא דְּרַבִּי אַבָּא דְּאִפִּי רַבִּנּוּ מוֹדִים בְּקִדּוּשִׁין וְנִרְאָה דְּנִפְקָא לְזָה לְפָרֵשׁ הַכִּי מִדְּפִשִׁטָּא לִיָּה לְאַבְיֵי שֶׁם דְּכִיּוֹן דְּקִדּוּשִׁי שְׂמַעוֹן לֹא אַהֲנִי לְגַבִּי עֲלֵמָא לֹא הוּי קִדּוּשִׁין כָּלֵל אַע"ג דְּאֵמַר רַבִּי יוֹחָנָן שֶׁם לְעֵיל דְּטַעֲמָא דְּרַבִּי אֲלֵיעֶזֶר מְשׁוּם דְּכַתִּיב וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מְאִישָׁה וְגו' אִפִּי לֹא נִתְגַּרְשָׁה אֵלֵא מְאִישָׁה מְשַׁמַּע דְּבַגְרִיּוּשִׁין אִפִּי לֹא הַתִּירָה לְשׁוּם אָדָם מְהַנִּי וְאִף דְּהַתוּס' שֶׁם בַּד"ה אִפִּי לֹא נִתְגַּרְשׁוּ וְכו' גְּדַחְקוּ בְּזָה מ"מ י"ל דַּס"ל לְאַבְיֵי דְּקִדּוּשִׁין שְׂאֵנִי דְּאֵמַרִּינּוּ בְּרִישׁ קִדּוּשִׁין דְּאֵסַר לָהּ אַפְּוֹלִי עֲלֵמָא כְּהַקְדָּשׁ וְהִכָּא דְּלֹא אֲסַרָה לְשׁוּם אָדָם לֹא שְׂיִיף בּוֹ לְשׁוֹן הַקְדָּשׁ וְנִפְקָא לִיָּה סְבָרָא זֹו מְשׁוּם דְּאֵי נִימָא כְּסַפִּיקָא דְּרַבִּי אַבָּא דְּרַבִּנּוּ מוֹדִים בְּקִדּוּשִׁין א"כ מַנ"ל לַר"א דְּהֵאֵי קָרָא דְּאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מְאִישָׁה וְגו' הִיָּינוּ שְׂגִירָשָׁה חוּץ מִכָּל הָעוֹלָם דְּלֵמָא

מִיָּרִי שְׁקִדְשָׁהּ חוּץ מִכָּל הָעוֹלָם וְאַח"כּ גִּרְשָׁהּ סֶתֶם נִמְצָא דְאִינָה גְרוּשָׁה אֲלֵא מְאִישָׁה
פִּינּוּן דְּלִכ"ע לֹא נֶאֱסְרָה פְּלִל וּבָהָא מוֹדִים רַבָּנָן פִּינּוּן דְּלֵא הוּי שְׂיֹר בְּגִירוּשֵׁין אַע"כ
דְּפִשִׁטָּא לִיה לר"א דְּלִשׁוֹן קְדוּשֵׁין לֹא שְׁיִיךְ פְּלִל הֵיכָא דְקִיְדוּשָׁה חוּץ מִכָּל הָעוֹלָם וַע"כ
מִיָּרִי קָרָא בְּגִירוּשֵׁין וְהֵינּוּ דְקָאֵמַר אַבְיִי אִי אֵיתָא לְסַפִּיקָא דְרַבִּי אַבָּא דְרַבָּנָן מוֹדִים
בְּקְדוּשֵׁין ע"כ מוֹכַח מְדַרְבֵּי אֱלִיעֶזֶר דְּלֵא הוּי קִיְדוּשֵׁין הֵיכָא דְלֵא מְהַי פְּלִל וּבְחִידוּשֵׁי
גִיטִין הָאֲרַכְתִּי בְּזָה וְאִין פָּאן מְקוּמוֹ: שְׁם בַּהֲג"ה י"א דְכָל תְּנָאי שְׁהוּא בְּקוּם וְעֵשָׂה וְכו'
הִנֵּה הָר"ן שְׁם פֶּתַב הַטַּעַם דַּה"ל פָּאִינוּ יוֹדַע אִם הַלְוִיתֵנִי נִרְאָה טַעַם הָרַמְבַּ"ן ז"ל פִּינּוּן
דְּאִמְרִינוּ בְּכַתּוּבּוֹת דָּף י"ב ע"ב דְּטַעַמָּא דְלֵא אִמְרִינוּ בְּרִי וְשָׂמָא בְּרִי עֲדִיף הֵינּוּ מְשׁוּם
דְּאוּקִי מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִיָּה אֲבָל הֵכָא דְלֵא שְׁיִיךְ חֻזְקָה זֹו אִיכָּא לְמִימַר דְּבְרִי עֲדִיף אַע"ג
דְּאִיכָּא הֵכָא חֻזְקַת פְּנוּיָה אִין לְדַמּוּת הַחֻזְקוֹת כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּכַתּוּבּוֹת דָּף ע"ה ע"ב בַּד"ה
אֲבָל הֵיכָא וְכו' דְחֻזְקָה דְּמְמוּנָא עֲדִיפָא טוּבָא מְחֻזְקַת פְּנוּיָה אַע"ג דְּקִי"ל דַּע"א בְּקְדוּשֵׁין
אֲפִילוּ שְׁלֵא בְּהַכְחָשָׁה לָאו פְּלוּם הִיא פְּדֵאֵיתָא לְקַמְן בְּסִימָן מ"ז דִּי"ל דְּהֵכָא אִיְתַרַע חֻזְקַת
פְּנוּיָה פִּינּוּן דְּבּוֹדָאֵי קְדוּשָׁה אֲלֵא הַסֶּפֶק הוּא אִם נִתְקַיֵּים הַתְּנָאי וְיֵשׁ לְדַמּוּת לַע"א אוֹמַר
קְרוּב לָהּ דְלֵא תַנְשֵׂא פְּדֵאֵיתָא שְׁם כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּכַתּוּבּוֹת דָּף כ"ג ד"ה תַּרְנוּנֵיהּ בְּפְנוּיָה
קָאֵמַס הַדִּי וְכו': וְהִנֵּה בַתּוֹסְפֶתָא שְׁהִבִּיא הָרָא"ש גַּבִּי מִתְּנִיתֵן דַּע"מ שְׂאֵתֵן לָהּ מְאִתִּים זֹו
פֶּתַב וְז"ל אוֹמַר לְאִשָּׁה הַרִי אֵת מְקוֹדְשֵׁת לִי ע"מ שְׂאֵדְבַרְעֲלִיךְ לְשִׁלְטוֹן וְאַעֲשֵׂה עִמָּךְ
כְּפוּעֵל וְנָתַן לָהּ ש"פ ה"ז מְקוֹדְשֵׁת מִיַּד עַד שְׂיֵאמַר לֹא דְבַרְתִּי וְלֹא עֲשִׂיתִי וְכו' וּמִפְּרָשׁ
הָרָא"ש שְׁם דְּנֶאֱמָן לֹמַר קִיְמַתִּי הַתְּנָאי פִּינּוּן שְׂאִין הָאִשָּׁה יְכוּלָה לְהַכְחִישְׁתּוּ וְכו' וְלֹא
פְּלִיגוּ רַבָּנָן אֶהָא דְאִמַר ר"מ שְׁהוּא נֶאֱמָן עַל קִיּוּם הַתְּנָאי וְכו' וּבַפ' מִי שְׂאֵחֻזוּ גַבִּי אֶתְקִין
שְׂמוּאֵל בְּגִיט' דַּש"מ פֶּתַב הָרָא"ש וְז"ל וְתַנְיָא בַתּוֹסְפֶתָא דְקְדוּשֵׁין פֶּרֶק הָאוֹמַר ע"מ
שְׂאֵדְבַר עֲלִיךְ לְשִׁלְטוֹן אוֹ אֲעֲשֵׂה עִמָּךְ כְּפוּעֵל וְכו' עַד שְׂיֵאמַר אִם לֹא דְבַרְתִּי אִם לֹא
עֲשִׂיתִי וְכו' וּמִפְּרָשׁ לָהּ הָרָא"ש שְׁם הֵינּוּ דְבַעֲיָנוּ תְּנָאי כְּפוּל וְנִרְאָה דְאִין דְּבְרִי הָרָא"ש
סוֹתְרִים זַא"ז שְׁהִרִי כ' בְּקְדוּשֵׁין שְׁם בְּסוּף דְּבְרִיו וְז"ל וּמִיָּהָא קְשִׁיָּא אַמַּאי לֹא חִיִּישִׁינוּ
שְׂמָא נִתְחַרַט וְרוּצָה לְבַטֵּל הַקְּדוּשֵׁין וְכו' הַלְּפָךְ צְרִיךְ לְפָרַשׁ אִם נִתְקַיֵּים הַתְּנָאי כְּלוֹמַר
אִם יָדוּעַ בְּעַדִּים שְׁנִתְקַיֵּים הַתְּנָאי מְקוֹדְשֵׁת וְנֹדָאֵי וְאִם לֹא אִינָה מְקוֹדְשֵׁת בְּנוֹדָאֵי אֲלֵא
סֶפֶק מְקוֹדְשֵׁת עַכ"ל מְשַׁמַּע דַּס"ל דְּכִינּוּ דְאִינוּ נֶאֱמָן לֹמַר שְׁעֵבַר עַל הַתְּנָאי הֵכָא נְמִי אִינוּ
נֶאֱמָן לֹמַר שְׁנִתְקַיֵּים הַתְּנָאי וְכ"ש הוּא פִּינּוּן דְּמִיָּרִי בְּקוּנָה וְעֵשָׂה א"כ אִם נֶאֱמָן לֹמַר
שְׁעֵשָׂה כ"ש שְׁנֶאֱמָן לֹמַר שְׂיֵשֵׁב וְלֹא עֲשֵׂה לְכָךְ הַנְּצַרְךָ לֹמַר דְאִינוּ נֶאֱמָן אַף עַל הַקִּיּוּם.

וּמ"ש נִתְקַיֵּים הַתְּנָאי הֵינּוּ נִתְקַיֵּים בְּעַדִּים וְנִרְאָה דַּס"ל לְהָרָא"ש דְאִין סְבָרָא לֹמַר דַּר"מ
פְּלִיג וְס"ל דְּהַבַּעַל נֶאֱמָן בֵּין לְקִיּוּם וּבֵין לְבִיטּוּל דְּאִי פְּלִיגִי בְּהָא ה"ל לְרַבָּנָן לְפָרוּשֵׁי אִם
נִתְקַיֵּים בְּעַדִּים כַּמ"ש הָרָא"ש בַּתְּחִלָּה וְתו דַּא"כ מַאי פְּרִיךְ הַש"ס וְעוֹד תְּנִי חִיִּישִׁינוּ שְׂמָא
יֵשׁ לוֹ ה"ל לְשַׁנּוּיָי הָא ר"מ וְהָא רַבָּנָן אַע"כ דַּס"ל לְהָרָא"ש לְהַמְסַקְנָא דְגַם לַר"מ אִינוּ
נֶאֱמָן לֹא לְקִיּוּם וְלֹא לְבִיטּוּל א"כ תו אִין לְפָרַשׁ כְּמוֹ שְׁפִי הָרָא"ש בַּתְּחִלָּה עַד שְׂיֵאמַר
הֵינּוּ שְׂיֵאמַר אִם נִתְקַיֵּים דְּהָא אֲמִירְתּוֹ לֹא מַעֲלָה וְלֹא מוֹרִיד וְלַעוֹלָם הוּי סֶפֶק קְדוּשֵׁין
ע"כ צ"ל כְּמוֹ שְׁפִי הָרָא"ש בְּגִיטִין שְׁם דְּקָאֵי עַל תְּחִלַּת הַתְּנָאי שְׂיֵהִי כְּפוּל לַפ"ז אִין מִן
הַתּוֹסְפֶתָא הִכְרַע וְלַדַּעַת הָרָא"ש לְעוֹלָם הִי סֶפֶק מְקוֹדְשֵׁת וְאִינוּ נֶאֱמָן פְּלִל לֹא לְקִיּוּם וְלֹא
לְבִיטּוּל הִנֵּה לְכַאֲוֶרְהָ מְשַׁמַּע מְדַבְּרִי הָרָא"ש דְּדוֹקָא פְּשָׁאִינָה יְכוּלָה לְהַכְחִישְׁתּוּ אֲבָל אִם

הי' מכחישתו ואמר שלא עשה עמה נאמנות והטעם פשוט כמ"ש הר"ן והסמ"ע בח"מ סי' רמ"א לפי שהוא בקום ועשה מוקמינו מסתמא שגשאר.

הדבר כמו שהי' מעיקרא מש"ה צריך להבי' ראי' שגשאר הדבר ולא קנים התנאי ומזה נסתר מ"ש הב"ח להחמיר דאם הוא אומר שגשאר התנאי והי' מכחישתו דהוי ספק מקודשת דהא פיון דטענת מחלת לי' אין להאמינו אלא במיגו דקימתי כדאית' בח"מ סי' ע"ח וכיון דאינו נאמן על הקיום ה"ה דאינו נאמן על הביטול מיהו י"ל דהא דכ' הרא"ש דנאמן לומר קיימתי התנאי לפי שאין האשה יכולה להכחישו וכו' היינו לפי מאי דפירש בתחלה שהוא נאמן לומר קיימתי התנאי שיהי' קדושין גמור' דאם בא אחר וקדשה אינו פלוג' ע"ז פתב פיון שאין האשה יכולה להכחישו אבל אם הי' מכחישתו י"ל דהוי ספק והטעם משום דלפי מאי דסבר בתחילה דהוא נאמן על הקיום או על הביטול אף דאין דבר שבערנה פחות משנים היינו משום דכיון שגשאר דהא אף שהי' על תנאי כפר איתרע לה חזקת פנוי' כמ"ש וממילא דעד, א' נאמן בין להתיר ובין לאסור אבל אם הי' מכחישתו אותו ה"ל ע"א בהכחשה והוי כאילו אין שם עד כלל והוי ספק מקודשת ובזה א"ש דברי הב"ח שכ' דיש להחמיר והיינו כדעת הרא"ש דאפי' הי' מכחישתו י"ל דגם הי' אינה נאמנת כמו ב"מ שיש לי מנה לעיל בסעיף י"ד וע"ש הח"מ והב"ש מה שכתבו בשם הרי"ו ולא דמי לאומרת לא קדשתני דהכא שאני פיון דאיתרע פנ"ל ומיהו בדברי הרמב"ן מפני' דנאמנת שכתב וז"ל כל תנאי שהוא בינו לבינה פגון ע"מ שתתן לי מאתים זוז או ע"מ שאתן לך כלל גדול אמרו המוציא מחבירו עליו הראי' לפיכך בקדושין הי' נאמנת ומותרת לשוק ובגירושין הוא נאמן ואסורה עכ"ל והר"ן פתב שם יותר מזה וז"ל ומיהו בתנאי שהוא בשב ואל תעשה משמע דבין בקדושין ובין בגירושין כל א' נאמן בשאין חבירו מכחישו אבל במכחישו פגון האומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שלא תשתה יין עד יום פלוני והיא אומרת לא נתקיים התנאי נאמנת אבל בגיטין אם אמר לה ע"מ שלא תשתה יין עד יום פלוני פתב הרמב"ן וז"ל שגראו הדברים שאע"פ שאמר לה עברת על תנאך מגורשת ולא כל הימנו לאוסרה עכ"ל וצריך להבין למה הי' נאמנת בקדושין לומר שעבר על תנאו ושתה יין פיון דמן הסתם הוא בשב ואל תעשה ונר' לענ"ד דהטעם הוא פיון דהי' מכחישו נאמנת משום חזקה דאין אשה מעיזה בפני בעלה כי היכא דקי"ל באומרת לבעלה גרשתני נאמנת אפי' בארוסה כדאית' בגיטין דף פ"ט ע"ב ה"נ נאמנת לומר לא קדשתני אף דאיתר' חזק' פנוי' כמ"ש לעיל מ"מ איכ' חזק' דאין אשה מעיזה ובזה י"ל מ"ש הרמב"ן שם בע"מ שתתן לי דהיא נאמנת אפי' להתירה לשוק היינו נמי מטעם חזקה דאין אשה מעיזה ולפ"ז היכא דשניהם אומרי' שעבר על התנאי בתנאי שהוא בשב ואל תעשה י"ל דאינם נאמנים וגרע טפי ממכחישות אותו משום דתו לא שייך חזקה דאין אשה מעיזה וכ"ש פשהוא לבד אומר דעבר על התנאי כמו שנסתפק בזה הב"ש יצא לנו לדעת הרא"ש לעולם הוי ספק ואינו נאמן בין לקיום ובין לביטול ואין מחלק בין קום ועשה ושב ואל תעשה ולדעת הר"ן בשב וא"ת נאמן בקום ועשה אינו נאמן על הקיום ולדעת הרמב"ן נאמן על הקיום אפי' בקום ועשה.

וכבר פתבנו לעיל בסעיף י"ד דנר' דבתנאי להבא אפי' שב ואל תעשה אם אמר הבעל שעבר על התנאי נאמן לבטל הקדושין במיגו דאי בעי מגרש לה וצ"ע על הרא"ש שכתב דאינו נאמן לומר לא דברתי ולא עשיתי ומדמה לה לע"מ שיש לי ואמר שאין לו וכבר

פְּתַבְנוּ דְהֵתָם כִּינּוּן שְׁפוּתָר דְּבָרֵי הָרְאִישׁוֹנִים לֹא מְהִימָן בְּמִיגוּ מִשָּׂא"כ בְּתַנְאֵי לְהַבָּא וְעַמ"ש לְעִיל בְּסַעֲרֵי י"ד לְשִׁטַּת הָרַמְבַּ"ם דְּחִיָּשִׁינּוּ שְׁמָא הוּא מִתְּפַנּוּן לְקַלְקְלָה ע"ש: סִימָן ל"ט סַעֲרֵי א' וְאִינְהָ צְרִיכָה גִט וְכו' בִּירוּשְׁלַמִי וְהִבִּיאוּ הָר"ן אֵימָא פְּלוֹגְתָא בְּזָה אִי חִיָּשִׁינּוּ שְׁמָא תַלְפָּה אֶצְל חָכָם וְנִתִּיר אֶת הַגְּדָר וְהַב"ש פֶּתַב בְּשֵׁם הָרִי"ו דְּפֶסֶק לְחוּמְרָא דְּחִיָּשִׁינּוּ שְׁמָא תַלְפָּה אֶצְל חָכָם לְהַתִּיר אֶת נְדָרָה וְאֵע"ג דְּלַקְמָן סִי קַמ"ג אֵימָא בְּתַנְאֵי שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה לֹא חִיָּשִׁינּוּ שְׁמָא תַעֲבֹר עַל הַתַּנְאֵי אֲבָל פֶּאן חִיָּשִׁינּוּ שְׁמָא תַלְפָּה לְהַתִּיר אֶת נְדָרָה אַף שְׂאִין פְּוֹנְתָה לְקַלְקוּל רַק פְּוֹנְתָה לְשֵׁם מְצָנָה וְכֵן נֵר' דִּישׁ לְהַבִּי רֵאִי מִמָּה שְׂאֲמָרוּ הַמּוֹצִיא אֶשְׁתּוּ מִשּׁוּם נְדָר לֹא יִחְזִיר מִשּׁוּם קַלְקוּלָא וְלֹא אֲמָרִינוּ דְּמִסְתַּמָּא לֹא תַלְפָּה אֶצְל חָכָם לְהַתִּיר שְׁלֵא תַקְלַקְל אֶת עֲצָמָה אַע"כ דְּחִיָּשִׁינּוּ שְׁנַתְּפַנּוּן לְהַתִּיר אֶת הַגְּדָר וְלֹא אֵל לְבָה שַׁע"י זֶה תַקְלַקְל וְיִהְיֵי בְרִי מְמַזְרִים.

וְנֵר' דְּלִפִּי טַעַם זֶה הִי תַקְנָה שְׁתַּדּוּר נְדָר הִזָּה עוֹד פַּעַם עַל דַּעַת רַבִּים דְּקִי"ל דְּאִין נְדָר חָל עַל נְדָר וְאִם הַתִּיר נְדָר הָרְאִישׁוֹן חָל נְדָר הַשְּׁנִי וְכִינּוּן דַּעַל דַּעַת רַבִּים אִין לָהּ הַתַּרְהָ תּוּ לִיכָּא לְמִיחּוּשׁ שְׁתַּלְפָּה לְהַתִּיר נְדָר הָרְאִישׁוֹן כִּינּוּן דַּע"כ"פ אֲסוּרָה מִחֻמַּת פְּדָר הַשְּׁנִי שְׂאִין לוֹ הַפְּרָה לְמָה תַקְלַקְל אֶת עֲצָמָה לְהַתִּיר נְדָר הָרְאִישׁוֹן כַּמ"ש הַתּוֹסֵ' בְּדָף ע"ד ע"ב בַּד"ה חָכָם עוֹקֵר וְכו' בְּנְדָרִים דְּלֹא בְּנֵי הֵיטֵר וְכו' וְהִינּוּ פְדָר שְׁעַל דַּעַת רַבִּים כַּמ"ש בְּחִדּוּשֵׁינוּ שָׁם.

וְכַה"ג כ' הַב"י בַּס"ס קַנ"ו בְּשֵׁם הָרִי"ו שְׁנַסְתַּפֵּק הָרֵא"ש אִם נְדָרָה עַל דַּעַת רַבִּים אִם מְהִינֵי שְׁלֵא לְהַצְרִיכּוּ פְרוּז לְכַהֲוֹנָה ע"ש וּמִשְׁמַע שָׁם דְּלֹא חִיָּשִׁינּוּ שְׁמָא יִתִּיר לְדַבֵּר מְצָנָה וְהַב"ש כ' דַּלְפַּמ"ש לְקַמָּן דְּבַנּוּדַע לוֹ הַגְּדָר תּוּ לֹא מְהִינֵי הַתַּרְה לִיכָּא חֲשֵׁשׁ זֶה.

אֵלָא דְּהִירוּשְׁלַמִי מִיִּירֵי דְּאֲסוּרָה לְהִינְשָׂא קוּדָם שְׁנוּדַע לוֹ וְהַקְּשָׁה ע"ז דְּתִפּוֹק לִי דְּאִיכָּא חֲשֵׁשׁ שְׁמָא יִמְחֹל עַל הַתַּנְאֵי וְנִדְחַק בְּזָה וְלַפְמ"ש לְעִיל בַּסִּי ל"ח סַעֲרֵי ל"ה הַמְקַדָּשׁ עַל תַּנְאֵי וְחִזְרָא אַחַר פְּמָה יָמִים וּבִיטַל וְכו' דָּאָם מְחַל הַתַּנְאֵי הַקְּדוּשִׁין חָלִין בְּשַׁעָה שְׁמַחַל דְּלֹא ה"ל מְלֻנָּה כַּמ"ש שָׁם אֲבָל לֹא לְמַפְרַע מִשּׁוּם דְּקִי"ל דְּאִין בְּרִינְהָ אֲתִי שְׁפִיר בְּפִשְׁטוּת דְּלִיכָּא לְמִיחּוּשׁ לְמַחֲלָה כִּינּוּן דְּכָבֵר נִישְׂאָת וְחִזְרָה מְקַדּוּשִׁין הָרְאִישׁוֹנִים תּוּ לֹא מְהִינֵי מְחִילָה כְּמוֹ בְּמַקְדָּשׁ לְאַחַר לְמ"ד יוֹם דָּאָם נִישְׂאָת לְאַחַר גְּתַבְטְלוּ הַקְּדוּשִׁין הָרְאִישׁוֹנִים א"כ י"ל דִּירוּשְׁלַמִי ס"ל כַּמ"ד אִין בְּרִינְהָ אַף הָא קִשִׁי לִי דְּאַפִּי לְמ"ד דְּבַנּוּדַע לוֹ הַגְּדָר נְמִי מְהִינֵי הַתַּרְה מ"מ לְדַעַת הָרֵא"ש לְעִיל בַּסִּי ל"ח סַעֲרֵי ל"ז דְּבַתַּנְאֵי ע"מ קוּדָם קִיּוּם הַתַּנְאֵי יוֹכַל לְהוֹסִיף אוֹ לְגָרוּעַ וְה"ה דִּיכּוּל לְבַטַל הַקְּדוּשִׁין פְּשְׁשִׁנְיָהֶם רוּצִים וְכֵן דַּעַת הָרַמְבַּ"ם כַּמ"ש הַב"ש בַּס"ס קַמ"ד ס"ק ט"ו.

א"כ נֵר' דַּבְכָּה"ג אַף דְּנִימָא דְּהַתַּרְתָּ חָכָם הֵנִי פְקִיּוּם הַתַּנְאֵי ע"מ שְׂאִין עֲלִי נְדָרִים מ"מ קוּדָם הַתַּרְתָּ חָכָם הֵנִי כְּמוֹ שְׂאֵר תַּנְאֵי קוּדָם קִיּוּם הַתַּנְאֵי וְאִם שְׁנִינְיָהֶם רוּצִים יְכוּלִין לְבַטַל הַקְּדוּשִׁין אִפִּי אִם גְּתַקִּיּוּם הַתַּנְאֵי וְיִשׁ לְחַלַּק כִּינּוּן דְּנַעֲקָר הַגְּדָר עֲדִיר טְפִי מְקִיּוּם הַתַּנְאֵי וַצ"ע: שָׁם וְה"ה לְנְדָרִים שְׁפִינּוּ לְבִינְהָ וְכו' פְּתַב ח"מ דְּנָקָא בְּנִטּוּלָה מִן הַיְהוּדִים וְכִינּוּצָא בְּהוּ.

וְלַעֲנֵי ד' יִשׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּנִטּוּלָה אֲנִי מִן הַיְהוּדִים דְּאַפִּי לֹא הַתַּנָּה דְּקִי"ל בְּסַתָּם דְּצְרִיכָה גִט אֲבָל נְדָר זֶה בְּרַע טְפִי מִן מוּם דְּאִינְלוּנִית דַּא"צ גִּט כַּמ"ש הַב"ש בַּס"ס קַמ"ט"ו כִּינּוּן שְׂאִינּוּ רֵאִוִי לְנִשְׂוִאִין פְּלָל וּבְזָה א"ש דְּלֹא נָקַט ר' יוֹחָנָן נְדָרִים שְׁבִינְהָ לְבִינּוּ מִשּׁוּם דַּע"כ מְתַנִּי

לא מייירי בהכי דא"כ אפי' במקדש סתם נמי ועוד נר' לפמ"ש לקמן דמתני' מייירי בגדרים אפי' פבר עבר זמנם כמו במומין שנתרפאו כמ"ש התוס' משום העונש בזמן הגדר אפשר בנטולה אני מן היהודים דלא שייך שלא נזקרה מן הגדר בזמן האירוסין דהא אסורה לכל י"ל דאין קפידא בזה ולהכי לא חשיב לה ר' יוחנן: סעיף ב' הי' עלי' גדרים וכו' ז"ל הרא"ש והלכה כר"מ דאין אדם חש על ביזוי זה שתוכל להביא ג' הדיוטות לביתה ונתירו לה וכן סובר ת"ק דקאמר לא יחזור בהן בכל ענין וכו' ולכאורה אין דברי' מובנים דלא שייך לפסוק הלכה כר"מ מטעמא דנפשי' ולהכריע בין התנאים ונר' דעיקר טעמא דפסיק כר"מ הוא מדדחק רבא לאוקמי שם הברייתות כר"מ ש"מ דס"ל הלכה כר"ע וע"ז פא הרא"ש ליתן טעם לדברי רבא דפסק כר"מ אף דלפי שנוי' דרבא עצמו בגיטין דף מ"ו ע"ב דר' יהודא ס"ל בצריף חקירת חכם כר' אליעזר וקי"ל ר"מ ור"י הלכה כר"י וע"ז תירץ דס"ל לרבא דמסתברא טעמא דר"מ שתוכל להביא ג' הדיוטות לביתה ואינה צריכה להתבזות בפני חכם וס"ל דר"י לטעמיה דמתני' בבכורות דף ל"ז הפרת גדרים בשלשה ר' יהודא אמר אחד מהן חכם א"כ צריף לילה ולהתבזות בפני חכם להתיירא וכו' דלא קי"ל התם כר"י כדאיתא בי"ד רס"י רכ"ח ממילא ה"ה הלכה כר"מ: שם והלכה אצל חכם וכו' בגמרא אמרינן הטעם משום דחכם עוקר הגדר מעיקרא וכתב התוס' דאי לא דהוי עוקר מעיקרא הוי קפידא משום חשש עונש נראה מזה דאפי' אם פבר עבר זמן הגדר איכא קפידא משום חשש עונש שהיה בזמן הגדר וכן כ' מדלא מחלק בין ארוסה שהיה בבית אביה ושיכולים האב והארוס להפר בשותפות וכדקיי"ל בגדרים שמתחת בעלה דהוא נתן אצבע בין שני' מפני שהוא יכול להפר מ"מ הכא לא מהני משום דקי"ל דהבעל מיגז גיזו ואפתי איכא עונש עד זמן הפרה: שם אבל אם נודעו לבעל וכו' נראה דדוקא נודע לו והקפיד אבל כל זמן שלא הקפיד מהני דאין ידיעה גומרת ביטול הקידושין אלא הקפידא ובזה מיושב הא דאמר רב אשי בדר' ע"ב ע"ב מידי דלא קפדה בה אינשי לא הוי קפיד' קפידא דלכאורה יש לדקדק דמנ"ל לרב אשי דמתניתן מייירי בהקפיד דילמא מייירי מתניתן בסתם שלא שמענו שהקפיד אמרינן מסתמא דאינו מקפיד אלא בג' גדרים אבל במקפיד מנ"ל דלא מהני בשאר גדרים ועמ"ש בחידושינו פתובות ליישב זה לדעת הרי"ף ולפמ"ש התוס' דמתניתן מייירי דוקא בנודע לו דהיינו שנודע לו והקפיד דאל"ה איכא למיחוש שמה תלך אצל חכם א"ש דמפלל דבשאר גדרים אפי' אם מקפיד מקודשת: שם ויש מי שאומר שאם הי' אשה חשובה אפי' אם קודם וכו', לשון אפי' אינו מיושב דהא אמר לעיל דלאחר שנודע נתבטלו הקדושים ונראה לענ"ד דא"ש לפמ"ש בחידושינו דלשנוי' דרבא אין הכרח למה שחילקו התוס' בנודע לו דלא מהני תו היתר חכם דהא הוכחתם הוא ממתני' ולשנוי' דרבא איכא לאוקמי מתני' כדמוקי לברייתא באשה חשובה וכן הוא מוכרח ממ"ש בספ"י דמש"ה לא ניחא ליה באשה חשובה משום דנאסר בקרובותיה מחשש שמה תלך אצל חכם ע"ש א"כ ע"כ צ"ל דס"ל לרבא דאין חילוק דאפי' בנודע לו מהני היתר חכם ובזה מיושב דברי הרא"ש כמ"ש בחידושינו שם ולפ"ז ה"ש מי שאומר פאן הוא כסברת ר"ח שבסעיף הקודם: ובזה א"ש לשון אפי' דלרבא אפי' אחר שנודע מהני היתר חכם וחולק על דעה קמיינתא ומ"מ נראה דהיכא דאיכא תרתי שהי' אשה חשובה וגם לאחר שנודע נתבטלו הקדושים ממ"נ ובזה מיושב מה שדקדק הח"מ בס"ק ג' כמאי דפסקינן וכו' כמ"ש בחידושינו עיין שם ונ"ל

דְּזָה דַעַת הַש"ג שְׁהִיבֵיא הַב"ש שְׁפֶתֶב דְּהִלְכָה מְסוּפֶקֶת הִיָּה אֶפְיֵלוּ בְּאַשְׁה שְׁאַיְנָה חֲשׂוּבָה הִיְיִנוּ דְאַפִּי בְּנוֹדַע לֹו הִנֵּי הִלְכָה מְסוּפֶקֶת אִי כְּרָבָא אוּ כְּרָבָה כַּמ"ש הָרָא"ש בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים ז"ל: סְעִיף ג' נִמְצָא בְּהַ מוּם אַחַר וְכו' כָּתֵב הַב"ש אֶפְשָׁר אִם אָמַר בְּפִירִישׁ ע"מ שְׁאִין בְּהַ כָּל מוּם אַז אֶפִּי שְׁאָר מוּמִין מְעַכְבִּי פְּמוּ בְּנִדְרִים אִם אָמַר ע"מ שְׁאִין עֲלֵיהּ כָּל נִדָּר עַכ"ל וְלִכְאוּרָה לֹא מְשַׁמַּע פֶּן מְסוּגֵיָא דָּף ע"ב דְּמִקְשֵׁי ר' פֶּפְא אֶהָא דְאַמַר ר' יוֹחָנָן בְּאַלוּ נִדְרִים אָמְרוּ וְכו' אֶהֱיָא אֶלִימָא אַרְיִשָׁא שְׂאָ וְכו' אֶלָּא אֶסִיפָא רַב אֲשֵׁי אָמַר לְעוֹלָם אַרְיִשָׁא וְכו' מְשַׁמַּע דְּלִר"פ אֶפִּי אָמַר סְתָם נִדְרִים הִנֵּי כְּאוּמַר כָּל נִדְרִים וְא"כ לְדִידֵיהּ נִימָא גַם בְּמוּמִין פֶּן דְּסְתָם מוּמִין הִנֵּי כְּאוּמַר כָּל מוּמִין וְהִרִי קֶתְנִי בְּמִתְנִי דְּנֻקָא מוּמִין הַפּוֹסְלִין בְּכֹהֲנִים וְדוֹחֵק לֹוּמַר דְּלִר"פ בְּאַמְתָּה הָא דְּקֶתְנִי בְּמִתְנִי כָּל הַמוּמִין הַפּוֹסְלִין בְּכֹהֲנִים וְכו' אֶסִיפָא קֵאִי וּבְנִכְסָה סְתָם לְעַנְנִן כְּתוּבָה וְעַמ"ש לְקַמְן בְּזָה: סְעִיף ד' רִיחַ רַע וְכו'.

פֶּן הוּא בְּרַמְב"ם וְהַב"ש תָּמָה דְּהָא הִיְיִנוּ מְזוּנָהּ וְהוּא בְּכֹלֵל הַמוּמִין הַפּוֹסְלִין בְּכֹהֲנִים וְכוּן פִּי הֶרְמְב"ם בְּפִי הַמְשַׁנְיִוֹת בְּכֹוֹרוֹת פ"ו מְזוּנָהּ שְׁרִיחוּ רַע. וַיֵּשׁ לִינִשְׁב מְשׁוּם דְּאַמְרִינֵן בְּמַס' שְׁבַת דָּף ס"ב גְּבִי כּוֹבֵלֶת וְצְלוּחִית שְׁל פְּלִיטָן מֵאֵן דְּרָכּוּ לְמִקְרָמִי אֲשֶׁה שְׁרִיחוּ רַע וְכוּן אָמַר שְׁם בְּדָף ס"ה פְּלוּל לְרִיחַ הַפָּה מְשַׁמַּע שְׁיֵשׁ תִּקְנָה לְמְזוּנָהּ כְּמוֹ לְרִיחַ הַפָּה וְלֹא תְנִי הִיָּה תִקְנָתָא גְּבִי כֹהֲנִים כְּדְאַמַר ר' אֲשֵׁי בְּרִיחַ הַפָּה הִיְיִנוּ מְשׁוּם דְּלֹא אֶפְשָׁר גְּבִי כֹהֲנִים שְׁיֵעֲבֹוד עֲבוּדָה בְּכּוֹבֵלֶת מְשׁוּם חֲצִיצָה אוּ יִתּוּר בְּגָדִים מְשֵׁא"כ בְּתוּדָה הַפָּה א"כ גְּבִי אֲשֶׁה דְאַיְכָא תִקְנָתָא ה"א דְאַיְנוּ מוּם אֶלָּא דִּילִיף לָהּ מְרִיחַ הַפָּה דְאַיְכָא נְמִי תִקְכָּה וְאַפ"ה לֹא מְהִי גְּבִי אֲשֶׁה וְה"ה בְּזָה: שְׁם וְשׁוּמָה שְׁעַל הַפְּדַחַת וְכו' ז"ל הֶרְמְב"ם בְּפ"ז וְשׁוּמָא שְׁעַל הַפְּדַחַת אֶפִּי הִיָּתָה קְטָנָה בְּיִתְרָה וְכו' אֶבֶל אִם הִיָּתָה שׁוּמָא שְׁיֵשׁ בְּהַ שְׁעַר בְּשְׁאָר הַפְּפִים יְכו' וְהַב"ש תָּמָה עֲלֵיו דְּהוּא עַל פְּנִים רְאָה וְנִתְפַּיִס הוּא וְתוּ הַקְּשָׁה הֶר"ן דְּלֹא הִיבֵיא שְׁיִנוּי דְּר' פֶּפְא בְּעוֹמְדַת תַּחַת כִּיפָה שְׁבְּרָאשָׁה.

וְנַר' לַעֲנִי ד' פְּשוּט דַּס"ל לְהֶרְמְב"ם כְּדַעַת הַג"א וְה"מ כַּמ"ש הַב"ש דְּמָה שְׁאַמְרוּ בְּמוּמִין שְׁבַגְלוּי אִינוּ יוֹכֵל לְטַעוֹן הִיְיִנוּ דְּנֻקָא לְאַחַר הַנִּישׁוּאִין דְּאַז בּוֹדֵק אוֹתָהּ כְּמוֹ שְׁיִבְנֹאֵר לְקַמְן ס' קי"ז אֶבֶל בְּאַרוּס יוֹכֵל לְטַעוֹן שְׁלֹא רְאָה אֶת הַמוּמִין וְכ"ש בְּקַדְשָׁה ע"י שְׁלִיחַ אוּ ע"י אֲבִיהָ א"כ אִין מְקוּם לְקוֹשְׁי' דְּרְאָה וְנִתְפַּיִס דִּי"ל דְּמִיִּירִי בְּאַירוּסִין לְעַנְנִן חִלּוֹת הַקְּדוּשִׁין וְהָא דְּקֵאֵמַר בְּסוּגֵיָא פְּדַחַתָּה רְאָה וְנִתְפַּיִס אַר"פ בְּעוֹמְדַת תַּחַת כּוֹפָה וְכו' קוֹשְׁי' זֹאת הוּא מְדַבְּרִי הַר"פ עֲצָמוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּכַה"ג בַּר"פ אֵלוּ מְצִיאוֹת וּבְכַמְהָ דְּוִכְתִּי וְר"פ לְטַעְמִי אֲזִיל דְּאַמַר שְׁם דָּף ע"ב ע"ב אֶמְקִלְתָּא דְּר' יוֹחָנָן דְּאַמַר בְּאַלוּ נִדְרִים אָמְרוּ וְכו' הִנֵּי בְּהַ ר"פ אֶהֱיָא אֶלִימָא אַרְיִשָׁא כִּינּוּן דְּקָא קְפִיד אֶפִּי כָּל מְקִלִי כְּמִי וְכו' וְכָבֵר כ' לְעִיל דְּמְנַדְרִים נִילוּף לְמוּמִין דְּהָא דְּאַמַר בְּמִתְנִי כָּל הַמוּמִין הַפּוֹסְלִין בְּכֹהֲנִים קֵאִי אֶסִיפָא דְּכִנְס' סְתָם אֶבֶל בְּהִתְנָה כִּינּוּן דְּקָא קְפִיד אֶפִּי כָּל מְקִלִי נְמִי כַּמ"ש הַב"ש בַּס"ק ח' פְּנ"ל וְכִינּוּן דְּמִיִּירִי בְּקַדְשָׁה סְתָם לִיכָּא לְמִימַר לְעַנְנִן קְדוּשִׁין דְּהָא בְּקַדְשָׁה סְתָם צְרִיכָה גַּט אֶפִּי בְּמוּמִין הַפּוֹסְלִין בְּכֹהֲנִים כְּדִלְקַמְן בְּסְעִיף ה' ע"כ צ"ל בְּנִישְׁאֵת לְעַנְנִן כְּתוּבָה וְשְׁפִיר פְּרִיָּה הָא רְאָה וְנִתְפַּיִס אֶבֶל לְמֵאִי דְּקִי"ל כַּר' אֲשֵׁי דְּקֵאִי אַרְיִשָׁא וְשְׁפִיר אִיכָּא לְאוּקְמִי בְּאַרוּסִין.

וְאִין מְקוּם לְהַקְשׁוֹת הָא רְאָה וְנִתְפַּיִס לְכוּן לֹא הִיבֵיא הֶרְמְב"ם שְׁיִנוּי דְּר"פ וְנ"ל פְּשוּט דְּזָהוּ פְּנוּנַת הַמ"ש כ' דְּמָה שְׁאַמְרוּ בְּגְמָרָא וְהָא רְאָה וְנִתְפַּיִס הוּא לְעַנְנִן כְּתוּבָה אַף דְּהִנֵּי מְצִי ר"פ לְאוּקְמִי דְּמִיִּירִי בְּאַרוּסָה שְׁיֵשׁ לָהּ כְּתוּבָה כְּגוֹן שְׁכַתְּבָה לָהּ מ"מ מְשַׁמַּע דְּבְּרִיָּיתָא

אמתני קאי דלר"פ דמיירי לאחר הנישואין דקאי אסיפא וכנ"ל: עוד פתבנו בחידושינו שם דיש להקשות פנין דקי"ל במומין אפ"ל נתרפאו אינה מקודשת א"כ פנין דלדעת הרמב"ם אינו בודקה אפ"ל במומין גלויים אלא סמוך לנישואין א"כ במומין שנתרפאו לא שינה בדיקה א"כ מה פריה הא ראה ונתפייס דלמא איירי שנתרפאה מן השומא קודם הנישואין ולא מהני בזה בדיקה.

ונראה לפע"ד דבדברים תלו דקאמר בברייתא שהוסיפו עליהם היינו דוקא שעודם בה אבל בנתרפאו לא הוי קפידא ולהכי לא תני להו במתני' משום דמתני' מיירי אפ"ל לאחר שנתרפאו וכן משמע קצת הא דלא ניתא ליה לר' אשי שינוי' דר"י חנינא דאמר פאן בזיעה עוברת וכו' משום דא"א לומר שעדיין לא עברו אלא שיכולין לעבור דא"כ בכהנים נמי פסול פדאיתא במתני' דבכורות דבאדם בין מומין קבועין ובין מומין עוברין פוסלין ואם כבר עבר אף בנשים אינו פוסלין פנין דכבר נתרפאו.

ולפ"ז א"ש דר"י ב"ח דמשני בעומדת על פדחתה לטעמי' אגיל דס"ל דבזיעה עוברת נמי פוסלת וא"כ לא שינה להקשות ראה ונתפייס די"ל שפבר נתרפאו אבל לר"פ ס"ל דבאותן שהוסיפו אינו אלא בעודן אבל אם נתרפאו אין קפידא לכך הוצרכו לשיסויי בעומדת תחת כיפה שבראשה וכן משמע קצת דבנשכה פלב בעינו דוקא שנעשה מקומו צלקת אבל אם נתרפאו לגמרי אינו מום והיינו דלא תני לה במתני' פן הנה נראה לענ"ד אלא שלא ראיתי הפוסקים שחלקו בזה: שם הרי ראה ונתפייס וכו' פתבו התוס' בדרף ע"ה ע"ב בד"ה אבל במומין וכו' נרא' לרשב"א דכשהתנה לא על מומין שראה פנין דאותו ראה ונתפייס אלא על מומין שלא ראה וכו' ולפ"ז אם התנה בפ"י שלא יהנה בה שום מום או ששהתנה בפירוש על זה המום מהני ונראה דאין להקשות מזה על מה דאיתא לעיל בסימן ל"ח סעיף כ"ד גבי התקדשי לי בכוס זה של יין ונמצ' של דבש פגון שהי' מכוס' וכו' והוא מדברי רשב"א ודייק שם מלשון ונמצא וכתבנו שם דבתנאי ע"מ שאני פהו דקתני נמי ונמצא היינו משום דכשיודעת שאינו פהו התנאי בטל דאינה אלא כמפליגה בדברים כמו ע"מ שתעלי לרקיע א"כ גם במומין הגלויין נימא דכשהתנה עליהם הוי כמפליגה בדברים והתנאי בטל ז"א דהכא אינו ונדאי שראה כמו התם כשהכוס מגולה ונדאי ראה אותו ושפיר י"ל הכא דמדהתנה מוכח דלא ראה.

ועמ"ש הב"ש בשם הג"א דמומין גלויים הוי טענה בשעת אירוסין ועמ"ש בחידושי פתובות ובקונטרס אחרון שם סימן קי"ז לפרש דברי הג"א ע"ש מ"מ מדברי הרמב"ם משמע פן והנה הטור כתב פאן הדין בנמצא בה מומין ואינו ידוע אם נולדו קודם אירוסין וכתב דתצא בלא פתובה ואפ"ל הקידושין צריכה להחזיר ודקדק הב"ח מלשון זה דתצא בלא פתובה משמע דצריכה גט כדמסיק בסוגיא מסיפא דמתני' והב"ש השיב ע"ז מדכתב הטור דצריכ' להחזיר הקידושין מוכח מוכח דא"ל גט דאל"ה אין צריכה להחזיר פדאיתא לקמן סימן נו"ן דחיישינו שמא יאמרו קדושין תופסין באחותה וכתב עוד דא"ל דצריכה גט מטעם פנין דהיא אומרת דנולדו המומין אחר האירוסין א"כ הוי פאומרת קדשתי וצריכה גט די"ל הכא גרע טפי משום דאמרינן פאן נמצא וכאן הנה ומוכח דהנה משקר ואינו נראה ונדאי פשאומרת נתקדשתי אפ"ל א איכא עדים שלא נתקדשה שני אנפשה חתיכה דאיסורא וצריכה גנו פדאיתא בי"ד סי' א' סעיף י"ב.

ולפ"ז הנה אפשר לומר דבכה"ג צריכה להחזיר הקידושין דליכא למיחוש שמה יאמרו קדושין תופסין באחותה שהרי הוא מותר בקרובותיה גם אין לחוש שמה יאמרו קדושין תופסין פשה' תתקדש לאחיו דבאמת הקדושין תופסין ואם יקדשה אחר אין הקדושין תופסין בה דאינה אסורה לאחיו אלא משום דשנויה אנפשיה חתיכה דאיסורא ואפי' אי נימא פיון דשנוי' אנפשיה תחיתה דאסורא מהני קדושי השני לגבי דינדה דתששא רחוקה היא ולא מצינו תששא זו בש"ס אף נראה דא"צ לזה דדברי הטור מפירשים בסוגיא דף ע"ו ע"ב אמר רב נחמן בר יצחק פלה בבית אביה ולקידושין וכו' והתם משמע דצריכה.

גט דהא הוא מפרש דברי שמואל דאמר ותנא תני פלה ושמואל מוקי לעיל בדרף ע"ג מתניתן בקדוש' סתם א"כ צריכה גט כדקאמר התם וכן פתב הגהת מרדכי הביאו הב"י בסמ"ן נו"ן דמזה ראיה צריכה להחזיר הקידושין ומ"ש הח"מ שם בס"ק ד' דיש לדחות דהתם לא קאי במסקנא תירוץ זה דהא רמי בר יחזקאל מסיק שם לא תציתי וכו' לא נהירא דנודאי אף למסקנא הא דאמר ותנא תני פלה אין לפרש דמייתי ראיה מכלה בבית חמיה ועל הבעל להביא ראיה דהתם ע"כטעם אחרניא הוא בין לתרוצא דרבא משום חזקה דראה ונתפייס בין לשנויא דרב אשי משום חזקה דגופא אלימא לגבי עצמה כמ"ש התוס' שם בד"ה פלה תדע דהא לא מהני פשמיא הבעל נחיה שהיה בה פשנתארסה אע"ג שהיה בה מומין ברשות אביה ע"כ צ"ל פתירוץ הנ"ל וצ"ל דמייתי ראיה מכלה בית אביה אע"ג דהתם להוציא פתובה מ"מ מייתי ראי' מפלה בית אביה לקדושין הרי דמוכח דאף להמסקנא צריף האב להחזיר הקידושין ועוד נראה דאפי' אם נדחק לומר דמתניתן מייירי בקדשה על תנאי מ"מ אין שים סברא לומר דאינה צריכה גט פיון דאיכא חזקת הגוף אע"ג דהשתא יש בה מום לפנינו מ"מ לא עדיף מחזקת הגוף פדאימא בקידושין דף ע"ט גבי קדשה אבי' בדרף וכו' דאפי' לרב דס"ל הרי הי' בוגרת לפנינו לא עדיף מחזקת נערות וכ"ש לשמואל דס"ל שם חוששין לקדושי שניהם והכי קי"ל בכל אסורים כמ"ש המג"א בס"י תס"ז דנהי דמזמן לזמן מחזקינן אסורא מ"מ ספיקא הי' והאיך נאמר דתצא בלא גט ואף דמהני לגבי אב אפילו להחזיר הקדושין היינו ע"כ פתרוצא דר"א דחזקה דגופא דבת לא מהני לגבי אב ומטעם זה קי"ל בח"מ ר"ס רכ"ד דעל בעל החמור להבי' ראי' דחזקת החמור לא מהני לגבי דידיה כמ"ש התוס' בד"ה פלה וכו' אבל לענין אסורה בנודאי צריכה גט ומה שהקשה הח"מ והב"ש מהא דאמר אמיר בב"ב דף קמ"ה דקדושין לא הדרין אין ראי' דאין שום סברא להפסיד מעות הקידושין להבטל שהי' בטעות בשביל גזירה שלא יאמרו קידושין תופסין באחותה ולא דמי כלל להאי דאמימר דהוי קידושין גמורים ואפי' אי נימא דבקדושי ספק א"צ להחזיר הקדושין היינו בשאר ספיקות לגבי ממון גופו פיון שהי' מוחזקת אין להוציא ממנה דדלמא הוי קדושין אבל קדושין שקבלה האב דמדינא צריף להחזיר לבעל פתרוצא דר' אשי אין להפסידו בשביל גזירה: שם ואם תמיד אינה נראית אינו מום.

המחבר סתם סתם ויש לפרש דאפי' אם הי' גדולה או יש בה שער אינו מום פיון דאינה נראית והינו פדעת הרמב"ם דבשומא אפי' גדולה בעינו דוקא על הפנים אבל פשאינה נראית אינו מום בין באשה ובין בפנהים ונראה דהרמב"ם מפרש דר"פ דמשני בעומדת תחת פיפה באמת א"צ שינויא דריב"ח ומייירי בגדולה או יש בה שער אלא דבכהנים פיון דנימניו דלא מיתחזי יוכל לכסות אותו בשעת עבודה במצנפת והוי כמו הא דמשני

לעיל גבי ריח הפה כמי אפֿשר דַנקיט פֿלפֿלא בַפֿנוֹמִי בַשַּׁעַת עֲבוּדָה אַבֿל בַּאֲשֶׁה הוּי מוּם
כְּמוֹ הֶתֶם אֶלָּא דְקוּי"ל פֿשְׁנוּי' דר"י בַר חֲנִינָא כַמ"ש לַעֲיִל דַר' פֿפֿא לְשִׁיטְתִי אֲזַנְל: שָׁם
בַהג"ה בד"א פֿשְׁדַרְךָ הַבְּנוֹת לִילָךְ בַּמֶּרְחֵץ וְכו' כַּתֵּב הַפְּרִיֶשֶׁה מִדְּלָא כ' בד"א פֿשְׁגָם הִיא
רְגִילָה לִילָךְ לַמֶּרְחֵץ מִשְׁמַע דַס"ל דַאָּף אִם הִיא אֵינָה רְגִילָה לִילָךְ לַמֶּרְחֵץ.

אפ"ה אַמְרִינֵן דְסָבִיר וְקוֹבֵל מִשׁוּם דְכִינֵן דְשָׂאָר בְּנוֹת רְגִילוֹת לִילָךְ לַמֶּרְחֵץ וְהִיא אֵינָה
הוֹלֶכֶת ה"ל לְשׁוּם לְבוֹ עַל הַדְּבָר דְשָׂמָא מִשׁוּם מוּם שְׂפָה הִיא מוֹנַעַת עֲצָמָה מִלִּילָךְ וְכִינֵן
שְׂלָא שָׁם לְבוֹ.

לַחֲקוֹר אַחַר זֶה אַמְרִינֵן דְסָבִיר וְקוֹבֵל אָף אִם יְהִי בָּהּ מוּם עַכ"ל וְכֵן יֵשׁ לְדַקְדָּק מִלְשׁוֹן
הַש"ע בְּסִי' קוּי"ז ס"ו שְׂכ' בד"א בְּמָקוֹם שְׁמֵנְהַג הַנְּשִׁים לְהַלָּךְ בַּשּׁוּק וְכו' אַךְ נִרְאֶה דְלִפִּי
הַדְּיוּק הַזֶּה בְּלִשׁוֹן הַטּוֹר בְּסִי' זֶה דְמִיַּירִי דְהַתְּנָה בְּפִי ע"מ שְׂאִין בָּהּ מוּמִין ע"כ צ"ל
דְהַתְּנָאִי הִי עַל גַּכְּפָה וְרִיחַ הַפֶּה שְׂאִין יוֹכֵל לְבַדּוֹק בַּמֶּרְחֵץ כַּמ"ש הַתּו' בְּדַף ע"ה בד"ה
אַבֿל בְּמוּמִין וְכו' וְזֶה דּוֹחֵק דַמַּנ"ל לְהַטּוֹר דִּין זֶה וְאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְבָרֵי הַטּוֹש"ע דְאִם אֵינִי
יְדוּעַ אִם הוֹלֶכֶת לַמֶּרְחֵץ אַמְרִינֵן מְסַתְּמָא פִּינֵן דְדַרְךָ הַבְּנוֹת לִילָךְ גַּם הִיא הִלְכָה אַבֿל אִם
יְדוּעַ בְּעַדִּים שְׂלָא הִלְכָה י"ל דְהוּי ס"ק וְכו"ש פֿשְׁהַתְּנָה בְּפִי וצ"ע: סְעִיף ה' הַמְקַדָּשׁ אֲשֶׁה
סְתָם וְכו' מִשְׁמַע דְאִין חִילוּק בֵּין אִם הוּא לְפָנֵינוּ וְאִם לְפָנֵינוּ וְכִינֵן שְׂאִינוּ לְפָנֵינוּ פְּגוּן
שְׁמַת וְאַח"כּ נִמְצָא הַסִּימְפּוֹן לַעוֹלָם הוּי סְפֵק וְלֹא אַמְרִינֵן פִּינֵן דְאֶפֶי עוֹמֵד לְפָנֵינוּ אֵינִי
אֶלָּא סְפֵק א"כ כְּשִׂאֵינוּ לְפָנֵינוּ וְאֵינִי יְדוּעַ אִם מְקַפִּיד ה"ל כְּמוֹ סְפֵק סְפִיקָא אֶלָּא דְכּוֹלָה
חַד סְפִיקָא הוּא דְהָא פִירֵשׁ"י אֶהָא דְאָמַר רַבָּא תַנָּא סְפִיקָא מְסַפְקָא לִיהַ עַל סְתָם אָדָם אִם
אֶפְשָׁר בַּאֲשֶׁה נִדְרָנִי אוֹ לֹא וְכו' מִשְׁמַע דְאֲזַלְיָנִין בְּתַר סְתָם בְּנֵי אָדָם בְּדַבְרֵי דְהוּי קְפִידָא
אַמְרִינֵן דְמְסַתְּמָא יְקַפִּיד וּבְדַבְרֵי שְׂאִין דְרַךְ לְהַקְפִיד אַמְרִינֵן נְמִי מְסַתְּמָא לֹא יְקַפִּיד א"כ
הוּי פּוֹלָא חַד סְפִיקָא וְכֵן נַר' דְמִן כְּרַח מְמַה שְׁהַקְשָׁה הַתּוֹס' וְהָרָא"ש עַל מַתְנֵי דְקַתְנֵי ע"מ
שְׂאִין עַלִי נְדָרִים דְמֵאֵי אִירָי' ע"מ אפ"י בְּסְתָם כְּמִי דְהָא בַפ' אַע"פ גְּזַרְיָנֵן שְׂלָא תֵאכֵל
אַרוֹסָה בַת יִשְׂרָאֵל בְּתַרוּמָה גְזִירָה מִשׁוּם סִימְפּוֹן וְכו' וּמֵאֵי הוֹשִׁי' דְלָמָּא הֶתֶם חִיִּישִׁינֵן
שְׂמָא יִשְׁמַע וְיִקְפִיד וּמַתְנֵי קַמ"ל דְבַהַתְּנָה בְּפִירוּשׁ אפ"י בְּסְתָם לֹא הוּי קִידוּשִׁין אַע"כ
ס"ל דְאִין חִילוּק דְאִי הוּי קְפִידָא אַמְרִינֵן נְמִי דְמְסַתְּמָא יְקַפִּיד וְזֶה דְלֹא כְּסַבְרַת
הַר"ר אַבְרָהָם מִבְּרִגוּזִילִי שְׂכַתְּבוּ הַתּו' בְּרִישׁ יְבָמוֹת בד"ה אוֹ שְׁנַמְצָאוּ וְכו' אַבֿל לְאַחַר
מִיתָה דְלָמָּא אִם הִי קִיָּים הִי מְקַפִּיד וְכו' וְעַמ"ש בְּחִידוּשֵׁי פְתוּבוֹת בְּלִשׁוֹן הַתּוֹס' שָׁם
נְעוּד נ"מ בְּקַדְשׁוֹ שְׁנִים אֲשֶׁה אַחַת בּוֹזָא"ז וּמַתּוֹ וְאַח"כּ נִמְצָא בָּהּ סִימְפּוֹן דְאִין חוֹשְׁשִׁין
לְקִדוּשֵׁי שְׁנֵי וְלֹא אַמְרִינֵן דְשְׂמָא הָרָאשׁוֹן הִי מְקַפִּיד וְהַשְׁנֵי לֹא הִי מְקַפִּיד וְתַפְסוּ קִדוּשֵׁי
שְׁנֵי מִשׁוּם דְאֲזַלְיָנֵן בְּתַר סְתָם בְּנֵי אָדָם וְכו"ג אַמְרִינֵן בַּפ' הָאוּמֵר דַּף ס' גְּבִי הָא דְאָמַר
אַבְיִי בָּא אַחַד וְאָמַר לָהּ וְכו' דְלֹא חִיִּישִׁינֵן לְהַכִּי ע"ש: שָׁם ה"ז מְקוֹדְשֵׁת מְסַפֵּק כַּתֵּב הַח"מ
דְאִם שְׂתַק פֿשְׁנוּדַע לוֹ אָף דְצָנוּחַ לְבַסּוּף הוּי קִדוּשֵׁי וְנִדְאִי וְלֹא יְדַעְתִּי מַנ"ל הָא דְלֹא נִימָא
בְּהָא הוֹכִיחַ סוֹפּוֹ עַל תְּחִילָתוֹ כְּדִקְי"ל גְּבִי מַתְנֵהּ בְּשְׂתַק וּלְבַסּוּף צָנוּחַ דְהוּי סְפֵק אִי אַמְרִינֵן
הוֹכִיחַ סוֹפּוֹ עַל תְּחִילָתוֹ כְּדִקְי"ל גְּבִי מַתְנֵהּ בְּשְׂתַק וּלְבַסּוּף צָנוּחַ דְהוּי סְפֵק אִי אַמְרִינֵן
שְׂתַק דְש' שְׂלָא לְדַעַת אַבִּיהַ פְּלִיגוּ בְּזֶה הַפּוֹסְקִים אִי שְׂתִיקָה הוּי כְּנִתְרָצָה.

וְאִין לְדַמּוֹת לְהָא דְאִיתָא לְקַמֵּן סִי' קוּי"ז סְעִיף יו"ד בָּא עַל אֲשֶׁתּוֹ וְשָׁהָה כְּמָה יָמִים וְכו'
דְהֶתֶם פִּינֵן דְחִזְקָה דַא"א שׁוֹתָה בְּכוֹס אֶלָּא א"כ בּוֹדֵק א"כ פִּינֵן שְׂבָא עֲלֶיהָ לְאַחַר הַבְּדִיקָה

ונדאי גתרצה וכן בהגיע זמן ולא נישא דאמרין שם בדר נ"ז ע"ב דמיבדק בדיק לה
אע"פ ששתק פיו דנותן לה מזונות בטר הכי מוכח דגתרצה ואפשר דס"ל להח"מ פיו
דבל"ז הוי ספק קדושין ובהוכיח סופו על תחילתו נמי קו"ל דהוי ספק ה"ל כמו ספק
ספיקא וצ"ע: סעיף ו' והלכה אצל רופא ארפא אותה וכו'.

כתבו הח"מ והב"ש אפי' רפא אותה קודם שנודע לו והוא מוכרח לפמ"ש בסעיף ב'
דאם התיירה חכם לאחר שנודע לו נתבטלו הקדושין א"כ ע"כ ברייתא מיירי קודם שנודע
לו ואפ"ה לא מהני אם הלכה אצל רופא ולכאורה קשה הא דאמרת ארוסה אוכלת
בתרומה בהגיע זמן ולמשנה אחרונה משנכנסה לחופה משום דמיבדיק בדיק לה כדאיתא
בכתובות דף נ"ז ע"ב ולא חששו שמא יודע לו אח"כ שיהיה בה מום ונתרפאו כבר בשעת
בדיקה וכשינודע לו יקפיד ויבטל הקדושין: וצ"ל דלא חיישינן להכי פיו שעתה אין בה
מום לא חששו שמא היא בה מום ונתרפא ולפ"ז אם באמת נמצא שהי' בה מום ונתרפא
אפי' לאחר שנכנסה לחופה ושהה עמה כמה ימים הוי טענה לעגנו כתובה ולא הוי אלא
ספק מקודשת דלא שייך לומר דראה ונתפייס די"ל דבדקה אחר שנתרפא אף הנראה
לענ"ד יותר די"ל דהא דאינו מועיל אפי' נתרפא היינו דוקא בהתנה בפירוש אבל בקדשה
סתם פיו דאזלינן בטר סתם בני אדם י"ל דסתם ב"א אינם מקפידים על מומין שנתרפאו
דדוקא כשהתנה בפירוש ע"מ שאין בה מומין אמרינן דמקפיד אם יש בה מום ולא
תתקדש אפי' היכא שתוכלו להתרפאות ולהכי לא חיישינן לסימפון בסתם בני אדם ועיין
בחידידושי כתובות דף ע"ד ע"ב בתוס' ד"ה חכם וכו' שפכתתי דבזה יש ליישב קוש' התו'
במתני' דנקיט קדשה על תנאי דבפ' אע"פ משמע דאפי' בסתם אינה מקודשת משום
דמתני' מיירי אפי' מתרפא כמ"ש לעיל עוד נראה לענ"ד דמוכח הכי ממ"ש הח"מ והב"ש
דאם בשעת קדושין כבר נרפאו המומין שהי' בה קודם קידושין מקודשת דהא לא התנה
ע"מ שלא הי' בה מומין מעולם וכו' והיינו מדהתנה ע"מ שאין בה מומין משמע שאין בה
עתה מומין אבל אינו מקפיד על מומין הקודמין ואי נימא דבסתם נמי הוי קפידא אפי'
אם נתרפאו אין לחלק בין נתרפאו קודם הקדושין או לאחר הקדושין אלא ע"כ דבסתם
אין קפידא אם נתרפאו אפי' נתרפאו לאחר אירוסין וכן משמע קצת מלשון הרמב"ם
והש"ע שכתבו דוקא אם התנה וצ"ע: שם אבל אם התנה האשה וכו' לשון הרמב"ם אם
הוא התנה ע"מ שאין עליו וכו' וכן הוא לשון רש"י בד"ה אבל הוא וכו' ועיין בחידידושינו
שם שכ' די"ל דדוקא אם התנה הוא דכיון שהוא בעצמו יודע שיש בו מומין ע"כ פנונתו
אם תרפא ועל דעת זה נתקדשה לו אבל אם היה התנם י"ל דמקפידת אפילו אם נתרפא.

מיהו מלשון הרמב"ם שכתב דאין תנאי לאיש משמע דאין חילוק וצ"ע: ומה שנסתפק
הח"מ אם מהני אם נתרפא לאחר שנודע לה נראה לכאורה דבתנאי האשה גרע טפי
ואפי' החולקים דס"ל אפי' בנודע לה מהני היתר חכם הנ"מ בתראי המקדש אבל בתנאי
על מומין שלו בנודאי דעתה שאם יודע לה ותקפיד יתבטלו הקדושין דאל"כ תהי' אסורה
לעולם שמא יתרפא וראי' לזה ממה שהקשה הרא"ש בסי' ל"ח סעיף י"ח בע"מ שארא"ד
מנה דמה גבול יש לו ומתקדש"ל כתב שם בדעת תרמ"ה דדעתה הנה כשתבע אותו צריף
להראות לה ע"ש א"כ ה"כ נימא הכי דע"כ הנה דעתה שאה יודע לה ותקפיד נתבטלו
הקדושין אף הר"ן כתב בגדרים דף פ"ה דאם התנה על גדרים שלו חיישינן שמא ילך

אצל חכם ויתר ע"ש ואפשר דמודה שיכולה לתבוע אותו ואם לא ירצה להתיר לה מיד מותרת להינשא פנ"ל בע"מ שאראד מנה.

וצ"ע על הר"ן שלא הביא שם דברי הירושלמי כמו שהביא בכתובותי וצ"ע: סי' מ' סעיף א בפרוטה זו לאחר למד יום וכו' עיין בחידושינו ר"פ האומר שפתבנו דנראה דאפי' אם היה פחות מש"פ בשעה שנתן לה ובסוף למד יום נתיקר וש"פ מקודשת וראיה מהא דאמר' שם בדר' נ"ג בקדשה במעשר אע"ג דבמקומו אינו ש"פ מקודשת כשיגיע לירושלים מיהו היכא דנאבד או נאכל קודם שהיה ש"פ ונדאי אינה מקודשת כדמשמע משה דהיכא דאיתנס באורחא לא הוי קידושין ולכאורה נראה דאם היה ש"פ בשעת נתינה ובסוף למד יום הוה דאינה מקודשת דבשעת חלות הקידושין אם תחזיר תוכל לומר הרי שלף לפניך ויש להסתפק אם הי' שנה בתחלה שני פרוטות והוה אפי' שנה אח"כ פרוטה די"ל שלא היה להתקדש לו אלא בב' פרוטות וכיון דהוה ויכולה לומר הרי שלף לפניך הרי אין פאן אלא פרוטה אחת י"ל דאינה מקודשת ואפשר דלכך נקט הטור ש"ע לשון התקדשי לי בפרוטה דהיינו מטבע וכו' דהוא מלתא דפסיקא דלא שייך ביה נוקרא וזולא אף לפמ"ש הר"ן הטעם אע"ג דליתנייהו השתא מעיקרא מיקנא נפשה בהא דניהב לה י"ל דאפי' הוה וואינו ש"פ לאחר למד יום מ"מ מעיקרא מיקנא נפשה בהא וצ"ע: שם אעפ"י שנתאכלו המעות וכו' עיין בחידושינו שם שפתבנו דמוכח מלשון התוס' בדר' ס' ע"ב בד"ה איכא בינייהו דאפי' אם נאבד המעות מקודש' דאחריות עלה רמיה ולכאור' משמע מדברייהם דאפי', אם נאנסו המעות מקודשת דאל"ה אכתי קשה דה"ל למימר איכא בינייהו אם נאנסו הקדושין וכן משמע מלשון הרשב"א והר"ן שפתבו גבי קדשה בשטר לאחר למד יום והנייר הי' ש"פ אע"פ שגשרף מקודשת כדן מקדש בקסף ע"ש.

וסתם גשרף משמע באונס אלא דצ"ע דלמה תתחייב באונסין פיון שאין כל הנאה שלה דהא הוא ג"כ הנאתו לקדש בו את האשה וצ"ל הטעם משום דהמעות קנוי לה שאם הוא חוזר אין צריף להחזיר המעות דלטבועין ניתנו לכה חייבת אפי' באונסין.

וכן משמע מלשון הסמ"ע בח"מ סי' קצ"א ס"ק כ"ו כמו שיבאר לקמן וצ"ע: שם ואם חזר בו וכו' כתב הר"ן דא"צ להחזיר הקידושין אם הוא חוזר דאי אמרת עד השעה שחלין הקידושין המעות ברשותו א"כ אם נתאכלו למה היא מקודשת ע"ש ונ"ל דהטעם בזה דכבר זכתה האשה במעות ואף שנתן בתחילה לקידושין ויוכל לחזור בקדושין ע"מ אינו יוכל לחזור מן הנתינה דיכולה לומר כבר זכיתי במעות וכבר פתבנו סברא זו לעיל בסמ"ן כ"ח.

ונראה דאם חזר מן הקידושין ואח"כ חזר ואמר שמתקדש לו במעות זה לאחר למד יום לא מהני דכיון דזכתה במעות בשעה שחזר מן הקידושין במה שתקדש לו ולפ"ז נראה דהיכא דאמר שמתקדש לו אם לא יחזור בו עד למד יום וחזר בו אח"כ צריכה להחזיר הקידושין פיון דהתנה בפ"י ולא נתקיים התנאי וכן משמע מלשון הש"ע לקמן ר"ס נו"ן וכן אם היו הקידושין ע"ת ולא נתקיים התנאי וכו' והוא מדברי הגהת מרדכי משמע מדנקט סתמא דאין חילוק דאפי' שין בידו לקיים התנאי ואינו רוצה לקיימו אפ"ה צריכה להחזיר הקדו פיון דהתנה בפירוש ע"ת זה הוא נותן וצ"ל דלא שייך בזה מ"ש הר"ן דאי

גימא דכל זמן שלא חלין הקדושין המעות ברותו א"כ אם נתאפלו המעות למה היא מקודשת משום דכיון שאם לא התנה בפירוש קנוי לה לא ה"ל מלוה כל זמן שלא חזר בו ועיין בב"ש שפכת דמתשובת הרא"ש משמע דאפי' חזר הוא צריכה לחזור הקדושין והיינו מתשובת הרא"ש שהביא הב"י ס"ס ל"ח גבי הרחבת זמן התנאי ונראה דאין ראיה מזה כיון דגם היא נתרצית לבטל התנאי דהא אם חזרה גם היא ונדאי צריכה להחזיר הקדושין ולפמ"ש דבתנאי אפי' בידו לקיימו צריכה להחזיר כיון שהתנה בפירוש א"ש טפי ומה שהביא בהגהת מרדכי שם ראיה לזה מפרק המדיר יש לדחות דהתם מייירי בתנאי ממון דהוי טעות ממש אבל בלאחר שלשים יום י"ל דאינה צריכה להחזיר דאל"כ האיה תתקדש כסברת הר"ן וצ"ע.

ולכאורה נראה דלסברת הר"ן גם במקרה הדין פן דאם מכר לו במעות שיחול המכר לאחר למד יום וחזר בו הלוקח דא"צ להחזיר לו המעות דאל"כ במאי יקנה אם נתאפלו המעות אלא דלא מצינו זה ולא משמע פן מפל הפוסקים גבי מכר ונראה דדוקא גבי קדושין אמרינן בכה"ג דלטבועין ניתנו והיינו משום דהקדושין אינה דמי האשה שהרי מתקדשת אפילו בפרוטה אבל במקרה שנותן לו המעות דמי השדה לא מסתבר לומר דלטבועין ניתנו ומסתמא דעתו שאם יחזור תוף למד יום מן המקח יחזיר לו הדמים ולפ"ז לפי סברת הר"ן גבי מכר שנותן לי הדמים ונתאפלו בתוף למד יום לא קנה וכ"ש אם נאבד שהרי הן ברשות הלוקח ובזה הוי א"ש מ"ש הרמ"א בח"ה ס"ס קצ"א דאם נאבדו המעות בטל המקח אף מלשון התוס' בפרק האשה רבה דף צ"ג ובכמה דוכתא והביאם הב"י בח"מ סימן ק"צ משמע דדוקא אם נקרע בטל המקח אבל בכסף לא נתבטל המקח בכף.

וצ"ל דהר"ן חולק בזה וס"ל להרמ"א דמספיקא מוקמינן הקרקע על חזקתה ולא קנה ואפשר דיש לחלק דכשמקנה את הקרקע בפרוטה דאין הנתינה אלא בשביל הקנין דמי לקידושי אשה דלטבועין נתנו אבל כשנותן מעות המכר אין סברא שנותן כל הדמים לטבועין כשיחזיר בו דפשיטא דלא יחזיר ויפסיד השדה והמעות פנ"ל א"כ י"ל דהתוס' מייירי שנותן לו הפרוטה לשם קנין וכן משמע מלשון הב"י שם דנותן לו כסף לקנין אבל אם נתן כל המעות כמשמעות לשון הרמ"א שם שקנה בשטר או במעות דאז צריף להחזיר לו המעות לא מהני אם נאבדו וה"ה אם נתאפלו המעות אלא דנקט נאבדו לרבות' דמעכשיו.

ויותר נראה כמ"ש הסמ"ע שם דמייירי בענין שהוא אינו חייב לשלם ואף דכ' הסמ"ע שם שהוא דוחק היינו משום דמשמע מלשון התוס' והרשב"א והר"ן דחייבת אפי' באונסין פשוט וצריף לאוקמי שהנה הלוקח עמו במלאכתו כמ"ש בחידושי וזה דוחק אבל לפמ"ש לעיל דהא דחייבת באונסין היינו משום שנתנו לטבועין ואם הוא חוזר א"צ להחזיר הקדושין א"כ במקרה שפכתנו שצריף להחזיר דמי המכר שפיר י"ל דאפי' אי ס"ל להתוס' דלא כסברת הר"ן דאפ"ה אם נתאפלו הוי מכר מ"מ כשנאבדו באונס לא מתחייב באונסין כיון דאין כל הנאה שלו והלוקח יוכל לחזור וכ"ש אם התכה בפ' שיוכל לחזור בו שפכתנו לעיל דלכ"ע צריף להחזיר המעות לא אתחייב באונסין וצ"ע: שם בהג"ה וי"א דאם קדשה בשטר וכו' עיין בחידושינו שב' דהא דכ' בלשון וי"א אע"ג דליכא פלוגתא בהא פדאמר בסוגיא דף ס' ע"ב איכא בינייהו שנתקדש הגט או שאבד

וכו' ובג'טין דף ע"ד פתבו התוס' דה"ה בשטר קדושין שנקרע או נאבד אלא כיון דאיכא פלוגתת הפוסקים בהא דשמואל דחוששין שמה ש"פ במדי ולדעת ר"י דהחשש היא משום אנשי מדי הבאין לכאן איכא כמי החשש בנקרע השטר שמה ש"פ במדי משום אנשי מדי אלא כיון דכ' בסי' ל"א וי"א דאם קדשה התבשיל וכו' דס"ל הטעם הוא משום שיוכל להוליכו לשם וזה לא שייך בנקרע השטר דאינו בעין ואין עלי' חיוב תשלומין כיון שהוא פחות מש"פ במקומה לכה' כ' גם הכא לשון וי"א ע"ש ועמ"ש בזה לעיל בסי' ל"ב: שם המקדש אשה למד יום וכו' מדברי הירושלמי ר"פ האומר ונהביאו הר"ן שם ר' אבנה בשם ר' יוחנן ה"ז עולה ל' יום וכו' הרי את מקדשת לי ל' יום ה"ז מקדשת וכו' מצינו אשה יוצאת בלא גט וכו' ה"ז גיטת שלשים יום אין זה גט פרייתות וכו' וכן הוא בנדריים דף כ"ט א"ר המנונא קדושה שבהן היכן הלכה ומה אלו אמר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי קא נפקא בלא גט א"ל רבא מי קא מדמיית קדושת הגוף וכו' א"ל אבני וקדושת הגוף לא פקעי וכו' משמע דאבני ורבא מודים בקדושי אשה כמ"ש הר"ן שם.

אף לענ"ד צ"ע בהא דמשמע בפשיטות מדבריהם דהוי קדושין ודאי די"ל דר' יוחנן לשיטתו אזיל דס"ל בדר' ס' דקדושי כולן תופסין בה ונהיגו דס"ל דלא ילפינן קדושין מגירושין דאע"ג גבי גט אם שייך לאו פלוגתא הוא מ"מ בקדושין מהני שיור וכמ"ש הרמב"ם ונהביאו הטוש"ע בס"ס ל"ח גבי קדושה חוץ מפלוני וכמ"ש המ"מ דס"ל דהא דאמר אבני בר"פ המגר' אם איתא לדר' אבא היינו אם איתא לספיקא דר' אבא א"כ כל למד יום ונדאי מקדשת אפילו אי נימא דגבי גירושין אם אמר היום אי את אשתי ולמחר את אשתי אינו גט כמ"ש הרמב"ם ונהביאו הב"י סוף סי' קל"ז מדאמר בגיטין דף פ"ו אתקין רב בגיטי וכו' מיומא דכן ולעלם לאפוקי מהא דבעי רבא מרב נחמן כו' היינו משום דחשיב שיור בגט א"כ בקדושין דמהני ביה שיור לר' יוחנן ונדאי מקדשת כל למד יום וממילא דלא פקע אי משום קדושת הגו לרבא או משום דאין אישות לחצאין לאבני כמ"ש הר"ן בנדריים שם אבל למאי דקי"ל לקמן בסעיף ד' דמקדשת מספק ונהיגו משום דהלכה כרב ולא כר' יוחנן דלא מהני שיור בקדושין והכי קי"ל לעיל בס"ס ל"ח דהוי ס"ק וקי"ל כמי לקונן ססי' קל"ז בהיום אי את אשתי ולמחר אשתי דהוי ספק מגורשת משום דילמא קי"ל כרב דהוי שיור בגט וא"כ נמי בקדושין הוי ס"ק דדילמא הוי שיור ושיור לא מהני בקדושין כמו בגט ואין ראי' מדברי רבא בנדריים דרבא לטעמין אזיל דס"ל בגיטין דף פ"ד במהיום אי את אשתי וכו' דלא הוי שיור וכיון דפסקא פסקא וכן מאבני שם בנדריים אין ראי' דאבני ס"ל דמהני שיור בקדושין כדאמר ר"פ מגרש את"ל איתא לספיקא דר' אבא פנ"ל: גם מה דאי בירושלמי ונהביאו הר"ן והאחרונים דבקדושי שטר ילפינן מגט צ"ע דא"כ יש לחלק נמי בהה' דינא דסעי' ד' אמר לה הרי את מקדשת לי וכו' ובא אחר וכו' בין קדושי שטר לקדושי כסף ומלישנא דר' יוחנן דאמר כולן תופסין בה משמע דאין חילוק בין קדושי כסף לקדושי שטר וכן בהאי דס"ס ל"ח בקדושה חוץ מפלוני לא חילק הרמב"ם בין קדושי כסף לקדושי שטר וכן בסוגי' דר"פ המגרש בעי' ר' אבא קדושין האיה וכו' לא חילק בין קדושי כסף לקדושי שטר ותו דלמה לא נימא דהוקשו הנויות להדדי דאף בקדושי כסף לא מהני שיור כמו בקדושי שטר ואי נימא כיון דילפינן קדושי כסף בג"ש דקיתה קיתה משדה עפרון מהני בשיור כמו בשדה

א"כ מאי חזית דילפי שטר בגט בהיקשא דויצאה והיתה נימא דמקשי הנויות להדדי ולכאורה פראה דתליא בפלוגתת הפוסקים בסי' ל"ב גבי שטר מחובר ועיין שם.

ואפשר לומר דהא דמקשינו הנוני' ליציאה היינו דוקא בכתיבת השטר לענין לשמה ומדעתה פדאי' לעיל בסימן ל"ב דהא בעינן פתיבת השטר עצמו. ובירושלמי מייירי שכתב בשטר שמקדשה לשלשים יום ובזה שייך יותר להקיש הוי' ליציאה אבל אם כתב בשטר סתם הרי את מקודשת לי אלא בשעת נתינה אמר לה למד יום י"ל יותר דהוקשו הנונית להדדי וצ"ע: סעיף ב בהג"ה אבל אם מת השני וכו' לכאורה נראה לפי מאי דדקדק הר"ן מהא דאמר אב"י פא א' וקדשה לאחר שלשים יום והשני קדשה לאחר כ' יום דדוקא שהשני קירב את הזמן אבל אם השני הרחיק את הזמן אינה צריכה גט משני ואמאי נימא שמה חזרה הוי ונימא דקדושי שני לאחר מם יום הוי חזרה לגבי דידה לקדושי ראשון אלא ע"כ אמרינן דאף דקדשה עצמה להשני אין זה חזרה מקדושי ראשון ולולי דברי הר"ן ז"ל דהא דאמר אב"י לאחר עשרים לרבנותא נקט דלא מבעי' אם אמר השני לאחר ארבעים נדאי הוי חזרה לגבי דידה מן הראשון כיון שהרחיק את הזמן מן הראשון ע"כ חזרה בו ושמא הראשון פוננתו לאחר למד יום ומיהני חזרה דידה להתקדש השני לאחר ארבעים אלא אפ"ל קירב הזמן הוי נמי ספיקא אי כמי י"ל דבכה"ג שהרחיק השני הזמן ע"כ ה' פוננת השני לתנאי כדקאמר שם אליבא דרבי עד כאן לא קאמר רבי משום דאין גט לאחר מיתה ה"נ אם אמר השני לאחר ארבעים כיון דכבר עבר הזמן קידושי ראשון ע"כ ה' פוננתו לתנאי ולא היתה צריכה גט משלישי וכמו שביבאר לקמן בלשון המרדכי ר"פ האומר דדוקא בקנין כסף מספקא ליה בחזרה ולא בקנין משיכה משום דאינו מועיל משיכה לאחר למד יום אבל לפי שיטת הר"ן שכתב בדין זה דמת השני תוך זמן הראשון הוי ספק מקודשת לראשון משום דשמא הוי חזרה ובהך דאב"י כתב בפשיטות דאם קדשה השני לאחר מ"ם יום דא"צ גט מן השני לאב"י צ"ע דלמה לא נימא דהוי כחזרה היא: סעיף ג מעכשיו ולאחר למד יום וכו' כתב הב"ש רש"י ז' לפי מספקא ליה אם תנאי הוא אם לא אחזור תוך למד יום או חזרה ממה שאמר מעכשיו לפ"ז תוך למד יכול לחזור ממ"נ אבל הרמב"ן והרשב"א בתשובה כתבו אם תנאי הוא היינו התנאי הוא אם יחיל לאחר למד יום לפ"ז אם חזר תוך למד צריכה גט ממנו עכ"ל ולכאורה פראה דלמאי דקי"ל בתולה בדעת עצמו דאין בריירה וכשהתנאי הוא ע"מ שלא יחזור בו הוי תולה בדעת עצמו וע"כ צ"ל דהתנאי היא אם לא ימות.

ונראה דהא דאמרינן בס"פ מי שאחזו באומר ע"מ שתצא חמה מנרתק' במת בלילה הוי גט ומה לי לאחר שלשים יום או לכשתצא חמה מנרתק' א"כ מוכח דלא ה' התנאי אם לא ימות עד שתצא חמה מנרתקה ע"כ צ"ל לדעת הרמב"ן והרשב"א דמוכחא מילתא לפי הענין דגבי גט מוכח' מילתא דלא ה' התנאי אם לא ימות כדי שלא תזקק ליבם אלא אם לא יחזור וגבי קידושי מוכחא מילתא איפכא דהתנאי ה' אם לא ימות כדי שלא תזקק ליבם אף קשה דקי"ל הכי בסימן קמ"ד ס"ד בע"מ שתצא חמה מנרתיקה ומת בלילה הוי גט ולפמ"ש דע"כ ה' התנאי אם לא יחזיר בו ה"ל בתולה בדעת עצמו וקי"ל דלחומרא אין בריירה פדאי' בסי' קל"א ס"ד באומר לאיזה שארצה אגרוש וכן בהיהיא דעירובין דף ל"ח רציתי אלה רציתי לא אלה ע"ש ונראה דס"ל דבכה"ג שדעתו קרובה אע"פ שמתנה שיוכל לחזור אין בזה דין בריירה וסבירא זו פתבו התוס' בגיטין דף כ"ה

ע"ב בד"ה ולכי מניית הני גיטא וכו' ונדקא באומר לסופר לאיזה שארצה אגרש וכו' אין ברירה אבל אם אמר פתוב גט לאשתי אם ארצה אגרש אין בזה דין ברירה פיון דדעתו קרובה לגרש ובידו הוא כמ"ש התוספת שם וכן נראה בקדושי שטר דבעינו שיכתוב הסופר מדעתה דילפינו דעת מקנה מגט אפי' אומרת פתוב שאם ארצ' אתקדש כמי מהני וכן משמע מהא דאי לעיל סי' כ"ו ס"ד נאפילו קדשה בכסף או בשטר בלא שידה וכו' קשה לפמ"ש הרמ"א בסי' כ"ח ס"ב דשידה והיינו שנתרצית לישא אותו וכו' א"כ פיון דבעינו שיכתוב שטר קדושין מדעתה הרי הני שידוכין ע"כ צ"ל שאמרה לסופר פתוב אם ארצ' אתקד' וצ"ע: ונראה לענ"ד דלא נחלקו בזה הפוסקים אלא במהיום ולאחר למד יום דכינו דלא שינה לומר אם יגיע שלשים יום דהא נדאי יגיע שלשים יום ע"כ פנונתו אם לא יחזור או שינה עד למד יום אבל אם מתנה איזה תנאי אחר כגון ע"מ שאילף למקום פלוני וכיוצא בו פיון דשינה בו הן ולאן אם לא ילף לא שייכו דינים אילו ואינו יכול לחזור מן הקדושין אפי' מת הני קדושין למפרע כמבואר לקמן ר"ס קמ"ג ובזה סרה תלויות הרמב"ן ו"ל על הפוסקים דס"ל שיוכל לחזור עד למד יום דא"כ בכל תנאי דעלמא נמי נימא הכי ונהיאו הרשב"א בחדושי וכתובה סי' תש"ז ולפמ"ש לא קשה מידי דמודים הפוסקים בכל שאר תנאי וצ"ע על הרשב"א שם דמדמי להו באומר מעכשיו ולאחר שאגרש שיוכל לחזור בו מן הקדושין ולפי מה שכתבתי ז"א פיון שתלה בגירושין א"י לחזור דמבואר לקמן ר"ס קמ"ג: והנה פדעת העיטור שהביא הרמ"א שם סעיף ב' בהגה דבתנאי מעכשיו יוכל לבטל הגט א"כ אפי' אי נימא דהתנאי הי' אם לא ימות אפ"ה יוכל לחזור ולבטל הקדושין ולפ"ז מ"ש הרמב"ם שניהם נותנין גט בין בתוך הלמד יום וכו' קשה דלא מבעי' אם התנאי הי' אם לא יחזיר א"כ למה צריכה גט מן הראשון פיון שיוכל לחזור אלא אפי' אי נימא דהתנאי הי' אם לא ימות מ"מ פיון שאם שניהם רוצים יוכל לבטל הגט כמ"ש הב"ש בס"ס קמ"ד לדעת הרמב"ם א"כ למה צריכה גט מן הראשון פיון שהוא והיא רוצים לבטל הקדושין היו יכולין לבטל וכ"ש לדעת הרא"ש דקדושי שני הני חזרה הרי כבר חזרה היא ואם יחזור גם הוא הרי בטלו הקדושין וצ"ל דהרמב"ם לשיטתו אגיל דס"ל דקדושי שני לא הני חזרה לגבי דינה כמו שדיקדק הרשב"א והמ"מ מדבריו ומיירי שהיא אינה חוזרת ומגרש אותה בע"כ א יש לפרש קצת דברי הב"ח שכ' וז"ל ואיכא למידק דלמאי דפי' לעיל במקדש לאחר למ"ד יום ובא אחר וקדשה תוף למ"ד דבטלו קדושי ראשון אפי' מת השני וטעמא משום דכי פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר אין לה חזרה גדולה מזו א"כ במעכשיו ולאחר למד יום נמי נימא דא"צ גט אלא מן האחרון וכו' ותמה עליו בספ"י דהא היא איכה יכולה לחזור ולפמ"ש י"ל דקושיתו הי' דבתוף למ"ד יום א"ל ליתן גט דכינו שהיא חזרה מן הקדושין א"כ אם גט הוא חוזר הרי ס"ל להרמב"ם והרא"ש דשניהם יכולין לחזור) מיהו לפמ"ש הב"ש ס"ס קמ"ד שם לחלק דבתנאי שאינו בידו אינם יכולין לבטל י"ל דגם הכא דהתנאי הי' אם לא ימות פיון דאין התנאי בידה א"י לבטל הקדושין אף כ' שם דלא משמ' פן מפל שאר הפוסקים וצ"ע: שם לפיכך שניהם נותנים גט וכו' כ' הב"ש משמע אינה מהו שנתן גט מותרת לשני אף אם השני מגרש מותרת לראשון וכן מסתבר וכו' אבל מהרש"ל כ' לחומרא דאל ישא הראשון ואפשר דהחשש הוא שיאמרו הלכתא כר' יוחנן וכו' ע"ש ולענ"ד נראה דנדאי הא דחיישינן הכא שיאמרו גירש ראשון ונשא שני

היינו דוקא משום שרואין שהוצרך השני לגרש בלא"ה אף שקידוש השני אין חשש שיאמרו שגירש ראשון.

תדע דהא אמר אב"י מאמצעי אינה צריכה גט ולא חיישינן שמא יאמרו גירש הראשון וקידוש האמצעי אע"כ דלא חיישינן להכי כמו שאר אשת איש שפשוטה ידה וקבלה קדושין שלא בפני בעלה דא"צ גט משכי ומותרת לבעלה ולא חיישינן שמא יאמרו שגירש כדאיתא ר"פ האשה רבה דף פ"ט אע"כ הטעם משום פשיטא דהשני הוצרך לגרש וסברו העולם שהראשון גירשה קודם קדושי השני אבל אי נימא דאין החשש אלא משום שסברו העולם דהלכתא כר' יוחנן א"כ אין ראי' מחמת גרושי השני שגירשה הראשון דכיון דהלכתא כר"י פשיטא דצריכה גט מהשני ומהיכא תיתי נימא שיאמרו העולם שגירשה הראשון וע"כ צ"ל דהחשש שמא יאמרו העולם דתנאי הוא ולא היתה צריכה גט מהשני וכשרואים שהוצרך לגרש וסברו שגירשה הראשון קודם שקידשה השני ולפ"ז פראה דאפי' לפמ"ש הב"ש דלדעת הרא"ש דחיישינן שגירש הראשון בתנאי מ"מ נראה דאם גרשה השני תוך למד מותרת לראשון דליכא הוכחה ממה שגירש השני דהא היתה צריכה גט אפי' אי נימא דתנאי הוי משום שמא ימות קודם למד ולא יתקיים התנאי וכיון דליכא הוכחה לא חיישינן שיאמרו העולם שגירש הראשון קודם קדושי השני ולפ"ז י"ל דהא דלא כ' הטור שאם גירשה השני אסורה לראשון משום דלא פסיקא ליה דאם גירש בתוך למד ליכא למיחש למידי ומה שהחמיר המהרש"ל היינו בגירשה השני לאחר למד דכבר נתקיים התנאי ולא היתה צריכה גט משני אם תנאי הוא ויסברו העולם שגירשה קודם קדושי השני ועוד דלפמ"ש לעיל דלדעת הרא"ש שהביא הב"ש בס"ס קמ"ד דאם שניהם רוצים לבטל הקדושין יכולין לבטל אין שום חשש שיאמרו שגירשה הראשון דלמה הי' צריך לגרש הא הי' יכול לחזור בו מן הקדושין וגם היא תחזור בו וכ"ש לפמ"ש הרא"ש דבקדושי שני הוי חזרה הרי גם היא חזרה בו ולא היתה צריכה לגט מן הראשון וממילא אין חשש משום שיאמרו העולם דמה שהצריך גט מן השני היינו משום שחזרו שניהם מקדושי ראשון וליכא סתם הטור דמותרת לשני ולא כ' ומגרש אחד ונושא שני אבל המהרש"ל החמיר פדעת הפוסקים שהביא הב"ש בס"ס קמ"ד דאפי' חזרו שניהם לא מהני לבטל הקדושין ושפיר איכא למיחוש שסברו העולם דתנאי הוא ומדהוצרך גט והשני יסברו שגירש הראשון קודם קדושי השני פן נלענ"ד ועיין לקמן סי' מ"ד ס"א מ"ש שם סברא זו בשם מל"מ: שם בין בתוך הלמ"ד יום וכו' כ' הב"ש בס"ק ח' דהא דמותר ליתן גט בתוך למ"ד ולא חיישינן שמא לא יקיים התנאי ואתה צריכה פרוז לכהונה אפשר דדומה פאילו מגרש ע"ת כשלא נתקיים התנאי מותרת לכהונה וא"צ פרוז משום דידוע הוא שגירש ע"ת פן ה"כ וכ"כ המגיה במל"מ בפ"ו מה"ג דין ג' ולענ"ד יש לדחות דבתנאי שהוא בשעת גירושין שאני דידוע בשעת נתינת הגט שהוא ע"ת ומאן דידע בגירושין ידע פמי בתנאי אבל בקדושין ע"ת והגירושין הם בסתם איכא למיחוש דאיכא מאן דידע בגירושין ולא ידע בתנאי שהי' בשעת קדושין ויותר נראה כמ"ש לעיל בסי' ל"ח ס"י ליישב קושית הב"ח על הרמ"ה דשמא לא ואמר האב הן ואתה מצריכה פרוז לכהונה ותיבצנו שם דמלמדין אותו שיאמר הן ואח"כ חולצת ה"נ י"ל פן פיון דלכ"ע יוכל לבטל את התנאי כמ"ש הב"ש ס"ס קמ"ד א"כ ה"כ קודם שנותן הגט מבטל את התנאי וליכא למיחוש למידי.

מיהו הרשב"א בתשובה שם כ' דמלשון שמואל פקעי קדושי שני ונגמרו קדושי ראשון וכו' מאי גמרי אין פאן גמר אלא גילוי מילתא וכו' אלא דמקודשת מעכשיו ונגמרו לשלשים יום וכענין שאמרו בקטנה.

פי גדלה גדלו הקדושין בהדה וכו' לפיכך אפ"ל לרב א"א לכתוב לה גט עד אותו זמן ואין גט עד לאחר גמר הקדושין ובה רב לחומרא ור' יוחנן לקולא וכו' ע"ש נראה לכאורה טעמו דע"כ תנאי זה אינו פשאר תנאי דא"כ מאי מספקא ליה אי תנאה הוי הא לא הוי ת"כ ולא תנאי קודם למעשה ואפ"ל לדעת הפוסקים דבמעכשיו לא בעינן ת"כ הא רבי דאמר פנה גט ס"ל ביבמות דף נ"ג דבעינן ת"כ בחליצה אף דכל תנאי בחליצה הוי במעכשיו אע"כ ד לאו תנאי גמור הוא אף כפר פתבנו יישוב לזה בסי' ל"ח ע"ש אמנם ת מהני ולא יכולתי להבין דעתו ו"ל דכיון דס"ל לרבנן במהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט משום ספק תנאי ע"כ צ"ל דנגמר הגט למפרע לאחר מיתה דאל"ה הא הוי שויר כדמקש' הש"ס לר' יוחנן ומדמדמי לה הש"ס שם למקדש מעכשיו ולאחר למד יום א"כ גם בקדושין פן הוא ותו דמן הראיה שפתב וכענין זה שאמרו בקטנה פי גדלה גדלו קדושין בהדה.

הא קי"ל בקטנה דיוצאת בגט כמפורש במתניתן ביבמות דף ק"ח נתן לה גט הוא אסור בקרובותי וכו' אלמא דמועיל גט אפ"ל קודם שנגמרו הקדושין וצ"ע ועיין בב"ש שפתב בשם המרדכי דאם אמר מעכשיו ולא תתקדש אלא לאחר למד יום הוי תנאי והנה במרדכי שם הוכיח זה מהא דאמר בכתובות דף פ"ב אר"י משנה פרה זו ולא תקנה אותו עד לאחר למד יום דמהני אם אמר מעכשיו וע"ש שפתב עוד תירץ דכיון דבמשיכה לא מהני לאחר למד יום ע"כ לתנאי מתפונן ולכאורה קשה דהא מהיום ולאחר מיתה אמרינן בפסגיא דאע"ג דאין גט לאחר מיתה אפ"ה חיישינן לחזרה וצ"ל דס"ל דלענין ממון שאני כדאי' בח"ה סימן מ"ב ס"ט דאע"ג דקי"ל דיד בעל השטר על התחונה בכל ספק לשון שיש בשטר אפ"ה היכא שיתבטל השטר לגמרי לא אמרינן הכי ויותר נראה דס"ל למרדכי דדוקא במהיום ולאחר מיתה דלרזוקה קאתי אמרינן הכי פנ"ל ועיין בחידושינו שהארבנו בה וכן דעת הרמב"ם ו"ל כמו שיבאר בסמוך והתוס' פתבו בכתובות דף פ"ב דרבי יוחנן לשיטתו אזיל דס"ל הכא דקדושי פולן תופסין בה ונראה דאף להפוסקים דס"ל דהלכתא פרב דספק תנאי וחזרה היא מ"מ י"ל היכא דאמר ולא תקנה אלא לאחר למד יום מודה רב דשוירא הנה וילהכי מהני ביה קנין כמו לרבי יוחנן מדע דהא פתבו שם דבעינן עומדת באגם ולא ברשות המוכר והיינו ע"כ משום דשוירא הוי כמ"ש התו' בכתובות שם דלא נגמר המקח עד לאחר למד יום אבל אי נימא דתנאי הוא קשה למה בעינן עומדת באגם ואפשר דלפמ"ש הרשב"א דלא מהני גט תוך למד אפ"ל אי תנאי הוי אין הגמר אלא לאחר למד י"ל דמטעם זה בעינן עומדת באגם אף כפר פתבנו דצע"ג בה: סעיף ד' אפ"ל הן מאה על הסדר הנה וכו' עיין בחידושינו שפתבתי ליישב שיטת הרמב"ם ו"ל בהא דפסק דלא פאביי על נכון ע"ש גם מ"ש על הסדר הנה פתבנו שם די"ל דס"ל פשהשני הרחיק את הזמן יותר מן הראשון ונדאי לתנאי מתפונן והוא כדע' המרדכי שפתבנו לעיל דדוקא בקדושי פספ דמהני לאחר למד יום מספקא ליה בחזרה אבל היכא דלא מהני לאחר זמן ונדאי לתנאי מתפונן כמו שהוכיח שם המרדכי מהאי דמשנה פרה זו פנ"ל: שם קדושי פולן תופסין בה וכו' הנה הפ"ח פתב דיש נ"מ לענין

דינא דלר"ח דפסק כר"י שלשתן קדושי נודאי הן מדאורייתא ואי מניית חד ומינייהו והיא ערנה לאחיו פוטרת צרתה מן החליצה ומן היבום אבל להרי"ף דקדושי ספק הן אינה פוטרת וכו' ע"ש משמע שהיא ערנה עליו כגון שהיא בתו או אחותו מאמו אלא דלא הנה צריף לזה דאין לה ערנה יותר מא"א דכיון שהיא מקודשת לאחר הרי אסורה לזה משום א"א וכ"כ הרשב"א בשמעתין ליישב קושית הרמב"ן דלר' ותנן משפחת אשת שני מתים והשיב עליו דלא משפחת אלא בשמתו שניהם בבת אחת דאילו כשמת ראובן ראשון שוב אינה יכולה להתניבם לעולם ללוי דכל יבמה שאין אני קורא בה וכו' נשמע דס"ל דפטורה אפי' מחליצה וה"ה דפוטרת צרתה ואפשר דבאמת פוננתו פו שהיא ערנה עליו מחמת איסור א"א אלא דא"כ לא הנה צ"ל דנ"מ לענן פוטרת צרתה אלא לענן שהיא עצמה פטורה מן החליצה והנו"ז תמה עליו דנודאי אינה פוטרת צרתה מהחליצה דהא אסורה לאחיו כיון שהיא תפוסה לאנשים אחרים בקדושיהו ג"כ וממילא לענן פטור הצרות הני כאילו זו לא היתה אשתו של אחיו המת כמפורש לקמן סימן קע"ג ס"ד וכו' ע"ש ודבריו צ"ע דלא דמי להתם דהתם לא היתה מקודשת כלל ואין זו צרתה אבל הכא הנה לאחיו קדושין בה והוי זו צרתה אלא דהכי ה"ל להקשות עליו דלא אלימא זיקה דמקצת דידה למפטר צרתה דזקוקה לגמרי וה"ה כשהיא ערנה עליו כגון שהיא בתו או אחותו כיון דאינה זקוקה לגמרי א"י לפטור צרתה דזקוקה לגמרי אף בחידושינו הקשינו על הרשב"א ו"ל מסוגיא דשמעתין דמשמע דצריכה חליצה מיהו גם מדברי הרמב"ן ו"ל נ"מ דלר"י אסיר' להתניבם משום אשת שני מתים ולרב מותרת להתניבם דבין אם תנאי הוא ובין אם חזרה הוא בת יבום היא עיין בתוס' יבמות דף יו"ד בד"ה לעולם וכו' גם מ"ש הט"ז דיש נ"מ באם התנה בפירוש ע"מ שתמתין לי למד יום דהוי תנאי לרב ולרבי יוחנן הנה שירא לא ידעתי מנ"ל הא וכי יחלוק ר"י בכל תנאי ע"מ שיתקיימו קדושי שני ומפורש בסוגיא שם דמהיום אם מתי לאו שירא הוא ועיין בחידושינו שם שכתבנו דנ"מ בין הפוסקים כר"י ובין הפוסקים כרב וס"ל דשתי לשונות במשמע בקדשה הראשון לאחר עשרים יום והשני לאחר שלשים והשלישי קדשה לאחר שפלו העשרים יום דלרב אפי' אי נימא דבראשון הוי חזרה כבר גמרו קדושי ראשון קודם קדושי השלישי וא"צ גט משלישי אבל לרבי יוחנן כיון דהראשון שביק רנוחא והשני מני שביק רנוחא תפסי בה קדושי שלישי כיון שהוא בתוך הריוח של השני וכן עד מאה שקידש כל אחד בתוך ריוח של אותו שלפניו אף שהוא לאחר גמר זמן של הראשונים אפ"ה כולן נתפסים זה בזה והיינו דקאמר פשרגא דליבנא שכל אחד נתפס בחבירו וצ"ע: ועמ"ש שם דלדעת הרא"ש דקדושי שני הוי חזרה לגבי דידה א"כ בכה"ג שהשני הריוח זמן יותר י"ל דהוי חזרה לגבי דידה בשעת קדושין ובטלו קדושי ראשון אם היא חזרה לאחר למד יום א"כ אפי' אם קדושי השלישי הנה לאחר שפלו זמן הראשון י"ל דהראשון והב' הנה חזרה וכיון דבטלו קדושי ראשון תפסו קדושי השלישי: סעיף ה' אינה מקודשת וכו' כ' הב"ש וצריף לקדשה מחדש אחר שתתגביר ויאמר אז שמקדש אותה בזה ונדקא כשהוא בעין וכו' ולכאורה ה' נראה דכשאמר לה שתתקדש באילו הקדושין צריכה שתאמר הן דאל"ה ה"ל שתוקה לאחר מתן מעות כמו בפקדון שה' אף נראה לפי דעת המרדכי בפ' מי שמת ופ' י"כ ונהביאו הרמ"א בח"ה סי' ר"ט ו"ל וי"א דכל זה מייירי במקנה לו סתם אבל אם אמר שיקנה כשיהי' בעולם קנה וכו' וכבר כתבנו בחידושינו

דף ס"ב ע"ב דהא דלא מהני במתני' המקדש לאחר שאתגזיר ואינה היינו משום דקדושין באמירה תלי' דאם נתן ולא אמר לה אינו פלום וקאמירה הי' קודם שפא לעולם משא"כ במקירה פיון דא"צ אמירה אם עשה קנין לאחר שפא לעולם פיון שלא חזר עד שפא לעולם אמרינו דמסתמא ניחא לי' בהכי וזכה בו הזוכה מיד שפא לעולם א"כ פשחור ואמר לה הרי את מקדשת לי אעפ"י שלא אמרה הן פיון שבתחילה קבלה לשם קדושין שפא לעולם וכיון דא"צ אמירה דידה אלא לידע שנתרצה בקדושין א"כ הרי הקא נתרצה לו בתחילה כמו במקירה ואפשר דאפי' לדעת החולקים על המרדכי מ"מ מודים הקא דא"צ לומר הן פיון שקבלה בתחילה לשם קדושין וכן משמע מלשון הב"ש שלא הזכיר שצריכה לומר הן עוד כ' הב"ש אם אחד קדשה לאחר למד ובא השני וקדשה תוך למד ואמר לה לאחר שימות בעלך ה"ז מקדשת דהא בידו לקדשה מיד אפי' אם אמר מעכשיו ולאחר למד יום מ"מ ביד השני לקדשה קדושי ספק לכן גם עכשיו ס"ק הם עכ"ל והנה לכאורה מדברי הרשב"א שכ' בבע"י דרי אושע"י דף ס"ב ע"ב דלא דמי למקדש לאחר למד יום דהקא שאני שאינו רוצה שיחולו הקדושין שנינים עד שיעבור עלי' זמן אחר שאינו ראוי לתפוס בו קדושין אבל התם בשעה שקדשה ראוי היתה לקדושין וכל אותו זמן של שלשים נמי ראוי לקדושין והלכך מקדשת עכ"ל שם א"כ בהך דינא נמי פיון שקדשה הראשון לאחר למד יום הרי הפסיק זמן שאינו ראוי לקדושין והוי כמו איבע"י דר' אושע"י דהוי ספק מקדשת פדלקמן סעי' ז' אף לפמ"ש הר"ן דאיבע"י דר"א איפא למפשוט מסוג"י דפ' אעפ"י דף נ"ט באומר שדה זו פשאמכרנו ואקחנו תקדש דקדשה משום דבידו אלא דשאני הקא פיון שקדשה גם עתה א"א לחול קדושי שנינים א"כ בדין זה שיוכל השני לקדשה מיד ממילא נפשט מהך דפ' אעפ"י דהוי קדושין מיהו מ"ש באמר הראשון מעכשיו הנה הב"י כ' דבמקצת ספרי הרמב"ם הגרסא אם אמר לאחר שיחלוץ לך יבמיה מקדשת וכו' הטעם פיון דהשתא הוי ס"ק יוכל לקדשה אח"כ קדושין גמורין, א"כ י"ל דה"נ אף דאמר מעכשיו פיון דהוי ס"ק הוי אח"כ קדושין גמורין וכ"ש לדעת ר"ח דפסק כר' יוחנן דרונחא שבק דהוי קדושין גמורין וכיון שאם קדשה השני סתם ואח"כ בא השלישי וקדשה אין קדושין תופסין כלל לפי שפבר נגמרו קדושי שני א"כ אם קדשה השני לאחר שימות בעלה הראשון הוי נמי קדושין גמורין לאחר מיתתו אלא פיון דכ' לעיל סעיף ד' להחמיר דהוי ספק מקדשת שפיר פתבו דאין להקל גם פאן והוי כמי ספק מקדשת: סעיף ו' לאחר שיחלוץ ליה יבמיה וכו' משמע דאפי' היקא דכופין אותו לחלוץ פגון שאסורה לו אפ"ה ה"ל דבר שלא בא לעולם דמי יימר דמזדקק לה הב"ד פדאמרינו בלאחר שאתגזיר והיינו דקמ"ל ולא נקט לאחר שימות יבמיה ועיין בחידושינו.

סעיף ז הנותן שתי פרוטות לאשה וכו' פבר פתבנו דברי הר"ן ו"ל דהא דהוי הקא ספיקא אף דבפ' אעפ"י בלכשאקחנו תיקדש אמרינו בפשיטות דקדשה שאני הקא פיון שקדשה גם עתה א"א לחול קדושי שנינים ועיין בחידושי שכתבתי הטעם משום דקי"ל דכל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו א"כ פיון דאינו יוכל לקדשה אחר שקדשה אותה אפי' בבת אחת י"ל דלא הוי קדושין אלא דלפ"ז אם קדשה במעכשיו ולאחר שיגרשנה איפא לספוקי גם על הקדושין הראשונים בהאי ספיקא דאי נימא דקדושין שנינים אינו פלום א"כ גם קדושין הראשונים אינו פלום פיון דהוי בב"א עם קדושין שנינים וכל שאינו

בזא"ז אפי' בבת אחת אינו ולא שיניף הא דקאמר דילמא פי היכא דתפיס קדושי השתא וכו' ובאמת מלשון רש"י ו"ל בד"ה דילמא פי היכא וכו' תפסי בה קדושין לאחר זמן מהשתא וכו' משמע אפי' במעכשיו אין הספק אלא על קדושין שניים וכן הוא ברשב"א בתשוב' שהביא הח"מ ובהר"ן והמ"מ שהביא הב"ש ונראה דהטעם הוא בזה משום דישנו בזה א"ז שאם קדשה בתחלה מעכשיו ולאחר שיכנסנה ויגרשנה ואח"כ קדשה סתם שניהם חלין נמצא קדושין דהשתא ישנו לעולם בזא"ז אבל קדושין דלאחר זמן אינם חלין לאחר קדושין דהשתא: אף נראה דזה דוקא לדעת הפוסקים דס"ל דהלכה כר' יוחנן לעיל דאמר קדושי פולין תופסין בה נמצא אם קדשה מתחילה מהיו' ולאחר שאכנסנה ואגרשנה ואח"כ קדשה סתם לא גרע קדושין דידיה מקדושין דאחר ותפסי בה והיינו דפירש"י שם דהקדושין מהשת' משום דהסוג' אזלי התם אליבא דר' יוחנן וכן משמע דס"ל להרשב"א דהלכת' כר"י אבל לדעת הרמב"ם ושאר פוסקים דס"ל דהלכה פרב דהוי ספק תנאי וספק חזרה נמצא אם הוא תנאי וכלו הקדושין למפרע אין מקום לקדושין דהשתא לחול וכיון דליתא בזא"ז ליתא נמי בבת אחת א"כ איכא נמי ספק על קדושין דהשתא אף י"ל כמ"ש בחדושי' דלא קי"ל הלכתא פרבה דאמר פל שאינו בזא"ז וכו' פיון דשמואל פליג עלי' בעירובין דף נו"ן ע"א ע"ש ולהכי פסק הרמב"ם בבעז' דר"א מקודשת כסוג' דכתובות דף נ"ט כמ"ש בה"מ ועוד נראה לדעת הפוסקי' לעיל ר"ס ל"ח דאפי' במעכשיו בעינן שלא יהי' תנאי ומעשה בדבר אחד י"ל כשקדשה מעכשיו לאחר שאכנסנה ואגרשנה אי נימא דתנאי הוא ה"ל כתנאי ומעשה בדבר אחד דכיון דכלו למפרע הקדושין מהשת' האיהו יוכל לקדשה ולגרשה והתנאי בטל ומעשה קיים וה"ל כאיל קדשה סתם ועוד נראה דכיון דבעינן בגט שיכתוב לה הרי את מותרת' לכל אדם אם היא מקודשת לו כבר משעת גירושין הרי לא התירוה לשום אדם וע"כ צ"ל שאין הקדושין חלין אלא זמן מה אחר הגירושין אבל היכא דאמר מעכשיו אי נימא דתנאי הוי הרי לא התירוה לשום אדם ע"כ צ"ל פרבי יוחנן דס"ל דקדושין פולין תופסין בה הרי דאהני גט לגבי כ"ע שיכולה לתפוס בה באותו זמן מה שבין הגט לקדושי שנים דידה ותו קשיא לי דלפי דעת הפוסקים בח"ה ס"ס ר"ג במקנה דבר שלא בא לעולם עם דשב"ל הוי פקני את נחמור ולא קנו שניה' וכ"ש לדעת הר"ן והמ"מ בדף נ"א דבכה"ג מודים כ"ע דקנו את נחמור לא קנה דאינו רוצה אלא בשני הקדושין ע"ש א"כ הא דפשיטא להו דקדושין דהשתא הוי קדושי ודאי אמאי לא נימא דכיון דקדושין שנים הוי דשלב"ל ה"ל פקני או"ח אף בקדושין דהשתא מיהו הטוש"ע לא מיירי הכא במעכשיו אבל אם אמר מעכשיו צ"ע אי הוי קדושין דהשת' קדושי ונדאי גם מ"ש הרשב"א ונהביאו הח"מ דבמעכשיו יוכל לחזור משום דלא חלו הקדושין עד לאחר גירושין צריף להבין דלמה לא נימא דכי היכא דלר"מ דס"ל אם מקדשה לאחר שנימות בעלף מהני ואפ"ה אי מקדש א"א לא אמרינן דחולו הקדושין לאחר מיתת בעלה וכן לעיל בסעף ב' דוקא כשמת השני תוף למד אבל אחר למד פיון שלא חלו בזמן הקדושין אין חלין פלל א"כ ה"נ נימא הכי דכיון דלא חל במעכשיו לא חלין פלל וצ"ל דמדמין ליה להא דאמרינן ביבמות דף ל"ב בנשא מת ואח"כ נשא חי דאיסור אחות אשה לא חיל על איסור אשת אח כי פקעה איסור אשת אח חנייל איסור אחות אשה וה"נ פיון דהא דלא חנייל הקדושין שניים היינו משום דלא מצי חל על הקדושין דהשתא כי פקע

תנין אלא דאפתי צ"ע מנ"ל שיכולין לחזור בה דהא ר"ל ס"ל דאפי' בקדשה לאחר למד יום אינם יכולין לחזור משום דנתינת מעות לנד אשה כמעשה דמי ואף דר"י פליג בהא דלא הוי כמעשה היינו שאמר בפ"י לאחר שלשים יום אבל בכה"ג דמקדשה מעכשיו אלא שאינו יכול לחול על הקדושין הראשונים מאן לימא לן דלא הוי כמעשה ועיין בקדושין ש"כ דמוכח מן הסוגיא מדאמר תפשוט דר"א משמע דאין ביזו לחזור ע"ש: סע"ף ח' ויהרמב"ם וקצת מפרשים וכו' פבר כתבנו בקדושין דף ס"ב ע"ב באריכות לפרש שיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל ואפי' לרבנן דראב"י הדין פן דהקופר עובר הוי פילוד אמנם בסתירת דברי הש"ע פאן למ"ש בח"ה סי' ר"ט גבי מכירת העופר כמו שהקשו הח"מ וב"ש הנה נראה דס"ל כמ"ש בספ"י שם דקדושי אשה ה"ל כקדושת הגוף דחל על עופרה כדאיתא בר"פ פיצד מערימין ויש להביא ראיה לדבריו מהא דאי' בנדרי דף כ"ט ומה אילו אמר לאשה היום את אשתו וכו' א"ל רבא מי קא מדמית קדושת הדמים לקדושת הגוף וכו' הרי דקרי לקדושי אשה קדושת הגוף אף לפמ"ש התוס' בקדושין דף ס"ג ד"ה ונדנים איתנייהו וכו' וה"ה דהוי מצוי לשנוני' וכו' משמע דס"ל דקדושת הגוף חל אפי' על דשלב"ל פל' ע"כ צ"ל דקדושי אשה לא מקרי קדושת הגוף גמור דהא בכל הני דמתני' לאחר שימות בעלך וכיוצא בהן אינה מקודשת אף לפמ"ש שם ובקדושי פתובות דאפי' בקדושת הגוף בעינו דוקא דעבידי דאתי מ"מ קשה לפמ"ש התוס' בכתובות דף כ"ח בד"ה לאחר שאתגזיר וכו' דכל הני דמתני' מיידי בעבידי דאתי מדמהני לר"מ ואפ"ה פליגי רבנן אמנם הנראה עיקר בזה כמ"ש בקדושי פתובות דף י"א דבכ"ז דברי הש"ע בח"ה סי' ר"ט אינו מוכן חדא דמשנה מפורשת בב"מ דף ק' המחליף פרה בתמור וילדה וכו' ובח"ה ר"ס רכ"ג פ"ין דקי"ל עופר לאו ירוך אמו הרי מוכח שיוכל למפור את העופר ע"ש.

ותו דמ"ש שם דאם מכר פרה ושפחה לעופריהם קנה מיז אינו מוכן דמה שייך בפרה מעופרת קנה לעופרה לפי מאי דקי"ל דעופר לאו יקח אמו הוא דלא שייך זה אלא במה שמתעבר אח"כ וכתבנו שם דמה שייך דיל העופר אחר המכירה לא דמי לפירי לאחר חנטה דהפירות מעצמם גדילים אבל זה גדולו מן הבהמה וא"א למפור זה החלק שגידל אח"כ אא"כ ימפור פרה עופרה ויועיל לזה החלק שייך דיל אח"כ ג"כ אלא דכתבנו שם דבהא לא מתרצי דברי הש"ע בי"ד סי' ש"כ ס"ו והוא מדברי התוס' בבכורות שפתבו פן לענן הפקעת קדושת בכור דכיון שיש לנכרי חלק בו בזה שגדל פבר פטור מן הבכורה ע"ש ונראה דס"ל דלא שייך בזה מכירה אף למה שגדל פבר דכיון דאינו ידוע חלק הגידול שהי' לו באותו שעה ה"ל פמוכר דבר שאינו מסוים דלא קנה כדאיתא בח"ה סי' ר"ט וכ"ש ה"כ דקנה את כל הנולד ומקצתו אינו מכור מפני שעדיין לא פא לעולם אפי' למ"ד דהמוכר דבר שלב"ל עם דבר שב"ל קנה מחצה היינו פשידוע פל חלק בפני עצמו אבל זה שמוכר ביחד ואינו ידוע מה קנה ומה לא קנה לא הוי מכורה פלל אא"כ מכר ג"כ הפרה לעופרה דאז קנה הפל דהיינו המקצת שגידל פבר הרי הוא פילוד ומקצתו אח"כ מחמת הפרה לעופרה וממילא מוכן מתני' דמחליף פרה בתמור פ"ין שמוכר גם את הפרה הרי דמה שגידל אח"כ ברשות הלוקח הוא גדל ולפ"ז ממילא דא"ש גבי קדושין פ"ין שבשעה שמקדש את העופר חשוב פילוד תפסי בה קדושין ולא דמי למקדש חצי אשה דלא הוי קדושין דהכא בשעת קדושין מקדשה לגמרי אלא פ"ין דמה שגדל אח"כ

במעיי אמו אינה בכלל הקדושין לכה כ' הרמב"ם שצריה לקדשה אח"כ מאבי קדי
שיכניסנה בקדושין שאין בהם דופי וכו' מובנים פמי דבריו ו"ל בפ"י המשנה ומה
שמתחזק אצלי שצריה שיקדש אותה אחר שנוקדה ואז מותר לבא עלי' לפי שמו העקרים
שבידינו אין אדם מקנה לחבירו דשלב"ל וכו' דהיינו שלא נתקדש מה שגידל העובר
אחר הקדושין כנ"ל והא דלא אמרינו דממילא פשטא הקדושין בכולה היינו פדאמרינו
בדף וז"ל ה"ם בהמה הכא דעת אחרת וכו' וא"כ אין פולה מקודשת: סימן מ"א סעיף א'
ויכולה אחת מהן וכו' היינו מסוגיא דף נ"ב ש"מ אשה נפשית שליח לחברתה וכו' ועמ"ש
לעיל בסימן ל"ו דמשמע שם דלאו שליח קבלה ממש היא שאמר לשליח הרי פלונית
מקודשת לי אלא שהוא מקדש את פולן בעצמו ואומר להן הרי פולכם מקודשת לי אלא
שהאחת היא המקבלת קדושי פולן לדעתו ולכה א"צ לומר הן כמו שליח קבלה ממש
ע"ש ועיין עוד שם שכתבנו דלפי דעת ה"ש מחלקין שהביא הרא"ש דהא דאמר הכא
דהוי קני את וחמור היינו משום דאמר פולכם ולא פרט כל אחד לבדו א"כ י"ל דהא
דמהני הכא קבלתה בשביל פולן אע"פ שלא אמרה הן היינו משום דכלל פולן כאחד
ואמר פולכן דאינו רוצה לקדש אלא פולן ביחד אבל אם פרט כל אחת בפני עצמה י"ל
דאין ראי' מקבלתה בסתם ברחה כמשמעות לשון הר"ן בנדריים גבי יד לקדושין דדוקא
כשניתן לה ב' פרוטו' אבל בדבר אחד ושונה ב' פרוטות יש להסתפק: סעיף ב אינה
מקודשת וכו' כראיה דמשפחת גמי אפי' בקידוש זו אחר זו אלא שקידשה לאחר עשרה
ימים ואח"כ קידש את אחותה שיחולו הקדושין באותו שעה מכוננת שקידש את
הראשונה וה"ה דהוי מצי לשנויי הכי ביבמות דף ל"ד גבי ב' שקידשו וכו' דמשפחת
שיחולו הקדושין בפ"א בכה"ג ונראה עוד דדוקא אם קדשה מיד אבל אם קדשה מעכשיו
ולאחר שלשים יום תליא בפלוגמת הפוסקים לעיל בסי' ת"ס ס"ד דלדעת הפוסקים כרב
דה"ל תנאי או חזרה לא הוי קדושין ואפ"ל לדעת הפוסקים דלא כאב"י דבתרי גברא
חיישינו שפא אחד נתפונן לתנאי וא' לחזרה מ"מ הכא פיון שפוללן בלשון אחד אין
להסתפק שפא לגבי אחת נתפונן לתנאי ולגבי השכי' נתפונן לחזרה אבל בענין שכתבנו
שקידש אחת מעכשיו ולאחר עשרה ימים ואח"כ קידש את אחותה שיחולו הקדושין
באותו שעה וכוונות שקידש את הראשונה יש להסתפק שפא הראשונה היא חזרה ובשני'
תנאי וכ"ש לדעת הפוסקים כר' יוחנן דס"ל דקדושי פולן תופסין בה משום דרווחא
שביק ולא נגמרו הקדושין עד לאחר למד יום א"כ נראה דגם קדושי אחותה תופסין בו
תוך לומד יום וה"ה פשקידש שתייהן כאחד מעכשיו ולאחר למד יום הואל וישנה בזה
אחר זה לדעת הפוסקים כר' יוחנן ישנו גמי בבת אחת וצ"ע ועיין בספ"י שכ' דהרמב"ם
ס"ל דאין הלכה כרבה דאמר כל שאינו וכו' משום דרב ושמואל בעירובין דף גון ל"ל
דרבה ומתני' טעה אחרת הוא וכן צ"ל לאב"י דמקשה לרבה משמע דל"ל כמ"ש
הרשב"א ועיין בחידושינו שכתבנו לה"א בסעי' ג' י"ל הטעם משום דהוי פקני את
וחמור: שם או אם שמים או ג' אחרות וכו' עיין בחידושינו שכתבנו דהא דלא אמרינו
דמסתמא דעתה על עצמה דהוא מצוה דרמ"ל עלי' פדאמרינו במקדש אתת מבנותיו דאין
הבוגרת בכלל אע"ג דעשאה אותו שליח פדלעיל סי' ל"ז סעי' ט"ו היינו דהכא דמי למאי
שכ' שם דאם עשאה אותו הבוגרת שליח לקדשה לאיש פלוני דהוי ספק מקודשת ועמ"ש
שם די"ל דוקא פשקבלה השליחות על עצמה ואמרה הן אבל מדברי התו' והרא"ש גבי

הא דאמר שם אשה נעשית שליח לחברתה וכו' משמעדלא אמרה הן נאפין אם אותה שקבלה היא אחת מן האחיות אפ"ה אן האחיות מקנדשת ולא אמרינו דמסתמא נתפוננה.

על עצמה מ"מ נראה דלפ"ז אם האחיות עשאו אותה שליח בסתם לקדשם לאיזה אדם שתראה דבכה"ג ודאי אמרינו דמסתמא נתפוננה על עצמה דהוא מצוה דרמל' עלי וכן נראה אפי' בנשים נכריות שעשאו שליח לקדשן למי שתראה והוא אמר אחת מכם תתקדש לי י"ל פינו דלא אמרו לאיש פלוני מסתמא נתפוננה על עצמה וצ"ע שלא הזכירו הפוסקים מזה: סעיף ג' אם אמר הראוי מכם לביאה וכו' הגה התו' כתבו ב"דף נ"א בד"ה קידושין וכו' וקשה דהא חייבי לאוין אינם ראויין לביאה וכו' לכה נראה לפרש קשאמ"ל פלומר שאיסור הביאה ע"י קידושין וכו' ע"ש לפ"ז נראה דאם אמר הראוי לביאה תתקדש לי אפי' יש בהן חייבי לאוין אינו בכלל פינו דאינו ראויין לביאה דאין לומר דהקדשון ראוי לביאה היינו נמי שאיסור הביאה ע"י קדושין דהא פתב בסעיף שאח"ז דאם הגה בהן שפחה או ערוה ואמר הראוי לביאה נהרי הם אסורות בלא קידושין ואפ"ה אינם בכלל א"כ ה"ה חייבי לאוין נמי וצ"ל דנקט אותן שאין בהם תפיסת קדושין משום סיפא אם אמר פולקם דבחיבי לאוין פינו דתפסי בהן קדושין הם בכלל וצ"ע.

מ"מ משמע דאפין אם הייתה אחד מהן נדה מקרי ראוי לביאה משום דיש לההיתר לאחר זמן ובידה לטבול: סימן מ"ב אין האשה מתקדשת וכו'. נרא' דהא דאמרינו דבאשה שאנסוה אפי' אמרה רוצה אני לא הוי קדושין לאו דוקא אונס הגוף אלא אפי' אונס ממון דהא מדמיל' לה בש"ס לתלנה וזבין ונתם מייירי אפי' באונס ממון פדאיתא בח"ה סימן ר"ה ס"ה מעשה באחד ששכר פרדס וכו' ע"ש אלא דלפ"ז קשה הא דאמרי' בקדושין דף י"ג שהוא איתתא וזבין ונרשקא וכו' ומבואר לעיל סימן כ"ח דאם אמרה הן מקנדשת ומי עדיף אמירת הן מכשאמרה רוצה אני דלא מהני ולכאורה הי' נרא' דהא דאמרינו דתליל' ויהיב או תליל' וקידש היינו שעיקר אונס הגיה בשביל הקדושין אבל אם האונס הגיה בלא הקדושין אלא שהיא מצלת ע"י הקדושין או על ידי המתנה הוי כאונס הפא מחמת דבר אחר דאיתא שם בס"ס ר"ה דלא הוי אונס לבטל המקח והוי פהאי דכלב רץ אחר' דאמר ב"דף ח' ע"ב בהאי הפאה דקא מצלה נפשה מיניה גמרה ומקני נפשה א"כ בהאי עובד' דנורשקא דחטיף מינה בתורת גזילה אף דניתרצית להתקדש לו פדי שייחזיר את הגזילה הוי קדושין אף כראה דאותו דבר עצמו שגזל ה"ל אונס גמור וכן משמע ממ"ש הרמב"ם ובח"ה ס"ס קנ"א דכשהחזק גזלן על שדה זו נאפין מנה לו המעות לא מהני א"כ קשה דבהאי עובדא דנורשקא אפי' מדינא דאורייתא לא הוי קדושין פינו שהחזק גזלן על הנורשקא עצמו וגם דוחק לחלק דמייירי שהיתה יכולה לתבוע להוציא ממנו בב"ד ואפשר דלזה דקדק הש"ע בס"י כ"ח ס"ב והוא מלשון הרמב"ם ז"ל כשאמר לה התקדשי לי ונתן בידה אמרה הן וכו' דכיון דאמרה הן בשעה שנתן בידה ודאי נתראה דמי הכריחה לומר הן פינו שהוא נתן בידה ובאמת אם אמרה הן כשאמר לה קודם שנתן לידה פינו שאמר לה אי יתבינא ליה מקנדשת לי הוצרכה לומר הן פדי שייחזיר לה להכי בעינו שתאמר הן בשעת נתינה ממש וצ"ע על האחרונים שלא הזכירו מזה: שם והמקדש אשה בע"כ וכו' ובגמ' המקדש בביאה מאי איפא למימר שוי' רבנן בעילתו בעילת זנות אין להקשות דבמקדש בביאה פינו דאמרינו בכתובות דף נ"ב ע"ב דאשה שאנסה חיישינו שפא תקילתה באונס וסופה ברצון א"כ אמאי לא ניהוש הקא לשפא נתראה

בסוף ביאה והוא עיקר הקדושין דאמרין פל הבועל דעתו על גמר ביאה ודוחק לומר
כיון דאמר שם דמותרת לבעלה משום דיצור אלבשה ה"כ לא הוי קדושין מדעתה.

ונראה דנהי דנתרצית בסוף ביאה היינו על הביאה ולא על הקדושין ואף דאמרין בכמה
דנכתא א"א עושה בעילתו בעילת זנות ומתפונן לשם קדושין והיינו שאשה גמי מתפוננת
לשם קדושין ואפ"ה לא אמרינן הכא דשמא נתרצה לשם קדושין כיון דבתחילת ביאה
היתה אנוסה: בהג"ה לקח יד אשה בתזקה וכו' כ' הח"מ מפשיט' הלשון משמע דמקודשת
נדאי אבל א"א לומר כן דה"ל שתיקה דלאחר מפת מעות וכו' מכ"ש הכא דתחלתה באונס
הי' וכו' נראה לענ"ד דאין מזה הכרח ואדרבה י"ל דהכא עדיף טפי אפי' לר' אחי דס"ל
דלאון פולה גישי דיני גמירי היינו בנתן לה שלא מדעתה סבורה היא דאעפ"כ תתחייב
באחריות פשתפשע בו אבל בלקח ידה בתזקה והיא לא רצתה ליכא למיטעי שתתחייב
באחריות בע"כ ומדלא נרקה י"ל דניחא לה מ"מ נראה דהוי ס"ק גם מה שהקשה דסותר
למ"ש הרמ"א בסי' כ"ח ס"ד וכו' דהרמ"ה ס"ל כר' אחי והג"מ ס"ל כר"ה לחומרא דבריו
תמוהין דא"כ קשה על הש"ע דבסי' כ"ח פסק דהוי ס"ק והיינו כר"ה ובסי' למד ס"ו
העתיק דברי הרמ"ה אף העיקר בזה דאין זה ענין לפלוגתא דר"ה ור"א ותיישבו לחומרא
כר"ה אלא דר"ה מייירי בעובדא דציפתא דאמר שם שקלתא ואישתיקא דהיינו שעשאה
מעשה המוכיח להכי איכא למיחוש שנתרצית אע"ג דאישתיקא אבל כהיא דסי' למ"ד
ס"ו הם דברי הרמ"ה בטור סי' כ"ח דדייק דנקא שקלתינהו אבל לא שקלתינהו כיון
דליכא מעשה המוכיח אין לחוש פלל והכא מייירי שלאחר שנתן לה בתזקה דתזקה בו
ולא השליכה פלל וזהו מעשה המוכיח והוי ממש כהיא דר"ה ואין פאן סתירה פלל
ונראה דגם דעת הב"ח כן ומ"ש דמייירי שנערה היינו כיון שזרק לתוך חיקה ולא שקלתה
ממילא פשעמדה והלכה לה נערה אותו וכ"ש בזרק לה תוך ד' אמות כיון ששתיקה ולא
עשתה מעשה פלל לא הוי קדושין אלא כשנתרצית בתחילה כמ"ש הרמ"ה שם ובזה
סרה תלונות הב"ש עליו בסי' כ"ח ע"ש: סעיף ב' ואפי' שניהם מודים וכו' מלשון אפי'
משמע דבתחילה איירי פשאחד מכחיש וכן הוא בסוגיא דף ס"ה בעו מינן מרבי יהודא
שניהם מודים מאי אין ולא ויכפי' בידן' וכו' משמע דר' יהודא מייירי בהכחשת אחד מהן
ולכאורה הוא מלתא דפשיטא דע"א בהכחשה לאו פלום הוא ואפשר דקמ"ל דאע"ג
דשתיק לא אמרינן בהא דשתיקה פהודאה כדס"ל לרבא בזה ס"ו שם דבדבר שבערוה
לא אמרינן דהוי שתיקה פתודאה ונ"מ לדעת ה"ש מחמירין במודים אבל שתיקה לא הוי
פהודאה: שם זה שלא בפני זה וכו' זהו מתוספתא שהביאו הרי"ף והרא"ש בפ' מי שאחזו
ונ"ל ראוהו שנים שנתניחדה עמו צריכה ממנו גט שני אחד א"צ ממנו גט שני א' בשחרית
וא' בין הערבים זה הי' מעשה ואמרו אין מצטרפין וכו' ה"ר"ן ונ"ל אע"ג דלגבי ממון קי"ל
בפ' זה בורר דהלואה הלואה אחר הודאה אחר הודאה מצטרפין לגבי אישות דשייך בדיני
נפשות בבת אחת בעינן להו עכ"ל ולפ"ז אפי' אם הם מעידים על חד קדושין כגון שאמר
לה בפני ע"א התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך ואח"כ אמר כן בפני עד השני ואפי'
עדות מיוחדת כגון שראה ע"א מחלון זה וע"א מחלון אחר גמי לא הוי קדושין כמו בדיני
נפשות כדאי' במכות דף נ"ו ע"ב אף אני תמה דהא בגיטין דף ל"ג אמרינן בהדנ' בעידי
פתובה מי מצטרפי הא אמר מר אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהם כאחד דלמא
כריב"ק ס"ל וכו' הרי דריב"ק ס"ל דמצטרפין אפי' לענין אישות וכן הקשה הב"י בח"ה

סי' ל"ד ע"ש וכ"כ התו' שם ע"א בד"ה רבי סבר וכו' אע"ג דאין דבר שבערנה וכו' מ"מ יכול לבטל בפני שנים זה שלא בפני זה וכו' ותו דהא לענין דרישה נחקירה קי"ל בסוף יבמות דאין בודקין עידי נשים בדרישה נחקירה משום דהוי פדיני ממונות וכמ"ש הרמ"ה בסעי' ד' בהגה דעידי קדושין א"צ דרישה נחקירה וכו' ומן התוספתא נראה דאין ראי' תדא דלקמא התוספתא אתי' כת"ק דריב"ק מיהו בזה י"ל מדהביאו הרי"ף והרא"ש משמע דס"ל הכי אף העיקר נראה דאין שום ראי' משום דהתם לא שמעו העדים שנתניחדה עונו לשם קדושין אלא דאמרין דא"א עושה בעילתו בעילת זנות כדאי בגטין דף פ"א א"כ פ"נ דביחוד הראשון שנתניחוד עמה בשחרית עדיין לא נתקדשה לא שייך חזקה זו דאפתי הוי בעילתו בעילת זנות דהרי לא הי' שם אלא ע"א ותו דהתם מיידי דהבעל והאשה אומרים שלא בא עלי' וא"א עושה בעילתו בעילת זנות אבל ב"א בשחרית נאמנין במגו שהי' יכולין להכחיש את העד שלא נתניחוד עמה כלל וכיין דאין העדים מעידים זה על זה יכולין להכחיש א' מהם וממילא דבטל גם עדות שני ותו נראה דכיין דבעינו שני עדים בשעת קדושין פדילפינו דבר דבר ממון ואפ"י שניהם מודים צריף עדים והכא אין כל א' מעיד כ"א על חצי דבר דהיינו על קדושין בפני ע"א דאפ"י אם שנים מעידים על קדושין בפני ע"א אינו כלום והוי כמו ע"א אומר אחד בגבו וא' בכריסו דאפ"י בשני עדים ה"ל חצי דבר ועיין בתו' בב"ק דף ע' ע"ב בד"ה למעוטי שני' וכו' א"כ פ"נ שפכחישים אין פאן עדות גמור ואפ"י היכא דמודה על היחוד אלא שאומרים שלא פ"נ לנו לשם קדושין או שלא כבעלה נאמנים במגו ואין לומר דה"ל מגו במקום חזקה ז"א דמאן לימא לן דחזקה זו עדיפא טפי ממגו דהא איבע"ל דלא איפשטא בריש ב"ב וכמ"ש התוס' בכתובת דף ט' ע"ב בד"ה לאו דקא טעין וכו' דאין כל החזקו' שוות תדע דע"כ צ"ל פ"נ לר"פ דס"ל בשנים מודי' דחוששין לקדושין קשה מהתוספתא הנ"ל דבגתניחודו לפני ע"א אין חוששין לקדושין ע"כ צ"ל דכיין שאמרו שלא פ"נ לשם קדושין נאמנים במגו כמו שיבואר לקמן ובזה נראה לענ"ד לפרש הא דאמר בירושלמי בפ"ק דסוטה שנדחק בפירושו הב"י בח"ה שם וז"ל נסתרה בע"א בשחרית ובע"א בין הערפים יבא פהדא גתניחדה עמו וכו' קינא לה בע"א בשחרית ובע"א בין הערפים מאחר שהיא איש והיא אשה (קנוי קנוי או) (כ"פ היא הגרסא בס' קרבן העדה) אין קנוי קנוי יבא פהדה אין מקבלין וכו' ריב"ק אומ' אפי' באו זה אחר זה ע"כ וצריף להבין מהו חילוק שפ"נ סתירה לקינוי ולפמ"ש א"ש דבקינוי לא שייך מגו שהיתה מכחשת את העד שהבעל עצמו יודע בקינוי ומה יועיל הכחשתה שתה' מותר' לו ותו דאפ"י לענין הפסד פתובתה אין זה מגו דאינה יכולה להעז בפני בעלה כדקי"ל באשה שאומרת גרשתני ופשיטא דלא אמרינן מגו דהעזה פי האי ואפשר דהיינו דקאמר בירושלמי ומאחר שהיא איש והיא אשה פי' דמש"ה לא הוי מגו ועוד נראה לפי דעת הר"ר שמחה שהביא בהגהת אשרי בפ"ב דכתובת דאשה שנתניחדה לפני עדים אבדה מגו שלה א"כ גבי קינא לה בע"מ פ"נ שהסתירה ידעה בעדים י"ל דאבדה מגו שלה משא"כ בע"א על הסתירה פ"נ שאינו ידועה היחוד בעדים נאמנת במגו פ"נ נראה לענ"ד לפרש דברי הירושלמי ובזה נלענ"ד לפרש הא דאמר בסוגיא איתיבי המגרש את אשתו ולן עמה בפונדקי וכו' אלא לאו בע"א וכו' דלקאורה אינו מובן דה"ל לפלוגי בכל מקדש בע"א ועמ"ש בפחידושינו ונראה

דקס"ד דמיינרי ששמעיד העד שפא עלי פדמוקי ר' יוחנן בגיטין דף פ"א ע"ב בראיה שנבעלה דהוי ס"ד דב"ש נמי ס"ל דא"א עושה בעילתו בעילת זכות כדס"ל לרבה ור' יוסף ביבמות דף ק"ז דטעמא דב"ש שם משום דא"א עושה בב"ז אלא דפליגי פיון דאין אלא ע"א על הביאה ס"ל לב"ש דנאמן שלא בא עלי לשם קדושין במגו שהי מכחישו שלא נתייחד עמה קלל וב"ה ס"ל דה"ל מגו במקום חזקה וע"ז מקשי דא"כ במגרש מן האירוסין נמי פיון שראיה שנבעלה פדמקשי הש"ס בגיטין שם על ר' יוחנן אע"כ דמיינרי שלא ראו שנבעלה וממילא דאיפא לאוקטי אפי' בב' עדים: והנה לכאורה הנה נראה דמשמע מסוגיא דשמעתין פדברי הר"ן דלא מהני בשני עדים זה אחר זה דאל"כ מאי מקשה הש"ס ממתניתן האומר לאשה קדשתך וכו' אי דאיפא עדים וכו' דלמא מיינרי שהיו שני עדים בזה אחר זה וכיון דאין ע"א יודע מחבירו יכולה היא להכחיש לאחד מהן ואף שהיא מודה לעד שני ה"ל מקדש בע"א ואינו פלום אע"כ דלא מהני בזא"ז וה"ל פמקדשי בע"א וכן יש להוכיח קצת מקנשיא שנייה דהמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי וכו' ה"ד אי דאיפא עדים וכו' הו"ל למימר דאיפא ב' עדים שנתתיחד עמה אלא שלא ראו אותם פאחד רק זא"ז ופליגי בפלוגתא דריב"ק ורפנן וכ"ש לפמ"ש דהוי ס"ד דפליגי במינו במקום חזקה ה"כ י"ל בשני עדים זה שלא בפני זה אלא ונדאי דזא"ז הוי פמקדש בע"א אף כ"ז אינו דמתניתן ליפא לאוקמי בב' עדים בזא"ז דא"כ תיקשי סיפא דקדשתי את בתך והיא אומרת לא קדשתי אלא אותי וכו' דמשמע דהבת אינה יודעת מקדושין ואי איפא תרי סהדי אפי' בזא"ז למה תהיה מותרת בקרוביו וכן במתניתן דלנה עמו בפונדק י"ל דלא ניחא ליה לאוקמי בראיה שנתתיחדה עמו בזא"ז משום דלא שנייה סברא דא"א עושה בעילתו בעילת זכות שנתתיחד עמה בפני עד הראשון אפתי הוי ב"ז פיון שלא הי' שם אלא ע"א וכנ"ל וצע"ג על המחבר דכתב בפשיטות דאם נתקדשה בב' עדים בזא"ז איכה מקודשת קלל ולא נזכר מזה בדברי הראשונים ז"ל אלא לענן יחוד ומ"ש הב"י בשם הרשב"א דאפי' בא עליה לשם קדושין אינם קדושין דהמקדש בע"א וכו' היינו דמשה אין לחוש שפא עליה לשם קדושין בשעת יחוד הראשון פנ"ל ויותר תמה דבח"מ סי' למד פתב הב"י בעצמו במסקנתו דאפי' לענן אישות מצטרפין והכי נקטינן ע"ש והאיך פתב פאן בפשיטות דלא הוי קדושין ודחוק לומר דס"ל דעידי קדושין שאני פיון דליפא למשקל פתובה מנייה פדיני נפשות דמאי כמ"ש הב"י בח"ה שם לענן דרישה וחקירה ע"ש ואפשר דמ"ש פאן דאפי' קדשה זה שלא בפני זה לא מיינרי פשנייהם מודים שכ' לפני זה ומיינרי פשאחד מכחיש דנאמן פנ"ל שוב מצאתי בתשובת מ"ב סי' נ"א שחולק ג"כ על מ"ש הב"י בח"ה שם אלא שכתב שם ליישב התוספתא ונ"ל ואמר ואמרו אני דטעם התוספתא דלא מצטרפי הוא משום דעידי הקדושין הן עידי קנן דאין הקדושין נקנין אלא ע"י ב' עדים וכו' ולא מצטרפי להיות קנן דלא בשחרית הנה קנן ולא בין הערבים וכו' אבל עידי הלואה דלאו עידי קנן הן אלא עידי ראיה וכו' ע"ש לכאורה אין דבריו מובנים דא"כ גבי קינוי וסתירה נמי נימא דאין קינוי וסתירה לחצאין וכן מוכח מהא דפרק השולח בעידי פתובה דמצטרפין אף דהוי כמו עידי קנן וכן ממ"ש התוס' שם בעידי ביטול פנ"ל ונראה ליישב דבריו דמחלק בין היכא שב' עדים מעידים על מעשה אחד פגון עידי פתיכה פגט שעשה לשני העדים שלוחים לחתום על גט אחד וכן בעידי ביטול הגט ששניהם מעידים על ביטול גט אחד וכן בקדושין פשמעידין

שְׁנֵיהֶם שִׁקְדָּשָׁה בְּדָבָר אֶחָד דִּהְיִינוּ כַּמ"ש לְעֵיל שָׂאם אָמַר לְפָנַי ע"א הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּפִקְדוֹן שְׁבִינְדָּה וְכֹן אָמַר לְפָנַי עַד הַשְּׁנֵי בְּאַמַּת מְהַנִּי אֲבָל אִם קִינְדֵשׁ לְפָנַי כָּל אֶחָד בְּקִדּוּשֵׁי אַחֲרִים אִין שְׁנֵי הַקִּדּוּשִׁין מְצַטְרְפִין לְהִיּוֹת קִנְיָן אֶחָד וּבְזֶה מְנוּשָׁב לְשׁוֹן הִירוּשְׁלָמִי דְגַבֵּי ע"א אֹמֵר נִסְתָּרָה בְּשַׁחְרִית וּע"א אֹמֵר נִסְתָּרָה בֵּין הָעֶרְבִים כִּינּוּן דְּהִסְתֵּירָה הִיא גּוֹרְמַת חֲשֵׁשָׁא דְזִינְתָה בְּשַׁעָה שְׁנִסְתָּרָה וְאִין סְתִירָה דְשַׁחְרִית גּוֹרְמַת לְזִנּוּת שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים ע"ז אָמַר בִּירוּשְׁלָמִי יִבְא פְהָדָא דְאִין עֵינֵי יְחִוּד מְשַׁחְרִית וּמִבֵּין הָעֶרְבִים מְצַטְרְפִין דְאִין קִדּוּשֵׁי בִיאָה דְשַׁחְרִית וְקִדּוּשֵׁי בִיאָה דְעֶרְבִית מְצַטְרְפִין אֲבָל הַקִּינּוּי כִּינּוּן דְשְׁנֵי הַקִּנּוּיִים הִיוּ עַל הַסְתֵּירָה אַחַת דּוּמָה מְמַשׁ לְעֵינֵי כְּתִיבָה דְפְלִיגִי בֵּיה רִיב"ק וְנִרְבְּנָן וְהִינּוּ דְקָאָמַר מְאָחַר שְׁהוּא אִישׁ וְהִיא הָאִשָּׁה פִּי דְשְׁנֵי הַקִּנּוּיִים עַל סְתִירָה אַחַת שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה וְכֹן מְסַתְּבַר דְאִטּוּ נִימָא בְּקִינְדֵשׁ לְפָנַי ע"א בְּבִיאָה וְלְפָנַי ע"א בְּכֶסֶף שְׁיִצְטָרְפוּ אֲלָא דְקִשְׂיָא לִיה לְהַמ"ב דְּהָא בְּהַלְוָאָה אַחַר הַלְוָאָה נִמְי שְׁנֵי מַעֲשִׂים הֵם ע"ז אָמַר דְּהַלְוָאָה אַחַר הַלְוָאָה שְׁאִנִּי דְאִינָם אֲלָא עֵינֵי רְאָיָה וּלְפ"ז אֲפֻשֵׁר לְפָרֵשׁ גַּם דְּבָרֵי הַש"ע הֵכָא הֵכָא דְבַל א' מְעִיד עַל קִדּוּשֵׁי אַחֲרִים אֲלָא דְאִין זֶה מְסַפִּים לְמ"ש הַב"י בְּסִי' זֶה וּבַח"מ שָׁם וְצ"ע: שָׁם בְּהַג"ה אֲבָל אִם אֶחָד מְכַחֵשׁ וְכו' הִנֵּה מְפָרֵשׁ בְּסוּגְיָא דְאָרְף שְׁאֶחָד מְכַחֵשׁ אִם הַשְּׁנֵי מוֹדָה לְגַבֵּי אוֹתוֹ שְׁמוּדָה ה"ל גְּבִי קִדּוּשֵׁין דְּהָא מְקַשֵּׁי מִמֵּתְנִי דְּהָאֹמֵר לְאִשָּׁה קִדְּשִׁיךְ וְכו' וּבְעֵי לְאוּקְמִי בַע"א אֲלֵמָא אַע"ג דְּהִיא מְכַחֶשֶׁת אַפ"ה הוּא אָסוּר בְּקִרְוּבוּתֵי'.

וְהַב"ח כ' דָּאם אֶחָד אֹמֵר לְהַשְׁטוֹת נִתְפַּוּן נֶאֱמָן בְּמִיגוּ דְאִי בְּעֵי מְכַחֵשׁוּ וְאִז אַף הַשְּׁנֵי אִין צְרִיף לְחוּשׁ לְקִדּוּשֵׁין וְהַב"ש כ' דְאִין זֶה מְגוּ כִּינּוּן דְּהִיָּה. צְרִיף לְהַכְחִישׁ הָעֵד כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּב"ב דָּף ל"ד גַּבֵּי נִסְכָּא דְרַבֵּי אַבָּא וְצ"ע דְּהָא כְּתִיבוּ הַתּוֹס' שָׁם בְּנִסְכָּא דְר' אַבָּא דְדוּקָא בְּמָקוֹם שְׁיִתְחַיֵּיב שְׁבוּעָה אֲבָל בְּלֹא"ה אֲמַרִּינוּ מְגוּ דְּהָעֵזָה בַע"א ע"ש וְכֹן מוֹכַח, מ"מ"ש לְעֵיל דְּהָא קִשָּׁה לְר"פ דְּס"ל דְּחוּשְׁשֵׁין לְקִדּוּשֵׁין וְרַב יְהוּדָא דְמְסַפְקָא לִיה בְּשְׁנֵיהֶם מוֹדִים הָא מְפָרֵשׁ בְּהַתּוֹסְפָתָא הַנ"ל דָּאם נִתְיַחֲדוּ בְּפָנַי ע"א אִין חוּשְׁשֵׁין לְקִדּוּשֵׁין וְצ"ל כַּמ"ש לְעֵיל דְּכִינּוּן דְּלֹא יִדְעוּ הָעֵדִים שְׁבַעֲל לְשֵׁם קִדּוּשֵׁין אֲלָא דְאֲמַרִּינוּ חֲזַקָה דֹּא"א עוֹשָׂה בְּ"ז הִינּוּ דוּקָא בְּב' עֵדִים דְּהִיוּ וְדֹאִי קִדּוּשֵׁין אֲבָל בַע"א נֶאֱמָן לֹאִמַר שְׁלֹא בְּעַל לְשֵׁם קִדּוּשֵׁין בְּמִיגוּ דְהִי מְכַחֵשׁ הִיחִוּד וְהַח"מ כ' מְטַעַם אַחַר דְּאָרְף דְּנֶאֱמַנְתָּ בְּמִגוּ מ"מ ה"ל דְּבָרִים שְׁבַלְב וְנִרְאָה דְּכִינּוּן דְּלֹאִו אֹרְחָא לְקִדְּשׁ שְׁלֹא בְּעֵדִים סְבָרָא הוּא שְׁלֹא מְכַנּוּן לְשֵׁם קִדּוּשֵׁין וְלֹא הָיוּ דְּבָרִים שְׁבַלְב וְנֶאֱמָן בְּמִיגוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּקִדּוּשֵׁין דָּף מ"ט ע"ב בְּד"ה דְּבָרִים שְׁבַלְב וְכו' דְּהִכָּא דְּמוֹכַח לֹא הָיוּ דְּבָרִים שְׁבַלְב מ"מ מ"ש הַב"ח דְּכִינּוּן דְּהִיא נֶאֱמַנְתָּ בְּמִיגוּ הַשְּׁנֵי א"צ לְחוּשׁ לְקִדּוּשֵׁין צ"ע דְּכִינּוּן דְּגַבֵּי דִידִי לִיתָא לְמִיגוּ דְּאִי בְּעֵי הִיָּתָה מְכַחֶשֶׁת דֹּא"כ הִי אָסוּר בְּקִרְוּבוּתֵי א"כ ח"נ לְגַבֵּי דִידִי אֲדָּי"ל דְּכִינּוּן דְּאִילוּ נִוּגַע בְּדָבָר דְּאִית לָהּ מִיגוּ חֲשִׁיבָא כַּע"א שְׁפָוּוּתוֹ לְהַשְׁטוֹת כִּינּוּן דְּאִין הָעֵד מְכַחֵשׁוּ בְּזֶה וְכִינּוּן דְּאִין כָּאֵן חֲזַקָה לְאִיסוּר נֶאֱמָן ע"א: שָׁם בְּהַג"ה וְהוּא לְבַד רְאָה וְכו' כְּתַב הַח"מ דְּמִשְׁמַע מְלִשׁוֹן זֶה דְּדוּקָא שְׁהוּא אֹמֵר שְׁהַשְּׁנֵי לֹא רְאָה אֲבָל אִם אֹמֵר שְׁהַשְּׁנֵי רְאָה הָיוּ כַּע"א אֹמֵר קִינְדֵשׁ קִדּוּשֵׁין גְּמוּרִים וְהַשְּׁנֵי אֹמֵר שְׁלֹא קִינְדֵשׁ דְּלֹא תִנְשָׂא לְכַתְחֻלָּה הִיכָא דְּאִתְרַע חֲזַקָה פְּנוּי' מִיְהוּ לְזַעַת הַרְמַב"ן דְּהַתּוֹלָה דְּבָרֵיו בְּחִבְרֵיו וְחִבְרֵיו מְכַחֵשׁוּ נֶאֱמָן חִבְרֵיו נִגְדוּ ה"ל כְּמִקְדָּשׁ לְפָנַי ע"א וְנִרְאָה דְּמִשְׁמַע מְסוּגְלִי זֹו פְּרַמְב"ן דְּמִקְשֵׁי מִמֵּתְנִין דְּאֹמֵר לְאִשָּׁה קִדְּשִׁיךְ וְכו' אִי דְּאִיכָּא עֵדִים וְכו' וְצ"ל דְּהָא לֹא מוֹקִי מִתְנִי' בְּאֹמֵר הַבְּעַל שִׁקְדָּשָׁה בְּפָנַי פְּלוּנִי וּפְלוּנִי וְהֵם מְכַחֵשִׁים וְאַפ"ה אָסוּר מִשׁוּם דְּשׁוּנִי אֲנִפְשִׁי חֲתִיכָה דְּאִסוּרָא הִינּוּ

משום דא"כ מאי קמ"ל מתני' דהוא מותרת בקרוכיו וכן בסיפא דהקטנה מותרת פשיטא דאין האם יכולה לאונסרה נגד העדים דאפי' האב אינו נאמן נגד ב' עדים אף אפתי הוי מצי למימר שהא' מהעדים מעיד כדבריו וא' מכחיש ואומר כדבריו שלא נתקדשה ושפיר קמ"ל דמותרת אע"ג דע"א והבעל אומרים שקדשה אע"כ פינון שגה העד צריף להעיד שחבירו ראה ג"כ הקדושין וכינון שחבירו מכחישו נאמן יותר כמ"ש הרמב"ן ונהדר ה"ל מקדש בע"א ומאי קמ"ל דמותרת בקרוכיו שפיר דייק מינה דחוששין לקדושין ועיין בח"מ לקמן ר"ס קט"ו ס"ק ד' שפתב דאף לדעת הרמב"ן דוקא אומרת פלוני חכם אמר לי שהפתם זה טהור או פלוני אמר לי שהפרי זה מתוקן והחכם מכחיש אינה נאמנת דמפיו היא חי' אבל אמרה ראיתי שטיהר או ראיתי שתיקן אין החכם נאמן להכחיש לפ"ז גם פאן כשאמר שראה פלוני שהי' עמה והונמן לעד דלא מפיו היא חי' אף כתבתי שם בסי' קט"ו דאין דבריו מוכרחים ומשמעות הר"ן והרמב"ן אינו פן כמ"ש הריטב"א ע"ש: סעיף ג' אבל אם מכחשת וכו' הקשה הח"מ וז"ל למה במשטה אני בך קי"ל דאף דאמר להד"מ אין טוענין לי וטענת השטאה ומילי דכדי לא דכירי אינשי וכו' וקוש' זו יש להקשות פמי על הב"ח שהביאו הב"ש בס"ק ו' דמחלק בין אם אומר לשחוק פנונתי ואז אף השני א"צ לחוש ובין אם מכחיש לגמרי שלא הי' קדושין כלל השני צריף לחוש ואמאי לא נימא אפי' אם מכחשת דלשחוק נתפונן ומילי דכדי לא דכירי אינשי ויהי' מות' גם השני אף שאינה חוזרת וטוענת משטה הייתי דהא כתב הש"ך בח"מ שם ס"ק ג' דאפי' לא חזר וטען משטה אני בך טענינין לי וכבר כתבנו לעיל דהיכא דמכחשת את העד מפני פסוג' דהשני אסור ויש לדחות דהתם פינון דמקדש בע"א לא טענינו לי דלא מוכח מלתא פולי האי פנ"ל והעיקר פראה דלק"מ דהא איתא שם בסי' ע"פ סעי' ד' אמר לו מנה הלוייתך בפני פלוני ופלוני נאמר לי להד"מ ובאו עדים שמנה אעפ"י שלא ידעו אם דרף הלואה נתנם לו או דרף מתנה הוחזק פפרן וכו' וה"נ להא דמי' שאין דרף לשבח קבלת הקדושין אף אם הי' דרף מתנה או פקדון ודוקא בדברים בעלמא אמרינו הכי כמ"ש הסמ"ע בר"ס פ"א מיהו לפמ"ש הסמ"ע שם בסי' ע"ט ס"ק יוד בשם מהרש"ל דדוקא כשאומר בפני פלוני ופלוני דס"ל להש"ם על לבו על מה שנעשה בפניהם וכו' אבל אם תבעו בב"ד סתם וכו' שומעין לו כשחזר נאמר אותו מנה הי' במתנה וכו' א"כ ה"נ אם אמר קדשתיך בפני פלוני הוחזק פפרנות אבל אין לומר פינון שהיא לא ראתה העדים יכולה לחזור ולטעון משטה דהא בהאי דינא דבסי' ע"ט דמנה הלוייתך נמי הי' העדים רואין אותו מבחוץ כדאיתא בשבועות דף ל"ד ופירש"י דלא הפיר בהם הנחבע ואפ"ה אמרינו דהוחזק פפרן פינון שהוא אמר בפני פלוני ופלוני.

אף לפמ"ש הש"ך שם בשם הב"ח דאין חילוק בין אם אמר בפני פלוני ופלוני אלא החילוק הוא אם אמר מנה מניתי לך לפ"ז גם הכא אם אמר קדשתיך סתם לא הוחזק' פפרנו' אבל אם אמר קדשתיך בטבעת או בחפץ אחר והיא אמרה להד"מ הוחזקה פפרנית: מיהו מ"ש הרמ"א בהג"ה והוא מדברי מהר"ם פאדווה דאם מכחשת שלא קבלה פלוני והעדים מעידים שקבלה שוב אינה נאמנת לומר לשחוק פנונתי ע"ז יש לפקפק פינון דמעולם לא הודה בקדושין לא שייף לומר דשווי אנפשיה חד"א ומה שהביא מהרמ"פ שם ראיה מפ' שבועת הדנינים דאמרינו כל האומר לא לוייתך כאומר לא פרעתי דמי א"כ ה"נ י"ל דמה שאמרה לא קבלתי הקדושין הני פאילו אמרה שלא קבלה לשחוק

וְשׁוֹנֵי אֲנַפְשֵׁיהֶם חַד"א צ"ע דְּהָא שְׁם אֲמַרְיִנּוּ דְאַפְלֵי אִם הָעֵדִים עֲצָמָם אֲוֹמְרִים דְּיִזְיִף וּפְרַע אַפְלֵיהֶם אֲמַרְיִנּוּ דַּה"ל כְּאִילוּ הוּדָה שְׁלֵא פְרַע אִם כּוֹן אִם נִדְמָה הֵךְ דִּינָא לְהֵתָם א"כ אִם הָעֵדִים אֲוֹמְרִים שְׁקִבְלָהּ הַקִּדּוּשִׁין לְשַׁחוּק כְּמִי נִימָא כִּינּוּן שְׁאֲמָרָה בְּתַחֲלִילָה שְׁלֵא קִבְלָהּ הַקִּדּוּשִׁין ה"ל כְּאִינוּ הוּדָה שְׁלֵא קִבְלָהּ לְשַׁחוּק וְנִימָא דְשׁוֹנֵי אֲנַפְשֵׁיהֶם חַד"א אַע"כ דְּלֵא דְמִי לְהֵתָם.

וּבְאַמְתָּה נִרְאָה כַּמ"ש לְעִיל דְּהָכָא דְמִיָּא לְהָא דְמִנְהַ הַלְוִיָּתָהּ בַּח"ה סִימָן ע"ט ס"ד וְשֵׁם נִרְאָה פְּשׁוּט דְּדוּקָא שְׁלֵא יִדְעוּ הָעֵדִים אִם דְּרַךְ הַלְוָאָה נִתְנָם לּוֹ אוּ דְרַךְ מִתְנָה כְּמִפּוֹרְשׁ שְׁם אַבְל אִם אֲמַרוּ הָעֵדִים דְּרַךְ מִתְנָה נִתְנָם לּוֹ לֹא אֲמַרְיִנּוּ דְהוּי פְּאוּמֵר שְׁלֵא נִתְנָם לּוֹ דְרַךְ מִתְנָה כַּמ"ש בְּאוּמֵר לֹא לְוִיָּתִי מְשׁוּם דְּאִין זֶה כְּהוּדָאָה בְּפִירוּשׁ אֲלֵא כִּינּוּן שְׁלֵא טַעֲנוּ בְּתַחֲלִילָה שְׁהִיָּה בְּדְרַךְ מִתְנָה שׁוּב אִינוּ יוּכַל לְטַעֲנוּן מַעֲצָמוֹ כּוֹן וְכִינּוּן שְׁרָאָה שְׁמָנָה לּוֹ וְאִין לִי טַעֲנָה כְּנִגְדּוֹ צְרִיף לְהַחֲזִיר לּוֹ מְסַתְמָא הוּא בְּחֻזְקָתָהּ הַנּוֹתָן א"כ לַפְמ"ש חַח"מ דְּהָכָא מְסַתְמָא לְשַׁחוּק נִתְפּוֹנָה אִף בְּלֵא טַעֲנוֹתָם א"כ אִף שְׁלֵא טַעֲנוּ בְּתַחֲלִילָה לְשַׁחוּק מ"מ לֹא שׁוּי' עַל נְפְשֵׁיהֶם חַד"א דְּלֵא הֵנָּה כְּאִילוּ אֲמַר בְּפִירוּשׁ לְקִדּוּשִׁין נִתְכַּוְּנָתִי וְצ"ע בְּזֶה: אֲמָנָם בְּעֵיקָר הִדִּין שְׁכ' חַח"מ דְּאַפְלֵי אִם הֵם מוֹדִים לְכִינּוּן שְׁקִבְלָהּ לְשֵׁם קִדּוּשִׁין אִינְהָ כְּלוּם הַדְּבָר תְּמוּהָ דְּאִין רְאָיָה מִדְּבָרֵי הַרְשָׁב"א דְּלֵא כ' אֲלֵא אִף שְׁשִׁמְעוּ מִפִּי' שְׁקִבְלָהּ לְשֵׁם קִדּוּשִׁין וְכוּ' וְהִינּוּ דִיכּוּלָּה עֵתָה לֹאמֵר שְׁפּוֹנָתָהּ הִי לְשַׁחוּק וְאִין זֶה דְּבָרִים שְׁבַלְב כִּינּוּן שְׁלֵא רְאָתָהּ אֵת הָעֵדִים אַבְל אִם הֵם אֲוֹמְרִים בְּכִינּוּן שְׁפּוֹנָתָהּ לְשֵׁם קִדּוּשִׁין פְּשִׁטָּא דְשׁוֹנֵי' חֲתִיכָה דְּאִיסוּרָא דְּלֵא עֲדִיפָא מְשַׁנֵּי עֵדִים שְׁאֲמַרוּ שְׁלֵא נִתְקַדְּשָׁה וְהִיא אוֹמְרַת דְּנִתְקַדְּשָׁה דְּקִי"ל דְּשׁוֹנֵי' אֲנַפְשֵׁיהֶם חַד"א וְכִדְאִיתָא בִּי"ד סִי' א' סִי"ב וְכ"ש שְׁיֵשׁ לְתַמּוּהָ עַל דְּבָרֵי מַהֲרִי"ט שְׁהִבִּיא הַב"ש דְּאַפְלֵי אִם הִי כְּפּוֹנָתָם לְשֵׁם קִדּוּשִׁין לֹא אִהְיֵי וְהִטְעַם מְשַׁנֵּי דְּהַתּוֹרָה הַפְּקִיעַ הַקִּדּוּשִׁין וְכוּ' וְלֹא יִדְעָנָא יִנְכּוֹלָהּ הָא כִּינּוּן דְּהָא דְּבַעֲיָנוּ עֵדִים הִינּוּ דִּילְפִינּוּ דְּבָר דְּבָר מְמָמוֹן א"כ מִנ"ל הָכָא דְּלֵא מְהִי בְּלֵא רְאִיתָם אֵת הָעֵדִים יוֹתֵר מְמָמוֹן וְלִכְאוּרָה הִיָּה נִרְאָה לְיִישָׁב דְּבָרֵי חַח"מ דְּהִיכָא דְּשַׁנֵּיָהֶם לֹא רְאוּ אֵת הָעֵדִים אִף שְׁשַׁנֵּיָהֶם מוֹדִים שְׁקִבְלוּ לְשֵׁם קִדּוּשִׁין לֹא שְׁיִיף לֹאמֵר דְּשׁוֹנֵי' אֲנַפְשֵׁיהֶם חַד"א כִּינּוּן דְּהוּא א"י מַה בְּלָבָהּ וְהִיא א"י מַה בְּלָבוֹ וְאִם א' מְהֵן מִתְפּוֹנִין לְהַשְׁטוּת לֹא הוּי קִדּוּשִׁין א"כ אִף שְׁפַל אֲחַד אוֹמֵר שְׁכּוֹנֵן לְשֵׁם קִדּוּשִׁין אִיכָא לְמִימֵר דְּהַשְׁנִי ה' מִתְפּוֹנֵן לְהַשְׁטוּת וּלְפ"ז הִיכָא שְׁאֲחַד מְהֵן יוֹדַע כְּגוֹן שְׁהַכְּמִין לֵה עֵדִים אַחֲוֵרֵי הַגְּדָר אִף שְׁהִיא אִינְהָ יוֹדַעַת מִן הָעֵדִים כִּינּוּן שְׁמוּדָה שְׁכִינּוּנָה לְשֵׁם קִדּוּשִׁין שׁוּי' אֲנַפְשֵׁיהֶם חַד"א: וְנִרְאָה דְּטַעַם מַהֲרִי"ט דַּס"ל דְּהוּי כְּמִקְדָּשׁ בְּלֵא עֵדִים הִינּוּ שְׁאִין הָעֵדִים יוֹדְעִים בְּשַׁעַת קִדּוּשִׁין אִם תּוֹדָה שְׁכִינּוּנָה לְשֵׁם קִדּוּשִׁין אוּ תֹאמֵר לְשַׁחוּק הוּי כְּמִקְדָּשׁ בְּלֵא עֵדִים וְכוּן נִרְאָה מִדְּבָרֵינוּ שְׁם דְּבַעֲיָנוּ שְׁיִדְעוּ הָעֵדִים בְּשַׁעַת קִדּוּשִׁין דְּנֹדָא מְקוֹדְשָׁתָהּ אִף צ"ע דְּמִנ"ל הָא דְּהָא לְעִיל בְּסִי' כ"ז ס"ב בְּהַג"ה אִם הִבִּינָה דְּבָרֵינוּ וְכוּ' הִרִי דְּאִף שְׁהָעֵדִים בְּשַׁעַת קִדּוּשִׁין אִינְם יוֹדְעִים אִם תֹּאמֵר שְׁהִבִּינָה אוּ תֹאמֵר שְׁלֵא הִבִּינָה כַּמ"ש שְׁם דְּהֵן עֵדִים עַל הַסְּפֵק עַד שְׁיִתְבָּרַר מִפִּיֹּם אִם הִבִּינָה ה"נ הֵן עֵדִים עַל הַסְּפֵק עַד שְׁיִתְבָּרַר מִפִּיֹּם אִם כִּינּוּן לְשֵׁם קִדּוּשִׁין וְנִרְאָה דְּמַהֲרִי"ט נְמִי ס"ל סְבָרַת חַח"מ דְּמְסַתְמָא לֹא קִיבְלָהּ לְשֵׁם קִדּוּשִׁין וְהוּי כְּמִקְדָּשׁ בְּלֵא עֵדִים דְּהָא עֵדִים סְבָרוּ שְׁהוּא לְשַׁחוּק וְא"כ לֹא שׁוּי' אֲנַפְשֵׁיהֶם חַד"א כְּלָל כִּינּוּן דְּלִיכָא עֵדִים וּמִמִּילָא דְּלֵא קִשָּׁה מְהִיא דְּלְעִיל סִי' כ"ז אִם אֲמָרָה שְׁהִבִּינָה דְּהֵתָם הוּי לְהָעֵדִים נְמִי סְפֵק בְּשַׁעַת קִדּוּשִׁין וּבְאַמְתָּה בְּהִנֵּי לְשׁוֹנוֹת דְּמְסַתְמָא אִינְהָ מְבִינָה לֹא מְהִי אִפִּי' אִם אוֹמְרַת שְׁהִבִּינָה כַּמ"ש שְׁם

באריכות דהוי פמקדש בלא עדים אלא דעדיין צ"ע דא"כ כל עדות מיוחדת שראה א' הקדושין מחלון זה ואחד מחלון זה נימא דלא הנה קידושין לדעת רוב הפוסקים דקדושין בע"א לאו פלום היא דכיון שכל עד שאינו יודע מן השני הוא סובר כיון דהקדושין היו בלא עדים הוא לשחוק והוי פמקדש בלא עדים ותו קשה דאי נימא שצריך שיודעו העדים שפוננתם לשם קדושין קשה הא דאמרין בדין כתא טובא דאיפא חששא בקידושי טעות כדאימא בסנהדרין דף פ"ז ע"ב גבי זקן ממרא ע"ש וכדאמרין בקדושין דף ע"ד ע"ב שמה יאמרו אין קדושין תופסין באחותה ומה בכך הא אם יקדש אחותה כיון דהעדים סוברים שאין קדושין תופסין באחותה ה"ל מקדש בלא עדים ומה חששא יש בזה משמע אפילו אין העדים יודעים שהם קדושין אפ"ה הוי קדושין וכן בהאי דלנה עמו בפונדק לא הזכירו שום אחד מהפוסקים דבעינן שעדי היחוד ידעו שהיא מגורשת מהאיש הנה שנתניח עמה אפ"ה אמרינן דכיון שאנו יודעין שנתניח עמה עמו לפני עדים ואנו יודעים שהיא מגורשת מאיש הנה אמרינן דמסתמא כיוןנו לשם קדושין אף שאין העדים יודעים בשעת היחוד שפוננו לשם קדושין ועין לקמן סימן מ"ה גבי סבלונות פתבנו עוד שם ראיה ברורה לזה ואפשר לחלק דבכל הני כיון שיודע לנו בבירור שהם קדושין גמורים אע"פ שאין העדים יודעים מ"מ הנה קדושין אבל כשאנן רואים את העדים אף שנתפוננו לשם קדושין אין לנו עדים על פוננו זו ולפ"ז מ"ש הב"ש בס"ק י"א דאם הקדושין הנה לפני עדים פסולין והם לא ידעו דעדים פסולים הם ועדים כשרים אחרים ראו ג"כ הקדושין מרחוק והם לא ראו את העדים אלו י"ל דתלי בשני טעמים הללו וכו' ולטעם מהרי"ט אף בכה"ג לא הנה קדושין עכ"ל ולפמ"ש דגם מהרי"ט טעמיה משום מסתמא לא כיוןנו לקדושין א"כ לא מיבעיא אם ראו העדים הכשרים מרחוק את הפסולים כיון שלא נודע שהם פסולים והרי ידעו שפוננתם לשם קדושין אלא אפי' אם לא ראו הכשרים את העדים הפסולים מ"מ כיון דכבר הוכחנו שידוע לנו בבירור שפוננתם הנה לשם קדושין אף שהעדים סברו בשעת קדושין שאין פוננתם לשם קדושין אפ"ה הוי קדושי מעליא א"כ ה"כ הרי אנו יודעים שראו שניהם את העדים הפסולים והי' פוננתם לשם קדושין הוי קדושי אף ראיתי במהרי"ט שם שכתב טעם אחר דהוי פנמצא אחד מהן קרוב או פסול ונתבטל גם עדות הכשרים אף ז"א לדעת הרי"ף בח"מ סי' ל"ו דכל שאין העדים כשרים מפירים הפסולים לא נתבטל עדותן וגם אינו לדעת הרא"ש מדבעינן שיעידו ג"כ בב"ד פאחד כמו שנתבאר לעיל בסעיף הקודם ונדברי מהרי"ט ז"ל והח"מ והב"ש בזה צ"ע: סעיף ד' בהג"ה יכולים אחרים שראו המעשה וכו' הוא מן הריב"ש ומוכח כו מן הסוגי' דף מ"ג אילימא משום דלא קאמר לי הוי לי עד אלא מעתה וכו' ולא משני כשיחז עדים אחרים אלא שאינן בפנינו ונראה דהא דפשיטא ליה להש"ס דלא בעינן אתם עידי אפי' הוזמנו אחרים היינו משום דהא דבעינן עדים בשעת קדושין משום דילפינן דבר דבר ממזון א"כ פי היכי דמהני לענין עדות ממזון ה"נ מהני לענין עדות קדושין ויש להסתפק בהא דאמר לעיל סי' כ"ט ס"ה אמר לה הילך דינר משלי והתקדשי לפלוני ואותו פלוני עשאו שליח וכו' אם הוא נעשה עד בדבר אף דקי"ל שליח נעשה עד מ"מ בכה"ג שהוא נותן משלו י"ל דהוי כגופי' וכן באומר הילך מפה משלי ונתחייב לפלוני יש להסתפק אם הוא נעשה עד בדבר ויש קצת להביא ראיה אלשון הירושלמי שהביאו התוס' בקדושין דף מ"ג ע"ב הדא דתימא בשטר

אָבֵל בְּכֶסֶף לֹא וְלֹא מִפְּלִיגָה בְּכֶסֶף עֲצָמוֹ דָּאֵם הַשְּׁלִיחַ נִתַּן הַכֶּסֶף מִשְׁלוֹ אֵינּוּ נוֹגַע בְּדָבָר מִשְׁמַע דְּבַכְהָא אֵינּוּ נַעֲשֶׂה עַד מִשּׁוּם דְּהוּי פְּגוּפִין מִיְהוּ בְּהַאי דְלַעִיל סִי' כ"ט ס"ב אָמְרָה לֹא תֵן מְנָה לְפִלוֹנִי וְאַתְקַדְּשׁ אֲנִי לָךְ נִרְאָה דְמַקְבֵּל הוּי עַד וְכֵן בְּאוֹמַר תֵּן מְנָה לְפִלוֹנִי וְאַתְחַיֵּיב אֲנִי לָךְ שְׂוִיכַל הַמַּקְבֵּל לְהִיּוֹת עַד בְּדָבָר פִּינּוֹן דְּאֵינּוּ נוֹגַע וְצ"ע: שָׁם בַּהֲג"ה וְצָרִיכִים הָעֵדִים לְרֵאוּת הַנְּתִיבָה מִמֶּשׁ וְכו' הוּא מִתְּשׁוּבַת הַרְשָׁבָא וְהַב"ש כ' בְּהַמְרָדְכִי בַפ' הָאוֹמַר חוֹלֵק ע"ש וְנִרְאָה דְאֵין פֶּאֶן פְּלוֹגְתָא דְרְשָׁבָא מִיְיָרִי בְּעֵנָן שְׂוִישׁ לְהַסְתַּפֵּק שְׁנַתֵּן לָהּ בְּמַתְנָה אַף שְׂשֻׁמְעוּ שְׂאָמַר לָהּ שְׂתַתְקַדְּשׁ לֹא בְּזָה אוֹלֵי חֲזַר בּוֹ וְנִתְּנָן בְּמַתְנָה וְהַמְרָדְכִי אֵיְיָרִי בְּאוֹמְדָנָא דְמוֹכַח טְפִי פְּגוּן שְׂעֻמְדוֹ אֲצֵל הַמַּקְדָּשׁ וְהַמַּתְקַדְּשֵׁת וְרָאוּ הַטְּבַעַת בְּיָדוֹ וְשְׂמַעוּ שְׂאָמַר הָרִי אַתְּ מַקְדָּשֵׁת לִי בְּזָה אֲלֵא שְׂהַעֲלִימוּ עֵינֵי בְּשַׁעַת נְתִיבָה וּמִיָּד רָאוּ הַנוֹבַעַת בְּיָדָהּ בְּעֵנָן שֶׁא"א לָהּ לֹאמַר שְׂלֵא רְצָתָה לְקַבֵּל בְּתוֹרַת קְדוּשִׁין וְנִתְּנָן לָהּ בְּמַתְנָה יְדִיעָה פְּזוֹ וְדָאִי מְהֵנִי וּבְזָה מִיְנֻשָׁב מ"ש הַרְמָ"א לַעִיל שְׁנוּהֲגִין לְכַסּוֹת פְּנֵי הַפְּלָה בְּשַׁעַת קְדוּשִׁין כַּמ"ש שָׁם וְכֵן מִשְׁמַע מִתְּשׁוּבַת הַרְשָׁבָא שְׂהַבִּיא הַרְמָ"א בְּמִי שְׂקִידְשׁ דְּרָף חוֹר וְכו' דְמִשְׁמַע דְּנוֹקָא שְׂלֵא יְדַעוּ הָעֵדִים אִם הִי שָׁם אִשָּׁה אַחֲרַת אָבֵל אִם הִי יְדוּעָה לְעֵדִים שְׂלֵא הִי בְּחֻדְרָא שׁוּם אִשָּׁה אֲלֵא הִיא לְבַדָּה אַף שְׂבַשְׁעַת קְדוּשִׁין לֹא רָאוּ אוֹתָהּ מְהֵנִי יְדִיעָה בְּלֹא רֵאִי וְעֵינֵן לַעִיל סִימָן לְמַד ס"ה מ"ש בְּשָׁם תְּשׁוּבַת מִיְיָמוֹנִי סוּף סִפְרָא גְּשִׁים ע"ש בְּעֻבְדָּא דְמַהֲרָ"ם ז"ל וְעֵינֵן בְּסוּמוֹ: שָׁם בַּהֲג"ה וּבְלִבְדָּה שְׂלֵא יְהִי עֵדִים הַמַּכְחִישִׁים כּו' פִּי שְׂהַעֲיָדוּ שְׂבּוֹנְדָאִי שְׂמַעָה דְּהוּי מִיָּגוֹ בְּמַקּוֹם עֵדִים ע"ש בְּתְּשׁוּבָה וְכֵן אִם יֵשׁ עֵדִים אַחֲרִים שְׂהִיא הֵיטָה שָׁם וְלֹא אַחֲרַת דְּאֵין לֹא מִיָּגוֹ אַף יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק דְּהוּי כְּמַעֲיָדִים עַל חֻצֵי דְבָר שְׂעֵדִים אֵלּוּ לֹא רָאוּ אֶת הָאִישׁ וְעֵדִים אֵלּוּ לֹא רָאוּ אֶת הָאִשָּׁה דְלֹא מְהֵנִי כָּל עֵדוּת מִיָּדִי וְתַלְנִי בְּפִלּוֹגְתַת הַרִי"ף שְׂהַבִּיאוּ הַתּו' בְּפִרְקָא מְרֻבָּה דָּף ע' בַּד"ה לְמַעוּטֵי גְּשִׁים וְכו' דְּבַעֲיָנוּ דְּנוֹקָא שְׂוִיעִיל עֵדוּת א' לְשׁוּם דְּבָר וְלַדְעַת הַתּוֹס' שָׁם פִּינּוֹן שְׂרָאוּ כָּל מַה שְׂהִיוּ יְכוּלִין לְרֵאוּת מְהֵנִי וְכֵן כְּשַׁעֲדִים אֵלּוּ אֵינָם יוֹדְעִים אִם שְׂמַעוּ וְעֵדִים אַחֲרִים שְׂהִיוּ אֲצֵלָהּ מַעֲיָדִים שְׂשְׂמַעָה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק פִּינּוֹן דְּאוֹתָם עֵדִים לֹא רָאוּ אֶת הַמַּקְדָּשׁ אִם הוּי חֻצֵי דְבָר וְאֵינָם נְאֻמְנִים אִם הִיא מַכְחֵשֵׁת וְנִרְאָה דְּבַהָא י"ל פִּינּוֹן דְּעֵדִים שְׂמַעֲיָדִים שְׂשְׂמַעָה קוּל הַמַּקְדָּשׁ עַכ"פ מְהֵנִי לְהִיּוֹת סִפְקָא מְגוֹרְשֵׁת אַף דְּאֵינָם יוֹדְעִים מִי הַמַּקְדָּשׁ תּוֹ לֹא הוּי חֻצֵי דְבָר וּבְדִין הָרֵאוּשׁוֹן י"ל פִּינּוֹן דְּמְהֵנִי עֵדוּת הָעֵדִים שְׂרָאוּ שְׁנַתֵּן לִיָּדָה אִם תְּכַחֲשֵׁהּ הַנְּתִיבָה לְגַמְרֵי דְּהוּי מִיָּגוֹ בְּמַקּוֹם עֵדִים וְאַף אִם לֹא שְׂמַעוּ מ"מ מְהֵנִי שְׂצָרִיכִין לְהַחֲזִיר הַכֶּסֶף שְׁנַתֵּן בְּיָדָהּ א"כ י"ל דְּלֹא הוּי חֻצֵי דְבָר וְאֵפִי' לַדְעַת הַרִי"ף ז"ל מְהֵנִי: שָׁם בַּהֲג"ה מְצָאוּ פְּתוּב בְּשֻׁטְרָא וְכו' הִנֵּה הַרְשָׁבָא פְּתַב דְּבַעֲיָנוּ שְׂיַחֲתָמוּ מַדְעַת הַמַּתְחַיֵּיב כְּשֻׁטְרָא מְקַנְהָ שְׂמַמְנוּ אָנוּ לְמַדִּין שְׂנֵאָמַר וְכַתּוּב בְּסִפְרָא וְסִתּוּם שְׂהַמוּכַר צְנָה לְכַתּוּב וְכו' וְז"ש הוֹדָאָה בְּפִנֵי שְׂנִיָּם וְצ"ל כְּתָבוּ וְכו' וְאִם כְּתָבוּ שְׂלֵא מַדְעַתוֹ אֵין עֵדוּתוֹן עֵדוּת וְכַדְאִיתָא בְּפִרְקָא ז"ב דָּף כ"ט הִיא אֲנוֹתָא דְלֹא הוּי כְּתָב בַּהּ אָמַר לְנָא כְּתָבוּ וְחַתְמוּ וְכו' אֲלֵמָא טַעְמָא דְיַדְעֵי הָא לֹא יְדַעֵי פְּסוּלָהּ וְכו' ע"ש וְלֹא זְכִיתִי לְהַבִּין דְּבָרֵינוּ כָּלֵל דְּהַתָּם בְּאוֹדִיתָא טַעְמָא אַחֲרֵינָא דְלֹא גִיחָא לִיהָ לְאוֹלָמִי לְמִיָּהּ מְלוּהָ בְּשֻׁטְרָא כַּדְפִירֵשׁ"י הַתָּם בַּד"ה כּוֹתְבִין וְכו' וּמְלוּהָ ע"פ רִיעֵי מְמַלְהָ בְּשֻׁטְרָא וְכו' דִּיּוּכַל לְטַעוֹן פְּרַעֲתִי וְאֵינּוּ גּוֹבָה מִמֶּשׁעֲבָדִי א"כ שְׂפִיר אֵין לְהַעֲדִים לְכַתּוּב אֲלֵא בִּידִיעַתָּם אָבֵל בְּשֻׁטְרָא קְדוּשִׁין דְּלִיכָא רִיעוּתָא דְמִי מִמֶּשׁ לְהוֹדָאָה בְּפִרְקָא דְּאֲמַרְיָנוּ שָׁם דְּכוֹתְבִין דְלֹא שְׂיָיְדוּ הֵכָא לְמִימַר שְׂמָא יְגַרְשׁוּ דְלֹא שְׂיָיְדוּ בְּזָה שְׂטְרָא בִּידֵי מֵאִי בְּעֵי וְתוֹ דְקִי"ל אִשָּׁה שְׂאוּמְרַת גְּרַשְׁתָּנִי נְאֻמְנָת א"כ אִם הַדְּבָר אָמַת אֵין לָהּ שׁוּם

ריעותא בכתובה זו ודחוק לומר דס"ל להרשב"א דכל דין שטרך דלא הוה מפי כתבם
לפינו מקרא דכתב בספר וחתם צ"ל כתבו כמשמעות לשונו שמענו אנו למדין וכו' ותו
דקא האי קרא בקרקע כתיב ושמ א"צ לדעת המוכר פיון דליכא ריעותא והכי קי"ל
בח"ה סימן ל"ט ס"ח דהודעה בקרקע פותבין הרי דמהני שטר זה לראיה שהודעה לו
אעפ"י שלא צנה לכותבו עיתו ביהא י"ל דשטר מכירה שכתב בו אחריות שאני דאף
דסתם מכירה הוא באחריות מ"מ פשיטתא מ"מ הב"ח ויבא לגבות ממנו מחמת אחריות
מ"מ הוא יוכל לטעון פריעתא משא"כ כשהשטר בידו א"כ אין לכותבו אלא בציווי המוכר
שלא לעשות מלוה ע"פ מלוה בשטר א"כ י"ל דס"ל להרשב"א דמסתמא מכירה דקרא
דכתיב וכתב בספר הי' כתוב בו אחריות וס"ל דכיון דילפינו שטרות מקרא דכתב בספר
והתום בעינו דוקא דומיא דקרא דהוי בציווי הלוה.

והנה הגהת מרדכי והביאו הח"מ כתב דאף דכתבו בידיעת האשה אינו פלום וכו'. אבל
שטר ראיה על קדושי כסף לא ניתן לכתוב וכו' ע"ש נראה דתלי' בפלוגתת הפוסקים
דלדעת האומרים דכל שכתב בלשון שטר אינו מפי כתבם וכשר מדאורייתא ואתא
ירמיה ואסמכי' אקרא אין לחלק בין שטר לשטר אבל לדעת הפוסקים דס"ל דשטרות
לאו מדאורייתא אלא מתקון חז"ל מאי דתקון תקון ומאי דלא תקון לא תקון ועיין לקמן
סי' ק"ל הארכנו בביאור הסוגיות לשיטתם: שם בהג"ה ודלא פיש מי שמחמיר וכו' הנה
מהרי"ק ז"ל בשורש ע"ד כ' דאפי' באומרים לעולם לא חתמנו א"צ קיום מדאורייתא
והוציא פן מן הירושלמי פ' בתרא דשביעית גבי שט"ח המוקדמים מי מודיע אומר ר'
יוחנן עדים החתומים בשטר הוא אומר ר"ל עדים החתומים וכו' תמן אמרו לא חתמנו כל
עיקר הכא הוא אומר ע"ז חותמין וע"ז אין חותמין וכו' עליו ויש ללמוד משם דרשב"ל
איירי אפי' כשאין כתב ידו יוצא במקום אחר דאל"כ וכו' והארי"ה שם בפירושו וכו' דקא
דאמרי' בכתובת דף י"ט ע"ב באומרים כ"י הוא זה אבל אנוסים היינו מחמת נפשות
כשאין כתב ידם יוצא במקום אחר נאמנים היינו כשלא הובא השטר לב"ד ולא נקרא
לפני ב"ד כי עדיין לא הוחזק בב"ד וכו' והוא נגד משמעות כל הפוסקים ראשונים
ואחרונים בח"ה סי' מ"ו סל"ז שלא חלקו בזה דלעולם נאמנים והירושלמי מירי בשכ"י
יוצא ממ"א כמ"ש הר"ש בשביעית שם ואף דהר"ן בפ"ק דר"ה והנ"י בפ' שנים אוהזין
כ' בשם הרמב"ן דקא דאמר מעול' לא חתמנו ע"ז היינו כשאין כ"י יוצא ממ"א נראה
דמפרש כפי' הר"ר אביגדור פהו שיהביא מהרי"ק שם והיינו שאמרו מעולם לא חתמנו
באמת כל השטר אבל על השקר חתמנו ע"ש ומה שהקשה מהרי"ק דה"ל לשנוי' כשאין
כ"י יוצא ממ"א נראה דעיקר הגושני' דאפי' אי מירי כשאין כ"י יוצא ממ"א מ"מ פיון
שאמרו שהקדימו השטר הרי משוי' נפשייהו רשיעי ואינם נאמנים אפי' במגו כדמקשי
רבא בכתובות שם וע"ז משני דנאמנים לומר ע"ז חתמנו וכו' והא דמקשי מדר"ל ולא
מקשי כפשטא דמשוי' נפשייהו רשיעי עי' נראה משום דקא ביהא תלי' כדמשמע בכתובת
שם דבתחלה אומר רמי בר חמא ל"ש אלא כשאמר אנוסים היינו מחמת ממון וכו' ומקשי
מדר"ל והדר בי' מהא דאנוסים מחמת ממון אינם נאמנים אפי' במגו ועמ"ש בפי' דושינו
כתובות הטעם בזה ולכי פשוטו י"ל דאי לאו הא דר"ל דאמר עדים החתומים וכו' ה"א
דחתימת השטר לא הוי כהגדה בב"ד ואינם עוברים משום לא תענה ואע"ג דאיכא
איסורא משום גרמי מ"מ לא עשו נפשייהו רשיעי פיון דלא עברו על לאו דלא תענה

ונאמנים במיגו אבל לר"ל בשעת חתימה הוי פהגדה בב"ד ואינם נאמנים אפ"ל במיגו ואף דבשעת הקיום לפני הב"ד הוי הגדה היינו בשכ"י יוצא ממ"א משא"כ פשהקיום ע"פ עצמה לא משוי נפשייהו רשיעי הרי משמעות כל הפוסקים דלא כמהרי"ק באמרו מעולם לא חתמנו ולא פליגי אלא פשהלנה טוען מזוניף איבעי קיום מדאורייתא ולכאורה קשה ע"ז מהא דמקשי ר"ל לר"י בב"ב דף קנ"ד ע"ב דאמר ד"ה מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו והא מיפלג פליגי דתנו אין נאמנים לפוסלו וכו' ומאי קושני' הא פתבו התוס' בכתובת דף י"ט דטעמא דמ"ד דא"צ לקיימו הוא משום דמן התורה א"צ קיום א"כ בעדים דשפיר נאמנים במיגו דמעולם לא חתמנו ל' צריף קיום מדאורייתא וצ"ל דאפ"ה פיון שמודים על החתימה אע"ג דאיכא מיגו א"צ קיום ותו י"ל דהא פתבו התוס' הטעם דבשני עדים אמרינו מיגו אף דבעלמא לא אמרינו מיגו בשנים מ"מ ה"א מהימני משום מינו דאי בעי שתקי אבל היכא שיצטרף לומר אין זה חתימת ידינו דאל"ה לא בעי קיום מדאורייתא הדר ה"ל מינו בשנים אף לפי הטעם שכ' הש"ף בח"ה סי' מ"ו של"ז ובסוף סי' פ"ב בדיני מיגו אות י"ט דהא דלא אמרינו ה"א דהוי מיגו בשנים היינו משום דאפ"ל אם לא יספיק חבירו מ"מ אם ישתוק הוא ולא יגיד אין פאן עדות עכ"ל א"כ ה"נ שפיר שייף מיגו אם יאמר אחד אין זה חתימת ידי הרי יצטרף קיום מדאורייתא על חתימתו וצ"ל פנ"ל דכיון שמודים על חתימתן א"צ קיום והנה לכאורה קשה לי טובא על מ"ש התוס' בכתובות דף י"ט בד"ה מודה בשטר שכתבו וכו' ורפנן הוא דאצרכוהו קיום כי טוען מזוניף וכ"כ כמה פוסקים דאפ"ל בטוען מזוניף א"צ קיום מדאורייתא דהא מקרא מלא בירמ' סי' ל"ב ואקח את ספר המקנה ואת הגלוי וגו' ופירש"י שהחזוק בב"ד ע"פ עדיו וכתבי וחתמו הדדינים וכו' הרי דירמ' דילפינו מיני' עדות שבשטר בהאי קרא גופי' מפניש שצריף קיום ולענ"ד ליישב ע"פ מ"ש בחידושינו לתרץ לפי דעת הפוסקים דס"ל דעדות שבשטר הוא מדרבנן ממש ודאורייתא ה"ל מפי כתבם והא דכתב בספר וחתום היינו דבאמת לא סמכו על החתימה כלל אלא פשבאו העדים עצמן והעידו על חתימתן בב"ד כפירש"י פנ"ל והב"ד קיימו אותן בכתב ב"ד ודאי מהני דלגבי ב"ד לא כתב מפייהם ולא מפי כתבם והא דהוצרף חתימת עדים ולא סני שיעידו עדים על המכירה בב"ד אין זה קושני' דחתימת העדים בי"ד המוכר כדקי"ל פותבין שטר למוכר וכו' ובשעת מכירה מוסר השטר ללוקח והלוקח עצמו הולף לב"ד ומקיים שטרן' ע"פ עדים החתומים פדאיתא בסוף פ"ק דב"מ אלוה מקיים שטרן לנה לא מקים שטרן א"כ לפי דעת הפוסקים דס"ל דעדות בשטר הוא מדאורייתא א"כ מדהוצרף ירמ' קיום ב"ד ע"כ מוכח מקרא דכשטוען מזוניף צריף קיום מדאורייתא ולפמ"ש לעיל בשיטת הג"מ דאי נימא דעדות בשטר הוא מדרבנן בל"ז אין לחוש לעדות שבשטר קדושין דמאי תיקון ומאי דלאו תיקון לא תיקון א"כ פיון שכתבנו דמוכח דאי אמרינו עדות שבשטר דאורייתא ממילא מוכח מקרא דירמ' דבעינו קיום א"כ ממ"נ אין פאן חשש פשאינו מקיים ויפה כ' הרמ"א דכשאינו מקיים לכ"ע אין בו חשש קדושין ולא חשש להחמיר כמהרי"ק כמ"ש הש"ף בח"ה סי' מ"ו דחוקרא יתירה הוא: סעיף ד' המקדש בפסולי עדות דאורייתא וכו' הנה הקרובים מצד האם ומצד אישות ס"ל להרמב"ם דהם פסולים דרבנן כמ"ש הרמ"א בהג"ה בח"ע סי' ל"ג וכבר האריף הש"ף שם וכל הפוסקים חולקים והנה לכאורה נראה לדעת הרמב"ם דאם עובר על עבירה דאורייתא שהיא ממדרש חז"ל אינו פסול מן

התורה ואם מעידים על הקדושין חיישינו לקדושין ולכאורה משמע הכי בגיטין דף י"ד
דרשב"ג מכשיר בגט שעידיו עידי כותים משום דהתקדשו באותו מצוה אע"ג שלא התקדשו
במצות אחרות שהם ממדרש חז"ל אף ז"א דעכ"פ הנה פסולים מדרבנן ודוחק לומר
דאינו פסולים אלא לאחר הכרזה כשאר פסולים דרבנן אלא הטעם הוא משם דאינו ידוע
שעברו בפרהסיא אלא שחשודים היו לכך והחשוד לדבה אחד אינו חשוד לדברים
אחרים כמו שיבואר בס"ד ויש להביא סרמא מן התורה לשיטת הרמב"ם ז"ל בפרשת
פי תשא שאמר משה פי איש בבנו ובאחיו וגו' והיינו ע"י עדים והתראה כדאיתא ביומא
דף ס"ו ע"ב ובנודאי עשה משה כדן תורה דכתיב ויד העדים תהיה בו בראשונה משמע
שהם היו העדים והיינו כדמסיק ביומא שם דבבנו היינו בן בתו ובאחיו היינו באחיו מן
האם: שם בהג"ה החשוד על עריות וכו' הנה הרי"ף ז"ל מפרש שפא על הערנה ממש
וכן משמע מלשון רש"י כמ"ש הרא"ש מלשון שאין בו התראה ע"ש וכן נראה עוד מדכ'
בד"ה לאפוקי שמת בעלה וכו' ומדקאמר רבא ומודה רי"נ לענין עדות אשה וכו' משמע
דלרב ששת פשוט דפסול ואי נימא דמיר שאינו אלא חשוד בעלמא א"כ אינו אלא פסול
מדרבנן וקי"ל דגזלן דבריהם כשר לעדות אשה שמת בעלה א"כ אפי' לרב ששת אינו
פסול אלא משום דחשוד לאותו דבר אלא ע"כ דמפרש שפא על ערנה ממש והנה הרא"ש
הקשה על גירסת הרי"ף שיצרו תוקפו חזא דלישא חשוד לא משמעה כי ועוד הקשה
מהא דפלוני רבעני לרצוני דאמרינן דה"ל רשע ופסול לעדות ותירץ דהתם אין יצרו
תוקפו כ"כ א"נ להאי מילתא דוקא מיפסל כדאמר בבכורות החשוד על הדבר לא דנו
ולא מעידו וכו' והקשה ע"ז דלישא דרשע משמע דפסול בכל עדות אפי' לעדות אחרת
ע"ש מיהו לענ"ד נראה דמה שתימצו משום דחסיד לאותו דבר קשה דהא קי"ל דלא
כר"מ כמ"ש השי"ף ב"ד סי' קי"ט ס"ק י"ח ואפשר דס"ל לרא"ש דהכא פסול מדרבנן
לאותו דבר ויבואר לקמן מיהו אפתי קשה הא דאמר ר"פ במכות דף ה' אלא מעתה נרבע
יציל וכו' ופירשו התו' שם בד"ה נרבע יציל וכו' משום דנרבע לרצונו ה"ל רשע ופסול
לעדות ואי נימא דאינו פסולא לא מדרבנן א"כ כיון דהתם מקשי מקרא דימותו שניהם
הא לר"נ אינו פסול לאותו דבר אלא מדרבנן משמע הכי דר"פ כר"נ ס"ל כמ"ש הרא"ש
ז"ל מדשקיל וטרי אליבא דר"נ ודוחק לומר דקוש"י הש"ס התם אליבא דר"מ ועמ"ש
לקמן בזה: אף העיקר כמ"ש הרא"ש בתירוץ קמא דדוקא בערנה שייך יצרו תקפו ולא
בנרבע.

ויש להביא קצת ראיה לזה מסוגיא דמכות שם דפרי"ף א"כ כרבע יציל והיינו מקרא
דכתיב בפרשת קדושים תועבה עשו שניהם מות ימותו וגו' כמ"ש התוס' שם ולא מקשי
מקרא קינא גבי א"א דכתיב מות ימותו שניהם הנואף והנאפת וגו' דהנואף יציל את
הנאפת ומקרא דאיש אשר ישפכ את אשת אביו וגו' מות ימותו שניהם וגו' ואיש אשר
ישפכ את פלתו וגו' נהי דלא מצוי להקשות מטעם קורבה דאשת אב וכלתו די"ל דמייירי
לאחר מיתת אביו או בכו מ"מ יציל מטעם רשעות אלא ונדאי דהתם אינו פסול לעדות
משום דיצרו תקפו ור"פ לטעמיה דס"ל כר"נ משא"כ בנרבע דלא שייך יצרו תקפו
כמ"ש הרא"ש אמנם הנלע"ד דאין אנו צריכים לחלק בין עריות לרביעה דבאמת צריף
להבין מה ראו להכשירה משום טעמא דשמא יצרו תקפו בעריות יותר מבשאר עבירות
ולא משום דאמרינן במכות דף ז' דאין העדים צריכים להעיד שראו נמכחול בשפופרת

אֵלָא שְׂרָאוּ פְּדָרָה הַמְּכַאֲפִים וְהוּא ע"כ מְטַעַם חֲזָקָה דְכִינּוּן שֶׁהִי פְּדָרָה הַמְּנַאֲפִים חֲזָקָה
גְּדוּלָה הִיא שְׁתּוּקָפוּ יִצְרוּ וּבָא עֲלֵיהָ מַעַם א"כ פִּינּוּן שְׂאִין הַעֲדִים יוֹדְעִים שְׂבָא עֲלֵי דְאִינוּ
אֵלָא חֲשָׁד אֵלָא שֶׁהַתּוֹרָה עֲשָׂאָה לְחֲשָׁד זֶה פְּנוּדָאֵי וּבְזָה שְׁפִיר אֲמַרִינּוּ פִינּוּן דְאִינוּ יְדוּעַ
לְפִנְסֵלוּ אֵלָא מְטַעַם חֲזָקָה דִּיִּצְרוּ תוּקְפוּ מֵהַאי טַעְמָא גּוּפָא אִין לְפִנְסֵלוּ לְעֵדוּת וּבְאֲמַת אַם
הָיוּ רוּאֵי הַעֲדִים כְּמַכְחוּל בְּשׂוּפּוֹפְרָ' אִין לְהַכְשִׁירוּ מְסַפִּיק' דְשָׂמָא יִצְרוּ תוּקְפוּ אֵלָא דְלֹא
שְׂכִיחָא פְּדָאִיתָא בְּמַפּוֹת שָׁם וּבְזָה מְנֻשָׁב מַה שְׂדִיקְדִק הָרָא"ש דִּה"ל לְמִימַר הַבָּא עַל
הַעֲרוּהָ מְשׁוּם דְבְּאֲמַת נְשָׂרָאוּ שְׂבָאוּ עֲלֵיהָ מְמַשׁ מוֹדָה ר"נ דְפָסוּל וּמְמַלָּא דְלֹא קִשָּׁה מִיַּדִּי
מֵהַאי דְפָלוּגֵי רְבַעֲנֵי לְרַצוֹנֵי פִינּוּן דִּהוּא בְּעַצְמוֹ מַעִיד כְּמַכְחוּל בְּשׂוּפּוֹפְרָת אִין לְהַכְשִׁירָה
מְסַפִּיק דִּיִּצְרוּ תוּקְפוּ אֵלָא דְאֲכַתִּי בְּהַד דְמַכּוֹת דְמַקְשִׁי נְרַבַּע יִצְיֵל דִּהִינּוּ שֶׁהוּא פָּסוּל ע"פ
עֲדִים, אַף שְׂעֲדִים לֹא רָאוּ אֵלָא פְּדָרָה מְכַאֲפִיהָ מ"מ יָפָה פְּתַבּוּ דְנָהִי דְלַעֲדוּת אַחֲרַת יֵשׁ
לְהַכְשִׁירָה מְשׁוּם שְׂאִינוּ יְדוּעַ שְׂבָא עֲלֵי' אֵלָא שְׂבָאוּ לְפִנְסֵלָה מְשׁוּם חֲזָקָה דִּיִּצְרוּ תוּקְפוּ
אַבְל לְעֵדוּת זֶה עַצְמוֹ מ"מ יֵשׁ לְהַצִּיל אֶת הַרוֹבַע דָּאָם לֹא בָּא עֲלֵי' פְּשִׁיטָא דְאִין לְהוֹרְגוּ
וּבַע"כ אַם בָּאוּ לְהוֹרְגוּ הוּא מְשׁוּם חֲזָקָה דְבָּא עֲלֵי' מְמַשׁ בְּזָה שְׁפִיר אֲמַרִינּוּ דְשָׂמָא לֹא
הָיָה מְחַמַּת שְׁתּוּקָפוּ יִצְרוּ נְמַצָּא הַנְּרַבַּע מַצִּילוּ כֵּן נַלְע"ד לְפָרֵשׁ דַּעַת הָרִי"ף וְסִינְעֵתוֹ מִיָּה
ז"א אֵלָא לְדַעַת הַרְמַב"ן ז"ל דַּס"ל דְקַרִיבָה בְּעַרְיּוֹת אִינוּ מִן הַתּוֹרָה אַבְל לְדַעַת הַרְמַב"ם
בַּסָּה"מ וּבַר"פ כ"א מֵהַלְכוֹת א"ב דְלֹא תִקְרִיבוּ לְגִלוֹת עֲרוּנָה הוּא לֹא גָמוּר א"כ פִּינּוּן
שְׂרָאוּ פְּדָרָה הַמְּנַאֲפִים כְּבָר הוּא פָּסוּל לְעֵדוּת אִפִּי' לֹא בָּא עֲלֵי' א"א לְפָרֵשׁ הָכִי וְנָהוּ דַּעַת
הַחֻלְקִים וְאֲפָשֶׁר דַּס"ל דְאֲפִי' אַם אִינוּ לֹא גָמוּר הָיָה רָאוּי לְפִנְסֵלוּ מְדַבְרֵיהֶם וְדַעַת
הָרַז"ה וְהָרָא"ש דְחֲשׂוּד עַל הַעֲרִיּוֹת הִינּוּ הוּא רָגִיל וּמְתִיחַד עֲפָהֶם וְנִרְאָה דַּמ"ש
וּמְתִיחַד עֲפָהֶם לֹא מִיַּרְי בְּאִיסוּר יַחֲוּד גָּמוּר פְּדַלְעִיל סִימֵן כ"ב דַּא"כ פָּסוּל לְעֵדוּת לֹא
מִיבְעֵיָא לְפִירֵשׁ"י בְּשַׁבַּת דָּף י"ג דְהָא דִּיִּחֲוּד אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה דְרִשָּׁה גְמוּרָה הוּא אֵלָא
אִפִּי' אַם הוּא אֲסַמְכְתָּא פָּסוּל מְדַרְבְּנָן אֵלָא נִרְאָה דְמִיַּרְי בְּעַנְיָן דְלִיכָא אִיסוּר יַחֲוּד וְאֲפִ"ה
שְׁיִיף בְּיָה לּוֹמַר מְלַקִּין עַל לֹא טוֹבָה הַשְּׂמוּעָה וּכְדַלְעִיל שָׁם וּכַמ"ש לְקַמֵּן בַּק"א סִי' קַט"ו
סִי"א דְקִינּוּי וּסְתִירָה בְּסוּטָה הִינּוּ אִפִּי' בְּלֹא אִיסוּר יַחֲוּד וְטוֹבָא קַמ"ל ר"נ דַּאֲע"ג דַּעֲשָׂה
הַתּוֹרָה סָפֵק זֶה דְקִינּוּי וּסְתִירָה פְּנוּדָאֵי מְשׁוּם דְרַגְלִים לְדַבְּרָה וְאֲפִ"ה פְּשֶׁר לְעֵדוּת: וְעִינּוּ
בַב"ש שְׂפַתְב בְּשֵׁם הַש"ג פֶּרֶק ז"ב מִי שֶׁהוּא פָּסוּל לְעֵדוּת מְדַאֲוִרִיתָא אִינוּ פָּסוּל אֵלָא
לְדַבְּרָה שֶׁהוּא חֲשׂוּד בּוֹ לְכֵן אַם קִידָשׁ לְפָנֵי גְזֻלָּנִים חוֹשְׁשִׁין לְקַדוּשִׁין כִּי לְעַנְיָן קַדוּשִׁין אִינּוּ
חֲשׂוּדִין עַכ"ל נִרְאָה דַּס"ל פִּינּוּן דְחֲזִינִין דַּס"ל לַר"נ דְהַחֲשׂוּד עַל עַרְיּוֹת דַּאֲע"ג דַּעֲשָׂאָה
הַתּוֹרָה לְסָפֵק זֶה פְּנוּדָאֵי כַּמ"ש לְעִיל דְנִאֲסָרָה לְבַעַל וּלְבּוֹעֵל וְאֲפִ"ה לְעַנְיָן עֵדוּת מוֹקְמִינּוּ
אַחֲזָקַת כְּשֵׁרוֹת לְעֵדוּת א"כ ה"כ ה"ה גְזֻלָּנִים דִּהִינּוּ שְׂיֵשׁ עֲדִים שְׂגוּל לְפָנֵיהֶם אַף שֶׁהוּא
אֲמַר שֶׁהוּא שְׂלוֹ אוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ מְלֻנָּה בְּיָדוֹ קִי"ל דְאִינוּ נֶאֱמָן אַף דְלַעֲנָנִי דְלֹא נִימָא מִיָּגוּ
דְחֲשִׁיד אֲמָמוּנָא חֲשִׁיד אֲשַׁבּוּעֵתָא אֲמַרִינּוּ שְׂמָא מְלֻנָּה יִשְׁנָה יֵשׁ לוֹ אֲצִלוּ אֲפִ"ה פְּשָׂרָאוּ
עֲדִים שְׂחֲטַף מִיָּדוֹ חֲשָׁבִינּוּ לִיָּה גְזֻלָּן וְאִינוּ נֶאֱמָן פְּדָאֵי בַח"ה סִי' צ"ב ס"ג וְע"ש בַּהֲע"ע
ס"ל לַהֲש"ג דַּאֲע"ג דַּעֲשָׂאָה הַתּוֹרָה לְסָפֵק זֶה פְּנוּדָאֵי וְצָרִיף לְהַחֲזִיר מ"מ יִלְפִינּוּ מְדַר"נ
דְמַכְשִׁיר בְּחֲשׂוּד לְעַרְיּוֹת בַּכַּה"ג ה"ה בְּגֻזְלָנִים בַּכַּה"ג וְאֲפָשֶׁר אִפִּי' הוּא מוֹדָה שְׂגוּל וְאִין
לוֹ מְלֻנָּה בְּיָדוֹ אִינוּ נְפָסֵל ע"פ לְעַצְמוֹ פִּינּוּן דִּיוּכַל לְהַכְחִישׁ דְהָא ר"כ מַכְשִׁיר בְּחֲשׂוּד עַל
עַרְיּוֹת אִפִּי' אַם הוּא עַצְמוֹ מוֹדָה שְׂבָא עֲלֵיהָ אִינוּ נְפָסוּל ע"פ עַצְמוֹ וְאִין שְׂשֵׁת פְּלִיג
עֲלֵיהָ דַּר"נ בְּחֲשׂוּד עַל הַעֲרִיּוֹת וְה"ה בַּכַּה"ג בְּגֻזְלָן מ"מ אִינוּ אֵלָא מְדַרְבְּנָן וְאִין רָאָה

מפל הפוסקים דגזלו פסול מדאורייתא דהיינו לענין עדות ממון דהא כ' הרא"ש בשיטת
הרי"ף דלאותו דבר פסול וכן י"ל לשאר פוסקים דחשוד לגזול פסול לעדות ממון דהוי
אותו דבר פיון דחשוד אממונא אבל בעדות אחרת אינו פסול אלא מדרבנן.

אף לפמ"ש הש"ך בי"ד סי' קי"ט ס"ק י"ח דלא קי"ל כר"מ בחשוד לאותו דבר אלא
לעדות ממון פסול משום דה"ל רשע א"כ משמע מהפוסקים דלא כש"ג ועמ"ש לקמן
בזה: שם בין לענין קדושין ובין לענין גירושין וכו' כתבו הח"מ וב"ש דלר"נ אף בבא
על הערנה ממש מאחר שיצרו תוקפו פשר לעדות רק בעדות אשה נקרא חשוד מדרבנן
ולענ"ד נראה דא"א לומר פן דלפמ"ש הרא"ש בשיטת רש"י דס"ל בשיטת הרי"ף דהא
דאמר לעיל דה"ל רשע באומר פלוני רבעני לרצונו משום דחשוד לאותו דבר לא מעידים
אעפ"י שאינו נוגע בדבר וע"כ הא דאמר לעילי לא היינו ע"כ דלאפוקי שהוא נוגע פסול
מדאורייתא ולעילי פשר ודאורייתא ופסול מדרבנן פיון דחשוד לאותו דבר אעפ"י
שאינו נוגע פה היא דרבעני דפסול לאותו דבר מדרבנן א"כ משמע דלאפוקי פסול
מדאורייתא לפ"ז נראה דטעם הרי"ף ז"ל דגרס בין לעילי לאו משום טעמא דמים
גנובים אלא משום דכבר כתבנו דמהך דריש מפות דף ו' פרבע יציל מוכח דחשוד לאותו
דבר פסול אפי' מדאורייתא אף שאינו נוגע א"כ ממילא דפסול אף לעילי מדאורייתא
פיון שהוא חשוד לאותו דבר אעפ"י שאינו נוגע.

אף קשה דהא בבכורות דף ל"ו ע"ב ס"ל לר"כ הלכה פרשב"ג דאמר החשוד על הדבר
נאמן להעיד בשל אחרים פיון שאינו נוגע א"כ הדרא קושיא לדוכתי' מהך דפלוני רבעני
וצ"ל דרבא דאמר פלוני וכו' פליג אר"נ דבכורות וס"ל דהלכה כר"מ ולפ"ז י"ל דגם
הרי"ף גרס פגירסת רש"י אבל לעילי לא אלא דס"ל דהא דאמר ר"פ הכי היינו משום
דקאי אליבא דר"נ דהוא ס"ל הלכה פרשב"ג דחשוד פשר להעיד כל שאינו נוגע אבל
לפי מאי דאמר רבא גבי פלוני רבעני וכו' וכן ר"פ עצמו דפריה נרבע יציל ע"כ ס"ל
דחשוד לאותו דבר פסול להעיד אפי' אינו נוגע ממילא דפסול אפי' לעילי אפי' אי נימא
דהלכה הכא כר"נ בחשוד על עריות ובזה מיושב הא דפסק הרי"ף בתר הכי דהלכה כרב
ששת ואסורה והרא"ש מדקדק עליו פיון דרבא ור"פ שקלי וטרי אליבא דר"נ משמע
דהלכתא פנותי' ולפמ"ש דאפי' אי נימא דס"ל דהלכה כר"ל הכא מ"מ צ"ל דהא דאמר
רב פפא לא אמרן ע"כ לא הוי אליבא דנפשין אלא אליבא דר"נ בבכורות א"כ ה"נ אין
ראי' די"ל כולי' מלתא אליבא דר"נ דהכא אף אפתי לא מתנישב שפיר דמשמע דרבא
עצמו דאמר שם בבכורות דהלכתא כר' יוסי היינו דלא כר"מ דאפי' אחד מן השוק והוא
כהן אף שהוא חשוד לאותו דבר נאמן כפירש"י שם בד"ה אפי' עשרה וכו' אבל מן השוק
עד אחד נאמן וכו'.

וכן הקשה הש"ך בי"ד סי' קי"ט ס"ק י"ח פנ"ל ועיקר נראה לתרץ קושין הש"ך דיש
לחלק דדוקא לענין אסורא דקי"ל דעד אחד נאמן באיסורין ואפי' אשה ועבד נאמנים
בהא קי"ל פרשב"ג דחשוד לאותו דבר נאמן בדבר שאינו נוגע אבל לענין דיני נפשות
וממון פיון דבענין שני עדים כשרים אף דס"ל לר"נ דלא מקרי רשע לענין עדות אחרת
משום דיצרו תוקפו אבל לאותו דבר שהוא חשוד י"ל דפסול אפי' מדאורייתא אף שאינו
נוגע דלענין עדות זה מקרי רשע פדאמר רבא גבי פלוני רבעני וכו'.

וא"כ רבא ור"פ אליבא דהלכתא אמרו וכגירסת הרי"ף דגרס בין לאפוקי ובין לעיולי:
שם בהג"ה אבל בקדושין דרבנן וכו'. פתבו הח"מ וב"ש בגוף התשובה מבואר דמייירי
במי שקידש בת קטנה שלא בפני אביה וכו' לכאורה נראה פנונתם דדוקא בזה דרוב
הפוסקים ס"ל שלא בפני אב לא הוי קדושין כלל אפי' מדרבנן אבל בשאר קדושין
מדרבנן פגון תומה קטנה או מאמר ביבמה י"ל דלא פלוג רבנן דאיפא למיגזר משום
קדושי תורה אף לפמ"ש שם בתשובה שהביא הב"י אין פאן חשש קדושי תורה ואפי'
לרש"י וכו' שאנו צריכים לשמע מפיו שנתרצה וכו' א"כ לפמ"ש הרמ"א לעיל בסי'
ל"ז סעיף י"א וי"א דאם שמע האב ושתק ולא מיקח מיז הוי פאילו נתרצה וכו' וכתב
עוד בסעיף י"ד שם ויש מחמירין עוד לומר דכל שאביה במה"י וכו' ועמ"ש שם א"כ
הכא ברע טפי דאיפא חשש קדושי תורה בזה ואפשר דלהכי כ' הרמ"א סתם קדושי
דרבנן דדוקא ביתומה קטנה וכינצא בה דליפא שום חשש קדושי תורה אלא דבתשובה
שם משמע שצריך לזה שהיה קדושין בעדים פסולים בקורבה מצד אם דלדעת רוב
הפוסקים הם פסולים מן התורה וצ"ע: סימן מ"ג סעיף א קטן שקידש או נשא וכו' משמע
דאפי' אם קדש ואח"כ הגדיל אין בו חשש קדושין עד שיביא עלי' משהגדיל כדאייתא
במתני' דף נו"ן.

ולכאורה קשה מהאי דלעיל סי' ל"ז סעיף י"א בהג"ה ואם לא שמע האב וכו' ונתגדלה
הבת ושתקה ולא מחתה גדלו הקדושין עמה וכו' הוא מדברי מהרי"ק שןרש ל"ב והאריף
שם אי ניקא דמקודשת מדאורייתא והוא שיטת הרי"ף ביבמות דף ק"י דקדושין גדלו
בהדה אע"ג דבקטנה שלא מדעת אביה לא הוי קדושין כלל א"כ ה"כ ניקא הכא בקטן
שקדש דקדושין גדלו עמו (וצ"ל בדוסק דהתם הוי שם קדושין אם יתרצה האב משא"כ
בקטן דלא הוי שם קדושין כלל בשום אופן) והנה המל"מ בפ"ד מהל"א דין ז פתב היכא
שקדשה בפירוש שיחולו לאחר שיגדיל שפיר חלו קדושין לכולי עלמא ולא הוי דשבל"ל
משום מחוסר זמן וכתבדבזה א"ש גירס' רש"י ז"ל בסוגי' דיבמות דף ל"ד בשופעת
מתוך י"ג לאחר י"ג וכו' והקשה התוס' שם שאין יוכל לקדש עד שיגדיל ד"ל דמייירי
שקדשו בקטנותם לאחר שיגדלו ע"ש ולפמ"ש א"ש טפי י"ל דאתי' כר"ג דס"ל דקדושין
גדלו עמו שפיר משכחת שקדשו קודם י"ג אפי' קדשו סתם וכשנעשו בני י"ג חלו קדושין
באחד.

ולפ"ז לפי דעת הרי"ף ביבמות שם דפסק כר"ג וכמ"ש הרמ"א בסי' ל"ז ה"נ יש להחמיר
גם בקדושי קטן דקדושין גדלו עמו. אף לפמ"ש הב"ש בסי' ל"ז שם ס"ק כ"ג וז"ל אע"ג
קטנה שנתקדשה ע"י אמה ואחי' גדלה הקדושין אף שלא בעל כמ"ש הרי"ף בפ"ב ש
שאני הכא דלא הוי שם קדושין כשאב פאן וכו' משא"כ שם דהוי קדושין מדרבנן וכו'
עכ"ל לכאורה אינו מוכן דתלי' קדושי תורה בקדושי דרבנן ונראה לפרש דבריו דצריך
להבין טעמא דר"ג דאפי' בקדושי סתם אמרינן דממילא גדלו קדושין בהדה דהא פשוט
דאפי' לר"מ דס"ל דהמקדש א"א לאחר שימות בעלה הוי קדושין מ"מ מודה הוא
דהמקדש א"א סתם דלא הוי קדושין אפי' אם ימות בעלה ולא אמרינן שיחולו הקדושין
אח"כ אלא טעמא דר"ג הוא פינון דתקנו רבנן קדושין לקטנה תקינו נמי דלהוי פאלו אמר
בפירוש דכשתגדיל יגמרו הקדושין מדאורייתא וכינון דקי"ל כל דמקדני' אדעתא דרבנן
מקדש אמרינן מסתמא דדעת' שיחולו הקדושין מדאוריית' כשתגדול כתיקון חז"ל אבל

בְּקִטּוֹן דְּלֹא תִּקְוּ קִדּוּשֵׁינִי כָּל־מֵה"ת נִימָא כְּשִׁמְקֻדְשֵׁי פִתְמָם שְׂדַעְתוּ שְׂיַחְוִלוּ הַקִּדּוּשֵׁינִי לְאַחַר
שְׂיִגְדּוּל מ"מ י"ל לִפְמ"ש הַב"ח בְּסִי' א' כְּשִׁמְשִׁיאוֹ הָאֵב בְּשִׁנְת י"ג הָוֵי קִדּוּשֵׁינִי מְדַרְבְּנֵן
שְׁפִיר י"ל דְּדָמִי לִיתוּמָה קִטְנָה דְּגִדְלוּ קִדּוּשֵׁינִי בְּהֵדָה מִיְהוּ כְּבָר כְּתַבְנֵנוּ שְׁמ דִּי"ל בְּסוּגְנִי
דַּפ' ב"ש הִינְנוּ מִשׁוּם דַּס"ל לַר"ג כַּר"מ בְּמִקְדָּשׁ מְעוֹבְרֵת דְּקִדּוּשֵׁינִי חֲלִין בְּדָבָר שְׁלֵא בָּא
לְעוֹלָם וְעַיִן בְּחִידוּשֵׁי דָף ס"א ע"ב בְּתוֹס' ד"ה א"ב וְכו' וּבְדָף ס"ג בְּתוֹס' ד"ה לְכַשְׂאֶקְחָהּ
וְכו' דְּהִיכָא דְעֵבִידִי דְאֵתְנִי כְּגוֹן מוֹכֵר פִּירוֹת דְּקָל אִפִּי מְכַר סְתָם מְהַי לְאַחַר זְמַן וְה"ה
בְּקִדּוּשֵׁי קִטְנוֹת אִפִּי קִינְדֵשׁ סְתָם מְהַי כְּשִׁתְּגִדִּיל פִּינֵן דְעֵבִידִי דְאֵתִי א"כ י"ל דְּסוּגְנִי
דִּיבְמוֹת דָּף ל"ד הִינְנוּ נְמִי כַר"מ כְּדְמוּקֵי הֶתֶם בְּתַחֲלָה וְתַנְי' כַּר"מ כְּדְאָמַר מֵאֵן הָאֵי תַנְא
וְכו' ר"מ הו' וְכו' א"כ י"ל דְאָף בְּשִׁנְוִי בְּתַרָּא דְקָאָמַר וְאֵי בְעֵית אֵימָא בְּאִסּוּר בַּת אַחַת
וְכו' הִינְנוּ נְמִי דְאֵתִי כַר"מ בְּדַשְׁלַב"ל אֶלָּא דְקָאָמַר דַּא"ש אִפִּי לַר"ש דְלִית לִי אִיסּוּר
כּוֹלֵל אֶבֶל לְמֵאֵי דְקִי"ל דְאֵין קִדּוּשֵׁינִי חֲלִין בְּדָבָר שְׁלַב"ל מְמִילָא דְלֹא הָוֵי אֶמְרִינֵן דְּקִדּוּשֵׁינִי
גִּדְלוּ עֲמוּ וְלְכַאוּרָה הִי נִרְאָה דַּר"מ מוֹדָה בְּקִטּוֹן שְׂהַגְדִּיל כְּדֵאִיתָא בְּגִיטִין דָּף י"ג ע"ב
אֵימָא דְאָמַר ר"מ דְבָר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם אֶבֶל לְדָבָר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם מוֹדָה וְה"נ בְּקִטּוֹן
שְׂהַגְדִּיל הָוֵי לְדָבָר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם א"כ ע"כ צְרִיף לְחַלְק דְּמַחְנוּסַר זְמַן שְׂאֵנִי דְלֹא ה"ל
לְדַשְׁלַב"ל וּמִינְי' נִילִיף לַרְבֵּנֵן אָף כְּבָר כְּתַבוּ הַתוֹס' שְׁמ וּבְכַתְּנוּבוֹת דָּף נ"ח ע"ב בַּד"ה
לְאַחַר שְׂנַתְגִּייר וְכו' דְלֹא־חַר שְׂאֵתְגִּייר לֹא חֲשִׁיב כ"כ לְדַשְׁלַב"ל פִּינֵן שְׂהַגּוּף בְּעוֹלָם וְכו'
א"כ ה"נ י"ל כֵּן וְכ"ש אֵי נִימָא דְהָאֵי וַאֲב"א שְׁמ הוּא מְדַבְּרִי רַב דְאָמַר שְׁמ בְּתַחֲלָה הָא
מְנִי ר"מ הִי אֵין רֵאִי מְשֵׁם דְהָא רַב עֲצָמוּ ס"ל כַּר"מ בְּדַשְׁלַב"ל כְּדֵאִיתָא בִּיבְמוֹת דָּף
צ"ג.

אָף נִרְאָה דַּע"כ צ"ל דְלֹא בְעֵי הַש"ס לְאוּקְמִי כַּר"מ בְּדָבָר שְׁלַב"ל דַּאֲל"ה הָוֵי מְצִי לְאוּקְמִי
כְּפִשְׁטָא אֲלִיבָא דַּר"ש כְּגוֹן שְׁהִי הָאֲחִיוֹת נְשׂוֹאוֹת לְאַנְשִׁים אַחֲרִים וְאֵילוּ הָאֲחִי קִדְשׁוּ
אוֹתוֹן בְּהִיוֹתוֹן תַּחַת בְּעַלְיָהוֹן לְאַחַר שְׂיִגְרָשׁוּ בְּעַלְיָהוֹן דַּס"ל לַר"מ בְּהָא דְחֵלוּ קִדּוּשֵׁינִי לְאַחַר
גִּירוּשֵׁינִי כְּדֵאִיתָא בְּמַתְנֵי דְקִדּוּשֵׁינִי דָּף ס"ב נְמָצָא בְּשַׁעָה גִירוּשֵׁינִי חֵלוּ כֹּל הָאִסּוּרֵי דְלֹא
הִי חֵל אִיסּוּר גְּדוֹת עַל אִיסּוּר א"א לַר"ש דְלִית לִי אִיסּוּר מוֹסִיף וְאֵי מְשׁוּם דְבְעֵינֵן שְׂיִהֵהּ
שְׁנֵי הַגִּירוּשֵׁינִי כְּאֶחָד שְׁפִיר מְשַׁכַּחַת כְּגוֹן שְׂנַתְגִּירָשׁוּ ע"י שְׁלוּחָם וּפְגַע שְׁלִיחַ בְּשְׁלִיחַ אַע"כ
דְלֹא בְעֵי לְאוּקְמִי כַּר"מ בְּדַשְׁלַב"ל א"כ מוֹכַח בְּדַבְּרֵי הַמְשַׁנָּה לְמִלְחָה דְמִשׁוּם מְחַנוּסַר זְמַן
לֹא ה"ל דַּשְׁלַב"ל: וְעוֹד נִרְאָה דַּע"כ הָאֵי וַאֲבַע"א לֹא מְדַבְּרִי רַב הוּא דְלַרְב הָוֵי מְצִי
לְשִׁנְוִי כְּפִשְׁטָא כְּגוֹן שְׂקִדְשׁוּ אוֹתוֹן לְאַחַר לְמַד יוֹם דְחֵלוּ שְׁנֵי הַקִּדּוּשֵׁינִי כְּאֶחָד וְהָוֵי מְצִי
לְאוּקְמִי שְׂיַחְוִל גַּם אִיסּוּר גְּדוֹת בְּאוֹתוֹ שְׁעָה כְּגוֹן שְׁהִי יוֹשְׁבֵת עַל דָּם טוֹהַר וּבְסוּף לְמַד
יוֹם כְּלוּ מִי טוֹהַר וּמִיִּירֵי בְּשִׁפְעָתָהּ מִתּוֹךְ לְאַחַר מ"ם כְּדֵאִיתָא בְּנִדְהָ דָּף ל"ה ע"ב דְלַרְב
דַּס"ל מְעִין אֶחָד הוּא הַתּוֹרָה טִיְהַרְתָּה וְהַתּוֹרָה טִיְמָאָתָה שְׁפִיר חֵלוּ כְּגוֹן כְּאֶחָד אֶלָּא ע"כ
דְלֹא מְדַבְּרִי רַב הוּא אֶלָּא דֵאֲפִתִי קִשְׂיָא לִי לְפִי דְבְרֵי הַמֶּל"מ דְּמַחְנוּסַר זְמַן לֹא הָוֵי דַּשְׁלַב"ל
אַפִּתִי הָוֵה מְצִי לְשִׁנְוִי כְּגוֹן שְׁהִי נְשׂוֹאוֹת לְאַחֲרִים וְגִרְשׁוּם בְּעַלְיָהוֹן שְׂיַחְוִלוּ הַגִּירוּשֵׁינִי
לְאַחַר לְמַד יוֹם וּבְתוֹךְ אוֹתוֹן לְמַד יוֹם קִדּוּשֵׁי הָאֲחֵרוֹ דְלְפִי סְבָרְתוֹ לֹא ה"ל דַּשְׁלַב"ל פִּינֵן
שְׂאֵינֵנוּ אֶלָּא מְחַנוּסַר זְמַן נְמָצָא שְׁפִיר חֵלוּ כֹּל הָאִיסּוּרִים בְּיַחַד בְּשַׁעָת גִּירוּשֵׁינִי כְּאֶחָד מְשׁוּם
דְלֹא הִיָּה חֵל אִיסּוּר גְּדוֹת עַל אִיסּוּר א"א כְּנ"ל וְצ"ל דְּמַחְנוּסַר זְמַן כְּהָאֵי גְרַע טְפִי פִינֵן
דְקִי"ל דְּמַגְרָשׁ לְאַחַר לְמַד יוֹם יוֹכַל לְחַזְרוּר בּוֹ עַד לְמַד יוֹם וּמְמִילָא נְתַבְטְלוּ הַקִּדּוּשֵׁינִי
ה"ל דַּשְׁלַב"ל וּבְזָה נִדְחָה מ"ש הַמֶּל"מ שְׁמ דְעַבְד וְשַׁפְחָה שְׂקַבְלוּ גְנוּ שְׁחֵרוּר לְזְמַן

דיכולים לקבל הקידושין תוך הזמן שהרי האדון יוכל לחזור בו אף נראה דלפמ"ש התוס' בגיטין דף י"ג ע"ב בד"ה לדבר שאינו בעולם וכו' ורב נחמן הוי איפכא מד מדרב הונא דאית ליה התם דכשתל' קנה וכו' והוא דעת ה"ש חולקין שהבי הרמ"א בהגה"ה סי' ר"י סעיף א') היינו לדבר שלב"ל עדיף טפי א"כ י"ל דקטן שק דש עדיף טפי מקטנה שנתקדשה דלקטן הוי דלשלב"ל והא דמשני ביבמות שם מתוך י"ב לאחר י"ב לאחיובי אינהי מיירי שנתקדשו האחיות ע"י אביהן.

דהוי קידושין דאורייתא ובזה א"ש הא דמקשי ביבמות שם בטר הכי מפרישין אותן וכו' והא אין אישה מתעברת בביאה ראשונה וכו' הא דפסיקא ליה להש"ס שלא הנה נשואות לאחרים בתחל' היינו לבתר דמשני מתוך י"ב וכו' ע"כ ליכא למימר שהיו נשואות לאחרים תחלה משום דא"כ פבר אין לאביהן רשות בהם ואף שנתקדש מתוך י"ב לאחר י"ב ה"ל דשלב"ל דאינו קונה משא"כ בקטן דהוי כמקנה לדשלב"ל עוד נראה דמה שפירש"י שם ביבמות דהקדושין הנה ביום אחרון של שנת י"ב ונדחק המל"מ שם לפירש בשיטת הר"ת בנדה דף מ"ט בתוס' ד"ה ואב"א וכו' דפליגי ביום אחרון של שנת י"ג ויום א' לזכר ודוקא לאחר שהביאו שתי שערות ס"ל לרש"י דאינו, אלא מחוסר זמן שחסר להם הערב שמש ומש"ה מהני הקידושין לפי שהזמן בנודאי אתי וממילא קאתי וכו' ע"ש ודבריו דחוקים מאוד תדא דרש"י ז"ל מפרש בנדה לפני הפרק קודם עונת נדרים דלא כפר"ת ועוד דמשמע מסוגיא נדה שם דאם הביא' תוך הפרק נעשה מיד גדולה וא"צ הערב שמש כמשמעות לשון רש"י ז"ל שם בד"ה תוך הפרק ואי משתכחי מחזקינן לה בגדולה וכו' ועוד דקאמר הקא אליבא דר"ש ור"ש ס"ל תוך הפרק פלפני הפרק אלא נראה דס"ל לרש"י דאפי' אי גימא דמחוסר זמן הוי דשלב"ל מ"מ ביום האחרון של שנת י"ג ס"ל דאינו מחוסר זמן פניו דמיד פשחשכה חלו הקידושין אין מחוסר זמן לכו ביום פדאיתא ביום א' ס"ג ובזבחים דף י"ב ומנחות דף ה' וממילא מחזקי' ליה בהבאת שערות כחזקה דרבא בנדה שם והנה המל"מ הביא שם ראיה מבכורות דף מ"ט מעודה את בנו בתוך שלשים יום דמודה שמואל היכא דאמר שיחול הפדיון לאחר שלשים יום ולא נתאפלו המעות דבנו פדוי דלא הנה דבר שלא בא לעולם אף דמחוסר זמן ולענ"ד נראה דאין ראיה משם דהא פדיון חוב גמור הוא וטורחן ממשעבדי למ"ד מלנה כתובה בתורת ככתובה בשטר דמאי א"כ לא גרע ממוכר פירות דקל לחבירו בב"מ דף ס"ו דאמר רב נחמן מודינא דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה א"כ פניו שהפנה תופס המעות ואין הבועלים חוזרי' בהם פשיטא דבנו פדוי ולא דמי לקידושין וגירושין דבעי' אמירה ונתינה בשעה שבא לעולם וע"כ צריף לחלק הכי לדעת הפוסקים שהביא הרמ"א סימן ר"ט פשיטאמר לכשיבא לעולם מהני כמ"ש בחידושנו דף ס"ג וצ"ע בזה וקצת משמע מהא דאמר בקידושין דף ס"ב ואלא הא דא"ר אושעיא הנותן פרוטה לאשתו וכו' נהי דבידו לגרשה בידו לקדשה וכו' הרי דאף דכל שפידו לאו כמחוסר מעשה דמי אפ"ה ה"ל דשלב"ל פניו דאין בידו לקדשה וה"ה גבי קטן דאין בידו עתה לקדשה ועמ"ש בזה בחידושינו דף י"ט יצא לנו דבקטן שקדש וכו"ש פשיטאמר בפירוש שיחולו הקדושין לאחר שיגדל או אפי' בסתם פשהשיאו אביו בשנת וכו"ש ביום אחרון של שנת י"ג הוי ספק קידושין וכו"ש לדעת הרמב"ם דס"ל בס"מ דבהנפר עוברת הוי ס"ק דיש להסתפק גם בקטן פנ"ל וצ"ע: שם ודוקא מנה ומאתים וכו' איתא

בתוספתא ס"פ הכותב קטן שהשיאו אביו פתובתה קנימת מת נוטלת פתובה מנה וכו' ולכאורה משמע דס"ל דהא דתיקנו לה פתובה מאתים היינו דוקא אם גירשה פנין דטעם פתובת גרושה הוא משום דלא תהיה קלה בעיניו להוציאה שיהיה גם בזה לאחר שנתגדל אבל פתובת אלמנה דטעמא הוא משום חנינא כמ"ש התוס' בכתובות דף ל"ט ע"ב ד"ה טעמא מאי וכו' תימא לר"י פנין דטעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה אלמנה אמאי תיקנו לה פתובה וכו' תיקנו נמי לאלמנה משום חנינא וכו' והיינו כדפירש"י שם דף פ"ד בד"ה משום חנינא וכו' שיימא או האנשים חן בעיני הנשים ויהיו נישאת להן וכו' פנין דהתקנה הוא משום תחילת הנשואין א"כ י"ל בקטן שאסור להשיאו לא שיהיה בו תקנה משום חנינא דאדרבה איכא איסורא להינשא לו והיינו דקאמר בתוספתא מת נוטלת פתובה מנה כשאר בעולה הנישאת אבל פנין שלא הוזכר זה בש"ס ופוסקים משמע דאין חילוק: סימן מ"ד סעיף א' לפיכך אם בא פיקח וכו'.

כתב הב"ש דה"ה אם פקח קדש אשה חרשת ובא פקח אחר וקידש אותה תופסין קדושי שני כמ"ש לעיל בשני שקדשו לפני עדים קרובים מדרבנן עכ"ל ולכאורה לפי סברתו דמדמי לקדושין דרבנן דלעיל ה"ה בקדושי יתומה קטנה אם בא אחר וקדשה צריכה גט ממנו אלא דלא נ"מ מזה וקיי"ל לקמן סי' קנ"ה דקטנה שעמדה ונתקדשה לאחר הן הן קדושין הן הן מאנני' מ"מ נ"מ בשתי אחיות יתומות קטנות שפא א' וקידש שתייהן זו אחר זו תפסי קדושין אף בשני' ולא משמע הכי מסתימת הפוסקים מיהו נר' עיקר דאין לדמות קדושי דרבנן זה לזה דהא אמרינן ביבמות דף קי"א ש"מ מינני' קסבר רב חרשת קנוני' ומשונירת קטנה קנוני' ואינה קנוני' וכו' ולפ"ז ה"ה שכתב הב"ש בחרשת הוא אמת פנין דקנוני' ומשונירת מהני בה קדושי שני משא"כ בקטנה אלא דאפתי קשי' לי דהא דאמר שם במתני' מי שהי' נשוי וכו' וכן שתי חרשות אלמא דאפ"י בשתי חרשות פנין דשתייהן שוות לא מהני ביאת השני פלום וצ"ע: שם והיא מותרת לבעלה החרש וכו' כתב המ"מ דלא חיישינן שפא יאמרו גירש וכו' דלא גזרינן גזירה זו בגשואי חרש שהם רק מדרבנן וכו' לפ"ז נר' דכ"ש בחרשת שחזרה ונתקדשה לחרשאחר שכתב לעיל שצריכה גט משני מותרת לחזור לבעלה הראשון פנין דאינו אלא מדרבנן וכן שאר קדושי דרבנן אף לולי דברי המ"מ ז"ל י"ל דהטעם הוא דלא חיישינן שייאמרו שגירש ראשון דהיינו פנין שיראו שהצריכה גט משני כמ"ש לעיל סימן מ"ם דמוכח פן מדאמרינן ביבמות דף פ"ח ע"ב אמרו לה מת בעלה ונתקדשה וכו' וכיון דא"צ גט משני מותרת לחזור לראשון ולא חיישינן שפא יאמרו גירש ראשון וכו' א"כ בכה"ג שחרש קדש פקחית תחלה ואח"כ קדשה פקח הפל יודעין דקדושין הראשונים הי' קדושי דרבנן וקדושי שני הי' קדושי תורה מה"ת יאמרו שגרש ראשון פנין דליכא הוכחה ממה שגרשה השני שהיתה מקודשת לי' מן התורה אבל בקדושי חרשת י"ל דחיישינן אפ"י בקדושי דרבנן שייאמרו שגרשה הראשון וצ"ע.

שוב מצאתי להמשנה למלך פ"י מה"ג דין ד' שכתב ג"כ סברא זו פנ"ל ועיין לעיל סי' מ"ם ס"ג מ"ש שם: ומ"ש הב"ש בשם ס' ב"ה דכיון דליכא איסורא דאורייתא לא לא קנסין אותו פראה פונתו באמרו לה מת בעלה ונישאת ע"י ב"ד דאסורה בזה ולזה משום קנסא אף ז"א דכבר מפורש ברמב"ם בה"ג בפ' יו"ד הלכה ה' דאפ"י באשת חרש קנסה וכתב הה"מ שהוא בירושלמי וכו' הטעם דאם לא תהי' באילן קנסות מחמת קולא

שהי' מדברבנן האי קולא חומרא הי' דהא דמהימן לעד א' והוא עצמה לומר שמת בעלה
אע"ג דאמתחוק אסורא והוא דבר שבפערנה המנוי' רבנן משום חזקה דאשה דיקא
ומינסבא משים חומר שהחמירו עלי' בסופה ואי לא תהי' באילן קנסות לא תהא נאמנת
בתחלתה או עד אהד לומר שמת בעלה נמצא האי קולא חומרא הי': סעיף ד' וכן איילנות
שנתקדשה וכו' הנה התוס' והרא"ש בריש יבמות הוכיחו ממתני' שם דקתני וכולן
שנמצאו איילונית וכו' דצרותיהם מותרת משמע דא"צ גט ואין מזה קושני' על הרמב"ם
ז"ל דהא באמת מוקי לה הש"ס ביבמות דף י"ב דמייירי מתני' אפי' הפיר בה שהי'
איילונית ואפי' צרת בתו דאיילונית מותרת וכדאמר שם תני שהי' והכי קי"ל להלכתא
וע"כ צ"ל דקושני' התוס' והרא"ש הוא מדברי רב אסי דמוקי מתני' שם בלא הפיר בה
אף אין מזה קושני' כל כף דאיכא למימר דר' אסי ס"ל בכל מומין שלא הפיר בהם וקדשה
סתם דא"צ גט כמ"ש התוס' בכתובות דף ע"ב ע"ב בד"ה ע"מ וכו' וי"ל דלרב וכו' נקט
קדשה על תנאי משום סיפא וכו' ואפשר דהתוס' דייק מדנקט דוקא שנמצאו איילונית
ולא שאר מומין מיהו פראה דאין זה דיוק אלא לשיטת התוס' שכתב הטור דבאחד מכל
סמני איילונית הוחזקה איילונית ויש בהן סימנים גלויים ודמי לשאר מומין אבל לשיטת
הרמב"ם דס"ל דבאיילונית בעינו דוקא כל סימני איילונית י"ל דלא נקט שאר מומין
משום דא"כ הי' צריך לחלק בין מומין גלויין למומין שבסתור דמומין גלויים בנודאי
צריכה גט וכן במומין שבסתור אם יש מרחץ בעיר כדאיתא במתני' בכתובות דף ע"ה
אבל באיילונית פינו דבעינו נמי שנתקדשה בשעת תשמיש א"א לבדוק ע"י קרבותי' א"כ
אם נודע אח"כ שהי' איילונית הוי מקח טעות להכי נקט ט איילונית דהוי מלתא דפסיקא
אף י"ל דלהכי לא חילק הרמב"ם באיילונית בין הפיר בה ללא הפיר בה היא מהאי טעמא
גופא דכיון דיש בסמני איילונית מומין גלוי' כגון קולה עבה א"כ ממילא דהוי קדושין
כדאיתא במשנה דכתובות ה"ל דכיון שידע במקצת אף דאינה בחזקת איילונית עד שיהי'
בה כל סימנים איכא למיחוש שפא נתרצה כמ"ש הב"י בס"י זה ומתני' דריש יבמות י"ל
דאתי' כר"מ דלא מחלק בין מומין גלויים כדאיתא במתני' דכתובות שם אי נמי שהוא
בענין שלא הי' אפשר לבדוק שום סימן והטור לשיטתו אזיל דס"ל דבסימן אחד סגי
שפיר י"ל שלא ידע שים סימן ואח"כ נודע לו הסימן שבסתור וכ"ש כשהסימן שהוא
מתקשה בשעת תשמיש שאי אפשר לבדוק מיהו הא קשיא לי על שיטת תוס' והרא"ש
דמשמע מדבריהם דאפי' אם נשאה ובא עלי' ואח"כ נודע שהי' איילונית כמי אין צריך
גט מדהקשה ממתני' דגיטין המגרש את אשתו משום איילונית ולא מוקי לה כשנשאה
כפר וקשה דמנ"ל הא פינו דקי"ל דאין אדם ע"ב ב"ז למה לא נימא גם במום דאיילונית
כן ואין ראי' ממתני' דריש יבמות דאיכא לאוקמי שנמצא איילונית אחר קידושין ותו
דאיכא למימר מתני' ר' יהודא הי' דס"ל ביבמות דף ס"א דאיילונית זונה הי' ולא שייך
בה לומר א"א עושה בעילתו ב"ז ונראה דמשמע להו הכא מהא דאמר ביבמות דף ט"ו
מעשה בבתו של ר"ג שהיתה נשואה לאבא אחיו וכו' הפיר בה ולא הפיר בה איכא
ביניהו הרי דס"ל דאפי' בנשואה הוי טעות וצרת מותרת אף אין מזה הכרח כל כף די"ל
דר"ג ס"ל יש תנאי בביאה כדמשני שם בתר הכי דפליגו בהא אי נמי דס"ל כר"י דאמר
איילונית זונה הי' כנ"ל ועוד הנה אפשר לחלק דהיכא דאיכא איסורא כגון שאין לו בנים
כדאיתא במתני' דיבמות דף ס"א לא אמרי' בי' א"א עושה בב"ז כמ"ש הב"ש לקמן סי'

קמ"ח סעיף ד' בכה"ג א"כ הך מעשה דר"ג מייירי באין לו בנים שפיר הוי מקח טעות וצ"ע: סעיף ה' וצריכין גט מספק וכו' פתב הח"מ הר"ב ד' השיג וכו' ע"ש ונ"מ כמי בטומטום שאם הוא ערוה מועיל הגט להתיר צרתה ליבום וכו' ג"מ לענן אם הטומטום והאנדורגינזם הם זרע פהו וקדושם ישאל מועיל הגט לחזור לתרומה דבי נשא: סעיף יוד פותי שקדש צריכה ממנו גט עיין ב"ש שהקשה מהאי דספ"ק דיבמות דאמר שמואל לא זזו משם עד שעשאם נכרים גמורים דמשמע אפילו לענן קדושין נראה דהתם שאני דאיכא דאמרי לא פליגי אהא דקאמר בלישנא קמא גמירי דבנתא דהאי דרא איצטרוי איצטרוי וא"כ אין שום חשש קידושין אלא דפליגי בלישנא דשמואל ועוד לפי דעת רש"י ביבמות שם בד"ה בדרךבא דקביעי וכו' וכל קבוע כמחצה על מחצה וכו' והאי קבוע אינו אלא מדרךבא פיון שאינו ידוע האסור במקומו כמ"ש התוס' בנזיר דף י"ב פיון דאינו אלא חששא דרבנן שפיר הוה פת ביד חכמים לעשותן פנכרים גמורים אפי' לענן קדושין משא"כ בכותים שהם גרים וטועים: סעיף י"ב המקדש מי שחצוי שפחה וכו' הנה הרמב"ם פתב איכן קדושין גמורים וכו' והטור פתב דהרא"ש חולק וס"ל דהוי קדושין גמורים ולענ"ד נראה דטעם הרמב"ם ז"ל משום דע"כ פיון דבחצי עבד הוי ספק מקודשת מה"ת נימא דחצוי שפחה וחסדיה ב"ח עדיפא טפי מינה והא הסריא היא איפכא דהא בח"ע וחצוי ב"ח אינו אלא מעונב גט שחרור דקיי"ל כמשנה אחרונה ובחצי שפחה וחצוי ב"ח אין כופין את רבה לשחברה ולכא למימר דבחצי שפחה וחצוי ב"ח גזירת הוא מדיחייבה התורה בשפחה חרופה ז"א חדא דאינו מוכרח הדאמר בסוגיא דגיטין דף מ"ג ואם לחשף אדם לומר וכו' ותו דא"כ גילף מינה בח"ע וחצוי ב"ח בק"ו פנ"ל ועוד נראה דמוכח פן מן הסוגיא דקאמר ואי אמרת קדושיו לאו קדושין יורשון מנ"ל ואי נימא בחצוי שפחה וחצוי ב"ח יש לה קדושין גמורים א"כ משפחת שילדה ח"ש וחצוי בת חורין פן מישאל וכיון דיש לישאל קידושין פה הרי הוא יורש את בנו והבן הוא חצוי עבד וחצוי ב"ח ואית ליה יורשים דאביו יורשו ותו דאין שום סברא לומר דאמו היתה בת קידושין ובנה מישאל אין לו קידושין אע"כ דפסיקא ליה להש"ס דאי נימא דח"ש וחצוי ב"ח יש לה קדושין כ"ש דחצוי עבד וחצוי ב"ח דיש לו קדושין ואפי' למשנה ראשונה עכ"פ שוין הם ועוד נראה לענ"ד דמוכח דהנה הרמב"ם פתב בפ"ק י"ט מהלכות גזקי ממון דין א' וכל המעונב גט שחרור אין לו קנס וכו' ובדין ב' שם פתב המית מי שחצוי עבד וחצוי ב"ח נותן חצוי קנס לרבו וחצוי האחר ראוי ליתן ואין מי יקחנו עכ"ל ותמה עליו המ"מ שם שפותר דברי עצמו דהא למשנה אחרונה ה"ל מעונב ג"ש ואין לו קנס וכתב דבריו קיימין בחצי שפחה וחצוי ב"ח ע"ש וקשה לפמ"ש המ"מ עצמו בדעת הרמב"ם בפ"ד מח"א בחצי שפחה וחצוי ב"ח כמ"ד מקודשת א"כ הרי ג"כ בנה יורש אותה ואיך פתב לדעת הרמב"ם ח"ש וחב"ח ואין מי יקחנו ואפי' בח"ע וחצוי ב"ח נמי יש לדקדק למה פתב בפשיטות ואין מי יקחנו הא פתב שם בח"ע וחצוי ב"ח שקדש הוי ספק קידושין א"כ הנה בנו ספק יורש וצריף לדחוק משום דמספיקא לא מפקינן ממונא ונראה לענ"ד ליישב דבריו דוודאי הא דמשנה אחרונה כופין את רבו לשחררו היינו דוקא בחצי עבד וחצוי ב"ח שהוא גדול וראוי ומצנה לקיים מצות פו"ר כדאמר במתניתין אבל עבד קטן שאינו מצווה ואינו ראוי להוליד עדיין אין כופין את רבו לשחרור עד שיגדל וכיון דבכופר פתיב או בן יגח או בת יגח וגו' לחייב על הקטנים פגדולים כדאיתא בב"ק דף מ"ג ע"ב

אם פן הא דבא למפשט שם בדרף מ"ב ע"ב מהך פריימא דמעונב גט שחרור יש לו קנס
הוי מצי לאוקמי פמשנה אחרונה ובעבד קטן וצ"ל דס"ל להך סוגיא דחצי פופר ליורשיו
פמשמעו פדבועי למיפשט הש"ס בעי דיש לו קידושין וא"כ ליכא לאוקמי בקטן שאינו
מוליד לפ"ז למאי דמשני רבא ראוי ליתן ואין לו שפיר י"ל בקטן אפי' למשנה אחרונה
דיש לרבו קנס והוה הו דברי הרמב"ם ו"ל וילכי פתבו דאין לו מי שיקחנו פנין שאינו
ראוי להוליד אלא דלכאורה אפתי קשה דאפילו לפמ"ש דהנה מצי לאוקמי בעבד קטן
וכגון שאמו היתה חצי שפחה וחצי בת חורין שילדה וישאל וכינן דהוי ס"ד דח"ע וחצי
ב"ח בר קידושין הוא ובנו יורשו ה"נ הוי מצי לאוקמי בח"ש וחצי ב"ח שילדה בן
מישראל וכינן דהיא בת קדושין ישראל אביו יורשו את בנו ושפיר משכחת שהי' קטן
וניש לו יורשי' וצ"ל דהסוגיא אזלי אליבא דרבא ורב ששת דס"ל דח"ש וחצי ב"ח לאו
בת קדושין הוא וכינן דלאו בת קדושין הי' ואין אביו יורשו וע"כ צ"ל בח"ע וחצי ב"ח
דעדיף טפי מח"ש וחצי ב"ח משום דכופין את רבו ואינו אלא מעונב גט שחרור הרי
דמוכח דח"ע וחצי ב"ח ועדיף טפי ע"כ נראה עיקר דמ"ש הרמב"ם בח"ש וחצי ב"ח
דאינם קדושין גמורים היינו דהוד ספק מקודשת דלא עדיפא מח"ע וחצי ב"ח ובזה
מיושב מה שהקשו התוס' בגיטין שם בד"ה מה נפשך וכו' וקשה דרב חסדא גופא פשיטא
ליה וכו' ולפמ"ש א"ש דאף לר"ח לא הוי אלא ספק דלא עדיפא מח"ע וחצי ב"ח דלא
איפשטא לעיל שם נמצא דלפי מאי דמספקא לן בח"ע וחצי ב"ח אי נימא דלאו בר
קדושין הוא ע"כ צ"ל דגם ח"ש וחצי ב"ח נמי לאו בת קדושין היא ועיין בסמוך: שם
נשתתרה ואח"כ קדשה אחר וכו' ו"ל הרמב"ם בפ"ד וכינן שנשתתרה גמרו קדושי
פקדושי קטנה שגדלה וא"צ לקדשה קדושין אחרים בא אחד וקדשה אחר שנשתתרה
ה"ז ספק מקודשת לשניהם עכ"ל ופ"י הב"דבריו דאפי' לא בא עלי' אחר שנשתתרה
מהני קדושין הראשונים וא"צ לקדשה פעם אחרת ונראה דיש ליישב הגרסא שהביא
המ"מ בפ"ד מה"א דין ט"ז בדברי הרמב"ם ו"ל בא אחר וקדשה ואח"כ נשתתרה ה"ז
ספק קדושין לשניהם והיינו דס"ל דאף אי נימא דיש לו בזה קדושין ואינם קדושין גמורין
אלא קנויים ומשונות וכן הוא בפ"י המשניות להרמב"ם ספ"ב דכריתות שהי' מקודשת
ותפסו בה קדושין במקצת וכו' ע"ש והטעם נראה לענ"ד דהא בקדושין דף ס"ז ע"ב
קאמר שם אלא אשת איש ואשת אח איכא למיפרך וכו' אלא אמר ר' יונה אמר קרא פל
אשר יעשה מפל התועבות האלה ונכרתו הוקשו פל עריות להדדי וכו' א"כ ליכא למילף
בהיקשא מאחות אשה דלא תפסי בה קדושין אלא היכא דאיכא פרת פדכתיב בהאי
היקשא ונכרתו אבל בשפחה חרופה דאין בה פרת אלא אשם מנ"ל למילף דלא תפסי
בה קדושין ואפשר לפרש בזה מתני' דפ"ב דכריתות ר' אליעזר בן יעקב אמר פל עריות
מפורשות ושיר אין לנו אלא חצי שפחה וחצי ב"ח יש לפרש דבכולן אין להם שיר
אלא בח"ש וחצי ב"ח ושפיר כתב הרמב"ם דהי' ספק מקודשת לשניהם וכן משמע עוד
דאיכא למ"ד דאם נשתתרה פקעי קדושין ואי הוי קדושין גמורין הא אמרינן בגדרים
דף כ"ט ומה אלו אמר לאשה וכו' קדושת הגוף לא פקעי בכדי וכו'.

(ואין להקשות לפ"ז הא דאמר ביבמות דף מ"ה בח"ע וחצי ב"ח שקידש בת ישראל
דאתי צד עבדות ומשתמש בא"א אותו וולד אין לו תקנה דהוי ספק ממזר ולפמ"ש דיש
בו תפיסת קדושין לא הוי הנוולד ממזר ז"א דכבר כתבנו לעיל דח"ע וחצי ב"ח עדיף טפי

דיש בו ספק קידושין גמורין) והיגו דכ' הרמב"ם בטר הכי ואיזהו שפחה חרופה האמורה בתורה וכו' רצונו בזה דמזה ראיה דתפסי בה קידושין פיון שאין חייב מיתה עליה אלא אשם פנ"ל ועמ"ש לעיל סימן ל"ז סעיף י"א די"ל דזהו טעמא דמ"ד פשנשתחררה גמרו קידושין אע"ג דהוי דשלב"ל מ"מ פין דהוא קני' במקצת ה"ל פקונה דשלב"ל עם דבר שפא לעולם די"א דמהני פדאיתא בח"מ סי' ר"ג ולפ"ז יכולין לחזור בהן קודם השחרור כמו במקדש לאחר למד יום לפי גירסא זו הנה נראה דס"ל להרמב"ם כמ"ד דנשתחררה גמרי קידושין הנה א"א גמורה לחייב עלי' מיתה ולא תפסי בה קדושי שני פמשמעות דבריו בפ"ק ג' מהא"ב דין י"ג וז"ל פי בלא חופשה הא אם נשתחררה וכו' שהרי נעשה א"א גמורה וכו' אלא דהמ"מ הביא ראיה ממ"ש בהלכות יבום ספ"ו ואם קדושי שמעון קדושין אין קדושי ראובן פלוס ע"ש ונראה דהיגו מטעם כמ"ש לעיל דלא עדיפ' ח"ש נחצי ב"ח מתצי עבד נחצי ב"ח א"כ פיון דפסק בח"ע נחצי ב"ח הוי ספק קידושין ממילא אין לחייבו מיתה בתצי שפחה נחצי ב"ח פשנשתחררה וכיון דהוי ספק קדושין ה"ל דשלב"ל וצ"ע: ונראה עוד מדברי הרמב"ם ונראה ש' דהא דאמר במתנ' חצי שפחה נחצייה בת חורין המאונסת לע"מ לאו דנקא לע"ע אלא אפי' מאונסת לישאל אחר נמי חייב עלי' אשם.

נראה הטעם משום דבקרא פתיב סתם נחרפת לאיש אלא דבמתניתין נקט לעבד עברי שהי' מותרת לו מצד שפחות ועוד דבמתניתין הם דברי רבי עקיבא ור"ע ס"ל דבשפחה הוי הולד ממזר משום לאו דלא יהיה קדש א"כ אם נתקדשה לאדם אחר בל"ז אין הקדושין תופסין בה מצד לאו דלא יהיה קדש וגו': סימן מ"ה סעיף א' מקום שנהגו לשלוח לארוסה אחר שתתארס וכו' פן הוא לשון הרמב"ם ובמהרי"ק דקדק דמקום שנהגו היגו מדינה מדכתב אחר זה אעפ"י שרוב אנשי העיר וכו'.

לולי דבריו ז"ל נראה דמ"ש מקום שנהגו לשלוח וכו' היגו מנהג מיעוט אנשי העיר ונקיט לשון נהגו למעט מקום שהמיעוט מקדשי ונהדר מסבלי אינו בדרך המנהג שנהגו פן אלא דרך מקרה כמ"ש בהג"ה מדברי הר"ן לכו פתב מקום שנהגו שהוא המנהג קבוע בעיר אפי' הוא אצל המיעוט: שם בהג"ה ויש לחוש לשני הפירושים להחמיר וכו' פתב הב"ש דנ"מ בין שני הפירושים דלפירש"י אם שלח בלא עדים אין חשש ולתו"א אפי' אם שלח וכו' ע"ש לכאורה משמע דאם יש עדים שלא קדשה פבר וגם שלח הסבלונות בלא עדים אין לחוש פלל אפי' לשני הפירושי' ועיין בחדושי שכתבתי דאף לפרש"י איפא למיחוש שפא שלח בעדים לשם קדושין כמו לפי ר"ח דאנו חוששין שפא קדשה מקודם בעדים והלכו להם למדינת הים א"כ אפי' אם ידוע שלא קדשו מקודם אפתי יש לחוש שפא קדשה בסבלונת בעדים והעדים הלכו למה"י ואין לומר דהם נאמנים שלא הי' בעדים במיגו דהיו מכחישים דע"כ אין זה מיגו דאל"כ אף לשיטת הר"ח אין חשש בלא עדים דנאמני' במיגו שלא שלח.

ועוד נראה דאם הנה אומרים שקדשה בתחלה בלא עדים דבזה ודאי נאמני' דהא קי"ל דהמקדש בלא עדים אפי' שניהם מודים אינם מקודשת פלל ולא חיישינו שפא הי' עדים והלכו להם ואפ"ה פשאמרו שלא קדשה אינם נאמני' במיגו וכמו שביבאר לקמן מיהו י"ל דלשיטת רש"י אין אנו חוששין פלל שהי' עדים והלכו למה"י פיון שאינם לפנינו

מדלא פירש"י כפי' ר"ת וא"כ בכה"ג אין לחוש בין לפי רש"י דהא לא חיישינן שמה
הי' עדים והלכו להם.

ובין לפר"ת דלא חיישינן דהסבלונות עצמן הן קידושין אף נראה די"ל דשלא בעדים
מודה ר"ח דחיישינן שמה אמר באמת כפי' לשם קידושין אלא דמשמ' להתוס' דאפי'
בעדים שהעידו שלא הי' האמירה לשם קידושין אפ"ה חיישינן לרש"י ז"ל פדאית ליה
ולר"ח פדאית ליה עוד כתבנו בקידושינו די"ל הטעם דכששלח בעדים אע"פ שלא אמר
לשם קידושין דנהי דלא חייש רש"י לשמה פבר קדש בפני עדים והלכו להם למה"י
מטעם דאם איתא דקידש קלא אית ליה פדאיתא בכתובות דף כ"ג מ"מ חיישינן שמה
אמר לה בתחלה לפני עדים שתתקדש לו בסבלונות שישלח לה דלא בעינן אמירה סמוך
לקדושין כמ"ש הט"ז בסי' כ"ח דבזה לא שינוי טעמים הנ"ל דלית ליה קלא לאמירה זו
ותו דע"כ אין קושית התוס' משום דבעינן אמירה דהא מקדש בפחות מש"פ או קטן
שקידש ואח"כ בעלה דחיישינן לקדושין פדאי' בכתובות דף ע"ג אע"ג דאין עדים על
אמירה אלא ע"כ קושית התוספת משום דמנא ידעה דלשם קדושין שלח א"כ אפי' אם
אמר לה תחילה בלא עדים נמי איכא חשש קדושין ואפשר לומר דמשפחת דידוע ע"י
עדים שלא נתן הסבלונות בעדים כגון שהאשה לא ראתה את העדים דלא הני חשש
קידושין פדאיתא לעיל סי' מ"ב ס"ג או שלא ראו העדים הנתינה ממש כמבואר שם סעיף
ד' הרי שהם יודעים שהנתינה הי' שלא בעדים.

ובזה מיושב מה שהקשה הט"ז וב"ש על הרמ"א ז"ל שהגיה הש"ע בשיטת ר"ת אע"פ
שלא שלח הסבלונות בעדים דמשמע אפי' במקום שהרוב מסבלי ונהדר מקדשי ואמאי
אינם נאמנים במיגו פיון דלא הני מיגו במקום מנהג מדינה ולפמ"ש דע"כ מייירי שיש
עדים שראו הנתינה דאל"כ מנא ידעינן שהי' בלא עדים דהיינו שלא שלח ע"י ב' שלוחי
שיהי' עדים על הקידושין אבל יש עדים ששלח לה אתי שפיר דאין להם מיגו אבל אין
לומר דהשליח עצמו הוא נאמן בדבר הזה שלא הי' הנתינה בעדים ז"א חדא דמשמע
דאין חילוק אפי' אם נתן הסבלונות בעצמו ועוד נראה דגם השליח צריך לידע שהוא
שליח לקדושין כי האף יהי' שליח על הקדושין ואינו יודע על מה נשתלח ונראה דהיינו
דפירש"י ששלח סבלונות בעדים ולא פירש ששלח ע"י שנים דקי"ל הן הן שלוחיו הן
הן עדיו כמ"ש הרשב"א באמת בשיטת רש"י ואין לומר דטעמ' משום דה"ל נוגעים
בעדותן פדאיתא לעיל סי' ל"ה סעיף ב' דהא כתב שם דכשאין הכחשת ממון ביניהם הני
עדים ועמ"ש שם.

אלא נרא' הטעם דאם העדים אומרים שלא פיונו לשליחות קדושין נאמנים על זה דלא
אלימא חזקה זו משני עדים וכ"ש כשיש להן מיגו פדאמרינן בכתובות דף י"ח ע"ב דאם
אין כתב ידם יוצא במקום אחר יכולים לומר קטנים היינו פסולי עדות היינו דאע"ג
דקי"ל דאין אומרים מיגו בשנים מ"מ הא כתבו התוספת שם במיגו דאי בעי שתקי
אמרינן א"כ ה"כ נימא הכי דאי בעי לא הי' מעידים לכך כתב רש"י שהשליח הנה חוץ
משני עדים ולפ"ז צ"ל דאף דהעדים לא פיונו לשם קידושין כמי מהני כמ"ש לעיל סימן
מ"ב גבי הן הן עידי יחוד הן עידי ביאה אף שהעדים אינם יודעים אם היתה מגורשת
ממנו אפ"ה פיון דאנו יודעי' שהי' גרושה ה"ל עידי קידושין כמבואר שם וה"נ אע"פ

דהעדים אינם יודעים מן השדוכין כלל או שסברו שפבר קידש ולא פנונו לשם קידושין אפ"ה מהכי פינו שפנו יודעים דמסתמא הי' לשם קידושין ומפאן ראי' לדברינו שם אכל השליח בנודאי צריה שיתפנון לשם קידושין אלא דאינו נאמן לומר שלא פנונו לשם קידושין וה"ה דאינו נאמן לומר שהנתינה הי' בלא עדים ולפמ"ש הרשב"א דהשלוחים עצמן הם עדים ע"כ צ"ל דהשלוחים אינם לפנינו והפה הב"ש בס"ק י"א כתב דהא דאינם נאמנים במיגו שהי' אומרים שלא שלח הסבלונות כלל היינו משום דהיכא דשלח ע"י ע"א אינם נאמנים במיגו שהי' יכולין להכחיש את העד משום דקי"ל דאין אומרים מיגו להכחיש את העד ע"ש.

וכבר כתבנו בחידושינו דאין ראי' מהא דאמרי' גבי נספא דר' אבא דאין אומרים מיגו להכחיש את העד דדוקא במקום דשייך שבוועה דאורייתא אמרינו הכי כמ"ש התוס' בב"ב ד' ל"ב: עוד כתב הב"ש דנ"מ בין פירש"י לפר"ת באם שלח לקטנה אחר מות אבי' לפי התוספות יש חשש שמא אבי' קבל הקדושין וכו' ע"ש וכן הוא בריטב"א ואינו מוכן דהא אפי' אם הוא אומר שקדשה ע"י אבי' אינו נאמן לאנסרה בלא עדים והאריך יהי' נאמן בשלוח סבלונות לאנסרה פינו דאין ראי' מקבלתה פשה' קטנה כמ"ש בחידושינו ע"ש וצ"ל דמייירי לענין שהיא אסור בקרובותי' לאחר שתמאן.

מיהו גם בזה צ"ע פינו דכתבו התוספת שם בד"ה ה"ג וכו' דהטעם הוא באתרא דרנבא מסבלי ונהדר מקדשי הוא משום חוקר א"א דוקא אפשי דבשאר קרובותיה לא התמירו לחוש למיעוט ותו נר' דאם יאמר שקדש אותה בעצמו לאחר שנתנתמה קדושין מדרבנן קודם ששלח הסבלונות הוא נאמן פינו דאין שום הוכחה שנתקדשה על ידי האב דוקא א"כ באתרא דמסבלי והמ"ק נאמן לומר שלא קדשה כלל במיגו דאי בעי אמר שקדשה בעצמו קודם ששלח הסבלונות אפי' אם שלח בעדים וצ"ע ועיין בחידושינו שכתבנו דיש לומר טעמא דרש"י ז"ל דלא ניחא לי' לפרש כפי' התוס' דחיישינו שמא קדשה כבר משום דממ"נאם הוא אומר שקדשה כבר הי' נאמנת משום חזקה דאין אשה מעיזה בפני בעלה ואפי' שלא בפני בעלה ס"ל לרב הונא עצמו בגיטין דף פ"ט ע"ב דאשת איש שפשה ידה וקיבלה קדושין מאחר מקודשת מדרב הממנלא וכו' ואפי' בארוסה שייך חזקה זו כדאית' שם ותו דכינון דמעיזה נגדו אית לה מיגו דאי בעי אמרה גרשתני דנאמנת כדאית' שם ודחוק לומר דר"ה מייירי ברנבא מקדשי והמ"ס ורנבא עדיפא מחזקה וממיגו ז"א מדקאמר עלי' דרב הונא מאי הוי עלה אר"פ באתרא וכו' משמע דרב הונא מייירי אפי' היכא דלא הוי רנבא ואפי' באתרא דרנבא מקדשי ונהדר מסבלי י"ל דמהני אפי' במקום רנבא פינו דחזקה דאין אשה מעיזה עדיפא טובא להוציא מחזקת איסור א"א נאי מייירי שהוא ומר שלא קדש א"כ פשיטא שהוא נאמן במיגו דאי בעי מגרש לה כדאית' בב"ב דף קל"ג ע"ב ואפי' למ"ד שם בעל שאמר גרשתי את אשתי אינו נאמן היינו משום דקלא אית לה למילתא ועיין לקמן ר"ס קנ"ב ובב"ש שם משא"כ ה"כא וב"ש באתרא דרנבא מסבלי נהדר מקדשי ואין לומר דאין, זה מיגו, משום דאם יאמר גרשתי אסור אבקרובותי' דאפתי הוי נאמן במיגו להתירה לעלמא דאמרינו מיגו למחצה כמ"ש התוס' בב"ב שם בד"ה הואיל ובידו לגרשה וכו', אע"ג דהאי מיגו לא חשיבא מ"מ חשיב מיגו לפוטרה מיבם ע"ש ודחוק לומר דרב הונא מייירי ה"כא לענין דאסורה היא בקרוביו והוא בקרובותי' דהא לפמ"ש דרב הונא מייירי אפי' באתרא דרנבא מסבלי ונהדר מקדשי הטעם

בְּזֶה מְשׁוּם חֲנוּךְ דְּאִיסוּר א"א כמ"ש התוס' בד"ה ה"ג מְקַדְּשֵׁי וְהַמ"ס וְכו' מִשְׁא"כ
בְּאִיסוּר קְרוֹבֵי וְנֵר' דְּהֵינּוּ דְּפִי ר'ש"י וְאִם נִתְקַדְּשָׁה לְאַחַר צְרִיכָה גִט מִן הָרֵאשׁוֹן הֵינּוּ
דְּמִשְׁמַע לִי דְּחֻשְׁשֵׁי לְסִבְלוֹנוֹת הֵינּוּ לְקִדּוּשֵׁי עֶצְמָן כְּמוֹ בְּמִתְנֵי וְכַמ"ש הָרֵא"ש
וּמְפָרֵשׁ דְּלֶהֱכִי לֹא חֵינֵשׁ לְשִׁמָּא כְּבָר קִדְּשׁ מְשׁוּם דְּכִינּוּ דְּנִתְקַדְּשָׁה לְאַחַר נְאֻמַּת כֹּדֶס"ל
לְרַב הוּנָא עֶצְמוֹ כְּנ"ל וְה"ה אִם לֹא נִתְקַדְּשָׁה אֲלָא אֲמָרָה שְׁלֹא קִדְּשָׁה מִקּוֹדֶם נְאֻמַּת
דְּאִינָה מְעִינָה אֲלָא דְּר'ש"י ו"ל נִקְנוּ וְנִתְקַדְּשָׁה כְּלִישְׁנָא דְּר'ה שְׁם א"א שְׁפִשְׁטָה יָדָה וְכו'
מִשְׁא"כ לְפִירֵש"י דָּאִם אֲמָרָה שְׁלֹא כְּנֻנָה לְשֵׁם קִדּוּשֵׁי אִין כְּאִן הָעֵזָה כִּינּוּ דְּאִינוּ יוֹדַע
כְּנֻנָתָה וְאִפְי' לְפַמ"ש לְעֵיל דְּלִפְי' ר'ש"י חֵינֵשֵׁינּוּ שְׁמָא אֲמַר לָהּ בְּתַחֲלָה שְׁיִשְׁלַח קִדּוּשֵׁי
מ"מ לֹא שֵׁינָה כְּאִן הָעֵזָה מְשׁוּם דִּי"ל דְּמִקְלִי לֹא דְּכִירִי אִינְשֵׁי וְאִין זֶה הָעֵזָה אִם אֲוֵרָה
שְׁקִיבְלָה לְשֵׁם סִבְלוֹנוֹת וְהֵינּוּ סְבוּרָה שְׁיִקְדָּשׁ אֹתָהּ אַח"כ וצ"ל בְּדוּחַק דֶּס"ל לְהַתּוֹס'
כַּמ"ש הָרֵא"ש בְּסוּף גִּיטֵין דְּאָף דֶּס"ל לְרַב הוּנָא דְּשְׁלֹא בְּכִנּוּי נְמִי אִינָה מְעִינָה הֵינּוּ דוּקָא
לְחֻן מְרָא אֲבָל לְקוּלָא לֹא וּמִינֵי שֶׁהוּא אֲוֵרָה שְׁקִינְדָּשׁ אֹתָהּ וְהִיא אֲמָרָה שְׁלֹא בְּכִנּוּי אִי
נְמִי דֶּס"ל דְּמִינֵי שְׁאוּמֵר שְׁלֹא קִדְּשׁ וְס"ל לְר"ה דְּאִינוּ נְאֻמָּן בְּמִיגוּ דְּאִי בְּעֵי מְגַרְשׁ לָהּ
מְשׁוּם דֶּס"ל לְרַב הוּנָא כַּמ"ד ב"ב שְׁם דְּלֹא פְּלִגֵּינּוּ דִּיבּוּרָה וְאִינוּ נְאֻמָּן לּוֹמֵר גְּרִשְׁתִּי
אִפִּי לְהִבָּא וְכָל זֶה ס"ל לְר'ש"י לְדוּחַק וּבְזֶה נִרְאָה לִינְשֵׁיב מַה שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' עַל ר'ש"י
ו"ל גְּבִי הוֹחֲזֵק שְׁטֵר כְּתוּבָה בְּשׁוּק ע"כ חֵינֵשֵׁינּוּ שְׁמָא קִדְּשָׁה כְּבָר דִּי"ל דְּמִינֵי שְׁם
שֶׁהוּא אֲוֵרָה שְׁקִדְּשָׁה וְס"ל לְהַסְנוּגְיָא דְּהִכָּא דְּלֹא כְּרַב הוּנָא דְּאִשָּׁה שְׁאֲמָרָה גְּרִשְׁתִּי אִינָה
נְאֻמַּת שְׁלֹא בְּכִנּוּי וְעוֹד וִי"ל דְּמִינֵי שֶׁהוּא אֲוֵרָה שְׁלֹא קִדְּשָׁה וְהִיא דְּאִינוּ נְאֻמָּן בְּמִיגוּ דְּאִי
בְּעֵי מְגַרְשָׁה דֹא"כ יִצְטָרֵף לִיתָן לָהּ כְּתוּבָה כִּינּוּ שְׁהִיחֻזַּק שְׁטֵר כְּתוּבָה וְאִף שֶׁהִיא אֲוֵרָה
שְׁלֹא נִתְקַדְּשָׁה מ"מ אִינָה רוּצָה לְחֵיב אֶת עֶצְמוֹ בְּכְתוּבָה דְּאוּלֵי תַחֲזוּר בָּהּ וְתַתְּבַע מִמֶּנּוּ
עַפ"י הוֹדְאָתוֹ וְכ"ש אִם הִיא חֵיבָת לְאַחֲרִים דִּיכּוּלִּים לְגַבּוֹת מִמֶּנּוּ מְדַרְבֵּי נָתַן וְעַמ"ש
לְקַמּוֹ בְּזֶה.

וְנִרְאָה דְּנ"מ עוֹד בֵּין פִּירֵש"י לְפִירֵשׁ ר' בְּשִׁלַּח ע"י קָטָן וְכִיּוּצָא בּוֹ דְּלֹא בְּנֵי שְׁלִיחוֹת
נִינְהוּ עוֹד כְּתַב הַב"ש דְּבְרִיב"ש סִימָן ה' מִשְׁמַע לְפִירֵש"י לֹא מִחְמֵרִינּוּ אַא"כ הָרֹב
מְקַדְּשֵׁי וְהַמ"ס וְכֵן מִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הַטּוֹר וְעֵינּוּ בְּחִדּוּשֵׁינּוּ שְׁכַתְּבָנוּ טַעַם בְּזֶה דְּלִדְעַת ר"ח
הַנ"ל ה"ל רֹבָא דְּתַלְיָא בְּמַעֲשָׂה כַּמ"ש הַרְמַב"ן בְּסִפְרֵי הַמְּלַחְמוֹת וצ"ל דְּרֹבָא מְסַבְּלֵי
וְהִדְר מְקַדְּשֵׁי דְּלִיכָא מַעֲשָׂה מִשְׁא"כ לְפִירֵש"י דְּחֵינֵשֵׁינּוּ לְסִבְלוֹנוֹת עֶצְמָן דְּאִין בְּהוֹן מַעֲשָׂה
אֲלָא כְּנֻנָה בְּעֵלְמָא שְׁפִיר שֵׁינָה לְמִיזַל בְּתֵר רֹבָא וצ"ע: שְׁם בַּהֲג"ה י"א דְּכָל סִבְלוֹנוֹת
וְכו' יוֹם אוֹ יוֹמִים וְכו' הֵנָּה הַמְהַרִּי"ק שְׁם כְּתַב דְּאִף לְשִׁיטַת ר'ש"י אִין לְחוּשׁ דְּקִדְּשָׁה
אֹתָהּ בְּסִבְלוֹנוֹת כִּינּוּ דְּלֹא נָתַן בְּעֶצְמוֹ הַסִּבְלוֹנוֹת אֲלָא שְׁלַח ע"י שְׁלִיחַ דָּאִם אִיתָא
דְּמִקְדָּשָׁה אֹתָהּ הָיִי מְקַדְּשׁ בְּעֶצְמוֹ ע"ש וְהַקְשָׁה הַב"ש דְּהֵאִיף מִינְשֵׁיב כָּל הַסְנוּגְיָא דְּשִׁלַּח
ע"י שְׁלִיחַ וְחֵינֵשֵׁינּוּ לְפִירֵש"י וְכו' וְאִפְשָׁר לְדוּחַק וּלְיִנְשֵׁיב וְכו' וּבִתְשׁוּבַת הַנ"ל אִינֵי
בְּמִיעוּט מְקַדְּשֵׁי וְהִדְר מְסַבְּלֵי וְכו' ע"ש אִף ז"א לְפַמ"ש הַב"ש בְּס"ק ד' בְּשֵׁם הַרִי"ו וְד"מ
דִּישׁ לְהַחְמִיר כְּגִירְסַת ר"ח דְּרֹבָא מְסַבְּלֵי וְהִדְר מְקַדְּשֵׁי אִפִּי לְפִירֵש"י אִף שְׁשִׁלַּח ע"י
שְׁלִיחַ אִף הַנִּרְאָה לְעַנ"ד דְּמַהֲרִי"ק ו"ל לָאוּ מְסַבְּרָא דְּנִפְשֵׁי אֲמַר אֲלָא לְהוּצִיא זֶה מִדְּאֲמַר
רַב הוּנָא עֶצְמוֹ בְּגִיטֵין דְּר'ס"ד הַבְּעַל נְאֻמָּן דָּאִם אִיתָא דְּלִגְרֻשֵׁי הָיִי יְהִיב נִיחָלָה לְדִידָהּ
הָיִי יְהִיב לָהּ וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' שְׁם בְּד"ה בְּעַל נְאֻמָּן וְכו': וִי"ל דְּלֹא מְהִימָן אֲלָא בְּשִׁלְשֵׁתָן
כְּעִיר דְּשֵׁינָה הִיא טַעְמָא דְּלִדְיָה הָיִי יְהִיב לָהּ וְכו' וְכֵן הוּא בְּש"ע לְקַמּוֹ סִי קַמ"א סְעִיף

נ"ה וְיִלְיָף מִזֶּה דַכ"ש דְּלִגְבֵי קִידוּשֵׁין דְּמִצְוָה לְקַדְּשׁ בְּעֶצְמוֹ דְּאִמְרִינן סְבָרָא זֹו דְּאִם אִיתָא דְּלִקְדוּשֵׁין לְדִידָה הוּי יְהִיב לָהּ וּמִסְתַּמָּא נְתַפְנוּנן לְסִבְלוֹנוֹת שְׁדָרָה לְשִׁלּוּחַ ע"י שְׁלִיחַ וּלפ"ז אִין קְוָשִׁיא מִן הַסּוּגְיָא דִּי"ל דְּמִיָּרִי שְׁהוּא בְּעִיר אַחֲרַת דְּלֹא שְׁיָיָה סְבָרָא זֹו: אָף הַיּוֹתֵר נִרְאֶה דְּלֹא שְׁיָיָה סְבָרָא זֹו אֲלֵא כְּשִׂאִין הַבְּעַל לְפָנֵינוּ אוּ שְׁאוּמֵר דְּלֹא נְתַפְנוּנן דְּקִידוּשֵׁין פְּהֵא דְּגִיטִין שֵׁם דְּאִמֵר לְפַקְדוֹן נְתִי אֲבָל כְּשִׂבְעַל אוּמֵר לְקִידוּשֵׁין נְתִין אִין רְאָיָה מִשֵׁם א"כ יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּהֵאֵי דְּרַב הוּנָא דְּאִמֵר חוּשְׁשֵׁין לְסִבְלוֹנוֹת הַיָּינוּ כְּשִׂבְעַל אוּמֵר לְקִידוּשֵׁין נְתַפְנוּנן כַּמ"ש מֵהֵרִי"ק בְּשׁוֹרֵשׁ כ"ח דְּמִשְׁמַע פֶּן מִדְּבָרֵי הַמְּרָדְכִי וּבְזֵה א"ש לְפִירֵשׁ"י דְּלֹא חֲשַׁשׁ רַב הוּנָא לְשִׂמָּא קִידוּשָׁה כְּבָר דְּכִינן דְּהַבְּעַל אוּמֵר שְׁכִינן לְקַדְּשָׁה בְּסִבְלוֹנוֹת תּוּ אִין לְחוּשׁ לְשִׂמָּא קִידוּשָׁה כְּבָר כַּמ"ש בְּתַשׁוּבַת רַמ"א סִימָן לְמַד וְהִבִּיאֵוּ הַב"ש בַּס"ק א' דְּהִיכָא דְּהוּא אוּמֵר שְׁכִינן לְקִידוּשֵׁין אִין לְחוּשׁ לְשִׂמָּא קִידוּשָׁה כְּבָר וּלפ"ז מ"ש הַרְמ"א בְּתַחֲלָה אִפִּי אָמְרוּ שְׁנֵיהֶם שְׁלֹא נְתַפְנוּנוּ הַיָּינוּ דְּוּוּקָא שְׁשִׁלַח מְעִיר אַחֲרַת דְּאָז יֵשׁ לְחוּשׁ גַּם לְפִירֵשׁ"י מִיְהוּ אִפְתִּי בְּאַתְרָא דְּרַבָּא מְסַבְּלֵי וְהָדָר מְקַדְּשֵׁי נַר' דְּנִנְאָמֵן בְּמִיגוֹ דְּאִיבְעֵי מְגַרֵשׁ לָהּ כְּדִאִיתָא לְקַמֵן סִימָן קַנ"ד וַצ"ע וַע"ש בַּב"ש ס"ק א' שֵׁם.

שֵׁם בַּהַג"ה אִפִּי שְׁלַח לָהּ אַח"כ ג"כ וְכו' עֵינן ח"מ וּב"ש שְׁפָתָבוּ דְּמִדְּבָרֵי מֵהֵרִי"ק מִשְׁמַע אִיפְכָא ע"ש אָף הַמְּעִינן שֵׁם יִרְאֶה שְׂאִין מְדָבְרֵי רֵאִי שְׁחֹלֵק עַל דְּבָרֵי הַרְשָׁבָא דְּמֵהֵרִי"ק מִיָּרִי שֵׁם בְּמִנְהֵג שֶׁהִי נוֹהֲגִים לִיתֵן תְּמִיד סְבָלוֹנוֹת בְּשַׁעַת שְׁיָדוּכִין וַע"ז פְּתַב דְּמֵאלוּ סְבָלוֹנוֹת אִין שׁוּם הוֹכְחָה לְשִׂאָר סְבָלוֹנוֹת דְּאִיפָא מִיְעוּטָא שְׂאִין נוֹתְנֵי סְבָלוֹנוֹת שְׁנִיִּים עַד דְּמְקַדְּשֵׁי תַחֲלָה אִם אִין מְנַהֵג לִיתֵן סְבָלוֹנוֹת אַחַר הַקְּנִין מִיָּד וְזֵה נְתִין בְּלֹא קִידוּשֵׁי תַחֲלָה מִמֵּילָא אִין לְחוּשׁ אִפִּי לְשִׂאָר סְבָלוֹנוֹת פִּינוּ דְּגַלֵי דַעֲתִיָּה שְׁמִסְבָּל בְּלֹא קִידוּשֵׁין כַּמ"ש הַרְשָׁבָא בְּתַשׁוּבָה אָף קִשָּׁה לִי דַא"כ מֵאֵי מִיָּתִי רְאָיָה בְּסוּגְיָא שֵׁם רַבָּה מְנָא אָמִינָן לָהּ כְּדִקְתַּנִּי טַעְמָא שְׁמַחְמַת קִידוּשֵׁין רַאשׁוּנִים וְכו' דְּלָמָּא מְתַנִּי שְׂאִינֵי פִינוּ דְּקִידוּשׁ בְּתַחֲלָה בְּלֹא סְבָלוֹנוֹת חֲזִינוּ דְּהֵאֵי גְבָרָא מְקַדְּשׁ וְהָדָר מְסַבְּל וְאִיפָא לְמִיחֻשׁ טְפִי לְקִידוּשֵׁין גְּמוּרֵי מִשְׁמַע דְּלֹא אִזְלִינן בְּתַר דִּידָהּ וַצ"ע: שֵׁם בַּהַג"ה וַיֵּשׁ מִחְמִירִין אִם שְׁלַח בְּעֵדִים וְכו' הַטַּעַם פְּתַב הַת"ה מִשׁוּם דְּחֻזְקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ הוּי כְּמִקְדָּשׁ בְּעֵדִים דְּאָנן סְהָדֵי שְׁעֵשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ דוּמָה לְסְבָרָא זֹו כְּתַבוּ קִצַּת מְפָרְשִׁים לְקַמֵן ר"ס ק"ל לְדַעַת הַרִי"ף וְהַרְמַב"ם דְּהִיכָא דְּאִיפָא עֵידי חֲתִימָה לֹא בְּעֵינן עֵידי מְסִירָה מִשׁוּם דַּא דְּאָנן סְהָדֵי שְׁנַמְסֵר לִידָה הוּי כְּעֵידי מְסִירָה אָף בְּאַמַּת צ"ע דְּכִינן שְׁהֵאֲשָׁה יְכוּלָה לְהַכְחִישׁוּ שְׁלֹא נְתִין לָהּ פְּלוּם וְלֹא מְהַיָּי חֻזְקָה שַׁע"ש אִם הִיא מְכַחֶשׁ לְגַמְרֵי כַּמ"ש הַב"ש בַּס"ק י"א לְמָה יוֹעִילוּ הַקִּדוּשֵׁין אִפִּי אִם הִי מוֹדָה פִּינוּ דְּיִלְפִינוּ דְּבָר דְּבָר מְמִינן דְּאִפִּילוּ אִם שְׁנֵיהֶם מוֹדִים לֹא הוּי קִידוּשֵׁין פִּינוּ שְׁהִיו יְכוּלִין לְהַכְחִישׁ וְלֹא דְּמִי לְהֵאֵי דְּסִי' ק"ל פִּינוּ דְּגַט חֲתוּם בְּעֵידי חֲתִימָה בְּיָדָה וְתוּ דְּלֹא מְצִינוּ חוּמְרָא זֹו אִפִּי בְּקִידוּשֵׁין מִשֵׁם אִם שְׁלַח בְּעֵדִים וְנְתִין לָהּ הַשְׁלִיחַ הַקִּדוּשֵׁין בְּלֹא עֵדִים שְׁיִהְיֶה חֲשַׁשׁ קִידוּשֵׁין מִחֲמַת חֻזְקָה דַּשַׁע"ש: וַעֲיִין ב"ח שְׁמַחְמִיר לְזִמְרָא דְּאִפִּי אִם לִיפָא עֵדִים אֲלֵא שְׁהַמְנַהֵג הוּא לְשִׁלּוּחַ מְתַנָּה אַחַר הַשְׁדוּכִין וְרַבָּא מְקַדְּשֵׁי וְהָדָר מְסַבְּלֵי אָנן סְהָדֵי פְּאִילוּ קְדוּשָׁה אוּתָהּ בְּפָנֵינוּ ע"ש וְהוּא חוּמְרָא גְּדוּלָה פְּאִין דְּיִלְפִינוּ דְּבָר דְּבָר מְמִינן וְכִי נִימָא נְמִי דִּיכוּלִין לְהוֹצִיא הַסְבָּלוֹנוֹת בְּלֹא עֵדִים וּקְצַת רֵאִי מְהָא דְּאִיתָא בְּגִיטִין דְּף יו"ד ע"ב יַרְד ר"ש לְשִׁיטְתֵי דַר' אֲלֵיעֶזֶר וְכו' וְהָאֵמֵר רַאב"א מוֹדָה ר' אֲלֵיעֶזֶר בְּמִזְנוּף מְתוּכֹו וְכו' מִשְׁמַע דְּבַדְאוּרֵיָתָא אַע"ג דְּחֻזְקָה דַּעֲרַכְאוּת לֹא מְרַעֵי בְּפִשְׁיָהּ מְהַיָּי אִפִּי לְהוֹצִיא מְמוֹן מְשִׂאָר שְׁטָרוֹת אַפ"ה מִשְׁמַע דְּמַדְאוּרֵיָתָא לֹא הוּי גִיטָא

כָּלֵל וְלֹא אֶמְרִינּוּ בֵּינוֹן דְּאִנּוּן סְהַדֵּי מְשׁוּם דְּחֻזְקָה דְּלֹא מְרַעֵי נְפִשְׁיָהּוּ הֵוֵי כְּעִידֵי מְסִירָה כ"ש הָכָא דְּאִין לְהוֹצִיא מְמוֹן מְחַמַּת הַמְּנֵהָ אֲדָּ כְּבָר כְּתֹב לְעִיל דְּאָרְף לְדַעַת רַש"י ז"ל בְּאַתְרָא דְּרַנְבָּא מְקַדְשֵׁי נְהַדֵּר מְסַבְּלֵי חֲזִינְשֵׁינּוּן שְׁמָא נְתָן לֵהּ בְּעַדִּים כְּמוֹ לְשִׁיטַת ר"ח וְכִמוֹ שְׁהֶאֱרַכְנוּ לְעִיל בְּזָה וצ"ע: שֶׁם בַּהֲג"ה כְּגוֹן שְׁשַׁלַּח בְּשַׁבַּת וְכוּ' הִנֵּה הַב"ש בַּס"ק א' כְּתֹב דִּישׁ נ"מ בֵּין פֶּרֶש"י לְפִי ר"ח אִם שְׁלַח בְּשַׁבַּת דַּלְפֶּרֶש"י לִיכָא חֲשֵׁשׁ דְּאִין מְקַדְשֵׁי בְּשַׁבַּת וְלִכְאוּרָה קָשָׁה דְּהָא פְּתַב הַב"י בַּא"ח ס' תַּקֵּ"ז בְּשֵׁם הַמְּרַדְכֵי נְהִיבִיאֻּהּ הַמַּג"א בַּס"י ש"ו ס"ק ט"ו דְּאָסוּר לִיתָּן דְּבָר בְּמַתְּנָה לְחַבְרֵיָּו בִּי"ט וּבְשַׁבַּת וְכוּ' הִבִּיא שֶׁם הַמַּג"א בְּשֵׁם הַרִיטְב"א דְּהֵוֵי פְּקוּנָה קַנְנָן בְּשַׁבַּת דְּאָסוּר אִפִּי לְדַבְרַי מְצֻנָה אַא"כ הַשְּׁעָה דְּחֻזְקָה וְכוּ' ע"ש א"כ אִפִּי לְשֵׁם סְבֻלוֹנוֹת אִיכָּא אִיסוּרָא.

וְעוֹד הִנֵּה נִרְאָה דַּבְּל"ז אִין לְחוּשׁ לְקַדוּשֵׁינּוּן לְפַמ"ש הַתּוֹסֶפֶת בַּב"מ דָּף יו"ד ע"ב בַּד"ה אָמַר לְיִשְׂרָאֵל וְכוּ' דָּאִם יֵשׁ בְּקַדוּשֵׁינּוּן עֲבִירָה בְּטַל הַשְּׁלִיחוֹת וְכוּ' דַּעַת הַרְמַב"ם כַּמ"ש בְּחִדּוּשֵׁינוּ בַּר"פ הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ וּבְכַתְּוֹבוֹת דָּף ל"ג וּמִשְׁמַע דְּאָפִי' בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן נָמִי אִין שְׁלִיחַ לְדַבְרַי עֲבִירָה דְּשִׁינְיָהּ בִּיהָ נָמִי דְּבָרֵי הַרְבַּ וּד"ת דְּבָרֵי מִי שׁוֹמְעִין א"כ בַּל"ז וְלֹא הֵוֵי קַדוּשֵׁינּוּן בֵּינוֹן דְּבְטַל הַשְּׁלִיחוֹת וְלִכְאוּרָה הֵי' נִרְאָה דְּמִיָּרֵי שְׁנַתָּן לִיד הַשְּׁלִיחַ בְּחוּל דְּהִנֵּה יְכוֹל לִיתָּן לֵהּ קוּדָם הַשַּׁבַּת וּבְזָה לֹא שִׁינְיָהּ לֹמַר דְּאִין שְׁלִיחַ לְדַבְרַי עֲבִירָה כַּמ"ש בְּכַתְּוֹבוֹת שֶׁם בֵּינוֹן שְׁלֹא אָמַר לוֹ לִיתָּן בְּשַׁבַּת.

וּבְזָה מִיָּנֻשׁב גַּם קוּשְׁיָא קַמְיִיתָא דְּאִי נִימָא דְּלִשְׁמָ סְבֻלוֹנוֹת נְתָן זָכָה לְהַשְּׁלִיחַ מִיָּד כְּשִׁנְתָּן לֵהּ דְּזַכְּנָן לְאִדָּם שְׁלֹא בְּפִנְיֵוּ וְלִיכָּא אִיסוּרָה בְּנִתְיָנָ' לִידָה בְּשַׁבַּת בֵּינוֹן דְּכָבָר זָכָה לֵהּ אָבֵל לְשֵׁם קַדוּשֵׁינּוּן אִינָה מְקוּדָשֶׁת עַד שִׁיתָּן לֵהּ אֲדָּ בַּמַּהֲרִי"ק שֶׁם מִשְׁמַע לְהַדְּיָא שְׁנַתָּן לִיד הַשְּׁלִיחַ בְּשַׁבַּת וצ"ל דַּס"ל דְּאָרְף דְּאָסוּר לִיתָּן בְּשַׁבַּת אִין הָאִיסוּר עַל הַנוֹתָן אֶלָּא עַל הַמְּקַבֵּל כְּדָאִי' בְּעִירוּבֵין דָּף ע"א מִקְנֵי רְשׁוּת' בְּשַׁבַּת אָסוּר וְכוּ' אֶסְתַּלַּק רְשׁוּת' בְּשַׁבַּת שְׁפִיר דְּמִי וְכוּ' מִשְׁא"כ בְּקַדוּשֵׁינּוּן דְּאִיסוּר הוּא גַּם עָלֵיו וצ"ע: שֶׁם בַּהֲג"ה אָבֵל בְּקֶלָא דְּסְבֻלוֹנוֹת וְכוּ' נִרְאָה דְּמִיָּרֵי כְּגוֹן שֶׁהֵם מְכַחֲשִׁים הַסְּבֻלוֹנוֹת אִין לְחוּשׁ לְקוּל וְכוּ' הֵוֵי בְּעוֹבְדָא דַּמַּהֲרָא"י שֶׁם ע"ש אָבֵל אִם הֵם מוֹדִים לְסְבֻלוֹנוֹת אֶלָּא דְּהֵוֵי בְּאַתְרָא דְּרַנְבָּא מְסַבְּלֵי וְנְהַדֵּר מְקַדְשֵׁי דְּנַאֲמָנִים בְּמִיָּגוּ כַּמ"ש הַב"ש בַּס"ק ג' בְּשֵׁם הַט"ז מ"מ הִיכָּא דְּאִיכָּא כְּמִי קֶלָא דְּסְבֻלוֹנוֹת תּוֹ לֹא הֵוֵי מִיָּגוּ לְהַכְחִישׁ אֶת הַקוּל כְּדָאִיתָא בַּח"מ ס' קַמ"ט וְסִימָן ק"ן בְּעוֹבְדָא דַּרְב' בַּר שְׁרָשׁוּם וְכִינּוֹן דְּלֹא הֵוֵי מִיָּגוּ חֲזִינְשֵׁינּוּן לְסְבֻלוֹנוֹת וְעִינּוּן בְּסַמוּף: סְעִיף ג' חוּשְׁשֵׁינּוּן לְכַתְּוֹבָה וְכוּ' לְשׁוֹן הַסּוּגְיָא הַחֲזִיק שְׁטֵר כְּתוּבָה בְּשׁוּק א וְלְשׁוֹן זָה מִשְׁמַע שְׁאִין עֲדִים בְּרוּרִים עַל הַפְּתִיבָה אֶלָּא דְּאִתְחַזַּק קֶלָא שְׁרָאוּ שְׁטֵר כְּתוּבָה בְּשׁוּק.

אֲדָּ לְפַמ"ש הַרְמ"א בְּסַמוּף בְּשֵׁם פְּסָקֵי מַהֲרָא"י דְּלֹא חֲזִינְשֵׁינּוּן לְקֶלָא דְּסְבֻלוֹנוֹת מְשׁוּם דְּהֵוֵי תַרֵּי חוּמְרַת א"כ הִכֵּי כְּמִי נִימָא בְּשְׁטֵר כְּתוּבָה וְכַנְרָאָה דְּמִיָּרֵי שֶׁהֵם מוֹדִים שְׁפַתְבוּ הַכְּתוּב' אֶלָּא דְּהָא נַאֲמָנִים בְּמִיָּגוּ אָבֵל בֵּינוֹן שְׁהַחֲזוּק בְּשׁוּק ה"ל קֶלָא תּוֹ לֹא הֵוֵי מִיָּגוּ לְהַכְחִישׁ אֶת הַקוּל כַּמ"ש בְּסַמוּף וּלְפ"ז אֲתִי שְׁפִיר דַּע"כ אִיָּרֵי בְּאַתְרָ' דְּרַנְבָּא כְּתֹבֵי וְנְהַדֵּר מְקַדְשֵׁי כַּמ"ש הַטוּש"ע דַּאֲל"ה בַּל"ז לֹא הֵוֵי מִיָּגוּ בְּמִקוּם מְנַהֵג מְדִינָה: שֶׁם אַע"פ שְׁלֹא הִגִּיעַ לִידָה וְכוּ' כְּתֹב הַב"ש דְּהֵינּוּן פְּשֻׁנְכַתְבַּת מְדַעַת שְׁנִיָּהֶם וְכוּ' נִרְאָה דָּאִם לֹא נִכְתַּב מְדַעַתָּה מַה"ת יְהֵא נַאֲמָן לְאִוְסְרָה דְּלֹא עָדִיף מְאוּמַר קַדְשֵׁי דְּלֹא מְהִימָן וְע"כ צ"ל אוּ שְׁהִגִּיעַ לִידָה אוּ שְׁנַכְתַּב מְדַעַתָּה וְעִינּוּן בְּחִדּוּשֵׁי' שְׁכַתְּבֵתִי דִּישׁ לְפַרְשׁ לְפַרְשׁ"י דְּהַחֲשֵׁשׁ

קדושין הוא בכתובה עצמה כמו בסבלונות והיינו או מדין שטר שכתב בכתובה הוי לי לאנתו או מטעם פסוק שקדשה בשט"ח על עצמו כמ"ש הב"ש לעיל סימן כ"ט ס"ק יוד.

מיהו היינו דוקא כשתיגע לידה אבל אם לא הגיע לידה אף דהא דכותבין פתובה לאיש אע"פ שאין אשתו עמו הוא מטעם דעדיו בכתומין זכין לו פדאיתא בב"מ דף י"ג א"כ פיון שכתב מדעתה זכו לה כמי מטעם קידושין מ"מ י"ל פיון דאמרינן בב"מ שם דלא מהני עדיו בכתומיו זכין לו אלא היכא דמטי לידה זוכה משעת החתימה אבל היכא דלא מטי לידה לא י"ל דה"נ לענין קדושין הדין כן דכל היכא דלא מטי לידה לא הוי קידושין עד דמטי לידה וצ"ע: סימן מ"ו סעיף א' פנוי' שיצא עלי' קול וכו'.

משמע דבהא בעינו כמי קול הברה כמו בחלוקה שני' גבי עדים דבעינו קול הברה זולת מה ששמעו מהעדים כמבואר בסעיף שאח"ז ושמענו הברה ושמענו וכו' והיינו שיצא שמה בעיר פלישנא דמתני' יצא שמה בעיר וכו' כמ"ש הב"ח בשם מהר"ל מפראג דפולא ור"א דאמרו לא ששמעו קול הברה קאי אמתני' דמתני' יצא שמה בעיר וכן משמע הח"מ ס"ק ב' ועמ"ש לקמן: שם שנתקדשה היום לפלוני וכו' ובגמרא איתא האי דנפיק עליה קלא דאינדשה לחד מבני פלניא כו' משמע דלא בעינו שיפרטו אדם יחיד בפרטין והא דנקט בפרייתא שלא לפלוני אין חוששין לו היינו למעט פשאמרו סתם שנתקדשה לאיש אבל אם הקול יוצא אפילו לאחד ממשפחה הידוע מהני הקול לגבי אחרים והטעם נראה לכאורה בזה דוקא כשאמרו ארוסה סתם דאז תהא אסורה לכ"ע דאינו ידועה מי מגרש אותה ובהא לא חוששין אבל כשאמרו לחד מבני פלניא פיון שיכולין לגרש חוששין לה וצריכה.

גט מפל אחד וכן מוכח מלשון התוס' בפסגיא דגיטין שם בד"ה בעולה וכו' ור"י אומר דסתם בעילה דזנות שאין ידוע ממי פסולה לכהונה וכו' ולכאורה קשה הא ונדאי קול בעולה לא עדיף מקול קידושין דבעי' שיהא הקול שמקודש' לפלוני ה"נ בקול בעולה ע"כ מייירי בקול פרטי שנבעלה לפלוני וא"כ ממילא שהי' ידועה שהוא פסול ולפמ"ש דהטעם היינו משום דא"א להתירה לשום אדם לא חוששין א"כ גבי בעולה שאפשר שתנשא לישראל שפיר הוי חשש אפי' בבעולה סתם ולפ"ז בקול שנתקדשה ונתגדרשה אשורה לכהונה אפילו אם אינו ידוע למי שהיתה מקודשת וכן ונשמע לעיל סי' ד' סעיף ט"ו גבי א"א שיצא עלי' קול שזינתה דאע"ג דלא הי' קיל על אדם פרטי מהני לאוסרה לכהן אף נראה דמה שפירש"י בד"ה שם מזנה לעכו"ם או לעבד וכו' וכן גבי בעולה לכה"ג היינו משום טעם הנ"ל דס"ל דכל שהקול אינו על אדם פרטי לא אלימי קול כמו גבי ארוסה וה"ה גבי בעולה צ"ל שהקול הוי שהבעולה לאדם פלוני וממילא משמע שהוא פשר מדלא נקט לשון זנות אלא בעולה.

ועי"ל דס"ל לרש"י דטעמא דארוסה אין חוששין לו היינו משום דאין חשש בזה שאם תתקדש לאיזה איש יאמרו העולם שנתברר שזה קדשה וכ"ש בשם מזנה שיאמרו העולם שלכשר נבעלה משא"כ בבני פלניא שנתקדש לאדם אחר איפא חששא ולכאורה הי' פראה לפרש דתו' ס"ל דהא דאמר שלא לפלוני אין חוששין היינו דוקא בקלא דעולא שאינו דבר ברור אבל בקלא דר"א לא בעינו שיאמר לפלוני וא"כ גבי בעולה ושם מזנה דלא שינוי קולא דעולא ע"כ צ"ל דמייירי בקלא דר' אבא ובזה א"צ לומר לפלוני אף זה

דוֹסָק דְּבַר־יִתָּא תהי' חֲלוּקָה דְּבַעוּלָה מִיְיָרִי בְּקֵלָא דר"א וְשֵׁלָא לְפִלוּנִי מִיְיָרִי בְּקֵלָא דְעוּלָא דוֹקָא וְכֹן הוּא בְּגִירְסַת הַרְמַב"ם לִפְמ"ש הַרִיב"ש דְּבַעֲי' גְּבִי קֵלָא דר"א גְּמִי לְפִלוּנִי וְאָפִי' לְפִי הַגִּירְסָא דְלֹא גָרַס מְפִלוּנִי הֵיִינוּ בְּשִׁמְעֵת עֵדִים אֲבָל בְּקוּל הַבְּרָה בַעֲי' מְפִלוּנִי: שָׁם כְּגוֹן שְׂבָאוּ שְׁנַיִם וְהַעִידוּ וְכו' וְכַתֵּב הַב"ש בְּשֵׁם רִי"ו דְּצָרִיכִים לְהִיּוֹת כְּשִׁירִים וּבְאָמַת רִי"ו לֹא פָתַב זֶה אֱלָא בְּקֵלָא דְרַבִּי אַבָּא וְכַמ"ש הַתּוֹס' בַּד"ה עַד שִׁישְׁמַעוּ וְכו' אַע"ג דְּאָמַר לְעִיל וְנָשִׁים אוֹמְרַת וְכו' מִשּׁוּם דְּהֵתָם אֵיכָּא רַגְלִים לְדָבָר וְכו' וְאִף שֶׁהַתּוֹס' פָּתְבוּ דְהַגִּירְס' הוּא וּבְנֵי אָדָם וְכו' מ"מ גִּירְסַת הַרְמַב"ם וְטוּש"ע הוּא וְנָשִׁים שְׁמַחוּת לָהּ וְאוֹמְרַת וְכו' אֱלָא דְבְּאָמַת צ"ע דְּמַלְשׁוֹן הַתּוֹס' מִשְׁמַע דְּכְשִׁירִים קָאִי עַל אוֹתָן עֵדִים הֵרָאשׁוּנִים שֶׁהַעֲדִים שְׁלִפְנֵינוּ שְׁמַעוּ מִפִּיהֶם לְכַף הַקִּשּׁוּ מֵהֵךְ דְּנָשִׁים אוֹמְרַת אֲבָל מְלִשׁוֹן רִש"י ז"ל שְׁפִירֵשׁ בַּד"ה מִפִּי כְּשִׁירִים שִׁיאֲמַר מְפִלוּנִי שְׁמַעְנוּ וְכו' מִשְׁמַע דְּקָאִי עַל הַעֲדִים שְׁלִפְנֵינוּ וּלִפ"ז אֵין מְקוּם לְקוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דִּי"ל דְּגַם בְּקֵלָא דְעוּלָא כְּעִינוּ שְׁאוֹתָן שְׁמַעֲעִידִים בְּפָנֵי ב"ד כְּשִׁירִי' מִיְהוּ גַם לְפִירֵשׁ הַתּו' שְׁכַתְּבוּ לְחַלְק מִשּׁוּם דְּהֵתָם אֵיכָּא רַגְלִים לְדָבָר הֵיִינוּ לְפִי פְרוּשׁ דְּקָאִי עַל הַעֲדִים שְׁאִינוּ לְפָנֵינוּ שִׁינְךָ זֶה אֲבָל בְּעֵדִים שְׁהֵם לְפָנֵינוּ לֹא שִׁינְךָ לְחַלְק פִּינוּ שְׁאִין יְדוּעַ הַרְגְּלִים לְדָבָר אֱלָא מִפִּיהֶם וּמִסְתַּמָּא כְּעִינוּ שִׁיְהֵי' בֵּין לְקֵלָא דְעוּלָא בֵּין לְקֵלָא דר"א.

וְלִכְאוּרָה נִרְאָה לְפִי פִירוּשׁ הַתּוֹס' א"ש הַטַּעַם הָא דְקָאֲמַר שָׁם בְּסוּגְיָא מְדָאֲמַר כְּשִׁירִים ש"מ מְבַטְלִין קֵלָא הֵיִינוּ, כַּמ"ש הַרְמַב"ן וְהַבִּיאוּ הַב"ש בְּסִימָן קט"ו ס"ק ד' דְּבַכָּל עַד מִפִּי עַד הֵרָאשׁוֹן נֶאֱמָן טְפִי וְלַכֹּף מְבַטְלִינָן קֵלָא כַּפִּירֵש"י כְּשִׁחְזְרוּ אוֹתָן פְּלוּנִי וּפְלוּנִי מִמ"ה וְאָמְרוּ לְהַד"ם וְלִזְוָה הַפִּירוּשׁ הַסְּפִירוּשׁ הַתּוֹס' ג"כ אֲבָל לְמ"ד מִפִּי נָשִׁים א"כ פִּינוּ שֶׁהַעֲדִים לְפָנֵינוּ הֵם כְּשִׁירִים אִפִּי' אִם הַנָּשִׁים מְכַחֲשׁוֹת אוֹתָם וְאָמְרוּ לְהַד"ם נֶאֱמָנִים הַעֲדִים יוֹתֵר לְכַף לֹא מְבַטְלִינָן קֵלָא גַם י"ל דְּלִמ"ד דַּס"ל שְׁמַעֲעִידִים מִפִּי כְּשִׁירִים הֵיִינוּ דַּס"ל דְּלֹא הִמְנוּהוּ אֱלָא מִשּׁוּם דְּמִירְתַּת שְׁמָא יְבוֹאוּ וְיִכְחִישׁוּ וְיִבְטְלוּ אֶת הַקּוּל ש"מ דְּמְבַטְלִינָן דַּל"ה לֹא מִירְתַּת וּמֵאֵן דְּאָמַר מִפִּי נָשִׁים ס"ל דְּלֹא מְבַטְלִינָן קֵלָא אִפִּי' אִם מְעִידִים מִפִּי כְּשִׁירִים דְּהָא גְּבִי נָשִׁים וְנֹדָאִי לֹא מִירְתַּת וְאִפ"ה חֵיִישִׁינָן לְקוּל וְלְפִי שִׁיטַּת רִש"י ז"ל יֵשׁ לְפָרֵשׁ אֵיכָּא דְלִמ"ד דְּבַעֲיָנוּ כְּשִׁירִים הֵיִינוּ מִשּׁוּם דַּס"ל דְּמְבַטְלִינָן קֵלָא וְא"כ אֵיכָּא חֲשִׁשָׁא טוּבָא דְאֵיכָּא דְשְׁמַע בְּהַאי וְלֹא שְׁמַע בְּהַאי כְּדַאֲיָתָא בִּיבְמוֹת ר"פ הַחוּלְצִין א"כ אַתָּה מְצָרִיכָה פְרוּז לְפַהוּנָה וְאֵיכָּא דְשְׁמַע בְּהַאי וְכו' ע"כ אֵין לְהַחְזִיק אֶת הַקּוּל אֱלָא מִפִּי עֵדִים כְּשִׁירִים שְׂבָאוּ לְפָנֵינוּ דְּמִסְתַּמָּא מְעִידִים הָאֲמַת וְלִיכָּא לְמִיחֻשׁ שְׁמָא יְבוֹאוּ הַעֲדִים וְיִכְחִישׁוּ אֲבָל עִפ"י נָשִׁים אֵין לְהַחְזִיק הַקּוּל וְלִאֲסוּר מִשּׁוּם חֲשִׁשָׁא דְיְבוֹאוּ וְיִכְחִישׁוּ כַּנ"ל שָׁם וְהַעִידוּ שְׁרָאוּ הַנְּרוֹת וְכו' פָּתַב הַב"ח אֲמִירוֹת אֵלוּ שְׁמַעֲעִידִים בְּפָנֵי ב"ד א"צ לְהִיּוֹת בְּאוֹתוֹ יוֹם אֱלָא אִפִּי' אִם בָּאִים אַח"כ וְהַעִידוּ שֶׁהַנָּשִׁים הִי' אוֹמְרַת נִתְקַדְּשָׁה פְלוּנִית הַיּוֹם מִהֵנִי וְכו' ע"ש.

וְנִרְאָה דְּבִזְוָה א"ש הָא דְאָמַר רַב אֲשִׁי פֵל קֵלָא דְלֹא אַתְחִזּוּק בְּבִי דִינָא וְכו' וְהַקְּשָׁה הַר"ן וְא"ת פֵּל שְׁלֹא הוֹחֲזִיק מִמֶּשׁ יַחְזִיקוּ אוֹתוֹ עַכְשָׁיו וְיִבְדְּקוּ עָלָיו וְשְׁמָא אִם נִיסַת קוֹדָם בְּדִיקָה אֵין בּוֹדְקִין אַחַר נִישׁוּאִין וְכו' עכ"ל וְהוּא דְחֹזֵק דְּהָא דְקֵלָא בְּתַר נִישׁוּאִין אָמַר שָׁם רַב אֲשִׁי בְּתַר הַכִּי וְלִילֵי דְבָרָיו ז"ל כְּרָאָה דְקָאִי אִפְלוּגְתָא דְרַבָּה בַּר"ה וְר' זַבִּיד דַּס"ל לַר' זַבִּיד דְלֹא מְהַנִּי אֲמַתְלָא לְאַחַר עֶשְׂרִי יָמִי' כְּמוֹ שֶׁפִּי הַרִי"ף ז"ל וְאֵהָא קָאֲמַר דָּאִם לֹא נִתְחִזּוּק הַקּוּל בַּב"ד אֱלָא לְאַחַר יו"ד יָמִים וּבְאוֹתוֹ יוֹם יֵצֵא הָאֲמַתְלָ' מְהַנִּי אֲמַתְלָא וְנִרְאָה דְזִהוּ

דעת הרמב"ן שהביא הר"ן שם ומ"ש הה"מ בפ"ט שם דנראה מדברי הרמב"ם שצריך שהקול יתחזק בזמנו כראיה פירושו שהחזיק הוא מה שראו העדים פרות דולקות וכו' וכן לר' אבא צריך שישמעו מפי עדים בזמן שיצא הקול דאז נתחזק הקול ע"י שמיעת העדים אבל אם הקול הוא בזמן אחר ושמיעת העדים הוא בזמן אחר לא נתחזק הקול מחמת שמיעת העדים והב"ש פתב דיש לחלק דבקלא דעולא בעינו דוקא שיעידו עדים בפני ב"ד באותו יום ואין בזה טעם ומ"ש מדברי הרשב"א ר' אבא לא פליג אעולא שאלו היא בשעתו בעינו כדעולא היינו דחזיק דברות דולקת דעולא לא שייך אלא ביום ארוסין אבל שמיעת עדים דר' אבא הוא אפי' לאחר יום ארוסין אבל לענין מה שיעידו העדים לפני ב"ד אין טעם לחלק ביניהם: סעיף ב' או מתו וכו' בטור כתב בשם הרמ"ה דבעי דוקא הלכו למדה"י דמרתת שפא יבואו ויכחישו אבל תלו בשנים שמתו לא הוי קלא לכאורה נר' דמוכח הכי דאל"כ למה הצריכו שיאמרו ששמעו מפלוני ופלוני אפי' בשאמרו סתם ששמעו מפי שני בני אדם נמי יועיל וא"ל דאין ה"נ אפי' אמר כל א' סתם ששמע מאדם אחר מהכי ולא דוקא נקט פלוני אלא הפנונה שלא ישמעו שניהם מאדם א' ז"א דא"כ היינו קבא דעולא שאמרו העדים ששמעו מבניאדם הנכנסין ויוצאין ואפ"ה בעי עולא דוקא פרות דולקות וכ"ש לרב ששית דס"ל דסג' בנשים אפי' בדר' אבא וע"כ צ"ל דבעינו שיפרטו שמותם משום דבעינו דמירתתו שפא יבואו אותן עדים שפרטו אותם ויכחישם שלא יאמרו להם כלל משא"כ אם אמרו ששמעו מבני אדם סתם דלא שייך הכחשה וכו' א"ש חיבור דברי הרמ"ה שהביא הטור דבתחלה כתב אפי' מפי אשה מהני והיינו כרב ששית א"כ ע"כ צ"ל דפלוני ופלוני דוקא שיפרוט השמות דאל"כ היינו כדעולא וע"כ הטעם משום דבעינו מירתת ודוקא הלכו אבל מתו לא פנ"ל וצ"ל לשיטת הרמב"ם דהיינו דדייק הרמב"ם בקלא דר' אבא שיאמרו שנתקדשו בפני פלוני ופלוני דזהו עיקר החילוק בקלא דר' אבא שישמע דבר הברור דשנים הראשונים ראו את הקידושין אבל הטור שלא הזכיר שראו את הקידושין ע"כ צ"ל דבעי דוקא הלכו למדה"י דמירתת פן יבואו ויכחישו ונראה עוד דס"ל להרמב"ם דאין חילוק בין קלא דר"א לקלא דעולא אלא בזה לבד דבקלא דר"א פנון שמעידים לדבר הברור שנתקדשה בפניהם א"צ לומר היום אבל בקלא דעולא פנון שאומרת סתם צ"ב היום אבל בשמחת ארוסין שניהם שנה ונפקא לי' מברייתא דלעול דקתני ארוסה ונשואה אין חוששין לה וקאי בין אקלא דעילא ובין אקלא דר"א כל שלא ראו הוכחה משמחת ארוסין וה"ה גבי קלא דגירושין בעינו נמי שיהא הוכחה שב"ד חוקרין בדבר שיש בו ממשות כמ"ש הרמ"א בהג"ה בשם מהרי"ק.

שם בהג"ה אלא פשהחזוק בב"ד וכו' נראה דהיינו דוקא אם היא מכחשת ואומרת לא נתקדשתי אבל היא אומרת שנתקדשה ונתגרשה אינה נאמנת במיגו דאי בעי אומרת לא נתקדשתי פנון דאיכא קלא דנתקדשה כדמשמע בב"ב דף ל"ב בעובדא דרבה בר שרשום ובח"מ סי' קמ"ט וסי' ק"נ בהג"ה סי' ע"ב שם דמשמע שם אפי' לא הוחזק הקול בב"ד לא הוי מיני וענין בב"ש לעיל בסי' ז' סעיף ז' ובחדושינו כתובות דף כ"ג ע"א ע"ש מ"ש שם בזה ולכאורה נראה דבכל הסי' מיירי שהמקדש אומר קדשתי או שאינו לפנינו אבל אם אמר לא קדשתי נאמן במיגו דאי בעי מגרש לה כדאיתא בב"ב דף קל"ד ונא אמרי' דמחמת הקול הוי כמיגו במקום עדים ולכאורה מוכח פן מדקאמר בסוג' דגישין שם ע"ב

אָהָא דְשִׁמוּאֵל דְּשִׁלַח לְהוּ תִצָּא וְהֵעֵמִידוּ הַדְּבָר עַל בְּרִיּוֹ וְכוּ' וּפְלִיגֵי דְר' הוֹנָא וְכוּ' וְקָשָׁה מִנ"ל דְּפְלִיגֵי דְלָמָּא מִיִּירֵי שְׁהוּא אֹמֵר שְׁלֵא קִינְדְּשָׁה וְכִינֵן דְּהוּא מְסִייעַ לָהּ לֹא שְׁיִידָּה אִין אִשָּׁה מְעִינָה כְּדֵאִיתָא בְּגִיטִין דְּר' ס"ד וְע"כ צ"ל דָּאָם הוּא מְכַחֵישׁ א"צ גִּט מְמַנּוּ בְּמִיגּוּ דְּאִי בְּעֵי מְגַרְשָׁה וְע"כ מִיִּירֵי שְׁאִינוּ לְפִנְיֵנו אִו שְׁאָמַר שְׁקִדְּשָׁה.

מִיָּהוּ לְפִי מֵאֵי דְמַסִּיק שָׁם בְּב"ב חוּשׁ לָהּ וְכַתְּבֵי הַרְשָׁב"ם דְּהָא דְּאִינוּ נְאָמֵן בְּמִיגּוּ דְּאִי בְּעֵי מְגַרְשׁ מְשׁוּם דָּאָם גִּירְשָׁ' קָלָא ה"ל לְמִילְתָּא א"כ מְשַׁמַּע דַּה"ה נְמִי אִיפְכָּא דְּבְמִקּוּ' קוּל אִינוּ נְאָמֵן אִפִּי בְּמִיגּוּ.

וְצ"ל דְּהָא דְּלֹא מְשַׁנֵּי דְּמִיִּירֵי בְּאוּמַר לֹא קִדְּשִׁיתִי דָּא"כ מֵאֵי קִמ"ל שְׁמוּאֵל פְּשִׁטָּא דְּלֹא מְהִימְנִי לֹאמַר שְׁנִתְּגַרְשָׁה כִּינֵן דְּלִיפָּא הֵעֵזָה כִּינֵן דְּנִתְּבַרְר ע"י עֵדִים שְׁנִתְּקִדְּשָׁה לֹו וְצ"ע: עוּד יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק בְּיַצָּא הַקּוּל וְהוּא אֹמֵר קִדְּשִׁיתִי וְהִיא מְכַחֵשֶׁת אוֹתוֹ בְּכַנְיָו אוּ נִימָא דְּנִתְּמַנְתָּ מְשׁוּם חִזְקָה דְּאִין אִשָּׁה מְעִינָה דְּעֵדִיפָּא טוּבָא לְאִפּוּקֵי נְפִשָׁה מִבְּעֵלָה וְלִגְבוּת כְּתוּבְתָהּ כְּדֵאִיתָא לְעִיל ר"ס י"ז אוּ נִימָא כִּינֵן דְּקָלָא אִיפָּא לֹא מְהַנִּי חִזְקָה דְּאִיתְּרַע לָהּ מִחֲמַת הַקּוּל.

וְאִין לְדִקְדֹּק מְהָא דְּאָמַר שְׁמוּאֵל תִּצָּא מִזָּה וּמִזָּה מְשַׁמַּע דְּצָרִיכָה גִּט מְרֵאשׁוֹן וְלֹא מְהַנִּי כְּשִׁתְּאִמַר בְּכַנְיָו שְׁלֵא נִתְּקִדְּשָׁה דִּי"ל דְּכִינֵן שְׁנִתְּקִדְּשָׁה שְׁלֵא בְּכַנְיָו שׁוּב אִינָה נְאָמְנָת כְּדֵאִי לְעִיל בְּסִי' י"ז סְעִיף ב' וְעַמ"ש לְקַמֵּן סְעִיף ד' בְּזָה: סְעִיף ג' אָבָל אִם הִי שָׁם אֲמַתְלָא וְכוּ' לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע דְּהֵאִי אֲמַתְלָא הִינֵנו בְּקוּל שְׁיַצָּא בְּעִיר שְׁהַקּוּל הִי שְׁנִתְּקִדְּשָׁה בְּסַפְקָא אוּ עַל תְּנָאֵי אָבָל אִם הַקּוּל הִי סְתָם אֲלָא וְנָה שְׁנִתְּחַזַּק בְּב"ב ד' ע"י שְׁמִיעַת הָעֵדִים מְנָשִׁים הַשְּׁמַחֻת לָהּ וְאוּמַרְתָּ פְּלוּנִית נִתְּקִדְּשָׁה אוּ קָלָא דְּר' אָבָא שְׁשַׁמְעוּ מְפִלוּנִי וּפְלוּנִי הִי בְּקִדּוּשֵׁי סַפְקָא אוּ עַל תְּנָאֵי לֹא הִנֵּי אֲמוּתְלָא אָבָל מְלִישְׁנָא דְּר"י וְכַנְיָו אֲדָם נְכֻסִי' וְיִוְצָאִין אֲמָרוּ דְּבָר זָהוּ קוּל לֹא אֲמָרוּ דְּבָר זָהוּ אֲמַתְלָא וְכוּ' מְשַׁמַּע דְּקֵאִי עַל אוֹתָן בְּנֵי אֲדָם שְׁהִי אֲמַתְלָא בְּדְבָרֵיהֶם אֲלָא דְּלִפ"ז הָא דְּאָמַר לְאִפּוּקֵי מְדַרְבָּה שְׁאָמַר אִפִּי מְכָאן עַד עֲשָׂרָה יָמִים וְכוּ' קָשָׁה דְּלָמָּא רַבָּה בְּר"ה דְּאָמַר אֲמַתְלָא שְׁאָמַרוּ קֵאִי עַל אֲמַתְלָא דְּמַתְנִי דְּהִינֵנו אֲמַתְלָא בְּקוּל וְר"י מִיִּירֵי שְׁל חִזְקָה ב"ד.

וְנַר' לְפָרֵשׁ עַפ"י מ"ש ה"ה וְהַר"ן לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי רַב זְבִיד בְּמִקּוּם אֲמַתְלָא חוּשְׁשִׁין לְאֲמַתְלָא שְׁהַב"ד מְבִינִם הָאֲמַתְלָא ע"פ הָעֵדִים שְׁלֵא אֲמָרוּ דְּבָר בְּרוּר אִז חוּשְׁשִׁין לְאֲמַתְלָא שְׁהוּא בְּקוּל אִפִּי אַחַר יו"ד יָמִים וְהִינֵנו דְּאָמַר ר"י אֲמָרוּ דְּבָר וְכוּ' דְּמְשַׁמַּע לִי אֲמַתְלָא דְּמַתְנִי דְּאִפִּי לְאַחַר עֲשָׂרָה יָמִים כְּמוֹ שְׁיַבְנוּאָר לְקַמֵּן אֲלָא דְּס"ל דְּלֹא מְהַנִּי אֲמַתְלָא שְׁהוּא בִּיַצָּא' הַקּוּל אֲלָא אִם אִיתָן בְּנֵי אֲדָם לֹא אֲמָרוּ דְּבָר דְּהִינֵנו שְׁלֵא אֲמָרוּ דְּבָר הַנְּרָאָה לְב"ד שְׁהוּא כֵּן אִז מְהַנִּי הָאֲמַתְלָא שְׁהִיא בְּקוּל אִפִּי לְאַחַר יו"ד יָמִים וְהִינֵנו כְּמ"ש הַרְמְב"ם וְהַש"ע בְּסִמּוּדָא אִם נִרְאִין הַדְּבָרִים לְבַד שְׁהוּא כֵּן וְכוּ' הִינֵנו שְׁבִשְׁמִיעַת הָעֵדִים לֹא שְׁמַעוּ דְּבָר הַנְּרָאָה לְב"ד שְׁהוּא כֵּן וְע"י כֵּן נִרְאָה לְב"ד שְׁהָאֲמַתְלָא הוּא אֲמַתְלָא כֵּן כְּר' לְעַנ"ד לְפָרֵשׁ שְׁיִטַת הַרְמְב"ם ז"ל: וְהִנֵּה רַש"י פ"י בְּד"ה בְּמִקּוּם אֲמַתְלָא וְכוּ' אִפִּי אִין אֲמַתְלָא אֲלָא מְקוּם וּפְתַח יֵשׁ לְדְּבָר וְכַתְּבֵי הַר"ן דְּלְפָרוּשׁוֹ מָר אֲמַר חֲדָא וּמָר אֲמַר חֲדָא וְלֹא פְּלִיגּוּ ע"ש וְהוּא דְּחֻק דְּהַל"ל אֲמַר רַב זְבִיד.

וְנִרְאָה דְּהָא דְּאָמַר רַבָּה בְּר"ה אִפִּי לְאַחַר עֲשָׂרָה יָמִים הִינֵנו מְשׁוּם דְּקִשְׁי' לִי דְּאִי בְּאֲמַתְלָא מִיָּד הִינֵנו רִישָׁא דְּקַתְנֵי מְקוּדְּשִׁתָּא וּמְגוּרְשִׁתָּא ה"ז מְגוּרְשִׁתָּא מְשׁוּם דְּהִנֵּי קִיל

ושוֹבְרוֹ עִמּוֹ כְּדָאֵמַר בְּסִיגֵי לְעִיל וְהִדְר תְּנֵי דְאֶפִי גְרִשָּׁה ע"ת הוּי אֲמַתְלָא לְקִידוּשִׁין כַּמ"ש הֶרְמֵב"ן אַף דְהַקִּידוּשִׁין הִי בְּנוּדָא וְהַסְפֵּק בְּגִירוּשִׁין כ"ש בְּזָרִיק לֵה הַקִּידוּשִׁין סָפֵק קָרוֹב לוֹ דְהוּי סָפֵק בְּקִידוּשִׁין עֲצֵמוֹ אֶלָּא ע"כ צ"ל דְמִיָּרֵי בְּאֲמַתְלָא לְאַחַר יו"ד וַיָּמִים א"כ בְּרִישָׁא מִיָּרֵי שְׂיָצָא בְּתַחֲלִילָה הַקּוֹל שֶׁהִי מְקַנְדָּשָׁת וּמְגַנְרִשָׁת וּלְאַחַר יו"ד וַיָּמִים יָצָא הַקּוֹל שֶׁהַגִּירוּשִׁין הִי ע"ת דְּבִזָּה לְמִחוּשׁ שְׂיָצָאֵינוּ לְקוֹל הֶרְאִישִׁין אֲבָל בְּסָפֵק קִידוּשִׁין קַמ"ל דְּלֵא חִיָּשִׁינֵין שְׂמָא יָאֲמִינוּ לְקוֹל הֶרְאִישׁוֹן שְׁנַתְקַדְשָׁה קִידוּשִׁי נוּדָאֵי וְע"ז קָאֵמַר רַב זְבִיד דְאִינוּ מְוַכְרַח דְאִיפָּא לְמִימַר דְּסִיפָּא קַמ"ל דְּאֶפִי אִם אִינוּ רַק פֶּתַח לְמִצּוֹא אֲמַתְלָא שֶׁהִי סָפֵק קָרוֹב כּוֹ כְּגוֹן אִם הִי הַקּוֹל שְׂזָרַק לֵה קִידוּשִׁין מְמִילָא יֵשׁ לְמִצּוֹא פֶּתַח שֶׁהִי סָפֵק קָרוֹב לוֹ וְצ"ע שְׂנָא הַבִּיאוּ הַפּוֹסְקֵי דְעֵתוֹ כְּלָל וְנִרְאָה דַס"ל דַר"פ פְּלִיג עֲלֵי וּמְדַקְאֵמַר רַב פְּהֵנָא לַר"פ וְאֵת לֵא תְסַבְרָא וּמְשַׁנֵּי גִישׁוּאָת דְעַבְדָּה אֲסִירָה קְנִסוּהָ רַבְּנָן וּבַר"פ הָאֵשֶׁה רַבָּה דָף פ"ט קָאֵמַר סְתָמָא דְתַלְמוּדָא כִּי הָאֵי שְׂיָנוּי' דְהַחֲלִיזִיק בֵּין נְתִיקְדָּשָׁה לְגִישׁוּאָת מְשׁוּם דְּלֵא עַבְדֵי אֲסוּרָא לֵא קְנִסוּהָ רַבְּנָן מְשַׁמַּע דַס"ל לְסְתָמָא דְלֵא כְּרַב זְבִיד דַלַר"ז הַמ"ל מְשׁוּם תְּנָאֵי כְּדִמְקָשִׁי רַב פְּהֵנָא וְקִי"ל כְּסְתָמָא דְתַלְמוּדָא וּלְפַמ"ש הַה"א וְהַר"ן בְּשִׁטַּת הֶרְמֵב"ם דְהִינּוּ שְׂנִרְאִין הַדְּבָרִים לַב"ד שֶׁהוּא כֵּן צ"ל דְהַקְוָשִׁי וְאֵת לֵא תְסַבְרָא כְּרַבָּה בַר"ה דְמִיקַל טְפֵי דְמַהֲנֵי אֲמַתְלָא אַע"פ שְׂאִין הַדְּבָרֵם נִרְאִין לַב"ד שֶׁהוּא כֵּן וּמְשַׁנֵּי כַר' זְבִיד וְקִי"ל הֵכָּא כְּסְתָמָא דַש"ס בִּיבְמוֹת.

אַף זֶה דְחֻק דְמְשַׁמַּע דְאֵמַר לִי לַר"פ וְאֵת לֵא תְסַבְרָא קָאֵי אַמְאֵי שֶׁהַקְשָׁה ר"פ לְרַב זְבִיד וְע"כ הַפִּי וְאֵת לֵא תְסַבְרָא כַר' זְבִיד וְעִיקָר נִרְאָה דְרַב פְּהֵנָא ס"ל דְאִין תְּנָאֵי בְּנִשְׂוִאִין כַּמ"ש הַתו' שֶׁם בְּרִישׁ פְּרָק הָאֵשֶׁה רַבָּה וְסוּגָי' דִּיבְמוֹת שֶׁם ס"ל דִּישׁ תְּנָאֵי בְּנִשְׂוִאִין כְּשֶׁהַתְּנָה בְּשַׁעַת גִּישְׂוִאִין וְכַמ"ש הַתוֹס' בְּכַתְּוֹבוֹת דָף ע"ג ע"ש וְע"כ צ"ל דְגִישְׂוִאָת דְעַבְדָּה אֲסוּרָא קְנִסוּהָ רַבְּנָן: שֶׁם אִו אִם יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק וְכו' הֶרְמֵב"ם לֵא הַבִּיֵא זֶה וְכַתֵּב הַב"ש דְמְפָרֵשׁ הַסּוּגָיָא כַּמ"ש הַש"ג דְמִיָּרֵי שְׂנוּדַע לַב"ד שֶׁהִיָּה פְּחוּת מַש"פ אִו שֶׁהִיָּה קָטָן וְס"ל דְאִין מְבַטְלִין קְלָא וּבַכַּה"ג מְבַטְלִין ע"ש.

וְעַמ"ש לְקַמֵּן דַא"א לְפָרֵשׁ הַכִּי נְתוּ דְאֶפִי לֵא מְתַרְצִי בְּזֶה דְלַפְמ"ש הַב"י דְהֶרְמֵב"ם ס"ל לְהַלְכָה דְאִין מְבַטְלִין ה"ל לְהַבִּיֵא דְבְּפְחוּת מַש"פ אִו בְּקָטָן מְבַטְלִין וְלְכַאוּרָה הִיָּה נִרְאָה דַס"ל כְּפִירֵשׁ"י דְבְּמִקּוּם אֲמַתְלָא הִינּוּ שְׂיָשׁ פֶּתַח לְאֲמַתְלָא א"כ י"ל דְהִנְהוּ אֲמוּרָאֵי שֶׁהַתִּירוּ בְּפְחוּת מַש"פ וְקָטָן ס"ל כְּרַב זְבִיד דְכִינּוּ שְׂיָשׁ לְמִצּוֹא פֶּתַח לְאֲמַתְלָא שֶׁהִיָּה פְּחוּת מַש"פ אִו שְׁנַתְקַדְשָׁה לְקָטָן הוּי כְּמִי אֲמַתְלָא וְכַמ"ש הַר"ן וְכִינּוּ דַר"פ פְּלִיג עֲלֵי דְרַב זְבִיד וְסְתָמָא דְתַלְמוּדָא בִּיבְמוֹת דְטַעֲמָא מְשׁוּם דְעַבְדָּא אֲסוּרָה קְנִסִיהוּ רַבְּנָן הוּא כַר"פ וְקִי"ל הַכִּי כַּנ"ל לְכַף לֵא הַבִּיֵא הַף דְפְחוּת מַש"פ וְקָטָן כִּינּוּ דְלֵאוּ הַלְכָתָא כְּוִנְתִּיָּהוּ וְנִרְאָה דְנִפְקָא לִיָּה לְהֶרְמֵב"ם ז"ל מְסוּגָיָא דְגִיטִין דָף פ"א וּמְבֹאֵר לְעִיל סִימָן ז' דַאֵע"ג דְאִיפָּא דְקָרִי לְנַתִּינָה כְּתִיבָה חִיָּשִׁינֵין לְקָלָא וְלֵא אֲמָרִינוּ דְהוּי אֲמַתְלָא מְשַׁמַּע דְלִיתָא לְדַרְב זְבִיד וְלֵא כְּהִנֵּי עוֹבְדָא דַאֲבִי וְרַבָּא.

אַף ז"א לַפְמ"ש לְעִיל דְמְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם דְמְפָרֵשׁ דְבָרֵי רַב זְבִיד דְלֵא כְּפִירֵשׁ רַש"י וְנִרְאָה דַס"ל דְאֲבִי דְהַקּוֹל בְּהֵיֵא דְקִדִישׁ בְּצִיפְתָּא הִינּוּ מְשׁוּם דַס"ל כְּרַב יוֹסֵף בְּקִידוּשִׁין דָף חִית דְקִידוּשִׁין צְרִיכָה שׁוּמָא אַף דְכְּתַבְנוּ שֶׁם דְאֶפִי לַר' יוֹסֵף מִיָּדֵי סְפִיקָא עַכ"פ לֵא נִפְקָא מ"מ הֵכָּא כִינּוּ דְהוּי פְּחוּת מַש"פ הוּי כַס"ס לְהַכִּי אִין לְחוּשׁ לְקוֹל כְּדִמְשַׁמַּע לְקַמֵּן

סעיף וי"ו גבי יצא קול מזה ומזה דכל היכא דאיכא ס"ס לא חיישי' וכן בהאי דרבא דנפק עלי' קלא דאינדשא לחד מבני פלגיא יש להסתפק אם אמר פה בלשון קדושין שתהי' מקודשת לאחד עבניו ובזה אין חשש לרבא דס"ל דף מ"א דקדושין שאין מסורים לביאה לא הוי קידושין ואפי' אם ניהוש שפרט שם אחד מבניו יש להסתפק שמה פרט את הקטן וכיון דהוי ס"ס תו לא חיישינו לקלא אבל למאי דקיי"ל פרבה דא"צ שומא וכאבני דקדושין שאין מסורין לביאה הוי קדושין ממילא דלית הלכתא פהני עובדא: אף העיקר נראה בדעת הרמב"ם ו"ל דס"ל מבטלין קלא תדע דהא אמר בסוגיא שם דלמ"ד עד שישמעו מפי הכשרים ש"מ מבטלין קלא וכמ"ש לעיל בטעם הדבר דהא בהא תליא וכיון דמשמעות לשון הרמב"ם פאו שנים משמע דוקא אנשים ולא נשים ממילא ס"ל דמבטלין קלא והא דלא פתבו בפירוש משום דממילא הוא פן כיון שפתב דקלא דלא איתחזק ביה דינא לא חיישינו ליה א"כ כיון שנתברר לב"ד שהחזיק שנתחזק לפניהם הנה שקר ממילא דלא חיישינו ליה וכיון דאמר בהני עובדא אפי' אין מבטלין ע"כ ומיירי שנתברר הדבר שהחזיק הנה שקר וע"ז אמר כיון דאיכא פמי סברא דמימר אמרי עיניו בהו רבנו וכו בהא ונדאי מודים כ"ע דמבטלין וכיון דס"ל להרמב"ם דאל"ה מבטלין לא הוצרכו להביאה להני עובדא: שם שואלין אותה וסומכין על דברי' וכו' משמע מלשון זה דהא דמהני אמתלא היינו דוקא אם הנה לפנינו ומכחשת אבל אם אינה לפנינו או שאינה יודעת אין סומכין על האמתלא ולכאורה הנה נפקא ליה להרמב"ם דין זה מהא דאמר בקדושין דף י"ב ע"ב אבני ורבא לא ס"ל להא דרב חסדא אם הקלו בשבוייה ניקל בא"א וכו' וכתבו התוספות בד"ה והאיכא סהדי וכו' שיצא הקול שיש עדים באורית וכו' נהרי התם לח הנה קול ברור שהנה בו ש"פ אלא דאיכא סהדי שיודעים מזה וכל זמן שלא העידו בב"ד אין בדבריהם פלום ויכולין לחזור בהן ואפ"ה אבני ורבא חוששין לקלא אפי' לפמ"ש לעיל דהרמב"ם לא פסק הלכתא פאבני ורבא בהנהו עובדא דפחות מש"פ מ"מ קשה על אבני ורבא עצמן דס"ל הך דהוי אמתלא ומבטלין את הקול ובקדושין שם מחמירין בא"א ע"כ צ"ב דהא דמקילין באמתלא היינו אם הי' אומרת ברי שלא נתקדשה שהנה פחות מש"פ משא"כ התם בקדושין דמשמע דלא ידעי שהרי אמר שם אמרה לי אמי וכו': סעיף ד בהג"ה נתברר אח"כ ששקר הי' וכו' לכאורה מדכתב הרמב"ם דאם נראין הדברים לב"ד סומכין על האמתלא אפי' לאחר עשרה ימים וכן מדכתב הר"י דלית הלכתא פרבה בר"ה דלא מהני אמתלא לאחר יו"ד ימים משמע אבל אם נתברר מבטלין.

אף ז"א דמשמע בפ"ס דלא תליא הך פלוגתא דרבה בר"ה ור"ז בהך פלוגתא אם מבטלין או אין מבטלין והיינו משום דבאמתלא יצא הקול האמתלא בעיר פלישנא דמתניתין דמקודשת ומגורשת שפירש"י שיצא קול דמגורשת בזה בנודאי דמבטלין קלא כיון דהקול ושוברו שניהם יצאו בעיר אבל בהאי דמבטלין דפליגי בי' היינו פשוט דלב"ד שהוא שקר אבל לא יצא הקול בעיר מזה א"כ שפיר י"ל דאע"ג דאמתלא מהני לאחר יוד ימים אפ"ה כשלא נודע בעיר אפי' אם נודע לב"ד בבירור אין מבטלין ועוד דבאמתלא אין קול השני מכחיש לגמרי את הקול הראשון אלא שהנה בתנאי או בספק קרוב לו אבל בהאי דמבטלין הוא הכחשה לקול ואיכא למיחש דלמא יאמינו לקול הראשון והרמ"ה מב שהביא הטור ס"ל איכא ופסק כמ"ד כשנודע שהחזיק שנתחזק בב"ד הנה

שְׁקָר וּבְאִמְתָּלָא בְּקוּל פֶּסֶק כַּר"י דְּאִינוּ מוֹעִיל לְאַחַר עֲשָׂרָה יָמִים פִּינּוּ דְעֵדִינּוּ הוּא סֶפֶק אֲמָנָם נִרְאָה פְּשׁוּט דָּאם בָּאוּ עֲדִיף וְהַעֲיָדוּ שְׁלֵא נִתְקַדְּשָׁה כְּלָל פְּשִׁיטָא דְּמִבְטָלִין אֶת הַקּוּל לַכ"ע וְנֶאֱפִי' עַד א' י"ל דְּמִצְטָרֵף עִם חֲזָקַת פְּנוּי' לְהַכְחִישׁ אֶת הַקּוּל כְּדֵאִיתָא בְּכַתְּבוֹת דְּרַף כ"ו דְּנִפְיָק עֲלֵי' קָלָא דְּבִן גְּרוּשָׁה וְאִמְתַּנְי' וְאֶתִי ע"א וְאָמַר יְדַעְנָא בִי דְכֹהֵן הוּא וְאִסְיָקְנָא וְכו' וְכַמ"ש תּוֹסְפוֹת שָׁם בַּד"ה וְהָאֵמַר ר' יוֹחָנָן וְכו' אֲלָא דְהִכָּא מִיָּגְרִי שְׁהַבְּיטוּל הִיָּה אִינוּ לְהַכְחִישׁ אֶת הַקּוּל שְׁלֵא נִתְקַדְּשָׁה אֲלָא לְהַכְחִישׁ אֶת הַחֲזִיזוּק שְׁנִתְחַזַּק בַּב"ד עַל פִּיהֶם וְאִין לְהַקְשׁוֹת א"כ אִמְאִי קָאֵמַר הַש"ס אִילְמָא דְּאִי מְגַלְיָא מְלַתָּא דְּקַדוּשָׁי קָמָא לָאו קַדוּשָׁי מְעַלְיָא נִינְהוּ מְבַטְלִינּוּ קָלָא וְכו' דְּלָמָא אָמַר אִי מְגַלְיָא מְלַתָּא ע"י שְׁנֵי עֲדִים שְׁהַעֲיָדוּ שְׁלֵא נִתְקַדְּשׁוּ.

ז"א דִּי"ל דְּהָא מְלַתָּא דְּפְשִׁיטָא הִיא וְתוּ דְּלָא שְׂכִיחַ פְּוִלֵי הָאִי שְׂיִכּוּלִין לְהַעֲיָד בְּבִירוֹר שְׁלֵא נִתְקַדְּשָׁה דְּדִלְמָא קַדְּשָׁה ע"י שְׁלִיחַ קַבְלָה אוֹ שְׁלִיחַ הוֹלְכָה אֲבָל אִם יְכּוּלִין לְהַעֲיָד בְּבִירוֹר שְׁלֵא נִתְקַדְּשָׁה כְּלָל נִרְאָה פְּשׁוּט דְּמִבְטָלִין אוֹתוּ.

וּבְזָה מִיָּנֻשׁב מ"ש הַב"ח דְּמַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם שְׂיִצָּא הַקּוּל שְׁנִתְקַדְּשׁוּ וְהַעֲיָדוּ הַעֲדִים בַּב"ד וְאַח"כּ נִתְבָּרַר ע"פ הַדִּין ע"י גְּדוּלִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה שְׁהַקְדוּשָׁיִן אִינָם פְּלוּם וּמִתִּירִין אוֹתָהּ דִּלְפַּמ"ש אִם נוֹדַע בְּבִירוֹר שְׁהַקּוּל הוּא שְׁקָר וְאִינָם קַדוּשָׁיִן כְּלָל לַכ"ע מְבַטְלִין וְלָא פְּלִיגִי אֲלָא הִכָּא שְׁנִתְבָּרַר שְׁהַחֲזִיזוּק בַּב"ד הוּא שְׁקָר אֲבָל הַקּוּל אֲפֻשֶׁר שְׁהוּא אֲמַת וּלְפ"ז מ"ש הַב"ש בַּס"ק י"א לְדַעַת הַרְמַב"ם דְּמִפְרָשׁ הָא דְּאִי בְּסוּגְיָא אִפִּי' לְמ"ד לָא מְבַטְלִינּוּ קָלָא בְּהָא מְבַטְלִינּוּ קָלָא מִיָּמַר אָמַר עֵינֵינוּ רַבְּנָן בְּקַדוּשָׁיִן וְלָא הָוִי בְּהוּ ש"פ וְכו' וְכֵן בְּעוֹבְדָא דְּאִיְקוּדְשָׁא לְחַד מְבַנֵּי פְּלוּנְיָא אִיְיָרִי שְׂיִצָּא הַקּוּל וְאַח"כּ נִתְבָּרַר וְהִי' קָטָן אוֹ שְׁלֵא הִי' ש"פ כו' וּלְפַמ"ש ז"א דָּאם נִתְבָּרַר שְׂאִין הַקְדוּשָׁיִן פְּלוּם מוֹדִים כ"ע דְּמִבְטָלִין הַקּוּל אִפִּי' אִם אִין שׁוּם אֲמַתָּלָא וְלָא הִנְצָרֵף לֹאֵמַר מִיָּמַר אָמַרוּ עֵינֵי רַבְּנָן וְכו' וּבְאֲמַת בַּש"ג לָא פְּתַב אֲלָא אִם נִתְבָּרַר הַדְּבָר בַּב"ד מִתִּירִין אוֹתוּ וְהִיָּנוּ שְׁנִתְבָּרַר ע"ה הַעֲדִים שְׂבָאוּ מְמַדִּינַת הַיָּם וְהַכְחִישׁוּ חַת הַעֲדִים שְׂבָאוּ לְפָנֵינוּ אֲבָל אִם נִתְבָּרַר שְׂאִין הַקְדוּשָׁיִן פְּלוּם פְּשִׁיטָא דְּמִבְטָלִין וּבַל"ז אִי אֲפֻשֶׁר לְפָרֵשׁ כֵּן דָּאם נִתְבָּרַר לַב"ד שְׁהִי' קַדוּשָׁיִן פְּחוֹת מַש"פ הִי' סֶפֶק מְקוּדְּשֵׁת לְשְׁמוּאֵל שְׂמָא ש"פ בְּמַדִּי כַּמ"ש הַב"ש.

גַּם מֵה שְׂדֵיִיק הַב"ח מְדַבְּרִי הָרָא"ש וְהַטוֹר שְׂפַתְבוּ נִתְבָּרַר ע"י אוֹתָם שְׁהוֹצִיאוּ הַקּוּל הֵינֵי אוֹתָן הַעֲדִים שְׁהַעֲיָדוּ בְּפָנֵי ב"ד הֵם עֲצָמוֹן חֲזָרוּ בְּהוֹן בְּפִירוּשׁ' לָא נִהִירָא דְּקִי"ל פִּינּוּ שְׁהַגִּיד שׁוּב אִינוּ חוֹזֵר וּמַגִּיד.

וְתוּ דָּא"א מְשִׁים אֶת עֲצָמוֹ רְשַׁע כְּדֵאִיתָא בְּכַתְּבוֹת דְּרַף י"ח ע"ב וְאֲפִי' אִם עֲדִים אֲחֵרִים בָּאִים וּמְכַחֲשִׁים אֶת הָרָאשׁוּנִים שְׁהַעֲיָדוּ בַּב"ד אִין זָה פְּדָאִי לְבַטֵּל הַקּוּל דְּמֵאִי חֲזִיַת דְּסִמְכִי אֶהְיָה יוֹתֵר מְהֵיָהוּ מִשָּׂא"כ פְּשָׂבָאוּ הַעֲדִים מִמְדָּה"י וְיִכְחִישׁוּ דְּנֶאֱמָנִים יוֹתֵר כַּמ"ש הַרְמַב"ן וְהִבִּיאוּ הַב"ש לְעֵיל סִי' א"ב וְסִי' קִט"ו מ"ש הַטוֹר שְׁהוֹצִיאוּ הַקּוּל קָאִי עַל הַעֲדִים שְׂבָאוּ מִמְדָּה"י שְׁעַל פִּיהֶם הוֹצִיאוּ אֶת הַקּוּל: סְעִיף הַ נֶאֱמַר גִּירָשׁ הַשְּׁנִי וְכו' פְּתַב הָרָא"ש דְּהִלְכְּתָא כַּר"ה מְדַאֵמַר ר"פ אָרְף זוּ מְגַרְשׁ וְכו' נִרְאָה הָא דְּהִנְצָרֵף לְזָה וְלָא קָאֵמַר מְשׁוּם דַּר"ה לְחוּמְרָא שׁוּם דִּי"ל דְּאִין רָאָה מְדַבְּרִי ר"ה דְּהָא פְּתַב הַרְשָׁב"א וְהִבִּיאוּ הַב"ש י"ז דְּהָוִי ס"ס שְׂמָא לָא קִיְדַשׁ הָרָאשׁוֹן וְשְׂמָא לָא גִירָשׁ א"כ י"ל דַּר"ה לְשִׁיטָתוֹ

דס"ל דאין אשה מעינה אפי' שלא בפניו לכה יסברו העולם שבנודאי גירש ולא הוי ס"ס אכל למאי דקי"ל דלא כר"ה ה"ל ס"ס לכה הוצרה לאתווי מדר"פ.

ולכאורה הנה נראה דמוכס מדמצריף ר"ה גט מראשון ולא אמרי' דהוי ס"ס שמה לא קידש ואת"ל קידש שמה גירש דמשום חזקה דאין אשה מעינה פיון דס"ל לר"ה דחיישי' לחומרא מ"מ ספיקא הוי וכיון דאיכא ספיקא דשמה לא קידש הוי ס"ס א"כ מוכח דמתמירינן אפי' בס"ס אף ז"א די"ל דחומרא דא"א שאני פדאיתא לעיל סימן מ"ה גבי סבלונות דחייש ר"ה אפי' למעוטי משום חומרא דא"א ובהה"ה נראה לענ"ד לפרש הסוגיא דגיטין שם שלחו ליה מבי רב לשמואל למדנו רבינו יצא קול מראשון וכו' שלח להו תצא והעמידו הדבר על בוריו וכו' יש להבין מאי הנה שאלתם דהא משנה מפונשת יצא שמה בעיר מקודשת ה"ז מקודשת ופשיטא דבקול צריכה גט ודוחק לומר שנסתפקו אם אינו אלא לכתחילה וגם א"א לומר שנסתפקו אם צריכה גט משני דפשיטא דבלא עדים גמורים אין להפקיע קדושי שני ותו מאי זה שהשיב להן העמידו דבר על בוריו על אשר לא שאלוהו ונראה דספיקא דידהו הוי פיון דר"ה ס"ל דא"א שנתקדשה אפי' שלא בפני בעלה צריכה גט הא דס"ל הקא לר"ה דמגרש ראשון ולא אמרינן דא"צ גט מראשון משום דאין אשה מעינה היינו משום דכתבו תוס' בד"ה ואידך פי אתמ' כו' דר"ה לא אמר אלא להחמיר אכל לא להקלי א"כ י"ל דנסתפקו בזה פיון דאינו אלא קול מראשון וגם פשטה דה וקבלה קדושין מאחר א"כ הוי ס"ס שמה לא נתקדשה לראשון ואם נתקדשה שמה גירשה כבר דא"א מעינה פדבר המנונא דכיון דלה חמיר חיישינן לדבר המנונא אפי' שלא בפניו ע"כ ה"ל ספק א"כ בכה"ג ה"ל ס"ס אלא דבאמת ר"ה מחמיר אף בזה ומצריכה גט מן הראשון א"כ י"ל דשמואל השיב להם דתצא והיינו דצריכה גט אף מראשון וכדי שלא יטעו בו דמשום חומרא הוא כדס"ל באמת לר"ה פנ"ל לכה שלח להם העמידו הדבר על בוריו להודיעם דלא חיישינן פלל לדבר המנונא שלא בפניו אף מ"ש הרא"ש דמשמע מלישנא דר"פ דאמר אף בזו וכו' ולפמ"ש אינו מוכרח כ"כ פיון דר"פ מחמיר אף ביצא קול מזה ומזה אף דהוי ספק ספיקא תו אין לחלק אף בקודשה השני קדושי תורה והא דקאמר ר"פ אף בזה היינו משום דבזה איכא עוד ספק מחמת קול השני ועוד נראה דאין ראיה מהא דר"פ דהא אמר בסוגיא שם לעיל אמר רב פהנא לר"פ ואת לא תיסברי וכו' לאו משום דאמרינן על תנאי קידש ומשני ר"פ שאני התם דאתי בעא וקא מערער א"כ כנראה דלרב פהנא דתלינן התם בתנאי וליה חיישינן שיאמרו שהחזיר גרושתו שנתקדשה פדאיתא שם ר"פ האשה רבה ה"נ יש לומר בקדושי שני דעל תנאי הוי.

ור"פ לשיטתו. דמשני לעיל ש"ה דאתי בעל וכו' וכיון דפסק הרי"ף פרב זביד י"ל דטעמא הוא פדבר פהנא אף כבר כתבנו לעיל דסתמא מסקנא דסוגיא ר"פ אשה רבה דטעמא לאו משום תנאי הוא וכדמשני ר"פ לעיל מיהו אפתי אינו מוכרח ה"כ פנ"ל ע"כ נראה דלא החמירו אלא לכתחילה כמ"ש הב"ש אכל אם נשאת לראשון לא תצא ועיין לעיל סי' מ"ה ס"א בהג"ה: שם ואם פנסה שני קודם שגירש ראשון הרי זה אסורה וכו' דין זה פתב הטור וב"י פתב עליו ופשוט הוא והב"ש פתב שיהי' עכ"פ עידי יחוד אכל אם לא הי' אלא חופה מותרת עכ"ל ונלענ"ד דהטור הוציא זה מדברי רש"י ז"ל בד"ה דבמת נשואין וכו' וקי"ל פשם שאסורה לבעל וכו' הרי דין זה מפונש דאם פנסה השני ואח' פל

גִּירָשָׁה הָרֵאשׁוֹן הָרִי זֶה אֲסוּרָה עַל זֶה מִשּׁוּם אִיסוּר סוּטָה לְבַעַל וְלַבּוֹעַל לִפְ"ז מוֹכַח דְּאִפִּי בְּנִכְנֵס לְחִנּוּף אֲסוּרָה דְּהָא ר' אֲשִׁי בְּקָלָא בְּתַר נְשׁוּאִין מִיָּרִי אִפִּי יֵצֵא הַקּוֹל אַחַר הַחִנּוּף מִדְּקָאֵר הָא דְּבַתֵּר אַרוּסִין חִיִּישִׁין מִשְׁמַע דָּאֵם נִכְנֵס עִמָּה לְחִנּוּף נְמִי אֲסוּרָה לִי אִם מְגִרָשָׁה הָרֵאשׁוֹן דַּל"ה מֵאִי טַעְמָא דְּלֵא חִיִּישׁ לָהּ רַב אֲשִׁי מִיְהוּ מְלִשׁוֹן הַתּוֹסֵ' בַּד"ה וְהָאֵמַר ר' אֲשִׁי כָּל קָלָא וְכו' וַא"ת וְלוֹקִינֵן בְּתַר אַרוּסִין וְכו' אִף דְּהֵתֵם אֲיָרִי בְּכֵהֵן אֵה דְּאֲסוּרָה לֹו מִשְׁמַע דַּס"ל דְּלֵא כַּפִּירֵשׁ"י דְּטַעְמָא הֵר' אֲשִׁי לָאו מִשּׁוּם אִיסוּר הוּא אֱלָא מִשּׁוּם דְּבַתֵּר נְשׁוּאִין הַקִּילוּ חֲכָמִים שְׁלֵא לְהוֹצֵאָה אֲמָרוּ א"כ אֵין רֵאִי לְדִין זֶה דִּי"ל דְּאִף כְּשִׁנְכֵסָה לְחִנּוּף לֹא הָוִי אֱלָא סְפֵק שְׁמָא בָּא עֲלֵי וְכִינֵן דְּהָוִי סְפֵק י"ל דְּאֵין חוֹשְׁשִׁין לְקוֹל כְּמוֹ בְּסֵפֶק קָרוֹב לֹו אוֹ קָרוֹב לָהּ וְתוֹ דַּה"ל ס"ס סְפֵק קִיְדִישָׁה הָרֵאשׁוֹן וְסְפֵק שׁוֹנָא לֹא בָּא עֲלֵי הַשְּׁנִי וְה"ל כְּיֵצֵא כַּנ"ל דְּמִתְרַת לְשִׁנְיָהֶם מִשּׁוּם דְּהָוִי סְפֵק סְפִיקָא וְדוּקָא בְּחִנּוּף לְחִנּוּף אֲבָל הֵיכָא דְּנִתְיַחֲדָה עִמּוֹ יַחּוּד גְּמוּר בְּפָנֵי עֵדִים י"ל דְּלֵא הָוִי סְפֵק.

כְּדִק"ל בְּסִי' ס"ח בַּר יוֹסִי דְּאָמַר נִסְתֵּרָה לְאַתֵּר בִּיבְמוֹת דְּרַף קִי"א ע"ב דְּלֵא שְׁיִיךְ הֵכָא מ"ש הַב"ש לְקַמֵּן סִי' קַמ"ט דְּהֵיכָא דְּאֲסִירָה עֲלֵיו לֹא אֲמָרִינֵן הֵן הֵן עֵינֵי יַחּוּד הֵן הֵן עֵינֵי בִיאָה כִּינֵן דְּלֵא יְדַעֵי מִן הַקּוֹל כְּשִׁנְשָׂא אוֹתָהּ וְצ"ע: סְעִיף ו' אֶחָד מְגִרָשׁ וְאֶחָד כּוֹנֵס וְכו' בְּסוּגֵי אֵיתָא יֵצֵא קוֹל מְזָה וּמְזָה וְכו' וְהִלְכְתָא מִתְרַת לְשִׁנְיָהֶם וְלִכְאוּרָה נִרְאָה דָּאֵם שְׁנֵי הַקּוֹלוֹת יֵצֵאוּ בְּיוֹם אֶחָד וְלֹא הִתְחַזַּק הַקּוֹל הָרֵאשׁוֹן כִּד שְׁיֵצֵא הַקּוֹל הַשְּׁנִי נְהִי דְּמַהֲנֵי הַקּוֹל עֲלָמָא כְּמוֹ בְּנִתְקַדְּשָׁה לְחַד מִבְּנֵי פְּלָנִיא.

מ"מ לְגַבֵּי אוֹתָם שְׁנַיִם עֲצָמֵן שְׁיֵצֵא הַקּוֹל עֲלֵיהֶם כִּינֵן דְּלֵא הָוִי קוֹל בְּרוּרִלְמִי נִתְקַדְּשָׁה לְזָה אוֹ לְזָה לֹא חִיִּישִׁין לְקָלָא לְכָל א' נִגְדַּח חִבְרִירָה וּמִתְרַת לְכָל א' בְּלֵא גִט מִשְׁנֵי כִינֵן דְּאֵין קוֹל בְּרוּר מְזָה יוֹתֵר מְזָה אִף לִפְ"ז אִפִּי הִתְחַזַּק הַקּוֹל הָרֵאשׁוֹן תַּחֲלָה וְאַחֲ"כַּ יֵצֵא הַקּוֹל הַשְּׁנִי נְהִי דְּמִרְאֵשׁוֹן צְרִיכָה גִט בְּנוֹדָאֵי מִשּׁוּם שְׁהִתְחַזַּק בְּזַמְנֵוּ וְהָוִי קוֹל הַשְּׁנִי כְּאִתְּלָא לְאַחַר זְמַן ע"מ מְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם וְטוּש"ע אֶחָד מְגִרָשׁ וַא' כּוֹנֵס מִשְׁמַע דְּאִפִּי אִם הָרֵאשׁוֹן נוֹשֵׂא צְרִיכָה גִט מִשְׁנֵי וְאַמְאֵי לֹא לְהָוִי קוֹל הָרֵאשׁוֹן שׁוֹבֵר לְקוֹל הַשְּׁנִי כִינֵן דְּכִבְרַת נִתְקַדְּשָׁה לְרֵאשׁוֹן וְאֵין לוֹמַר דְּהִתְחַשַּׁשׁ הוּא שְׁמָא יֵאמְרוּ שְׁגִרָשָׁה הָרֵאשׁוֹן דְּלֵא מְצִינוּ חֲשָׁשׁא זֹו דֵּא ל"כ כָּל אִשְׁתַּי אִישׁ שְׁפִשְׁטָה יְדָה וְקַבְלָה קִידוּשִׁין נִיחּוּשׁ שְׁמָא גִרָשָׁה הָרֵאשׁוֹן וְתַצְטַרְף גִּט מִן הַשְּׁנִי וְהָא דְּחִיִּישִׁין בַּר"פ הָאִשָּׁה רַבָּה בְּרִשְׁאֵת ע"פ ב"ד צְרִיכָה גִט מִשְׁנֵי שְׁלֵא יֵאמְרוּ שְׁגִירָשָׁה הָרֵאשׁוֹן הֵינֵנוּ דְּנוֹקָא מִשּׁוּם שְׁנִישְׂאֵת ע"פ ב"ד אוֹ ע"פ עֵדִים שְׁהַעֲיִדוּ בַּב"ד וְכוּן וְכוּן הֵכָא בְּקִדְּשָׁה הַשְּׁנִי קִידוּשֵׁי תוֹרָה כִּינֵן שְׁצָרִיכָה גִט מִשְׁנֵי דְּלֵא אִתִּי קָלָא דְּרֵאשׁוֹן לְהַפְקִיעַ קִידוּשֵׁי שְׁנֵי יֵאמְרוּ מְזָה צְרִיכָה הַב"ד גִּט מִסְתַּמָּא גִרָשָׁה הָרֵאשׁוֹן אֲבָל הֵכָא בְּשִׁנְיָה הַקּוֹלוֹת לְמָה נְצָרִיכָה גִט מִן הַשְּׁנִי כְּלָל דְּמַה"ת נִיחּוּשׁ שְׁגִרָשָׁה הָרֵאשׁוֹן וְדוּחַק לְאוּקְמֵי כְּגוֹן שְׁקוֹל הַשְּׁנִי הוּא שְׁקִדְּשָׁה קוֹדֵם זְמַן הַקּוֹל שְׁקִדְּשָׁה הָרֵאשׁוֹן דְּבִזָּה שְׁפִיר צְרִיכָה גִט מִן הָרֵאשׁוֹן הוֹאִיל וְיֵצֵא הַקּוֹל שְׁלוֹ תַּחֲלָה וְנִתְחַזַּק כְּבָר וּמִן הַשְּׁנִי הוֹאִיל שְׁזַמֵּן קִידוּשִׁין שְׁלוֹ הֵיא קוֹדֵם זְמַן הָרֵאשׁוֹן דְּמִלְשׁוֹן הַטּוֹר לֹא מִשְׁמַע הַכִּי.

גַּם דוּחַק לוֹמַר דְּהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם שְׁיֵאמְרוּ שְׁגִרָשָׁה הָרֵאשׁוֹן וְהָא דְּלֵא חִיִּישִׁין לְהָא בְּכָל א"א שְׁפִשְׁטָה יְדָה וְקַבְלָה קִידוּשִׁין לְהַצְרִיכָה גִט מִשּׁוּם שְׁמָא יֵאמְרוּ שְׁגִרָשָׁה הָרֵאשׁוֹן הֵינֵנוּ מִשּׁוּם דַּא"כ תֵּאָסֵר עַל בְּעֻלָּה כִּי הֵיכִי דְּלֵא חִיִּישִׁי לְקָלָא דְּבַתֵּר נְשׁוּאִין וְאַפִּי בְּאַרוּסָה שְׁקַבְלָה קִידוּשִׁין דְּלַרְבִּי אֲשִׁי לְעֵיל חִיִּישִׁין לְקָלָא דְּבַתֵּר אַרוּסִין הֵינֵנוּ כְּשִׁיֵּצֵא הַקּוֹל

שְׁנֵת־קִדְשָׁה קוֹדֵם שְׁנֵת־אֲרֶסָה לְזֶה אֲבָל אִם יֵצֵא הַקּוֹל שְׁנֵת־קִדְשָׁה אַחֲ"כ מוֹדֶה ר"א דא"צ
גַּט מִשּׁוּם שְׁתַּאֲסֵר עַל הָאָרוּס מִשּׁוּם מִחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ אֲבָל בְּקוֹל מִן הָרֵאשׁוֹן פִּינּוֹן דְּלֵא הָוִי
קִדְוִשֵׁי נִוְדָאֵי אִין חוֹשְׁשִׁין לְזֶה שְׁפִיר הִצְרִיכָה גַּט מִן הַשְּׁנֵי מִשּׁוּם חֲשִׁישָׁא דְגִירוּשִׁין אִף כֹּל
זֶה דְּחֻסָּא אֲלֵא נִרְאָה עֵינָךְ דְּכָל שְׁיֵישׁ הִכְחָשָׁה בֵּין שְׁנֵי הַקְּוִלוֹת אִיכּוּ חֲשׁוּב כְּאַמְתְּלָא דְשָׂמָא
יֵאֲמִינוּ לְקוֹל זֶה יוֹתֵר מִזֶּה וְדָמִי לְהָאֵי דְאִיתָא בְּגִיטִין דְּרַף פ"א דאע"ג דְּאִיכָא דְקָרִי לְכַתִּיבָה
כְּתִיבָה חֲיִישִׁינוּ לְקָלָא פִּינּוֹן דְּאִיכָא כְּמִי דְקָרִי לְנִתְיָנָה פְּתִיבָה וְדוּקָא בְּאַמְתְּלָא שְׂאִינוּ
מִכְחִישׁ אֶת הַקּוֹל כַּמ"ש לְעִיל.

וְנִרְאָה עוֹד דְּהָא דְצָרִיף לְגֵרֵשׁ הַשְּׁנֵי וְלֵא מְהֵנִי לְכַשְׁתַּאֲמֵר בְּפִנּוֹי שְׁלֵא קִדְשָׁה וְתִהְיִי נְאֻמְתָּ
מִדְר' הַמְּנוּנָא דְאִין אֲשֶׁה מְעִינָה דְנִהִי דְלִגְבֵי הָרֵאשׁוֹן י"ל כַּמ"ש לְעִיל פִּינּוֹן דְּכָבֵר נִתְקַדְשָׁה
לְשֵׁנֵי שׁוּב אִינָה נְאֻמְתָּ לְגַבֵי הָרֵאשׁוֹן כְּדָאֵי לְעִיל ר"ס י"ז אֲבָל לְגַבֵי הַשְּׁנֵי לְמָה לֵא תִהְיִי
נְאֻמְתָּ מִדְר' הַמְּנוּנָא.

וְנִרְאָה הַטַּעַם בְּזֶה מִשּׁוּם דְּכִינּוֹן דְּקוֹל הָרֵאשׁוֹן מְסִייעַ לָהּ דְּכָבֵר נִתְקַדְשָׁה לְרֵאשׁוֹן וְאִין
קִדְוִשֵׁי הַשְּׁנֵי כְּלוּם וְקוֹל עֲדִיף מֵעַד א' כַּמ"ש הַתּוֹ בְּכַתְּוִבוֹת ד"ה וְהָאֵמֵר ר' יוֹחָנָן כּו'
דְּהִיכָא דַע"א מְסִייעַ לָהּ שְׁפִיר יְכוּלָה לְהַעֲיֵד וְאִינָה נְאֻמְתָּ וצ"ע: סְעִיף ח בַּהֲג"ה מִיְהוּ אִם
הִי מוֹדֶה אַחֲ"כ וכו'.

הֵנָּה הַב"י הַקָּשָׁה מְסוּגֵיָא דְקִדְוִשִׁין דְּרַף י"ב דְּאֵמֵר שָׁם לֵא כֹּל כְּמִינָה דְאִימָךְ דְּאַסְרֵת לָךְ
עֲלוֹנָי וְכו' וְתִי מִשּׁוּם דְשָׁם מִיִּירֵי שְׁהִיא לֵא יְדַעָה בְּבִירוֹר אֲלֵא אֲמָרָה כֹּף בְּשָׁם אֲמָה אֲבָל
אִם אוֹמְרָת כְּרִי נְאֻמְתָּ ע"ש וְזֶה דְחִיק דְמִשְׁמַע דְאַפְל' אִם הִי אוֹמְרָת שְׁהִי מְאַמְתָּ לְאֲמָה
אַפְיָה לֵא אֲמָרִי דְשְׁנֵי אֲנִפְשָׁה חֲתִיכָה דְאִיסוּרָה.

וְיוֹתֵר נִרְאָה דְהִכָּא שְׂאֵנִי דְכִינּוֹן דְאִיכָא נְמִי קוֹל אַע"ג דְקָלָא דְבַתֵּר נִשְׁוֹאִין לֵא חֲיִישִׁינוּ לִי
הִינּוּ כְּשִׂאִין אוֹמְרָת נִתְקַדְשֵׁתִי אֲבָל אִם אוֹמְרָת הָוִי קוֹל כְּמוֹ רַגְלִים לְדָבָר דְמִהֵנִי בְּאוֹמְרָת
אֲלֵא טְמָאָה אֲנִי כְּדָאִיתָא בְּסִי' קט"ו וע"ש ב"ש דָּאִם ע"א מְסִייעַ לָהּ ה"ל רַגְלִים לְדָבָר
וְקוֹל עֲדִיף מֵע"א כַּמ"ש הַתּוֹ בְּכַתְּוִבוֹת דְּרַף כ"ו בַּד"ה וְהָאֵמֵר ר"י וְכו' ע"ש א"כ כ"ש
דְּקוֹל אֲפִי לְבַתֵּר נִשְׁוֹאִין הָוִי רַגְלִים לְדָבָר וּבְזֶה אֲתִי שְׁפִיר הָא דְאֵמֵר שָׁם וְהָאִיכָא סְהָדִי
בְּאוֹרִית וְכו' וְפִי' תוֹס' בַּד"ה וְהָאִיכָא סְהָדִי וְכו' שְׁיֵצֵא הַקּוֹל שְׁיֵישׁ עֲדִים בְּאוֹרִית כּו' ע"ש
וְלְכַאוּרָה קָשָׁה פִּינּוֹן דְאֵמֵר שָׁם לֵא כֹּל כְּמִינָה דְאַסְרֵת לָךְ אֲבַתְרִי וְכו' א"כ הָוִי קָלָא דְבַתֵּר
נִשְׁוֹאִין וְדוּחֻסָּא לֹאֵר דְלֵא הִי אֲלֵא קִדְוִשִׁין לְבַתְרָא וס"ל כְּרָבָא דְלְבַתֵּר אִירוּסִין חֲיִישִׁינוּ
אִי נְמִי דְהִיא לֵא שְׁמַעָה מְאַמָּה שְׁהִי ש"פ עַד הַשְּׁתָּא וְהִיתָה אֲנוּסָה דְמוֹתֵר לְבוּעַל אַכּב
דִּינוּ כְּמוֹ אֲרוּסָה לְרַב אֲשִׁי.

אִף כֹּל זֶה דְּחֻסָּא דְהָא קִי"ל אֲפִי לְבַתֵּר אִירוּסִין לֵא חֲיִישִׁי גַם דְּחֻסָּא לֹאֵר דְמִיִּירֵי שְׁכָבֵר
יֵצֵא הַקּוֹל קוֹדֵם שְׁנֵת־קִדְשָׁה לְשֵׁנֵי אֲלֵא נִרְאָה דְהָא הִיתָה מְאַמְתָּ לְאֲמָה וְה"ל כְּאוֹמְרָת
מְקוֹדְשֵׁת אֲנִי וְשְׁנֵי אֲנִפְשָׁה חַד"א וְכִינּוֹן דְאִיכָא קָלָא אִף לְבַתֵּר נִשְׁוֹאִין הָוִי רַגְלִים לְדָבָר
אֲלֵא דְלְכַאוּרָה קָשָׁה ע"ז דַּא"כ מֵאִי מְקַשִׁי אֲמַתְּנִיתּ וְאִסְרִינוּ לָהּ אֲגַבְרָא הָאֵמֵר ר"א כֹּל
קָלָא דְבַתֵּר נִשְׁוֹאִין לֵא חֲיִישִׁינוּ לִיָּה וְכו' וְמֵאִי קוּשְׁיָא דְלְמָא מִיִּירֵי כְּשִׁהִיא אוֹמְרָת
נִתְגַּרְשֵׁתִי אֲלֵא דְלֵא וְמִהֵמֵנִי לְהַפְקִיעַ א"ע מִבְּעֻלָּה כְּמוֹ בְּאוֹמְרָת טְמָאָה אֲנִי לָךְ רַק ע"י
הַקּוֹל דְאִיכָא רַגְלִים לְדָבָר וְאִין אוֹמֵר דַּא"כ בַּל"ז מְהִימְנִי מִשּׁוּם חֻזְקָה דְרַב הַמְּנוּנָא אֲשֶׁה
שְׂאֲמָרָה לְבְּעֻלָּה גְּרִשְׁתִּי נְאֻמְתָּ ז"א דְכִינּוֹן שְׁהַקּוֹל מְסִייעַ לָהּ מְעִינָה וְמְעִינָה דְאַפְל' אִם

ע"א מסייע לה קיי"ל דמענינה ואינה נאמנת וכ"ש קול דעדיף מעד אחד פנ"ל וקמ"ל מתניתן דנאסרת ע"י הקול משום דהוי רגלים לדבר ושני אנפשה חד"א.

ונראה די"ל דע"כ לא איירי מתניתן באומרת גרשתני דא"כ אפי' אמתלא לא מהני דמ"מ איכא רגלים לדבר דהא פתב הרמב"ם והש"ע לעיל דבדאיכא אמתלא סומכין על דבריה וכינן שהיא אומרת נתגרשתי לא מהני אמתלא ובזה א"ש מה שדקדקנו לעיל דבהאי דבפ"ק דקידושין דחשו אביי ורבא לקלא אף שלא היה קול גמור אלא דאיכא עדים ושמא לא יעידו עדים בב"ד ולפמ"ש א"ש דכינן דהוא מאמינה לאמה לא מהני אמתלא וה"ה בקול שאינה ברור דמסייע לה מהימנה אלא דאפתי קשה לי מסוגיא דגיטין דף פ"א שפח ליה רב יוסף וכו' והאמר רב אשי כל קלא דבתר נשואין וכו' ומאי קושיא דלמא מיירי שהיא מודה בגירושין אלא דלא מהימנה לה דאפתי קשה לי מסוגיא דגיטין דף הקול שהיא רגלים לדבר ובזה מהני אפי' קלא דאחר הנשואין י"ל בדוחק דא"כ אפי' לא קרי לנתינה פתיכה פינון שכתב לה גט אע"ג דקיי"ל כב"ה דבכתיבה אינה נאסרת מפל מקום הוי רגלים לדבר שנתן לה והיינו דלא מקשה והאמר ר"א מעיקרא עד דמשני דצריך בדיקה היינו אם קרא לנתינה פתיכה אי נמי י"ל דלשון יושבת תחתיו ומשמשתו משמע דאינה מודה פן נראה לענ"ד ליישב שיטת הרא"ש בתשובה הנ"ל אף אלשון הרמ"א שכתב הואיל ויצא הקול בתחלה משמע דלאחר נשואין לא מהני קול אם הי' מודה ונראה דנפקא ליה מדמקשי הש"ס בפשיטות ואסרינן לה אנברא והאמר רב אשי וכו' משמע אפי' כשהיא מודה: ובזה אתי שפיר מ"ש רמ"א דאם יצא הקול בתחלה אפי' קול הברה בעלמא מהני כשהיה מודה משום דס"ל דהוה סוגיא דפ"ק דקדושין מיירי ע"כ שיצא קול בתחלה קודם שנתקדשה לבתרא ואע"ג דלא הי' קול גמור אלא דאיכא עדים ולא נתחזק בב"ד אפ"ה פינון שהי' מאמנת לאמה מהני קול הברה שבתחלה לאוסרה והנה הח"מ כתב וז"ל מפשט הלשון משמע אף שלא הוחזק הקול בתחלה בב"ד וגם אפ"ש עתה כשב"ד רוצים לבדוק לא מצאו בקול ממש אפ"ה פינון שהיה מודה שנתקדשה כבר שונית' לנפשה חתיכה דאיסורא וכו' ע"ש.

ונראה דמוכרח לומר פן לשיטת הרמ"ה מדקאמר מאי והעמידו הדבר על בוריו אינא דאי מגלגא מלתא דקדושי קמא לאו קדושי ניהו מבטלינן קלא וכו' ומאי קושני' דלמא מיירי שלא הי' קול ברור אלא שהי' מודה בקדושין דהוי קול הברה רגלי' לדבר לכך אמר דצריך בדיקה דאם נתברר שהקול שקר אינה נאמנת להפקיע עצמה מבעלה ובזה מודה שמואל דמבטלינן פינון דלא היה קול ברור ע"כ צ"ל דפסיקא לי' דכשהי' מודה וגם יצא הקול בתחלה אפי' פשעתי ב"ד רוצים לבדוק לא מצאו בקול ממש אפ"ה פינון שהי' מודה אסורה א"כ האיך אמר שמואל העמידו דבר על בוריו דאי מגלג' מלתא דקדושי קמא לאו קדושי עליא ניהו הוי מבטלין קלא וצ"ע: סימן מ"ז סעיף ב ל"ש שזרק לה קדושי וכו' נראה דהרבנותא הי' דלפמ"ש בסעיף שאח"ז גבי פת אחת דהיכא דהם מכחישים זא"ז בספק קרוב לו לא אזלינן בתר חזקת פנוי' דאיתרע לה ולדעת הר"ן איכא למיתלי בטעות וה"א דאפי' בניסת לא' מעדים תצא ולא דמי לכת אחת דהתם אף שהוא טועה מ"מ פינון דאינו לפנינו אלא ע"א וכ"ש אם לא היה זריקת קדושין אלא בפני אלו שנים דאפי' אם הוא טועה ה"ל מקדש בעד א' אבל בשנים פינון דעכ"פ יש שני עדים על הקדושין ה"א פינון דליכא חזקת פנוי' תצא וקמ"ל דאפ"ה לא תצא דלא גרע משניהם

הם פסולים להעיד ע"ש א"כ ה"כ במה נגרע פח חזקת פנוי' מחמת אלו עדים פיון שמכחישים זא"ז ואינם יכולים להצטרף יחד לעדות אחרת וצ"ל דס"ל להטוש"ע דשני עדים המכחישים זא"ז אינם פסולין לעדות אחרת וכמ"ש הש"ך בח"מ ר"ס ל"א שפחלקו בזה חכמי פריסק אבל אין לומר דס"ל להטור וש"ע פיון דהיא עצמה מודה בזריקה אלא שאומרת שהוא קרוב לו איתרע חזקת פנוי' ואינה נאמנת במיגו משום דהוי מיגו במקום עד וממילא מטעם זה אם נשאת ל"ת משום דאיכא חזקה דדייקא דמתנירא שמה יוזם העד שאומר לא קדש פיון שהיא עצמה מודה בזריקה וליכא חזקת פנוי' ממילא תאסר מחמת העד שאמר שהיא קרוב לה משום דלפ"ז צ"ל דע"א היכא דליכא חזקה נאמן אפי' בהכחשת בע"ד ואין נר' פן מדברי הפוסקי' ב"ד סי' קכ"ז אמן העיקר נראה לפרש דברי הטור והש"ע דמייירי שהי' יודעת מן הזריקה אלא שמסופקת אם הי' קרוב לה או קרוב לו וכיון דליכא חזקה נאמן בזה ע"א אלא פיון דאיכא נמי עד שאומר שלא קדש לקד' לא תנשא לכתחילה ואם נישאת לא תצא והשתא אתי שפיר דאין להעד שאומר שהי' קרוב לו מיגו דאי בעי שתיק כנ"ל ואיכא נמי חזקה אשה דייקא להכי אם נשאת לא תצא ולפ"ז צ"ל דס"ל להטוש"ע דלא פהראב"ד ו"ל דס"ל דבאינה יודעת אפי' בלא ספק קרוב לו או קרוב לה אלא שמכחישים זא"ז בעיקר הקידושין ואפ"ה לא תנשא ואפשר דגם התוס' שכתבו ידענו שזרק לה וכו' היינו על פי עצמה א ויותר כר' דמ"ש תוס' סתם שידענו שזרק היינו שידענו עפ"י הקול דאף דעפ"י הקול אינה נאסר אלא בהחזקת כב"ד ומצאו בו דבר ברור כמבאר בסי' הקודם מ"מ פשע א' מעיד שקדשה והי' קרוב לה הוי דבר ברור וכ"ש לדעת רמ"א לעיל דאפי' עפ"י אשה ששומעה מפי שנים הוי דבר ברור כ"ש בעד א' שאומר שראה שנתקדשה אלא פיון דאיכא ע"א המכחישו ואמר שהי' קרוב לו אין זה דבר ברור מ"מ לא תנשא לכתחילה פיון דאיכא עד נגד עד ואיתרע לה חזקה מחמת הקול.

ובזה מיושב מה שדקדקנו לעיל דלמה לא תנשא לכתחילה משום חזקה דדייקא ומנסבא דיראה פן יוזם העד שאמר לא נתקדשה או יפסול בגזלנותא משום דאף אם יוזם וה"ל קול ברור ואפ"ה אם נשאת לא תצא דקיי"ל כל קלא דלא אתחזק בב"ד עד לאחר נשואין לא חיישינן ליה כמ"ש הב"ש לעיל בסי' מ"ו ס"ק כ"א ע"ש וליכא חזקה דדייקא ומנסבא דאינה יראה מלהנשא ומ"ש תוס' שהם מכחישים בזריקה ולא כתבו סתם שיצא הקול שנתקדשה והעד שאומר לא קדש מכחיש את הקול י"ל דס"ל להתוס' דאין ע"א נאמן להכחיש את הקול לגמרי דקול עדיף מע"א כמ"ש תוס' בכתובות דף כ"ו ע"א ד"ה והאמר ר"י וכו' לקד' כתבו תוס' בענין שאין העד שאומר קרוב לו מכחיש את הקול ולפ"ז מ"ש התוס' שם בתירוץ שני א"כ שהי' גרות דולקות וכו' ומ"ש פדאמרינן בפ' המגרש קאי נמי על תרוצא קמא ובתרוצא קמא איירי בקלא דר"א א"נ בגרות דולקות היינו קלא דעולא כדלעיל סי' מ"ה.

ולתה"ן שיטה אחרת בזה דמייירי ג"כ כמ"ש תוס' שמחולקים בספק קרוב לו או ק"ל אלא דמייירי שהי' הזריקה ב"ח אמות מצומצמות ביניהם ונפל באמצעם ותלינן שאחד מהם טועה וממילא דא"ש דאין פאן מיגו פיון דלא חשדינן ליה במשקר כמ"ש בחידושי פתובות שם: והנה דעת הרמב"ד הביאו הב"ש ס"ק ד' ונ"ל הרמב"ד ור"ן ורשב"א ס"ל דהסוגיא איירי דהיא א"י כגון שאמר העד שאביה קיבל קידושיה וכו' ע"ש ולכאורה יש

לתמונה דהא סוגיא מפונרשת בפרק האומר דף ס"ו דס"ל לרבא והכא קי"ל דאין דבר
שבערוה פחות משנים אפילו הוא שותק מיהו על הסוגיא אין להקשות לפי הגירסא
שלפנינו דאבני מוקי לה בע"א י"ל דלאבני לשיטתו דס"ל שם בפרק האומר דאפילו
בדבש"ע ע"א נאמן בשותק אבל מ"ש הר"ב ד"ד וסייעתו להלכתא פן קשה דהא קי"ל
פרבא שם וכ"ש לגי' שהביא הר"ן דיש גורסים רב פפא וצ"ל כמ"ש בחידושינו דף ס"ה
ע"ב דס"ל דאפ"ה לכתחילה לא תנשא פיון דבשאר אסורים ע"א נאמן היכא דשותק
וכ"כ הב"ש סב"א זו לעיל בסי' מ"ב ס"ק ז' דלכתחילה לא תנשא הוא דומה לשאר
אסורי בדיעבד מיהו אפתי קשה דהא משמע מסוגיא דוקא דאיכא עד המכחיש ואמר לא
נתקדשה אבל בע"א שאמר נתקדשה לבד אפי' אם נישאת תצא וכן קשה על הרמב"ם
ז"ל שכתב בפ"ט ואם נישאת לא תצא שהרי היא אומרת לא נתקדשה וכו' משמע אם
אומרת א"י אפי' אם נישאת תצא וצ"ל דס"ל דהא דאמרין בדרף ס"ו דבדבר שבערוה
אפי' שותק אין העד נאמן היינו דוקא כעובדא דהאי סמיה דהתם שפבר היתה כנשואה
לו בהיתר אבל היכא שפבר העד בתחלה קידם נשואין דלכתחילה לא תנשא ועברה ונשאת
תצא וי"ל הטעם בזה דהא נתבאר בסי' הקודם דבקלא קמא נשואין אפי' עברה ונשאת
תצא והיכא שיצא הקול אחר שנשאת לא תישינו ליה כלל א"כ י"ל דע"א נמי הכי
ולשיטת הרמב"ם הנה נראה לחלק בענין אחר דהאי סיגי' דפרק האומר מיירי דשותק
בענין שלא הי' לו לידע אבל אם הי' לו לידע נאמן וכמ"ש תוס' שם באם אמר נתנסף
יינה והו' שותק ה"ל כהודאה והטעם בזה י"ל משום דהא דבעינו ב' עדים בדבר שבערוה
אמר'י שם דילפינו דבר דבר מממון ופירש"י בע"א אינו מחויב בממון אלא שבועה א"כ
היכא דשתק והוא דבר שהי' לו לידע שהרי אומר בפניו נתנסף הא קיי"ל לענין ממון
ג"כ אם טוען א"י פנגד ע"א והוא דבר שהי' לו לידע חייב לשלם משא"כ בדבר דלא
ה"ל למידע כדאיתא בח"מ סי' ע"ב וסי' ע"ה וע"ש בש"כ שכתב דהיכא דוודאי לא ה"ל
למידע פטור כמו ביתומה א"כ י"ל דה"נ פיון שהיה לו לידע שנתקדשה מהני אפי' ע"א
שאומר נתקדשה אבל לדברי הר"ב דמפרש הסוגיא באומר העד שאביה קדשה דלא
ה"ל למידע אפ"ה בע"א לבד שאומר שקדשה תצא ע"כ צריך לחלק פנ"ל והנה הרמב"ם
ז"ל סתם דבריו וכתב בפ"ט שם סתם כלשון הסוגיא והר"ן נדחק לפרש דבריו דמיירי
בספק קרוב לו והוא דחש גדול כמ"ש הוא עצמו שם דא"כ ה"ל להרמב"ם לפרש וכ"ש
לפמ"ש לפרש דברי תוס' דמיירי ע"כ שידועה עפ"י הקול וה"ל לפרש ויותר כר' דמיירי
ששתקה בתחלה ומ"ש שהרי היא אומרת שלא נתקדשה היינו דלאחר שנשאת אומרת
פן וכינון דהוי עד פנגד עד אין שתיקתה ראיה לאיזה מהם ומספיקא לא הנשא אבל פיון
שנשאת כפר ואומרת שלא נתקדשה אף ששתקה בתחלה פיון שנוכל לומר דמה ששתקה
בשביל שהיה העד שאומר נתקדשה מוכחש מן השני לכוף לא תצא.

פן נראה לע"ד וצ"ע. ועיין לעיל סימן למד סעיף ה' מ"ש הח"מ וב"ש בשם מהר"ם
בתשובה מימזוני ועיין מ"ש שם: סעיף ד אמרה היא בעצמה נתקדשתי וכו' לשון הסוגיא
בפ"ב דכתובות שם ת"ר האשה שאמרה אשת איש אני וכו' ומעשה נמי באשה אחת
גדולה וכו' ואמרה להם מקודשת אני וכו' וכן הוא בלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ט שם אמרה
מקודשת אני לאחר זמן עמדה וקדשה עצמה וכו' ונראה דלפמ"ש הטור בסי' קכ"ב
באומרת א"א הייתי וכו' נאמנת וכו' והיינו מטעם דהיכא דאינה עוקרת דבריה הראשונים

אָלאַ מוספֿת עליהם לומר נתגֶרְשָׁה וכיון שלא ידענו שהיתה אשת איש אלא על פיה נאמנת אפילו לאחר כ"ד ע"ש א"כ י"ל דה"ה באומר' נתקדשתי נאמנת אפילו לאחר כ"ד לומר נתגֶרְשָׁתי כיון שלא אמרה לשון מקדשתי אני דמשמע שהיה מקדש' עדיין באותו שעה אלא נתקדשתי יכולה לפרש דברי' נתקדשתי ונתגֶרְשָׁתי וכ"ש היכא דעמדה וקדשה עצמה לאחר זמן נהי דקי"ל דלא פרב הונא דאמר א"א שפֿשֿטה ידה וקבלה קדושים שלא בפני בעלה מקדשתי ולא חיישינו שמה נתגֶרְשָׁה בכה"ג י"ל דאינה מכחשת לדברי' הראשונים אלא מוספֿת עליהם לומר נתגֶרְשָׁה מ"מ היכא דאמרה אח"כ שלא נתקדשה מעולם ומכחשת את דברי' הראשונים אינה נאמנת אף דאית לה מיגו דאי בעי אמרה נתקדשתי ונתגֶרְשָׁתי מ"מ לא מהני בזה מיגו להכחיש דברי' הראשונים כמ"ש בחידושי פתובות דף כ"ב דלא מהני בזה מיגו פדאמרי' שם בדרף י"ט גבי עדים שאמרו אנוסי' היינו מחמ' ממון דאינה נאמנים אפילו היכא דאית להו מיגו ועוד נראה דאם אחר זמן שאמרה מקדשתי אני אמרה שמת אותו שקדשה נאמנת דלא גרע משאר א"א גמורה שאמרה שמת בעלה דנאמנת א"כ לעולם אית לה מיגו דאי בעי אמרה שמת אותו שקדשה וע"כ צ"ל דלא מהימנה אפילו יש לה מיגו מיהו יש להסתפק בהא דאפשר כיון דטעמא דנאמנת באומרת מת בעלי הוא משום דאשה דייקא ומינסבא מתוך חוקר שהחמירו עליה בסופה פדאית' בר"פ האשה רבה א"כ י"ל דהכא שאינה נראה שתוכל להכחישו שלא נתקדשה לו אפשר דלא מהימנה מ"מ נראה אם מפרשת דברי' הראשונים ואומרת שנתקדשה לאדם שידוע לנו עתה שמת כיון שיכולה לפרש דברי' מהימנא כמי בהא כמ"ש בס"ס ל"ז וצ"ע שלא הנכירו הפוסקים מזה ואפשר דאפילו אם אמרה סתם שמת אותו שקדשה נאמנת במגו שהיתה אומרת שנתקדשה לאדם שידוע לנו שמת.

עוד כתבנו בחידושינו שם די"ל דאם אמרה אחר כף על תנאי נתקדשתי ולא נתקנים התנאי דנאמנת כמו גבי עדים שאמרו תנאי הו' דברינו נאמנים דאין זה חוזר ומגיד אלא הוספה על דבריהם הראשונים ואפשר דהוא בכלל אמתלא שהזכירה הברייתא פדאיתא במתניתין ס"פ המגרש דף פ"ח ע"ב איזהו אמתלא גירש איש פלוני את אשתו על תנאי וכו' והא דלא מהימנה במיגו שהיתה אומרת שקדשתי הו' על תנאי היינו משום דלא מהני מיגו להכחיש דברי' הראשונים ועיין בסמוך: שם לאחר כ"ד אינה נאמנית וכו'.

בסוגיא דכתובות שם איתא הטעם משום דשוויתה אנפשה חתיכה דאיסורא משמע לכאורה דדוקא פשאמרה הו' בעצמה נתקדשתי אבל האב שאמר קדשתי את בתי דלא שייך לומר דשוויה אנפשה חתיכה דאיסורא יוכל לחזור בו אבל באמת ז"א דבכל מקום שעד א' נאמן אין יוכל לחזור פדאיתא בי"ד סי' א' סעיף י"ב וכן משמע מהא דדריש שם מקרא את בתי נתי לאיש הזה אסרה התירה הרי דגבי אב בעינן נמי תוך כ"ד דוקא ולכאורה היה נראה דגבי אב כיון דסימני' רחמנא כמו עדים דינו כעדים שהעידו בב"ד שאינם יכולים לחזור ולהגיד אפילו פשנתנו אמתלא פדאיתא בח"מ סי' כ"ט אף נראה העיקר בזה כמ"ש בחידושי' בסוגיא שם דעיקור החילוק הוא אם העידו בב"ד בתורת עדות לא מהני אמתלא והכא מיירי שלא העידו בב"ד בזה אין איסורא אלא משום דשוויה אנפשה חז"א ומהני אמתלא וצ"ע בזה שלא חלקו הפוסקים: שם או שנתנה וכו' עיין בחידושי' פתובות דף כ"ב דמוכח הכי מן הסוגיא מיהו היכא דאית לה מיגו צ"ע אי בעינן דוקא שיהא נזכר לב"ד ע"ש: שם עד שיבוא ארוסה כתב הח"מ פלומר שיבוא א'

ואומר אני הוא שקדשתי כָּבֵר והיא תוֹדָה לְדַבְּרֵי שְׁזָה הוא וְאֶפְשֶׁר אֶף שְׁלֹא תוֹדָה רַק שְׁתַּעֲמִיד בְּדַבְּרִים הָאֲחֵרוֹנִים וְתֹאמַר פְּנוּי' אֲנִי והוא אומר אֲנִי הָאָרוֹס שְׁלֶךְ ג"כ מִתּוֹרַת לוֹ וְכו' מ"ש וּלְפִי עַנ"ד ז"א פִּינּוֹן דְקִי"ל לְעֵיל סִי ל"ז סְעִיף כ"ד דָּאִם אוֹמְרַת נִתְקַדְשִׁיתִי וַאֲ"י לְמִי וְכֹא א' וְאֹמַר אֲנִי קִדְשִׁיתִי נְאֻמָּן לִיתָן לָהּ גִט אֲבָל לֹא לְכוֹנְסָה מְשׁוּם דְחִיּוּשִׁינוּ דִּי צְבִירִי תְקִפִי וְלֹא מִיִּרְתָּת שְׁמָא תְפִיר אוֹתוֹ א"כ כ"ש הֵכָא שְׁהִיא אוֹמְרַת שְׁהִי פְנוּי דְלֹא מִיִּרְתָּת דְאִיפָא לְמִיחֻוּשׁ לְשְׁמָא יִצְרוּ תְקִפִי וְיִישׁ לְפָרֵשׁ דְבָרֵי הֶרְמֵב"ם עַד שְׁיָבוּא אַרוּסָה וְיִהְיֶה נְאֻמָּן לִיתָן גִּט לְהַתִּירָה לְעֵלְמָא פְדִלְעֵיל שָׁם וְלֹא שְׁיִינְךָ בְּזָה לֹאמַר פִּינּוֹן שְׁהִיא מְכַחֶשֶׁת אוֹתוֹ שׁוֹנִי' אִיהִי אֲנַפְשָׁה חֲתִיכָה דְאִיסוּרָא דַע"כ"פ אֵין בָּהּ צַד אִיסוּר עַל פִּי פִינּוֹן שְׁאוּמְרַת פְּנוּי' אֲנִי אֵלָא דְאֶכְפִּי יִישׁ לְדַקְדָּק פִּינּוֹן דְקִי"ל דְחֻזְקָה דַא"א מְעִיזָה אֵלִימָא טוֹבָא אִפִּי לְאֶפּוֹקִי מְחֻזְקַת א"א א"כ גִּימָא פִּינּוֹן שְׁהִיא אוֹמְרַת בְּפִנּוּי שְׁהִיא פְנוּיָה אִיפָא חֻזְקָה דְאֵין זָה אַרוּס שְׁלָה מְדַהֲעִיזָה בְּפִנּוּי וְאֵינוֹ נְאֻמָּן אִפִּי לִיתָן גִּט דְאֵין ע"א נְאֻמָּן בְּמָקוֹם חֻזְקָה מִיְהוּ י"ל דְקָאִי אֵהָא דְאֹמַר אִם קִדְשָׁה אַחַר וּמִיִּירִי הֵכָא שְׁכָבֵר נִתְקַדְשָׁה וְאֲזִיל חֻזְקָה דְאֵין אֲשָׁה מְעִיזָה פְדִאִיתָא לְעֵיל בְּסִי י"ז סְעִיף ב' דָּאִם נִתְקַדְשָׁה כָּבֵר אֵינָה נְאֻמְנַת דְמְעִיזָה וּבְזָה מְדוֹקְדָק הֵטִיב שְׁפִתְבוּ הֶרְמֵב"ם וְטוֹש"ע דְבָר זָה עַד שְׁיָבוּא אַרוּסָה בְּתַר דְקִדְשָׁה אַחַר וְלֹא כְתָבוּ זָה בְּתַחֲלַת דְבָרֵיהֶם דְאִיסוּרָה עַד שְׁיָבוּא אַרוּסָה וּלְפַמ"ש אֲתִי שְׁפִיר דְאֵינוֹ מוֹעִיל אֶף שְׁיָבֹא אַרוּסָה וְאֵינוֹ נְאֻמָּן אֶף לִית גִּט אֵלָא כְּשֶׁנִּתְקַדְשָׁה לְאַחַר דְלֹא שְׁיִינְךָ חֻזְקָה דַא"א מְעִיזָה וְעַמ"ש הַב"ש לְפָרֵשׁ דְבָרֵי הֶרְמֵב"ם עַד שְׁיָבוּאוּ אַרוּסָה הֵינּוּ שְׁיָדוּעָה בְּעֵדִים שְׁזָה הוּא הָאָרוּס וְלֹא נִהֵרָא דַא"כ לְמָה כְּתַב הֶרְמֵב"ם לְפִיכָךְ נוֹתַן לָהּ גִּט וְכו' דְגַט זָה לְמָה פִּינּוֹן שְׁהִי עוֹמְדַת בְּאִיסוּר עַד שְׁתַּבִּיא עֵדִים שְׁזָה הוּא הָאָרוּס א"צ גִּט מְשֻׁנִי וְעוֹד נִרְאָה דְבְּזָה אִיסוּרָה לְחֻזְרָה לְרֵאשׁוֹן מְשׁוּם חֲשֵׁשָׁא דִיאֲמָרוּ שְׁהַחֲזִיר גְּרוּשְׁתּוֹ דְהָא כְּתַב הַלַּח"מ בַּפ"ט שָׁם דְהָא דְמוֹתְרַת הֵכָא לְחֻזְרָה לְרֵאשׁוֹן וְלֹא חִיּוּשִׁינוּ לְשְׁמָא וְאֲמָרוּ וְכו' פְדִלְעֵיל בְּסִימָן מ"ו סְעִיף ה' מְשׁוּם דְהֵכָא יֹאמְרוּ שְׁנִתְנָה אֲמַתְלָא לְדַבְּרִי מִשָּׂא"כ כְּשֶׁיָבוּאוּ עֵדִים שְׁהוּא הָאָרוּס שְׁלָה וְע"כ מִיִּירִי הֵכָא בְּלֹא עֵדִים וְצ"ע: שָׁם בַּהֲג"ה אֲבָל אֲמָרָה נִתְקַדְשִׁיתִי לְפִלוּנִי וְכו' עֵינּוֹן בְּחִידוּשֵׁינוּ כְּתוּבוֹת שָׁם שְׁפִתְבְּנוּ דְהָא דְאֵינוֹ מוֹעִיל אֲמַתְלָא בְּזָה דְדָמִי לְהָא דְאִיתָא בַח"מ סִי פ' דְאֵינוֹ טוֹעֵן וְחֻזְרָה טוֹעֵן וְכו"ש כְּשֶׁיִּצְא מַב"ד דְאֵינוֹ נְאֻמָּן אִפִּי לְפָרֵשׁ דְבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהָא דְאִיתָא לְקַמָּן סִי קט"ו סְעִיף וי"ו דָּאִם נִתְנָה אֲמַתְלָא נְאֻמְנַת נְשַׁמַּע אֶף לְעַנְיָן כְּתוּבָה כְּבָר כְּתָבְנוּ שָׁם דְהֵתֵם שְׁאֲנִי דְעִיקָר הַדְּבָר הוּא לְעַנְיָן אִיסוּרָא וּמְמוֹנָא מִמִּילָא קֶאֱתִי וְכֵינּוֹן דְנְאֻמְנַת לְעַנְיָן אִיסוּר מִמִּילָא גּוֹבָה כְּתוּבוֹתָה דְלֹא כַח"מ שָׁם וְלֹא דְמִי לְהָא דְאִיתָא בְּגִיטִין דְרַף נ"ד ע"ב נְאֻמָּן אֲתָה לְהַפְסִיד שְׁכָרְךָ וְאִי אֲתָה נְאֻמָּן לְהַפְסִיד ס"ת וְכו' וְלֹא אֲמָרִינוּ פִּינּוֹן דְאֵינוֹ נְאֻמָּן לְהַפְסִיד ס"ת לְמָה יַפְסִיד שְׁכָרוֹ י"ל דְשְׁאֲנִי הֵתֵם פִּינּוֹן דְעַמְד בְּהוֹדְאָתוֹ.

מִיְהוּ צ"ע פִּינּוֹן דְקִי"ל בַּח"מ סִי פ"א כָּל שְׁלֹא אָמַר אֲתֵם עֲדִי וְהוֹדָה שְׁלֹא בְּפִנּוּי יוֹכֵל לְטַעוֹן שְׁלֹא לְהַשְׁבִּיעַ א"ע א"כ ה"כ פִּינּוֹן שְׁהוֹדָה שְׁלֹא בְּפִנּוּי לְמָה לֹא יוֹעִיל אֲמַתְלָא הַנִּפְרַת לַב"ד וְצ"ל דְטַעֲנוֹת שְׁלֹא לְהַשְׁבִּיעַ עֲדִיף טְפִי פִּינּוֹן דְאֶפִּילוּ לֹא טַעֲנוּ טַעֲנִינוּ לִיהָ כְּדִיתָא שָׁם סְעִיף י"ד.

וְהִנֵּה הֶר"ן כְּתַב דְלֹא מְהִימְנִי בְּשׁוּם מְיָגוּ וְעַמ"ש בְּחִידוּשֵׁינוּ שָׁם הַטַּע' הוּא מְשׁוּם דְהוֹדְאָתָא בְּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים דְמִי וְכַדְמִפְּוֹרֵשׁ בְּמַתְנִיתִין דְשְׁבוּעַת וּבַח"מ סִי ע"ט סְעִיף יו"ד דָּאִם אָמַר מְנָה לִי בִּידְךָ וַאֲ"ל הֵן וּלְמַחֲרָא אָמַר נִתְתִּיו לָךְ נְאֻמָּן אֲבָל אִם אָמַר אֵין לָךְ בִּידְךָ חִיָּב

אלמא אע"ג דאית לי' מיגו דפרעתי אפ"ה אינו יוכל להכחיש דבריו הראשונים וכו'ה
מינושב הא דאינה נאמנת משום חזקה דאין אשה מעיזה פניו דהודאת בעל דין כמאה
עדים דמי אינו מועיל חזקה במקום עדים.

מיהו י"ל פניו דאיכא תרתי שאומרת אמתלא וגם אית לה מיגו אין ראיה משם שלא תהי'
נאמנת ואפשר דהר"ן ס"ל דבאומרת סתם מקודשת אני נאמנת היכא דאית לה מיגו
להחזיר מדברי' אפי' בלא אמתל' משא"כ באומרה לפלוני כדמוכ' מהאי דאין לה בדי
פנ"ל אבל לפמ"ש לעיל דמשמע מלשון הטור דאפי' במקום מיגו אינה נאמנת בלא
אמתלא י"ל דאפי' אם אמה לפלוני הדין פן דאם נתנה אמתלא נאמנת במיגו ומה
שהקשה הח"מ דתהא נאמנת במיגו דגרשתני נראה דאם הי' אומרת בפניו לא קדשתני
א"צ למיגו דגרשתני אלא משום חזקה דאינה מעיזה בפניו לומר לא קדשתני וכן הוא
לקמן סי' פ"ה סעיף י"ב פשמכחשת את הבעל ואומרת אתה נתתי לי במתנה נאמנת
משום חזקה דא"א מעיזה כמ"ש הב"ש שם בשם המ"מ.

ומ"ש הב"ש בזה דהר"ן לטעמיה דס"ל אשה שאמה לבעלה גרשתני אינה נאמנת לישא
לאחר וכו' ומיגו גרשתני נמי לא אמרינן משום אפי' אם אומרת גרשתני אסורה לאחר
עכ"ל הוא דחוק דאפתי לא מנישב בזה דעת הרמ"א גם הר"ן עצמו לא כתב זאת אלא
בשם י"א ולא הוי להו לסתום ותו דלפמ"ש דא"צ פאן מיגו אלא מטעם חזקה דא"א
מעיזה לומר לא קדשתני א"כ פניו די"א שהביא הר"ן לא החמירו אלא לכתחלה משום
איסור אשת איש אבל אם נשאת לא תצא כמפנרש שם א"כ הכא פניו דלענין איסורא
מהימנא מטעם אמתלא ממילא מהימנה אף להפקיע עצמה ממנו משום חזקה דאין
אשה מעיזה י"ל דהרא"ה שפבר נתקדשה אבל היכא דאיכא מיגו וחזקה י"ל דמהני
אמתלא.

וצ"ע: סימן מ"ח סעיף א' האומר לאשה קדשתיה וכו' בטור כתב קדשתיה בפני פלוני
ופלוני שלא בעדים וכו' וכו' כתב הרא"ש בתשובה על פלגש של ראובן וכו' ויש
להסתפק באולי דוקא בפלגש הנ"ל פסק פן וכו' ולענ"ד מייירי בענין דלא שייך חזקה
דא"א מעיזה כגון שהוא שלא בפניו או וכו' וכתב הח"מ דמשמע אם אמר סתם קדשתיה
יוכל לפרש דבריו דחוק לחלק בין איש לאשה דהא בקטנה שהגדילה ועמדה ונשאת אין
צריך גט משני משום דאדם יודע שאין קדושין קטנה פלוני וגמר ובעל לשם קידושין
דא"א עושה בב"ז ע"כ צ"ל דגם האשה יודעת דאל"ה לא הוי קידושין בלא דעתה וכן
מבואר לעיל סי' מ"ב סעיף ג' צריך שיראו המקדש והמתקדשת את העדים וכו' משום
דהכל יודעים שאין קדושין בלא עדים והוא מדברי הרשב"א הרי דגבי אשה כמי אמרינן
דאדם יודע שאין קדושין בלא עדים וכן בכל מקום במקדש במלנה או בפחות מש"פ
דאמרינן אם בעל א"א עושה בב"ז ובעל לשם קידושין ע"כ צ"ל דסברא דאדם יודע
שייך גבי אשה כמו באיש וע"כ צ"ל דס"ל להרא"ש דאע"ג דאמרינן אדם יודע שאין
קדושין בלא עדים כמו שהוכיח הרשב"א פנ"ל אפ"ה לענין דשוויה אנפשי' חתיכה
דאסורא יוכל לפרש דבריו שהיה בלא עדים וצ"ל דנפקא ליה מלשון הסוגיא בדר"ס"ה
הב"ע כגון דאמר לה קדשתיה בפני פלוני ופלוני וכו' משמע דאם אמר קדשתיה סתם
לא מצי למיתני הוא אסור בקרובותיה משום שיוכל לפרש שקדשה בלא עדים אף אין

זה דקדוק פל כה דאם גימא דיליך במקום דאדם יודע וכו' אפי"ה יוכל לפרש דבריו א"כ אפי' אם אמר לא קדשתיה בפני פלוני ופלוני יוכל לפרש דבריו שקדשה בטעות אחר פגון במלנה או בפחות מש"פ וע"כ צ"ל דאינו יוכל לומר מטעה הייתי וכדקי"ל גבי עדים ובח"מ רס"י כ"ט ודוחק לחלק בין אדם יודע לאדם יודע עוד נראה דצ"ל דהטור לשיטתו אזיל דס"ל לקמן סימן קנ"ב סעיף נ"ו דאם אמרה א"א הייתי וגרושה אני נאמנת אפי' אחר כ"ד משום דיכולה לפרש דבריה אבל לדעת הי"א שם שאינה נאמנת לאחר כ"ד אפי' לפרש דבריה כ"ש הקא ותו קשיא לי דא"כ הא דמקשי הש"ס בכתובות דף כ"ב והא שיויא אנפשיה חתיכה דאיסורא ומשני פגון שנתנה אמתלא לדבריה ה"ל לשנוי פגון שאמרה שנתקדשה בלא עדים והנה נראה ליישב דטעמא דהטור הקא משום דיש לה מיגו כמ"ש לעיל בסימן מ"ז דאם אמרה שנתקדשה על תנאי ולא נתקנים התנאי נאמנת כמו גבי עדים אלא דגבי עדים אינם יכולים לומר מוטעים היינו במיגו דתנאי הנה דברינו משום דאין אומרים מיגו בשנים אבל הקא הי' נאמנת במיגו דבתנאי הי' ולא נתקנים התנאי ונ"מ דהיכא דאמרה בתחלה שהי' נשואה דקי"ל דאין תנאי בנשואין אינה נאמנת לפרש דבריה ובזה מתיישב האי דכתובות דלא משני פגון שאמרה שקדושין בלא עדים משום דלשון א"א הייתי משמע שהיתה נשואה גמורה ואף דבעובדא דתשובת הרא"ש בפלגש שאמרו שקידשה בביאה דקי"ל דאין תנאי בביאה ז"א דהיינו משום חזקה דאין אדם עושה בב"ז אבל בפלגש פינו שידוע שהיתה אצלו בלא קידושין לא שייך חזקה זו.

אף אפתי זהו דוחק וכ"ש לפמ"ש הש"ך בח"מ ר"ס כ"ט שם לדעת הרא"ש דאין עדים נאמנים לומר תנאי הי' דברינו א"כ אי גימא דהקא עדיף טפי לא ה"ל לסתום אלא לפרש והנה בלשון הרא"ש בתשובה שם אבל אם אמרה קדשני בסתם ולא אמרה בפני ב' עדים וכו' צ"ל ע"כ שהיא מודה לדורי העדים שאמרה בפניהם קדשני סתם דאם הנה מכחשת ואמרה לא קדשני כלל ולא אמרה בפניהם פן הוחזקה כפרנית כדאייתאלעיל סי' מ"ב סעיף ג' בהג"ה בשם מהר"ם פדוואה אבל אם מכחשת שלא קבלה כלום והעדים מעידים שקבלה וכו' ולפ"ז י"ל בעובדא דהרא"ש שאמרה פן פשנישאת לכן אחיו קודם שבאו עדים ששמעה אפי' והיתה נאמנת במיגו אף דקי"ל באומרת א"א הייתי וגרושה אני דאפי' באו עדים ל אחר שנשאת אינה נאמנת דקי"ל בכתובות שם לחומרא כמאן דמתני לה אסיפא מ"מ בכה"ג דמפרשת דברים הראשונים קודם שבאו עדים ואין העדים מעידים אלא ע"פ דיבורה י"ל דנאמנת ולא אמרינו לקמן סי' קנ"ב דאינה נאמנת אלא קשיש עדים שמעידים שהיתה א"א אבל אם אין מעידים אלא עפ"י דיבורה והי' כבר פרשה דבורי' קודם שבאו י"ל דנאמנת ועוד נראה דיש לחלק דאם פנונה בשעת שאמרה מקודשת אני ע"כ שפנונה לקדושין גמורים שוב אינה נאמנת לומר מוטע' הייתי פנ"ל אבל אם אמרה דרו ספור בעלמא שקדשה ראובן ולא הי' פנונת' להחזיקה בתור' מקודשת שפיר נאמנת לומר שלא הי' פנונתה בתחלה לקדושין גמורים.

ועמ"ש הש"כ בי"ד סימן קפ"ה ס"ק ג' בשם סה"ת והמרדכי דאם אמרה סבורה הייתי להיות נדה אבל עכשיו בדקתי עצמי ומצאתי שמחמת מכה וכו' נאמנת ע"ש י"ל דהתם שאני שהיא דבר המצוי לטעות כדאייתא בח"מ ר"ס כ"ט גבי עדים בכל טעות שהעדים מצויין לטעות בו נאמנים וכו' משא"כ הקא דאמרינו אדם יודע פנ"ל וצ"ע: שם והיא אומרת לא קדשתני וכו' פן הוא לשון המושגה.

ולכאורה משמע מזה מדלג קאמר רבנותא טפי דאפלי' אם הוא אומרת שאינה יודעת או שאמר ליה שקדש אותה ע"י אביה פשהיתה קטנה משמע דבנה אסורה להנשא לתתחלה פדעת הראב"ד והרמב"ן שנתבאר לעיל בסימן מ"ז דבעד אהד אומר קידש והי' א"י אסורה להנשא וה"ה לענין קרוביו והא דאמר בסמוך סעיף ד' והבת מותרת לקרוביו אף דמשמע שהיא אינה יודעת י"ל דהתם שאני שהאם מכחשת אי נמי דהתם מיירי בקדושין ותוה קטנה שהם מדרבנן לא חישינן פולי האי אף נראה דכיון דהוא נוגע בדבר שרוצה לקונסה אין בו דין ע"א כל כף כדאמרין גבי ע"א מעיד שמת בעלה דאם פנס מוציא וכ"ש בכה"ג אלא דנראה דמתניתין מיירי אפילו באומרת קדשתיה וגרשתיה כמ"ש בחידושים דנשמע הכי מדקאמר והיא מותרת בקרוביו משמע דלכל אדם אפ"ל לפי דבריו מותרת וכיון שאמר גרשתיה אינו נוגע בעדות לפ"ז בסיפא דהבת מותרת צ"ל הטעם כנ"ל משום מכחשת אותו אע"ג דהוא עד פשר ונאמן טפי מאשה כדאיתא סימן י"ז מ"מ לענין שתנשא לקרוביו י"ל דלא הוי עד פשר לגבי קרוביו ואף דלפמ"ש לקמן אף שניות אסורים ובשניות אין להם הפסק לא שייך לפסול העדות משום קורבה מ"מ כיון דשניות אינו אלא משום הרחקה דעריית מן התורה עצמן וכיון דאין נאמן לגבי עריות ממילא אין לאסור בשניות אי נמי כמ"ש לעיל דקדושי קטנה דרבנן שאני.

ועיין בסמוך: שם הוא אסור בקרובותיה וכו'. בכתובות דף ט' ע"א פירש"י ד"ה הוא אסור בקרובותיה באמה ובתה ואחותה וכו'.

ונראה דלאו דווקא דה"ה בשניות אסור אף ביבמות דף מ"ם דקתני אסור בקרובותי מפעי ליה א גזרו שניות מ"מ ה"כ מהאי טעמא דשנוני' אנפשיה חד"א אין לחלק דשייך ג"כ באיסור דרבנן וכן משמע בסיפא דקדושתיה את בתה דאיירי בבת קטנה כמו שייבואר דאינה אלא קדושי דרבנן והא דקאמר בסוגיא דף ס"ה סיפא מאי קמ"ל ומשני אידי ואלא משני דקמ"ל דאפ"ל בדרבנן אמרינן דשנוני' א אנפשיה חד"א היינו משום דמלתא דפשיטא הנה להש"ס דגם בדרבנן שייך טעמא דחד"א דהא בנשפיתי וטהורה אני ג"כ הוא איסור דרבנן ואפ"ה אינה נאמנת אלא משום שהפה שאפר וכו'.

ולפ"ז לדעת הפוסקים לעיל בסימן ט"ו סעיף י"ד וסעיף ט"ו דשניות דר' חייא אין להם הפסק ע"כ הא דאמר אסור בקרובת הבת ומותר בקרובות האם היינו באחיות לבד אבל באמה ובתה בל"ז אסיר משום שניות ועמ"ש לקמן: סעיף ב' והי' אסורה בקרוביו פן הוא לשון המשנה ואף דאסורה לכ"ע משום איסור א"א וילדעת הראב"ן וסייעתו דבמבקשין ממנו ליתן גט אינו אסור בקרובותיה יש לפרש מתני' דהיינו לאחר שייגרש אותה אבל לפמ"ש לקמן דאם יגרש אותה גם הוא אסור בקרובותיה צ"ל דנקט בקרוביו משום לאחר מיתה ובחידושי פתבנו דקמ"ל מתני' דאפ"ל באומר קדשתיה וגרשתיה דאינו נוגע בעדות וגם לא שייך חזקה דאין אשה מעיזה בפני בעלה כיון דגרשה כבר אפ"ה אינו נאמן לאוסרה וא"כ סיפא דקדושתיה פמי מיירי בהכי: סעיף ד' קדשתיה את בתה וכו' ועיין בתו"ט שכתב דמיירי בגדולה ועשאיה לאמה שליח קבלה דליכא למימר ביתומה קטנה דצריכה לקבל קידושין בעצמה והיא דוחק וכבר הקש בספ"י דא"כ מאי קס"ד דאמה תהי' נאמנת עלי' הא גם האב איני על בתו גדולה ויותר קשה דממ"נ אם הבת מודה שעשאיה אותה שליח קבלה באמת האם נאמנת כדאית' בס"ס ל"ה דכיון דעשתה

אותה שלים מהימנא לה ואם הי' מכחשת שלא עשאוה אותה שלים למה באמת הוא אסור בקרובות הבת פינן שהי' מכחשת השליחות.

וצ"ל בדוחק שהוא אומר שיודע שעשאה אותה שלום וכו' א"ש מה שכתבנו לעיל דקשה לדעת הראב"ד דע"א נאמן היכי שבע"ד אומר אינו יודע ולפמ"ש הרי הבת אומרת ברי שלא עשאה שלים ועוד י"ל כגון שאמרה לו תן לאמי ואקדש אני לה דבזה אין האם נאמנת כשהיא מכחיש פינן דלא עשתה את האם שלים קבלה ויותר נראה דמיירי שהבת קטנה ואפ"ל דקטנה צריכה שתקבל בעצמה קדושין מ"מ אם הבת אומרת שיתן מנה לאמה ואתקדש אני לה בזה בנודאי מהני קבלת האם כדאית' לעיל בסי' כ"ט ואם אמרה שקבלה בשביל קדושי בתה מהני אפ"ל בקטנה דאין בזה משום שליחות: סעיף ו' מבקשין ממנו וכו' פתב הח"מ לא כתב כאן בדי פתובה כלום משום דס"ל דאין פתובה לארוסה ונראה דאפ"ל אם אומרת שהיתה נשואה לו מ"מ אין מן הגט ראי' שהיתה נשואה לו דאף אם כתב בגט ארוסה אנתתי פשר כדאית' לקמן סי' קכ"ו סעי' מ"ו ועיין מ"ש בחדושי דכשהפתובה בידה אף שהוא: במקום דכתבי נהדר מקדשי מ"מ פינן שהפתובה תחת ידה הי' נאמנת לתבוע ממנו שאר פסות ועונה או שיגרשה ולידת לה הפתובה כמו בכל שט"ח שיוכל לתבוע אף במקום דכתבי נהדר יחבי זוזי ע"ש ואפשר דאם אין פתובה בידה אף לפמ"ש הרמ"א לקמן סי' נ"ה סעיף ו' דארוסה יש לה פתובה מ"מ הוא נאמן לומר פרעתי לדעת הש"ע לקמן סי' ק' וה"ה דנאמן לומר שלא נתן לה גט אלא להתיירה במיגו דאין בעי אומר פרעתי ועיין בחדושינו שם שכתבנו שמשמע פן מסוגל: שם בהג"ה האשה נאסרת בקרוביו וכו' הקשה הח"מ וב"ש לעיל סי' נ"ו וסי' י"ד פתב הרב בהג"ה דאסורה לכהן אפ"ל כשלא נתגרשה אלא מחמת קול בעלמא ע"ש ויש לחלק דכיון דלאחר חר"ג אם אמר קדשתיך אסור באשה אחרת מכ"ש כשכבר יש לו אשה אחרת יאמרו העולם שפאווה לגרש משום חר"ג לפי דבריו כמ"ש הרמ"א לעיל סי' א' דאפ"ל בארוסה אם היא רוצה לפטור צריף לגרשה משא"כ לעיל שאינו מודה בקדושין ולא הצריף לגרש משום קול פינן שגירש אלומי אלמי לקלא: סעיף ז' ונ"ן ואפ"ל אם הי' אומרת אמת שקדשתי וכו'.

לכאורה קשה לפמ"ש הב"ש לקמן סי' קט"ו ס"ק כ"ג דאם ע"א אומר שזנתה והיא שותקת הוי פהודאה וכו' ע"ש א"כ הכא פינן שהוא מסייע לדבריו שקדשה למה לא תהי' נאמנת דהא הוא אינו נגע בעדותו דכיון שכבר נישאת אסירה לו מדין סוטה לבעלה ודוחק לומר משום דא"א משים את עצמו רשע לא הוי פרגלים לדבר ותו דהא קי"ל פלגינין דיבורי' ונראה הטעם בזה משום דכשקדש את אשתו שהיא אחותה הוי כאילו אמר שלא קדש אותה דלא גרע מעשה מדיבור כדקי"ל בי"ד סי' קפ"ה דבלבשה בגדי נדה גרע טפי מאם אמרה טמאה אני פינן דעברה מעשה וכן הוא בי"ד סי' א' בטבח שעשה סי' בראש הכבש ע"ש וא"כ תו לא מהימן לחזור ולומר שקדש אחותה וכן משמע מלשון הטוש"ע שכתב פינן שאומר דקדש את אחותה תחלה נאסר בקרובות שתיקו משמע דקאי כמי אמ"ש לפני זה ואפ"ל אם יבוא עדים שקדשה וכו' אפ"ה אסור בקרובותי שני ואע"ג דלפי דברי העדים שקדש את אחותה לא הוי קדושי אשתו כלום בחיי אחותה מ"מ פינן שהוא קדשה הוי כאילו אמר שלא קדש אחותה שלא כדברי העדים וכיון שהכחיש את העדים שונו' אנפשה חתיכה דאיסורא ואסור אפילו קרובותי

שני' ולא דמי למתני' דיבמות דף צ"ד דמותר בקרובות שכ' דהתם נשארה בטעות משא"כ
הכא: סימן מ"ט סעיף א' ונותן גט לכל אחת וכו' הנה לפמ"ש תוס' בב"ק דף ק"ג ע"ב
בד"ה דברי ר"ט וכו' דאע"ג דקיי"ל פ"ר"ן ור"י דמנה לי בידך והלה אומר אינו יודע
פטור היינו משום דהכא ממ"נ חייב מנה אחת וכתבנו בהידושינו שם אף דאמר שם
בסוגיא דטעמ' דר"ע משום דקניס היינו דוקא היכא דמדינא צריף לשלם מנה אחת אבל
אם הנה פטור לגמרי לאו שייף בו קנס ונראה מזה דאם רוצה לישא אחת מהן אפי' אם
הנה ממאנת בו פטור מכולם פיון דאינו נודאי שצריף ליתן אפי' מנה אחת דשמא הי'
מתקדשת לו וכיון שהיא מורדת בו אין צריף ליתן לה פתובה בזה לא קנסו אפי' בקדש
בביאה כמשמעות התוס' שם ואפי' להניח מנה אחת ביניהם א"צ פיון דלגבי האחרות הוי
כמנה לי בידך והלה אומר אינו יודע דקיי"ל דפטור וכן אם מתה אחת מהן פטור מכולם
פיון דארוסה שמתם אינו חייב בכתובה כדאיתא תא בכתובות דף נ"ג שאין אני קורא
בה לכשתנשא וכו' ממילא פטור מכולם וצ"ל דמייירי שהוא ממאן בכולם.

ובזה יש להבין קצת מ"ש הפרישה דמשמע מלשון הטור דאף ל"מ"ד דארוסה יש לה
פתובה מתקנת חכמים מ"מ בכה"ג לא תקכו חכמים שישלם לכל אחת ונראה דטעמו
הוא פיון דמתקנת חכמים בלא פתב הנה משום שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה כדאית'
בכתובות דף ל"ט ע"ב א"כ פיון דע"כ אין סברא פאן לתמן עוד שיתן לכולם כדי שישא
את פולם פיון דלא קדש אלא אחת מהן ולא מצינו קנס זה וכ"ש בה' נשים דנקט שם
במתני' פיון דצווי חכמים שלא יקח יותר מד' נשים כדאיתא לקמן סי' ע"ו ס"ז וע"כ צ"ל
דהתקנה הנה שישא אחת מהן ולא יצטרף ליתן פתובה מיד ובהא סגי' במה שצריף להניח
מנה א' בניה' דאם ישא א' מהן יפטור לגמרי וכשמגרש פולן צריף להניח מנה וממילא
לא תהיה אותה שקידשה קלה בעיניו להוציא בשביל אותה מנה ולא הצרכו לתמן שיתן
לכל אחת ועע"ש לקמן בזה ועוד נראה דיש להסתפק לדעת הפוסקים דאפי' לא פתב
צריף לשלם לכל אחת מתקנת חכמים אם מקצתן פתובתו מאתים ומקצתן פתובתו מנה
די"ל דאין צריף ליתן אלא מנה לכל אחת דגבי מנה שני' ה"ל פאינו יודע אם הלוימני
פיון דאינו בנודאי שנתחייב פלל במנה שני' מיהו י"ל פיון דנתחייב מנה לכל אחת ה"ל
פמחויב מתוך טענתו דאיתא בח"מ סי' ע"ה סעיף ה' וכיון שאומר אינו יודע ה"ל
משאיל"מ אף לפמ"ש תוס' בב"ק שם דאף לר"ה ור' יהודא דס"ל דברי ושמא ברי עדיף
מ"מ הכא פיון דעכ"פ אחד משקר פטור לר"ט א"כ ה"נ י"ל לענן משאיל"מ פיון דע"כ
ד' מהן משקרין אין לחייבו מיהו י"ל דהתוס' לא פתבו פן אלא לר"ה ור"י אבל לר' יוחנן
ור"נ דס"ל הסברא איפכא שפיר הוי משואיל"מ מ"מ פראה פיון דהכא מייירי ע"כ בענן
דלא ה"ל למידק דאל"ה אפי' בקידש חייב כדאיתא בח"מ סי' שי"ן א"כ דלא ה"ל למידע
לא הוי ליה מחויב שבועה ואינו יכול לישבע משלם כדאיתא בח"מ סי' ע"ב סעיף י"ב
וכן נוכח ממתני' בב"מ דף ל"ז בשנים שהפקידו זה מנה דזה מאתיים דא"צ ליתן לכל א'
מאתיים ע"כ דלא שייף בזה משאיל"מ ובהידושינו הארכנו בזה וצ"ע שלא הזכירו
הפוסקים מפל זה: שם ומניח פתובה ביניהם וכו' משמע דא"צ לישבע שאינו יודע איזו
מהן קדש אף דקיי"ל בח"מ סי' ע"ה סעיף ט' דבטענו ברי והשיב אינו יודע ישבע היסת
וכן קשה בח"מ סי' רכ"ב גבי מקח דלא הזכיר שבועה ואף דהכא מייירי ע"כ בלא ה"ל
למידע פנ"ל מ"מ משמע בח"א שם דאין חילוק אם לא שהתובע מודה שהנתבע אינו

יודע כמו שהאריה בזה הש"ך בסי' ע"ב ס"ק נ"א ונראה הטעם בזה כמ"ש תוס' שם בר"ה דברי ר"ט וכו' דאף לר"ה ור"י דס"ל דא"י חייב מ"מ פיון דהכא עכ"פ ד' מהן משקרין מודים א"כ י"ל דה"נ לענין שבועת הדין פיון דאמרין בשבועות דף מ"א דטעמא דתקנו שבועת הדין משום חזקה דאין אדם תובע אא"כ יש לו וקחא פיון דע"כ ד' משקרין לא שייך חזקה זו: אלא דכבר כתבנו דאין הכרח לסברא זו אליבא דר"י ור"נ דקיי"ל פנותיהו מ"מ נראה בהיה דלעיל סי' מ"ח גי היא אומרת קדשתני וכו' נראה דאם הי' תובעת אותו ושישא אותה ויתחייב בשאר וכסות או יתן גט וכתובה צריף לישבע הדין אלא דלא מייירי התם מדין ממון וצ"ע: שם ואם קדש בביאה וכו' פירש"י בסוג' דיבמות שם דאסורא דרבנן קעבד דרב מנגיד אמאן דמקדש בביאה וכ"כ הנ"י שם היינו משום פריצותא פדאית' לעיל ש"ע ס"ס כ"ו ולכאורה קשה דמאן דס"ל בקדושתין דף י"ב ע"ב דרב מנגיד נמי אמקדש בלא שדוכין משום פריצותא כדפירש"י ותוס' שם א"כ ה"ל לר"ע לחלק נמי בפריצותא בקדש בלא שדוכין ועוד דע"כ מייירי בלא שדוכין דהא ע"כ מייירי הכא היכי דלא ה"ל למידק פנ"ל ואי מייירי בשדוהי ה"ל למידק איזהו מהן שייך ודחוק לומר ששדוהי לישא את פולן ואח"כ קדש אחת מהן ולולי דבריהם ז"ל הי' נראה כמ"ש לעיל ס"ס כ"ו דאיכא אסורא דרבנן בקדושי ביאה משום שאסרו חז"ל את הארוסת כמו שפירש"י בכתובות דף ר' ע"ב בד"ה ואסר לנו וכו' ולא הוצרך לטעם פריצ' אלא כשפנסה לביתו ובעל ע"ש וכ"ש דא"ש לפמ"ש בחדושינו דהיכא דמקדש בביאה בלא שדוכי איכא אסור חמור משום דקיי"ל תבעוה להינשא ונתפייסה צריכה לישב ז' נקיים ע"ש כמ"ש הה"מ בפ"ו מה"ל א"ב הביאו הט"ז ב"ד ר"ס קצ"ב: אף ז"א לדעת הט"ז שם כמ"ש בחדושינו שם ועמ"ש לעיל בסי' ל"ג ואין להקשות פיון דהיא ג"כ עבדה אסורא פנותי' למה קנסו אותו יותר ממנה י"ל דהטעם הוא דהוא מרגילה פדאיתא ביבמות דף פ"ה ע"ב דבר אחר זהו מרגילה וזהו מרגילתו וכו' דנדאי גיחא לו טפי שיקדש אותה בפסח תחלה וכן משמע לעיל ס"ס כ"ו שכתב מפין אותו מפרדות משמע דהיא אינה לוקה: שם שיתן פתובה לכל אחת וכו' הקשה הב"ש דבח"מ ר"ס שס"ה כתב שכל אחד כשבע ויטול ולמה לא תשבע פאן ג"כ כל אחת ונראה דלא דמי לאשה שאומרת גרשתני בר"ס י"ז בהג"ה די"א שצאמנת לכל אפילו ליתול פתובה דהתם שאני דאיכא חזקה דאין אשה מעיזה וכן באומרת מת בעלי פיון שמתרת להנשא משום חזקה דאשה דייקא נישלת נמי פתובה שפך כתב לה כשתנשאי לאחר וכו' אבל הכא דה"ל תביעת ממון קשה למה תטול בלא שבועה כמו בגזל חד מחמשה ולכאורה הנה נראה דהא דמציף התם שבועה אע"ג דקיי"ל דאין נשבעין על טענת שמא היינו משום דכיון דכל אחד שאמר אותי גזל ולא אחרים נהי דהנה נוגע בעדותו במ"ש אותי גזל מ"מ כמה שאמר שלא גזל את האחרים אין בזה נגיעה שהיה יוכל לומר שגזל אותו וגם האחרים או שאינו יודע מן האחרים דהא קיי"ל דפלגינן דיבוריה ונהי דאין לצרף עדותן להיות כשני עדים לפי שמכחישים זה את זה מ"מ ע"א איכא ויכול להשביעו מספק עפ"י עד אחד פדאיתא בח"מ סי' ע"ה משא"כ הכא באשה דלא הוי עדות אף נראה דז"א דבדבר שהוא נוגע לא אמרין פלגינן דיבוריה כמ"ש בח"מ סימן ל"ד ס"ק כ"ח וכן כתבנו לעיל בסיומן מ"ח ע"ש ועוד דהא בחנוני על פנקסו כמי משביעין את הפועלים ע"י החנוני אע"ג דהוא נוגע משום דיוכל להשביעו עפ"י ברי של נוגע.

ועוד דְּהָא פְּתַב הַש"כ בַּח"מ סִימָן קמ"ו ס"ק ה' דְּנִשְׁבְּעִין וְנוֹטְלִין צְרִיכִין לִישְׁבָּא אַפִּי עַל טַעֲנַת שְׁמָא ע"ש וְטַעַם לְזָה פְּתַבְתִּי לְקַמְּנוּ בַּק"א הִלְכָה פְּתוּבָע דְּיוֹכַל לְהַשְׁבִּיעוּ בְּחֻזְקַת מְמוֹן דְּעֵדִיף מְטַעֲנוֹת בְּרִי אַף נִרְאָה דְּהִקְא לְתַּת הַצְּרִיכִי שְׁבוּעָה מְשוּם דְּקִי"ל בְּנִשְׁבְּעַ וְנוֹטְלִי הִיכָא דְּהוּא חֲשׂוּד שְׁנוּטָא בְּלֹא שְׁבוּעָה פְּדָא'י בַּח"מ ס' צ"ב סְעִיף ט' וְכִבְרַּ פְּתַבְנוּ לְעִיל דְּהַפְּאֵל אִיכָא אִיסוּר אַרוּסָה בְּבֵית חָמִיו כַּמ"ש הַסמ"ע בְּסִימָן ל"ד ס"ק ד' בְּשֵׁם הַמְרָדְכִי פֶּרֶק ז"ב בְּבָא עַל אַרוּסָתוֹ בְּבֵית חָמִיו פְּסוּל מְדַרְבְּנָן לְעֵדוּת וְלִשְׁבוּעָה וְאַף שְׁפַתְבַּ שְׁם הַלְשׁוֹן בְּלֹא פְּתוּבָה נִרְאָה דַּה"ה בְּלֹא בְּרַכָּה כַּדְפִירֵשׁ"י בְּכַתוּבוֹת דְּהַחֲמִירוּ בְּכֻלָּה בְּלֹא בְּרַכָּה פְּנֻדָה כְּמוֹ שְׁיִבְנוֹאֵר לְקַמְּנוּ בְּסִימָן כ"ה וְכִינּוּ דְּהַאֲשָׁה מְוַזְהֶרֶת ג"כ כְּמוֹ הָאִישׁ פְּנ"ל הָוִי חֲשׂוּדָה.

וּבְזָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ מ"ש הַפְּרִישָׁה לְדַעַת הַטוֹר דְּדוֹקָא בְּכַתְבִּי לָהּ קְנָסִינּוּ לִיהַּ וְלֹא מְשׁוּם תַּקְנָתָא וְהִינּוּ מ"ש בַּח"מ שְׁם דְּדוֹקָא הִיכָא דְּאִיכָא שְׁטָר אֲזִי נוֹטֵל הַחֲשׂוּד בְּלֹא שְׁבוּעָה ע"ש. אִם כֵּן הִיכָא דְּלֹא פְּתַב לָהּ אֲלֵא מִתַּקְנָתָא כִּינּוּ שְׁהִיא חֲשׂוּדָה אִינְהּ יְכוּל לְהוֹצִיאָהּ מִמְּנוּ אַף דְּגַם הוּא חֲשׂוּד כְּדִאִיתָא שְׁם בְּחֻזְרָה שְׁבוּעָה לְמַקוּמָה: סְעִיף ב הַמְקַדָּשׁ אֲשָׁה וְחֻזַּר וְכו' יְהֵא מִתְנָה וְכו' כְּבָר פְּתַבְנוּ לְעִיל בְּסִימָן כ"ח דְּנִרְאָה דְּבְּכָל דְּבָר שְׁהוּא מַעֲשָׂה כְּגוֹן שְׁמִטְלָטְלִין אִינְהּ יְכוּלִים לְחֻזְרָה וְהַטַּעַם דְּלֹא אֲתִי דְּבוּר וּמְבַטֵּל מַעֲשָׂה אֲלֵא דְּעִיקָר הַחִידוּשׁ בְּקִדּוּשֵׁין וְגִירוּשֵׁין הוּא מְשׁוּם דְּבַעֲינָן בְּהוּ אַמִּירָה כְּדִילְפִינּוּ מְקָרָא דְּכִי יַקְחַ וְה"א דְּאֲתִי דְּבוּר וּמְבַטֵּל הָאֲמִירָה וּמְמִילָא דְּלֹא הָוִי קִדּוּשֵׁין וְאַפ"ה כִּינּוּ דְּהָוִי דְּבוּר שְׁיֵישׁ בּוּ מַעֲשָׂה לֹא מְהַנִּי וּבְזָה א"ש מ"ש הַש"ע דִּין זָה אַף שְׁפַכְרַּ פְּתוּבָה לְעִיל בְּסִימָן ל"ח סְעִיף ל"ד דְּטוּבָא קמ"ל הִקְא דַּאֲע"ג שְׁאֲמַר שְׁהַמַּעוֹת יְהִינּוּ מִתְנָה דְּאִינוּ עוֹקֵר הַמַּעֲשָׂה לְגַמְרִי אַפ"ה לֹא מְהַנִּי כִּינּוּ שְׁהַדְּבוּר הָרַאשׁוֹן לְשֵׁם קִדּוּשֵׁין הִי בּוּ מַעֲשָׂה: ס' נוֹן סְעִיף א' אוֹ שְׁגַרְשָׁה וְכו'.

מְשַׁמַּע דְּרִישָׁא מִיָּרִי שְׁחֻזְרָה הָיָה וְעֵדִינּוּ לֹא גְרַשָׁה וְקמ"ל דַּאֲע"ג דְּהִיא מוֹרְדַת אִין הַקִּדּוּשֵׁין חוֹזְרִין וְאַפְשָׁר דְּסְבָלוֹנוֹת יְכוּל לְהוֹצִיא מִמְּנָה כִּינּוּ שְׁלֹא נָתַן לָהּ אֲלֵא ע"מ לְכוּנְסָה בְּזִמְנֵי הַנְּשׂוּאִין וְהִיא מְסַרְבַּת לְהַנְּשָׂא לוֹ וּבְזָה שְׁיִיף יוֹתֵר חֲשַׁשׁ שְׁמָא יֵאמְרוּ קִדּוּשֵׁין תּוֹפְסִין בְּאַחֻתָּה דְּאִין גִּיטָה מוֹכִיחַ עֲלֵי וְקמ"ל דַּאֲפִי' בְּגִירוּשָׁה דְּאִיכָא לְמִימַר גִּיטָא מוֹכִיחַ עֲלֵי כַּדס"ל לְרַב אֲשִׁי וְהִינּוּ מְטַעַם דְּקִאֲמַר בְּסוּגָא שְׁם דְּאִיכָא דְּשַׁמַּע בְּהֵאִי וְלֹא שְׁמַע בְּהֵאִי וַא"צ לְמֵאִי שְׁנִדְחַק בְּזָה הַח"מ: שְׁם וְכֵן אִם הָיָה קִדּוּשֵׁי סְפֵק וְכו' כֵּן הוּא בְּהַגְהָת מְרָדְכִי דְּפֶרֶק הָאוּמַר וְהוֹכִיחַ מַס"פ הַמְדִיר וּמַה שְׁהַקְשָׁה הַח"מ ע"ז כְּבָר הַשְׁבָּנוּ עַל דְּבָרֵינוּ ל"ט בְּסִימָן ל"ט סְעִיף ד' דַּאֲפִי לְמַסְקָנָא מוֹכַח כֵּן: וְעוֹד נִרְאָה דְּהֵא דְּלֹא אֲמַרִינּוּ בְּכָל מְקוֹם שְׁיֵאמְרוּ הָעוֹלָם דְּמַה שְׁהַנְּצָרְכוּ לְהַחֲזִיר הַקִּדּוּשֵׁין הִינּוּ מְשׁוּם שְׁהִי סְפֵק בְּקִדּוּשֵׁין הִינּוּ מְשׁוּם דְּשְׁמָא יַחֲקֵרוּ הַדְּבָר וְיִדְעוּ שְׁהִי קִדּוּשֵׁין וְנִדְאִין אֲבָל הִיכָא דְּבָאֲמַת הָיָה ס"ק לֹא חִינְשֵׁינּוּ לְהֵא דְּמַסְתַּמָּא יֵאמְרוּ הָעוֹלָם שְׁמַחֲזִירִין מַחֲמַת שְׁהִי סְפֵק קִדּוּשֵׁין וְלֹא חִינְשֵׁינּוּ שְׁיֵאמְרוּ הָעוֹלָם דְּנִתְבַּטְלוּ הַקִּדּוּשֵׁין לְגַמְרִי וְעוֹד נִרְאָה דְּבְּקִדּוּשֵׁי סְפֵק אִיכָא גְמִי חֲשַׁשָׁא לְהִפּוּף אִם כֵּא תַּחֲזוֹר יֵאמְרוּ הָעוֹלָם שְׁהִי קִדּוּשֵׁין וְנִדְאִי וְאִין קִדּוּשֵׁין תּוֹפְסִין בְּאַחֻתָּה ע"כ הַנִּיחוּ הַדְּבָר עַל הַדִּין דְּהִי דְּהִתְרָא אִיהִי צְרִיכָה לְהַחֲזִיר הַקִּדּוּשֵׁין: וּמַה שְׁפַתְבַּ הַב"ש לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַמְרָדְכִי דַּמ"ש בְּסְפֵק צְרִיף לְהַחֲזִיר הִינּוּ מְדִינָא וְלֹא לְאַפּוֹקִי חֲשַׁשָׁא דְּשְׁמָא יֵאמְרוּ וְנ"מ אִם כְּבָר נִישְׂאָת מְלַבֵּד שְׁהוּא דוֹחַק גְּדוּל לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַג"מ דְּאִיָּרִי בְּנִישְׂאָת צ"ע לְדִינָא דְּכִינּוּ דְּלַמַּד כֵּן מְסוּגָא דְּפֶרֶק הַמְדִיר דַּאֲפִי' לְמ"ד קִדּוּשֵׁין

לטבועין גינתנו הנ"מ וכו' אבל קדושי טעות אי מייתי ראיה וכו' והיינו דוקא בכלה בית
אביה ומטעם דאמרין פאן נמצא וכאן הנה דחזקה דגופא לא מהני לגבי אביה פתירו צא
דר' אשי, שם אבל בשאר ספק קדושים אינו יוכל להוציא קדושים מידה מדינא פיון
שהיא מוחזקת והמוציא מחבירו עליו הראיה פדאיתא בח"מ סימן רכ"ג וא"כ חין ראיה
משם אע"כ צ"ל דמיירי בספק מומין פהאי דהתם וא"כ ע"כ מיירי בכלה בבית אביה
ולא בגישאת פדקתני במתניתן שם נכנסה ברשות הבעל על הבעל להביא ראיה וע"כ
דלא אייתי הג"מ ראיה אלא אפי' דבמקום שצריכה גט לא חיישינן לשמא יאמרו וכמ"ש
הב"ש בטעם הב"י וכן פתבנו לעיל שם דאין להפסיד מומן הבעל היכא דצריכה להחזיר
מדינא.

אף נראה דנה דוחק לפרש פן בלשון הג"מ וש"ע דמיירי דווקא בספק מומין פהאי
דהמדיר אלא נראה עיקר דס"ל בכל קדושי ספק היכא דהדרא ביה איהי פיון דמדינא
בקדושי ספק לאו לטבועין גינתנו אין להפסידו בי' משום גזירה כנ"ל ואף דלפמ"ש אין
כ"כ ראי' מוכרחת מהאי דס"פ המדיר דהתם אף המדיר איהו הדין פן להחזיר מחמת
שהיה ספק מומין דאמרין פאן נמצא וכאן הנה פנ"ל משא"כ בשאר ספק קדושים מ"מ
ס"ל להמרדכי דאין לחלק בזה וצ"ע: שם בהג"ה אבל מן הנשואין הקדושים חוזרין ועיין
בח"מ שכתב הטעם משום דלא שייך בזה שיאמרו קדושים תופסין באחותה משום דאין
תנאי הנשואין והנה ביבמות דף צ"ד ע"ב פירש"י בד"ה אבל גישואין וכו' הא כ"ע ידעי
דא"א עושה בב"ז וכו' ולכאורה קשה דאפתי איכא למיחוש אם קדש אחותה קודם
הנשואין א"כ אם תחזור הקדושים יאמרו העולם שקדושים תופסין באחותה הואיל והם
קודמין לנשואין שגלה וצ"ל דס"ל דלא חיישינן לשמא פבר קידש וכן משמע בקדושים
דף מ"ה כמ"ש בקדושים שם פהאי דקאמר הפל יודעים וכו' ע"ש אף לפ"ז אפתי קשה
לפמ"ש הב"ש דמשמע מדברי הרי"ו דבשניות דקנסו אותה דאין להן פתובה צריכה
להחזיר הקדושים וכו' מיירי לאחר הנשואין ע"ש קשה דלא שייך בזה לומר א"א עושה
בב"ז פיון דהיתה אסורה לו כמ"ש הב"ש בס"י קמ"ח ס"ק ד' דהיכא דאסורה לו לא שייך
א"א עושה בב"ז ע"ש וצ"ל כמ"ש תוס' בכתובות דף ע"ג בד"ה לא תימא וכו' דהיכא
דכנסה לחופה חלו קדושים למפרע משום דמחל התנאי ועוד י"ל לפמ"ש לעיל ר"ס ל"ח
דבקדושי עבירה אף אם התנה התנאי בטל פיון שאינו תוכל לעשות ע"י שליח ע"ש א"כ
אין לחוש שיאמרו העולם תנאי הנה בקדושים ולא נתקיים דבקדושי עבירה התנאי בטל
אפי' בלא נשאת כדמשמע מדברי הב"ש בס"ק ב' וצ"ע.

ועיין בתשובת מהר"ם לופלין שכתב דגוהגין שהקדושים עצמן אינן חוזרי' אלא מנפין
לה מכתובתה וכנראה הטעם בזה משום דקאמר בב"ב שם והא דר' אשי בדותא היא
איכא דשמע בהא ולא שמע בהא א"כ ה"כ איכא למיחוש דאיכא דשמע בהחזרת קדושים
ולא שמעו מן הנשואין משא"כ כשנמנים מן הפתובה דמי ששמע שניפו הקדושים מן
הפתובה ממילא ידע נמי שהיתה נשואה דאין פתובה לארוסה ואף שהיה בדעתו שתחזיר
לו הקדושים עצמן אין בזה שינוי מדעת הנותן בזה שאינה מחזרת לו הקדושים ממש
דקא אפי' במתנה ע"מ להחזיר שהתנה בפירוש כתב הרא"ש שיוכל לחזור לו דמים
כמ"ש בס"י כ"ח מיהו מ"ש הב"ש בשם מהרי"ל אחר הנשואין תחזור הקדושים אם מת
הוא או הדר הוא וכו' וכ"כ בתשובת מהר"ם לופלין דאפי' הדר הוא חוזרין הקדושים

בנישואת ע"ש קשה דא"כ מה הועילו חכמים בתקנת פתובה שלא תהא קלה בעיניו להוציאה דפעמים פשהקדושין הם יותר מדמי פתובה אפתי תהיה קלה בעיניו להוציאה אפי' אם הם פחותים הא קי"ל כר"מ דכל הפוחת לכתולה ממאמנים וכו' משום דתקנת חז"ל שלא תהי' קלה בעיניו להוציאה רזה השיעור מנה ומאמנים כולו ולא דמי לשאר חוב אם היה מחוייבת לו דכיון שיוכל לגבות ממנה פשהיא תחטיו לא תהי' קלה בעיניו להוציאה משא"כ בקדושין ודוחק לומר דמעו' הקדושין הוי פאלו נתן מתנה לארוסתו דלקמן סימן פ"ח סעיף חית דקשנשואה הבעל אוכל פירות ומשום זה לא תהיה קלה בעיניו ז"א דאי נימא דהבעל אוכל פירות מהמעו' הקדושין א"כ במה תתקדש וצ"ל דמתקדשת בהנאת הפירות מן הקדושין עד הנשואין ואפשר דמזה הטעם כתב הב"ש לעיל סימן כ"ז דאין לקדש במטבע אף דבמשנה קמיימא תנו בדינר ובפרוטה וכן כמה דנכתא היינו משום דבזמן הש"ס הי' נוהגין לקדש בשעת שדוכין להמתין י"ב חודש עד הנשואין ושייך ביה הפאת פירות עד הנשואין אבל בזה"ז שהקדושין וחופה כאחד ע"כ נוהגין לקדש בטבעת ומשום דבטבעת אע"פ שהדין הוא שחוזר מ"מ מתקדשת בהנאת קישוט דאימא לעיל רס"י כ"ט אבל במטבע פיון דהבעל אוכל פירות בשעת נשואין והמנהג לקדש סמוך לנשואין אין בפירות שבין ארוסין לנשואין שנה פרוטה: סעיף ב' המקדש אחרותו המעו' מתנה וכו' הש"כ בח"מ סימן שנ"ו ס"ק זי"ן פתב בשם הרמב"ן דהלכה כרב דהמעו' פקדון וכתב שם שכן משמע דעת הר"י מ'דלא הביא פלוגתא דרב ושמואל במקדש אחרותו וכן נראה דעתו שם להלכה ע"ש וגם המל"מ בפ"ו מהל' זכיה הביא בשם תשובת הריב"ש סימן תע"ח דס"ל במקדש אחרותו המעו' פקדון.

והרא"ש בפ"ק דב"מ לא כתב אלא דאין ראיה דהלכה כרב במקדש אחרותו ע"ש ונהטור לא הזכיר הדין במקדש אחרותו ולשיטת הרמב"ם ז"ל צריך לחלק כמ"ש הרא"ש דהא דפסק הלכתא כרב בהפיר בו שאינו שלו היינו פדאמר בפסוגיא דלא עבדי אינש דיהיבי מתנות לנכראה.

ונראה דס"ל להרמב"ם דכל עריות דינם כמו אחרותו פיון דאית בהו צד קורבא ומה שהקשה הלח"מ ע"ז ממ"ש הרמב"ם תחנה ואם הי' קדושי טעות חוזרין משמע דאפי' במקדש א"א פיון שאין לו כדי לטעות המעו' מתנה ע"ש נראה דלק"מ דהא פתבו התוס' בב"מ שם ד"ה ונתן לו וכו' דאין זה פשט דהא אמר רב מכורה יצאה ע"ש א"כ י"ל דכיון דאיכא רב הונא דסבר בס"פ המגרש דא"א שפשה ידה וקבלה קדושין מאחר אפי' שלא בפניו הוי קדושין מטעם דאין אשה מעיזה א"כ י"ל פאן ג"כ דאין הדין זה פשוט פיון דאיכא מ"ד דסבר הכי דטעה וסבר שנתגרשה וכ"ש אם הבעל בעיר פדלעיל ר"ס י"ז ומ"ש הרמב"ם דאדם יודע שאין קדושין תופסין בעריות אין אשת איש בכלל עריות ויותר נראה דקדושי אחרותה שאני דלא שייך כ"כ סברא דרב דהא דלא אמר לפקדון סבר לא מקבלה מיניה דהא השתא נמי היא יודעת שאין קדושין תופסין בה ואפ"ה מקבלה מיניה וצ"ל ע"כ דהוא סובר שהיא אינה יודעת משא"כ בגזלן שמוכר דמייירי שהגזלן החזיק בשדה ואכל פירותיה פדק אמר התם בסוגיא ואוכל בגנוני' פי היכא דהוי קעביד איהו וכו' ע"ש א"כ המוכר נוטל את המעו' ומחזיקה לעצמה בדמי המוכר שפיר י"ל דהלוקח נתפווין לפקדון ולא רצה לומר לפקדון דשמא לא יקבל ממנו פקדון ונראה שזה דעת הרשב"א שהביא רנ"א בח"מ סי' קמ"ו סעיף י"ח אם אמר שידע ולקחה ב'

פְּעָמִים הָדִין עַה הַמוֹכֵר דְּוִנְדָּאֵי גַּתְּן פְּשָׁם מִתְּנָה ע"ש וְתַמָּה הַשֵּׁי"ף שָׁם ס"ק י"ז דְּהוּי דְּבָא כְּהַלְכָתָא עי"ש וּלְפַמ"ש אֶתִּי שְׁפִיר דְּבַכְה"ג לְשַׁנְתָּן מְעוֹת שְׁנֵי פְּעָמִים וְנִדְּאֵי הַלְכָתָא כְּשִׁמוּאֵל פִּינּוֹן דְּהַמוֹכֵר יוֹדַע כְּמוֹ לֹקַח לֹא שְׁיִיף טַעְמָא דְּרַב וְעֵינֵי בְּחִידוּשִׁים דְּרַב מ"ו ע"ב שְׁהוֹכְחֵנוּ סְבָרָא זֹו מִן הַסּוֹגְלִי מִן שְׁאִינֵי נְקוּב לְתַרְזֵן בְּזָה קוֹשְׁלִי מְהָר"ם ע"ש וְהָא דְּלֹא עֲבַד הַשֵּׁ"ס צְרִיכוּתָא בְּהִכִּי הִינּוּ מְשׁוּם דְּבְכָלְל הַפִּיר בּוֹ שְׁאִינּוֹ שְׁלוֹ הוּא אִפִּי' מוֹכֵר שְׁדָה שְׁל אַחַר וְלֹא גִזְלָה דְּגַם הַמוֹכֵר לֹא נִתְפַּוּוֹן בְּתוֹרָה מְכִירָה פִּינּוֹן שְׁאִינּוֹ מוֹחֲזֵק בּוֹ א"כ הוּי מְמִשׁ כְּמִקְדָּשׁ אַחֲוֹתוֹ וְה"ל לְרַב לְאַשְׁמְעִינּוּ בְּדִידִין בְּהַפִּיר בְּהַ שְׁאִינּוֹ שְׁלוֹ גּוֹפָא בֵּין שְׁהוּא מוֹחֲזֵק בּוֹ בְּגִזְלֵי אִ שְׁאִינּוֹ מוֹחֲזֵק לְהִכִּי הוֹצֵרָה לְמִיעֲבַד צְרִיכוּתָא בְּמִקְדָּשׁ אַחֲוֹתוֹ וּבְאַמְתָּא יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק פִּינּוֹן דְּהַרְמַב"ם וְטוֹש"ע בַּח"מ רס"י שַׁע"ג כְּתַבּוּ דִּין זֶה בְּהוֹחֲזֵק בְּהַ בְּתוֹרָה גִּזְלִיָּה י"ל דְּוִנְדָּאֵי בְּעֵינֵי זֶה שְׁהַחֲזִיק בְּשְׁדָה בְּגִזְלִיָּה וּמְכַר אֲבָל מוֹכֵר שְׁדָה שְׁל חֲבִירוֹ שְׁלֹא מְעוֹלָם וּשְׁנִיָּהֶם יוֹדְעִים דְּהַמְכִירָה אִינּוֹ כְּלוּם וְנְדָמִי מְמִשׁ לְמִקְדָּשׁ אַחֲוֹתוֹ י"ל דְּבָהָא קִי"ל כְּשִׁמוּאֵל דְּהוּי מְעוֹת מִתְּנֵי מַדְל' אָמַר לְשֵׁם פִּיקְדוֹן.

וצ"ע: סעיף ג' חוץ והמאכל והמשתה וכו' זהו דעת הרמב"ם ור' מיגלש דהה דרפנון פליג אמתני ומיירי אפי' לא אכל ודעת הי"א הוא דעת הטור דרבין מיירי באוכל אלא דקמ"ל דמאכל ומשתה אפי' הו מרובין מאוד פינון שאפשר לאוכלם ולשתותם אין צריף להחזיר' וכ"כ הרמב"ן והביאו הב"י אלא דאין מפורש בדבריו אם הם קיימים דאפי' אם הו קיימים עדיין א"צ להחזירם פינון שהי' אפשר לאוכלם ולשתותם אבל מלשון תשובת הרשב"א שבהי' הב"י משמע דמאכל ומשתה הם דומיא דכייבא וסבכתא דאמרו בגמ' דאפי' אם הם קיימים א"צ להחזירן וכן משמע הב"י לפרש דברי הר"ן שפכת ומיעוטן היינו מאכל ומשתה ובגדים דהיינו כייבא וסבכתא משמע דשונון הם וכן נ"ל לפרש דברי הרמזים שפכת ומאכל ומשתה אינם חוזרין אע"פ שלא אכל דלכאורה משמע פירושו דאפי' לא אכל שם החתן שנה דינר והיינו דרבין לא פליג אמתני' אלא דמפרש למתני' בסבלונות שהו בגדי העשויים לבכות אבל מאכל ומשתה אפי' לא אכל: אף אי לפרש כן הוא סותר דברי עצמו שפכת בטור' דאפילו מאכל ומשתה בעינו דוקא פשאכל שם החתן ונראה דמ"ש אע"פ שלא אכל היינו שהמאכל ומשתה עדיין הם קיימין משום דדין מאכל ומשתה כמו כייבא וסבכתא דמשמע בסוגי' דבזה ליכא ספיקא פלל דאפי' לא.

בלו א"צ להחזיר וכן נראה לפרש לשון הטור שפכת דאין צריף להחזירם ואפי' אם הו עדיין בעין ולא פכת דהוא איבעי' דלא איפשטא כמ"ש באינה איבעי' ונראה משום דקאי גמי על מ"ש לפני זה וכן אם שלח לה מיני מאכל ומשתה וכו' דבזה אפי' הו בעין אין צריף להחזיר כמו כייבא וסבכתא ונראה לי מלשון הרשב"ם שפכת שם בד"ה בעי רבא וכו' אם לא בלו בשעת חזרה אותן שאין עשויים ליבלות מיחדרי עמהו או לא.

דכוננת דהאי בעיא הי' אם הי' עשויין ליבלות עד זמן הנשואין אלא שלא בלו מפני ששעת חזרה הי' בתוך זמן זה וכיון שהי' ניבלי' אם הגיע עד זמן הנשואין אם לא חזרו היינו דאיבעי לן על שעת החזרה במה שלא נבלו עד זמן הנשואין אבל אם הי' עשויין ליבלות עד שעת חזרה אלא שהיא לא שמשה בהם לכה נתקיימו בזה ונדאי זכתה בהם דהרי דעתה הי' למתנה והיא צמצמה עם שלה: ובזה יש לפרש דברי הטור דמ"ש דשמשה בהם היינו לרבנותא אעפ"י ששמשה כדרך הראוי להשתמש ואפ"ה לא בלו ועדיין הו

בְּעֵינַי מִפְּנֵי שְׂלֵא הִי הַזְמַן לִיבְלוֹת וְהִי רְאוּי לְהַתְקַיֵּם עַד שְׁעַת גִּישׁוּאִין אִפ"ה אִין צְרִיף
לְהַחְזִיר אַף מַה שְׁדַקְדַק הָרֶשֶׁבֶ"ם בְּשַׁעַת חֲזָרָה אוֹתָן שְׂאִין עֲשׂוּיִין לִיבְלוֹת וְכו' הוּא לְשׁוֹן
מִינְתָר וְעמ"ש לְקַמֵּן וְכָל זֶה פְתַבְנוּ לְדַעַת הַטּוֹר אַף לִוְלֵי דְבָרֵינוּ הִי גִרְאָה דְמַה שְׂלֵא
הַזְכִּירוּ הָרִי"ף וְהָרֵא"ש דְכִינְיָבָא וְסִבְכָתָא הֵינּוּ מִשׁוּם דְמִפְרָשֵׁי דְהוּא דְלֵא מִשְׁנֵי מַתְנֵי
דְמִינְרֵי בְּבָלוּ כְּמוֹ שְׁדַקְדַק הָרֶשֶׁבֶ"ם ו"ל הֵינּוּ מִשׁוּם דְמִשְׁמַע לִי לְהַמְקַשֵּׁין דְהָא דְקַתְנֵי
בְּמַתְנֵי סְבָלוֹנוֹת מְרַבֵּי וְסְבָלוֹנוֹת מוּעָטִים לְאוּ בְּשֵׁנֵי מִינֵי בְּגָדִים מִינְרֵי אֲלֵא בְּמִין אֶחָד
וְהַחֲלִיזֵק הוּא בֵּין רַב לְמַעֲט דְמַה שְׁהוּא כְּדִי שְׁתַּשְׁמַשׁ א"צ לְהַחְזִיר וּמַה שְׁהוּא יוֹתֵר מִזֶּה
שְׂאִי אֶפְשָׁר שְׁתַּבְּלָה אוֹתָם בְּזַמַּן אִירוּסִין וְתַבִּיאֵם לְבֵית בְּעֵלָה צְרִיכָה לְהַחְזִיר וְכ"כ הַנ"י
אִם שְׁלַח לָהּ פְּמָה זִוגוֹת בְּגָדִים ע"ש וְכ"כ תּוֹסֵפֶת בַּד"ה סְבָלוֹנוֹת וְכו' א"נ בְּמַעֲוֹטוֹת
בְּעֵינֵינוּ דְנוֹקָא שְׂאִין עֲשׂוּיֵי לִיבְלוֹת וְכו' וּלפ"ז הִי מִן הַהֶכְרַח לֹאמֵר דְבִשְׁלַח לָהּ סְבָלוֹנוֹת
מוּעָטִין אַף דְבִשְׁעַת חֲזָרָה עֲדִינּוּ קִינְיָמִים כִּינּוּ דְהִיָּה רְאוּי לְבְלוֹת עַד זְמַן הַגִּישׁוּאִין אִין צְרִיף
לְהַחְזִיר דְאִי בְּבָלוּ לֹא הִי"ל לְהַזְכִּיר מְרַבֵּה וּמוּעָטִין אֲלֵא מַה שְׁבָלָה פְּטוּרָה וְהַמּוֹתֵר
צְרִיכָה לְהַחְזִיר וְע"ז מִשְׁנֵי דְלַעוֹלָם י"ל דְבִלְאָ בָלוּ צְרִיכָה לְהַחְזִיר וּמַתְנֵי מִינְרֵי בְּבָלוּ
וְהָא דְקַתְנֵי סְבָלוֹנוֹת מוּעָטִים לְאוּ בְּמִין אֶחָד מִינְרֵי אֲלֵא בְּמִין לְבוּשׁ אַחֵר הַעֲשׂוּיֵי לְבְלוֹת
בְּזַמַּן אִירוּסִין וְא"כ אִין חֲלִיזֵק אִפִּי בְּכִינְיָבָא וְסִבְכָתָא דְבְּעֵינֵינוּ דְנוֹקָא בְּבָלוּ: שְׁם אֲבָל אִם
הִי קִינְיָמִים וְכו' לְכַאוּרָה קֶשֶׁה נְהִי דַס"ל לְהַרְמַב"ם דְהָא דְרַבִּין פְּלִיג אִמַתְנֵי דְאַפִּי בְּלֵא
אֲכַל אִין צְרִיף לְהַחְזִיר דְבָרֵי הַעֲשׂוּיִין לִיבְלוֹת אֲבָל בְּהָא דְאִם לֹא בָלוּ צְרִיכָה לְהַחְזִיר
כִּינּוּדְאִבְעֵי דְלֵא אֶפְשִׁיטָא הִיא מַנ"ל דְרַבִּין מִינְרֵי דְנוֹקָא בְּבָלוּ וְגִרְאָה דַס"ל דְלֵא עֲדִיפָא
אַרוּסָה מִגִּישׁוּאָה דְקִינְיָמִים לְקַמֵּן סִימָן צ"ט אֲלֵמְנָה שְׁמִין לָהּ כָּל מַה שְׁעָלִיָּה מִשׁוּם דְלֵא
אִיקְנֵי לָהּ אֲלֵא לְהַתְנַאוֹת תַּחְתָּיו וְכ"ש אַרוּס' וְע"כ הָא דְבְּעֵי רַבָּא הֵינּוּ דְנוֹקָא עַל מַתְנֵיתִין
דְבְּעֵינֵינוּ דְנוֹקָא שְׂאֲכַל שְׁם וּמַתּוּף אוֹתָהּ שְׁמָחָה גָּמַר וּמַחֵל הַסְבָלוֹנוֹת כַּמ"ש הַרְב"י אֲבָל
רַבִּין דְלֵא מְפַלֵּג בֵּין אֲכַל וּבֵין לֹא אֲכַל עַל פְּרָתָהּ אִינְרֵי דְנוֹקָא בְּבָלוּ: שְׁם בַּהֲג"ה כְּשֶׁאֲכַל
שְׁם הַחֲתָן וְכו' הִנֵּה הַטּוֹר כְּתַב אִם אֲכַל וְכו' כְּשֶׁשְׁלַחְתָּם שְׁכַן דְרָף לְהַאֲכִילוֹ כְּשֶׁשְׁלַחְתָּ הַדּוֹרָן
וְכו' וּמִשְׁמַע מִלְשׁוֹן זֶה דְדוֹנוֹקָא כְּשֶׁאֲכַל שְׁם בְּשַׁעַת שְׁשִׁלַח אֲבָל אִם אֲכַל אַח"כ לֹא וְתַמָּה
הַב"י מַנ"ל הָא וְעִינּוּ בַב"ח שְׁכַתְבַּת דְמִשְׁמַע כֵּן מִן הַסּוּגִיָּא וְגִרְאָה לִיתָן טַעַם לְזֶה מִשׁוּם
דִּי"ל דְהָא דְאַמְרוּ חַז"ל דְדְבָרֵי הַעֲשׂוּיִין לִיבְלוֹת אִין גִּבְרֵי לְאוּ מִשׁוּם דְבָרִירָא לְהוּ מִיִּלְתָּא
שְׁנָתָן לָהּ מַתְנָה לְחִלוּטִין אֲלֵא דְמַסְפִּיקָא אִין לְהוֹצִיא מִיָּדָה דְאַפִּי אִם הוּא טוֹעֵן שְׂלֵא נָתַן
לָהּ אֲלֵא ע"מ לְכוּנְסָה וְהִיא אִינָה יוֹדַעַת אִפ"ה ה"ל כְּאִינוּ יוֹדַע אִם הַלּוּיִתְנֵי דְקִינְיָמִים לְדַפְטוֹר
וּלְפִי"ז הֵינּוּ דְנוֹקָא כְּשֶׁאֲכַל בְּשַׁעַת שְׁשִׁלַח דַּה"ל כְּאִינוּ יוֹדַע אִם הַלּוּיִתְנֵי אוּ נִתְתִי לִי בְּמַתְנָה
אֲבָל אִם אֲכַל אַח"כ ה"ל כַּא"י אִם מַחֲלֵת לִי דְקִינְיָמִים לְדַחֲיָב כִּינּוּ דְכָבֵר נִתְחַזְקָה הַהִלּוּאָה
וְהַמְחִילָה הִי סֶפֶק וּבְזֶה יֵשׁ לִיתָן קֶצֶת טַעַם לְדְבָרֵי הַנ"י שְׁכַתְבַּת בְּהִנֵּי אִיבְעֵי כִּינּוּ דְלֵא
אִיפְשִׁטָא לִית לָן בַּהּ וְתַמָּה עָלְיוּ הַב"י ע"ש וּלְפַמ"ש י"ל דְכִינּוּ דְאַפִּי מַה דְתַנּוּ בְּמַתְנֵיתִין
אִינוּ אֲלֵא מַחֲמַת סַפ"ק א"כ בְּהָא דְמִיבְעֵי לָן ה"ל כְּמוֹ ס"ס וְס"ל כְּדַעַת הַפּוֹסְקֵי דְמוֹצִיאִין
מִזְמַן בַּס"ס כַּמ"ש הַב"ש לְקַמֵּן סִי"ס ח"ס"ק י"ד וְדַעַת שְׂאֵר פּוֹסְקִים גִּרְאָה דְלֵא חֲשָׁבִי
לִיָּה לַס"ס מִשׁוּם דְהוּא אִיבְעֵי דְלֵא אִיפְשִׁטָה וּבְזֶה יֵשׁ לִינְשֵׁב דַּעַת הַרִי"ו שְׁכַתְבַּת לְפָרֵשׁ
וְז"ל מַהוּ שְׁיִשְׁלְשׁוּ אִם מַחְשָׁבִינוּ לְפִי הַחֲשָׁבוֹן זֶה שְׁשִׁלַח מֵאָה עֲנָה וְאֲכַל דִּינָר כְּמוֹ כֵּן אִם
אֲכַל חֲצִי דִינָר וְשִׁלַח נו"ן מְנָה וְכו' לְפִי הַחֲשָׁבוֹן הִנֵּה אוּ דְלֵמָּא דִינָר דְנוֹקָא וְאַפִּי שְׁלַח
מַעֲט עַכ"ל וְלֹא פִי כְּמִשְׁמַעוֹ כַּמ"ש הָרֶשֶׁבֶ"ם בְּשֵׁם הַר"ח דְאִם אֲכַל חֲצִי דִינָר יִנְכָּה בְּחֲצִי

סבלונות משום דס"ל דבכה"ג פיון דעכ"פ לא מחל על פולם ה"ל פחמשיין ידענא ונחמשיין לא ידענא וכמ"ש בח"מ סימן ע"ה דכל שהוא מחוייב מתוך טענתו ואינו טוען ונדאי ה"ל פחמשיין ידענא ונחמשיין לא ידענא דה"ל משאנ"ל משלם לכה מפרשי שלא שלח אלא בתמשי מנה דאז ה"ל כא"י אם הליגתני ולפ"ז יש להבין מ"ש תוספ' בד"ה סבלונות וכו' דסבלונות מרובי הייני אפי' בעשוויי ליבלות פיון שהן מרובי צריף להחזיר משמע צריף לחזור הפל אפי' מה שראוי ליבלות בשעת אירוסין דאל"כ מאי אריא ששלח סבלונות מועטין ועמ"ש לעיל בזה בשיטת הרי"ף והרא"ש ולפמ"ש י"ל דהטעם הוא דכששלח מרובי ה"ל מחוייב מתוך טענתו פנ"ל וצריף להחזיר הכל.

מיהו לפ"ז צ"ל דהא דנקטו בפריקתא העשוויי ליבלות אין נגבי ושאין עשוויין ליבלות נגבים מלתא מלתא קתני דאם לא שלח אלא סבלונות העשוויין ליבלו' א"צ להחזיר אבל אם שלח שניהם פיון דמתחייב באותן שאין עשוויין לבלות ה"ל פמתחייב מתוך טענתו.

מיהו י"ל פדעת הראב"ד בח"מ סי' פ"ח סעיף י"ט דבטענות מנה ונה ומנה פקדון ה"ל שתי טענות ואין לו דין מודה במקצת ואפשר לפרש בזה מ"ש הרשב"ם שם בד"ה בעי רבא וכו' אם לא בלו בשעת חזרת אותן שאין עשוויין ליבלות מי הדרי עמהן וכו' דס"ל דהאבעי הוא דכיון דלא בלו וה"ל שניהם פקדון וה"ל פחמשיין ידענא ונחמשיין לא ידענא אף העיקר נראה בדעת ר"ח שפי' הא דבעי מהו שישליש כמשמעו דלא שייך בזה דין חמשיין ידענא ונחמשיין לא ידענא פיון דלא ה"ל למידע כדאיתא בח"ע סימן ע"ה: שם ואם הי' מנהג וכו' משלמת הכל וכו' וכן הוא דעת הרמב"ם והראב"ד השיג עליו דמ"ש מזרעוני גינה וכו' והמ"מ כתב דהתם עוש' להשתפר וכתב הלח"מ דלפי פירושו צ"ל דהא דקאמר שם בפ' המוכר פירות רשב"נ בעושה סעודה וכו' דכשעושה להנאת כבוד הוי כמו להשתפר ע"ש ולענ"ד נראה דהא דכתב הרמב"ם והוא שהי' לו עדים כמה הוציא ע"כ ליכא למימר דמנהג קבוע הוא לעשות סעודה והוא הוציא יותר מן הצורך דא"כ פשיטא שאינו חייב לשלם מה שפיון מעות יותר מדאי ואין צריף לשלם אלא כפי הצורך אלא צריף לומר שהסעוד' והמעות אינו מנהג קבוע אלא כל א' לפי כבודו וא"כ דמי ממש לעושה סעודה לאורחים אף העיקר נר' לי דס"ל להרמב"ם דלא דמי לזרעוני גינה דהתם הי' הברירה בידו שלא לזרוע עד שיחזקו עליהן והוא לא אמר לו שיזרע ואם אמר לו תלי' בפלוגתת הפוסקים בח"מ סי' ש"ו גבי מראה מטבע אי בעינן שיאמר לו חזי עליך קסמכינא משא"כ ה"כא פיון שק דש אשת איש לשנות המנהג וצריף לעשות לפי כבודו ומה שהקשה הב"ש דמ"ש ממאכל ומשתה דאינה משלמת כל הוצאה נראה דלא דמי דהתם שלח סבלונות מדעתו ויכולה לומר לו לא הי' לה לשלוח אלא שמשלמת דמי בשר בזול כמו ביתומים שטבחו פרה שאולה אבל ה"כא הי' צריף לעשות מנהג קבוע ואפי' במקום שמנהג לשלוח סבלונות מ"מ לא הי' לו לשלוח דברים העשוויין לבלות.

שם בהג"ה לאחר השידוכין חזר הפל וכו' נראה דאפי' אם קידשה אח"כ חוזרין הסבלונות ששלח קודם הקידושין כגון באתרא דמסבלי וחדר מקדשי וכן משמע מתשובת הרשב"א שהביא הב"י והוא בסעי' ד' וז"ל שם אעפ"י שנתקרה דעתם באירוסין וכו' ומשמע שם דאין חילוק בין מדידנ' לדידה ובין מדידה לדידנ' וכן משמע בהדנ' מלשון הנ"י וז"ל גבי מוקרי הדרי מזהר סבלונות ומשום שהי' דרכם לשל לשלוח

קונדום קדושים מקרי מוהר מפני שממהר וכו' וכן נראה לפמ"ש לעיל דמ"ש הני בהני איבעי' פיון דלא איפשטי לית לן בה דס"ל דהא דלא הדרי סבלונות הוא מטעם דה"ל כא"י אם הלוימני ע"ש א"כ ממילא בסבלונות שקונדם הקדושים פיון דלא ניתן במתנה בשעה ששלח אע"ג דקידש אח"כ ה"ל כא"י אם מחלת לי ותייב וכן נראה מהא דאמרינו בקדושים דף מ"ו ע"ב ש"ו מעות בעלמא חוזרין היינו מהאי טעמא דכל מה שנותן קונדם הקדושים אפי' מעות או מדי דמיכל פהאי דמתקדשי בתמרי הכל חוזר אם בטלו הקדושים: סעיף ה' אינרע שהמירה אחות וכו'.

כתב הטור דה"ה אם אחותה פנוי' זכתה ודווקא פשהייתה לזנונים. ולכאורה ונשנוע דאפי' נודע שהי' עצמה זנתה אם לא הייתה לזנונים לא הוי טעות מדאמרינו בכתובות דף י"א ע"ב זנתה מעיקרא יש לה פתובה מנה ולא אמרינו דהוי מקח טעות משום הפגם.

ואין לומר פיון דכתב הב"ש בשם ב"ה דאם המירה קונדם השידוך הוי פמום שבגלוי ה"נ פיון דזינתה מעיקרא הוי שבגלוי ז"א דהא הוכיח שם מזה דכונסה בתזקת בתולה ונמצאת בעולה ש לה פתובה מנה ע"כ צ"ל דזנות לית לי' קלא אף קשה הא דאית' לקמן בסי' קט"ז גבי ממזרת ונתינה לישראל בלא הפיר בה יש לה תוספת כמ"ש שם הב"ש בשם הר"ן ואין פגם משפחה יותר מזה אפ"ה יש לה תוס' ע"כ צ"ל דלענין פתובה שאני פיון ששואה מוחל הוא הפגם משפחה בשביל חביבת ביאה א"כ אין ראי' מן הסיגי' דהיא דזינתה בעצמה לא הוי פגם וצ"ע: סעיף ו' בהג"ה וי"א דכל קנסות וכו' בח"מ סי' ר"ז סעיף ט"ז כתב הרמ"א וכן המנהג פשוט וימיהו קנין צריף וכו' נכאן לא הזכיר שצריף קנין ומה שכתב פאן דווקא שכתבי תנאים וכו' היינו משום דכתיבה בעדים עדיפא מקנין כדקיי"ל בח"מ סי' ל"ט: וכתב בתשובת עבודת הגרשני סי' ע"ד דהא דבעינו קנין סודר היינו במקום שהקנס יותר מדמי הבנות ואפ"ה לא הוי אסמכתא דיוכל לקצוב דמי בנותו בתחלה כפי מה שירצה אבל אם אינו אלא כפי אומדן הבנות א"צ פתיבה פלל (כמ"ש מהרי"ק ונהביאו הב"ש) ואע"פ דאין דנין בזמן הזה מ"מ מנדין אותו עד שיפייסו פדאיתא בח"מ סי' א': ובה מין שוב מה שדקדק הסמ"ע בח"מ סימן רמ"ג ס"ק י"ג על דברי הרמ"א פאן ע"ש ואף דקיי"ל דאין חייב על הבנות עד שיתכונן פדאיתא בח"מ סימן תכ"א פתב בתשובה הנ"ל דמה שנתפונן להנאתו לא מקרי אינו מתפונן ונהביא ראיה מלשון רש"י ס"פ פיצד הרגל ע"ש ולפענ"ד לא הוצרך לזה דהא מפורש במתניתין דכתובות דף מ"ה דחייב על הבנות באונס ומפתה אע"ג דלא מתפונן אלא להנאת עצמו.

ועוד נראה דמה שהצריכו לכתיבה. או לקנין היינו לעשות פמלנה בשטר שאינו יוכל לטעון מחלת לי או תנאי הנה בדבר או אונס אני וכיון דאיכא שטר או קנין שוב אינו נאמן אם לא שיברר טענתו ועוד נראה דמהני פתיבה או הקנין אפי' אם קדש אותה וחוזר בו קונדם נשואין דבזה אין לשלם את הבנות דהתורה זכתה לכל המקדש אשה שיוכל לגרשה בע"כ ואין צריף לשלם בנשואה ואף לאחר חר"ג לא החרים בארוסה פדאיתא לעיל בסימן א' ולא נסתפקו בש"ס אלא אם ארוסה יש לה פתובה וכן משמע מסוגיא דפרק מי שמת דהדר ביה איהו דמוהרי הדרי ולא נזכר שם שיוכלה לעכב המוהר בעד הבנות דאין דנין בזה"ז אי תפיס לא מפקינו מנה ואף שפתיבתי לעיל דהנ"י פי' הא דאמר מוהרי הדרי היינו ששלח קונדם הקדושים מ"מ איירי בקדושים אח"כ כמ"ש

לעיל אלא נראה דכל שקדשה תו לא שייך בנשת פיון דכבר נתקברו בקידושין כדאיתא ר"פ אע"פ משום אחתוני הוא וקא איתחתיני ותו דיוכל להערים לקדשה ולגרשה פיון של אחר הקידושין לא שייך בנשת משא"כ בכתיבת קנס והקננו שמשמייבים את עצמם עד שישאו זא"ז ואפ"ה אין בו משום אסמכתא פיון שהוא חושב אותו לבנשת.

ועוד נראה דאם האב של הבן והאב של הבת נתקשרו לשדה בניהם זה לזה אין הבנשת של הבן או של הבת לאבותיהם דאף אם נותן קנס לאביה יוכל הבן לתבוע הבנשת שלו ולא זכתה תורה לאבי הבת בבנשת כמ"ש הרמב"ם בפ"ד מהל' חובל ומזיק דין י"ד ע"ש ואף די"ל בבנשת זה דומה לבנשת ופגם לאונס ומפתה דהוא לאביה משום שיוכל למסרה למגנול ומנפה שאין מ"מ בבנו ובתו הגדולה דידהו הוי ומ"ש תוס' בשדוכין יש בו משום בנשת היינו פשמשדכים א"ע א"נ אפי' פשמשדכין את בניהם אף שיש לאביהם ג"כ בושא בזה דמש"ה לא הוי אסמכתא מ"מ לא מחייב בהו תשלומין כדאיתא בר"פ מציאת אשה אלא מעתה בייש בן טובים דאית ליה זילותא לכולי בני משפחה וכו' אבל אם הוא מחייב א"ע אין בו משום אסמכתא: שם בהג"ה ואח"כ אין הבת רוצה וכו' דנה מיקרי אונס וכו' דמייירי אפי' אם הוא בענגן דלא הוי אסמכתא כגון בקננו שנעשה במעשה ב"ד חשוב דאל"ה אפי' בלא טעמא דאונס פטור דאף דכתבו תוס' לא הוי אסמכתא משום בנשת מ"מ הא קיי"ל פאינו חייב על הבנשת עד שיתכנון וכיון שהוא רוצה אלא שהבת ממאנת הרי הוא רוצה ואינו מכונן לביישו גם מ"ש הב"ש בשם הש"י דאם שינה השליח ואמר שיש לו כו"ה השליח פטור מקנס משום דהוי גרמא אע"ג דלא הנה בידו לעשות סבר דהמשלח יספיק למעשה ע"ש וצ"ע דלא גרע זה ממראה מטבע והעיקר בזה משום דאינו חייב בבנשת עד שיתכנון ומ"ש הח"מ דאם התחייב א"ע ליתן להחטון מנה בלי שום תנאי והחטון התחייב אם יתן לו הפלה והנזון יתן החוב מחול ואם הפלה אינה רוצה אף שהאב אונס בזה מ"מ מה פטור מחיובו וכו' ע"ש הנה זה מבואר לעיל בר"ס ל"ח והוא מדברי הירושלמי והביאו הש"כ בח"מ סימן כ"א דבכה"ג אונסא פמאן דלא עביד ולפמ"ש שם דאפילו אם העיפוב מצד המקבל למ"ד נתינה בע"כ לא שמינה נתינה התנאי בטל וכ"ש בכה"ג דהכניסה לחופה א"א אלא מדעת שניהם ע"כ צ"ל שפנרש בכתב שפניהם שאם יהיה העיפוב מצד השני החוב מחול (ומ"ש הב"ש לזמות לנה למ"ש בסימן ע"ד ובסימן נ"ה דאם במתה בתו וכתב דלפמ"ש הט"ז פשהוא נותן שט"ח סתם כשט"ח שלנו חייב ליתן הנזון כי שט"ח שלנו הוי פאלו פבר סלק וכו' ולענ"ד נראה דהקא שאני דהא קי"ל דמונהרי הדרי אפי' אם פבר נתן ביזה צריף להחזיר אפי' הדור הוא א"כ לא עדיף שט"ח מאלו פבר נתן לו המעות דצריף להחזיר פדלעיל סעיף זיין א"כ אין החיוב אלא מפח התנאי ונהרי הוא אנוס) ועוד פראה לע"ד דכששניהם נותנים שטר חוב להבטחו השידוכין כמ"ש הש"ע והיינו שמוחל כ"א לחבירו אם יכנס לחופה ונאפי' אם יהיה המניעה מצידו אם ירצה חבירו להכניס אחיל לו החוב מ"מ לא שייך בזה לומר אונסא פמאן דלא עביד דהיינו שיוכל לומר מה לי לאונסא מ"מ יוכל הוא לומר אני לא מחלתי לה חוב שלף אם יהיה המניעה מצדו אלא פשלא יהי אונס אבל אם יהיה אונס לא מחלתי לה חוב שלף ויצאו החובות זה בזה: סעיף ז אם נותן משכונ לחבירו וכו' צריף שיאמר וכו' הקשה הב"י על הטור דהא פתב פבר דבשדוכין אין בו משום אסמכתא ותיירץ המהרש"ל דשאני הקא פשמיניט המשכונ שמגלה דעתו עי"ז שאינו סומך

על הקנס וכו' ע"ש נראה פוננתו פינו דכולא מילתא אסמכתא הוא אלא שאנו אומרים שדעתו סומכת מפני הבנשת וכינון שאנו רואים שאינו סומך עליהם הדר ה"ל אסמכתא ונראה דאין לומר דהמשכון הוא ליטר בטחון כמ"ש הט"ז דהא הטור פתב ואם כל אהד נותן משכון לחבירו וכו' א"כ אין פאן יטר בטחון שהרי גם חבירו מוחזק פמותו וע"כ פוננתם שיתקיים בזה הקנס והדר ה"ל אסמכ' ובה נכון דאין קושיא על המהרש"ל מלשון התוספות בקידושין דף חית ד"ה מנה אין פאן שפתבו ושמה בשידוכין אמרינו וכו' פינון פשהאחד מהו חוזר הב' מתבייש בדבר דתוס' פתבו שם אם אחזיר בי אתן לה פה וכה ומשמע שאחד לבד נתן משכון לחבירו ובה שיהי סברת הט"ז שנתן המשכון ליטר בטחון והיינו שלא הזכיר הרא"ש מ"ש תוס' משום בנשת משום דהרא"ש איירי בנתנו ערבונות זה לזה ותו ולא שיהי ליטר בטחון פנ"ל ועל הש"ע שפתב אם נתן משכון וכו' דמשמע שא' נותן משכון לחבירו ולא השני אין קושיא דהרי הש"ע לא הזכיר לעיל דעת הטור דאינה אסמכתא בשידוכין ומ"ש הט"ז דארף שחייב מדין בנשת מ"מ נ"מ אם החוב מתחיל מעכשיו אז חל עליו תורת משכון להיות קודם לב"ח הוא דוחק מאוד וגם צ"ע לדין זה דארף אם הוא בתורת קנס אינו חל אלא משעה שחזר בו ואם אינו ברשותו באותו שעה לא קנה את המשכון קודם החיוב ואם הוא ברשותו בשעת חזרה זכה בו מדין תפירה קודם בע"ח אחר וצ"ע: סימן נ"א סעיף א' בהג"ה ואין חילוק בין נשואין ראשונים לשניים עיין בחידושינו לכתובות דף ק"ט תוס' ד"ה תשב דמוכח מן הסוגיא דקאמר מי לא עסקינו דגרשה והדרה וכו' דאפ"י בנשואים שני' מהני פסיקא בין איש לאשתו: שם קנו אותן הדברים ואע"פ שלא הי' ביניהן קנין משמע דעיקר רבותא דר' גידל אם פסקו ליתן פירות וכלים ניקנין הם בעצמן אע"ג דאין מטלטלין נקנין בכסף ההוא הנאה עדיפא טפי וכסף בעין וכה"ג פתב ב"י ח"מ סי' ק"ל בשם התוס' שהבי' הר"ן דבנותן לאדם חשיב ההוא הנאה מיקחשב פכלי דיהב הקונה למקנה וקנה בו בתורת חליפין ולפ"ז ארף מטלטלין קנה עכ"ל ומיהו הכא עדיף טפי דאפ"י מטבע שאינה נקנה בחליפין אפ"ה בפסיק' נקנה אותו מעות עצמו דהא רב סתמא קתני פמה אתה נותן משמע אפ"י מטבע וכן פתב בהד"ל העיטור שהבי' הגהמ"י פ' ד"ג מה"ל אישות ואפ"י היא מטבע אלא דהעיטור ס"ל דאפ"י הוא דשלב"ע מהני פסיק' דלא חילקו חז"ל בפסקי' והרמב"ם ז"ל נראה דס"ל פינון דמצינו גבי הקדש בקדושת דמים וגבי ש"מ דנקני' באמירה אפ"ה לא מהני אלא בדשב"ע פדאיתא בכתובות דף נ"ט ובכמה דוכתי' ה"כ באמירה זו הדין פן וכן משמע בלשון רישלמי וז"ל שהאב אינו זכאי אלא בדבר' ובלבד דבר' שהן נקנין באמירה משמע דאתי לאפוקי דבר' שאין נקני' בכל מקום באמירה פגון בהקדש ובש"מ וכן משמע בב"ב דף קל"א דא"ל ר"פ לאפ"י הא אין אדם מקנה לדבר שלבל"ע אע"ג דהתנאי הוי בשעת נישואין וכמ"ש הב"ש בס"ק זי"ן בשם הריב"ש דבשעת נישואין פמי קנה ולדעת העיטור צ"ל דמקשה מהא דאמר במתני' דאפ"י לא פתב לה ולא התנה בשעת נישואין ואפ"ה מחייב מתנאי ב"ד ולפ"ז צ"ל דהא דאמר רבא בריש פ' הנושא מסתברא מלת' דרב בבתו נערה דקמטי הנאה ליד' פירש"י פסוף קידושי' לאבי' לאו מטעם קנין דהא פסוף לא קנה במטלטלי אלא דרבא פמי נחית לטעמא דכסף קידושין עדיפא לקנות טפי משום הנאת החיתן אלא דלא מסתבר לי' למימר משום הפאת החיתון לחוד ונראה דמוכח הכי מדקאמר דאלת"ה אבי הבן מאי הנאה אתי ליד' וכו'

קִשָּׁה הָא רְבָא עֲצָמוּ אָמַר דְּרַ וַיִּזְן בְּקִידוּשֵׁין בְּתַן מְנָה לְפָלוּנִי וְאֶקְדַּשׁ אֲנִי לְךָ מְקַוְדָּשֶׁת מְדִין עֲרַב וְכוּ' ע"ש א"כ אָבִי הֵבֵן הָוֵי כְּאֵילוּ אָמַר לְבָנוּ תַן מְנָה דְהֵינְנוּ פְסָף קִידוּשֵׁין לְאָבִי הַבַּת וְאַתָּן לְךָ כְּדָ א"כ אִם הַקִּנְיָן הָוֵי מְטַעַם פְסָף אִין חִילוּק בֵּין אָבִי הֵבֵן לְאָבִי הַבַּת.

וכ"ש לְדַעַת הַפּוֹסְקִי לְקַמְן סִי נ"ב דְחֵיבֵב הַפְּסִיקְתָא שֶׁל אָבִי הַבַּת הוּא וְלֹא לְחַתְנוּ א"כ בְּבַתוֹ נַעֲרָה הָוֵי כְּאֹמַר הִילָךְ מְנָה וְהַתְקַדְּשִׁיתִי לְפָלוּנִי דְאָמַר רְבָא שֵׁם דְּמְקַוְדָּשֶׁת מְדִין עֲבָד כְּנַעֲנִי וְה"נ הִי קְנָתָה מִן הָאֵב נְדוּנְיָתָה ע"י פְסָף קִידוּשֵׁין שְׁנוּתָן הַבַּעַל לְאָבִי מְדִין עֲבָד כְּנַעֲנִי וְה"נ י"ל דְקוּנָה הֵבֵן מְאָבִיו מְדִין עֲרַב וְאִין לֹמַר דַּא"כ בְּבַתוֹ בּוּגְרַת נְמִי הָוֵי כְּמוֹ תַן מְנָה לְפָלוּנִי וְאֶקְדַּשׁ אֲנִי לוֹ דְאָמַר רְבָא מְקַוְדָּשֶׁת מְדִין שְׁנִיָּהֶם מְדִין עֲרַב וְעֲבָד כְּנַעֲנִי א"כ ה"נ מַת חֵיבֵב לְבַתוֹ בּוּגְרַת בְּכֶסֶף קִידוּשֵׁין שְׁמַקְבָּלַת הַבַּת וְכ"ש לְדַעַת הַפּוֹסְקִי דְפְסִיקָא שֶׁל אָבִי הַבַּת לְחַתְנוּ א"כ הָוֵי כְּמוֹ תַן מְנָה לְפָלוּנִי וְאֶקְדַּשׁ אֲנִי לְךָ וְאִין חִילוּק בֵּין אָבִי הֵבֵן לְאָבִי הַבַּת מ"מ הָוֵי לִי לְרְבָא ל מִימַר הָכִי וְלָמָּה הִנְצַרְךָ לְטַעְמָא דְבַהֲהִיא הִנְצָה דְקַמְתַּחְתְּנִי אֶהְדְּדִי אַע"כ צ"ל דְנוּדַאי ח"י פְסָף לְחֹד לֹא שְׁיִיךְ קִנְיָן בְּמַטְלָטְלִי אֱלָא בְצִירְךָ טַעַם דְקַמְתַּחְתְּנִי אֶהְדְּדִי וְהֵינְנוּ דְקָאֵמַר רְבָא דְלֹא תִימָא דְבַעֲיָנוּ דְנוּקָא הִנְצָה גְדוּלָה שְׁמַקְבָּל הַפְּסָף קִידוּשֵׁין עֲצָמָן אֱלָא אִפִּי בְלֹא הִנְצָה זֹו מְהֵנִי וְלְכַאוּרָה הָוֵי אֶפְשָׁר לֹמַר דַּא"כ הַבַּת בַּעֲיָנוּ צִירוּף קִנְיָן פְסָף וְכְמוֹ שְׁפַתְבְּנוּ דְאָבִי הֵבֵן וּבְבוּגְרַת נְמִי אִיכָא קִנְיָן פְסָף מִיְהוּ בְּאַמַּת מְשַׁמַּע מְדַבְרֵי הַפּוֹסְקִי דְטַעְמָא דְמַתְחַתְּנִי אֶהְדְּדִי לְחֹד כְּמִי מְהֵנִי אִפִּי בְמַקְדַּשׁ בְּשִׁטְר אוּ בְבִיאַה דְלִיכָא הִנְצָת פְסָף וְכֵן מְשַׁמַּע מְדַכְתֵּב הַרְמַב"ם דְמְהֵנִי הַפְּסִיקְתָא אַף בְּשַׁעַת נִישׁוּאִין דְלֹא מְטִי הִנְצָה לִידְנִי וְעֵינִן בְּסַמוּךְ וּלְפ"ז נִרְאֶה דְהָא דְאִיתִ' בִּירוּשְׁלַמִי דְלֹא מְהֵנִי פְסִיקְתָא בְּאַח וְאַחֹתוֹ וְלֹא מְחַלֵּק בֵּין קִדוּשֵׁי פְסָף בֵּין קִדוּשֵׁי שִׁטְר הֵינְנוּ דְנוּקָא לְעַנְיָן קִנְיָן פִּירוּת עֲצָמָן דְהָוֵי רְבוּתָא טְפִי דְעַדִּיף מְכַסֵּף אֶבֶל לְעַנְיָן לְהַתְחַיֵּיב עֲצָמוּ דְמְהֵנִי אַף בְּכֶסֶף ה"ה דְמְהֵנִי בְּאַח וְאַחֹתוֹ וְאֶפִּי אָדָם אַחַר בְּקִדוּשֵׁי פְסָף אִם אַחֲחֵיב א"ע לִיתָן לוֹ מְנָה אִם יְקַדַּשׁ אַחֹתוֹ בְּכֶסֶף בְּנוּדַאי מוֹעִיל מְדִינָא דְרְבָא דְלַעִיל בְּאַמַּר תַן מְנָה לְפָלוּנִי וְאֶקְדַּשׁ אֲנִי לְךָ וְאֶפִּי בְּנִישׁוּאִין שְׁנַיִם אֱלָא דְמִיָּרִי בִירוּשְׁלַמִי שֵׁם לְעַנְיָן קִנְיָן הַפִּירוּת עֲצָמָן ע"ש דְלֹא כָא וְאֶפִּיקִי אֱלָא לְעַנְיָן שְׁיִקְנָה הַפִּירוּת עֲצָמָן שְׁאִין הַפִּירוּת נְקִנִי בְּמַעוֹת לְנוּקָא מְשׁוּם חִיבַת חִיתוּן דְעַדִּיף טְפִי מְכַסֵּף וְזֵהוּ דְנוּקָא בְּאַבִּיו וּבְנִישׁוּאִין רַאשׁוּנַיִם וְצ"ע: שֵׁם וְהוּא שְׁיִהֵ' הַדְּבָרִי שְׁפָסְקוּ מְצוּנִי וְכוּ' כְּתַב הַב"ש מִיְהוּ אִם מְתַחֲחֵיב א"ע וְגוֹפּוֹ יוּכַל לְהַתְחַיֵּיב וְכוּ' וְכָאן נִקְנָה בְּאַמִּירָה וְכוּ' כ הַב"ח וּבְפִרְיָשָׁה מְסוּנְפֵק בְּזָה וְכוּ' ע"ש וְנִרְאֶה דְמוּכַח הָכִי מְמַתְנִי דְמַחֲלִי עֲצָמוּ לְזוּן בַּת אִשְׁתּוֹ חֲמֵשׁ שְׁנֵי אַף דְאִין הַמְּזוּנוֹת בְּעֵין וּמְזוּמָנִים אֶצְלוּ בְּשַׁעַת נִישׁוּאִין אַפ"ה מְהֵנִי וְיֹוֹתֵר נִרְאֶה מְזָה דְאַפִּי אִם לֹא אָמַר בְּלִשׁוֹן חֵיבֵב שֶׁהוּא מְתַחֲחֵיב עֲצָמוּ וְגוֹפּוֹ לְזוּנָה אֱלָא אָמַר סְתָם אִתָּן לָהּ מְזוּנוֹת מְהֵנִי בְּשַׁעַת נִישׁוּאִין כְּמוֹ חֵיבֵב דְאִי נִימָא דְמַתְנִי מִיָּרִי שְׁאֵמַר בְּלִשׁוֹן חֵיבֵב וְלֹא מְזָמָה לְהָא דַר' גִּידֵל אֱלָא בְהָא דְמְהֵנִי בְּאַמִּירָה בְּלֹא קִנְיָן א"כ הָא דְאָמַר לְקַמְן דְלֹא נִיתָן לִיכְתוּב וּמְפָרֵשׁ דְהָא דְאָמַר בְּמַתְנִי דְהַפְּקָחִין הִי כּוֹתְבִין הֵינְנוּ אוֹמְרִין וְאִם אָמַר בְּלִשׁוֹן חֵיבֵב וְצָנָה לְעַדִּים לִיכְתוּב ה"ל שִׁטְר גְּמוּר כַּמ"ש הַח"מ וְהַב"ש וְע"כ הָא דְאִין כּוֹתְבִין אִפִּי מְדַעַת שְׁנִיָּהֵן הֵינְנוּ פְּשָׁאֵמַר אֲנִי נוֹתֵן וְאַפ"ה מְתַחֲחֵיב אַע"פ שְׁאִינוּ בְּרִשׁוּתוֹ וְעוֹד מוּכִיחַ לְקַמְן דְמוּכַח מִן הַסּוּגְיָא דְמַתְנִי מִיָּרִי כְּשִׁפְסַק בְּלִשׁוֹן אִתָּן וְהָא דְכְּתַב הַרְמַב"ם דְלֹא קָנָה הֵינְנוּ דָאִם פְּסַק שְׁיִתָּן לוֹ אִיזָה דְבָר יְדוּעַ שְׁיָבוֹא לִידּוֹ אַח"כ דְלֹא קָנָה אוֹתוֹ דְבָר עֲצָמוּ שְׁפָסַק.

וכן אם אמר אתן לה מאה זהובים שתגבי אותם ומנכסי ע"ז כתב הריב"ש בסי' שמ"ה דכוננתו על מעות ידועים שיהי' בנכסיו שייבאו לידו אח"כ וזה הגוי דש"ל בל"ע. אבל אם אמר סתם אתן לה מאה זהובים.

הגוי פאילו אמר אתן לה מזונות. משא"כ פשהדבר מצוני' ברשותו קונה אותו דבר ממש ואינו בידו אלא פפקדון ולא שיהי' בזה שום פתיכה לטרון ממשעבדי וכ"כ הריב"ש שם דעל זה לא שיהי' שטר יצא לנו דכהה' דר' גידל איכא תרי אנפי הא' דבדבר המצוני' קונה אותו ממש ועדיף מקנין חליפין פנ"ל והב' דבדבר שאינו מצוני' מהני אמירה להתחייב בה לגבות ממנו מב"ח.

והיינו מתני' דר"פ הנושא דמתחייב לזון בת אשתו ומדמה לי' להא דר' גידל דקונה הדברים עצמו באמירה דהגוי רבותרא טפי דעדיף מקנין פנ"ל וכ"ש במתחייב א"ע דמהני אפי' בכסף: שם בהג"ה וי"א דבעינן עמדו וקדשו מיד ולכאורה קשה מההוא דלעיל סימן ד"ט ס"ח האומר לאשה וכו' והלה זה לביתו כו' והוא מתוספתא הרי דמהני תנאי אף שהפסיקו הרבה.

וצ"ל דכיון דשם הי' תנאי מפורש בע"מ שאם לא יקיים יתבטלו הקידושים צריף לקיים התנאי אפי' הפסיקו הרבה אבל בתנאי הפסיקתא שלא תלה בה הקידושים דאף אם לא יתן מ"מ מקודשת בהא ס"ל לרשב"ם דלא מהני אלא מיד שלא הפסיק וצ"ע: שם וכן אם קדשו ואח"כ פסקו וכו' כתב בב"ש ואם לא פסקו אלא בשעת נישואין וכו' ובמרדכי פ' הנושא לא משמע הכי וכו' והוא מדברי ד"מ שכתב על דברי הריב"ש אבל לא משמע כן במרדכי פ' הנושא וכו' ולענ"ד צ"ע דאפילו גימא דלא שיהי' דרב גידל בנשואין מ"מ מתחייב מדינא דהא המרדכי כתב שם ובערכין ובגט פשוט אמר משה בר עזרי ערב וכו' ופריף וזה ערב לכתובה לא ונשתעבד כו' אבל מהאי טעמא פמה אמה גותן לא פריף מידי וי"ל דלא קבל כלי' מקמי קידושים אבל קמי נישואין לא רצתה לינשא עד שנעשה לבנו ערבי מן הנדונא וכו' עכ"ל א"כ הרי אמרו שם דקבלן דכתובה משתעבד אפי' לא קנין וע"כ צ"ל דאפילו בשעת נישואין אם הוא אומר הנשאי לי ואני אתן משתעבד כמ"ש הרמב"ם הביאו הטור וש"ע לקמן סימן ק"ב א"כ כ"ש כשאומר הנשאי לו ואני אתן כף שצריף ליתן לו והטעם בזה דווקא בערב פינן דאינו משתעבד אלא משום דאית ליה הנאה דקמהני לה גמר ומשעבד נפשיה כדאיתא בסוף פירק גט פשוט ומ"ה בכתובה דלא מידי מיחסר בהימנותי' לא גמר ומשעבד נפשיה וכו' כמ"ש ה"ה הביאו ב"י הנ"ל אבל בקבלן פינן שהיא המתחייב א"ע והוא גותן בשליחותו שאומר תן לה מהני אפי' בשעת נישואין דמה שהיה לו נישאת לו ע"פ התחייבות של זה הנה פאילו אמר תן לו ונהי דבמה שמתקדשית ע"פ הפסיקה איני מתחייב מדינא וכיון שעיקר הפסיקה היא על אחר נישואיו כדאיתא לקמן דצריף לקיים הפסיקה קודם הנשואין מ"מ במה שנישאת לו ע"פ הפסיקה ודאי מתחייב מדינא וגדולה מזו שמענו דאפילו בנדר לה דבר באתנה יכולה להוציא ממנו בב"ד כדאיתא בח"מ סי' פ"ז סעיף כ"ה בהג"ה ואפי' אם נדר בשביל אחר מחוייב ליתן לה כדאיתא במתניתין דתמור' פ"ו משנה ב' הילך טלה זה ותלין שפחתה אצל עבדי וכו' ע"ש ואע"פ שהנשואין ניתנו לימבע בב"ד כדאיתא במתני' דכתובות דף נ"ז משתבעה הבעל לינשא מ"מ פינן דאין הנשואין חלין אלא מדעתה ורצונה ואינו קונה

אות' בע"כ א"כ אם היא אינ' מתרצית מדעפתה אלא ע"י פסיקתו חייב בתשלומין אף דלא שייך הקא דרב גידל משום דכבר התחנתו להוי בשעת אירוסין מ"מ חייב לשלם פסיקתו מצד הדין נאפי' ע"י אחר מ"מ נ"מ בקהא דלא שייך דרב גידל לענין אם פסק לה פירות שאינו קונה את הפירות עצמן דלא עדיף ממעות שאין הפירות נקנית בהם משא"כ בדרב גידל כמ"ש לעיל דהיינו עיקר רבותא דרב גידל וכן לדעת הרמב"ם בדרב שאינו קצוב דמתחייב מדרב גידל אבל בשעת נשואין פיון דלא שייך הא דרב גידל אינו יכול להתחייב בדרב שאינו קצוב ובזה א"ש הא דלא אוקי מתניתן דר"פ הנושא דמייירי משעת נשואין דמתחייב שנשאת על פיו משום דהוי דבר שאינו קצוב ויותר יש לומר משום דמה שנחתחייב לבתה בשביל הנאת שנשאת לו אינו נלמד אלא מדין עבד פנעני כמ"ש לעיל דהוי פהלה מנה והתקדש לפלוני ולדעת הרמב"ם בח"מ סימן ק"צ סעיף ג' דלא מהני לענין ממונא א"כ ע"כ הא דמהני במתניתין ע"כ מדין פסיקתא בדרב גידל אבל פשוטא לא לו לא אהני להתחייב לבתה ולדעת שארי פוסקים דס"ל דאף לענין ממונא מהני מדין עבד פנעני וס"ל דיוכל להתחייב בדרב שאינו קצוב כדאיתא בח"מ שם צ"ל דהא דלא משני דנתחייב משעת נשואין בשביל שנשאת לו משום דלא מהני בזה אלא אם מתחייב א"ע בלשון חיוב אבל אם אומר בלשון אמת דלא מהני במתנה אפי' בקנין ה"נ לא מהכי בזה מדין עבד פנעני ודוקא מדרב גידל מהני אפי' בלשון אמת והא דלא משני במחייב את עצמו בלשון חיוב ובאר בסמוך והרמב"ם דמפרש למתניתן דהנשיא דמייירי שפסק לה בשעת נשואין וכתב הטעם בדרב שאינו קצוב משום דרב גידל ע"כ ס"ל דבנשואין נמי שייך הך דרב גידל ולפ"ז מיןשב דברי ד"מ דכתב דהר"ן ס"ל כדברי הפרדכי.

והב"ח והב"ש כתבו דמשמע מדברי הר"ן איפכא דיוכל להוסיף בשעת נשואין ולכמ"ש א"ש דאף הפרדכי מודה פשמוסיף לה בשעת נשואין כדי שתנשא לו חייב לשלם לה כמו בקבלן פנ"ל אלא דלא שייך ביה מדרב גידל פנ"ל א"כ מדלא הזכיר הר"ן שם דהטעם בשעת נשואין הוא מדרב גידל דנ"מ טובא פנ"ל משמע דהחיוב הוא משום שיהא נשאת לו ע"פ חיוב הוספה זו והיינו כהפרדכי מיהו מה דמשמע מדברי הפרדכי דטעם דלא משתעבד ערב דכתובה הוא משום דלא שייך דרב גידל בשעת נשואין וכ"כ בהג"מ פכ"ג מהלכות אישות משמע תם הי' ערב בשעת קידושין מהני מדרב גידל צ"ל הא דכתבו הפוסקים לקונן סימן ק"ב סתם דערב דכתובה לא משתעבד פלל היינו משום דפסקו הקא פהירושלמי דרב גידל לא שייך אלא באב לבנו וכיון דפסקי פשינויאי בתרא דסוף פרק גט פשוט דאבא לגבי בריה משעבד נפשיה א"כ א"צ לדרב גידל ועיין ברשב"ם במתניתן סוף פרק גט פשוט דאין כותבין שטרי אירוסין אלא מדעת שניהן דפירוש שטרי אירוסין היינו פסיקתא ונשואין היינו כתובה משמע מדלא פירוש בענין א' דס"ל דלא מהני פסיקתא בשעת נשואין מיהו לכמ"ש אף דלא שייך דרב גידל בשעת נשואין מ"ט מתחייב ליתן הפסיקתא פיון דנשאת לו ע"ת זה ונשפיר יש לפרש הפל בפסוקתא: שם בהג"ה עיין בח"מ סימן רמ"ה והנה הטור בח"מ סימן קנ"ז סעיף כ' הביא הב"ד דיעות משמע שם דלדעת הרא"ש מהני קנין אמת.

וכ"כ בתשובת הרשב"א הובא בב"י סימן קצ"ז אבל מדברי הרמב"ם פ"ח מהלכות מכירה הביאו הש"ע סימן ר"ו משמע דלא מהני קנין אמת וכמו שכתב שם בסוף הסימן בהגהת רמ"א ונראה דמוכח כן מסוגית דר"פ הנושא דמקשה לר"ל ממתניתן אע"ג

דמתניתן מיירי ע"כ בקנו מידו אפי' למאי דמשני בשטרי פסיקתא פדמוקי לה בסוף הסוגיא א"כ אפי' בלא שטרי פסיקתא הני מציי לאוקמא הכי וצ"ל משו' דהוא מילתא דפשיטא וכמ"ש תוס' ד"ה חייב לזונה ע"ש דמהאי טעמ' לא מוקי לה בשטר גמור א"כ צ"ל דלמאי דמוקי לה בשטרי פסיקתא ע"כ מיירי באינו אומר בלשון חיוב אלא בלשון אמת וכמ"ש לעיל ואי לא דרב גידל הני קנני ולא מהני משא"כ בשטרי פסיקתא מהני קנני אמת דאפי' באתן לחוד משתעבד לגבות מבני חורין ואינו צריף קנני אלא לגבות ממשעבדי אבל לדעת הרשב"א והרא"ש ו"ל צ"ל הא דלא מוקי מתני' לר"ל בקנני אמת משום דגם זה וי מילתא דפשיטא וע"כ צריף לדחוקי דרישא דמתניתן איירי בלא קנני ובשטרי פסיקתא וצ"ע והוא דחוק גדול לאוקמי רישא וסיפא בתרי טעמא ועוד נראה דלפמ"ש לעיל דבשעת נשואין אפי' בלא מלתא דרב גידל מתחייב פניו דבשביל זה הנה מתרצת להנשא לו ה"ל כמו הילף מנה והתחייב לבתי מזונות דמתחייב מדין עבד פנעני והא דלא משני מתני' לר"ל הכי משום דמפרש למתני' באתן ולא במתחייב ואין להקשות דמנ"ל לאוקמא באתן.

ואי משום דמתחייב הני מלתא דפשיטא אפתי קשה דהמ"ל דהא גופא קמ"ל דילפינן מעבד פנעני כדרכא לעיל ונראה משום דאי הני מוקי במתחייב מדין עבד פנעני ע"כ צ"ל בסיפא דניזונות מנכסי משועבדי אע"ג דהני חוב בע"פ משום דמיירי בקני מידו פדמוקי לקמן וא"כ מסתמא גם רישא מיירי בקנו מידו ונשפיר הני מילתא דפשיטא דמתחייב לבתו מטעם קנני וע"כ צ"ל דמיירי באתן דלא מהני אפי' קנו מידו וצריף לאוקמא בשטרי פסיקתא: שם בהג"ה אבל הפוסק לעני צריף לקיים משום נדר וכתב הח"מ והב"ש בשם מהרי"ל סימן ס"ד מי שכתב להלביש בתו וכו' כי הזוג עניים בשעת השקדוים משמע דאף אם בשעת חופה הם עשירים מ' הנדוניא כמבואר שם בתשובה ובנודאי הנודר לעני שיתן לו לאסר שיתעשר אין זה נדר מ"מ פניו דהחיוב להלביש וליתן הנדוניא באים פאחד הני פאילו נדר לעני ליתן לו אפי' סף רב דהני נדר פדאיתא במתניתן סוף פיאה אפי' נותן לו אלה וכו' מיהו משמעות הלשון שהזוג עניים משמע לכאורה אם החתן עשיר פניו שמחוייב לכסותה פשיכנסנה לא הני פנדר לעני אף נראה דלאו דוקא הוא דהא פניו שפסק להלבישה אם לא ילבישה אינו מחוייב להכניסה פדאיתא ריש סימן נ"ב והדר הנה ליה נדר ועיין מה שפכתבנו שם מזה: עוד פתב הב"ש בס"ק י"א האב שעשה שידוהו וכו' משמע דאין לחתן עדים אלא שרוצה להשביעו.

ואינו יכול להשביעו בטענות ספק והוא תלי' במחלוקת הרמב"ם וראב"ד הובא בש"ע ח"ה סי' ע"ה סעיף כ"א. א"כ לפי מה שכתב ר"א שם בהג"ה אף סעיף כ"ג דאף אם אמר שהגד לו מפי קרוב משביעין אותו הית וכן נר' לי להורות עכ"ל אף החתן בעצמו יכול להשביעו אף הש"ף השיג שם על הרמ"א דבעינן דוקא שיהא רגלים לדבר והביא שם תשובת הגהמ"י בס' הקנני להרמב"ם בנדון זה וז"ל ובעל דברים דידי' הוא החתן וכי' אם יש חולק בדבר יכתוב הרשאה וכו' גם צ"ל שכתב הי' קידושין בשעה שפסק ליתן ומד"ר גידל נתחייב לו דאל"ה הא פתב לעיל דאפי' בקנני אמת אינו יכול להוציא ממנו ואין לומר שתבע הקנס דא"כ אבי החתן בעל דברים דידיה אפי' אי נימא דהקנס להחתן עצמו מחמת בושת דידיה כמו שפכתבנו לעיל סימן נו"ן הא פתב הסמ"ע בח"מ סי' קכ"ג ס"ק ח"י"ת דאין פותבין הרשאה על ממון שלא בא לידו מעולם פגון בושת ופגם

וכו' וכן משמעות הלשון בתשובת מיימוני שם ובתוך פה עמדתו וקדושתו והוא לישנא דר' גינדל עמדה וקידשה וצ"ל דר' דרב גינדל הוי פאילו בא לידו ועדוף מבןשית ופגם ויוכל לכתוב הרשאה: שם בהג"ה החתן צריף ליתן וכו'.

כתב הב"ש אפי' ת"ח ש"ס ע"ש ולכאורה קשה דהא רב אשי מוקי לה בשטרי אירוסין אם פן מנ"ל בשטרי פסיקתא אם הוא צורבא מרבנן אף באמת למאי דאוקמי בשטרי אירוסין לא שייך הא דקאמר שם אפי' צורבא מרבנן דפשיטות הוא דשכר כתיבת שטר הקידושין צריף להיות משלו כמו בגט ואין חילוק בזה בין צורבא מרבנן לאחר ותו קשי' טובא הא דפי' רשב"ם מתני' דלא כר' אשי וכן קשה על כ"י וה"ה פ' כ"ד מה"ל מלנה שפי' שטרי אירוסין שטרי פסיקתא דלא כדמפרש ר' אשי דקי"ל פנות' דלא ניתן לכתב.

ונראה דלק"מ דהא ע"כ צ"ל דהא דמקשה הש"ס שם אמתני' דר"פ הנושא דהיא גיזונית ממשועבדים אע"ג דלר"י דאמר בחייב אני לה מנה דחייב וא"צ לאוקמא מתני' בשטרי פסיקתא מ"מ מקשה לר' אשי דס"ל בפשיטות לא ניתן לכתוב דהא ר"ל מפרש מתני' ע"כ בשטרי פסיקתא ומנ"ל דר"י יחולק עליו בזה א"כ גם קושנ' זו ממתני' דאין כותבין שטרי אירוסין וכו' באמת לר"י איכא לפרושי שאמר בלשון חיוב.

וכיון שצינוה לכתוב הוי שטר גמור פנוו שפתבו הח"מ והב"ש לעיל ואין להקשות דזה הוי מלתא דפשיטא דהא לדעת תוס' ד"ה ניתן לכתוב פירשו מדעת א' ורק בריצוי שניהם וע"כ צ"ל דלא הוי מלתא דפשיטא.

ותו דהא מה דתני במתני' שם דאין כותבין שטרי אריסות וקבלונות אלא מדעת שניהם נמי פירושו הכי. אלא דהקושנ' הוא דלר"ל דס"ל דאין אדם יכול להתחייב בעצמו ע"י שטר ע"כ צ"ל דאפי' בשטרי פסיקתא היינו אינו אלא ודר' גינדל דאין חילוק לר"נ.

בין לשון חיוב ובין לשון מתנה וע"ז משני דלר"ל י"ל דמייירי בשטרי אירוסין ממש אבל באמת לר"י שפיר י"ל בשטרי פסיקתא ובאמר בלשון חיוב דמהני כמו באומר חייב אני לה פי היכא דמפרש מתני' דר"פ הנושא וכבר כתבנו דהא דקאמר החתן נותן שכר סופר פשיטא לא צריכא דאפי' צורבא מרבנן משמע דס"ל לסוגי' דלפי האמת מייירי בשטרי פסיקתא ועוד דלפי מה שכתבנו לעיל סי' ל"ב בדעת הרמ"ה שיהבי הטור בכתב שלא מדעתה שספק מקודשת היינו משים דע"כ הלכתא פתקמים בקידושין דף מ"ח דלפי מה דקי"ל פאוקימתא בתרייתא דמוקי לתקמים בהכי א"כ פיון דר"מ ס"ל דלא בענגן מדעתה וכתקמים מספקא להו.

לא ניקח להש"ס לאוקמא סתם אתי' ובזה יש לתרץ קושנ' תוס' ד"ה רבה ורבינא. תימא דלרבינא וכו'.

ולפי מה שכתבנו י"ל דרבינא מספקא לי' אליבא דר"י דלדידך איכא לאוקמא בשטרי פסיקתא בלשון חיוב אבל בדר גינדל איכא למימר דלא ניתן לכתוב ולא הקשה הסיגי' על ר' אשי אלא משום דס"ל לר' אשי בפשיטות לא ניתן לכתוב דהא ע"כ לר"ל ס"ל ניתן לכתוב ולא מלתא דפשיטא הי': שם בהג"ה פל מה שפוסקין הוא מלשון הש"נ.

והוא מוכח ממתני' דכתובות דף ק"ט דאינו מחויב לכנוס עד שימתן מה שפסק ואפי' לא נתחייב פגון בגישוואין שני' או שפסקו לה אמה או שאר קרובים אפ"ה אינו מחויב לכנוס כל זמן שלא ניתן לו.

מה שפסקו לה דאדעתא דהכי נתחייב לכנוסה אלא שיכולים לומר לו או פגוס או פטיר במקום שאין לו לאב וכמו שיבואר לקמן. וסיים שם הש"ג.

והוא שיכנוס מיד משמע שאינו יכול לתובעו קודם זמן החתונה לפ"ז יש להסתפק אם הוי דינו בתוך זמנו ולא יכול האב לטעון פרעתי ולכאורה הנה פראה דאינו יכול לטעון פרעתי דאל"כ מאי מקשה הש"ס בר"פ הנושא ממתני' דאין כותבין שטרי אירוסין.

הא לדעת הרמב"ם דלא ניתן ליכתוב היינו שלא לגבות ממשעבדי א"כ הל"ל דכותבין שטר שלא יטעון פרעתי אע"כ דבלא"ה אינו יכול לטעון פרעתי ויהי אין זה הכרח דה"ב הוי מצי לשנויא.

כדי שלא יאמר להד"ם אע"כ דלשון שטרי אירוסין משמע דיש לו דין שטר גמור אפי' לגבות ממשעבדי וכן אין לדקדק מהא דמקשה תוס' ורא"ש במתני' דהפוסק ולוקמי בדין ולא משני משים שיכול לטעון פרעתי והיא מודה שלא פרע ז"א.

דה"נ הוי מצי למימר שיכול לטעון להד"ם אלא דהלשון פשט לו את הרגל משמע דמודה לו אלא שאינו חושש לדבריו כדפירש"י במתני' וצ"ע: סימן נ"ב סעיף א' הפוסק מעות לחתנו והלה האב וכו' ז"ל הרמב"ם.

משמע דמייירי בענין שנתחייב מדרב גידל וכן מוכח להדיא מדברי ה"ה פ"ק כ"ג מה"א דין י"ג וז"ל וכתב רבינו שה"ה איש ואשה וכו' ובפוסק מעות לחתנו יתבאר בפ"ק זה שאם האשה פסקה על עצמה שהיה יושבת עד שתמצא מה שפסקה אלא קנה הבעל עכ"ל הרי דס"ל דאם לא קנה אינו יכול לעגונה וכן משמע קצת מדמקשה ירושלמי אמתניתן דפוסק מעות לחתנו ומת הלא דברים הנקנים באמירה הן ולא משכי דמייירי שלא פסק בשעת קידושין ולא קנה אלא אמר לו או חלוץ או יבם כפירש"י משמע דבזה אפי' לאחיו הנה יוכל לומר או פגוס או פטור.

ונ"מ בפסקה היא על עצמה בענין דלא קכה פגון שפסקה דברים שאינם מצויים ברשותה או הפסיקו בדברים אחרים לדעת הי"א בסימן הקודם אינו יוכל לעגנה אבל מדברי התוס' והרא"ש והטור מוכח דאף דלא קנה מ"מ פינן שהתנה יוכל לעגנ' שהרי פתב דהמתני' דהפוסק מעות ופשט לו את הרגל לחתנו מייירי דוקא בענין דלא קנה מ"מ פראה מדבריהם דאם הנה הפסיקה אחר הקידושין מודים דאינה יכול לעגנה מדלא תירצו דמייירי שהיתה הפסיקה אחר הקידושין כמו שתירצו תוס' בכתובות דף נ"ג בהך דאבא סוראה משמע דווקא שהיתה התנאי קודם קדושין דאז י"ל דאדעתא דהכא קידשה ונתחייב לכנוסה אבל אם פבר נתחייב לכנוסה בשעת קדושין אף שפסקו אח"כ לא אמרינן דהוי מחילה שלא יתחייב לכנוסה עד שימתנו לה מה שפסקו לו ואפשר דאפי' נתחייב לה בקנין אח"כ מ"מ אינו יכול לעגנה דאין בפסקא שלאחר הקידושין מחילה על זמן הנשואין וכיון שהגיע זמני מחוייב לנשאה אפי' אין לה ומתחייב במזונותיה כמו שיבואר וכן משמע מהא דאמר בד"א בגדולה אבל בקטנה פיפין לבעל ואי נימא דהוי

מחילה מהני אפי' בקטנת כמ"ש תוס' פתובות דף ק"ז ד"ה קטנה וספיקה א"נ בפעוטות דמקחון מקח וימתנתן מתנה הר דס"ל דמהני מחילה אף בקטנה פשמחלה על מזונותיה אפי' אחר גשואין וכ"ש בהגיע זמנה ודוחק לומר דמייירי בקטנה שלא הגיע לעינת הפעוטת.

ותו דלפי מה שכתבו תוס' דמייירי בגישואין שניים ומשמע מדברי התוס' דהאי בד"א אמתניתן קאי ע"כ בגישואין שניים אינה מתקדשת אלא למיאון אלא דמייירי שפבר הי' גדולה ואינה יכולה למאן כמ"ש בחידושנו שם והיא אינה מתקדשת למיאון אלא בזמן שהגיע לעונת הפעוטות שמקחון מקח פדאיתא לקמן סי' קנ"ה לגירסת הר"י ונהרמב"ם בגיטין דף ס"ד אע"כ דלא הוי מחילה אלא חייב דבקטנה אין הלואתה וחיובה פלום פדאיתא בח"מ סי' רל"ה וה"ה דהתנאי שהתנה בקטנותה איפו פלום.

אף נראה די"ל הטעם בזה דדוקא בשעת קידושין או קודם יכול לומר דלא נתחייב לקונסה אלא אם יתנו לו הפסיקה ואף דהיה אנוסה שאין לה אמרו בירושלמי ונהביאו הש"ף בח"מ סי' כ"א דאונסא פמאן דלא שייכל לומר מה לי לאונסא אני לא נתחייבתי אלא בענין זה אבל היכא דכבר נתחייב אלא שהיה מחלה לו אח"כ אם לאותן.

בזה מהני אונס דלא מחלה אלא אדעתא דלא תהא אנוס' כמ"ש הש"כ שם באריכות ונ"מ בזה דהיכא דיש לה אפילו הפסיקה הייתה אחר הקדושין בלא קנין פיון דאין אונס יכול לעגנה מטעם דמחלה חייב הפניסה עד שיתקיים התנאי וכן אפי' אם היא קטנה שהגיע לעונת הפעוטות אם יש לה יכול לעגנה מטעם דהוי מחילתה מחילה וכן נראה מסידור לשון הרמ"א בהג"ה וכל זה פשאין ידה וכו' אחר בד"א משמע דאם ידה משגת קאי גם אקטנה ועיין בסמוך וכו' נראה מדלא הביא הרא"ש הך בד"א וכתב הב"ח הטעם משום דס"ל פאדמון דבריייתא ואין נ"מ דאפי' בגדולה אינו יוכל לעגנה ואי נימא דבקטנ' אפי' יש לה אינה צריכ' ליתן לו אפתי קש' דה"ל להבי' בד"א דנ"מ אם יש לה והא דלא הבי' לענין אם לא הגיע לעונת הפעוטות דהא מלתא דפשיט' היא ובריייתא לא שמעינן אלא בהגיעה לעונת הפעוטות ואפ"ה אין תנאי ש'לה פלים וכ"ש לפמ"ש דאי מייירי בפשיאים שניים ע"כ אינה מתקדשת למיאון אלא בהגיע לעונת הפעוטות פנ"ל וכן נראה לדעתי דמוכח מן הסוגיא לפירש"י דהאי בד"א קאי על הבריייתא א"כ האי כופין לאב דקאמר איפכא מבעי' ליה ע"כ צ"ל הא דקאמר כופין לאב היינו באם שהי' במעמדו כמ"ש הטור דמייירי ברייתא שפסקו בפני האב ועכ"ז קשה דמה"ת ניחייב לאב בשביל שהוא עומד במעמדה אע"פ שלא פסק וע"כ צ"ל בדוחק דהנה אמרינן פיון שעמד והתנתה בפניו הוי פאילו התרצה הוא להיות ערב בעבורה וצריף להבין דמאי דוחקיה דש"ס לזה הו"ל למימר כופין לה איפכא מיבעי' ליה דכיון דהי' הפוסקת עיקר החיוב עליה ולפמ"ש א"ש דאי הוי אמרינן כופין לה ע"כ צ"ל דמייירי ביש לה מדנקט בלישנא כופין ולא נקט תשב עד שתלבין וא"כ אפי' קטנה נמי וכמ"ש דהיכא דיש לה וליכא אונסא מהכי מחילה אפי' בקטנה ומיהו יש לדחות דהא דקאמר כופין לאב לאו מנכסי אב קאמר.

אלא פיון דהבריייתא הי' ר"י בר"י דס"ל בכתובות דף מ"ז האב אוכל פירות א"כ מסתמא נכסים הם ביד האב וכופין האב שיתן מעות ש'לה שאוכל מהם פירות אף זה דוחק והעיקר כמו שכתבתי: שם אבל אם הי' פסקה וכו' נראה דמייירי שיש עדים בדבר או

שְׁהִיא מוֹדָה שְׁפִסְקוּ לָהּ אֲבָל אִם הִיא מְכַחֵשׁתּוּ אֵינּוּ נֶאֱמָן לומר שְׁפִסְקוּ לוֹ הִיא אוֹ אֲבִיהָ אִפִּי אִם יֵשׁ לָהּ דְּאֵינוּ יָכוֹל לְהַפְקִיעַ חַיּוּב פְּנִיסְתָּה אֲלֵא בְּטַעֲנָה בְּרוּרָה: שֶׁם אֲנִי לֹא פִסְקִיתִי עַל עֲצָמִי אוֹ פָּנוּס וְכוּ' וְלְכַאוּרָה קָשָׁה הִיא אֲמָרִינוּ בְּכַתּוּבוֹת דָּף ס"ד דְּאֵין כּוֹתְבִין אֲגָרַת מְרַד לְאַרוּסָה וְכוּ' אֲמָרִינוּ לָהּ זֵיל לֹא מְפַקְדָתּוּ וְכוּ' אֲלֵא בְּבִאָה מְחַמַת טַעֲנָה דְּאֲמָרָה בְּעֵינָא חֻטְרָא וְכוּ' ה"נ אֲמָאִי לֹא מְצִי אֲמַר זֵיל לֹא מְפַקְדָתּוּ וְלָמָּה כּוֹפִין אוֹתוֹ לְכַנּוּס אוֹ לְפִטוֹר וְצ"ל דְּמִיָּרִי ה"כ בְּבִאָה מְחַמַת טַעֲנָה.

אֲבָל מְסַתִּימַת לְשׁוֹן הַפּוֹסְקִים מְשַׁמַע דְּלֹא אִיָּרִי בְּבִאָה מְחַמַת טַעֲנָה אֲלֵא פִינוּן שְׁהִגִיעַ זְמַן וְלֹא נִישְׂאָת חֲזִיב בְּמִזְוֹנוּתִי וְאִי פָּנוּס הִיָּינוּ שְׁפִינוּן שְׁהִגִיעַ זְמַן הַפְּנִיסָה חֲזִיב בְּמִזְוֹנוּתִיהָ וְכֵן הוּא מְפַרְשׁ בְּדַבְרֵי הַטּוֹר וְהַמְחַבֵּר בְּסִימָן ל"ח סְעִיף ל"ו מְפָאן וְאִילָף כּוֹתְבִין עָלֵי אֲגָרַת מְרַד וְעוֹד נִרְאָה לְפִי מַה שְׁכָתַב הַרְמַב"ם לְחַלֵּק בְּמוֹרְדָת שְׁכָתַב הַרִי"ף דְּהַשְׁתָּא דְּתַקִּינוּ רַבְּנָן לְמוֹרְדָת לְמִיתַב לָהּ גִיטָא וְכוּ' דְּמוֹרְדָת וְהִיא אַרוּסָה וְכוּ' הַבְּעַל רוּצָה לְכּוֹנְסָה וְכוּ' ע"ש א"כ ה"נ יֵשׁ לְחַלֵּק בְּמוֹרְד דְּלֹא בְּעֵי לָהּ פְּלִל אֵין פִּיפִין אוֹתוֹ אֲבָל הֵכָא דְּרוּצָה לְכּוֹנְסָה גֵרַע טְפִי וְצ"ע: שֶׁם וְלֹא הִגִיעַ יְדָה פְּתַב הַח"מ מְשַׁמַע קֶצֶת אָף שְׁהִי יְדָה מְשַׁגְּת בְּשַׁעַת פְּסִיקָא וְאִם כ"פ לֹא הִגִיעַ יְדָה אֵינָה יְכוּלָה וְכוּ' נִרְאָה הַטַעַם בְּזוֹה.

מְשׁוּם דְּלֹא מְהִי בְּזוֹה טַעֲנוֹת אֲוֹנָס. כְּמוֹ שְׁכָתַבְנוּ לְעִיל דַּק"ל אֲוֹנָסָא כְּמָאן דְּלֹא עֲבִיד דַּעכ"פ הוּא לֹא הִתְחַזְּיב א"ע לְכּוֹנְסָה בְּזַמַן אֲלֵא אִם יְקוּיִם הִתְנָאִי וְיָכוֹל לומר מַה לִּי וְלְאֲוֹנָסָא וְלֹא מְהִי אֲלֵא טַעֲנוֹת שְׁכָתַחֲזִילָה לְאֲפִסְקִי אֲלֵא עַל אֲבִי וְלֹא הִי הִתְנָאִי עִמָּה.

שְׁיַעֲכַב בְּזוֹה הַנִּישְׂאוֹאִין וְכ"ש לְפִי מַה שְׁכָתַבְתִּי דְּאֵין תְּבִיעַ שְׁלָהּ אֲלֵא לִיתָן לָהּ מִזְוֹנוֹת פִּינוּן שְׁהִגִיעַ הַזְּמַן א"כ הִיא קִי"ל סִי נ"ו ס"ג. אִפִּי חָלָה הוּא.

אֵינוּ חֲזִיב בְּמִזְוֹנוּתִי. וְהִיָּינוּ מְטַעַם דַּס"ל שְׁלֹא הִתְחַזְּיב א"ע אִם יְהֵא אֲוֹנָס וְהִיא הֵכָא לֹא מְהִי טַעֲנוֹת אֲוֹנָס שְׁלָהּ.

מִיתוּ לְפִי נַה שְׁכָתַב לְעִיל לְדַעַת ה"ה דְּוָקָא בְּמָקוּם שְׁמוּעִיל הַפְּסִיקָא וְקוּנָה אוֹתָהּ אֲבָל בְּלֹא"ה אֵינוּ יָכוֹל לְעַגְנָה. מְשַׁמַע דְּלֹא מְטַעַם תְּנָאִי הוּא אֲלֵא מְטַעַם חוֹב א"כ י"ל דְּהִיכָא דְּהִיא אֲוֹסָה שְׁהִי יְדָה מְשַׁגְּת בְּשַׁעַת פְּסִיקָה וְהַפְּסִידָה אֵינוּ יָכוֹל לְעַגְנָה וְעֵינָן בְּסַמוּךְ רֵאִי לְדַבְרֵי הַח"מ אָף כְּפָר כְּתַבְנוּ דְּמַדְבְּרֵי הַפּוֹסְקִי לֹא מְשַׁמַע הַכִּי: שֶׁם בַּהַג"ה אֲבָל אִם יְדָה מְשַׁנַת וְכוּ' פְּרָאָה דְּהִיָּינוּ דְּוָקָא בְּהַלָּף אֲבִי אוֹ שְׁאֵין לוֹ אֲבָל יֵשׁ לוֹ חֲזִיב מְדַר' גִּידָל אֲלֵא שְׁאֵינוּ רוּצָה לְעַמּוֹד בְּדִינָא יְכוּלָה לומר לוֹ פָּנוּס אוֹ פִטוֹר אִפִּי אִם יְדָה מְשַׁגְּת אָף דְּמַדְבְּרֵי תוּס' דְּקִידוּשִׁין דָּף ט' ע"ב לְחַד תִּירוּצָא יָכוֹל לומר דְּאֵינוּ רוּצָה לְטָרוּחַ בְּכִי דִינָא מ"מ מְדַבְּרֵי ר"ת וְרַשְׁב"ם וּמְלִשׁוֹן הַרְמַב"ם וְש"ע שְׁכָתַבוּ שְׁהַלָּף אוֹ אֵין לוֹ מְשַׁמַע דְּפְשִׁיטָא כְּשִׁישׁ לוֹ לָאֵב.

לֹא מְצִי לְמִימַר אֵינוּ רוּצָה לְהַטְרִיחַ בְּדִינָא דְּאֲפִי אִם הִיָּתָה בְּמַעְמָדוֹ כַּא עֲדִיפָא מְעַרְב דַּקִּי"ל דְּלֹא יִתְבַּע אֶת הַעֲרַב תַּחֲלָה. וְהִנֵּה הַח"מ כ' כִּי הַש"ג יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּקָאִי עַל אַדְמוּן דְּבַרִּיָּתָא.

בְּפִסְקָה הִיא עַל עֲצָמָה. הַב"ח בְּפִי וַיֵּשׁ לְתַמּוּנָה.

דא"כ למה כ' הש"ג דיכול לעגנה. יותר הל"ל דיכול לכופה ולהוציא עמקה מה שפסק ואין לומר דמייירי בנישואין שני' דלגבי דיצה אין חילוק בין נישואין ראשונים לשנים כדאיתא בסי' נ"א ע"ש ודוחק לומר דס"ל כפי' רשב"ם דבעינן עמדו וקדשו מיד.

וגם דוחק לומר דמייירי שפסקה לו אחר קידושין וכמו שכתבנו לעיל. דהיכא דיצה משגת פיון דלא הוי אונסא מהני מטעם ומחילה אפי' אחר הקידושין והעיקר נראה דס"ל להש"ג.

דנהי דלא מהני טענתם לומר כסבורה אני וכו' פשידה מגעת לענין שתוכל פומר או כנוס או פטור אבל לענין זה שיקוף אותה לשלם תוכל לומר כסבורה אני. ואין להוציא מידה ועיין מה שכתבנו בחידושינו דלפ"ז י"ל קוש' תוס' בד"ה נאפי' בברייתא וכו' תימא היכא מצוי למיפסק וכו' ולפמ"ש י"ל דאין מתני' סותרת הברייתא דמתני' מייירי ביש לה להכי נקיט אילו אני פסקתי לעצמי וברייתא מייירי באין לה.

ובזה מתורץ נמי מה שהקשה תוס'. דישאנה.

ויקרא חמיו פדין ולפי מה שכתבתי דמתני' מייירי ביש לה. וא"כ האב טוען פיון שיהא היתה במעמדו כדאיתא בירושלמי קסבר הייתי שפתי תתן וכמשמעות הלשון עכשיו שאבא עסק עלי' והיינו שהאב טוען שהוא פסק עליה שיהא תתן ומהני טענתה כי היכי דמהני טענתה שלא לכוף אותה כשפסקה על עצמה במעמד אביה כנ"ל אלא צ"ע בסברא זו שיוכל כל א' לדחות ולומר השני תתן לכאורה הי' נראה דע"כ מייירי מתני' ביש לה דאל"ה אף שכתבו תו' דמייירי בענין שלא נתחייב מדר' גידל מ"מ הא איתא סי' נו"ן כשפסק לבתו פיון דבשעה שפסק היתה עני' מתחייב מדין נדר א"כ אפתי יכול הב"ד לכוף לאב לשלם ודין נדר וכמו שכתבנו לעיל בסי' נ"א.

דאף אם עשיר מ"מ. פיון דאינו רוצה לכנוס בתו כ"א ע"י פסיקתא הדר הוי לה עני' ומתחייב מדין נדר: ויש לדחות דעכ"פ הוא איכו יכול לכופה מצד תביעתו: אלא הב"ד יכול לכוף מצד נדרי ובזה יכול לומר דאינו רוצה לטרוח בבי דינא.

ועלי' למיקנם עם אביה בדינא ועי"ל דמייירי דבשעת הפסיקא הי' לה ולא נתחייב עדין נדר וכמו שכתב הח"מ דאפי' אם הי' לה והפסידה. לא מהני ומזה ראיה לדברי הח"מ שם מיהו מלשון הגה"מ משמע דאין להוסיף על דברי אדמו"ר מפיון דמתני' משמע שאין לה מלישנא דמה אני יכולה לעשות: משמע דאם יש לה אינה יכולה לומר או כנוס.

וכן נראה דע"כ מייירי כשהיא אנוסה דאי נימא דאינה חוששת לפסיקת האב פלל א"כ לדעת הרא"ש וסייעתו שהביא בהג"ה לקמן ס"ס נ"ה. דארוסה יש לה פתובה אפי' לא פתב לה.

הוי ליה למימר או פטור. ותן לי פתובתי אע"כ דאינה כופה אותו אלא מטעם שאינה יכולה אבל פתובתה אינה יכולה להוציא דלא נתחייב אלא אם ירצה האב לקיים הפסיקא וממילא דאינו מתחייב הפתובה אפי' הי' הפסיקא שלא במעמדה: וכן י"ל דאם יש לה פיון שאין אונס בדבר צריכה לקיים הפסיקא וכ"ש דא"ש לפמ"ש לקמן ריש סי' נ"ג.

דאָפּי פֿאַרפֿאַר פּוֹסֶק הַיְיִנוּ ע"י בַּתּוֹ פֿלֶשׁוֹן הַרְמַב"ם ז"ל שֶׁהוּא מִתְחַיֵּיב לָהּ ע"מ שֶׁתִּכְנֹס לְבַעַל וּבְלִישְׁנָא דְמַתְנִי' מַה אֲעִשֶׂה שְׂאֵבָא פּוֹסֶק עָלַי מִשְׁמַע שֶׁהִיא תַתָּן מַה שֶׁמִּקְבֵּלֶת מֵאֲבִיהָ וְכִינּוּן שֶׁעֵינֶה חַיִּיב עָלֶיהָ מִמִּילָא אִם יֵשׁ לָהּ אֵינֶה יְכוּלָה לֹאמַר אוֹ פְּנוּס: סִימָן נ"ג סְעִיף א' הָאֵב שֶׁפּוֹסֶק ע"י בַּתּוֹ וְכו' וְכַתֵּב הַח"מ וְהַב"ש ע"י בַּתּוֹ הַיְיִנוּ שֶׁפּוֹסֶק לְחַתָּנוּ לִיתָן לוֹ פְּשִׁישָׁא בַּתּוֹ ע"ש מ"ש פְּשִׁישָׁא בַּתּוֹ.

ע"כ אֵין פְּנוּנְתָם שְׂאֵמֶר הָאֵב פֶּן. דא"כ לֹא שִׁינְיָה מַה שֶׁפֶּתַב הַש"ע שֶׁפֶּל הַפּוֹסֶק וְכו' דֵּהֵינּוּ אִפִּי פּוֹסֶק סֶתֶם וְלֹא הַזְכִּיר נִישׁוּאִין גַּם מַה שֶׁפֶּתְבוּ דַע"י בַּתּוֹ פְּרִוּשׁוֹ דֵּהֵינּוּ חַתָּנוּ.

אֵינוּ נִכּוֹן דֵּהָא פֶּתַב וְכֵן הֵבֵן לֹא קָנָה. וּבִבְנֵי אֵינוּ מְזַכֵּר אֲלָא בְּנוֹ אֲלָא אֵי נִימָא דְאֵינוּ חוֹלֵק עַל הַיֵּשׁ מִי שְׂאֵמֶר בְּסְעִיף שֶׁאֵח"ז הַיְיִנוּ דַמ"ש לְפִיכָהּ הַפּוֹסֶק מְעוֹת לְחַתָּנוּ וְכו' לֹא קָאֵי אַדְלַעִיל אֲלָא שֶׁפּוֹסֶק לְחַתָּנוּ מִמֶּשׁ וּבַתְחִילֶת דְּבָרָיו מֵיִרֵי אִפִּי בְּבַתּוֹ מִמֶּשׁ לְעַנּוּ יְרוּשָׁה וְכַמ"ש בַּש"ע אַח"כ שֶׁהוּא מְדַבְּרֵי הָרֵא"ש בְּפִי דְבָרֵי ר' הָאֵי אִפִּי פְּשִׁפֶּתַב לְבַתּוֹ לֹא זָכוּ יוֹרְשִׁים אֲלָא לְעַנּוּ שְׂאֵם נְתִיבָמָ' וְכו' אֲדָּהּ לְפ"ז אֵין לְשׁוֹן לְפִיכָהּ מְכַנּוּן כ"כ וְכֵן מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי ה"ה פ' כ"ג מֵה"א דְּהַרְמַב"ם פְּלִיג עַל ר' הָאֵי וְלִכְאוּרָה הִיזָה נִרְאָה דְלִשְׁיטַת הַרְמַב"ם צ"ל דְּעֵינֶה חַיִּיבָא דַר' גִּידֵל הוּא לְחַתָּנוּ וְלֹא לְבַתּוֹ מִדְּאֵמֶר רְבָא בַר"פ הַנוּשָׂא מִסְתַּבְּרָא מִלְתָּא דְרַב בְּבַתּוֹ נַעֲרָה דְקָא מְטִי הַנָּאָה לִידִיָּה וּפִירֵשׁ"י פְּסָרָה קִידוּשִׁי לְאָבִי וְזֵהוּ שִׁינְיָה פְּשִׁנְתַּחֲיִיב לְחַתָּנוּ בְּשִׁבִיל הַנָּאָה הַפְּסָרָה דְאֵתִ' לִי אֲבָל פְּשִׁמְתַּחֲיִיב לְבַתּוֹ ה"ל פְּמוֹ הִילָךְ מְנָה וְאֵתְחַיֵּיב לְפִלוֹנִי דְלֹא מְהַיֵּי אֲלָא מְדִין עֶבֶד פְּנַעֲנִי פְּדָאֵמֶר רְבָא בְּקִידוּשִׁין דַּרְף ז' וְלִדְעַת הַרְמַב"ם לֹא מְהַיֵּי זֵה אֲלָא בְּקִידוּשִׁין וְלֹא חַיִּיבָנִי פְּדָאֵת' בַּח"מ ס' ק"צ מ"מ נִרְאָה עֵינֶה כַּמ"ש בַּס"ס הַקּוּדֶם דְלִפִּי הָאֵמֶת דְאֵמֶר שְׂם אֵמֶר רַב אִפִּי בַּתּוֹ בּוֹגְרֶת וְכו' עֵינֶה חַיִּיב הוּא לְבַתּוֹ אֲלָא שְׁנוֹתָן לָהּ ע"מ שֶׁתִּכְנֹס לְבַעַלָּהּ וְהוּי פְּמוֹ קִנִּי ע"מ לְהַקְנוֹת (וְהַיְיִנוּ דְנִקְטַת הָאֵב שֶׁפּוֹסֶק ע"י בַּתּוֹ) וְכֵן מִשְׁמַע מִלְשׁוֹן מַתְנִי' דְּכַתּוּבָ' דַּרְף ק"ט עֲכָשִׁי שְׂאֵבָא פּוֹסֶק עָלַי מִשְׁמַע שֶׁהוּא וּמִתְחַיֵּיב לְבַתּוֹ וְהוּא פּוֹסֶק עָלַי שֶׁתִּכְנֹס לְבַעַלָּהּ וּבְזֵה מִיּוֹשֵׁב מַה שֶׁפֶּתְבוּ תוֹס' שְׂם בַד"ה הַפּוֹסֶק דְגְדוּלָה הוּאִיל וּפּוֹסֶק בְּמַעֲמָדָה הוּי תַנְאִי גְדוּלָה תַנְאִי וְתַנְאִי קִטְנָה לָאו פְּלוּם וְכו' דָּאֵם הִי' הַפְּנוּנָה לְחַתָּנוּ אֵין חִילוּק בֵּין גְדוּלָה לְקִטְנָה וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן בְּכַתּוּבוֹת דַּרְף מ"ז פֶּתַב לָהּ פִּירוֹת וְקָאֵמֶר נָמִי שְׂם אֲבָל מִדִּידָהּ לְדִידָהּ אִפִּי רַאב"ע מוֹדָה דְמִשׁוּם אֵינְתָנוּ הוּא וְהָא אֵינְתָנוּ לְהוּ אֲלֵמָא דְעֵינֶה חַיִּיבָא בְּדִידָהּ הוּא אֲלָא דְמִמִּילָא מִתְחַיֵּיב הוּא לְבַעַל עַכ"פ מְדַר' נִתָּן שְׂמוּצִיאִין מְנָה וְנוֹתְנִין לָזֵה: שְׂם יְכוּל הָאֵב לֹאמַר לִיכֶם וְכו' וְכַתֵּב הַמְרַדְכִי הִבִּיאֵו הַב"י בְּשֵׁם רַב נְטוּרָאִי גָאֹן דְלֹא מֵיִרֵי אֲלָא בְּמִקּוּם מְקַדְשׁ אֲבָל כ' כְּתוּבָה זָכָה הֵיכֶם בְּכַתּוּבָה וְלֹא יְכוּל לֹאמַר לָהּ א"א לִיתָן עַכ"ל נִרְאָה פְּרִוּשׁוֹ דְכִינּוּן שֶׁפֶּתַב לָהּ פְּנִיגָד מַה שֶׁהַכְּנִיסָה חַיִּיב הַכְּתוּבָה בַּתּוֹסְפֶת שְׁלִישׁ זָכָה בְּחוּב זֵה שֶׁמְחַוֵּיבֶת לְהַכְּנִיס לוֹ אֲלָא שֶׁהוּא מְחַוֵּיב לִיתָן לָהּ הַכְּתוּבָה וְהָרִי הוּא מֵיִבְמָה וְקו"ל דְּכַתּוּבָתָה עַל נְכִסֵּי בַעַלָּהּ הָרֵאשׁוֹן אֲלָא שֶׁהַשְּׂמִיטוּהַ הַפּוֹסְקִים וְלֹא הִבִּיאֵו וְנִרְאָה דַס"ל דַע"כ בְּרִייתָא דְכַתֵּב לָהּ פִּירוֹת בְּכַתּוּבוֹת דַּרְף מ"ד דְפְלִיגִי בָּהּ ר"נ וְרַבְּנָן מֵיִרֵי בְּעַנּוּן זֵה שֶׁפֶּתַב לָהּ הַכְּתוּבָה דַא"ל"ה קָשָׁה עַל ר"נ דְאֵמֶר זָכָה דֵּהֵינּוּ מִטַעַם יְרוּשָׁה הָא לֹא עֲדִיף אַרוּם מִבַּעַל דְאֵינוּ יוֹרֵשׁ בְּרֵאוּי נְחוּב הָרֵאוּי הוּא אֲצֵל הַבַּעַל פְּדָאֵתָא לְקַמֵּן סִימָן ק' אֲלָא ע"כ דְמֵיִרֵי בְּכַתֵּב לָהּ כְּתוּבָתָה פְּנִיגָדָהּ וּמִטַעַם חוּב דִּידִיָּה בָּא לְגַבּוֹת וּמַה שְׁנַתְחַיֵּיב בְּכַתּוּבָה לֹא הוּי רֵאוּי' פִּינּוּן שֶׁהוּא מוֹחֲזָק בָּהּ כַּמ"ש בְּאַרְיִכוֹת בְּחִידוּשֵׁנוּ שְׂם אִפִּי"ה קו"ל פְּרַבְּנָן דַר' נִתָּן דְלֹא זָכָה הַבַּעַל וְה"ה דָּאֵין הֵיכֶם יוֹרֵשׁ וְהָא דְמִקְשָׁה בִירוּשְׁלָמִי וְהִלָּא

דברים הנקנים באמירה הן והיינו שיינו שיינו היבם בירושלם לאו מטעם שהיבם יורש דהא קי"ל דאין היבם נוטל בראוי וחוב ראוי הוא אלא פיון דהוא אחיו יזכה מטעם דהוא יורש שילו ונוטל אפי' בראוי ואין להקשות על הגאון מבריייתא דכתובות דף מ"ח אע"פ דכתובתה בבית בעלה אביה יורשה וכו' דמשמע שפבר נכתבה כתובתה ואפ"ה אביה יורשה ז"א דהתם לענין ירושת הפתוב' עצמה דאביה יורש החוב שנתחייב הבעל בכתובתה משא"כ בייבם דזכ' בכתובתה פלשון הגאון.

וכמו שכתבנו דכתובתה על נכסי בעלה הראשון ואפשר דהגאון נפרש מסוגיא דרבנן ור"נ ג"כ לענין ירושת כתובתה וכמשמעות הלשון שם אבל מדידה לדדידה משום איסתווי הוא דהיינו הכתובה שהוא יורש ממנה.

אבל הפוסקים מפרשים הפלוגתא לענין חוב האב כמשמעות הלשון לא זכה בעל בדברים הללו דמשמע הפירות פסות וכלים שכתב האב דלא זכה בהן כמ"ש בחידושינו שם ואפשר עוד לומר דגם הגאון מפרש לה לענין זכות פירות פסות וכלים כמשמעות לשון דברים הללו אלא דס"ל הלכה כרבי נתן דרבי נתן דיינא הוא כמ"ש הרא"ש שם ותו י"ל דס"ל טעמא דת"ק משום דפליג על הא דס"ל לר"נ דאמר מנין לנושה בכתבירו מנה וכו' כדאשכחן דפליגי תנאי בהא בקדושין דף ט"ו וא"כ אין הבעל יוכל לבוא מטעם חוב של האב שלא נתחייב אלא לבתו כדקתני כתב לה פירות וכמ"ש לעיל בלשון הרמב"ם דהוא מתחייב ע"י בתו והוא מחוייבת להקניס לבעל ות"ק לא ס"ל כר"ן בהא א"כ אין הבעל יכול לבוא אלא מפח ירושתה ובהא ס"ל כראב"ע דלאו משום איסתווי הוא ור"נ לטעמיה שהאב ונתחייב להחתן עצמו מטעם שמוציאין מזה ונותנין לזה כדס"ל בעלמא והאב מתחייב משום איסתווי וכיון דקי"ל בעלמא כר"ב ה"נ קי"ל כנותיה אמנם הנראה דס"ל להפוסקים דמתני' דהפוסק מעות לחתכו מייירי ע"כ בכתב לה כתובה כב"ד דאל"כ קשה טובא דה"ל למתני רבובתא טפי דאפ"ל אם כב"ד נתן המעות לחתנו צריף להחזירו פיון דלא נתן אלא על דעת לכנס כדמוכח מההוא דלעיל סימן נו"ן סעיף ד' דצריף להחזיר סבלונות פשמת הוא אפי' אחר אירוסין כמפון' ברשב"א שם וע"כ צ"ל דמייירי שפבר כתב הפתוב' ואז אם כב"ד נתן בידה פיון שפבר קיבל ונתחייב פנגדה בכתובתה אינו יכול להוציא מידו אבל אם פסק א"צ ליתן לו וכן יש לדקדק מהא דאמר כתב לה פירות דלא זכה הבעל ולא אשמועינן רבובתא טפי אפי' אם כב"ד נתן ע"כ צ"ל דמייירי שפבר כתב לה כתובתה פנ"ל וכמ"ש בסימן נו"ן שם: סעיף ב' יש מי שאומר כו' לענין שאם נתחייבמה וכו' פן פירש הרא"ש דברי רב האי וז"ל ונראה דלא ביאר וכו' דמשמע דאם מת החתן אפי' לא ייבמה אחי' מחייב וכו' ולא מסתבר כלל דנדאי לא פסק אלא ע"מ שתנשא בה ואם לא נשאת ומת לא יירש הבן ונראה דבפוסק בדיבור בעלמא הוא פשוט דאפ"ל הנה דעתו להיות מתנה גמורה פיון דאין קנין בדיבור בעלמא אלא מדרב גידל מכ"ש כשאינו אומר בלשון חיוב אלא אני נותן לבתי כף אפי' קנין אתן לא מהני אלא מדר' גידל ומלתא דרב גידל אינו אלא משום איסתווי ובמה קנתה להוריש לבנה וצ"ל בלחוק דה"א דמשום חיבת חיתוין מקנה לה מיד וכיון דקנתה אדרב גידל ממילא מורישתה לבנה וע"ז קאמר פיון דעיקר פנונתו הנה ליתן לה ע"מ להקנות לחתן פיון דהחתן לא קנה ממילא לא קנתה היא ויותר נראה פנונתו דאפ"ל הי' מתחייב בקנין או נותן המעות בידה מיד פיון דנתן לה בשעת קידושין לשם נדוניא לא הנה דעתו אלא ע"מ שתנשא ותכנות לבעלה וראיה לזה

ממתניתן דכתובות דף ס"ט ע"ב המשליש דקי"ל כר"מ דאפי' גדולה מן האירוסין יעשה שלישי מה שהנשאל משום דאומדן דעתו שהיתה פננתו על שעת נשואין כמו שיבואר לקמן סימן נ"ד וכן יש להוכיח מהא דאמר בסוף נ"ש שהוא דאמר ג' דונגא לברתי א"ר אידי בר אבין פורנא ליתמי וכתב שם הריטב"א דהיינו משום דאין להם לתת עד שתנשא וברייתא דהתם אף דעדיין לא נתקדשה אמרי' דאין צריף ליתן עד זמן נתינת הדונגא כ"ש קא שכבר נתקדשה דמסתמא דעתו על הנשואין לתת לחתן ועיין בסמוך: סעיף ג' פיון שנתקדשה אע"פ וכו' משמע קודם שנתקדשה יכול לחזור בו לגמרי אפי' אם תרצה הנשא נראה הטעם בזה דהוי כמו נותן מתנה שתחול המתנה לאחר למד יום דקיי"ל דכיון לחזור בו כל למד יום ה"נ פיון שאמר שתינש' בו הוי כאומר שלא תחול המתנה עד שתנשא מיהו בשעת קידושין שהיא מחייבת את עצמה להכניס לבעל מסתמא דעתו של אב שתקנה אז המעות לענין שלא יכול לחזור אח"כ.

והיינו דאמר פיון שנתקדשה אבל אם אמר ולא נתן אין באמירתו לפני קידושין פלוס ונראה דלשון זה שתנשא בו הוי כאומר בנדונגיתא אבל אם אמר לנדונגיתא או להנשא בו דמשמע מדברי רמ"א בהג"ה ח"מ סי' רנ"ג דהוי כמו לנדונגיתא תלי' בפלוגתא הפוסקים שם סעיף ט"ו.

ומ"ש הב"ש די"ל דהכא עדיף טפי דהוא נכדו ויורש שלו ז"א דהא הש"ע שם הוא לשון הריטב"א דקאי על שהוא דאמר ג' דונגא לברתי וכו' הרי דשם ג"כ מייירי בבתו. אף לפי מה שכתב הסמ"ע ופ"ד שם לפרש דברי הריטב"א.

ולחלק בין אמר תנו דמשמע מיד ע"ש. צ"ע דא"כ ה"נ פיון שנתן ליד בתו משמע דעדיף מאמר תנו: שם בהג"ה הפוסק מעות וכו' וכנסה וכו' י"א דזכה בהן הבעל.

כבר כתבתי דאין להקשות פיון דקיי"ל דאין הבעל יורש בראוי ומלנה ה"ל ראוי. דהכא שאני דכיון שנתחייב א"ע לחתנו או אפי' כתב לבתו פיון שהי' נתחייבת להכניס לבעל כמו שכתבנו לעיל דהוי כמו קני ע"מ להקנות ותו דעכ"פ משועבד ליה מדר' נתן.

אין פאן שום ירושה כלל. אלא עיקר הירושה בכתובה שכתב לה כנגדה.

ונה לא הוי ראוי' פיון שהוא מוחזק ולפ"ז מ"ש הב"ש בס"ק יו"ד וז"ל נ"מ שנותן אבי דומה לנדונגא וכו' ע"כ פנונתו שנתחייב ליתן לבתו הסף שפסק בתורת נ"מ ועדיין לא בא פידו ולפי מ"ש א"צ בזה לאומדנא אלא מדינא אינו יורש פיון דלא בא לידו ה"כ ראוי' גם נראה דאומדנא זו אינה באה להפקיע ירושה דאורייתא תדע דהא בח"מ סי' רנ"ג כתב דאמר לנדונגיתא ומתה זכו יורשי' והוא מלשון הריטב"א ס"פ נ"ש מההוא דאמר ג' דונגא לברתי דאפי' בבתו כא אמרינו אומדנא שתהנה היא וכא יורשי' ומה כי יורשי' אחרים או ירוש' הבעל אלא עיקר הטעם הוא משום דבנדונג'י שפסק האב לא שייף בירוש' מטעם דהוא ראוי' אלא שפא בתורת חוב שנתחייב לו חמיו ע"י בתו ובחוב זה הוא דאמרינו אומדנא וכן משמע מלשון מהרי"ק שורש צ"א וז"ל כמו שתי' ר"ת בעצמו שהוא שפסד האב לשלו אע"פ שכתובתה בבית אבי' וכו' וכמו שיבואר בסמוך ואין להסתפק אפי' בחוב אחר כגון אם כ' כבנו חייב אני לה מנה ואח"כ מת בנו והי' עליו ב"ח אם יפול האב לומר דלא נתחייב אלא שיהנה בנו ולא לשלם לב"ח שלו דלא

מְצִינּוּ חִידוּשׁ זֶה אֵלֶּא דְנוּקָא בְּנִידוּנְיָא וְכֵן מְשַׁמַּע בַּח"מ וּב"ש דַּמ"ש בַּהַג"ה וְאִין חִילּוּק
בֵּין בַּתּוֹ לְבָנוּ דְמַקְוָמוּ בְּסוּף הַסִּי' אֲבָל בְּדִינָא דַר"ת אַם פְּתַב לְבָנוּ וּמַתּ הִיא גּוֹבָה פְּתוּבְתָהּ
מִמְּנוּ לַפ"ז פְּרָאָה דַּמ"ש בְּרַמ"א אַפִּי' יֵשׁ לוֹ בְּנִים מִמְּנוּ מְשַׁמַּע דְּאִין הָאֵב צְרִיף לְשַׁלֵּם
כָּלֵל אַפִּי' לִיּוֹרְשִׁים וְאַמְאִי לְמָה יַעֲקֹר יְרוּשָׁה דְּאִוְרִינְיָא כַּמ"ש בַּח"מ סִי' רַנ"ג דְּיּוֹרְשִׁים
זְכוּ וְדוּחַק לֹמַר דְּכִינּוֹן שְׁכַתְבַּת בְּתוֹרַת גְּדוּנְיָא דוּחָה אֶת הַבְּנִים שְׁלֵא נִתְחַיֵּיב אֵלֶּא לְגְדוּנְיָא
וְדוּחָה אֶת הַבְּעַל שְׁלֵא פְתַב אֵלֶּא בְּשַׁבִּיל הַנְּאֻת בַּתּוֹ שְׁהוּא פְתַרְתִּי דְסַתְרִי אֶהְדְּדִי וּבְאַמַּת
בַּהַג"ה מ' סוּף הַ"א סִי' ל"ה הַבִּיאוּ תַה"ד בְּשַׁאֲלָה שַׁכ"א וְז"ל וּמַתָּה הַבַּת בְּלֵא זָרַע וְהוּא
סוּתַר לַמ"ש בַּהַג"ה וְאַפְשָׁר לִינְיָשׁב לְפִי מ"ש דְּבַהֲנִיחָה זָרַע קִינְיָא יוֹרֵשׁ הַזָּרַע וְהִינּוּ
שְׁכַתְבַּת הַרַמ"ה אַפִּי' יֵשׁ לָהּ בְּנִים לֹא זָכָה הַבְּעַל אֵלֶּא הַבְּנִים יוֹרְשִׁים וּמ"ש בְּתַשׁוּבַת
מִיּוֹמֵי בְּלֵא זָרַע קִינְיָא הִינּוּ דְאִזּוּ פְטוּר הָאֵב לְגַמְרִי וּמָה שְׁהַקְשָׁה הַב"ש וְהָא דְלֵא
אַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא בְּפוּסַק מְזוּנּוֹת לַב"א וְכו' וְתִי' דְלֵא אַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא אֵלֶּא כְּשִׁנְיָה שְׁחַיֵּיב
לוֹ הוּא חֵי וְכו' ע"ש וְלֹא נִהִירָא דַא"כ כְּשִׁפּוּסַק לְחַתְנוּ מִמֶּשׁ וְחַתְנוּ חֵי נָמִי לֹא נִימָא אֲנוּמְדָנָא
כִּינּוֹן שְׁחַתְנוּ חֵי וּכְבָר הוֹכִיחַ מַהֲרִי"ק שְׁוֹרֵשׁ צ' א דְאַפִּי' מִתְחַיֵּיב לְחַתְנוּ הַנִּי אֲנוּמְדָנָא דַר"ת
מִמָּה שְׁהַקְשָׁה תוּס' עַל ר"ת מִמְתַּנִּי' דְהַפּוּסַק וְכו' לְחַתְנוּ וְכו' ע"ש וְכֵן הוּא בְּלִשׁוֹן רַמ"א
בְּסוּמָף אַפִּי' זְקַפֵּן בְּמַלְוָה הָרִי שְׁנַתְחַיֵּיב לְחַתְנוּ עַצְמוֹ: אָף לֹא יַדְעֵנוּ מֵאִי קוּשְׁיָא לוֹ מִבַּת
אַשְׁתּוֹ חֲדָא דְלֵא שְׁמַעִי' זֶה אֵלֶּא בְּבַתּוֹ וְלֹא בְּשַׁאֲרַ קְרוּבִים שְׁנוּתִינִים הַגְּדוּנְיָא וּמֵאִן לִימָא
לוֹ דְאַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא זֶה דְכּוֹנְנָתוֹ הִי' לְהַנְּאֻת אַשְׁתּוֹ וְתוֹ דְלֵא מְצִינּוּ אֲנוּמְדָנָא דַר"ת אֵלֶּא
בְּאֵב הַמְתַּחַיֵּיב כְּדֹאִיתָא בְּבְרִינְיָא פְתַב לָהּ פִּירוּת וְכו' אֲבָל אַם הִיא פּוּסַק' עַל עַצְמָהּ
וְנִישְׂאֵת לוֹ לֹא אַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא זֶה דְכּוֹנְנָתָהּ הִי' בְּשַׁבִּיל חִיבַת נְשׂוּאִין כְּדְאַמְרִינּוּ בְּאֲנוּמְדָנָא
דַּרַב"ע וְכֵן מְשַׁמַּע מְלִשׁוֹן מַהֲרִי"ק שָׁם וְז"ל וּמֵאַחַר שְׁזַכְתָּה הַבַּת בְּאַשְׁרַ פּוּסַק לָהּ אַבִּיהָ
א"כ גַּם הַבְּעַל יֵשׁ לוֹ לְזַכּוֹת דְמָה שְׁקַנְתָּה אַשְׁה קָנָה בְּעַלָּה כְּמוֹ שְׁתִּירֵץ ר"ת עַצְמוֹ הַהוּא
שְׁמַסַּר הָאֵב לְשַׁלּוּחֵי הַבְּעַל אַע"פ שְׁכַתְּוּבְתָהּ בְּבֵית אַבִּיהָ וְכו' וְנִרְאָה מְדַבְּרִי דַר"ת תִּירֵץ
דְהָא דְקָאֵמַר שְׁכַתְּוּבְתָהּ בְּבֵית אַבִּיהָ לֹא שְׁנַתְחַיֵּיב הָאֵב לִיתֵּן לָהּ אֵלֶּא כְּגוֹן שְׁיֵשׁ לָהּ מִשְׁלַ
עַצְמָהּ וְהוּא עַדִּינּוּ בְּבֵית אַבִּיהָ דְבָזָה לֹא אַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא שְׁתַּהֲנָה הִי' אֵלֶּא וּמָה שְׁקַנְתָּה
אַשְׁה קָנָה בְּעַלָּה וְלֹא אַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא זֶה אֵלֶּא בְּחֹב אַבִּיהָ וּמִמִּילָא דַה"ה בְּחֹב שְׁנַתְחַיֵּיב
הַבְּעַל לְזוֹן בַּת אַשְׁתּוֹ ג"כ לֹא אַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא זֶה אֵלֶּא כְּאֲנוּמְדָנָא דַּרַב"ע כְּנ"ל וְאַף דְלֵא
מְצִינּוּ זֶה שְׁתִּי' ר"ת בַּתּוֹ וּבְרַא"ש שָׁם: וְעוֹד נִרְאָה עֵיקַר דְכּוֹנְנַת ר"ת הִינּוּ דְהַתֵּם מִיְרִי
שְׁכַתְּוּבְתָהּ מוֹנַחַת בְּבֵית אַבִּיהָ בְּתוֹרַת פְּקֻדוֹן דְלֵא הַנִּי רְאוּי וְזוּכָה בְּהַבְּעַל מִתּוֹרַת יְרוּשָׁה
וּכַמ"ש בְּסוּמָף דְמוּדָה ר"ת דְלֵא אַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא זֶה לְהַפְקִיעַ יְרוּשָׁה דְאִוְרִינְיָא מ"מ מְלִשׁוֹן
מַהֲרִי"ק שָׁם מְשַׁמַּע דְאַפִּי' אַם הוּא בִּיד אַבִּיהָ בְּתוֹרַת הַלּוּוּאָה מ"מ כִּינּוֹן שְׁזַכְתָּה בּוֹ הַבַּת
אַע"ג דְּאִין הַבְּעַל יוּכַל לִירֵשׁ בְּתוֹרַת יְרוּשָׁה דְהַנִּי רְאוּי מ"מ לֹא אַמְרִינּוּ אֲנוּמְדָנָא גְבִי' זֶה
אַשְׁה עַצְמָהּ בְּנוּטַל הַבְּעַל בְּתוֹרַת חוּב שְׁנַתְחַיֵּיבוּ לוֹ וְכֵן נִרְאָה דְמוּכַח מַמ"ש הַרַא"ש
בְּפִירוּשׁ רַב הַאִי וּמְבּוֹאֵר לְעֵיל סְעִיף ג' בַּש"ע לְעַנְיָן שְׁאֵם נִתְיַבְּמָה דְאִינוּ יוּכַל לוֹ מַר
לְאַחִיף וְכו' מְשַׁמַּע דְצְרִיף לִיתֵּן לִיבָם וְאִין הַבַּת יוּכַלָּה לֹמַר שְׁתַּחֲזִיק לְעַצְמָהּ דְלֵא
נִתְחַיֵּיבָה לְהַכְּנִיס הַגְּדוּנְיָא אֵלֶּא לְאַחִיו וְלֹא לִיבָם וְאַף שְׁיִיבָם אוֹתָהּ יְהֵא בִּידוֹ בְּתוֹרַת נ"מ
וְגַם יוּכַלָּה לְמַפְנֹר וְלִיתֵּן כְּדִין שׁוּמְרַת יבָם שְׁנַפְלוּ לָהּ נְכָסִים כְּדֹאִיתָא בְּסִימָן ק"ס סְעִיף
וַא"כ אַם יִרְצָה הָאֵב וְהַבַּת שְׁלֵא לְהַכְּנִיס לִיבָם תּוּכַל לְמַחּוּל לְהָאֵב כְּמוֹ שְׁיִכּוּלָּה לִימְכַר

וליתן וע"כ צ"ל דתנאי האישי עם הבעל לא אמרינון אומדנא אלא לגבי האב וכיון שהבת זכתה ממילא זכה בה היבם בתורת גדוניהא כמו אחיו דלא פקעי קדושי ראשון.

שם בהג"ה עוד תיקון ר"ת פתב הב"ש וכ"ז לא מייירי לענגן גדוניהא וכו' וכן תוספות שליש וכו' ע"ש וזה שלא פמנהג שנוהגין היום דאין נותנין הוספת שליש בשנה ראשונה ועמ"ש לקמן סימן ס"ו דלפי מה שפתבו הטעם דלא הוי רבית ההוספה שליש משום דאפי' פשגובים מיד אחר גשוואין גובה ג"כ הוספה א"כ למנהגינו הוי חשש רבית פינון דאין נותנין מיד הוספת שליש ועמ"ש שם ליישב המנהג ועי"ל דכיון דאין רבית בהמשכת זמן אלא אפי' אם מת יום אחד קודם פלות הזמן אינה נוטלת הוספת שליש ובייום א' צריף ליתן ההוספה לא הוי אגר גטר פדאיתא בי"ד סימן קע"ז סעיף י"ד האומר לתבירו ועיין בש"כ ס"ק ל"ו.

סימן נד סעיף א מי שצונה לתת לבתו פד וכו' לפרנסה וכו' ולכאורה קשה מזה למ"ש בש"ע ח"מ סימן רכ"ג ט"ז אבל האומר תנו ק"ק וזו לגדוניהא חייבים לתת מעכשיו ואם מתה קודם שתנשא זכו יורשי' וכתב הע"ש הביאו הסמ"ע שם דהחילוק הוא בין אומר בגדוניהא או אומר לגדוניהא דלשון לגדוניהא ונשמע שיתן לה מיד ונהרי הקא דאמר לפרנסתה דהוי כמו לגדוניהא ואפ"ה בעי' שיקנה שדה והיא אינה יכולה למכרה עד שתנשא לבעל וצ"ל דהתם דקאמר תנו או אפי' סתם גדוניהא לברת ולא השליש עדיף טפי דהקא פינון דהמעות ביד שליש אמרינון דעתיה שיהא המעות ביד שליש עד שיקח בהם קרקע לגדוניהא ומיהו מלישנא דמתניתין דקתני המשליש מעות לבתו סתם אין הברת דמייירי שאומר לפרנסתה וצ"ע והנה כבר פתבנו לעיל סימן נ"ג דמזה ראיה לדברי הרא"ש פי' בדברי ר' האי שאין הבת זוכה בעת הפסיקתא עד שתנשא מדס"ל לר"מ הכי דאינה יכולה למכרה אף לאחר אירוסין ואין ברשותה למכרה כמ"ש תוס' בכתובות דף ס"ט ע"ב ד"ה וכי אינו דא"ל דזכתה בשעת אירוסין והא דאין נותנין לה קודם שתנשא משום מצנה לקיים דברי המת ז"א.

דכיון דס"ל לר"מ דדעתו שלא ליתן לה עד שעת הנישואין מה"ת ניימא הכי דזכתה בשעת אירוסין ונאפי' אם אומר לשליש בלשון תן. הא קי"ל דתן במתנה לא הוי כזכי ונהכי ס"ל לר"מ עצמו בסוף פ"ק דגיטין: ועוד פתבנו שם בחידושינו פינון דס"ל לר"ע דאינה יכולה למכור כמ"ש התוס' שם ממילא דלא הוי מתנה דכל מתנה שאם הקדיש' אינה מקודש' איכה מתנה ע"ש.

והוא דנותן לה השליש ולא זכו בה יתומים היינו משום מלקד"מ מיהו בלשון הר"ן משמע שאמר לשליש שיזכה בשביל בתו מעכשיו דהיינו דמייירי שאמר לה בלשון זכי ולפ"ז צ"ל דלא הוי כע"מ שלא יתן לה עד שתנשא דא"כ מנ"ל דס"ל לר"מ מלקד"מ דהא התנה בפ"י פן שלא תחול המתנה אלא ע"מ שתנשא בו וצ"ל דס"ל לר"ן דזכתה בו מיד דלא כסברת הרא"ש פינון שאמר בלשון זכר.

אלא דאין נותנים עד הנישואין משום מצנה לקד"מ וצ"ל הא דכתבו תוס' ד"ה וכי אינו דר"מ פ"ל איכה יכולה למכור היינו משום מצנה לקיים ד"מ. ונ"מ דאם תפס הלוקח אין מוציאין ממנו כמ"ש הר"ן דהיכא דאינו אלא משום מצנה לקד"מ אם תפס אין מוציאין ממנו וה"ה דאם מתה יורשי' יורשים אותה אף לפ"ז קשה דלרבי יוסי דס"ל דהרשות

בַּיָּדָה לְמַפְנֵי וְלִיתֵן מִשְׁעֵת אֵירוֹסִין וְע"כ א"א לומר דְּזִנְיָה בַּה שְׁלִישׁ מִיַּד דְּהָא מִשְׁמַע
שְׂאִין נוֹתְנִין לָהּ קוֹדֵם אֵירוֹסִין מְדָלָא קְאָמַר נוֹתְנִין לָהּ וְיָד וְתַעֲשֶׂה בּוּ פְרָצוּנָה ע"כ הֵינּוּ
מִשׁוּם צִיּוּי הַמַּת זֶה אִיכּוּ דְּהָא לְר' יוֹסִי ל"ל מְצָנָה לְקַיָּים ד"מ כמ"ש תוֹס' ד"ה ה"מ ר"מ
הִיא אַע"כ צ"ל דְּמִיָּרִי דְּלָא אָמַר זְכִי מַעֲכָשְׁוּ דַס"ל לְרַבִּי יוֹסִי דְּכּוֹנְנָתוּ הִי שְׁתַּזְכָּה בְּשַׁעַת
אֵירוֹסִין לְכַד אֵין נוֹתְנִין לָהּ עַד שְׁתַּתְּאַרְס אֲלָא דַלפ"ז צ"ל דְּהִיא נִתְאַרְסָה בְּחַיִּי הַמְשַׁלִּישׁ
דַּא"ל"ה פִּינּוּן שְׁמַת פְּקַעָה מִתְּנָתוּ כְּדִקִּי"ל בְּהַנּוֹתֵן מִתְּנָה שְׁתַּחֲוֵל הַמִּתְּנָה לְאַחַר לְמַד יוֹם
וּמַת בְּתוֹךְ לְמַד יוֹם שְׁפַקְעָה הַמִּתְּנָה דַל"ל דַס"ל לְר"י דְּהִנּוּ פְּאֹמַר שְׁיִזְכָּה לָהּ ע"מ
שְׁתַּתְּאַרְס וּמִשְׁנַתְּאַרְסָה זֹכָה בַּה לְמַפְרַע דַּא"כ מַנ"ל דַר"מ פְּלִיג עֲלֵי וְס"ל דְּלָא הִנּוּ
כַע"מ וּמִשׁוּם מְצָנָה לְקַיָּים ד"מ דְּלָמָּא מִשׁוּם ע"מ.

וְאֶפְשָׁר דַס"ל לְהַש"ס דַלר"מ דַס"ל דְּבַעֲעִינּוּ תְּנָאֵי כְּפּוֹל וּשְׂא' דִינֵי הַתְּנָאֵי לָא הִנּוּ כַע"מ
וְע"כ הָא דְּאֵין נוֹתְנִין עַד שְׁתַּנְּשָׂא מִשׁוּם מְצָנָה לְקַיָּים ד"מ דְּדַעְתּוּ הָיָה פֶּן וּר' יוֹסִי ס"ל
דְּהִנּוּ פְּאֹמַר זְכִי ע"מ שְׁתַּתְּאַרְס אַדְּ זֶה דְּוִחַק דְּנִימָא דְּבַעֲעִינּוּ הֵכָּא דִינֵי תְּנָאֵי מַכ"ש לְדַעַת
הַפּוֹסְקִים סִימָן ל"ח דְּבַתְּנָאֵי מַעֲכָשְׁוּ א"צ לְדִינֵי תְּנָאֵי וְנִרְאָה הֵר"ן לְשִׁיטְתוּ שְׁפַתְּב שָׁם
דְּאָף רַבִּי יוֹסִי ס"ל מְצָנָה לְקַיָּים ד"מ א"כ י"ל דְּהָא דַס"ל פְּרַבִּי יוֹסִי דְּאֵין נוֹתְנִין עַד
שְׁתַּתְּאַרְס הֵינּוּ מִשׁוּם מְצָנָה לְקַיָּים ד"מ וְס"ל דְּדַעְתּוּ הָיָה עַל אֵירוֹסִין יֵצָא לְנוּ דְּלִשְׁיטַת
הָרַא"ש בְּפִי דְּרַב הָאֵי וּש"ע לְעֵיל בְּסַעֲיָף ג' יֵשׁ מִי שְׂאֹמַר וְכו' דְּאֶפְי' נִתְחַיֵּיב לְבַתּוּ
בְּפִיִּסְקָא בְּשַׁעַת קִידּוּשֵׁין אַפ"ה אֵינָה יְכוּלָה לְהוֹרִישָׁה מִשׁוּם דְּהִנּוּ פְּאֹמַר כַּנ"מ שְׁתַּנְּשָׂא
בּוּ וְע"כ צ"ל דְּמִתְּנִיתּוּ דְּהֵכָּא לָא מִיָּרִי פְּאֹמַר זְכִי לָהּ מַעֲכָשְׁוּ אֲלָא אָמַר זְכִי סַתָּם אִו
שְׂאֹמַר לְשַׁלִּישׁ תֵּן דַס"ל לְר"א דְּלָא הִנּוּ פְּזָכִי וּמִמִּילָא אֲמַרִּינּוּ דְּדַעְתּוּ הָיָה עַל שַׁעַת נִשְׂוֹאִין
דְּאֵי פְּאֹמַר זְכִי מַעֲכָשְׁוּ הִנּוּ פְּאֹמַר ע"מ וּפְשִׁיטָא דְּצָרִיכְנָא לְקַיָּים דְּבָרֵי דְּלָא זָכָה אֲלָא
בַתְּנָאֵי זֶה נְאִין הוֹכַח' דְּמְצָנָה לְקַיָּים ד"מ וְרַבִּי יוֹסִי ס"ל דְּדַעְתּוּ הָיָה שְׁתַּזְכָּה בְּשַׁעַת
אֵירוֹסִין וְאֵירוֹסִין הִי בְּחַיִּי א"נ דַס"ל לְר"י ג"כ לָא זָכָה אֲלָא דַס"ל ג"כ מְצָנָה לְקַיָּים
ד"מ שְׁהִי דַעְתּוּ לִיתֵן לָהּ בְּשַׁעַת אֵירוֹסִין וּלְדַעַת הֵר"ן דְּמַפְרַשׁ מִתְּנִיתּוּ בְּזִיכָה לָהּ מַעֲכָשְׁוּ
ע"כ צ"ל דְּלָא פְּהָרַא"ש דְּלָא הִנּוּ כַע"מ שְׁתַּנְּשָׂא בּוּ וְאֵינּוּ אֲלָא מִשׁוּם מְצָנָה לְקַיָּים ד"מ
נְאִם מִתָּה זְכוּ יוֹרְשִׁיָה וּר' יוֹסִי ס"ל נְמִי דְּאֲמַרִּינּוּ מְצָנָה לְקַיָּי' ד"מ אֲלָא דְּדַעְתּוּ הִי שְׁלֵא
יִתֵן לָהּ עַד שַׁעַת אֵירוֹסִין וְע"מ שְׁ בְּחִידּוּשֵׁינוּ שָׁם דַס"ל לְרַש"י ז"ל דְּאֶפְי' בְּנִשְׂוֹאִין דְּמוֹד'
בַּה ר"מ הֵינּוּ דְּוָקָא בְּנִשְׂוֹאִת בְּחַיִּי הָאֵב דְּאִז זָכְתָה בְּשַׁעַת נִשְׂוֹאִין אֲבָל נִשְׂוֹאִת אַחַר מִיתַת
הָאֵב כְּבָר פְּקַעָה הַמִּתְּנָה בְּשַׁעַת מִיתָה נְאִין לְשַׁלִּישׁ לַעֲשׂוֹת אֲלָא כְּמוּ שְׁהַשְׁלִישׁ מִיָּהוּ הַתּוֹס'
וְכֵן בְּלִשׁוֹן הַש"ע מִשְׁמַע דְּאֵין חִילּוּק דְּאֲמַרִּינּוּ דַעְתִּיָה דְּאֵב שְׁלֵאֲחַר נִשְׂוֹאִין תַּעֲשֶׂה בּוּ
פְּרָצוּנָה וְכַבֵּר כְּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן כ"ג שָׁם דְּמוּכַח פְּדַבְרֵי הָרַא"ש ז"ל מִהֵוּא דַס"פ נ"ש
הֵוּא דְּאָמַר נְדוּנָיָא לְבַרְתֵי וְאָמַר ר' אִידִי בַר אֲבִין פִּירְנָא לִיתְמִי וְכ"פ בַח"מ סִימָן רנ"ג
ס"ז דָּאֵם אָמַר בְּנְדוּנָיָתָא אֵין נוֹתְנִין לָהּ עַד שְׁתַּנְּשָׂא נְאִם מִתָּה לָא זְכוּ יוֹרְשִׁים וְצ"ל
לְדַעַת הֵר"ן דְּהֵתֵם בַּש"כ"מ אֲמַרִּינּוּ שְׁלֵא הִי פְּוֹנְנָתוּ שְׁתַּחֲוֵל הַמִּתְּנָה אֲלָא לְאַחַר זְמַן בְּשַׁעַת
נִשְׂוֹאִין וְכַדְאִיתָא בְּסִי ר"ן ס"א בַּהגְה"ה דְּאֵין חִילּוּק בֵּין צְוָה לְתַת מִיַּד אִו לְאַחַר זְמַן
אֲבָל כְּשְׂאֹמַר זְכוּ מַעֲכָשְׁוּ אִו בְּפִסְק בְּשַׁעַת קִידּוּשֵׁין דְּחַל הַחַיּוּב מְדַר' גִּידֵל מַעֲכָשְׁוּ לָא
הִנּוּ פְּאֹמַר ע"מ שְׁתַּנְּשָׂא בּוּ אֲבָל לְפִי מ"ש הַטּוֹר הֵבִיאֵו רַמ"א שָׁם דְּאֵין חִילּוּק בֵּין מִתְּנּוֹת
ש"כ"מ אִו מִתְּנּוֹת בְּרִי בְּקַנְיָן ע"כ צ"ל דַס"ל דְּהִנּוּ כַע"מ דְּהָא פֶּל קַנְיָן מַעֲכָשְׁוּ הוּא וְדַלָּא
כְּשִׁיטַת הֵר"ן: שָׁם מְעוֹת לְפִרְנָסְתָה פְּתַב הַח"מ מִשְׁמַע בְּהֵר"ן דָּאֵם הַנִּיחַ קַרְקַע לְבַתּוּ וּמַת

אין רשות להבעל למפור וכו' וכתב הב"ש על זה דאם אורה מה שירצה בעלי יעשה אינו אלא מתנה וכו' ע"ש ולענ"ד דברי הח"מ נכונים ודא דלשון נאמן עלי בעלי משמע שאינה נותנת במתנה לבעלה אלא שישתמש במעות ולזה אין לה רשות עד שתהא בת עשרים ותו דכיון שציונה לשליש ליתן לה בתורת נדוניה אין לו רשות ליתן בתורת מתנה אפי' לבעלה כמ"ש הר"ן שם שאם מינה אפטרופס עד שיהא בן עשרים אין לאפטרופס להוציא מתחת ידו ליתן ללוקח אפי' אחר שהגדיל.

וה"נ י"ל בקרקעות אף דמתנתו מתנה אין לאפטרופס או שלישי להוציא מתחת ידו אלא למה שהושלש בידו ותו דלא שייך הקא כלל שנותנת במתנה לבעלה דהא קי"ל בסי' צ' סעיף י"ג דאשה שנותנה לבעלה מנצ"ב אינה מתנה פלום דיכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי וכ"ש דלא מהני בזה מה שנותנת לבעל משום דתעשה פן בשביל נחת רוח לבעלה ועוד נראה ראיה לזה דהא לדעת רב האי גאון הביאו הרא"ש ס"פ מצאיאות אשה ונהטור ח"מ סי' רל"ה דבמתנ' מהני בפעוטות אפי' יש להן אפטרופס א"כ ע"כ הא דאמר הקא אין מעשה קטנה פלום דמהא ילפינו דאין מקחה מקח פשיש להאפטרופס ואי נימא דיכולה ליתן לבעלה במתנה א"כ מוכח דאפי' במתנה לא מהני פשיש להאפטרופס וע"כ צ"ל דהקא לא מייירי במתנה והיינו מטעמים שכתבנו דלא שייך מתנה גבי בעלה: סימן נ"ה סעיף א' בהג"ה ומברכין ז' ברכות פן יתניחדו וכו' וכתב הח"מ אע"ג דאין ברכת חתנים עושה נישואין וכו' מ"מ ייחוד דידהו הוי נישואין וכן ביהודה וכו' א"כ וכו' וב"ש פתב ג"כ דלא חיישינו לרשע שלא יתפונן לשם נישואין ולדעת ז"א דהרי פתבו תוס' בכתובות דף זי"ן ע"ב ד"ה ר' יהודה ולפי שפעמים בא עלי' שלא לשם וכו' ומבואר דעיקר הברכות דחיישינו שלא יתפונן לשם חופה.

ונראה דס"ל בתוס' דאם יתפונן לשם נישואין אין תועלת בז"ב אפתי הוי בעילת זנות משום דלא כ' פתובה משא"כ בבא עליה שלא לשם נישואין לא נתחייב עדיין פתובה ואפי' למ"ד דארוסה יש לה פתובה מ"מ אין דרוך לכתוב פתובה עד שעת נישואין כדאייתא בכתובות דף ע"ג ע"ב וכ"ש לדעת הר"ן דאין איסור בייחוד בבא פתובה דהיא לא תשמע לו ואין חשש אלא דשמא יבעול שלא לשם נישואין וה"ה דהוי מצי לפרש פינון שהי' מייחדין ממילא צריך לברוך שבע ברכות דאל"כ הנה אסורים לייחוד כמו שביבואר בסמוך.

שה שחמירו חז"ל בכלה בלא ברכה לאסור הייחוד כנד' אלא פינון דאיסור הייחוד הוא משום דשמא יבוא עלי' נקטו בלשונם הכי אף דהוי מצי תו' לפרש אליבא דר' יהודה שם אפי' בבא עלי' לשם נישואין וכמ"ש בחידושינו שם דס"ל פתכמים דר"מ בדרף י"ז דמשקה אדם אשתו אפי' ג' שנים בלא פתובה מ"מ משמע להו פינון דאמר אב"י שם וביהודה שנו משמע דליכא פלוגתא בהא מ"מ לפי מה דקי"ל כר"מ ע"כ ליכא למימר דחיישינו שיבוא עלי' לשם נישואין משום דבל"ז הוי בעילת זנות פינון דלא כ' לה פתובה וגם נראה דלא שייך שיבוא עלי' לשם נישואין או יתייחד עמה לשם נישואין אלא כשנותניחוד עמה לפני עדים לשם נישואין ולא מיבעי ביהודה שהי' הייחוד בבית חמיו כמ"ש הרמב"ם בפ"ה המשנה האוכל אצל חמיו ביהודה א"כ בעינו שיפרש בהד"י שמתניחוד לשם נישואין אלא אפי' בחצר של שניהם דמסתמא לשם נישואין כדאייתא

לקמן סי' נ"ז בהגה"ה מ"מ פְּעִינן שְׂיָהָא עֵדִים עַל הַיִּיחוד וּלְהָא לָא חִיְיָשִׁינן וְאַף דְּאִם יְבוֹא עֲלֵי שְׂלָא לְשֵׁם נִישׁוּאִין אִיפָּא אִיסוּרָא עכ"פ מְשִׁים דְּתִקְנּוּ חֲכָמִים שְׂלָא יְבַעוּל עַד אַחַר הַחֲנֻפָּה מ"מ אִין בְּזָה מְשׁוּם בְּעִילַת זְנוּת וְדוּנְקָא מְשׁוּם אִיסוּר בְּרַכָּה הַחֲמִירוּ טְפִי לְאַסוּר הַיִּיחוד וְהִינּוּ דְאַמְרוּ אִיסוּרָה לְבַעֲלָהּ כְּנִדָּה לְאַסוּר הַיִּיחוד כְּמוֹ חֲתָן שְׂפִינְרָסָה אַרוּסָה נִדָּה דְאַסוּרָה בְּיִיחוד אַבְל מְשׁוּם אִיסוּר הַחֲנֻפָּה לָא הַחֲמִירוּ בְּיִיחוד וְכֵן נִלְע"ד מְוֹכַרְח מִדְּכַתְבֵּי הַר"ן בְּכַתְּנֻבוֹת דְּרַף ע"ג בְּהָא דְקָאָמַר שֵׁם בְּקִידְשָׁה עַל תְּנָאי וְכִנְסָה סְתָם דְּצָרִיכָה גִט וְאִין לָהּ כְּתוּבָה מְשׁוּם דְּאִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ ב"ז וְהַקְּשָׁה דְּהָא אֶפְתִּי הָוִי ב"ז מְשׁוּם דְּכָל הַפּוֹחַת לְכַתּוּלָהּ וְכוּ' וְתִי מְשׁוּם דְּבִיאַה אִירוּסִין עוֹשֶׂה וְאַרוּסָה לִית לָהּ כְּתוּבָה וְקֻשָׁה פִּינּוּ דְמַתְנִי שֵׁם תְּנִי סְתָמָא וְכִנְסָה מְשַׁמַּע אֶפְי' דֵּר עָמָה זְמַן מַה וְאַמְאִי נִימָא נְהִי דְבִבִיאַה רֵאשׁוּנָה הָוִי אַרוּסָה מ"מ בְּבִיאַה שְׁנִי' אִיסוּרָה בְּאַרוּסָה כַּמ"ש הַרְמַב"ם וְש"ע וְנִימָא דְאִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וְנִתְפַּנּוּן לְשֵׁם נִישׁוּאִין וְחִיָּיב בְּכַתְּנֻבָּה אַע"כ צ"ל פִּינּוּ דְכָבֵר בִּירְרָה ז"ב וְלִיפָּא אִיסוּר אֱלָא אַרוּסָה בְּלֵא חֲנֻפָּה לָא הָוִי בְּעִילַת זְנוּת א"כ י"ל דְּלֵא גְזָרוּ עַל הַיִּיחוד בְּזָה אֱלָא בְּיִיחוד דְּפִנּוּי' אוּ בְּלֵא ש"ב דְּהָוִי כְּנִדָּה דְּגִזְרוּ בְּחֲתָן לְהִיּוֹת הוּא יִשָּׁן בֵּין הָאֲנָשִׁים וְכוּ'.

הָרִי דַּמ"ש בַּהֲגַה"ה דְּצָרִיף לְבִרְרָה ז"ב הִינּוּ מְשׁוּם דְּחִיְיָשִׁינן שְׂיָבוֹא עֲלֵי שְׂלָא לְשֵׁם נִישׁוּאִין וְדִלֵּא כַּח"מ וְב"ש וְמַה שְׂהַקְּשָׁה הַב"ש דְּלַרְמַב"ם דַּס"ל דְּחֲנֻפַת נִדָּה אִינָה קוּנָה א"כ נִימָא דַּה"ה בְּלֵא ז"ב פִּינּוּ דְאַיְסוּרָה בְּלֵא ז"ב נִרְאָה דְנִפְקָא לִי' לַרְמַב"ם דְּלַעֲנִין זָה לָא הָוִי כְּנִדָּה מְדַפְּלִיגִי כְּמָה אִיסוּרָאִי בְּכַתְּנֻבַת דְּרַף מ"ח ע"ב בְּמִסַּר הָאָב אִם מְהִי לְכָל דְּבָר אַע"ג דְּלֵא בִּירְרָה ז"ב אֶפְי' אִי נִימָא דְמִסְרִיהָ עֲדִיפָּא דְאַפִּי' כְּנִדָּה קוּנָה כַּמ"ש הַב"ש בַּסִּי' כ"ז מ"מ מוֹכַח מִפְּרִיטָא שֵׁם דְּתֵנוּ אוּ שְׂהִיְתָה לּוֹ חֲצַר בְּדִרְרָה וְנִכְנָסָה עִמּוֹ לְשֵׁם נִישׁוּאִין וְכוּ' וְהִינּוּ דְקוּנָה אוֹתָהּ מְטַעַם יִיחוד דְּהָוִי חֲנֻפָּה אַע"ג דְּלֵא בִּירְרָה ז"ב דְּדוּחַק לְאוּקְמָא דְמִיָּרִי שְׂפָבֵר בִּירְכוּ ז"ב בְּשַׁעַת אִירוּסִין וְהַטַּעַם נִרְאָה דְאִין לְבַטֵּל הַנִּישׁוּאִין דְּחֲנֻפָּה מְשׁוּם בְּרַכּוֹת פִּינּוּ דְבְּרַכּוֹת דְּרַבְּנָן אִין לְעַקּוֹר חֲנֻפָּה שְׂהוּא מִן הַתּוֹרָה בְּשָׁבִיל בְּרַכּוֹת כַּמ"ש לְעִיל סִי' כ"ו דְּלֵא אִיסוּרָא חו"ל קִידְוִשִׁי בִיאַה מְשׁוּם דְּלֵא רְצוּ לְעַקּוֹר דְּבָר הַמְּפּוֹרָשׁ בַּתּוֹרָה כַּמ"ש הַט"ז בִּי"ד סִי' קִי"ז ע"ש: בַּהֲגַה"ה וִי"א דְּחֲנֻפָּה אִינוּ יִיחוד וְכוּ' אֱלָא כָּל שְׂהִבִיאַה לְבִיתוֹ כֵּן הוֹכִיחַ הַר"ן מְסוּנְגִיָּא דְרִישׁ כְּתוּבַת דְּרַף י"ב דְּאַלְמָנָה מִן הַנִּישׁוּאִין אִין לָהּ אֱלָא מְנָה אַע"כ שְׂעֵדִים מְעִידִים שְׂלָא נִסְתַּרְהָ ע"ש.

וְאַף דְּכַבְּרִיטָא שֵׁם לָא נִזְכַּר דְּאִין לָהּ אֱלָא מְנָה מ"מ מוֹכַח מִדְּקָאָמַר רַבָּא זֹאת אוֹמְרַת כְּנִסָּה בְּחֻזְקַת בְּתוּלָהּ וְנִמְצָאָת בְּעוּלָהּ יִשׁ לָהּ כְּתוּבָה מְנָה וְכִינּוּן דַּמ"ד דִּישׁ לָהּ כְּתוּבָה מְנָה ע"כ כָּל טַעֲנַת בְּתוּלָהּ אִינָה אֱלָא שְׂלָא יְהֵא כְּתוּבַתָּה מְאַתִּיָּים א"כ ע"כ הָא דְאַמַּר אִין לָהּ טַעֲנַת בְּתוּלִים הִינּוּ מְשׁוּם דְּלֵא הִי' לָהּ כְּתוּבָה אֱלָא מְנָה דְּאִי כְּתוּבַתָּה מְאַתִּיָּים יִשׁ לָהּ טַעֲנַת בְּתוּלִים כְּשִׂאָרוֹ הַבְּתוּלוֹת מִיְהוּ נִרְאָה דְּאִין זָה רֵאִי' כ"כ דְּהָוִי כְּחֻפָּה דְאַפִּי' בְּמִסַּר הָאָב לְשִׁלּוּחֵי הַבַּעַל דְּלֵא אֶהְיִי לְכָל מִיָּלִי אֶפְי' אִין כְּתוּבַתָּה מְאַחַר אֱלָא מְנָה כְּדָמַר ר"ל בְּכַתְּנֻבַת דְּרַף מ"ח ע"ב וּמְשַׁמַּע שֵׁם דְּאִין חוּלְק עֲלָיו אַף דְּכַתְּבוּ תו' שֵׁם ד"ה וּשְׂמוּאֵל אָמַר לְחַד תִּירוּצָא דְשְׂמוּאֵל פְּלִיג כְּמִי אֶפְתּוּבָה דַּר"ל מ"מ אִינוּ מְוֹכַרְח וְכ"כ הַר"ן עֲצָמוֹ שֵׁם שְׂכ' וְז"ל וּמַהֲאִי טַעֲמָא נְמִי אֶפְשֵׁר שְׂהַפְתּוּבָה מִהַכּוֹנְתָה אַס"כ אִינוּ אֱלָא מְנָה וְכוּ' וְתוּ פִּינּוּ דְאִין הוֹכְחָה אֱלָא מְרַבָּה שְׂאָמַר זֹאת אוֹמְרַת אַבְל לְתַרוּצֵי דְרַב אֲשִׁי י"ל דְּהָא דְאַמַּר אִין לּוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִים הִינּוּ שְׂלָא יְהֵא מְקַח טַעוֹת אַבְל יִשׁ לּוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִים לְהַפְסִידָה שְׂלָא

יהא פתובתה אלא מנה א"כ י"ל דס"ל כר"ל גם מ"ש הר"ן שם דמשמע הכי מקרא דבית אישה נדרה אין כ"כ ראי' דהא לענין הפרת נדרים אפי' מסר האב לשלוחי הבעל ס"ל להרמב"ם דהבעל מפיר נדרים פדאיתא בי"ד סי' רל"ד סעיף ח"ת משא"כ לענין שאר דברים ס"ל להרמב"ם דלא מהני מסירה עד שתכנס לחופה ועוד נראה דאפי' למ"ד דבעינו ייחוד ממש הראוי לביאה לאו ייחוד גמור שלא יהא שם שום אדם אלא שיהא מקום צנוע ומיוחד להם כמ"ש הב"ח בסי' ס"א הביאו הב"ש ס"ק ה' ה' דבייחוד זה יש למנוע באותו שעה לכנס שם רבים משמע דלא בעינו ייחוד גמור א"כ אין ראית הר"ן מוכרחת מההיח דכתובות די"ל אף שיש עדים אפ"ה מייירי בייחוד במקום צנוע שלהם הראוי לביאה וב"ש כ' עליו אין טעם לדבר וכו' ע"ש ולענ"ד נראה דמוכח פן מגמ' בכתובות דף קי"א ע"ב דקאמר ר' יוסי נסתרה לאתרי וקי"ל הכי בסי' ס"ח דכיון שנסתרה אינו יכול לטעון טענת בתולים א"כ אי נימא דכל חופה היינו שלא יהא בייחוד שום אדם לא משפחת טענת בתולים כלל דהא נסתרה כבר בשעת חופה וכן מוכח דאפי' אי נימא דבבתולה לא בעינו חופה הראוי לביאה מ"מ בפרייטא דכתובות דף י"ב דכנסה ראשון ומת ואח"כ פנסה שני הא פנסה שני היתה אלמנה ובאלמנה בעינו ייחוד הראוי לביאה וא"כ כיון שנסתרה עמו בשעת חופה איך יוכל לטעון טענת בתולים ועוד מוכח מדקבעי לרב אשי בכתובות דף נ"ו פירסה נדה מהו וכו' ואי נימא דבעינו ייחוד גמור הא כ' הר"ן בריש פתובת דחופה דאיסורא ולא קני א"כ הרי בנדה אסור לייחוד עמה דה"ל חופה דאיסורא ואי מייירי שלא הוי ייחוד גמור שהי' שם אדם הרי לאו חופה היא ואי נימא דהא גופ' מספקא לרב אשי ה"ל למיבעי הכי אי צריף ייחוד גמור שלא יהא שם שום אדם או לא ועיין לקמן סי' ס"א דהקשה הב"ש פן ועיין מ"ש שם א"ו דלא צריף ייחוד גמור אלא מקום צנוע דאף אם יש שם אדם אם אין שם רבים כיון שהוא מקום מיוחד להם הוי מקום ראוי לביאה דאם ירצה לבוא עלי' יכול להוציאה מעליו ועוד ראי' מדמיעטה תורה מסקילה נכנסה לחופה ולא נבעלה פדאיתא בדר"מ מ"ח שם ואי נימא דבעינו שלא יהא שם שום אדם פשיטא דאין לדונו בסקילה דשפא באמת בא עלי' ואפי' היא מודה אין לחייבו סקילה על פיה אע"כ דיש שם עדים דלא נבעלה אפ"ה מקרי חופה: שם בהג"ה ואלמנה משנתייחדו פתב הב"ש דלרמב"ם דס"ל דאפי' בבתולה בעינו ייחוד הראוי לביאה א"כ הא דאמר בירושלמי הלן דכנסין ארמלין בע"ש צריכים למכנסי מבע"י היינו ביאה ממש ולענ"ד א"א לומר פן דא"כ לא יהא דין חופה אלא בבתולה ולא בבעולה דדינה לכל מילי פאלמנה לא מהני חופה כלל דלא משמע פן ביבמות דף נ"ח ע"א דמוקי מתני' דאמן שלא שטייתי ארוסה בנכנסה לחופה ולא נבעלה אלמא דמהני חופה אף בבעולה מוכח מהא דאמר בכתובות דף מ"ה אמר רבא שאני מוציא ש"ר דהא נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא וזנתה בחנק ואילו מוציא ש"ר בסקילה אלמא אף דהיא בעולה שייף בה חופה וכן מוכח מהא דאמר בכתובות דף י"א ע"ב אמר רב ששת זאת אומרת כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה וכו' ואי נימא דבעולה אין לה חופה קשה אמאי נתחייב בכתובה הא בשעת חופה לא נתחייב כיון דהיתה בעולה ובעל שעת ביאה כמי לא נתחייב כיון שלא נתפווין לשם נישואין פדאמרינן בכתובות דף ע"ג ע"ב בקדשה בטעות אפי' בעל לא קנה דאדעת קידושי הראשונים בעל וה"נ נימא דאדעת נישואין ראשונים בעל ודחוק לומר דלענין קנין חופה לא הוי בעולה פאלמנה

ועוד דאי נימא דלא שיניך פלל באלמנה חופה א"כ הא דאמר ר"ה בקידושין דף ג' חופה קונה מק"ו הא איכא למפרך מה לכסף שקונה באלמנה וכה"ג כתבו תוס' ביבמות דף נ"ז ע"ב ד"ה רב אמר דאיכא למפרך מה לצד השנה שבהן שפן קונה בפסולת אע"כ דאיכא חופה אפי' באלמנה אלא דבעינן ייחוד גמור וקעיקר כמ"ש הב"ש דס"ל לרמב"ם דאין חילוק בין בתולה לאלמנה ומה שהקשה הב"ש מן הירושלמי הלן דכנסין ארמלין לק"מ לרמב"ם ז"ל דהירושלמי נדאי דס"ל דלא בעינן בבתולה ייחוד הראוי לביאה דאל"כ קשה בהא דאמר שם בירושלמי וקביאו התוס' ביומא דף י"ג ע"ב ד"ה ולחדא אמר לה וכו' שקידש כה"ג ביה"כ וכינן דלא הוי ביתו עד דכנס לה פדאמרינן ביומא דף י"ג והוי ייחוד שאין ראוי לביאה אע"כ דס"ל דלא בעינן ייחוד הראוי לביאה ושפיר אמר דדוקא הלן דכנסין ארמלין אבל הרמב"ם דפסק פרב אשי דמספקא לי' אי בעינן ייחוד הראוי לביאה אף בבתולה באמת אין חילוק בין בתולה לאלמנה ואפילו אי נימא דירושלמי ס"ל דסגי ביה"כ בקידושין לבד דלא פסוגיא מ"מ תלמודא דידן ביומא שם וס"ל כמי דחנפת גדה אינה קונה אין קושיא לרמב"ם ז"ל מירושלמי דנקט דוקא אלמנה די"ל דס"ל לירושלמי כמ"ד דאסור לבעול בתולה בשבת משום חבורה א"כ בתולה בלא"ה אסור בייחוד ואף לפמ"ש לעיל דאפי' אי בעינן ייחוד הראוי לביאה מ"מ אפי' יש שם אדם דאין בו משום איסור ייחוד אפ"ה מקרי ראוי לביאה א"כ שפיר משפחת בבתולה להאי דינא שלא תפנס בשבת ע"י שמירה מ"מ פיון דס"ל דאסור לבעול בשבת ה"ל כמו חנפת גדה דלדעת הרמב"ם אינה קונה וממילא דלא הוי פקונה קנין להכי נקטו הלן דכנסין ארמלין סעיף ג' וחוזר ומברך אפי' אחר פמה ימים פן הוא לשון הרמב"ם ויש להסתפק אם דוקא הוא תוף ז' ימי המשתה דהוא זמן ברכה או אפי' תוף י"ב חודש אבל אחר י"ב חודש דאין מברכין שהשקחה במעונו ואפי' מחמת נישואין פדלקמן סי' ת"ב לא שיניך לומר משמח חתן וכלה ואפשר דלאחר שלשים לא מקרי תו פלה פדאית' בכתובות דף ד' ובפרק בתרא דיומא דף ע"ח ע"ב דכלה רוחצת פניה פל ל' יום והיינו דאמרו פלה בלא ברכה פל זמן שנקראת פלה.

ועיין לקמן סימן ס"ב ס"י שכתב דאין לברך פשהולכין למקום אחר אלא פשיגיע שם בתוף ז' מיהו י"ל דהתם שאני פיון דכבר פרכו בשעת חופה וצ"ע: סעיף ד הנזונות משמע דוקא בת הנזונות אבל אם אין לה ולאחים ליתן לה מזונות פיון שלא הפסיד אותה מזונותיה אינו חייב ליתן לה מזונות וכן משמע בנדרים דף ע' דאמר ר' אליעזר בוגרת ששהתה יב"ח פיון שהבעל חייב במזונותיה פר ונהיא ששהתה יב"ח לא משפחת אלא ביתומה שקידשה דשה לאחר מיתת אבי' כמו שיבואר לקמן סי' נ"ו משמע דאינו חייב במזונותיה קודם הגעת זמן וע"כ מייירי באינה נזונת ולכאורה קשה מהא דמקשה בריש פרק המדיר ארוסה מי אית לה מזונות הא משפחת בארוסה יתומה הנישאת מיהו לפמ"ש התוס' שם דף ע' ע"ב בד"ה שהגיע זמן דמייירי פשנדר עדיין לא הגיע זמן דאל"ה אין הנדר חל אם פן בארוסה יתומה אין הנדר חל ואם הדירה קודם אירוסין הא סברא וקיבלה בשעת אירוסין ולפ"ז משמע דהיכא דאירסה אבי' ומת אין הארוס חייב במזונותיה כמ"ש בק"א סימן קי"ב ס"ג דאל"ה הוי מצי לאוקמא שאירסה ונדרה בחיי אבי' וצ"ע: שם וזו אינה בוגרת שתזון עצמה וכו' לכאורה הלשון אינו מוכן דכיון דהטעם הוא שהארוס מפסיד לה מזונות ה"ל למימר וזו אינה בוגרת שלא הפסידה ואפשר דנ"מ

אפי' במקום שמפסידה פנין שיש לה מקום לפרנס א"ע אינו חייב במזונותיה פגון אלמנה הנזונות מנכסי בעלה דקי"ל לקמן סי' צ"ג סעיף ז' דאם נתארסה הפסידה מזונותיה אפ"ה אין הארוס חייב במזונותיה מפני שהיא גדולה ויכולה לזון א"ע ואפ"ה היא קטנה או נערה מ"מ הרי יש לה פתובה מבעלה הראשון דכיון שאין לה מזונות צריכים ליתן לה פתובה לפ"ז יש להסתפק היכא דאית לה להבת מנכסים שנפלו לה מאבי אמה אם חייב הארוס במזונותיה דלא שייך דלא ניחא לי' דתתזיל ועיין בק"א בחידושינו לכתובות סימן קי"ב ס"ג דאפילו מספקת מ"י אע"ג דבת הנזונות מהאחים מ"י שגלה משום דבתו ניחא לה בהרנוחה דידה מ"מ בחיוב הארוס דאינו אלא משום דלא תתזיל לא עדיף מאשתו גמורה דמ"י שלו ועיין מ"ש שם עוד בזה: סעיף ה' ואם מת הוא אינה חייבת ליטמא לו והנה הראב"ד הקשה מזה על הרמב"ם פ"ב מהלכות אבל שפתב דנשים דאינו מוזהרת בטומאת פהנים אינם מצווים לטמא לקרובים ע"ש ולענ"ד דוודאי פנין דנשים חייבים באנינות פדאי' בכתובות דף ד' במתה אמה של פלה ובכמה דוכתי' ודין אנינות ואבילות נלמד מידי קבורה דכל קרובים שנהנים מטמא להם חייבים באנינות כמ"ש תוס' בשם ר' שלמי ריש פ"ק מי שמתו הטעם מפני שאין לו מי שישא משאו וע"כ שנשים נמי חייבים בקבורת קרובים עכ"פ מדרבנן כמו באחותו נשוא' ואחיו מאמו שחייבים בקבורה ואנינות מדרבנן אע"פ שאין מצוה לטמא להם א"כ אין קוש' מבריתא שהיא אינה מטמאת לו היינו אינה חייבת לטפל בקבורתו ולכך אין אנינות עלי' משא"כ נשואה דחייבת לטפל בקבורתו מדרבנן ולכך היא אוננת עליו וצ"ע ועיין בחידושינו לקידושין דף ל"ה ע"ב: בהגה"ה וה"ה אם נשאה וכו' פתב הח"מ פלומר שהגדן בבית אבי' וכו' משמע דס"ל אפי' מתה כמה שנים אחר נישואין פנין דעדיין הנזונת בבית האב ואין הבעל יורשה כסברת ר"ת אינו חייב לקבורה ובאמת לא נזכר זה במהרי"ל ולא בד"מ אלא בשנת החזרה דהפקיעו ירושתה אבל מצד הדין דר"ת דלא פתב לה אלא ע"מ שתהנה בתו הני פאילו לא פסק דאדעתא דהכי לא נתחייב האב ואין בזה הפקעת ירושה א"כ הא איתא לקמן סי' פ"ט דאפי' הכניסה ערומה חייב בקבורה פנין דירוש' ביש לו לא פלוג כמ"ש בתשובת מהרי"ל הביאו הב"ש שם ומ"ש הח"מ ובשנה שני' חולקים הגדן כ"כ מהרי"ל סוף סי' ס"ד וז"ל ונכסי הבת יוציאו מהם מה שטלה על קבורתה והמותר יחלקו ראובן ושמעון אלמא שמתחלה מנפין הוצאת קבורה ואח"כ יחלקו ומ"ש הב"ש ראי' משומרת יבם בסי' ק"ס דהיבם חייב בקבורה אעפ"י שחולקים י"ל הכא שאני דהא פתב רמ"א לעיל סי' נ"ג דמה שהוציא או נאבדפטור דהיינו שהוציא לצורך מזונות אף שחייב במזונות אשתו אפ"ה לא הי' התקנה על מה שהוציא ולמה יגרע מה שהוציא לצורך קבורה ממה שהוציא בחי' לכה מנפין מתחלה וזה לא שייך בשומרת יבם: סעיף ו' ואם מת גובה עיקר ובני חרי וקרא"ש בפ"נ ש"ש תמה ע"ז וכ' בשם ר' יונה דמייירי בלא פתב אחריות ולא אמרינו אחריות טעות סופר בזה ע"ש ולכאורה הי' נראה בטעמא לרמב"ם ז"ל דמייירי שכ' בכתובה גם התו' פמשמעות לשון הרמב"ם ואינו גובה תוספות א"כ פנין דשטר זה לא נכתב אלא ע"מ לכונסה לגבי תוספות ה"ה לגבי העיקר לא חשיב שטר אע"ג דמתחייב בה אינו אלא כמלוה ע"פ אף יותר כראה דס"ל לרמב"ם דכיון דס"ל דלארוסה ליכא פתובה אלא שהוא פסק לה חיוב זה אינו אלא מדרב גידל וכן משמעות לשון הירושלמי בריש אע"פ כשם שהבעל פוסק כה האב

פוסק אלא שבהפעל מזכה בכתב והאב בדברים וכו' ומפרש לה דהיינו מה שמתחייב בשעת קדושין בכתובה ורמב"ם לטעמין אגיל שכ' בדר' גידל וכן בש"ע סי' נ"א לפיכך אפי' נכתבו אינם פשוט שיטרוף בהם ממשינועבדים להכי ס"ל דגם מה שנתחייב בכתובה אין דינו פשוט ובשעת נישואין הוא גובה מתקנת שמעון בן שטח שכל נכסיו אחריו לכתובה: סעיף ז' אפי' כ"פ קודם שתבגור נראה פירושו שאם נתארסה לאחר שתבגור היא לעצמה אבל באירסה אבי' בנערות ואח"כ בגרה ונתאלמנה או נתגרשה י"ל דזכה האב דדוקא בנשיאת דאתלה לשעבודא קמא כמ"ש תו' בכתובות דף מ"ג ד"ה ואגב' מאימת גביא אבל כל זמן שהיא ארוסה כבר זכה האב משעת פתיבה ולא פליגי בהא רבנן על ר' יהודה כמ"ש בחידושינו שם בכתובות וכתבנו שם עוד די"ל דאפי' בהשיאה לדעת התו' דבכתב לה בשעת אירוסין יכולה לגבות מאתיים מזמן ראשון אלא דאי בעי גבי' הפל מזמן שני א"כ י"ל דכשהיא גובה מזמן ראשון כגון שאין לו אלא משנועבדים שפכר קודם נישואין והיא באה לטרוף מחמת חיוב דשעת אירוסין אז האב זוכה פיו דע"כ לא אחלה שעבודה וכן משמעות המשנה דאמרו חכמים אם משהשיאה דהיינו כשבאה לגבות מזמן נישואין ע"ש וצ"ע: סי' נ"ו סעיף א המאירי וכו' ותבעה לנישואין וכו' ורש"י ז"ל פירש להזהירה להכין תכשיטיה דהיינו דתני לפרנס א"ע והרמב"ם ז"ל נראה דמפרש האי דתני במתניתין לפרנס א"ע לאו תביעת הבעל הוא אלא קאי אלישנא דלעיל דתני נותנין לו יב"ח לפרנס א"ע וכן משמע מדהקשה תוס' בכתובות דף כ"ז ע"ב ד"ה בגרה ואין פוסקין גמי על קטנה להשיאה וכו' ע"ש משמ' דס"ל דתביעת הבעל הוי לנישואין דאי נימא כפירש"י הא קי"ל דפוסקין להשיאה כשהיא גדולה כמו שהקשה מהרש"א ז"ל ואפשר דלדינא מודה הרמב"ם ז"ל דאין חילוק מ"מ נראה דמייירי שהיא טוענת שהיא צריכה זמן לפרנס א"ע אבל אם היא מודה שפכר היא מוכנת אין נותנין לה זמן לעכב בשביל טענה אחרת וכן אם הוא מעכב וכן משמע ממתניתין דכתובות דף ק"ט דיכולה לומר או פנוס או פטור משמע דאין נותנין זמן יב"ח ואף לפמ"ש התוס' שם דמייירי בנישואין שניים מ"מ הי' ליתן זמן למד יום כמו באלמנה משמע דכל שאינו טוען שרוצה לפרנס א"ע אין נותנין לו זמן: שם נהרי היא נערה וכו' תבעה אחר שבגרה וכו' ז"ל הרמב"ם והטור וכן הוא דעת ר"ת בתו' דכתובות דף נ"ז ע"ב ד"ה מאי לאו כתבועה ור"ת מפרש דסתם לישנא בוגרת וכו' משמע דס"ל לר"ת דאפי' קידשה תחלה הוי בוגרת כתבועה אבל לתירץ ראשון דכתבו תוס' דפשיטא ליה דאז לא הוי בוגרת כתבועה והוא דעת ר"י שהביא בהג"א ז"ל ואם בגרה אחר קידושין אינו כתבועה עכ"ל ולכאורה קשה מנ"ל לר"י באמת להלכתא הכי דלמא דוקא לר"ה דס"ל ע"כ לחלק בין קדשה קודם בוגרת לקדשה אח"כ כמ"ש תוס' ד"ה בגרה יום אחד וכו' משום דכיון שנתקדשה קודם בוגרת אינה מקפדת וכו' א"כ ה"ה דבוגרת אחר קידושין אינה כתבועה אבל להלכתא מנ"ל חילוק זה ותו קשה במה שהוכיחו תוס' ד"ה בוגרה דר"ה מודה באירסה קודם מהא דאסור לקדש בתו קטנה דאינה כ"כ הוקפתה דהיא אינו אלא מדברי רב דלא קי"ל פנותי' כדאיתא בסימן ל"ז סעיף חית כמ"ש הב"ש שם סקי"א ותו דהא מצוה להשיאן סמוך לפרקו דהיינו תחלת שנת י"ב כדאיתא בסימן א' סעיף ג' ה"ל להוכיח הוכחה מעליותא מהא דמשני אימא בוגרת וששהתה ונהרי שהתה ליכא לפרושי בקידשה בקטנות דממ"נ אם יש לה אב ונתקדשה ע"י אביה הא בזה אין הבעל יכול להפר כדאיתא

בַּנְדָרִים דָּף ע' ע"ב דָּאי קִדְשָׁה וְאַח"כּ בְּגֵרָה וְכו' לֹא נִיתְרַקְבָּה רְשׁוֹת לְבַעַל וְכַמ"ש ר"ת
בַּהֲג"א שֵׁם וַז"ל אֲבָל ר"ת מְפָרֵשׁ דְּוָקָא פְּשָׁנְתַּקְדָּשָׁה אַחַר בְּגָרוֹת וְאִי מֵיִירִי בֵּיתוּמָה שְׂאִין
לָהּ אֵב הָא ס"ל לר"א בִּיבְמוֹת דָּף ק"ז ע"ב דֵּהוּא נ"א בְּן הוֹרְקָנוֹס חֲבִירוֹ שֶׁל ר"י כַּמ"ש
הָר"ן בְּנָדָרִים שֵׁם דָּאִין מַעֲשֵׂה קִטְנָה כְּלוּם וְאִינָה אֵלָא כְּמַפְתָּה דָּאִינוּ וְפֹאֵי בְּהֶפְרַת נְדָרֵי
פְּדָאֵי בְּכַתְּנֻבוֹת דָּף ק"א ע"ש א"כ אִיךָ יָכוֹל לְהִפָּר נְדָרֵיהָ וְע"כ שְׁקִידְשָׁה פְּשֵׁהִיא נַעֲרָה
וְא"כ הָרִי בְּגֵרָה קוֹדֵם יב"ח א"כ הָרִי לְהַתּוֹס' לְהוֹכִיחַ מִזֵּה אִיךָ נִרְאָה דְּפִלְגֻגְתַּת הָר"י וְר"ת
שְׁפָתַב בַּהֲג"א בְּקִדְשָׁה וְאַח"כּ בְּגֵרָה תֵּלִיא בְּפִלְגֻגְתַּת דְּר"י וְר"ת שְׁהִבִּיא בַּהֲג"ה אַח"ז
לְעַנְיָן הֶפְרַת נְדָרִים דְּבַל"ג קִשָּׁה לְעַנְיָן מֵאִי פְּלִיגֵי בְּהֶפְרַת נְדָרִים דָּאִינוּ אֵלָא לר"א וְאַנְן
פְּסָקִינוּ פְּחֻכְמִים פְּדָאִיתָא בִּי"ד סִימָן רל"ד סְעִיף ב' וְנִלְע"ד דְּוָנְדָאֵי ר"י וְכ"ת לָאו
לְהִלְכָתָא בְּנְדָרִים פְּלִיגֵי אֵלָא דנ"מ בְּזֵה לְעַנְיָן פְּלוּגְתָא קְמִיִּיתָא דְר"ת מְפָרֵשׁ הַסּוּגִיא כְּפִי
הָר"ן שֵׁם דְּאִפִּי בְּהִגִּיעַ זְמַן כָּל שְׁהִיָּה עֲלֵי רְשׁוֹת אָב שְׁעָה אַחַת שׁוֹב לֹא נִתְרוֹקֵן רְשׁוֹת
לְבַעַל אֲבָל הָר"י מְפָרֵשׁ דֵּהִיָּנוּ דְּוָקָא בְּלֹא הִגִּיעַ זְמַן אִזְ לֹא נִתְרוֹקֵן רְשׁוֹת לְבַעַל אֲבָל
בְּהִגִּיעַ זְמַן אִפִּי הָאָב קָיָים וְהִיא נַעֲרָה יָכוֹל הַבַּעַל לְהִפָּר כַּמ"ש הָג"א בְּכַתְּנֻבָּה בְּשֵׁם הָר"י
וְהָא דְקָאֵמַר בְּנְדָרִים אֵלָא בְּקִדְשָׁה פְּשֵׁהִיא בּוֹגְרַת הִיָּנוּ מִשׁוּם דְּכִשְׁקִדְשָׁה וְאֵה"כ בְּגֵרָה
אִין הַבּוֹגְרַת מוֹעִיל כְּלוּם וְלֹא הָרִי פְּתִיבָעָה א"כ מְהָא דְקָתְנִי בְּמַתְנֵי שְׁהַבַּעַל מְפִיר בְּבִגְרָה
הַל"ל דֵּהַבַּעַל מְפִיר אַחַר שְׁהִגִּיעַ זְמַנוּ פִּינוּן דְּלֹא בְּבִגְרוֹת תֵּלִיא מִקְלָתָא וּמְהָא נִפְקָא לִיהָ
לר"י דְקִי"ל לְהִלְכָתָא הָכִי כַּמ"ש תוֹס' שֵׁם בְּכַתְּנֻבוֹת דָּאִין סְבָרָא דְאַתְיָא סוּגִיא דֵּהֶתֵּם
דְּלֹא פְּהִלְכָתָא הָרִי דְר"י וְר"ת לְשִׁיטְתֵיהוּ אֲזִילִי לְמֵאִי דְמְפָרְשֵׁי סוּגִיא דְנְדָרִים וְהִיָּנוּ
דְּכַתְּבֵי הָג"א וְלְעַנְיָן הֶפְרַת נְדָרִים וְכו' וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ טַעְמָא דְּפִלְגֻגְתָא דְר"י וְר"ת שְׁהַזְכִּיר
בְּתַחֲלָה דְנִפְקָא לִיהָ לר"ת מְדָלָא תֵּנִיא בְּמַתְנֵינֵן דְּנְדָרִים שְׁהַבַּעַל מְפִיר בְּבִגְרָה וּבְשִׁהֶתֵּה
יב"ח פְּדָאֵמַר ר"א בְּמִשְׁנָה דָּף ע"ג בּוֹגְרַת וְשִׁשְׁהֶתֵּה אֵלָא פִּינוּן דְּמַתְנֵינֵן אִיִּירִי בְּיַשׁ לָהּ
אָב פְּדָקְתְנֵי יָפָה רַח הַבַּעַל מִפְּחַ הָאָב לְכֹן לֹא נִקְט דְכִינוּן שְׁיַשׁ לְהָאָב אִין הַבַּעַל יָכוֹל לְהִפָּר
מִמִּילָא מְתוֹרֵץ הָא דֵּהַקְשִׁינוּ לְעִיל הָא דְלֹא הוֹכִיחוּ הַתּוֹס' מִמַּתְנֵינֵן דְּנְדָרִים דְּמוּדָה ר"ה
בְּנִתְאַרְס קוֹדֵם כְּנ"ל מִשׁוּם דְּלִשִׁיטַת הָר"י דֵּהִיא סְתָם תוֹס' אִין הֶכְרַח דִּי"ל שְׁקִדְשָׁה אָבִיָּה
בְּקִטְנוּת מִיָּהָא לְכַאוּרָה קִשָּׁה עַל ר"ת דְנָהִי דְמְפָרֵשׁ דְּלִשׁוֹן בְּגֵרָה מִשְׁמַע שְׁנַתְקִדְשָׁה קוֹדֵם
בְּגָרוֹת מ"מ הָא דְמִקְשָׁה מִמַּתְנֵינֵן דְּנְדָרִים בּוֹגְרַת שְׁשִׁהֶתֵּה וְכו' הו"ל לְאוּקְמָא בְּנִתְקִדְשָׁה
קוֹדֵם בְּגָרוֹת וְכַאֲדִין לָהּ אָב וְהָא דְנִקְט בּוֹגְרַת הִיָּנוּ דְּבּוֹגְרַת הָרִי פְּתִיבָעָה מִשְׁעַת בּוֹגְרַת
דֵּהָא לְמֵאִי דְמוֹקְמֵי שְׁנַתְקִדְשָׁה אַחַר בּוֹגְרַת ע"כ צ"ל הָא דְנִקְט בּוֹגְרַת הִיָּנוּ דְּמַתְחִילִין
הִיב"ח בְּשִׁעַת בְּגָרוֹת.

א"כ ה"נ מ"ל בְּקִדְשָׁה קוֹדֵם בְּגָרוֹת מִיָּהָא י"ל פִּינוּן דְּקָתְנֵי נְמִי בְּמַתְנֵינֵן וְלֹא לְמִנְהָ שְׁלִשִׁים
יוֹם דֵּהִיָּנוּ ע"י תְּבוּעָה א"כ אִי מֵיִירִי שְׁקִדְשָׁה קוֹדֵם בְּגָרוֹת ה"ל לְפָרֵשׁ אִפִּי בְּלֹא תְּבִיעָה
אֵלָא ע"כ דְּמִיִּירִי בְּנִתְקִדְשָׁה אַחַר בּוֹגְרַת וְאִין צָרִיךְ לְפָרֵשׁ בְּלֹא תְּבִיעָה דְּפְּשִׁטָּא דְּלֹא
שְׁיִיךְ תְּבִיעָה קוֹדֵם אִירוֹסִין לִפ"ז לְפִירֵשׁ"י דס"ל דְּאִפִּי בְּבִגְרָה וְאַח"כּ נִתְקִדְשָׁה אִין
מַתְחִילִין הִיב"ח אֵלָא מִשְׁעַת אִירוֹסִין א"כ.

ע"כ הָא דְנִקְט בּוֹגְרַת הִיָּנוּ לְאַשְׁמוּעִינוּ דְּבּוֹגְרַת הָרִי פְּתִיבָעָה וְלֹא צָרִיךְ תְּבִיעָה בְּשִׁעַת
אִירוֹסִין וְהִיָּנוּ לְשִׁיטְתוֹ דס"ל בְּאַלְמִנָּה ג"כ א"צ תְּבִיעָה כְּמוֹ שְׁיִבְנוֹאֵר בַּס"ד לְקַמֵּן א"כ
ה"נ הַמ"ל בְּנִתְקִדְשָׁה קוֹדֵם בְּגָרוֹת וְצ"ל דס"ל לְרִשׁ"י ז"ל כְּשִׁיטַת ר"י דְּבְּקִדְשָׁה קוֹדֵם
בְּגָרוֹת לֹא הָרִי בּוֹגְרַת פְּתִיבָעָה וְשִׁפִּיר הוֹכִיחַ הַמִּקְשָׁה דְּמִיִּירִי אַחַר בְּגָרוֹת: שֵׁם קִדְשָׁה

אחר שפגרה וכו' פן היא לשון הרמב"ם, ולא הזכיר אם קידשה אחר בגרות קודם שעברו יב"ח אם נותנין יב"ח משעת אירוסין כפירש"י או מיום הפגור כמ"ש הרא"ש והטור והר"ן פתב שדעת הרמב"ם ג"כ דמונה מיום הפגור ובאמת אינו מפגורש ברמב"ם ולפמ"ש דלדעת רש"י ז"ל שנותנין משעת אירוסין מוכח דס"ל פדעת ר"י שאם קידשה קודם בוגרת מוכין משעת תביעה וגם פתבנו דדעת רש"י היא דתני בוגרת ששהתה היינו משום דמייירי גם בפאלמנה בלא תביעה וכולי מילתא מייירי בלא תביעה א"כ פינו דכתב הרמב"ם פפירוש ר"ת וגם ס"ל דבאלמנה צריה תביעה ממילא מוכח דבהא נמי לא ס"ל כשיטת רש"י ז"ל ועיין בהידושנו מ"ש לשיטת רש"י ז"ל ולשיטת הרא"ש ז"ל: שם קידשה אחר שפגרה וכו' אין נותנין לה אלא למד יום מיום התביעה ורש"י ז"ל פירש משעת אירוסין והקשה הפרישה למה לא כ' בפאלמנה פן והב"ח כ' דרש"י ס"ל דבאלמנה פמי נותנין למ"ד יום משעת קידושין נגהו והקשה מהא דקאמר בגמ' לא כתבועה דאלמנה ולענ"ד די"ל דבאלמנה ג"כ יש לחלק דאם היא בוגרת לא עדיפא מבתולה שפגרה וא"צ תביעה והא דקאמר בגמ' לא כתבועה דאלמנה היינו בפאלמנה שעודה נערה מיהו אפשר לחלק בין בגרות לאלמנה דהא בפאלמנה ע"כ אין הטעם משום שהכינה פבר פבעלה הראשון דהא אמר בירושלמי דאף אם עברו יב"ח אחר שתבעה ארוס הראשון יש לה יב"ח גם משני דיכולה לומר חיבתו עלי יותר מן הראשון אע"כ הטעם משום דאלמנה אינה צריכה הכנה כ"כ וסגי לה למד יום א"כ י"ל דצריכה תביעה להכין לה בל' יום משא"כ בבוגרת שהטעם הוא שפבר הכינה איפא למימר דאינה צריכה תביעה: והנה הבי"ש כ' בסק"א על דברי הירושלמי הנ"ל דאם הראשון תבעה בימי נערוה ושקה יב"ח א"כ היא בוגרת וי"ו חדשים אין לה משני אלא וי"ו חדשים וכו' ואינו יודע מנ"ל הא דנהי דאם פגרה ונתקדשה אח"כ מונין משעת בגרות היינו מסתמא הכינה א"ע לכל מי שיקדשה אבל אם הייתה ארוסה והיתה צריכה להכין בשביל ארוס הראשון אפ"ה אמר בירושלמי דאין הכנת של ארוס הראשון מועיל לשני ויכולה לומר חיבתו עלי יותר כו' א"כ מה יוסף אם פגרה תחת הראשין מ"מ לא הכינה עצמה אלא פפי ההכנה לראשון ויש קצת סמך לדברי הב"ש מלשון הירושלמי שהביא הרא"ש עשמה וי"ו חדשים לפני ראשון אמר לה פבר המתנת וכו' מדנקט דוקא וי"ו חדשים היינו נמי דמסתמא הייתה נערה פשקידשה הראשון א"כ אחר וי"ו חדשים מונין באמת אף לשני פינו דכבר היא בוגרת אף בירושלמי שלפנינו הגירסא יב"ח ולפ"ז משמע איפכא דאין מונין לשני משעתפגרות וצ"ל דירושלמי מייירי שקדשה בקטנות ואפשר דמזה נפקא לי' לב"ש מ"ש אח"ז ונראה אף בקטנות מהני התביעה ולא כ' מנ"ל דין זה דהא לא מציינו בשום מקום שיועיל תביעה בקטנות ולפמ"ש דאם פגרה מונין אף לשני א"כ היא דקאמר פבר המתנת יכולה לומר וכו' משמע דנותנין לה יב"ח גם לשני וע"כ צ"ל דתביעת הראשון הי' בקטנות דאי פשהיתה נערה א"כ פבר עברו וי"ו חדשים פבגרותה קודם שמת הראשון וגם הייתה צריכה להתתין ג' חדשים פבגרותה קודם שעת הראשון וגם הייתה צריכה להתתין ג' חדשים קודם שתתקדש לב' ואין לה אלא ג' חדשים וכן משמ' מדהק' תו' שם ד"ה פגרה מהא דאסור לקדש ולא פתבו משום דתביעה לקטנה לא מהני אף נלע"ד דכל זה פשהיא קטנה וקידשה אביה ותבע הארוס את האב להשיאה ולהכין תכשיטי' נותנין לה יב"ח אף בקטנות להשיאה אח"כ כשהיא נערה אבל כשתבע אותה בקטנ' ואח"כ

נתבגרה אינו יכול לומר שפבר הכינה משעת התביעה פיון שהיתה קטנה אין תביעת קטנה פלוס וצ"ע: סעיף ב' וכמה זמן נותנין פשם שנותנין לה וכו' משמע דאין משגיחין בו אלא בה פדמדייק הח"מ והב"ש שהיא דעת הרמב"ם אבל בירושלמי אמר שאם הוא בחור אף שהיא אלמנה נותנין לו יב"ח וקר"ן הקשה עליו דא"כ מאי פריה הגמ' לר"ה דאמר בגרה יום אחד ונתקדשה וכו' מר' אליעזר דאמר יפר ואם איתא דלכחור אפי' נשא אלמנה נותנין יב"ח ה"ל לשנוי' דהכא בעי יב"ח משום דידין' ודבריו אינם מובנים דהא קתני במתני' דנדרים דף ע"ג בוגרת ששהתה יב"ח ואלמנה ל' יום ואי משום דידיה אפי' באלמנה נותנין לו יב"ח אלא ונדאי דלא מיירי מתני' מדידיה: סעיף ג' בהגה"ה ודוקא שחלה תוך הזמן וכו' המרדכי הוכיח פן מדאמרין גפי יבם שעמד בדין וברח ואיתא בירושלמי ה"ה חלה ואין בזה ראי' כ"כ די"ל דיבם שאני דקנסין אותו מפני מצות ייבום שהרי לא קבעו זמן ליבם אפי' הוא בתולה כמ"ש התוס' בכתובות שם ד"ה ואפי' משום דאין דרף לאחר מצות ייבום וכ"ש לפירש"י שהביא תוס' בכתובות דף ק"ז דוקא ברח אבל חלה לא משמע איפקא דהא התם איירי ע"כ אחר ג' חדשים ועמד בדין אבל ברח תוך ג' חדשים אין לה מזונות משלו כדאי' בהגהת רמ"א סי' ק"ס סעיף א' א"כ נשמע בחלה אפי' אחר ג' חדשים איבה ניוזנית משלו.

ולולי דבריו הי' פראה דמקומו הוא מוכרע דהא בפירסה נדה אמרין דפטור מזונות משום דהוא אנוס אפ"ה תני במתני' דנותנין לה מחצה חולין לימי טומאתה אלמא דצירף ליתן מזונות אף לימי טומאתה היינו משום דהוא הי' המעכב בתחילה וכן מוכח מדאמרין בריש פתובת בהגיע זמן בא' בשבת פטור מזונות משום שקדו א"כ נימא דבכל מי ששהה יב"ח ונתחייב במזונות בכל שבוע ושבוע יהא פטור עד יום ד' ועוד מוכח מירושלמי שהביא התוס' שם הגיע זמן או שמתו עליהן אוכלת משלו ואוכלת בתרומה והיינו ע"כ בתוך ג"ח הראשונים שניזונות משל בעל וקרי א"ן אנוס גדול ממיתה כדאי' בריש פתובות ואפ"ה חייב במזונות' פיון שעכב הוא בתחלה וכן כ' הר"ן בס"פ נ"ש לגירסת הר"ף ארוסה יש לה מזונות וה"מ אחר יב"ח דהיינו בארוסה שהגיע זמנה ואח"כ מת הרי דמוכח דאפי' באנוס פיון שפבר הגיע זמן חיוב לזונה והטעם בזה נראה כמ"ש בריש פתובות דף ג' דכל אנוסא דפטור היינו משום שיכול לומר שדעתו הי' לקיים אם לא עיקבתו אנוס אבל פיון שעבר הזמן ועיכב דלא אנוס שובי אינו נפטר מחמת אנוס ומיהא אפי' לדעת רש"י דברח דוקא אבל חל לא נראה דמודה בארוסה דאם נתחייב ואח"כ איבע אנוס לא נפטר מלזונה מפל הני ראיו' הנ"ל שכתבתי וביבמה שאני כדכתבו תו' שם ד"ה עמד וברח וז"ל ואיפקא למימר דיבמה שאני דלאו אגידה בי' וכו' ואף דזה נראה פסותר מ"ש תו' בכתובות דף נ"ח דביבמה אין דרף לאחר מדלא קבעו זמן כמו בארוסה נראה דרש"י ז"ל לשיטתו אזיל שכ' ר' ירוחם פתיב כ"ג בשמו דאלמנה מה"א ג"כ אין לה אלא ל' יום א"כ ביבמה הרי צריכה להמתין ג' חדשים וממילא פבר הגיע זמנה ואף דהי' בלא תביעה י"ל כמ"ש הפ"ח דרש"י ז"ל ס"ל דבכל אלמנה אין צריכה תביעה ועוד אפי' אי נימא דאלמנה צריכה תבועה מ"מ פיון דחל עליו מצות ייבם ה"ל כתבועה אבל לשיטת הירושלמי דס"ל דאלמנה מה"א נותנין יב"ח פנ"ל ע"כ צ"ל דביבמה אגודה בי' טפי משום מצות יבום כמ"ש תו' דאין דרף לאחר והיינו טעמא דס"ל לירושלמי דלאו דוקא ברח אלא אפי' חלה כמו שהביאו תוס' בכתובות דף ק"ז ע"ש

והכי קי"ל ונראה דנ"מ לענין מ"י דלפמ"ש תוס' דביבמה החמירו ולא תקנו זמן פדי שלא לאחר מצות יבום י"ל דנהי דביבמה אפ"ל חלה אמרינן שם דמ"י לא משעבדי לי משום קנסא כמ"ש תו' שם בהגיע זמן אף דתקנו לה מזונות לא גרע מנשאת דמ"י לבעלה אבל לפירש"י ז"ל דארוסה אגידה בי טפי פשיטא דמ"י שלא דהוי כ"ש מיבמה ועיין בקידושינו בריש פתופת דמשמע בדברי מהרש"א דכל שהיא עיכבה תחילה אף דאח"כ העיכוב בדידי' פטור ממזונות פ"ן שהי' רוצה לישא בתחלה ועיכבה היא מיהו יש לדחות דהתם העיכוב אח"כ מחמת תקנתא דרבנן אף דהתקנה בשבילו אבל אם העיכוב הא במזיד עדיין צ"ע.

ועיין בב"ש ס"ק ד' שכתב אפ"ש גם בזה"ז דאין מקדשין מיד וכו' ודבריו צ"ע דמה שייך בשידוכין עיכובא דידי' דהרי יכולה לבטל השידוכין פ"ן שעבר הזמן ודווקא בקידוש באגודה בי ואינו רוצה ליכנס ולא לפטור אבל אם רוצה ליתן גט פשיטא דפטור ממזונות אף אם היא אינה רוצה בגט: סעיף ד' בהגה"ה ואעפ"י שהיא חולנית כ' הח"מ אף לאחר התקנה שמה תמות אחר השנה והב"ש כ' דלא קשה מידי דהא היא מכנסת הנדן וכו' ונראה דס"ל להח"מ דע"כ לא איירי שהיא מכנסת דא"כ פשיטא דיכולה לעשות בשלה לפי רצונה וליתן במתנה לבעלה אם תביעה לעונות הפעוטות אפ"ל בקרקעות וכענין שכ' הב"ש סי' נ"ד סק"א אע"כ דמייירי שהקרובים פסקו והתחייב א"ע להקניס לנדן שלה קודם גישואין והיא רוצה להנשא ושייתנו הנדן לבעל קודם גישואין קמ"ל דאינם יכולים למנוע הגישואין וממילא דצריכין לשלם הנדן פ"ן שהתחייבו ליתן קודם גישואין אפ"ל אם יעכבו התשלומין יצטרכו לשלם אח"כ לבעל אפ"ל אחר מיתתה אפ"ל לדעת הר"ת דס"ל אומדנא פדי שתהנה בתו היינו דווקא בבתו ולא בשאר קרובים פדאי' בב"ש סי' נ"ג סק"י אבל ירושה שגפיל לה או מתנה מאחרים וכו' ועיין מ"ש שם וע"ז קאמר הח"מ דהחשש שתמות אחר זמן החזרה ויכף הם רוצים לעכב הגישואין: סי' נ"ז סעיף א הואיל ונעשית ברשות בעלה וכו' והנה רש"י ז"ל בכתובות דף מ"ח ע"ב ד"ה הקא פ"ן דמסרה אחולי אחול וכו' אבל לתרומה ולהפדת נדרים וכו' משמע לכאורה דס"ל דלכל דבר היא פארוסה אלא לירושא לבד משום אחולי וכן משמע מלשון הרמב"ם וש"פ כמ"ש הב"ש ולפ"ז צ"ל דהא דתני דבי ר"י לקמן דלענין הפדת נדרים יצא מרשי האב היינו לענין שאיך האב יכול להפר פשמת הארוס אבל גם הבעל אינו יכול להפר דלא חשיבה במסירה נכנסה לרשות הבעל כמ"ש הטיו"ד בסימן רל"ד וכמ"ש הב"ש שם אלא דלפ"ז קשה הא דאמר בגדרים דף פ"ט ז"ה הפלל וכו' לאתויי מסר האב שאין הבעל מפר בקודמין משמע שהנדרים שאחר מסירה יכול הפר וכן הוא לשון הרמב"ם פי"א מהלכות נדרים מיהו יש לפרש כמ"ש הל"מ שם הלכה כ"ב וז"ל א"כ אתא לומר דאפ"ל פנסה לגמרי הבעל אינו יכול להפר דאין הבעל מפיר בקודמין ונראה לפרש דבריו דמ"מ אחר המוסירה קודם שפנסה פשיטא דאינו יכול להפר דאיכא למיחש משום סמפון פי היכא דחיישינו לענין תרומה אבל אחר גישואין הנה יכול להפר מה שנדרה אחר מסירה דתו ליכא למיחש לסמפון אפ"ה קאמר דאינו יכול להפר משום דבאמת בפעשה שנדרה לא היתה ברשותו עדיין ואין הבעל מפיר בקודמין אלא דאפתי קשה דנהי דבגדרים ליכא למילף מקרא אם בית אשה נדרה עד שנכנסה ברשות הבעל אפתי גילף מקרא דבית אביה דמיניה ילפינו דמסירה מהני לענין סקילה וע"כ משום דנכנסה במסירה לרשות

הבעל דהא אפי' יתומה היא בסקילה פדאיתא במתני' דכתובת דף מ"ד דבאין לה אב כמי בסקילה והיינו דכתבו תוס' ד"ה לירושמה ונראה דה"ה מטמא ליה כיון דאפקה רחמנא מסקילה לחנק ולא פתבו דילפינו מהפרת נדרים כמ"ש בתחלה ולא אתי לאפוקי הפרת נדרים דהא תפא דבי ר"י וכו' אלא דס"ל דבהפרת נדרים נמי אין ראיה שהבעל יכול להפר אלא דילפינו לה מסקילה דהוי פנשוואה וכמ"ש תוס' בכתובות דף מ"ט ע"א ד"ה האיד וכו' דהא מלזנות בית אביה נפקא וגמרין נדרים מהתם אלא נראה דאפי' אי נימא דלעגן נדרים חשיבא נכנסה לרשות הבעל מ"מ הא דכתבו תוספות בכתובות דף ל"ט דאע"ג דלא ילפי' ממונא ואיסורא היינו לאוקמא ברשות אב אכל לאפוקי מרשות אב ילפינו וכו' א"כ נהי דילפינו דמסירה מוציאה מרשות אב ולא הקרא לבי נשא היינו משום דהוי לאפוקי אכל לעגן נכנסה לרשות הבעל ליכא למילף מנדרים ומסקילה דהוי ממונא מאסורא וממילא דלכל מיני דהוי ממונא מאסורא כגון מזונות ומ"י ומציאתה ופירות ופרקונה י"ל דלא מהני מסירה דליכא למילף מאסורא וכן משמע מהא דאמר לקמן דף נ"ח איכא בינייהו קבל מסר והלך משום דבמסר לא בידק משמע דבמסר אפי' בדיקת חוץ לא הוי ע"כ דלא אתחייב במזונותיה דהא בהגיע זמן למשנה ראשונה בידק לה משום מזונות היינו כשמואל ונהו דכתב רש"י ולמציאתה דאינה אלא משום איבה ואפתי ליכא למיחש להכי ל"מ מסירה פי חופה עכ"ל והיינו דרש"י ז"ל לשיטתו דמציאתה משום חיבה היינו איבה דמזונות כמו שפירש"י בכתובות דף מ"ז משום איבה כיון דאיהו חייב במזונותי' אי מציאתה שליה לא זיין לה ורב אסי דס"ל מסירתה לכל ופירש"י למעשה ידיה ע"כ דס"ל דלכולא מלת' ילפינו מהפרת נדרים וצ"ל דס"ל פתרוץ ריב"א שכתבו דף ל"ט ד"ה הואיל דכיון דגלי לן קרא לאוקמי ברשות אב אסורא וממונא שונון והא דפירש"י בדשמואל ולהפרת נדרים שלא בשנותפוח היינו משום סמפון כמו שפירש"י בדרכ דטעמא דלא תאכל בתרומה משום סמפון וה"ה להפרת נדרים והיינו דפירש"י שלא בשנותפוח משמע אכל בשנותפוח מצי מיפר משום דלא שייך חששא דסמפון דאם ימצא סמפון בהפרת האב סגי וכן מועיל הפרה אחר נשואין דלא שייך תו חששא דסמפון ונראה דמודה רש"י דמטמא לה חזא דהוי אסורא וילפינו מסקילה כנ"ל ותו כיון דירושמה וירושמה תחת קבורתה ממילא דמצי מטמא לה דהוי כמת מצוה פדאיתא ביבמות דף פ"ט ע"ב ואפשר לומר דמש"ה תקנו שיועיל מסירה לירושמה אף דהוי ממונא מאסורא לאו מטעם אחולי לחוד דמה"ת דמחל אלא משום דכיון דירושמה תליא בטומאה דכל שירושמה מטמא לה וילפינו לעגן טומאה דהוי אסורא מהפרת נדרים דהוי נמי אסורי ממילא דזוכה נמי בירושמה תחת קבורתה ואמרי' מסתמא מחל להבעל משום חיוב קבורתה והא דלא חיישינו לסמפון היינו כששואנה ומצא בה סמפון ומקפיד ואז הקידושין בטלים אבל כל זמן שלא ידענו שמקפיד אין חשש לסמפון כמו שהוכחנו שם ע"ש וכן מוכח מכל נערה המאורס' דבסקיל' ולא הוי התראה ספק שמה ימצא סמפון א"ו דבא חיישינו לסמפון אלא כשימצא סמפון ויקפיד ולפ"ז י"ל דאין מחלוקת בין הפוסקים ז"ל והתוס' ג"כ לא הזכירו אלא מטמא לה ומפר נדרים ומצינו לפרש דמהני הפרת נדרים כשישאנה ולא מצא סמפון דנודאי לא פליגי תו דחיישינו לסמפון לעגן נדרים דהא מהאי טעמא ס"ל לחכמים דר"א ראינו מפיר בהגיע זמן והכי קי"ל ועוד נראה דבגדר' חיישינו טפי לסמפון לכה לח הזכירו רב ורב אסי בפלוגתיהו נדרים דאף

רב אסי מודה ביה משום דגיש לומר דלעגנו הפרת נדרים לא מהני בדיקה דאיכ' למיחש
שפא ימצא מום שנולד ביה אחר הבדיקה קודם המסירה אף דכשנכנסה לחופה קי"ל דאין
תנאי בנשואין היינו דוקא בחופה דא"א לעשות ע"י שליח כדאיתא בכתובות דף ע"ד
וכמ"ש בחידושינו שם דף ע"ג ד"ה לא תימא אבל במסירה פנין דאפשר ע"י שליח כדתני
במתני' ונדאי דמועיל ביה תנאי וא"כ אם נולד ביה מום אחר הבדיקה בטלה המסירה ואין
הבעל יכול להפר לבד בלא אב משא"כ בתרומה דארוס' אוכלת בתרומה ד"ת וליפא
חששא לרב אסי לסמפון וגם הא דאמר בנדרים שם זה הפלל לאתויי מסר האב שאין
הבעל מפיר בקודמין משמע שהנדרים שנדרה אח"כ יכול להפר היינו דמועיל ההפכה
לאחר נישואין ולא מצא ביה סמפון: שם או לשלוחי הבעל עיין בחידושינו פתובות דף
מ"ח שכתבנו די"ל הא דקתני שלוחי הבעל לשין רבים משום דצריך לעשות שליחות
זה בעדים כמו שליח הקידושין ואפי' לדעת הפוסקים דשליח להלכה א"צ עדים מ"מ
שלוחי הבעל הוי כשליח קבלה אבל פשהו ב' הן הן שלוחיו הן הן עדיו פשאין נוגעים
בעדותן אלא דכתבנו שם דאם מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל הוי חצי דבר פנין
דשלוחי הבעל אינן יודעין משליחות האב ושלוחי האב אין יודעין משלוחי הבעל והי'
הכרח מזה דשלוחי האב א"צ עדים וה"ל עידי הבעל פולו דבר אלא דכתבנו שם די"ל
דדוקא בשליח קידושין צריך עדים ולא מהני הודאת האב משום דהוי חייבא לאתרינא
כדאיתא בקידושין דף ס"ה ע"ב אבל בנשואין א"צ עדים כששניהם מודים ע"ש וצ"ע:
שם אע"פ שהגדוניה עדיין בבית אביה.

כבר כתבנו לעיל בסימן נ"ג דהא דלא הוי מלוה וקי"ל אין הבעל יורש במלוה שהיא
ראוי משום דעיקר הגדוניה הוא נתחייב לחתנו ולא שייך בזה ירושה אלא בכתובתה
שהוא כותב לה כנגד זה בהוספה וזה תחת יד הבעל לא הוי ראוי ובזה א"ש לשון רש"י
ז"ל פנין דמסרה אחולי אחיל פנין דאין הפתובה אלא חוב שייך בי' מחילה ולפ"ז הנה
אפשר לומר דוקא לעגנו ירושת הגדוניה אבל אם הנה לה נכסי מלוג דלא שייך בי' מחיל'
אפשר דאין הבעל יורש אף לישא דשמואל דקאמר סתם ירושה משמע כל ירושה ותו
דאי מטעם מחילה א"כ לדעת הפוסקים בח"מ סימן רמ"א דהיא דאיפא שטר לא מהני
מחילה בלא קנין א"כ הכא פנין ואיפא שטר פתובה בי' מחילה בלא
קנין ואפילו לפמ"ש לקמן בסי' ק"ה לעגנו פתובה שאני מ"מ היינו בעיקר פתובה ותו'
אבל הגדוניה הוי כשאר חוב ועוד פנין דהירושה מבתו הוי דשלב"ע הא קי"ל בח"מ
סי' ר"ט סעיף ד' בהג"ה פ"ש שאינו יכול להקנות דשלב"ע פ"ה אינו יכול למחול
דשלב"ע וע"כ צ"ל דסילוק ירוש' שאני כמ"ש הרמ"א שם סעיף חית וכן לסלק עצמו
וכחו מדשלב"ע וכן משמע מהא ומקשה הש"ס שם פתובה מאי היא דאי מתה ריית
לה היינו דשמואל ולא משני דר"ל ס"ל דוקא ירושת פתובה ולא ירושת נ"מ אלא ע"כ
משמע דאין לחלק בזה וכ"ש דא"ש לפמ"ש לעיל בטעם ירושתה שהוא כנגד מה שחייב
בקבורתה מדאורייתא אין לחלק בין נכסי צו"ב ובין נ"מ כמ"ש התו' בכתובות דף פ'
ע"ב בד"ה או דלמא וכו': שם ונכנס עמה בדרה וכו' ועיין ב"ש שנסתפק אי נימא
דבמסירה בעינן נמי ראוי' לביאה ולענ"ד נראה דמוכח מהא דאמרינן בכתובות דף מ"ז
א"נ דמסר לה בשבתות י"ט וכו' ק' דלפמ"ש הרמב"ם דחופת גדה אינה קונה משום
דאינה ראוי' לביאה א"כ הא משמע דמשני הכי אליבא דרב ורב ס"ל בריש פתובת

דאסור לבעול בתולה בתחילה בשבת וכיון דקרא דאת בתי נתתי וגו' מייירי בבתולה
כדכתוב והוציא עליה שם רע א"כ ה"ל חנופה שאינה ראוי לביאה וא"ל דרב לטעמיה
דס"ל ביבמות דף נ"ז דיש חנופה לפסולות ז"א דהא הרמב"ם פסק ג"כ שם פנותי וע"כ
צ"ל כמ"ש המפרשים דלענן תרומה שאני ונראה משום דהאי דאמר דמסר לה מייירי
בקנן מסירה כמ"ש התוס' שם ד"ה דמסר לה וכו' ובמסירה לא בעינו ראוי לביאה
ועמ"ש לקמן בסי' ס"ב בזה מיהו יש לדחות דהתם קיימא אליבא דרב הונא אמר רב
ובריש פתובת שם אמרינו דבי רב אמרי רב שרי ואי' בספ"ק דסנהדרין דסתם דבי רב
הוא רב הונא מ"מ נראה דהקושא הוא אליבא דכ"ע: ועוד נראה במה שנסתפק הב"ש
אי מסירה מועיל באלמנה פבר פכתנו לעיל בסי' נ"ד דמשמע מרמב"ם דבכל מקום
בעולה באלמנה ואי נימא דבאלמנה לא מהני מסירה ה"ה בבעולה וכיון שכתבו לעיל
דכיון דמסירה ילפינו מתנא דבי ר"י ולא מציינו לחלק בהפרת נדרים בין בתולה לאלמנה
דכיון שמסר האב אינו יכול להפר דיצאה מרשותו אפי' היא בעולה וכ"ש לפמ"ש התוס'
בד"ה האיד דהא דילפינו מקרא דנדר אלמנה דלא הדרא היינו דעיקר מסירה ילפינו
מקרא דלזנית בית אביה ואפתי קשה דילמא איצטרף קרא למסירה דבעולה דילכא
למילף מסקילה דקרא דהתם איירי בבתולה אע"כ דלענן מסירה לא שייך פלל לחלק
בין בתולה לבעילה וה"ה לאלמנה דלא מציינו חילוק בין בעולה לאלמנה ומה שהקשה
הב"ש על הרמב"ם בפ"ו מהל' תרומה הל' ג' דמפרש טעמא שפא תשקה ולא משום
סמפון כמשנה אחרונה דשייך אף אחר הגעת זמן היינו דס"ל להרמב"ם כמ"ש תוס' ד"ה
ור' אסי ועוד אומר ר"י דאי א בינייהו למ"ד סמפון ליכא דבמסר לא חיישינן לסמפון
ולמ"ד שפא ומגו איכא דחיישינן וכו' וניחא טפי לפרש הכי דהא דקאמר א"ב מסר
היינו אף לפי האמת דלסמפון ליכא למיחוש במסר ולשפא תשקה איכא למיחוש להכי
נקט הרמב"ם כיון דהדר בך בכל חנופה להכניסה לביתו לעשות שם חנופה כמ"ש הרמב"ם
דזהו עיקר דין החנופה לכוף קאמר דאף אחר המסירה אינו אוכלת עד אחר החנופה והיינו
משעמא דשפא תשקה: סימן נ"ח סע"ף א לא יפחות לה מכסות וכו' אע"ג דבמתני'
דכתובת דף ס"ז אינו מפורש כסות ותו דתני התם וכן המשאית יתומה לא יפחות לה מנו"ן
וזו משמע דהיינו נדוניה כדמשמע מלשון הרמב"ם וש"ע י"ד סי' ר"נ מ"מ משמע דלענן
נדוניה אין להתחייב את האב אם לא שפסק על עצמו כדאמר ר' גידל בריש הנושא פמה
אתה נותן לבתך וכן במתני' דף ק"ז הפוסק לחתנו משמע דולא פסיקא אין שום חיוב
עליו משא"כ בכסות משמע דמסתמא חייב להלבישה מדקתני במתני' דף ס"ז פסק
להכניסה ערומה נשמע דבלא פסק חייב להלבישה וכן מדקתני נותנין לבתולה יב"ח
לפרנס א"ע דהיינו להכין תכשיטי משמע דהפל שוין בזה וכן משמע בסוף פ' נערה
הוא דאמר נדוניה לברת' זל נדוניה פירש"י קצובים ה' כף וכף לבושים אבל ביתומה
משמע להי דקאי על מעות נדוניה ולא על פסות דאי בכסות אפיי בלא נישואין צריכין
לכסות את היתומה וכשהיא בת ענבים צריכין להלבישה לפי פבודה וכ"ש דלא שייך הא
דאמר אפיי אם יש בכיס' פמה יתבינון לה דפשיטא דחייבין להלבישה לפי פבודה אף
בלא נישואין אע"כ דמייירי במעות נדן ומ"ש הטור נו"ן זוי מדינה אף דהא דקאמר אפיי
נו"ן זוי פשיטא ודייק מהא דקתני אם יש בכיס דהיינו סיפא דמתני' מ"מ מדקתני במתני'
וכן הנשיא יתומה משמע דשיעור א' הוא ותו מדאמר אפיי גפי פסית אשתו דף ס"ה ע"ב

נו"ן זוזי מדינה וכו' פשיטא להו דאין חיוב על האב יותר מן הבעל דחייב מדאורייתא בכסות ותו דקי"ל דכל פסך דברייהם פסך מדינה כמ"ש תו' שם דף ס"ז ד"ה אמר אבני אף לפ"ז קשה דלא הוי צריף אבני להוכיח מסיפא דאם יש בכיס פיון דכבר הוכיח מפ' אעפ"י בכסות אשתו ממילא דרישא בחיוב האב דלא עדיף מחיוב הבעל לאשתו דהוא דאורייתא נמי מזוזי מדינה מיירי ומדקתני וכן המשאי תומה משמע דחד שיעורא הוא וצ"ל דלא פסיקא לי' לאבני משום דהמ"ל דגם רישא מיירי במעות גדוניה ומיהו זה דחוק פנ"ל וצ"ל משום דה"א דרישא מיירי במכונד דהא דיוקא דאבני ממה דאמר במתני' דלעיל בד"א בעני שפישראל וכו' והא דכ' הטור הכא דבמכונד צריף ליתן לפי כבודו דמשמע דס"ל כופין ליתן לפי כבודו היינו לפי האמת אבל אבני לא הוי מצי להוכיח מהא ועיין בחידושינו לכתובת שם ישבנו באופן אחר: סע"ף ב התנה עם החתן וכו'.

לכאורה הי' נראה הטעם בזה משום דחיוב הבעל בשאר וכסות מתחיל מתחילת המסירה שפסרה לרשות הבעל וצריף שתהיה מולבשת בשעת מסירה אף לפמ"ש בס"ל נ"ז דחיוב המזון ומ"י אינם מתחילין אלא אחר החופה ע"כ צ"ל משום דממילא פיון דפסק האב להכניסה ערומה מסתמא לא ניחא ליה דתתזיל כמ"ש בסימן נ"ה ס"ד וכן משמע דדוקא בפסק להכניסה ערומה אבל בסתמא האב מחויב ליתן כסות בנו"ן זוזי אף דלפי כבודו וכבודה מחויב הבעל ליתן כסות לפי כבודם אפ"ה אינו מחויב עד אחר החופה דאל"כ הו"ל למתני' למנקט בגוונא דרישא אפי' לא פסק להכניסה ערומה פיון דאין חיוב על האב יותר מנו"ן זוזי דצריף הבעל להלבישה לפי כבודה בבית אביה והיינו מטעם הנ"ל דאין עליו חיוב הכסות עד אחר החופה: סימן נ"ט סע"ף א המשאי בנו גדול וכו' ולא ש"יר וכו': הרמב"ם הביאו הח"מ סימן יוד ודברים אלו פהלקה שאין לו טעם והנה תוס' בב"ב דף קמ"ד ד"ה פהלקתא פתבו קצת טעם דכיון שפנה הבית סמכא דעתיה דבן וכו' פלומר אע"ג דלא פי' הוי פאילו פי' אבל אפתי הוא בלי טעם דבמאי קנה פיון שלא עשה בו שום קנין דבחזקה בעינו ג"כ נעל פרץ וגדר ומיהו י"ל דקנה מדרב גידל כמ"ש הב"ש סימן נ"א ס"ק זי"ן שפדייק הריב"ש מרמב"ם דאם לא פסק אלא בשעת נשואין נמי מהני והא דבעינו הכא דוקא בנו גדול דאז אמדינו דעתיה מרוב שמחתו דגמר ומקני וכבר כתבנו לעיל סי' נ"א ס"א דהוא הנאה ה"ל פכסך שהקרקע נקנה בו והא דקונה פלי הבית היינו מדין אגב או חצירו ואף דבש"יר פלי אהד כתב בסע"ף ב' דקנה פלי הבית אף דלא קנה הבית מ"מ י"ל כמ"ש בר"ס נ"א דהוא הנאה עדיפא מכסך וקונה אפי' מטלטלי פועין שכתב הב"י בס"י ק"צ בשם תוס' ע"ש.

עוד י"ל דקונה המטלטלי מדין מקומו שהוא פמושפר או מושאל לו לזמן החתונה: שם אבל אם ש"יר אפי' פף אהד וכו' ומלשון זה משמע שאעפ"י שלא אמר בפירוש שאין מקנה לו זה הפך ממילא הוא פן שאין הפלי נקנה אלא אם ייחד לו בפירוש גם את פלי הבית ואז אם יש"יר פלי צריף להתנות שאין מקנה לו זה וכמ"ש בסע"ף שאח"ז שאם יש"יר לעצמו פלי אהד וכו' והנה בח"מ סימן רי"ד סי"א כתב דמכר הבית לא מכר דברים שאינם קבועים וכו' ואם אמר פל מה שבתוכו קונה הפל אבל לא גג ויציע וכו' לפ"ז צ"ל דהא דמביעיא בגמרא בשני בתים זה לפנים מזה אע"ג דהכא ל"ק בסתמא אפי' פלי שבבית מכ"ש לא קנה את החדר שלפנים הימנו שמיבעיא ליה פשייחד לו שניהם

אפ"ה לא קנה אלא עיקר הבית וכן משמע מלשון הגמרא שייחד לו הבית והעלייה וכן משמע מלשון הרמב"ם וש"ע דייחד לו שניהם אבל הרשב"ם פירש ייחד לו בית ועליה שייחד לו בית שיש עליו על גביו משמע אם ייחד גם עליה קנה שניהם ולפ"ז אפשר לומר דכשמייחד הבית סתם ובתוכו פלי הבית שהם תשמישי הבית הוי פאלו אמר פל מה שבתוכו מדלא קמיבעיא אלא אם קנה עליה והסדר דגרע טפי מפלים שבתוכו והטעם בזה משום דקי"ל שם סי' רט"ו ס"ו דבנותן מתנה אפי' לא פירש ואמר פל מה שבתוכו קכה פולן דהיינו פלים השייכים לבית כמ"ש הסמ"ע שם סק"מ דכל שלא הוצרך התנא להזכיר וכו' ודאי לא קנה ג"כ המקבל מתנה ע"ש ולפ"ז הא דכתב התוס' דההוכחה פיון שפינה הבית היינו שפינה הדברים שאינם שייכי לתשמישי הבית ולא הניח אלא דברים השייכים לתשמיש הבית וכן משמע מלשון הנהו דברים שהזכירו אמוראים אוצרו ושוכו וכינצא בהן שאינם שייכים לבית משמע השייכים הם בכלל הבית ולפירוש הרמב"ם ז"ל צ"ל אף שייחד בפירוש פלי הבית מ"מ אם יש מדברים שאינם שייכים לבית אינם בכלל ועיין במ"ש לקמן סעיף ג': שם וי"א אף לכתולה וכו' ובאמת יש לתמוה הא גברא ערוכה היא בב"ב דף קמ"ח ודוקא בתולה וכמו שהקשה הח"מ.

ולכאורה הנה נראה דמה שחלקו בזה בין בתולה לאלמנה הטעם הוא משום דכתב רש"י במגילה דף ה' ע"ב ד"ה בית חתנות לבנו פשמיא פכו ראשון הנה בונה לו בית ועושה חופה בתוכו וכן בתענית דף י"ד ע"ב פירש"י בית חתנות לחתנתו א"כ פיון דכתב הרמב"ם ש"ע לעיל סימן נ"ה שעיקר החופה שייכניסנה לביתו ויתייחד עמה וכמ"ש שם דבעינו דוקא חצר שלו ולא של אחרים א"כ מסתמא מקנה לו הבית שיהא שלו בשעת חתונה וממילא בבנו הראשון אמרינו שמקנה לו לעולם א"כ לדעת הפוסקים בסי' נ"ה דמחלקים בין בתולה לאלמנה מהא דאמר בירושלמי הליו דכנסין ארמליו וכו'.

וכתב הב"ש שם דס"ל לרמב"ם דאין האלמנה נקנית בחופה אלא בביאה ממש א"כ י"ל דהיינו טעמא דבאלמנה אינו מקנה לו הבית ולפ"ז לדעת הפוסקים דאין מחלקים בין בתולה לאלמנה וכמ"ש שם דס"ל דמוכח מכמ' סוגין דלא פהירו שלמי דאף בבעולה קונה חופה בלא ביאה א"כ י"ל דרבי חנינא דאמר דוקא בתולה ס"ל פירו שלמי ולא קי"ל פנותי אף מדלא הזכיר סברא זו בב"י משמע דט"ס הוא כמ"ש הח"מ: סעיף ב אבל אם שייך פלי בית וכו' בירושלמי ר"פ אעפ"י רבי חזקיה בשם ר' יהושע לכן צריכה אפי' שאולין מן השוק אמר ר' אבהו אם אמר לו לשאולין לא זכה בהן נראה פירושו דאם הנה בבית פלי ששאל אביו פיון דקי"ל אין השואל רשאי להשאיל א"צ לשיר אותו דממילא הוי שיר ולא קנה את הבית וע"ז אמר אם אמר לו לשאולה שהודיע לבנו שהפלי הנה הוא שאול אפ"ה לא זכה דעכ"פ הוי שיר וצ"ע שלא הביאו הפוסקים: סעיף ג' וכן אם ייחד לו בית ואכסדרה וכו' הוא איבעיא דלא איפשיטא בב"ב שם דף קמ"ד בבית זה לפנים מזה וכן בית ואכסדרה וכו' הב' דמספיק' לא מפקינן ממונא ולפ"ז נראה דאם ייחד לו ב' בתים ובשני שייך איזה פלי י"ל דנ"מ בהיפוך אם הוא בכלל בית פיון ששייר באחד מהן ל"ק שניהם וכן משמע אלשון הב"י שם שכתב דאם הנה האוצר של האב פשהוא לאותו בית ל"ק הבית אבל אי נימא דאין הבית בכלל א"כ אף ששייר בו אין בזה גרעון לבית שנשאת בו לפ"ז קשה דלא ה"ל להרמב"ם לפסוק בסתם לא זכה באכסדרה ובבית הב' משום דאין מוציאין מספיקא הא איכא נ"מ להיפוך דלא קנה פלום

אף נראה דתליא בפלוגתא שפתבנו לעיל לשיטת הרמב"ם דאיבעי' אלו היינו שייחד בפ"י שניהם אפ"ה מיבעיא ליה אם לא קכה אלא החדר שנשא בו וממילא דאפ"י אם ש"יר באחד מהן אין בזה גרעון לחדר הב' אפ"י אי נימא דקנו שניהם היינו משום דייחד שניהם אבל אם ש"יר אחד אין בזה גרעון לשני דאינו בכללו.

וא"כ אין נ"מ בהיפוף אבל לפירוש רשב"ם שלא ייחד לו אלא הבית שיש עליה ע"ג א"כ גם בית אלו נמי מייירי בהכי שלא ייחדו לן אלא הבית ומיבעי' ליה אם הם בכלל בית כמ"ש לעיל ושפיר איכא נ"מ להיפוף די"ל דהש"יר ביהן הוא ש"יר לכל הבית ובאמת ברמב"ם לא פתב אוצר פתוח לתוכו ואדרבה משמע ברמב"ם גבי שני בתים שאפ"י נשא בבית החצון אף שיש לאביו דרוך עליו לבית הפכי מי אפילו קנה בית החצון וה"ה אם אוצרו פתוח לתוכו וצ"ע: סימן ס' ולפי שבזמן הזה לא נהגו וכו' כראה הטעם משום דאיתא במשנה בפ"י מי שמט השולח פדי יין וכו' אין נגבין בב"ד מפני שהן ג"ת פ"י הרשב"ם שאינו הולך לאכול שם ע"ש הרי דעיקר המנהג היא במה שהולך לאכול ולעשות שושבינות ונראה דהמנהג הזה הי' פענן שאמרו בכתובת דף י"ב בראשונה היו מעמידין להם שני שושבינים א' לו וא' לה פדי למשמש את החתן ואת הפלה וכו' וכן אמרו בדרף ו' ע"ב א"כ שושביני' למה וכו' משמע דעיקר השושבינות הי' בשביל זה פדי לאפרושי מאיסורא שאם לא ימצא לה בתולים תאסר עליו ומפני איסור זה התקינו נמי שתנשא בד פדאי' בדרף ע"ב אי למיתב לה פתובה כותב לה אלא לאוסרה עליו וכו' דהיינו מפני שמנהג לארס בשעת שידוכין דעיקר חשש איסור אם זינתה תחתיו אבל פיון שנתפשט המנהג ברוב המקומות שהקדושים וחוץ פתח בטל המנהג הזה: סימן ס"א סעיף א בד"א פשראוי' לביאה וכו' ואח"כ פנסה וכו' והנה הרא"ש הקשר לשיטת הרמב"ם אמאי לא מפע' לי' לר' אשי על מתני' דאין האשה אוכלת בתרומה וכן בכל מקום וכו' ואין עמר דשאני הקא דפרסה נדה אח"כ מ"מ נהי דאין ראיה וכו' משמע מדבריו דיש לחלק בי חיוב תוספת פתובה ובין שאר דיני נשואין לענן תחילת חנופה או לדעת הרמב"ם ונראה דמוכח הכי דאל"כ ק' על הני אמוראי דאמרו אין הלכה כראב"ע הא מתני' דפ' מציאת האשה הפוסק מעות לחתע' לאחיה וכו' ומקשה בירושלמי, הלא דברים הנקנים באמירה הן תק בר קפרא פוסק ע"מ לכנס הוא וכו' ובנדאי הך מלתא אומדנא דראב"ע עדיפא טפי פדאמר בדרף מ"ז דאפ"י ר"נ דס"ל זכה הבעל בדברים הלל מודה לראב"ע פדקאמר ה"תם ע"כ לא קאמר ראב"ע אלא מדידן' לדדי, וכו' א"כ סתם מתני' דהפוסק כראב"ע וקי"ל מחלוקת ואח"כ סתם הלכה פסתם ותו דלא הי' צריך הש"ס למקבע הלכתא כראב"ע ועמ"ש בזה בחידושי פתובות דף ס"ו.

במתני' שם אע"כ הא דאמרו אין הלל כראב"ע לא פליגי על מתני' דכל הפוסק ע"מ לכנס הוא פוסק א תוס' הפתובה דהוי מדידן' לדידה אלא אהא דס"ל לראב"ע דתפסל פתובה אינו מתחייב אלא בחיבת לילה הראשון אהא אמר אין הל' כראב"ע דנהי דפוסק ע"מ לכנס הוא אבל חיבת לילה הראשון לא בעי וכן משמע קצת מהא דאמרו אין הלכה כראב"ע ולא אמרו הלל פתכמים ועמ"ש בזה בחידושי פתובות דף נ"ו א"כ צ"ל דהחילוק הוא בין תחילת חנופה לסוף חנופה והטעם בזה פיון דהוא מדידן' לדידה עדיף טפי דלא נתפונן אלא משום חנופה דחזי' לביאה ולפ"ז י"ל דהא דעת הרא"ש הנ"ל גם להם אין ראי' דלא חזי' לחנופה וכו' י"ל דהרמב"ם דקדק מדקבעי ר' אשי נכנסה לחנופה ופרסה

גדה מהו ולא קאמר פירסה גדה ונגנסה לחופה משמע דבהא פשיטא ליה דלאו נישוא
הוי לכל מיילי אלא בעי ליה פשפרסה גדה לאחר שנכנסה ומה שהקשה הרא"ש דאי
פירסה גדה אח"כ כבר קנאה בתחילת חופה י"ל דס"ל לרמב"ם פיון דס"ל לרבין דף נ"ז
דמחלוקת דר"י ור' יוסי לא פלי בתחילת חופה דמוחלת ואפ"ל לר' דימי ס"ל לר' יוסי
דמוחלת בתחילת חופה ור"י ור' יוסי קי"ל כר' יוסי ונהי דבעיקר פתובה קי"ל כר"י דכל
הפוחת וכו' מ"מ כ"מ לענין תוס' דאין החיוב מתחיל עד .

חופה פיון דהוי מדידיה לדידה אף מדלא הנפיר הרמב"ם חילוק פן משמע דסבירה ליה
דאיבעי' דר' אשי קאי לכל מיילי דנישואין ומה שהקשה הרא"ש הא דלא בעי לר' אשי
בדוקתא אחרונה נראה דס"ל לרמב"ם פיון דעיקר דין החופה אחר שהכניסה לביתו
כמ"ש בסימן נ"ה וכן כתבנו בסימן נ"ז דבמסר לחוד הבעל יורשה אף דלא היה ית פלל
פי קנין מסירה אין ענין לחופה פלל א"כ פל חופה פדינה שק בבית הבעל אף דאין זה
קנין מדין חופה מקל מקום פיון שפ בביתו לא גרע ממסירה דקנאה לענין ירושה ולא
משפחת בהנהגה לאי דר' אשי לענין ירושה וכן לענין סקילה פיון דמהני בהו מסירה אלו
היכא דהחופה לא הוי בביתו וכדאי' בברייתא דף מ"ח ע"ב דו שלה דוקא סתמא ללין
אבל פלי לנישואין קונה אותה לירושא מת ס"ל לרמב"ם דבענין דוקא יחוד הראוי לביאה
כמ"ש הרמב"ם וג כמ"ש בסי' נ"ז והנינו משום ספיקא דר' אשי אבל סתם פניסה לחון
שהוא מכניס אותה לביתו להכי בעי רב אשי דוקא לענין תו' פתו דלא אהני מסירה
לראב"ע אף דלתרומה מפניש בברייתא דף מ"ז ע"ב דון מהני מסירה מ"מ פראה די"ל
דלענין תרומה לא מיבעי' לרב אשי נ דמדאורייתא אוכלה ואין חשש אלא משום שמא
תשקה וסמפון וי לפמ"ש בסימן נ"ה דלהרמב"ם ס"ל דבמסירה לא שייך סמפון דבדק .

אלא שמא ימזוג א"כ לאחר החופה שהיא בביתו פשיטא דלא שק תו שמא ימזוג ואפ"ל
היא גדה ולכך בעי דוקא לענין תוס' ולפ"ז פשם אדאמרו הנהגה אמוראי אין הלכה כראב"ע
ולא אמרו הלכה פחכמים דהוי מחלוקת ואח"כ סתם במתני' דהפוסק משום דס"ל
דמסירה ני גם לענין תוספת פתובה אבל בלא מסירה ס"ל ג"כ פסתמא תני' דהפוסק
הנ"ל ולענין מ"י ומזונות כ' הח"מ דבהגיע זמן מ"י פיון דנותן לה מזונות כבר פתבתי
לעיל בסי' נ"י דאינו מוכח הא ביבם דעמד בדין וברח אין מ"י שלו כמ"ש שם בסימן
כ"ו אבל במסר דלפמ"ש בסי' נ"ז דמשמע דבמסר אינו חייב במזונות לפרש"י דף .

גבי קבל מסר והלף ע"ש מ"מ לפמ"ש לשיטת הרמב"ם דמפרש מנ' דבמסר בודק אותה
י"ל דבמסיר' חייב במזונות ומ"י. וענין בחידושנו שובת בר"פ המדיר בתוספת ד"ה
המדיר וכו' דע"כ צ"ל מהא דמשני אמירה פשהיא ארוסה וניסת דלא ונתחייב בעונה
משום דלא היתה ה ראוי לביאה ואפ"ה אתחייב במזונות מדין מסירה וכו' ע"ש: מה
שהקשה הב"ש מה מיבעי' לר' אשי איך ס"ד דקונה אותה ביחוד דאיסורא ות' פגון
שפרסה גדה אח"כ אין דברים נים דמה בכך הא הוי סוף חופה באיסורא ואפשר פנונתו
למ"ש וא בי"ד סי' קצ"ג ס"ד י"א אם היתה טהורה פשנשא ולא בא ופרסה גדה אח"כ
א"צ שימור עוד אף זה דחוק ותו דאפתי לא דן דברי הרמב"ם שכ' ואח"כ פניסה לחופה
מאי אריא שאינה ראוי' אה תיפוק לי' דהוי חופה דאיסורא גם מ"ש דמיירי פשקדשה

אָה דחוק הוא ועוד דא"כ הוי פּבּר בעולה ולפי שיטתו דס"ל בַּיָּם אין חנוּפה קוּנה בבעולה
שְׂדִינָה פּאַלמָנָה כּמ"ש לעיל סי' נ"ה .

בבעולת עצמו לא שייך בה קנין חנוּפה וכבּר פּתבנו שם דעיקר דבּרי הב"ח דאף אם יש
שם אדם דכּא הוי יחוד דאִסורא י יחוד הָראוי לביאה וכמו שהוכחנו שם בכמה הוכחות
ס ועוד נראה דמוכח מהאי דחתן שפּרסָה אשתו נדה הוא ישן וכו' עת הי"א ביו"ד שם
אם היתה טהורה פּשנשאָה וכו' א"כ הָתם דמייבּרי פּה נדה אחר החנוּפה דאל"ה הָא חנוּפת
כּדה אינָה קוּנה לרמב"ם אש הב"י שם א"כ הרי כבּר יחוד עמה בשעת חנוּפה ולא פּא
עלי' ה צריף שמיכה אח"כ אע"כ פּדבּרי הב"ח דמקרי יחוד הָראוי לביאה שהי' שם
שמיכה ובהא מתורץ נמי מה שתמה הב"ש על הב"י שכ' בת"ח שמוּתר להינשא בּתורף
שבעה נקיים דחזמוּד אעפ"כ אסור להתייחד ואם היחוד אסור מה היא הנשואין שהתיר
הרמב"ם ולכּמ"ש פ דאף ע"י שמיכה מקרי יחוד הָראוי לביאה ומיהו נראה דבל"ז אין
ניא על ר' אשי דנדאי הָא דכ' הָר"ן בריש פּתובת דביאה דאִסורא א להיות נשואה ק'
מסוגל' דיבמות דף כ"ח דקאמר אי קמשקה פּשהיא נשואה מי בּדקה לה מִיא תפוק לי'
דלא הוי נשואה פּלל דהוי ביאה דאִסורא ותו קשה מהא דקאמר שם דף פ"ה אלמָנָה "ג
יש לה פּתובה פּירות ומזונות ואמאי הָא הוי ביאה דאִסורא אי נעשית נשואה אע"כ
דהָר"ן לא קאמר אלא היכּא דהאִסור מחמת נשואין עצמה דאסור לבוא על ארוסתו אבּל
פּשהאִסור מצד אחר דמהני כי היכי דמתפסי קדושי עבירה פּה מהני נשואי עבירה
וממילא דאין קושל' לר' אשי מחמת אִסור יחיד של כּדה: נה המרדכי בכתובות בפרק
אע"פ כ' ובס' המקצועות פסק ר"ח הואיל ונכנסה לחנוּפה ולא נבעלה ופרסָה נדה נדאי
פסקה ת ביאה וח"מ תמה עליו אם כבּר קנה בתחילת ביאה האִיף ינפקע ין כּשפּירסָה
נדה וכן כתב הָרא"ש וכבּר פּתבנו בּנה די"ל דסוף ה קוּנה כּמ"ש לעיל בשיטת הרמב"ם.

אף יותר נראה דסבירה פּשיטת הר"י שהביא המרדכי אח"כ שהאיבעיא דרב אשי קאי
היכּא זמן הָיה סבּר שהיא טהורה בשעת חנוּפה ונמצאת נדה מש"ה מספקא אבּל אם
מודיעין ליה שהיא כּדה ואעפ"כ הי' כּונסָה וכו' הרי דס"ל בעיא דרב אשי משום דהוי
חנוּפה בטעות וא"כ י"ל דהר"ח לא ניחא לפרש הסוגיא בשלא ידעה דה"ל לרב אשי
לפרש דבּריו אלא איירי דפרסָה נדה בשעת חנוּפה ויכול לומר אילו הייתי יודע שתהנה
נדה הייתי כּונסָה וזה שנראה פן בלישנא דרב אשי נכנסה לחנוּפה ופירסָה מיהו לכאורה
קשה הָא קיי"ל דאין תנאי בנשואין כּדאיתא בר"פ דף קיז וכן פּתבו התוס' בהאשָה רבָה
דף פ"ט צ"ל דלענין פות פּתובה שאני כּמ"ש תוס' בכתובות דף ע"ג ד"ה לא תימא דוקא
בתנאי אחר שאינו מענין החנוּפה פּלל כּגון ע"מ שאני פּהן וכן בשביל חגיבת החנוּפה ונחל
אבּל בתנאי זה שהיא נדה וליכּא חנוּפה אהני בלי תנאי ואדעתא דהכי לא כּנסָה אף לכּמ"ש
בחדושי נות שם בתוספת שם דטעמא דאין תנאי בחנוּפה משום דא"א מ ע"י שלית
ודוקא בּקדושי ביאה מהני תנאי משום דאיתקש ות להדדי אבּל בנשואין לא איתקש א"כ
לא שייך טעות.

י לכאורה נראה דעת ר"י דפי' האיבעיא דוקא בשלא ידע הבעל ו משום דפשיטא ליה
דחנוּפת נדה קוּנה כמו שהקשה הָר"ן משום יל כּרב ביבמות דף נ"ז דיש חנוּפה לפסולות
מיהו על הרמב"ם י"ל קושל' מזה דהוא ונפרש בפ"ז דתרומת כפירש"י שם דמייבּרי

בְּחֹפֶי קְדוּשֵׁינָא א"כ אין עֲנִינָא פְּלִל לְחֹפֶה שְׁאֲחֵר קְדוּשֵׁינָא דְהָא הָתָם ל"ק פְּדָאֵר שְׁם דְּרָפּ נ"ח ע"כ לא אָמַר ר"מ וכו' אָבֵל חֹפֶה דְלֵא לָהּ לֹא וְאִפִּי"ה ס"ל לְרַב דִּישׁ חֹפֶה לְפִסּוּלוֹת וְהָר"י לְשִׁיטָתוֹ אָזְיֵל לְפִירְרֵשׁ שְׁם דְּאִיִּירֵי בְּחֹפֶה שְׁאֲחֵר הַקְּדוּשֵׁינָא א"כ שְׁפִיר וְנֹכַח מִשְׁם דְּחֹפֶה שְׁאִינָה רְאוּי לְבִיאָה מְהֵנִי לְכַף הַנְּצִירָה לְפִירְרֵשׁ הֵכָא דְמִיִּירֵי שְׁלֵא יָדַע שְׁהִיא נְדָה דְהוּי חֹפֶה בְּטַעוֹת אֲלֵא דְאִפְתִּי קָשָׁה דְהָא אִי בְּדָף נ"ח שְׁם אֲלֵא דְקִנִּי לָהּ כְּשִׁהִיא אַרוּסָה וְנִכְנָסָה לְחֹפֶה וְלֹא נִבְעֵלָה נְהִי דְלִשְׁיטָת הָר"י י"ל דְּמִיִּירֵי שְׁיָדַע פְּכָר מִן הַסְּתִירָה אֲפִילוּ הֵכִי כְּנִסָּה לְחֹפֶה מ"מ עַל הַרְמַב"ם ק' דְּמִשְׁמַע דְּמְהֵנִי חֹפֶה שְׁאִינָה רְאוּי לְבִיאָה אַחֵר קְדוּשֵׁינָא לְהִיּוֹת דִּינָה כְּנִסָּה וְיִמְהוּ י"ל דְּרַב אֲשִׁי לֹא מְצִי לְמִיפְשֵׁט מְהֵכָא מִשּׁוּם דַּס"ל כְּמִסְקָנָא דַּר"כ בַּר יִצְחָק שְׁם דְּרָפּ כ"ח ע"ב ע"י גִּלְגּוּל וְעֵינֵי בְּחִידוּשָׁנוּ לְכַתְּבוֹת דְּרָפּ מ"ה שְׁאִנִּי מוֹצִיא ש"ר דְּחִידוּשׁ הוּא וְכַתְּבוּ תוֹס' ל"ג בְּעֵלְמָא וְכו' ע"ש שְׁפַתְבְּנוּ דְתֵלִיא בְּפִלְגֻמַּת הַרְמַב"ם וְהָרֵא"ש א חֹפֶה שְׁאִינָה רְאוּי לְבִיאָה קְנִיא וְכֵן לְשִׁיטָת דְּבִלֵא יָדַע לֹא קְנִיא א"ש גִּירְסַת בְּעֵלְמָא: עוֹד כְּתִב שְׁם בְּמַרְדְּכִי בְּעִי רַב אֲשִׁי וְכו' תִּיקוּ הַלְפָּה לֹא קְנָה וצ"ל שפ"נ בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה אָבֵל שְׁלֵא בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה מְצִית אוֹמְרָה נִסְתַּחֲפָה שְׁדָהוּ וְהַח"מ הַקָּשָׁה עָלָיו הָא אִיבְעֵינָא הִיא בְּגַמְרָא רִישׁ פְּתוּבוֹת כִּינּוּ דְאִיכָא נְשִׁי וְכו' וְעוֹד דְלֵא מִיבְעֵינָא לִיהּ וְכו' אָבֵל לְמִסְקָנָא דְמַסִּיק רַב אֲשִׁי וְכו' ע"ש וְיִמָּה שְׁנִדְחָק לְתַרְזֵי דְמִיִּירֵי שְׁבִסוּף חִיפָה פְּרָסָה נְדָה אִינוּ מוּכָן דְאִי ס"ל דְּהַקְנִינָא בְּסוּף חֹפֶה א"כ אָנוּס הוּא קָשָׁה כִּינּוּ דְמִיִּירֵי בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה א"כ אַף בְּתַחֲזִילַת חֹפֶה הוּי אִיסוּרָא דְהוּי כְּפִירְסָה נְדָה קוּדָם חֹפֶה דְהָא הִנְהָרוּ יִשְׂרָאֵל לְפִרְוֵשׁ מְנִשּׁוּתִיהוֹן סְמוּךְ לוֹנוֹסְתוֹ.

מִיָּהוּ בְּזָה י"ל כִּינּוּ דְקִי"ל וְנִסְתָּת דְּרַבְּנָן א"כ לְפַמ"ש ה"ה דְאָף לְדַעַת הַרְמַב"ם דַּס"ל דְּחֹפֶת נְדָה אִינוּ קוּנָה מ"מ בְּתוּבְעָה לִינְשָׂא דְצָרִיכָה לִישָׁב שְׁבַעָה נְקִיִּים דְאִינוּ אֲלֵא מְדַרְבְּנָן קוּנָה חֹפֶה וְא"כ ה"נ י"ל כִּינּוּ דְסְמוּךְ לוֹנוֹסְתוֹ אִינוּ אֲלֵא מְדַרְבְּנָן ה"ל כְּאִילוּ רְאוּיָהּ וְכַעֲלָה גַם י"ל דְּכַעֲלָה רֵאשׁוּנָה שְׁהִיא בְּעִילַת מְצוּנָה אִין אִיסוּר סְמוּךְ לוֹנוֹסְתָה כְּדִקִּי"ל בְּיוֹצֵא לְדָרְךָ בִּיד סִימָן קפ"ד.

אָמְנָם הַעֲיָקֵר בְּזָה דַּס"ל לַח"מ דְּסוּף חֹפֶה הִינּוּ סוּף שְׁבַעַת יְמֵי הַמְּשֻׁתָּה כַּמ"ש בַּסְּק"א וְהַקְנִינָא נְגַמֵר בְּסוּף ז' יְמֵי הַמְּשֻׁתָּה א"כ ס"ל דְאִי פְּרָסָה נְדָה בְּתוּף ז' יְמֵי מְשֻׁתָּה וְנִבְעֵינָא לִיהּ כְּרַב אֲשִׁי בְּעֵינֵי דְלֵא הוּי תַּחֲזִילַת חֹפֶה סְמוּךְ לוֹנוֹסְתָה.

אִף גַּם בְּזָה קָשָׁה עָלָיו דְנָהִי דְמִשְׁמַע בְּסוּפָה דְרָפּ כ"ה דְּמִשְׁשׁוּף הַחֹפֶה כָּל ז' יְמֵי הַמְּשֻׁתָּה מ"מ הָא קָאֵר תְּנִי רַב יוֹסֵף שְׁלֵא כְּתִב לָהּ אֲלֵא עַל חִיבַת לִילָה הָרֵאשׁוֹן וְנִשְׁמַע דְּבִיחֻוד לִילָה הָרֵאשׁוֹן ה"ל חֹפֶה וְנִרְאָה לְפִירְרֵשׁ דְּבָרֵי הַח"מ דְּאִדְרַבְּהָ מְהֵא נְפָקָא לִיהּ דְאִנְסָא שְׁבָא בְּתוּף יְמֵי הַחֹפֶה נִסְתַּחֲפָה שְׁדָהוּ וְהִיא גוֹבָה הַתּוֹסְפַת מְדָאֵר חִיבַת לִילָה הָרֵאשׁוֹן אַע"ג דְּמִשְׁשׁוּף הַחֹפֶה הִיא שְׁבַעַת יְמֵי הַמְּשֻׁתָּה מ"מ כְּשִׁמַּת אַחֵר לִילָה הָרֵאשׁוֹן הִיא גוֹבָה כְּתוּבַתָּה אִף דְאִין אוֹנְסָא גְדוּל מְזָה שְׁמַת דְלַעֲנִין חִיּוּב מְזוֹנוֹת בְּהִגִּיעַ זְמַן אֲמִרִינוּ בְּרִישׁ פְּתוּבוֹת אָמַר רַב אֲשִׁי כָּל אוֹנְסָא לֹא אֲכָלָה אִף בְּחֵלָה מ"נ בְּמַת בְּתוּף ז' חֹפֶה כִּינּוּ שְׁהִיָּה יָכוּל לְבַעוּל בְּלִילָה רֵאשׁוּנָה שְׁאִנִּי וּמְזָה יְלִיף לְכָל אוֹנְסָא דְלֵא בְּא מַחְמַתָּה שְׁאִינָה מְפִסְדַת הַתּוֹס' אַחֵר לִילָה רֵאשׁוּנָה וּבְזָה א"ש הָא דְקָאֵר שְׁם אַא"ב חִיבַת חֹפֶה קוּנָה הִינּוּ דְקָאֵר לִילָה רֵאשׁוֹן אֲלֵא אִי אֲמַרְתָּ חִיבַת בִּיאָה בְּלִילָה רֵאשׁוֹן אִיתָא וּמְכָאן וְאִילָף לִיתָא וְכו' וְלְכַאוּרָה רַה אִינוּ מוּכָן דְיִלְמָא הַפְּנוּנָה לְבִיאָה רֵאשׁוּנָה וצ"ל דַּה"ל סְתָם חִיבַת בִּיאָה וּמְמִילָא הוּי

נדעינו דקאי על ביאה ראשונה א"כ ה"נ הל"ל חיבת חופה ולפמ"ש א"ש דאי אמרינו חיבת חופה היינו דקמ"ל דאף דהחופה נמשכת כל שבועת ימי המשטה מ"מ לאחר שעבר לילה ראשונה פיון שהיה יכול לבוא עליה אם מת גובה תוספות אף דאנוס אלא דבעי רב אשי אם פרסה נדה אחר לילה ראשונה בתוך ז' ימי משטה אי נימא פיון דהיא הגורמת שלא תהא ראוי לביאה כל ז' יוני המשטה י"ל לא מהני לילה ראשונה והיינו דכתב המרדכי דמייירי בשעת ונסתה פדקאמר בריש פתובות דבשעת ונסתה לא תיבעי דלא מצית אמרה נסתתפה שדהו אבל שלא בשעת ונסתה לא הוי אמר רב אשי בפשיטות דהיא גורמת ולפ"ז י"ל דאף לדינא לפמ"ש תוס' בכתובות דף ט' ע"ב ד"ה אי למיתב לה פתובה דמוציאין ממון מס"ס א"כ פיון דהכא מספקא לרב אשי וע"ז כתב המרדכי איבעיא לרב אשי תיקו הלכך אינו קונה פירוש דאין מוציאין ממוןא מספק א"כ אי איפא תו ספיקא אי אמרינו נסתתפה שדהו פדמספקא להש"ס בריש פתובות נהי דהתם אין מוציאין בהגיע זמן ופירסה נדה מספיקא למזונות מ"מ הכא באיבעי דרב אשי אי בעינו חופה הראוי לביאה ה"ל ס"ס ואין להקשות במ"ש הפוסקים דאין להוציא ממון מספיקא דרב אשי ובח"מ סימן ר"נ ס"י משמע דמספקא אומדנא לא מבטלי קנן ע"ש ז"א דהתם אין ידוע כלל אם יש אומדנא, א"כ מה"ת לבטל את הקנן אבל הכא שהוא ידוע שהיתה פוננתו ע"מ לקונסה פדאמר ראב"ע אלא דאנו מסופקים באומדנא דראב"ע אי הנה על חופה דחזיא לביאה פשיטא דאין להוציא מספק תדע דהא פתבו תוס' בכתובות דף מ" ע"ב ואי הוי שנייה התם אומדנא אחרניא הוי אמרי' והיינו מטעם דאין, להוציא מספק: ועיין בהח"מ שכתב אם נתייחדה לפני שבת מותרת לטבול בשבת וכ"ש לפמ"ש לעיל היכא דהחופה ברשות הבעל מודה הרמב"ם דקנה אותה מטעם מסירה: ועוד נראה דלא אסרו בירושלמי אלא לכונס בשבת דעוקר הפנונה לעשות נישואין אבל אם פבר נכנסה לחופה לפני שבת אין לאסורהבעילה בשבת דקי"ל דבר שאינו מתכונן מותר ואף דהוי פסיק רישא מ"מ הא כתב המ"א בסי' שי"ד בשם תה"ד דפסיק רישא בדבר שהוא מדרבנן מותר ואף דהמ"א שם חולק עליו מ"מ בכה"ג דאינו אלא פמחזי קונה קנן י"ל דבזה מודה: שם בהג"ה ולמ"ד דחופת נדה וכו' עיין מ"ש לקמן ר"ס ס"ו דאפילו להרמב"ם דחופה נדה אינה קונה מ"מ בלא פתב הפתובה קונה והוכחנו שם ממתנייתן דף נ"א לא פתב וכו' ע"ש והטעם נראה שאינו אלא מדרבנן כמ"ש הה"מ דבתבועה לינשא אף שצריכה לספור שבועה נקיים מ"מ החופה קונה בה פיון שהיא דרבנן פיון שלא הרגישה וכ"ש בכתיבת הפתובה דאינה אלא מדרבנן שאמרו כל הפוחת וכו' משום דלא סמכה דעת' ועמ"ש ה"ה ליישב קושית הראב"ד על הרמב"ם פי"א מהא"ב דין יו"ד מהא דברי' דרבינא בנדה דף ס"ו צורבא מרבנן הוי וחש ליה לדרבנן ומתריץ ה"ה דלמא לא הוי ניחא ליה בייחוד בלבד אלא בביאה ורצה להיתן עד שתהא ראוי לביאה וכו' ע"ש ונראה דמשמע הכי מדאמר שם סבר לי' מר למכתב בכתובה לארבעה יום וכו' איעפב ז' יומי פתר האי יומי א"ל מאי האי וכו' יש לדקדק הא דלא שאל מיד ביום ד' כשקבע לו זמן לכתיבת הפתובה נרא' דבתחילה היה סבר רבינא דמה שמעפב שמא פרסה נדה אבל פיון שראה שרצה לעשות החופה ביום י' משנתרצה לינשא ע"כ ידע שלא פירסה כדה דאל"ה עדיין החופה בנדתה שאסורה לטבול ביום ז' עד הלילה והחופה היתה ביום פדמשמע מהא דאמר סבר לה מר למכתב ביום ד' והפתובה נכתבת ביום החופה עצמו

ותו דמשמע לפי גירסת הספרים ליום ארבעה דהיינו יום ד' שבתולה נישאת בו ונדחה ליום א' פדאמר בריש פתובות דמוטר לינשא באחד בשבת היכא דכבר טרח והיינו דקאמר נטר עד ארבעה אחרין דהיינו יום א' שהוא יום ד' מרביעי וכמ"ש תוס' ריש פתובות יום ד' ולא ליל ה' שמא יטרוד ולא יבעול וכיון שהיה ביום ידע שאין העכוב מחמת שפרסה נדה הרי דמוכח דבפרסה נדה ממש לא הוי חופה אבל פשהיה מחמת חימוד הוי חופה ותו מדאמר בתחילה אין משמע פדברי הרמב"ם דיכול לינשא תוך ז' ימי חימוד אלא שאח"כ נמלך לעשות החופה ביום ז' לקרב החופה סמוך לביאה בלילה שלח אחר' מיד אף שעדיין לא טבלה בשעת החופה לא חשש לזה והיינו פדברי הרמב"ם ועיין בחידושינו לכתובת דף י"ז שכתבנו דמוכח פדברי הה"מ דילפינו מפועז שםברכין ברפת נישואין בבית נישואין משמע דבפועז הוי הפרכה ביום הנשואין אף שהיה בתוך ז' נקיים ע"ש וכן משמע מקרא דכתיב גבי יעקב מלא שבוע זאת דילפינו מיניה בירושלמי דאין מערבין שמחה בשמחה אע"ג דהוי גבי רחל תוך ז' נקיים דנתעורר חימוד שלה פשאמר לכן וניתנה לה גם את זאת ומשמע דנשא אותה מיד לאחר שבוע זאת אף דהיה יום ז' לחימוד ולכאורה מוכח ג"כ דבאיסור דרבנן קונה חופה מהא דכתבו תוס' ביומא דף י"ג ד"ה ולחודא בירושלמי משמע אשה אחרת מתקינן וכו' שיקדש זאת ביו"כ ומשמע כמי דכנס אותה פדאמר שם כל כמה דלא פנס להו לאו ביתו הוא אף דאינה ראוי לביאה מצד איסור יוה"כ גם מחמת ז' נקיים אבא דכיון דחמשה עינויים.

הם מדרבנן וגם ז' נקיים מדרבנן הוי ראוי לביאה מיהו לפמ"ש הרמב"ם דחמשה עינויים דאורייתא פדאי' בא"ח סי' תרי"א צ"ל כמ"ש לעיל דהירושלמי ס"ל דלא בעינן יחוד הראוי לביאה או דפליג אגמרא דידן אף בהא דכל כמה דלא פנס לה ומיהא בהא דפשיטא ליה לה"ה הביאו הב"י דהא דתבעה לינשא ונתפייס' דרבנן פינו דלא הרגישה, וכתב הט"ז בי"ד סימן קצ"ב הא"ף מצינו גזירה זו ע"ש י"ל דאף דבלא הרגישה הוא מדרבנן מ"מ לפמ"ש תוס' בריש גיטין אהא דאשה נאמנת על ז' נקיים דע"א נאמן באיסורין פינו שאינה בחזקת רואין א"כ י"ל דהכא פינו דהו' חזקה דראתה משום חימוד אינה נאמנת לומר שלא הרגישה וממילא מתוך מה שהקשה הט"ז שם מתמר ורות שלא חששו לשבעה נקיים דחימוד פינו דהוי יודעים בעצמן שלא הרגישו אין עליהם איסור וצ"ע: בהג"ה אשה חולנות אע"פ שפנסה וכו' אינה חופה כלל כן הוא בתשובת הרא"ש סי' נ"ד וכו' הדרישה דס"ל דחולנות גרע מנדה דנדה ראוי' לכשתטהר משא"כ בחולנות שחלתה חובת מות דאינה ראוי' לביאה כלל והח"מ הקשה מנ"ל לחלק הא גם הכא איפא למימר רוב חולים לחיים ועוד הא קי"ל יש חופה לפסולות דהיינו אלמנה לכה"ג אע"ג דלעולם לא תהי' ראוי' לביאה וכבר פתבנו לעיל ליישב לשיטת הרמב"ם ז"ל הא דיש חופה לפסולות כמ"ש הל"מ דהתם משום חומרא דתרומה הוא דלא קידש אותה ולא קנה אותה כלל אף דר"ש אמר שם אמתני' דלא שטיתי ארוסה וכו' דמייירי בחופה אחר קדושין דהוי נשואה כבר פתבנו דלמסקנא לא קי"ל הכי ובאמת הרא"ש לא הקשה על הרמב"ם מזה ואדרבה משמע מסתמא דסוגי' דקדושין דף כ"ז ע"ב דילפינו גילגול מהאי מתני' אלמא דס"ל דאין חופה לפסולות וכ"ש דא"ש לפמ"ש דרב לא אמר יש חופה לפסולות אלא לענין תרומה ממילא דמתוך קוש' התוס' שם מנ"ל לרב גילגול שבועה בקרקעות ע"ש: ונראה עוד משם משמע דאין לחלק בין שהיא ודאי אסורה עליו עולמות או משום

ספק דאל"כ קשה מה הוכיח ר"ש דיש חנופה לפסולות מהאי דסוטה דהא בסוטה הוי ספק פנין שרוצה להשקותה ותהי' מותרת לו משא"כ בשאר חנופה לפסולות דאסורה עליו: עולמות אע"כ צ"ל דאין לחלק פנין דאיפא ספק שמא לא תמצא טהורה ליכא חיבת ביאה וכ"ש לפמ"ש דמהא דילפינו באמת גילגול שבועה משום דליכא לאוקמא בנכנסה לחנופה ולא נבעלה משום דאין חנופה לפסולות א"כ מוכח דאפי' בספק לא הוי חנופה א"כ ה"ה בחולה פנין דהוי ספק אם תהי' ראוי' לביאה פנין שהיא בספנת מנת ולא קניא חנופה ומה שהקשה הט"ז למה לא זכה הבעל פדין מתנת שכ"מ שאין קצריה קננו נ"ל דיקפה תירץ הב"ש דאין פאן מחילה ותו דיש לדמות דבר זה להא דאמר בפ' מ"ש דף קמ"ח דאומר שמואל שמא לא גמר: להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה א"כ אפי' הי' דעתה.

שירשנה מ"מ שמא לא גמר להקנותו אלא בחנופה וכיון דבטלה חנופה: ממילא בטלה הירושיה: בהג"ה ונהגו שמתעניין ובמהר"ם מינץ פתב ב' טעמים א' דהוי יום: שנמחל עונותיהן והב' שלא ישתפרו בשעת קדושין ונראה דצריף ב' טעמים דאי משום שכרות לחוד הי' נכון לקדש ולעשות החנופה בפוקר וצריף טעם שנמחלו עונותיהם דא"א להתענות אחר החנופה דמשעת הברכה מתחילין ז' ימי משתה כמ"ש בס"ב ויהי כרגל: עליו שמחת הרגל ואי משום מחילה לחוד הוי ראוי שיתענה: ויאכל קודם החנופה כדאי בא"ח סי' רמ"ט דבתענית בע"ש לא ישלים, שלא יכניס לשבת פשהוא מעונה וכן הוא בפ' בפל מערבין שלא היו משלימין בט' באב שנדחה מפני שי"ט שלהם הי' ע"ש וכן הוא בא"ח סי' תקכ"ט ס"ט א"כ ה"נ הי' ראוי לאכול קודם החנופה שלא יכניס לחנופה פשהוא מעונה אלא משום חשש שכרות א"א לעשות פן א"כ לפ"ז במקום שהקדושין הם בשעת שידוכין והחנופה היא לאחר זמן ראוי לעשות הקדושין בפוקר קודם אכילה משום חשש שכרות וביום החנופה ראוי שיתענה עד קודם החנופה ויטעון קודם החנופה פנין דכבר פעשה הקדושין אין חשש משום שכרות.

ומ"ש הב"ש והמ"א סי' תקע"ו דבקטנה שהאב מקבל קדושין צריף הוא להתענות נראה דכיון שנוהגו שהיא בעצמה מקבלת הקדושין וכמ"ש הרמ"א בהג"ה סי' ל"ז סי' אם גלוי לכל שמכניה לחנופה ולקבל קדושי' הוי כאמר לה בפני עדים קבלי קדושי' א"כ אין חשש קא פבר הכינה לחנופה מן הפוקר שם: שם אם קדשה בטעות בהגהת מרדכי מביא פמה ראיות לזה ונראה דגם ז' ימי משתה מתחילין משעת חנופה ראשונה אף שהיא בטעות דהא ז' ימי המשטה מתחילין משעת הברכה כדאי בס"ב ויש סמך לדבר מקרא דויעש יעקב פן וימלא שבווע זאת וכתרגומו ואשלם שבועתא דדא הרי שהתחיל' ז' ימי המשטה מיום החנופה אף שהי' בטעות ואין לומר דאין ראי' משם דכיון שנבעלה קודם אי נחשב משעה שנתרצה אין לו אלא ג' ימים לשמחה פדין בעולה ז"א דהא פתב מלא שבווע זאת ע"כ דחשב לה ז' ימים מיום הראשון: סעיף ב' פשר הדבר וכו' אע"ג דס"ל להרמב"ם וש"ע דחופר היינו יחוד הראוי לביאה א"כ פנין דהסתן אסור להתניחוד ממילא א"א לעשות חנופה דהיינו יחוד באמת מפאן נמי ראיות לדברי הב"ח שכ' בס"ב נ"ה דאף אם יש שם אדם אקרי יחוד פנין קום המינוחד להם לבדם ודוסק לומר דהש"ע מירי בז' נקיים של ל דם חימוד שכ' הה"מ דבדיעבד מהני חנופה אפי' לדעת הרמב"ם ז"ל חדא דלא משמע בלשון הרמב"ם פן ותו דהא פתב הרמב"ם בת"ח מותר לכתחילה

בזה: סימן ס"ב סעיף א' צריך לברך ברפת חתנים שא החתן קודם נשואין וכתב הב"ש ומה ראיה דעיקר החנופה הוא האכילה.

בוא צנוע דאל"כ איך מברכין קודם קדושין פדי שיהא עובר לעשייתן וב נשואין מברכין תחת החנופה. ולענ"ד נראה דא"א לומר פן דאילו הוי ברפת נשואין בשביל היחוד שאח"כ הוי ההליכה מהחנופה לבית החחט הפסק בין הברכה לנשואין פדאיתא בא"ח סימן חית סי"ג ומן הרמב"ם והטור קודם פניסה היינו בבית החתונה קודם פניסתן יישוהמינחוד לחתן וכלה דמחדר לחדר לא הוי הפסק פדאיתא במ"א שם ס"ק י"ו אלא נראה פינו דמנהגינו לקדש תחת החנופה א"כ א"א לברך ברפת נשואין קודם פניסתן לחנופה פינו דעדיין לא קדשה ויהא ברפת ארוסין והקדושין הפסק בין ברפת נשואין לנשואין וגם עדיין לא נקראו בשם חתן וכלה קודם הקדושין ע"כ מברכין תיכף אחר הקדושין מיהו מה שנוהגין אף באלמנה פן אף דבאלמנה אין החנופה קונה אלא היחוד צ"ל דאפ"ה לא הוי הליכה הפסק משום דכבר התחיל החנופה אלא שאינה נגמרת לקנות עד היחוד ועכ"פ לא הפסק בין ברכה לחנופה ועיין בסמוך כ"ש לפי מנהג אשכנז שנוהגין אחר החנופה שברחוב מיד פשפאין לבית עושין סעודה ומברכין ז"ב קוד' היחוד ע"כ צ"ל דס"ל דעיקר החנופה מה שעושין רחוב דאל"ה האיך שייך לברך ב"פ ז"ב קודם החנופה מיהו מה שעושין פן אפי' באלמנה צ"ע ונכון הדבר לייחדם קודם הסעודה: שם ואם יש שם יין מביא פוס יין וכו' ומברך על היין תחלה וכתב הד"מ שנוהגין לברך תחלה על היין דלא כראב"י מיהו לאחר הסעודה פשמברכין ברפת נשואין נוהגין פדברי ראב"י ונראה ליתן טעם זה דאמרי' בר"פ אילו דברים וב"ה אומרים מברך על היין שהיין נרם לקדושה תאמר ד"א ברפת היין תדירא מאי ד"א וכ"ת התם תרתי הקא חדא ה"ל תרתי גינהו וכו' וכיון דהקא פתב הרמב"ם ונוס אינו מעכב א"כ הנשואין גורמין ליין שיבוא ואין היין גורם שאר ברכות שהרי אף בלא יין מברכין אותן ול"ד לקדוש שאינו אלא היין א"כ אף שברפת היין תדירא מ"מ הוי הקא תרתי שפבר קודמין נשואין ועדיין יין לא פא כדס"ל כב"ש שם אלא דברכת החנופה פינו שמברכין לפני הנשואין דעיקר הוא היחוד כמ"ש לעיל ח"פ שייך לומר שפבר קודמין הנשואין ועדיין יין לא פא ממילא ברפת מין קודם דהוי תדירא אבל אחר הסעודה שפבר קודמין הנשואין וא"כ הוי הקא תרתי שפבר קודמין הנשואין והנשואין גורמין ליין שיבוא דאי משום ברפת המזון הא קי"ל דבה"מ אינה טעונה פוס ותו דעיקר הסעודה היא מחמת הנשואין ובזה י"ל מה שהקשה הרא"ש פרק ע"פ שמן יו"ד הא דמברכין בפה"ג אחר בה"מ ולא קודם בה"מ פמו בקידוש ומברכין בפה"ג קודם קידוש ולפמ"ש י"ל משום דבה"מ אית ביה תרתי שנתתיב בבה"מ קודם שבא היין וגם הוא גורם ליין שיבוא אבל היין אינו גורם לבה"מ למ"ד א"צ פוס ואפי' לדעת הרא"ש דס"ל דטעינה יוס מ"מ אם אין לו פוס נמי מחויב לברך בה"מ ול"ד לקידוש שאינו מקדש אלא על היין וגם י"ל דבה"מ חשיב תדיר פמו יין: סעיף ב' יש לו לאדם לישא נשים רבות אבל לשמחם וכו' לשון הרמב"ם.

וכתב הח"מ ויש לו סמוך במ"ק דף ית ולכאורה קשה דהתם משמע איפכא דהא אמר טעם דאין נושאין שים במועד שאין מערבין שמחה בשמחה משמע דאסור לישא במועד אף אם ירצה לעשות ז' ימי המשטה אחר המועד וכן משמע מקרא הביאו תוספות שם בשם הירושלמי וכ"כ הרמב"ם שם דין י"ד דאין ושאין נשים במועד פמו שפארנו לפי

שָׂאִין מְעַרְבִין שְׁמִחָה בְּשְׂמִחָה מְאֹמֵר מְלֵא שְׁבוּעַ זֹאת מְשֻׁמַּע שְׁלֵא נִיטָן לוֹ רַחֵל עַד אַחַר שְׁהַשְׁלִים וּבֹזֵן זֹאת וְלֹא נִשְׂאָה מִיָּד לַעֲשׂוֹת ז' יָמֵי מִשְׁתָּה אַחַר שְׁבוּעַ זֹאת וְכֵן לְדַקְדָּק בְּכַתְּנוּבוֹת דָּף ד' ע"ב מֵאֵי אֲנוֹס אָמַר רַבָּא דְאֶמְרֵי שׁוּר צָבָא א לְעִיר ה"ד אֵי דְאֶתִי וְחֲלִיף לִיעֲכָב וּפְיָרֵשׁ הַתּוֹס' שְׂאֵם יִתְעַכֵּב כָּל מ ד' ד' אֵין לוֹ לַעֲכָב עַד יוֹם ד' אַחַר הָרִי שְׁעָקְרוּ תַקְנוֹת חֲכָמִים תַּנְשֵׂא בְיוֹם ד' וְלֹא אָמְרוּ שְׂתַפְנִס בְיוֹם ד' וְיַעֲשֶׂה סְעוּדָה אַחַר שְׁחֲלַף צ צָבָא מְשֻׁמַּע דְאֵין לְהַפְסִיק בֵּין הַחֲנוּפָה לְשַׁבְעַת יָמֵי מִשְׁתָּה וְאַף מִתּוֹךְ לְשׁוֹן הָרִי"ף שְׁהִבִּיא הָרֵא"ש בְּכַתְּנוּבוֹת סִימָן נִיּוֹ מְשֻׁמַּע דְהִיכָא יָכָא פְּסִידָא נִכְנָס לְחֲנוּפָה מִיָּד וּמֵיחָ ז' יָמֵי מִשְׁתָּה עַד אַחַר ז' יָמֵי אֲבִילוֹת כְּבָר כְּתִב הָרֵא"ש שֶׁשׁ דְאֵין לְהַפְסִיק בְּאַבְיָלוֹת לְבִין חֲנוּפָה וְשַׁבְעַת הַמִּשְׁתָּה א"כ מנ"ל לְרַמְב"ם לְהַתִּיר לְכַתְּחֵלָה לְהַפְסִיק בֵּין הַחֲנוּפָה בֵּין שַׁבְעַת יָמֵי הַמִּשְׁתָּה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֵין לְהִבִּיא רְאִיָּה מִמִּתְּנִיתֵן דְכַתְּנוּבוֹת דָּף .

ע"ב הֵיוּ יוֹצֵאת פְּלוֹן בְיוֹם אֶחָד דְמְשֻׁמַּע שְׁנִשְׂא פְּלוֹן בְיוֹם אֶחָד דְהָא שְׁעָבוּד דְכַתְּנוּבָה מִתְחִיל מְשַׁעַת נִשְׂוֹאִין (וְעֵינֵין בְּחִידוּשֵׁינוּ שֶׁשׁ דָּף צ"ד בְּתוֹס' ה לִימָא רַב דְאָמַר כר"מ ע"ש) מ"מ י"ל דְמִיָּרִי בְעֵבֶר וְנִשְׂא בְיוֹם א' אָבֵל כְּתַחֲלָה אֵין לַעֲשׂוֹת בְיוֹם אֶחָד וְעַמ"ש לְקַמָּן בְּסִי' ס"ד ס"ו בְּזֵה: אָפֵר פְּרֵשׁ גַּם לְשׁוֹן הָרַמְב"ם פֶּן הָא דכ' יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לִישְׂא הֵינֵנו דְמַצַּד הַנִּשְׂוֹאִין אֵין בּוֹ אִיסוּר אֱלָא פִּינּוֹן שְׁהַשְׂמִחָה הַ לְשִׁמּוֹחַ עִם כָּל א' וְא' דְאֵין מְעַרְבִין וְכו' עַל פֶּן אֵין לַעֲשׂוֹת בְיוֹם וְכ"מ אִם מְחֵלָה שְׂמִחָתָה דְמִהֵנִי בְּזֵה מְחִילָה כְּמ"ש הָרַמְב"ם לְקַמָּן ס"ד ס"ב בְּשֵׁם רִי"ו וְכְמ"ש שֶׁשׁ אַע"ג דְהֵי צְעָרָא דְגוּפָא לֹא יָפָא מְעוּנָה דְמִהֵנִי בְּיָה מְחִילָה כְּדֵא"י בְּכַתְּנוּבַת דָּף ס"א בְּרִשׁוֹת כְּמָה עֵי אֱלָא שְׁיִכּוּלָה לְחֲזוֹר בְּהָ וְאַף שְׁכַתְּבֵנוּ שֶׁשׁ דְבִבְתוּלָה לֹא מִהֵנִי מְחִילָה עִם אִיסוּרָא דִּידְנֵיהּ כְּדָאֵמַר בְּפִרְקֵי ר"א הַחֲתוּן דוֹמָה לְמִלְוָה מ"מ יָכוֹל שְׁנוֹת כְּמָה נִשְׂוֹאִין בְיוֹם א' וְסָגִי בְּפַעַם א' ז' יָמִים לְבִרְכָתוֹ וְיָמֵי פְּתוֹ וְנִרְאָה דְלִפִּי מַה שְׂאָמַר שֶׁשׁ בְּמ"ק דְמִנְתֵּר לִישְׂא עֲרַב הָרַגְל יוֹם דְעֵיקָר שְׂמִחָה חַד יוֹמָא א"כ יָכוֹל לִישְׂא בְיוֹם שְׁנֵי שְׁל נִשְׂוֹאִין אֶף מְקָרָא דְמְלֵא שְׁבוּעַ זֹאת מְשֻׁמַּע דְצָרִיף לְהַמְתִּין עַד שְׁהַשְׁלִים ז' יָמֵי מִשְׁתָּה דְרֵאשׁוֹנָה דַּא"ל"כ הִי לוֹ לִיטָן רַחֵל בְיוֹם שְׁנֵי וְאַפְשָׁר לוֹמַר לְכַמ"ש הַט"ז בִּי"ד סִי' קצ"ב דְהִיכָא דְתַבְעָה לִנְשְׂא וְנִתְפַּיִס' וְנִשְׂאָה מִיָּד א"צ ז' נְקִיִּים כְּדִמּוֹכַח מִתְמַר וְרוֹת א"כ י"ל דָּאֵם הִי נוֹתֵן לְרַחֵל וְיָד בְיוֹם הָרֵאשׁוֹן לֹא הֵיטָה צְרִיכָה לְהַמְתִּין ז' נְקִיִּים אָבֵל פִּינּוֹן דְאֵין מְעַרְבִין שְׂמִחָה בְּשְׂמִחָה וְצָרִיף לְהַמְתִּין יוֹם א' מִמִּילָא הֵיטָה צְרִיכָה לְהַמְתִּין ז' נְקִיִּים שְׁנַתְעוֹרֵר דָּם חִימוּד שֶׁל רַחֵל מְשַׁעָה שְׂאָמַר וְנִתְנָה לָהּ גַּם אֵת זֹאת אֶף שְׁכַתְּבֵנוּ לְעִיל בְּסִי' הַקּוּדָם דַּת"ח וְנוֹתֵר לִישְׂא אִשָּׁה תוֹךְ ז' נְקִיִּים וְכְדִמּוֹכַח מִמָּה שְׁנִשְׂא יַעֲקֹב בְיוֹם ז' י"ל, כְּמ"ש הַה"מ בְּעִנְבּוּדָא דְרַבִּינָא בְּגִנְדָה דָּף ס"ו שְׁרָצָה שְׂתֵהָא הַחֲנוּפָה סְמוּךְ לְטַבִּילָה שְׂתֵהָי' רְאוּי לְחִיבַת לִילָה הָרֵאשִׁין וְכְמ"ש שֶׁשׁ: עוֹד הִי נִרְאָה לוֹמַר דְהָרַמְב"ם מְפָרֵשׁ הָא דְקָאֵמַר עֵיקָר שְׂמִחָה חַד יוֹמָא הֵינֵנו כְּמ"ש הָרֵא"ש לְפ"ש הָא דְאָמַר יוֹמָא קָמָא מְבָרַךְ שִׁית הֵינֵנו סְעוּדָה קַמִּיתָא ה"נ יֵשׁ לְפָרֵשׁ הָא דְקָאֵמַר עֵיקָר שְׂמִחָה חַד יוֹמָא הֵינֵנו סְעוּדָה קַמִּיתָא וְלִפ"ז יָכוֹל לִישְׂא כְּמָה נְשִׁים בְיוֹם א' וְיַעֲשֶׂה לְכָל א' סְעוּדָה בְּפ"ע בְּאוֹתוֹ יוֹם דְעֵיקָר שְׂמִחָה הֵי סְעוּדָה קַמִּיתָא וְאִח"ז אֵין קַפִּידָא וְכ"ש הַב"ש בְּסִי' הַדְּהָרַמְב"ם ס"ל דְיוֹמָא קָמָא הֵינֵנו כָּל הַיּוֹם אֵינוֹ מוּבָן אֲדַרְבָּה הָא הָרַמְב"ם ס"ל דְאִפִּי אוֹתוֹן שְׂשֻׁמַּעוֹ הַחֲנוּפָה אֵין מְבָרְכִין בְּשִׁבְלֵם עוֹד אִפִּי סְעוּדָה קַמִּיתָא: סְעִיף ג' אִם יֵשׁ ב' חֲתָנִים בְּיַחַד אֱלָא אִם הִי דְעָתוֹ עַל שְׁנֵיהֶם נִרְאָה דְמִיָּרִי שְׁכָבֵר קִדְשׁוֹ כ"א בְּפ"ע אָבֵל לְפִי מְנַהֲגֵינוּ שְׁהַקְדוּשִׁין תַּחַת הַחֲנוּפָה א"כ הַקְדִּים בְּרַכַּת נִשְׂוֹאִין לְקְדוּשִׁין שֶׁל חֲבִירוֹ

ולא מצינו ברכת נישואין קודם קדושין כמ"ש לעיל ותו דאם יכונן גם בברכת אירוסין לפטור את חבירו הא הוי ברכת נישואין הפסק ואם לא יכונן בברכת אירוסין לשיניהם א"כ הוי ברכת אירוסין דשני הפסק בין ברכת נישואין דראשון לנישואין דשני וכמ"ש דמהאי טעמא מברכין על פל' א' על היין בפ"ע משום דאירוסין ונישואין תרי מילי נינהו ואפשר דעת הרמ"א היינו שמברכין על הראשון ברכת אירוסין ודעתו לפטור השני שיבוא אח"כ ומברך לשני ברכת נישואין ופותר גם הראשון בברכת נישואין והיינו שכ' כמו שנתבאר במילה בי"ד סי' רמ"ה ס"ה דהראשון מברך על המילה ועולה גם לשני והשני יברך על הפוס אשר קידש ידיד מבטן: סעיף ד' אין מברכין ברכת חתנים וכו' וכתב התה"ד סי' ק"מ בשם תשובת מיימוני דאין ברכות מעפבות וכי תעלה על דעתך אם אין במדינה עשרה שלא תנשא אשה משום ברכת חתנים ב' והב"י פתב עליו מה טענה היא זו דאה"נ אם אין שם עשרה לא תנשא אשה נראה דאין פונתו שיבטל עצמו מפ"ו דנודאי או לדחות מצות פ"ו דנדחה בפני עשה דלעולם בהם תעבדו כדאימא בגיטין דף מ"א וגבי שפחה שחצ' ב"ח התירו לשחררה שלא יהא נוהגין בה מנהג הפקר וכ"ש בפני תקנתא דברכות שהיא מדרבנן ונראה דא כה תקנתא בזה שישא אותה בתורת פלגש ל"מ לדעת הראב"ד שכ' תבנו בסי' כ"ו שמונתרת להדיוט אפי' לדעת הרמב"ם פתבנו שם דאם ק' דשה ונשא בתורת פלגש מותרת בלא ברכה ובלא חופה נראה דהיינו דאמרו פלה בלא ברכה אסורה ולא אמרו אשה בלא ברכה ועמ"ש לעיל בזה ולפמ"ש י"ל דוקא שושא בתורת פלה ואישות אבל בתורת פלגש אינה צריכה ברכה וי"ל עוד מ"ש פלה בלא ברכה היינו בלא שום ברכה אבל פיון שיכולין לברך ברכת אשר ברא דאין צריכה עשרה לית בי' איסורא: סעיף ה' ואין מברכין ברכה זו לא עבדים ולא קטנים פן הוא לשון הרמב"ם משמע מדבריו דס"ל ג"כ דברכת אשר ברא א"צ עשרה דבדבר שצריך עשרה פשיטא דאין עבד וקטן מצטרפין וכ"ש דאין יכולין להוציא אע"כ דמייירי בברכת אשר ברא דא"צ עשרה ולא שייך צירוף עבד או קטן אלא פיון דעבד וקטן לאו בני נישואין נינהו אין יכולין להוציא ידי חובתן בברכה זו דלא שייכי בגווייהו ולפ"ז משמע קצת דס"ל דאפי' ג' לא בעי מדלא קאמר אין מצטרפין לעבד או קטן לענין ג'.

מיהו י"ל דאע"ג דאין מצטרפים לעשרה מ"מ יכולין לברך ברכה זו כמו ברכת הפטרה דקי"ל דקטן מפטיר: סעיף ו' עד כמה מברכין וכו' ביום ראשון בלבד וכו' והנה הרא"ש פתב יומא קמא היינו סעודה קמייטא וראייתו מהא דאמר ריב"ל לבני' בפסחים דף ל"ו יומא קמא לא תלושי לי בדובשא וכו' דהיינו לילה ראשונה דבעינן לחם עונגי ואפשר דס"ל להחולקי' על הרא"ש דגם שם פירושא דיומא קמא היינו פל' י"ט ראשון דחייב ב"ט לאכול פת שמברכין עליו בה"מ פדאימא בא"ח סי' קפ"ח משא"כ בגילוש בדבש דאין מברכין עליו בה"מ פדאי' בא"ח סימן קס"ח ועיין במ"א שם ולכאורה מוכח פן דאם נפרש יומא קמא היינו סעודה ראשונה ומכאן ואילך סעוד' שניה אפי' באותו יום אפתי לא א"ש הא דאמר שם גבי ר"ע שבתו הנה אצל ר"א ור"י ולשתי להם וכו' הא בי"ט ראשון הא בי"ט שני הול"ל הא בסעודה ראשונה הא בסעודה שניה ולפמ"ש א"ש יום שני היינו חה"מ שאין חיוב לאכול פת ולדעת הרא"ש צ"ל י"ט שני לאו דוקא אלא סעודה שניה של י"ט ועיין בחידושי פסחים שכתבתי דהא דלש ר"ע בנין שמון ודבש היינו שהנה מסופק בענין הפרשת חלה דפליגי ר"א ור"י שם דף מ"ז במפריש חלה

הטוןמאה ביי"ט דלר"א מןזקרין עליו משום הואיל דאי בעי מיתשל ומות לאפות הואיל וכל חדא חזיא ליה ולר"י דל"ל הואיל אסור לאפות ואינו מןזקרי עליו ע"ש ולפ"ז י"ל שלא הי' שם פהן טהור ולקח לש במי פירות דפטור מחלה כדי לקיים דעת שניהם ולקח קאמר דוקא שהיה ביו"ט שני ולא בחה"מ ועיין ב"ש בס"ק ה' שפתב דרמב"ם ס"ל יומא קמא היינו כל היום מברכין וכבר פתבנו דאין דבריו מוכנים דהא דרמב"ם ס"ל דאומן ששמעו בשעת החופה אין מברכין אפי' בסעודה קמייא ומה"ת נימא דאף אומן ששמעו בסעודה א' מברכים בשבילם עוד בסעודה שניה באותו יום ונראה פוננתו למ"ש בתשובת מ"ם סימן מ"ם שדין זה דומה למ"ש במ"ק גבי סעודת הבראה שאסור לאכול משלו דהרא"ש והטור פירש שם סעודה קמייא ונהביאו שם ראיה ג"כ מהאי דפסחים פנ"ל וכתב הב"י שם דפשט לשון הרמב"ם משמע בדברי הוספות דהיינו כל היום ולפמ"ש א"א לפרש הכי והש"ע פתב שם סעודה ראשונה וכן משמע בדבריו פאן בסעיף זין דאין מברכין אלא בסעודה קמייא: שם בהג"ה ואילו ז' מתחילין מיד אחר ז' ברכות וכן משמע מ"ש תוס' בכתובות דף מ"ז שפסוק לה בשבתות וי"ט אע"ג דאסור לישא איפא למימר דהכא מיירי שעה א' לפני י"ט וכו' והיינו משום דעיקר שמחה חד יומא כדאימא במ"ק מותר לישא ערב הרגל דעיקר שמחה חד יומא אלמא דחשיב לשעה זו חד יומא מיהו התם מיירי בבתולה אבל בבחור שנשא אלמנה משמע דלכ"ע בעינן יחוד הראוי לביאה א"כ אם לא עשו היחוד עד הלילה אין לחשוב ז' ימי המשטה אלא מהתחלת היחוד דאין סברא לחשוב ז' ימי המשטה קודם החופה אף לפמ"ש לעיל דע"כ צ"ל דגם באלמנה מקרי החופה שעושין ברחוב התחלת החופה דאל"ה הוי הליכה מחופה לביתו הפסק בין ברכה ליחוד א"כ שפיר י"ל פיון דהוי התחלת החופה מתחילין למנות ז' ימי משטה ואותו יום פתב הפ"ח בי"ד סי' שצ"א בשם הרוקח ה הביאו ב"ש בס"ק ד' אחר ביאת מצוה אין מברכין ח"ב וש"ב ומכ"ש דאין מברכין ז"ב והקשה עליו הא מדינא דש"ס בתולה נבעלת ליל ה' ותנ' מברכין כל ז' וכן קשה עליו ממ"ש שאין מברכין ש"ב משמע דליפא שמחה וביעקב פתיב מלא שבוע זאת אף דכבר בא עלי' ונרא' ליישב לפמ"ש הרמב"ם דבחופת נדה אין מברכים ז"ב משום דלא חזי' לביא' אין מברכין ז"ב ס"ל לרוקח דלא אמרו מברך כל ז' אלא קודם תקנ' שצריך לפרוש אחר בעילת מצו' נזכר בפשנ' משא"כ אחר התקנ' לפרוש אחר הבעיל' כמו מנדה אזלא לה חיבת חופה לקח אין מברכין וכ"כ המרדכי והביאו הח"מ לעיל בסי' ס"א א"א דאם פרס' נדה תוך ימי חופ' פסקה לה חיבת ביאה ע"ש והא דר' אשי יומא קמא מברך פולה מפאן ואילך וכו' אפי' למפרשים יומא קמא כל היום י"ל מפאן ואילך קודם שבא עלי' א"נ בלא הגיע זמנה לראות דדע' הרי"ף והרמב"ם בי"ד סי' קצ"ב דלא היתה התקנה בזה א"נ שהי' בבחור שנשא אלמנה ולפ"ז י"ל הא דאמר שם שמברך ש"ב עד תריסר ירחי שתא היינו לאחר שטבלה חוזר ומברך ש"ב ובה מיושב נמי קוש' התו' בכתובת דף ג' ד"ה אשה נשאת בכל יום ק' לרשב"א תהא פאלמנה ותינשא בה' וכו' ולפמ"ש י"ל דא"צ בזה תקנה בבתולה פיון דלאחר שבעל בלילה שלאחר החופה פסקה חיבת חופה ואין חשש ושום שמחה משא"כ באלמנה שמתרת לו גם אחר ביאה וחיוב בשמחה: סעיף ז' בהג"ה אבל אם אוכל עם ב"ב לכאורה משמע מלשון התו' בכתובת דף מ"ז ד"ה מסר לה בשבתות וי"ט א"נ או נישואין בלא סעודה וכו' אע"ג דע"כ סעודת הרגל עם ב"ב מ"מ

לא חשיבא שמחה פולי האי והינינו פיון שאינו מזמין אחריו מיהו י"ל דתו' מייירי שאינו עושה סעודה כלל דהינינו שמוסרה ביי"ט אחרון קודם הלילה לאחר סעודת י"ט וע"כ צ"ל פן לדעת הרא"ש ששפתבנו לעיל דאין להפסיק בין החופה לז' ימי המשחה ולפמ"ש דמייירי ביי"ט אחרון א"ש ובזה מתנרץ מה שהקשה מהרש"ל שם על התוס' מדקאמר במ"ק דאין כונסין ואין עושין סעודת אירוסין משמע דכניסה אפי' בלא סעודה אסור ולפמ"ש י"ל דהא דתנו אין כונסין היינו משום דא"א לכוונסה ביו"ט אחרון אחר סעודת י"ט דבי"ט בל"ז אסור דקונה קנין ביי"ט כמ"ש בס"י ס"א פדאמר בירושלמי דאסור לקנות קנין ביו"ט וע"כ דמייירי בחה"מ א"כ פל סעודה שאחריו נקראת סעודת גישואין אפי' עם שב לבד הוי בפסעודה שמחת גישואין ואינה ניפרת שמחת הרגל ושפיר קאמר ברי' דאין כונסין סתמא אבל בסוגיא דכתובת דמייירי מדאורייתא שפיר יכול האב למסור בתו ביי"ט אחרון אחר הסעודה דאין אסור קנין מן התורה ולפ"ז משמע איפכא דאפי' עם ב"ב מקרי שמחת גישואין: שם בהג"ה מברך בשבילם לילה ויום כ"כ הר"ן פ"ק דכתובת חם תוס' ובאמת צ"ע בשלמא יומא קמא דגישואין י"ל הטעם דכל היום הוי השמחה כדאמר במ"ק עיקר שמחה יום ראשון אבל בפ"ח מנ"ל לומר שירבה בשבילם כל היום אפי' בסעודה שני' ואפשר דמפרשי דהא דאמר ר' אשי איקלע כבי רב פהנא יומא קמא קאי על יומא קמא דאיקלע לשם ואפשר הטעם דלילה ויום דוקא דכי היכא דמצינו גבי שבת דכבוד יום קידם לכבוד לילה משום דכבוד יום חשיבא טפי ה"נ אף שהיה פ"ח בכילה מ"מ סעודת היום חשיבה טפי ומרבים בשבילם יותר מבלילה ובזה מיושב מ"ש הב"ש דלמה להו למימר דגבי סעודת שחרית שבת כבוד יום עדיף ולפמ"ש א"ש דמהא גופא למדו הו' מלתא דלילה ויום וממילא מיושב מה שהקשה הב"ש על רמ"א פיון דהביא דעת פוסקים אלו ל"ל בפסעודה ג' הטעם דההדרישא כ"ש ולפמ"ש דדוקא סעודת שחרית חשיבה א"ש ועיין תשובת מ"ע סי' מ' שכ' דה' ג' נמי מקרי פנים חדשות ע"פ הסוד בספר הזוהר: סעיף ט' שאין לומר על פוס בה"מ וכו'.

נראה דיכול אחד לברך בה"מ ויוציא פולם וששה ברכות יכול ליתן לאחר לברך ואח"כ מברך המברך בה"מ בפה"ג על כוס שלו ומוציא אף לאותו שפירך ו' ברכות ול"ד למ"ש והוא מברך על המוגמר דברכת גשואיו מילתא אחריתא היא ואינה שייך לבה"מ וכן משמע מלשון הרמב"ם וש"ע לעיל בסעיף ה' ואיו מברכין ברכה זו לא עבד וקטן אע"ג דהוא בנדאי לא בירך בה"מ דהאיך יוציא עבד או קטן אחרים ידי איבהו וכן משמע מהא דלוי איקלע לבו ר' ובריה שית וכו' משמע דלא ברכו ברפת היין דא"כ ה"ל שבועה אלא דאותו שפירך בה"מ בירך על כוס של בה"מ: סימן ס"ג סעיף א מותר לבעול בתחלה בשבת והנה בהג"ה דכתובות דף ז' פתב ולפי מהסם דלעיל מסיק טעמא דבקיאה בדהטנייה א"כ פיון דאנו אין בקיאה אסור וכן באגודה סי' ז' פתב והוא שיתפנוין בדהטנייה וכו' פתב ה"ט"ז בשם של"ה והב"ח והט"ז הקשו עליו דהא מסקנת דגמרא בכתובת דדם מפקיד פקיד ומקלקל הוא אצל הפתח ע"ש בא"ח סימן ר"פ ולכאורה היה נראה הטעם דאגודה והג"א בזה משום דכתבו תוס' שם דף ה' ע"ב ד"ה את"ל אע"ג דפטור אבל אסור מיהא הכא לכתחלה משום דאיכ' תרתי מקלקלין בחבורה ואינו ונתפנוין וכו' א"כ י"ל דלאותן שאינו בקיאה דהוי פ"ר אע"ג דהוי מקלקל אפ"ה אסור לכתחלה אף באמת ז"א דמוכח דבמקלקל בדבר שאינו מתפנוין מותר אפי' הוי פסיק ריש' מסוגיא דשבת דף

קי"ג א"ל רבא לר"נ מ"ש עמודים דלא אלימא דקעביד גנמות גנמות ממילא וכו' וכמ"ש
המ"א בסי' ש"ד סק"ה והמ"א שם הביא ג"כ ראיה מתוס' דאין מקצת עלים מגולים
בשבת דף נ"א ע"ש ותו דהקא עדיף שפכתבו תוס' שם בכתובות דהקא שרי טפי משום
דהוי מצנה וכו' והכי קי"ל בא"ח סימן ש"ז דכל שבות דשבות מיתר במקום מצנה ונראה
דטעם הג"א נאגודה הוא משום דכיון דהא דרב ושמואל פליגי ביה בי רב ונהרדאי ס"ל
דרב אוסר ושמואל שרי' היינו משום דס"ל דמתקן הוי וטעמא דשמואל משום דשא"מ
ולטעמיהו אזלי דפליגי בדשא"מ וכיון דלא איפסק' הילכתא אי קי"ל פבי רב או
פנהרדאי אזלינו לחומרא דמתקן הוי ואף דמסיק דמותר לבעול היינו משום דהילכתא
פחכמ' דמתירין שם בדרף ה' ע"ב ואמר רבא מאן חכמים ר"ש והכי קי"ל דשא"מ מותר
אבל באינו בקיאי דהוי פ"ר יש להחמיר פנהרדאי ועוד דמוכח מהא דקאמר רבא מאן
חכמים ר"ש ולא אומר ר"י דס"ל מקלקל בחבורה פטור ש"מ דס"ל דמתקן הוי אף בש"מ
כ' בשם הרמב"ן וכמה גאונים דהאי אין בקיאי בהט"י היינו שאין יודעים כלל שיש
הט"י בעולם אבל אם יודעין אף שאין בקיאי ויש לחוש שיבעול בענגן דהוי פ"ר אפ"ה
מותר ע"ש ולענ"ד נראה ליתן טעם בדבר משום דקי"ל כר' יוחנן דאמר בפסחים דף
ע"ב אשתו נדה בעל חייב ואפי' במקום דהוי מצנה משום דה"ל לשילי יבמתו נדה בעל
פטור משום דבזיו מינה ולא ה"ל לשילי דה"ל טועה בדבר מצנה ועשה מצנה דפטור
א"כ ה"נ אפי' אם יבעול בענגן דהוי פ"ר שא"א בהט"י מ"מ הוי טועה בדבר מצנה ועשה
מצנה וכיון דאינו אלא ספק מותר לכתחילה במקום מצנה משא"כ פשלא ידע כלל דלא
חייב טועה ויותר נראה דהקושא דוקא למאי דקאמר מאן חכמים ר"ש דס"ל שם
בפסחים דלא נחלקו ר"א ור"י בשאינו ראוי שחייב אלא בראונו נחלקו וכו' א"כ
פשבועל בענגן דא"א לבוא לידי הט"י ה"ל באינו ראוי דמודה ר"י דחייב להכי פריף
פ"ר הוא ובזה א"ש מה דהקשו המפרשים הא דלא פריף אפיי לעיל על מאן דשרי למבעל
משום דשא"מ הא פ"ר הוא ולפמ"ש אינה קושא אלא לר"ש דס"ל באינו ראוי חייב
אפי' בטועה בדבר מצנה אבל מאן דידע שיש הט"י בעולם ויכוון לבעול בענגן יכול
לבא לידי הט"י אף שאינו בקי ויבעול בענגן דהוי פ"ר ה"ל טועה בדבר מצנה אפי'
לר"ש: שם וצריכה שתפסוק בטרהרה כתב הב"ש דאם מצאה פתם תוף ג' ר ימים
ראשונים של פלה י"ל דאין מחמירין חומרת הגה"מ ומרדכי בסי' קצ"ו שלא לתלות
פתם וכן בעלת הפתם שלא ראתה דם אין להחמיר וחומרא זו וכו' ע"ש ולדברי גם ביולדת
שטבלה וחזרה וראתה כל זמן שיששבת על דם טוהר דמדאורייתא טהורה יש לתלות
בג"י הראשונים וכן יש להסתפק נתבעה לינשא ונתפייסה דכ' הט"ז בי"ד סי' קצ"ב
שהוא מדרבנן אם יש פתלות כשמצאה פתם תוף ג"י הראשונים ולענ"ד דבבעלת פתם
אין החמיר דודאי דברים ותולים בהם הם מוחזקים יותר מבעלת פתם בהא קי"ל בי"ד
סי' ק"ל סמ"ג דאין תולים פתם בכתם ואפי' אם בעלת הפתם היא ביום ראשון דלא
מקלקל לה אין תולין לה ע"כ צ"ל דדברים ותולים בהם מוחזקים יותר מחזקת בעלת
פתם א"כ אין שום סברא שא תתלה בעלת פתם בג"י ראשונים בשאר דברים דהא הם
מוחזקי' יותר מבעלת פתם כמ"ש אף די"ל דלגבי עצמה שאני יש לתלות בגופה מ"מ
כיון דשאר דברים שכיחים טפי אין להחמיר דלא גרע מגדה גמורה לאחר ג"י שאחרות
תולין בה ואפ"ה הוא תולה בדברים אחרים כ"ש בעלת פתם תוף ג' שאין אחרות תולין

בה שהיא יכולה לתלות בדברים אחרים אבל בדם בתולים ויושבת על דם טוהר דקי"ל
בי"ד סי' ק"צ סמ"ב שתולין בקטנה עד שחיתה המכה או בנערה ד' לילות נדמים מצויים
א"כ י"ל דהם מן חזקים יותר משאר דברים א"כ ביושבת ול דם טוהר וכדם בתולים י"ל
דאין יכולים לתלות בג"י ראשונים כיון שאין ידוע שפסק הם מן חזקים בדמים ואף דמן
התורה דמיהן טהורה ע"מ כיון שהחמירו לטמא אותן והם שכיחים יותר אין לתלות
בדבר אחר ונראה דאפי' אם יש לה מכה שיזועה שמוציאה דם דמקיל בד"מ שם לתלות
אף בג"י ראשונים מ"מ י"ל הקא בבתולה דדמיהם מצוי טפי והוא ג"כ בגופא אין לה
לתלות אלא בפחות מגריס שא"א לזנה כמ"ש בתה"ד שם ומיהו בתבעה לינשא נראה
דיש להקל לזנות הפתם בדבר אחר אף בג"י ראשונים כיון דאינה מן חזקה בדים פלל
והוא רק חשש דרבנן כמ"ש הה"מ והט"ז ואפי' לפמ"ש בס"א די"ל דהוא מדאורייתא
דלא מהימנא פלא הרגישה משום חזקה מ"מ עגנו זה ונדאי מהימנא שאינה ומן חזקה
בדמים אח"כ ואפי' אי נימא דא פלוג כמ"ש הב"ש מ"מ נ"ל דאשה טהורה אינה יכולה
לתלות פתם באות שספירה זו נקיים מחמת דם חזקת דלא גרע מבעלת פתם שאין תולין
ה וצ"ע שלא הזכירו הפוסקים ונ"ל טעם המרדכי שכ' ונ"ל מסתברא מג"י ואילך
הפתמים טהורים אם יש לה לתלות במכה וכו' אבל אינה לידע בנדאי שפסק דם המקור
וכו' נראה ה"א דכ' מסתברא משם דבאמת כיון שאשה טהורה תולה בסופרת זין שלא
טבלה פדאי' בנדה דף ס' ובי"ד סי' ק"צ סמ"א א"כ אין ראיה אפי' אחר ג"י שנתלה בדבר
אחר כיון שגם היא בחזקת טומאה שתולין בה אע"פ שהיא מקלקלת אלא דמשמע להו
כיון דס"ל לר"י שם דף ל"ט ע"ב דאשה קובעת וסטה בימי נדתה משמע דלאו בחזקת
רואה היא מיהו דנקא במענין סתום פדאי' בדר' י"א ע"ש פרש"י בלשון שני: סימן ס"ד
סעיף א' בהג"ה חתן אסור בעשיית מלאכה פתב הח"מ אע"פ שפבר כ' בש"ע הוסיף
הרמ"א דינו מועיל מחילה שלם משום דבלא זה אסור וחתן דומה למלך פדאימתא בפרק
ר"א שהביא הר"ן ונדחק דמ"ש בסעיף ב' דמועיל מחילתה היינו לענין לאכול ולשתות
ולשמות עמה אבל לא לענין מלאכה ולענ"ד נראה דמוכח פן מן הסוגיא שהרי פתבו
התו' בכתובת דף ג' אשה נשאת בכל יום אמאי נשאת בכל יום תהא פאלמנה וכו' אלא
משום שקדו שיהא שמת עמה ג' ימים כדאמר לקמן ובתולה דלא שייך האי טעמא דליפא
למימר משפים לאומנתו והולך לו לפי שיש בהם ימי משטה וכו' צריך להבין דבריהם
דהא פתב הר"ן דהא דאמר למה ישפים והולך לאומנתו לא שיהא מותר אלא שחכמי'
ייחדו לו ימים אילו שהם ימי ביטולו א"כ אי נימא דחיישי' שייך לאומנתו ויעבור על
זמן שמחטה מה תועלת יש בשבעת ימי משטה ה"נ איפא למימר שפא יעבור ע"ז ונראה
פירושו דלא חיישינו שיעבור אלא שייפייס אמה שתמחול לו ומהני בזה מחילה אף דהוי
צער' דגופא מ"מ מהני בה מחילה כמו בעונה וכדאימתא בכתובות דף ס"א ברשות פמה
דבעי אלא אורחא דמלתא בכמה ופי' הרא"ש אעפ"י שהיא בוש' ומוחלת לו אפ"ה אית
לה צער' ולא אורח' בהכי ה"נ חשו שפא יפייס אותה אפ"ה אית לה צערא משא"כ
בבתולה כיון שהחייב עליו מצד עצמו שלא לעשות מלאכה פדאימתא בפרק ר"א לא מהני
מחילתה ואפי' אם ירצה הוא למחול על כבוד עצמו לא מהני והיינו דקאמר בפרק ר"א
דהתנן דומה למלך ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול לפ"ז צ"ל דלא מיקרי חתן
אלא כשנושא בתולה אבל בחור שנושא אלמנה לא מקרי חתן דהא אוקי בדר' זין שם

להך ברייתא דשקדו ואבע"א בבחור שנשא שבעה לברכה ושלשה לשמחה ולפמ"ש התוספת דהיכא דהוא אסור במלאכה מצד עצמו לא שייך ביה תקנת שקדו ע"כ צ"ל דלא מיקרי חתן לענין איסור מלאכה פשוטא אלמנה וכן מיכה מהא דאמר בדרף ה' ע"א מה איכא בין ברכה לשקדו ולא אמר איכא בינייהו בחור שנשא אלמנה דלא שייך שקדו כיון שצריף ז' לברכה משמע דאפ"ה לא מקרי חתן לפ"ז א"ש הא דכתב הרמ"א בסעיף א' דמייירי בבתולה שאסור במלאכה מצד עצמו ולא מהני מחילה אבל בסעיף ב' גבי נושא בעולה שפיר פתב דלא מיקרי לענין זה חתן לאסור במלאכה מצד עצמו ואף דלדעת הי"א בסעיף ב' דס"ל דהני לישנא פליגי י"ל דפליגי נמי בהא דבבבחור שנשא אלמנה נקרא חתן גם לענין מלאכה ס"ל לרמ"א דאין להוסיף בזה פלוגתא.

כן נראה לע"ד לפרש דברי הרמ"א: ומיהו באלמון שנשא בתולה יש להסתפק דנהי דכתבו דכ"ש שצריף לשמח אותה כל ז' ביותר כיון שהוא אלמון מ"מ האיסור מלאכה מחמת עצמו י"ל דאינו אלא בבחור ומ"מ מדקאמר קודם תקנת עזרא אשה נשאת בכל יום משמע אפי' אלמון שנשא בתולה א"צ לישא אותה ביום ה' משום שקדו כיון דחייב בשבעת ימי המשתה וע"כ דאסור מצד עצמו פנ"ל: סעיף ב' הנושא את הבעולה וכו' פתב הב"ש מדייק הב"ח אם היא אלמנה ואינה בעולה צריף לשמח עמה ז' ימים וצ"ל בפ"ז מ"ש אלמנה ביום ה' היינו נמי דוקא הבעולה ה' כמ"ש בסעי' שאח"ז ומנהג חכמים שהנושא את הבעולה וכו' דכיון דצריף לשמח ז' ימים ליכא חששא דשקדו וכת"ש התו' גבי בתולה קודם תקנת עזרא מיהו נראה דאינו נמי בכלל תקנת חכמים שהנושא ברכיעי מטעם טענת בתולים דאע"ג דאם לא מצא בתולים אסורה ליה כדאמר בדרף י"ב ונחיוש שפא תחתיו זינתה מ"מ כיון דלא שייך חששא זו אלא באשת פהן בחידושינו בריש פתובת דבקדשה פחות מג' שנים לא שייך אלמנה מן הנישואין ולא תקנו משום אשת פהן לחוד ותו דאף באשת פהן לא שייך כ"כ באלמנה מן הנישואין כמ"ש לקמן בסימן ס"ז ס"ב ובחידושינו דף י"ב ע"ש ולפ"ז לא הי' באלמנה שנכנסה לחופה ולא נבעלה שום תקנה ויותר נראה דבאלמנה שנכנסה לחופה ולא נבעלה כיון שדינה לכל מקלי כבעולה אין עליו איסור מצד עצמו כמ"ש לעיל דבאלמנה אין איסור עליו מצד עצמו ושייך בי' תקנת שקדו ומ"ש לקמן ומנהג חכמים הנושא את הבעולה ל"ד אלא רל שהיא בחזקת בעולה: סעיף ג' ולא באחד בשבת וכו' נראה דא' בשבת ל"ד אלא שלא תינשא במ"ש דהא מקשה בדרף ה' אלא מעתה יה"כ שחל בשני לידחי ומשני הכא לית ליה רוןחא ופירש"י דמיד בליילה עושין סעודה ודוחק לומר דחשש לשינויי קמא התם דלנפשי' לא טריד וכו' דמשמע דלא פליגי ותו מדמקשה בריש מכילתין ותינשא בא' בשבת שאם הי' לו טענת בתולים וכו' ולא משני משום שפא ישחוט בן עוף משמע דאין איסור אלא במוצאי שבת דלית ליה רוןחא וכן משמע מההוא מעשה דברי' דרבינא בנדה דף ס"ו אינעב שבעה יומי דהיינו יום א' בשבת וכמ"ש לעיל ס' ס"א בהג"ה משמע דרבינא ורב חביבא עשו מעשה לעשות נישואין ביום א': בהג"ה ונהנו שלא לישא נשים וכו' יש לדקדק מ"ש הרמ"א בא"ח סי' תקנ"א ס"ב ונוהגין להחמיר שאין נושאים מי"ז בתמוז ואילך וכו' תיפוק ליה שהוא לאחר חצי חודש ויש ליישב ע"פ מ"ש המ"א בסימ' ת"צ ס"ק ט' בשם הרמ"א בתשובה וז"ל לכן דקדקתי וכתבתי והעם נהגו ולא פתבתי סתם וכן נוהגין וכו' ע"ש: סעיף ד' אם החתן אינו רוצה וכו' לכאורה משמע דאם אין הקרוב

הפלה מקפידין מהני מחילה כמ"ש לעיל הגהה בשם רי"ו אף שכתבנו לעיל בס"א דלא מהני מחילה משום שמחת עצמו צ"ל דהכא מייירי לעשות סעודה לאחרים לפי פבדו וכבודו ואין זה ענין למחילת שמחתם: סעיף ה' ואלמנה אין חופה קונה בה עיין בט"ז שיהספים עם הגאון מהר"א אשכנזי שאם עשה החופה בע"ש מותר לבעול בשבת מטעם דהליכת החתן מהחופה לביתו הוי כמסירה ואפילו אי נימא פן אינו מפסיק לדעת הפוסקים דמסירה אינו קונה אלא לירושא וכמ"ש בס"א ס"א באריכות ועיין מש"ש ד"ש להתיר הבעילה בשבת מטעם שהתירו בבתולה אעפ"י שעושה חבורה משום דהוי דשא"מ דלהנאת עצמו הוא צריך מכ"ש באיסור דרבנן ד"ש להתיר הבעילה מהאי טעמא דלהנאת עצמו מכונן ונקנן הוא דשא"מ ומותר לכתחילה ולא אסרו בירושלמי אלא כניסה לחופה דלא שייך הנאת עצמו אלא לקנות אותה להיות אשתו משא"כ בבעילה ואע"ג דהוי פ"ר כבד כתבנושם דאף לדעת בא"ח ס"א שי"ד שחולק על תה"ד וס"ל דאף באיסור דרבנן אסור פ"ר מודה בזה דכל הראיות שמביא שם היינו בדבר שלא אסרו משום גזירה אבל בדבר שלא אסרו אלא משום גזירה כמו שמביא התה"ד שם ראיה מהמרדכי פ' הזורק דמתיר לשפוך מים אע"פ שיורד לפרמלית ע"ש וכמ"ש המ"א שם דרבנן לא גזרו אלא בר"ה ובכרמלית לא גזרו פשאינו מתפונן להוציאה דכיון שאינו מתפונן לא אתי להוציאה וה"נ כיון דאיסור מקח וממכר אינו אלא משום גזירה דשמא יכתוב פדאי' בביצה דף ל"ז ע"ש וכיון דאינו מתפונן לא גזרו: ועוד נראה דדברי הגאון מהר"א אשכנזי נכונים דמה שאמרו בירושלמי דאסורין למיכנס דמשמע דלא הי' בזמנם זה החופה שנוהגין בזמנינו בין בבתולה ובין באלמנה אלא על היחוד בלבד באלמנה ונחפת הינומא הי' נוהגין בבתולה לבד אבל החופה שאנו נוהגין שוין בין בבתולה בין באלמנה הוי התחלת הקנן אפי' באלמנה כמ"ש ר"ס ס"א דמהא טעמא אנו נוהגין לברך תחת החופה ז"ב באלמנה אף דהוי הפסק גדול עד היחוד וגם מנין הז' ימי משתה דבחור שנשא אלמנת מתחילין מיד אחר החופה אף דהיחיד הוא בליה ויהיננו משום דהוי התחלת החופה והיחוד ולא נגמר בין בבתולה ובין באלמנה עד אחר היחוד וקי"ל תחילת החופה קונה כמ"ש ר"ס ס"א: ומ"ש הב"ש בס"א ס"א דבעינן ביחוד שיעור העראה לא נזכר בשום פוסק אלא דמשעת התחלת היחוד קונה אותה וה"ה לדידן בחופה זו שנוהגין פן אפי' באלמנה הוא התחלת היחוד ומ"מ אין לסמוך ע"ז לכתחלה וראוי ליחוד קודם שבת אפי' בבתולה כמ"ש המ"ב אבל בדיעבד אין לאסור הבעילה מטעמים הנ"ל ועוד נראה שייכול להתנות קודם הבעילה שלא לזכות עי"ז בשום זכיה עד שתפחד עמה אחר שבת וכיון ששניהם אינם רוצים שינזה בביאה זו פגון זו שומעין להם כמ"ש פל האומר אי אפשי בתקנת חכמים שומעין לו: סימן ס"ה סעיף א' מצנה לשמח וכו' אמרו בגמרא דברכות דף נ"ו ע"ב פל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בה' קולות וכו' אף דמצנה הוא אפי' על מי שאינו נהנה וגם לשון עובר אינו מוכן דמשמע ד"ש עבירה בדבר נראה דהפוננה בזה על מ"ש בכתובות יומא קמא מברך פוליהו מפאן ואילך אי איכא פ"ח מברך פוליהו ואם לא אשר ברא וכת' הרא"ש פ"ח היינו שמרבים הסעודה בשבילם וכתבו הח"מ והב"ש בס"א ס"ב סקי"ג קצת פוסקים הואיל וראוי להרבות בכבודו אף שלא הרבו מ"מ איכא שמחה יתירה וכיון שפבר ברכו ז"ב בשעת חופה ומה שמברכין אח"כ בסעודה היינו משום שמחת החתן במה שאוהביו סועדים עמו וכן בסעודות אחרות

כפ"ח הרי דכל ה' ברכות בפסועדה אינם אלא משום שמחת החתן באנשים הסועדים עמו לכה אותן שנהג חיוב עליהם לשמח חתן וכלה שהרי מפני זה מבררים בשבילם ז"ב ואם אינם משמחים הרי התמשה ברכות שאין מברכים אלא ובשביל פ"ח הם ברכה לבטלה חוץ מברכת אשר ברא דלא בעי פ"ח תמשה ברכות אילו תקנו נגד תמשה קולות לכה אמרו שעובר בה' קולות: סעיה ב בהג"ה אבל בתכשיטי' שעלי' מותר.

כ"כ הטור ובאמת בלשון הרא"ש ונ"ל ח"ג ראית ההינומא פשהיא עלי' אין זה הסתפלות בפניה היינו אף שאינו מסתפל בפניה יכול ליראות ההינומא שעליה והוא ההינומא שמנוחד לכל פלה אבל אין ראיה מזה להסתפל בתכשיטים ומלבושים המנוחדים לה אפשר גם דעת הטור פן גם דברי האומרים דמותר להסתפל דאל"כ נאיף ידע להעד שיצאת בהינומא אינו מוכרח דאינו דומה ראי' להסוכלו' כמ"ש המ"א בסי' קכ"ח סכ"ג ס"ק ל"ה ונ"ל ועיין סימן רכ"ט דמשמע דלשון להסתפל משמע דוקא להסתפל הרבה אסור אבל ראיה בעלמא לא מיתסרא וכו' ע"ש א"כ יכולין להעד בראיה בעלמא תדע דאיף יעידו עדים על קידושין וגירושין חליצה ומיאנין ושאר עדו' נשים אם לא יראו אותן אף שאסור להסתפל בהן: סעיה ג צריף לתת וכו' אף דתקנו פל להזכיר בברכה שוש תשיש ותגל העקרה וכו' צריף לעשות מעשה פדמשמע מקרא שצריף לזכור במחשבה ובדיבור ובמעשה דכתיב אם אשפחה ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אנכרי אם לא אעלה וגו' וכדאמרינן בר"פ ב' דמגילה זכור בפה וכו' פשהיא אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמור וכן ה"א אם אשפחה היינו שכחת הלב אם לא אנכרי היינו זכרון בפה ואם לא אעלה היינו זכרון במעשה: שם בהג"ה ויש מקומות שנהגו לשבר פוב כו' ואין בזה משום פל ק תשחית כמ"ש התוס' ב"ד ויהיה דמר בריה דרבינא ומר בר רב אשי שתברו זיגיתא חזיריתא אבל מה שנהגו באשפנז לשבור הכוס מלא יין צ"ע דהוי ביזוי אוכלין כמ"ש בא"ח סימן .

משיכים יין לפני חתן וכלה ובלבד שיקבל בצניור וכ"כ המ"א בסי' רצ"ו בשם ב"ש דראוי לבטל השפיקה בכוס הבדלה אלא מפני ש מיעוט הוא אין להקפיד גם הט"ז פתב שם בשם ס"ח סימן קי" ש לאחר שבירף על מיני שתיה אסיר לשפון הימינו דאין לה ביזוי וריקה גדולה מזו וצ"ע ועיין בא"ח סי' תק"ס בט"ז שיש למנוע שלא יהא בהינומא שעל הפלה כסף או זהב: סעיה ב מת וכלה שפגעו זה בזה וכו' ה לשון הרמב"ם מי שהי לפניו מת וכלה מניח את הכה ומתעסק עם המת וכו' מת וכלה שפגעו זה בזה וכו' נראה דס"ל מן דבברייתא דאבל רבתי תני בית האבל ובית המשתה בית האבל קום וע"כ צריף לחלק דנהי דלדחותו לגמרי פבוד הסיים עדיף אבל להדדים מקדימין פבוד האמת וכה"ג מצינו חילוק זה בא"ח סי' תרפ"ז לעני מקרא מגילה ומת מצוה ע"ש וכה"ג מצינו חילוק זה לענין תדיר קום כמ"ש המ"א סי' תרפ"ד דהא דתדיר קודם היינו להקדים אבל לדעת פרסומי נישא עדיף ע"ש ויש להביא ראיה לזה מהא דכתב הרא"ש בריש פתובות סי' נ"ו מתוך לשון רב אלפס משמע דמכניס את המת לחדר ואת החתן וכלת לחופה ובו על בעילת מצוה והי' נקובר מתו ונוהג ז' ימי אבילות ואח"כ ז' ימי משתה מד קאמר אינו נוהג ברישא וכו' אלא היכא דאיכא פסידא וכו' הרי דס"ל דהיכא דליכא פסידא פינון דאיו אלא מדין קדימה דוחין ימי אבילות את ימי המשתה ונוהג ברישא ז' ימי אבילות ואח"כ

ז' ימי משֶׁתָּה אָבֵל בְּדַאיכָּא פְּסִידָא דְהוּי כְּמוֹ דְחִינָה לְגַמְרֵי אוּ מְקַדִּימִין ז' יָמֵי מְשֶׁתָּה וְאַף
הָרֵא"שׁ לֹא נִחְלַק שָׁם אֲלֵא בְּדַלִּיכָּא פְּסִידָא דּוּחִין גַּם הַכְּנֶסֶת הַחֹפֶה.

עַד אַחַר ז' יָמֵי אֲבִילוֹת פְּבַרְיָתָא דְאָבֵל רַבְּתֵי דְלַעֲגִין קַדִּימָה בֵּית אָבֵל קוֹנָדִם מִלְּדַחוֹת
גְּמָרֵי עֲדִיף כְּבוֹד הַחַיִּים וְה' יִפְתַּח לָנוּ אוֹצְרוֹ הַטּוֹב מְשֻׁמִּים. וְתִגָּא וְתִרְאֶה מְלַכּוֹתוֹ עָלֵינוּ
וְהִי לָנוּ לְעֵינַיִם: